JAARSTUKKEN 2025

GEMEENTE BREDA

Voorwoord

Beste Bredanaar,

2025 was een jaar waarin Breda duidelijke keuzes maakte voor de toekomst. Niet alleen door te bouwen en te vernieuwen, maar vooral door richting te geven aan hoe we als stad willen groeien en samenleven. Inwoners, ondernemers en partners merkten dat in concrete ontwikkelingen in wijken en dorpen én in de koers die is ingezet op thema's als het sociaal domein, stedelijke ontwikkeling en samenwerking. Het afgelopen jaar stond daarmee in het teken van het versterken van fundamenten. Voor vandaag, maar vooral voor de jaren die komen.

Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners werkten we dit jaar aan een stad waarin iedereen mee kan doen. Dat vraagt om keuzes die dichtbij komen. Keuzes over zorg en ondersteuning, over gelijke kansen voor kinderen en jongeren, over hoe we omgaan met groei, met verschillen en met elkaar. Met de visie Sociaal Domein gaven we in 2025 verder richting aan die beweging. Door niet alleen te kijken naar systemen, maar vooral naar mensen en hun leefwereld.

Door samenwerking te versterken en ruimte te maken voor maatwerk, vertrouwen en preventie. Ook aan de toekomst van de stad is gebouwd. 't Zoet is daarvan een belangrijk voorbeeld. Dit gebied staat symbool voor hoe Breda wil groeien: stedelijk en groen, met aandacht voor ontmoeting, duurzaamheid en kwaliteit van leven. Samen met partners zetten we stappen in het uitwerken van deze lange termijnontwikkeling.

Hierbij staan niet alleen woningen en werkplekken centraal, maar ook de vraag hoe dit gebied onderdeel wordt van het dagelijks leven van de stad.

Ondernemers en partners speelden ook in 2025 een onmisbare rol. Samen investeerden we in een sterke en innovatieve economie, in talentontwikkeling en in een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Breda ontwikkelt zich steeds nadrukkelijker als stad van oplossingen, waarin technologie en innovatie worden ingezet om maatschappelijke opgaven aan te pakken. Dit doen we niet als doel op zich, maar als middel om het leven in de stad beter te maken.

Dit alles speelde zich af in het laatste volledige jaar van deze bestuursperiode. Een jaar waarin we niet alleen hebben afgerond en gerealiseerd, maar ook bewust hebben gewerkt aan wat blijft. Aan stevige fundamenten voor de toekomst van Breda. Aan samenwerkingen die doorlopen. En aan keuzes die richting geven, ook voorbij deze collegeperiode.

De jaarstukken laten zien wat er in 2025 is gedaan en bereikt. Ze laten vooral zien hoe dat samen tot stand is gekomen. Met inwoners, ondernemers en partners die zich inzetten voor Breda. Die betrokkenheid is de kracht van onze stad en de basis waarop we blijven bouwen.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders

GEMEENTE BREDA

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting 7

Vitaal en Sociaal Breda 25

Ondernemend Breda 67

Duurzaam wonen in Breda 97

Basis op Orde in Breda 121

Organisatie en financiën van Breda 153

Paragrafen 169

Jaarrekening 251

Bijlagen 307

Klimaatmonitor 373

SAMENVATTING

Jaarstukken 2025 in één oogopslag

www.hetgeldvanbreda.nl

Lokale lasten

Met welk percentage zijn mijn lokale lasten in 2025 gestegen of gedaald?

- OZB woningen **6%** ↑
- OZB niet-woningen **6%** ↑
- Rioolheffing **2%** ↑
- Afvalstoffenheffing **2%** ↑

Inkomsten

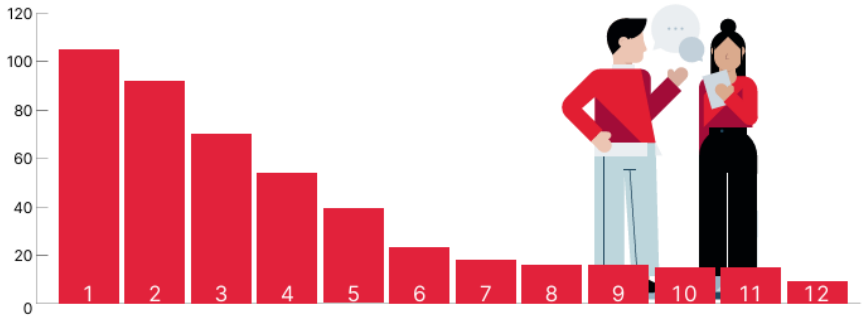

Inkomsten (bedragen in mln) — **€ 998** miljoen

0	Gemeentefonds	€	525
1	Inkomensvoorziening	€	105
2	Woonlastenheffing	€	92
3	Bijdrage regio (zorg)	€	70
4	Subsidies	€	54
5	Overige opbrengsten derden	€	39
6	Parkeren/Mobiliteit	€	23
7	Verhuur vastgoed	€	18
8	Leges & heffingen	€	16
9	Bedrijfsvoering	€	16
10	Mutaties reserves	€	15
11	Afvalverwerking	€	15
12	Grondexploitatie	€	9

GEMEENTE BREDA

Uitgaven

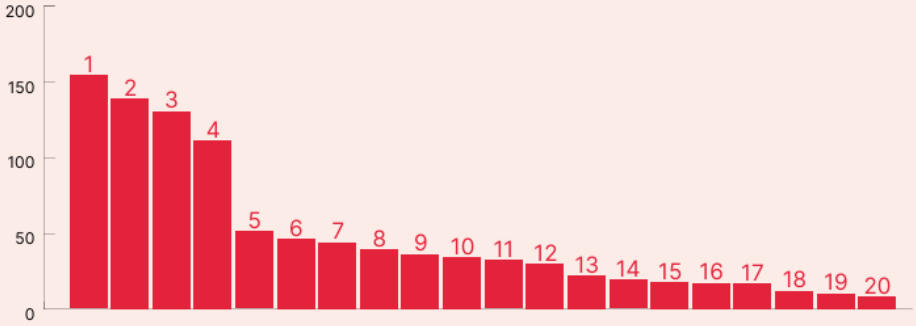

Uitgaven (bedragen in mln)

€ 968 miljoen

1	Participatie/Armoede	€	154
2	Jeugd	€	139
3	WMO	€	130
4	Bedrijfsvoering	€	111
5	Beheer openbare ruimte	€	51
6	Overig	€	46
7	Veiligheid	€	44
8	Afvalservice	€	39
9	Onderwijs (incl. huisvesting)	€	36
10	Vastgoedbeheer	€	34

11	Cultuur	€	32
12	Mutaties reserves	€	30
13	Dienstverlening	€	22
14	Parkeren/Mobiliteit	€	19
15	Statushouders	€	18
16	Sportbevordering/ Volksgezondheid	€	17
17	Riolering	€	17
18	Economische zaken en evenementen	€	12
19	Grote projecten	€	10
20	Grondexploitatie	€	8

GEMEENTE BREDA

Samenvatting jaarstukken

2025 stond in Breda in het teken van bouwen aan de stad, wijken en dorpen. In hoe we samenleven, werken, wonen en onze gemeente organiseren. We zetten concrete stappen op het gebied van sociale veerkracht, innovatie en economie, woningbouw en leefomgeving, veiligheid en de verdere professionalisering van de organisatie. Met deze basis gaan we in 2026 gericht verder aan de slag voor een toekomstbestendige stad.

PROGRAMMA 1 VITAAL EN SOCIAAL BREDA

Breda wil een gemeente zijn waar iedereen mee kan doen. In 2025 zijn in het sociaal domein duidelijke keuzes gemaakt om ondersteuning toekomstbestendig te organiseren en kansen voor inwoners te vergroten.

Jeugd: In 2025 is een koerswijziging ingezet in het jeugddomein. Knelpunten in het jeugddomein lossen we niet op door de inzet van meer jeugdhulp, maar we normaliseren waar dat kan, organiseren de toegang centraler en stellen duidelijker grenzen aan de inzet van jeugdhulp. Ook zijn er twee Stevige Lokale Teams gestart en voorbereidingen getroffen voor nieuwe afspraken over jeugdhulp vanaf 2027.

Wmo: Het beleidskader Wmo is vastgesteld en geeft richting aan toegankelijke en betaalbare ondersteuning, met meer focus op scherpe sturing, zelfredzaamheid en samenwerking.

Opvang en bescherming: De asielopvang aan de Heerbaan is geopend en in het Novotel is een noodopvanglocatie ingericht. Ook is de vrouwenopvang uitgebreid met extra plekken.

Bibliotheek Hoge Vucht: Met de opening van de nieuwe bibliotheek is de sociale infrastructuur in de wijk versterkt met een laagdrempelige ontmoetingsplek.

Onderwijs en kansengelijkheid: In Hoge Vucht en Haagpoort zijn de eerste Familiescholen gestart. Ook organiseerde Breda het onderwijsevenement *Kansrijk ontwikkelen in Breda* en is voor- en vroegschoolse educatie gratis gemaakt voor gezinnen met een laag inkomen zonder kinderopvangtoeslag.

Werk en inkomen: Breda Werkt zette stappen richting een Sociaal Ontwikkelbedrijf, onder andere met een Trainingslab en nieuwe leerlijnen.

Diversiteit en inclusie: Het beleidskader Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie is opgesteld om gelijke kansen te versterken en discriminatie tegen te gaan.

Sport en bewegen: Met het uitvoeringsprogramma Sport en Bewegen is ingezet op brede motorische ontwikkeling en inclusief sporten. De samenwerking met het Jeugdfonds Sport is versterkt om ervoor te zorgen dat ook kinderen uit gezinnen met een laag inkomen mee kunnen doen.

PROGRAMMA 2 ONDERNEMEND BREDA

Samen met ondernemers en partners versterkte Breda de economische basis van de stad door te investeren in innovatie, talent en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

't Zoet: Het koersdocument voor 't Zoet is vastgesteld. Hierin staat hoe het voormalige CSM-terrein zich ontwikkelt tot een levendige wijk met ruimte voor 4.000 tot 6.000 woningen, innovatieve bedrijven, cultuur en groen.

Gebiedsontwikkeling: In Gasthuisvelden en Centrum Oost zijn vervolgstappen gezet in de stedelijke ontwikkeling. Voorbeelden zijn het Seeligpark en de uitbreidingslocaties in de binnenstad.

Innovatiedistrict: De Ambitie Innovatiedistrict Breda is door de betrokken organisaties, bedrijven en onderwijsinstellingen in Breda vastgesteld. De ambitie bestaat uit actielijnen voor innovatie, ondernemerschap en talentbinding. Voor de RobotCampus is een extra locatie aangekocht, de voorbereiding voor placemaking op 't Zoet is gestart en zijn de incubators uitgebreid.

Ruimtelijk-economische visie: De Ruimtelijk Economische Visie Breda 2040 is vastgesteld en geeft richting aan duurzame economische groei.

Horeca en economie: Het horecabeleid *Kiezen voor kwaliteit* is vastgesteld. Hiermee wordt ingezet op kwaliteit, diversiteit en innovatie. De nieuwe terrasverordening is voorbereid.

Digitale innovatie (Bredata): Met Bredata zijn digitale toepassingen ontwikkeld voor leefbaarheid, bereikbaarheid en gastvrijheid. Bij de City Deal AI in de Stad was Bredata actief betrokken.

Ondernemerschap en innovatie: Met pilots, zoals MKB West-Brabant Vernieuwt, subsidies en de inzet op AI-toepassingen is toekomstgericht ondernemen gestimuleerd.

Talent en arbeidsmarkt: Initiatieven, zoals ENTER Breda en het MKB-traineeship helpen om talent aan de stad te binden. Dit hebben we opgepakt samen met bedrijven en onderwijsinstellingen.

Cultuur en erfgoed: De culturele basis is versterkt en het ambitiedocument erfgoed is vastgesteld. Daarnaast is er een Broedplaats Creative Design geopend en zijn stappen gezet richting nieuwbouw.

PROGRAMMA 3 DUURZAAM WONEN IN BREDA

In 2025 werkte Breda aan woningbouw, duurzaamheid, bereikbaarheid en een groene leefomgeving.

Energietransitie: De samenwerking met Enexis is geïntensiveerd om te komen tot het vergroten van de capaciteit van de elektriciteitsaansluitingen om meer gelijktijdig stroomverbruik mogelijk te maken. Regionaal is gewerkt aan alternatieve energiebronnen.

Verduurzaming woningen: Huiseigenaren en VvE's zijn ondersteund bij het verduurzamen van hun woningen met advies, bijeenkomsten en subsidies.

Verkeer en parkeren: Met pilots, zoals de spitsafsluiting Prinsenbeek en de uitbreiding van parkeerregulering is ingezet op leefbaarheid en bereikbaarheid. Daarnaast is de dienstverlening voor parkeren verder verbeterd en is met mobiele fietsenstallingen bij grote evenementen voor voldoende fietsparkeerplekken gezorgd.

Gedeelde mobiliteit: Het openbaar vervoer is verbeterd met een nieuwe dienstregeling, elektrische bussen en een herstelde treinverbinding. De taxiverordening is vernieuwd. Het deeltaxivervoer in West-Brabant is succesvol overgegaan naar een nieuwe vervoerder.

Natuur en landschap: Het natuurnetwerk is uitgebreid in lijn met het Groenkompas en de Omgevingsvisie 2040.

Biodiversiteit en dierenwelzijn: Met onder meer PlantenNu Breda en de nota Dieren is gewerkt aan natuur en dierenwelzijn. Het Plan Parkboerderijen moet ervoor zorgen dat kinderboerderijen en dierenweides zich verder ontwikkelen naar groene ontmoetingsplekken.

Wonen en zorg: Beleidsregels voor premantelzorgwoningen zijn vastgesteld. Ook is begonnen met en pilots die mensen met maatschappelijke beroepen voorrang geven bij woning toewijzing.

PROGRAMMA 4 BASIS OP ORDE IN BREDA

Breda werkte in 2025 aan een veilige, schone en goed onderhouden leefomgeving.

Veiligheid: De Veiligheidsvisie Breda 2030 is vastgesteld. Deze visie zet in op veiligheid en zorg. De aanpak van straatintimidatie en vrouwenveiligheid is versterkt. Toezicht en handhaving worden extra ingezet op locaties waar bewoners de meeste overlast ervaren.

Leefbaarheid in wijken: Er is geïnvesteerd in ontmoetingsplekken, buurthuizen en sportaccommodaties. Door samen met bewoners veiligheidswandelingen te houden, kwamen knelpunten in beeld en konden deze aangepakt worden. In verschillende wijken is met elkaar gewerkt aan het stimuleren van ontmoetingen en versterken van de leefbaarheid.

Voorzieningen en vastgoed: We zetten de stap van plannen naar bouwen voor de MFA Bavel, sportvoorzieningen en woonwagenlocaties. De overdracht van het Rat Verlegh Stadion is afgerond en met de Nota Vastgoed en de voorzieningenrichtlijn ligt er duidelijke sturing op het vastgoedbeleid.

Afval en circulariteit: Het uitvoeringsprogramma afval is geactualiseerd met extra inzet op afvalvermindering, scheiding en bewustwording.

Openbare ruimte: De Visie Openbare Ruimte Breda 2040, ‘Breda Stad in een Park – overal een verhaal’ is vastgesteld. In 2025 zijn diverse plannen voor beheer en onderhoud vastgesteld en is begonnen met het programma Openbare Ruimte op Orde. Dit zorgt voor meer inzicht om achterstanden op het gebied van beheer aan te pakken.

National Park City: Met het behalen van de titel National Park City is Breda onderdeel geworden van een internationale beweging voor meer groen, biodiversiteit en betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving.

Water en klimaat: Het Gemeentelijk Plan Stedelijk Water en Riool is vastgesteld om water en riolering toekomstbestendig te maken en klimaatverandering op te vangen. Met educatieve initiatieven zoals de Kids Klimaatexperience is ingezet op bewustwording van klimaat en water.

Regionale samenwerking: De regionale samenwerking is versterkt met de oprichting van GR Regio De Baronie en verdere samenwerking binnen de Stedelijke Regio Breda Tilburg (SRBT).

Democratie en herinnering: Er is ingezet op politieke transparantie en herdenken. Dat is gedaan met onder andere de ‘Parel van een Podcast’ en het officieel vernoemen van het park aan de Claudius Prinsenlaan als herinnering aan de bevrijding van Breda.

PROGRAMMA 5 ORGANISATIE EN FINANCIËN VAN BREDA

De organisatie is verder geprofessionaliseerd om mee te groeien met de stad.

Digitalisering: Microsoft Copilot is geïmplementeerd en medewerkers zijn getraind in het gebruik van AI. Ook is er een nieuw financieel systeem ingevoerd.

Werkgeverschap: Om het werkgeversmerk sterker te maken, is geïnvesteerd in werving, stages en arbeidsvoorwaarden.

Planning en control: In samenwerking met de gemeenteraad is de kwaliteit van de begrotings- en verantwoordingsstukken verbeterd.

Informatiebeveiliging: De organisatie bereidde zich voor op nieuwe wetgeving rond AI en medewerkers zijn getraind op informatiebeveiliging en gegevensbescherming.

Financiële stand van zaken

FINANCIEEL RESULTAAT 2025

Het resultaat van de jaarrekening 2025 is voor resultaatbestemming € 29,4 miljoen. Het resultaat is grotendeels incidenteel van aard. Belangrijke onderdelen die effect hebben op het resultaat zijn de decembercirculaire (€ 10 miljoen), de herziening van grondexploitaties (€ 5,7 miljoen), het niet volledig inzetten van middelen uit het meerjarenperspectief (€ 3,5 miljoen), het gerealiseerde treasury-resultaat (€ 2,6 miljoen), de specifieke uitkering realisatiestimulans woningbouw (€ 1,1 miljoen) en het onbenut blijven van de stelpost onvoorzien (€ 0,9 miljoen). Na correctie voor deze incidentele effecten resteert een resultaat van circa 0,7% van de werkelijke lasten van € 968,3 miljoen.

We doen voorstellen tot resultaatbestemming voor € 12,3 miljoen. Dit doen we onder andere voor uitkeringen die we vanuit het Rijk ontvingen en die we in 2026 willen inzetten om onze activiteiten uit te voeren. We stellen ook voor om de middelen over te hevelen die we als Breda voor de regio ontvangen. Deze middelen worden gestort in de exploitatiereserve, een reserve waarin middelen worden gestort voor specifieke toekomstige uitgaven. Na de besluitvorming over deze voorstellen tot resultaatbestemming storten we € 17,1 miljoen in de algemene reserve.

Daarnaast zijn al middelen opgenomen in de exploitatiereserve, bestaande uit resterende budgetten van overhevelingen uit voorgaande jaren. Voor deze bestaande middelen wordt voorgesteld om € 4,7 miljoen door te schuiven naar 2026 en verder en € 1,5 miljoen vrij te laten vallen naar de algemene reserve.

In totaal wordt afgerond € 18,6 miljoen (€ 17,1 miljoen en € 1,5 miljoen) toegevoegd aan de algemene reserve. Dit versterkt de financiële weerbaarheid van de gemeente en draagt bij aan het realiseren van de inhoudelijke ambities in de komende jaren.

HOE ZAGEN ONZE INKOMSTEN EN UITGAVEN ERUIT?

Inkomsten

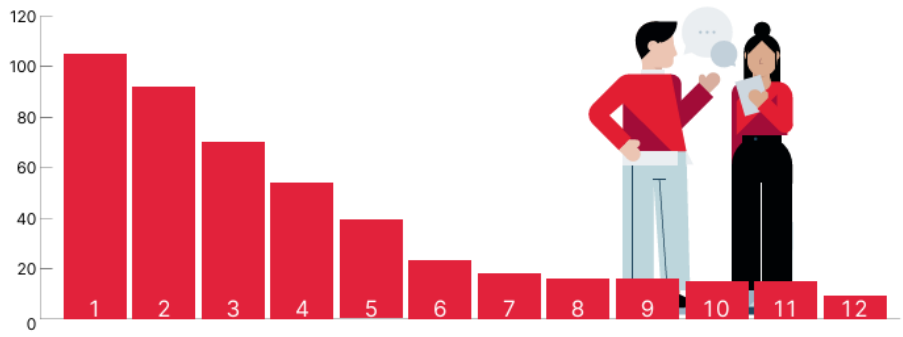

Inkomsten (bedragen in mln) — **€ 998** miljoen

0	Gemeentefonds	€	525
1	Inkomensvoorziening	€	105
2	Woonlastenheffing	€	92
3	Bijdrage regio (zorg)	€	70
4	Subsidies	€	54
5	Overige opbrengsten derden	€	39
6	Parkeren/Mobiliteit	€	23
7	Verhuur vastgoed	€	18
8	Leges & heffingen	€	16
9	Bedrijfsvoering	€	16
10	Mutaties reserves	€	15
11	Afvalverwerking	€	15
12	Grondexploitatie	€	9

Bovenstaand overzicht geeft inzage in onze inkomsten. Deze zijn in te delen in 2 categorieën, namelijk inkomsten vanuit het Rijk en overige inkomsten. De inkomsten vanuit het Rijk zijn de omvangrijkste categorie. Deze bestaan uit de algemene uitkering en de uitkeringen voor inkomensvoorziening. De overige inkomsten bestaan uit de woonlastenheffingen (ozb, rioolheffing, afvalstoffenheffing), parkeerinkomsten, subsidies, huuropbrengsten en overige opbrengsten.

Uitgaven

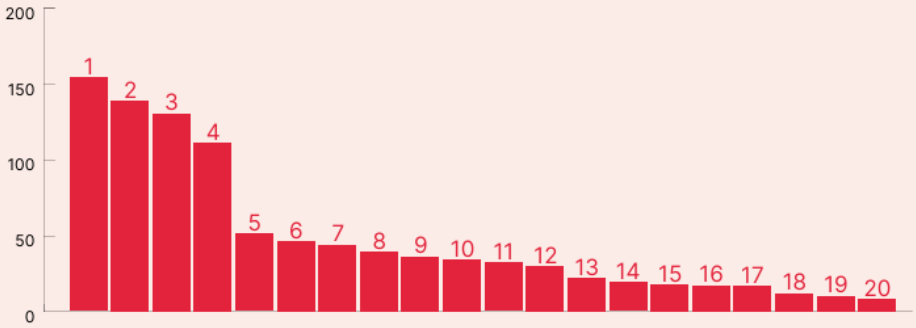

Uitgaven (bedragen in mln) — **€ 968** miljoen

1	Participatie/Armoede	€	154
2	Jeugd	€	139
3	WMO	€	130
4	Bedrijfsvoering	€	111
5	Beheer openbare ruimte	€	51
6	Overig	€	46
7	Veiligheid	€	44
8	Afvalservice	€	39
9	Onderwijs (incl. huisvesting)	€	36
10	Vastgoedbeheer	€	34
11	Cultuur	€	32
12	Mutaties reserves	€	30
13	Dienstverlening	€	22
14	Parkeren/Mobiliteit	€	19
15	Statushouders	€	18
16	Sportbevordering/ Volksgezondheid	€	17
17	Riolering	€	17
18	Economische zaken en evenementen	€	12
19	Grote projecten	€	10
20	Grondexploitatie	€	8

De totale uitgaven bedragen € 968,3 miljoen. In bovenstaand overzicht is uitgesplitst waaraan we het geld hebben uitgegeven. De uitgaven betreffen salariskosten, uitkeringen, subsidies, rente, afschrijvingen en stortingen in reserves en voorzieningen. Een nadere toelichting op de uitgaven is per programma opgenomen.

Het resultaat van de jaarrekening 2025 is voor resultaatbestemming € 29,4 miljoen.

Bedragen x € 1 miljoen

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025 vóór wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025
Lasten	911,9	885,1	947,8	937,9
Baten	914,1	888,8	956,4	982,5
Saldo van baten en lasten	2,2	3,7	8,6	44,6
Mutatie reserves	12,1	-3,7	-5,0	-15,2
Resultaat	**14,2**	**-0,0**	**3,5**	**29,4**
Voorstellen voor resultaatbestemming	6,6	-	-	12,3
Naar algemene reserve	**7,6**	**-0,0**	**3,5**	**17,1**

In onderstaand overzicht hebben we programma 5 op grond van artikel 8 van het BBV nader uitgesplitst naar algemene dekkingsmiddelen (lokale heffingen, algemene uitkeringen, dividend, saldo van de financiering en overige algemene dekkingsmiddelen) en de kosten voor overhead, vennootschapsbelasting en de post Onvoorzien. Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten die geen specifieke besteding hebben. De belangrijkste daarvan zijn de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst vanuit de ozb. Daarnaast is er nog een aantal kleinere opbrengsten zonder specifiek bestedingsdoel.

Bedragen x € 1.000

Totaaloverzicht baten en lasten per programma	Primitieve begroting 2025			Begroting 2025 incl. wijzigingen			Jaarrekening 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's									
Vitaal en Sociaal Breda	438.335	186.548	251.788	464.211	196.416	267.796	473.727	211.806	261.921
Ondernemend Breda	85.394	9.537	75.857	95.350	20.132	75.218	84.521	15.547	68.974
Duurzaam wonen in Breda	62.085	45.603	16.482	72.883	53.260	19.623	59.384	49.517	9.867
Basis op orde in Breda	195.441	106.014	89.426	205.456	113.888	91.568	206.507	113.684	92.823
Totaal programma's 1 t/m 4	**781.254**	**347.702**	**433.553**	**837.901**	**383.697**	**454.204**	**824.140**	**390.555**	**433.585**
Overhead	102.351	7.777	94.575	105.835	9.070	96.764	110.638	15.552	95.086
Algemene uitkeringen		485.929	-485.929		515.188	-515.188		525.270	-525.270
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.058	44.018	-40.960	3.281	45.348	-42.067	2.994	45.908	-42.914
Onvoorzien	1.000		1.000	900		900			
Overige algemene dekkingsmiddelen	-3.154		-3.154	66		66	19	514	-495
Saldo van de financieringsfunctie	-692	2.892	-3.584	-1.029	2.572	-3.601	-2.067	4.076	-6.143
Dividend		513	-513		513	-513		666	-666
Vennootschapsbelasting	1.321		1.321	880		880	2.195		2.195
Saldo van baten en lasten	**885.139**	**888.831**	**-3.691**	**947.834**	**956.387**	**-8.553**	**937.919**	**982.541**	**-44.622**
Mutaties Reserves	21.949	18.305	3.643	31.424	26.363	5.061	30.412	15.237	15.175
Begrotingssaldo	**907.088**	**907.136**	**-48**	**979.259**	**982.751**	**-3.492**	**968.331**	**997.778**	**-29.447**

Resultaat Jaarrekening							**29.447**		
Resultaat Begroting	**48**			**3.492**					

RESULTAATBESTEMMING

We stellen voor om een bedrag van € 12,3 miljoen te reserveren voor uitgaven in volgende jaren.

Bedragen in € 1

Programma	Onderwerp	Voorstel resultaatbestemming
1	WIN en impulsbudget regionaal arbeidsmarktbeleid	963.837
1	Alleenverdienersproblematiek	200.000
1	Gemeenschappelijke regeling GIA	742.676
1	Regionale middelen aanpak laaggeletterdheid	45.798
1	Verdere doorontwikkeling sociaal werkbedrijf	506.542
1	Budget digitalisering en verbreding BredaPas	400.000
2	Gemeenschappelijke de Baronie: inzet saldo deelnemersbijdrage	439.077
2	Regionale middelen LandStad de Baronie	26.678
2	Verbeter Breda Programmabureau	58.371
3	Verenigingsloods Ulvenhout	1.080.000
3	Realisatiestimulans woningbouw	1.108.023

3	Cofinanciering volkshuisvestingsfonds (tranche 1)	1.470.760
3	Cofinanciering volkshuisvestingsfonds (tranche 2)	284.328
4	Resultaat Rekenkamer	127.457
5	Decembercirculaire 2025	2.413.778
5	Woon Werkbouwregeling	275.000
5	Financiering Unbroken Kids Playground in Lviv	100.000
5	SaaS-oplossing	1.433.046
5	Impuls digitalisering	630.075
	Totaal	**12.305.446**

De voorstellen voor resultaatbestemming zijn voor het grootste deel bedoeld voor activiteiten die niet volledig zijn uitgevoerd of gestart in 2025. Het gaat dan bijvoorbeeld om middelen die we in de loop van 2025 hebben ontvangen vanuit het Rijk, terwijl de activiteiten in 2026 worden uitgevoerd.

RESULTAATBESTEMMING VAN JAREN VÓÓR 2025

In 2025 wilden we in totaal € 11,1 miljoen uitgeven vanuit de exploitatiereserve. Daarvan is € 5,0 miljoen uitgegeven. Er resteert dus een bedrag van € 6,1 miljoen. We stellen voor om een bedrag van € 4,6 miljoen door te schuiven naar 2026 en verder. Het restant van € 1,5 miljoen valt vrij aan de algemene reserve.

Bedragen in € 1

Programma	Onderwerp	Uit jaar	Voorstel door te schuiven bedragen
1	Regionale middelen arbeidsmarktbeleid West-Brabant	2025	1.891.698
1	Regionale middelen voor maatschappelijke opvang	2023	1.472.702
1	Regionale middelen gemeenschappelijke regeling GIA	2022	404.818
1	Regionale middelen laaggeletterdheid	2025	152.745
1	Oekraïne opvang	2022	200.000
2	Verbeter Breda Programmabureau	2024	189.085
2	Verbetering luchtkwaliteit op scholen	2022	77.126
3	Middelen Omgevingswet	2022/2023	265.000
	Totaal		**4.653.174**

De voorstellen om gelden door te schuiven hebben veelal betrekking op activiteiten die niet volledig zijn uitgevoerd in 2025 en die doorlopen in 2026 en de jaren daarna.

FINANCIEEL OVERZICHT PER PROGRAMMA

We geven inzicht in onze inkomsten en uitgaven en lichten de afwijking ten opzichte van de begroting per programma op hoofdlijnen toe.

PROGRAMMA 1 VITAAL EN SOCIAAL

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 0,2 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 2,9 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten.

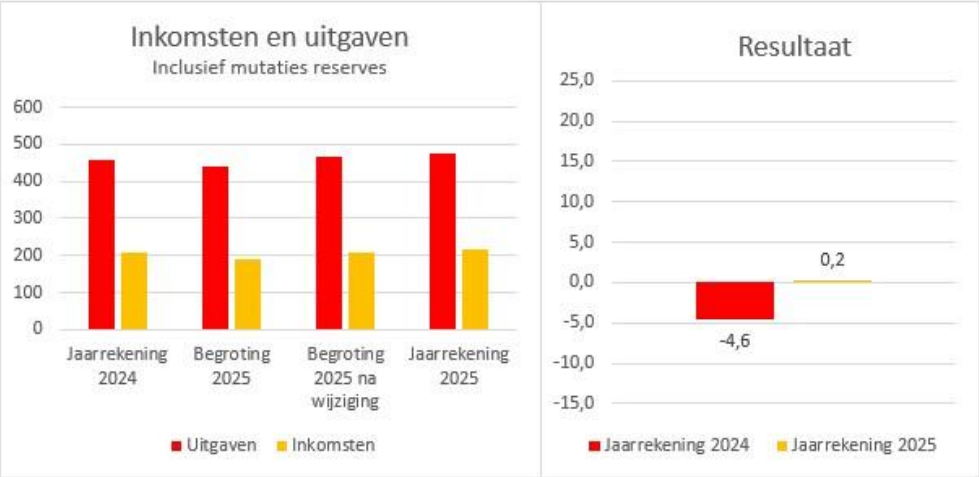

Het thema Opgroeien laat een resultaat zien van € -2,1 miljoen. De grootste afwijking doet zich voor bij Jeugdhulp met een resultaat van € -4,5 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hoger zorggebruik, hogere tarieven en extra inzet van personeel. Daarnaast verloopt de afname van jeugdhulp in het kader van Stevig Lokaal Teams in wijk Noordwest minder snel dan verwacht, waardoor kosten langer doorlopen dan vooraf geraamd. Ook leveren de geplande beheersmaatregelen in 2025 nog niet het begrote effect op. Daartegenover staan positieve resultaten op overige onderdelen binnen Jeugdzorg van € 1,7 miljoen en lagere kosten voor leerlingenvervoer van € 0,5 miljoen.

Het thema Betrokken zijn sluit per saldo af met een resultaat van € 0,0 miljoen. Binnen dit thema is sprake van tekorten bij Wmo-begeleiding als gevolg van een hogere instroom van begeleidingstrajecten dan begroot (€ -1,4 miljoen). Deze tekorten worden onder meer gecompenseerd door lagere kosten voor het collectief taxivervoer (€ 0,8 miljoen), doordat minder ritten zijn gereden dan begroot en door andere budgettaire effecten binnen het thema.

Het thema Thuis laat een resultaat zien van € 4,7 miljoen. Dit resultaat wordt grotendeels verklaard door positieve resultaten op de gemeenschappelijke regelingen Beschermd Wonen (€ 2,3 miljoen) en Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (€ 0,7 miljoen), evenals door een bijdrage van de regio van € 1,9 miljoen voor renovatie en verbouwing van de vrouwenopvang.

Het thema Leren, ontwikkelen en werken toont een resultaat van € -3,3 miljoen. Dit hangt samen met het resultaat op de uitvoering van de Wet BUIG (€ -3,1 miljoen), mede als gevolg van de stijging van het aantal bijstandsuitkeringen en hogere kosten voor de uitvoering van de verplichte taken uit de Wet inburgering.

Bij het thema Leven is sprake van een resultaat van € 0,2 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door een lagere bijdrage aan de GGD van € 0,3 miljoen, samenhangend met een positief jaarrekeningresultaat.

Binnen het thema Ontmoeten bedraagt het resultaat € 0,8 miljoen. Dit resultaat wordt vooral verklaard doordat de kosten voor de doorstroomlocatie binnen de daarvoor geldende normvergoeding blijven (€ 0,8 miljoen) en doordat de aanbesteding voor sport- en speeltoestellen laat in het jaar is afgerond. Hierdoor is niet het volledige beschikbare budget benut (€ 0,3 miljoen). Daartegenover staan hogere kosten voor de opvanglocatie Het Koetshuis als gevolg van extra inzet op beveiliging en sociaal beheer (€ -0,4 miljoen).

PROGRAMMA 2 ONDERNEMEND BREDA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 5,9 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 0,5 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten.

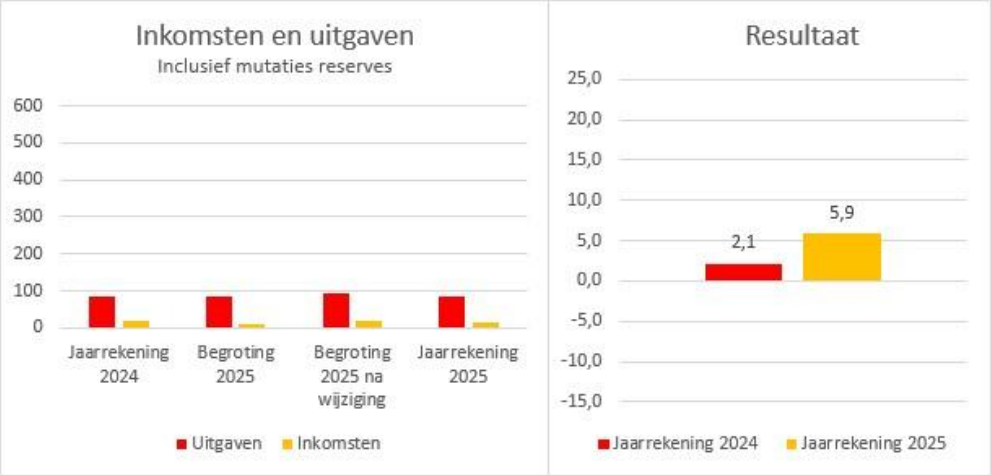

Het thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda laat een resultaat zien van € 1,6 miljoen. Dit resultaat wordt grotendeels verklaard door verplichte tussentijdse winstnemingen bij de grondexploitatie voor bedrijventerreinen van € 1,7 miljoen. Daarnaast zijn gereserveerde kapitaallasten voor de BredaRing van € 0,4 miljoen niet ingezet, omdat uit de geactualiseerde businesscase blijkt dat de BredaRing niet rendabel is. Daartegenover staan hogere kosten voor externe inhuur van € -0,4 miljoen. Deze zijn het gevolg van langdurige ziekte van medewerkers, tijdelijke inzet om overbelasting te voorkomen en moeilijk vervulbare vacatures als gevolg van arbeidsmarktkrapte.

Het thema Grote projecten laat een resultaat zien van € 3,3 miljoen. Dit resultaat wordt grotendeels verklaard door winstnemingen bij grondexploitaties binnen CrossMark van € 2,1 miljoen. Daarnaast is sprake van een positief resultaat door lagere kapitaallasten dan begroot bij de projecten Centrum Oost (€ 0,4 miljoen), Ontwikkelingen Bavel (€ 0,1 miljoen) en Gasthuisvelden (€ 0,1 miljoen). Deze afwijkingen hangen samen met fasering in de uitvoering van deelprojecten.

Het thema Dynamische stad laat een resultaat zien van € 0,2 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door vertraging in de aanbesteding van Broedplaats Creative Design, waardoor € 0,2 miljoen niet is besteed in 2025.

Het thema Verbindend bestuur sluit af met een resultaat van € 0,8 miljoen. Bij de bijdrage aan de Regio West-Brabant is € 0,2 miljoen ontvangen als gevolg van een positief jaarrekeningresultaat over 2024. Daarnaast is bij de gemeenschappelijke regeling De Baronie sprake van een resultaat van € 0,6 miljoen. Dit betreft regionale middelen die in 2025 niet volledig zijn besteed doordat het nieuwe Baronie-bureau zich in een opstartfase bevond en vacatures nog niet volledig waren ingevuld.

PROGRAMMA 3 DUURZAAM WONEN

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 5,9 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 3,9 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten.

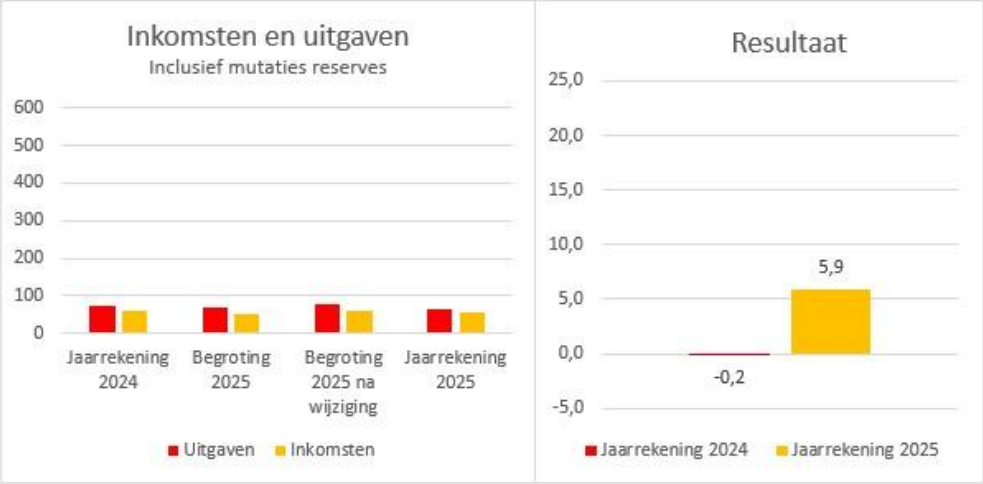

Het thema Wonen in Breda laat een resultaat zien van € 2,4 miljoen. Dit wordt grotendeels verklaard doordat de uitgaven voor de Verenigingsloods Ulvenhout van € 1,1 miljoen als gevolg van vertraagde werkzaamheden niet in 2025 zijn gerealiseerd. Daarnaast is de specifieke uitkering realisatiestimulans van € 1,1 miljoen pas in december 2025 beschikt, waardoor de bijbehorende middelen nog niet volledig zijn ingezet.

Het thema Verdeling beschikbare ruimte laat een resultaat zien van € -0,2 miljoen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat, als gevolg van de herijking van de grote gebiedsprogramma's en projectinhoudelijke keuzes, minder uren zijn geschreven op rendabele investerings- en grondexploitatieprojecten (€ -0,6 miljoen). Daartegenover blijven bij de implementatie van de Omgevingswet middelen over (€ 0,4 miljoen).

Het thema Grote woonprojecten in de stad toont een resultaat van € 1,7 miljoen. Dit komt voornamelijk doordat de grondexploitaties zijn geactualiseerd. Dit heeft geleid tot extra winstnemingen van € 1,8 miljoen.

Het thema Bereikbaar Breda laat een resultaat zien van € 0,6 miljoen. Dit resultaat wordt met name veroorzaakt door een positief resultaat binnen het parkeerbedrijf.

Het thema Breda is een duurzame en bestendige stad laat een resultaat zien van € 1,4 miljoen. Dit komt vooral doordat de uitgaven vanuit het Volkshuisvestingsfonds lager zijn uitgevallen dan verwacht (€ 1,5 miljoen), waardoor minder cofinanciering benodigd was.

PROGRAMMA 4 BASIS OP ORDE

De afwijking ten opzichte van de begroting is € -1,4 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 0,1 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten.

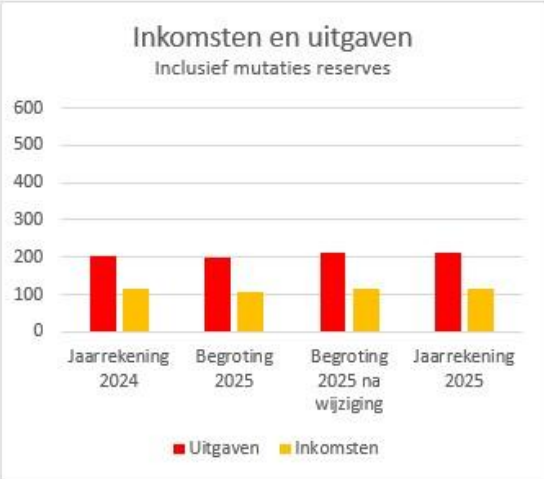

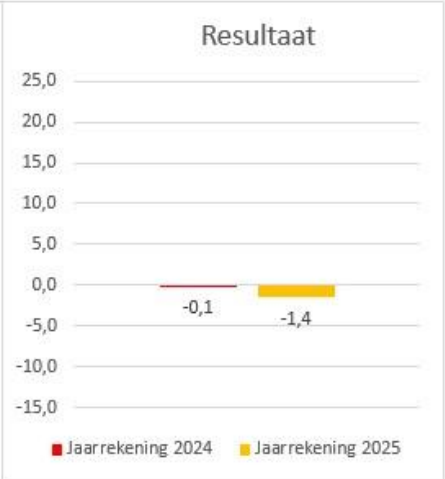

Het thema Veilig Breda laat een resultaat zien van € -0,4 miljoen. Dit tekort wordt vooral veroorzaakt door hogere kosten voor personele inzet en inzet bij evenementen (€ -1,9 miljoen). Daarnaast is binnen de uitvoering van de Omgevingswet sprake van een tekort van € -0,8 miljoen als gevolg van een hogere inzet van personeel dan begroot. Daartegenover staan lagere bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio (€ 0,4 miljoen) en de Omgevingsdienst (€ 0,9 miljoen). Tevens zijn positieve resultaten gerealiseerd op de onderdelen zichtbare criminaliteit (€ 0,2 miljoen), ondermijning (€ 0,3 miljoen) en enkele overige posten.

Het thema Dienstverlening toont een resultaat van € 0,9 miljoen. Dit resultaat hangt samen met ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en de inzet van capaciteit, waarbij werkzaamheden deels efficiënter zijn uitgevoerd en een deel van de geplande activiteiten later in het jaar of in volgende jaren tot uitvoering komt.

Het thema Beheer van de openbare ruimte laat een tekort zien van € -0,9 miljoen. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door het resultaat op afvalservice van € -1,2 miljoen, als gevolg van hogere personele lasten en een hogere aanvullende dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren. Vanuit de egalisatievoorziening, waarin het jaarlijkse resultaat op het huishoudelijke deel van de afvalinzameling en -verwerking wordt verrekend, is € 0,1 miljoen ingezet. Daarmee is deze voorziening volledig benut. Daarnaast is sprake van een positief resultaat bij beheer en onderhoud van groen, doordat inspecties later zijn gestart dan begroot.

Binnen het thema Beheer van gemeentelijk vastgoed is sprake van een resultaat van € -0,5 miljoen. Dit resultaat wordt vooral verklaard door de vrijval van de voorziening duurzame waardevermindering van het Rat Verlegh Stadioncomplex (€ 2,9 miljoen), nadat overeenstemming is bereikt over de overdracht van het stadioncomplex. Daartegenover was het noodzakelijk om een extra dotatie van € 2,3 miljoen aan de onderhoudsvoorziening te doen, om de toereikendheid in de toekomst te kunnen borgen. Daarnaast was het, net als in 2024, ook in 2025 nodig om voor verschillende functies extra medewerkers in te huren om ziekteverzuim en vacatureruimte binnen het reguliere personeelsbestand op te vangen. Dit heeft geleid tot aanvullende personele lasten van € 0,9 miljoen.

Het thema Open overheid laat een resultaat zien van € -0,5 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een extra dotatie van € -0,8 miljoen aan de pensioenvoorziening (Appa-voorziening) voor (ex-)wethouders. Daartegenover staan lagere personele lasten binnen de Raad, commissies en griffie (€ 0,2 miljoen) en bij de Rekenkamer (€ 0,1 miljoen).

PROGRAMMA 5 ORGANISATIE EN FINANCIËN

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 18,8 miljoen. We dienen verzoeken tot resultaatbestemming in voor een bedrag van € 4,9 miljoen vanwege specifieke positieve resultaten, waaronder € 2,4 miljoen vanuit de ontvangen middelen van de decembercirculaire. De gemeenteraad besloot eerder om dit bedrag over te hevelen naar 2026.

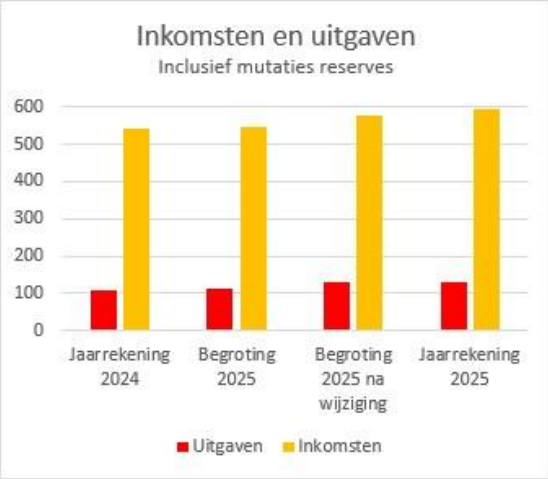

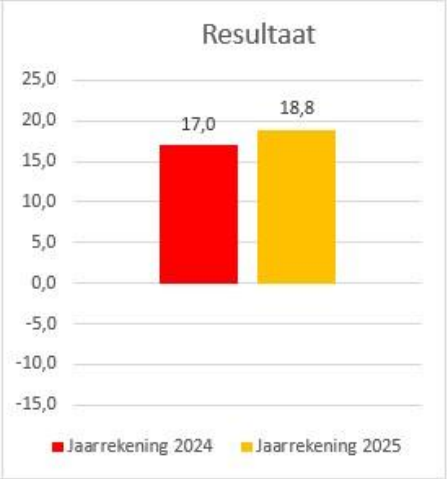

Binnen het thema Een toekomstbestendige organisatie is een resultaat van € 1,6 miljoen gerealiseerd. Dit resultaat hangt samen met ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering, waaronder vertraging in de vervanging en aanschaf van softwareapplicaties (€ 1,4 miljoen), lager dataverbruik en lagere beheerlasten als gevolg van vertraging in aanbestedingen (€ 1,0 miljoen), vertraging in de besteding van de impuls digitalisering (€ 0,6 miljoen) en een vrijval uit de centrale personeelsvoorziening (€ 0,3 miljoen). Daartegenover staan hogere kosten voor salarissen en inhuur binnen de bedrijfsvoering (€ -2,2 miljoen).

Het thema Solide financiën laat een positief resultaat zien van € 17,2 miljoen. Dit resultaat wordt vooral veroorzaakt door de ontvangen rijksmiddelen uit de decembercirculaire (€ 10,0 miljoen), het niet volledig inzetten van middelen uit het meerjarenperspectief (€ 3,5 miljoen), het gerealiseerde treasuryresultaat (€ 2,6 miljoen) en het grotendeels onbenut blijven van de stelpost onvoorzien in 2025 (€ 0,9 miljoen).

INVESTERINGEN

Bij de ontwikkelingen in de stad horen investeringen. In onze grootstedelijke projecten en in de instandhouding en modernisering van onze voorzieningen. De investeringsplanning en de uitgaven voor 2025 waren als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen

	Bedrag
Investeringsprogrammering 2025	88,6
Uitgaven 2025	68,8
Restant 2025	**19,8**

Het geplande investeringsbedrag over 2025 (€ 119,1 miljoen) is in de bestuursrapportage bijgesteld naar € 88,6 miljoen. De werkelijke uitgaven in 2025 bedragen € 68,8 miljoen. Dit betreft een breed palet aan investeringen, onder meer op het gebied van riolering, wegen, vastgoedbeheer, mobiliteit en instandhouding van het bestaande netwerk, openbare verlichting, het wagenpark en de gebiedsontwikkelingen Centrum Oost, Nieuwe Mark, Gasthuisvelden en 't Zoet.

Tegelijkertijd zijn de investeringsuitgaven lager uitgekomen dan bij de bestuursrapportage werd geraamd. Daarbij spelen zowel externe factoren als interne plannings- en uitvoeringsaspecten een rol. Dit doet zich onder andere voor bij riolering, het Havenkwartier, parkeren, het wagenpark, Centrum Oost, vastgoedbeheer, wonen en de MFA Bavel. De oorzaken hiervan verschillen per project en worden toegelicht binnen de betreffende programma's.

Het restant van € 19,8 miljoen wordt doorgeschoven naar de komende jaren.

FINANCIËLE KENGETALLEN

Financiële kengetallen geven samen de verhouding weer tussen de diverse onderdelen van de begroting, de balans en de exploitatie. Ze zijn een hulpmiddel om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. We delen de kengetallen in op basis van stabiliteit, wendbaarheid, weerbaarheid en voldoen aan wettelijke kaders. Hieronder lichten we enkele kengetallen toe. Deze moeten in gezamenlijkheid bekeken worden om een goed beeld te krijgen van onze financiële positie. Een nadere toelichting op de kengetallen vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

STABILITEIT

Met stabiliteit bedoelen we de mate waarin de gemeente haar financiële positie in evenwicht weet te houden.

Ontwikkeling van de balansposities
De balans geeft inzicht in de omvang van onze bezittingen en de manier waarop die worden betaald. De ontwikkeling van de reserves en de schuldpositie heeft invloed op de financiële positie van de gemeente.

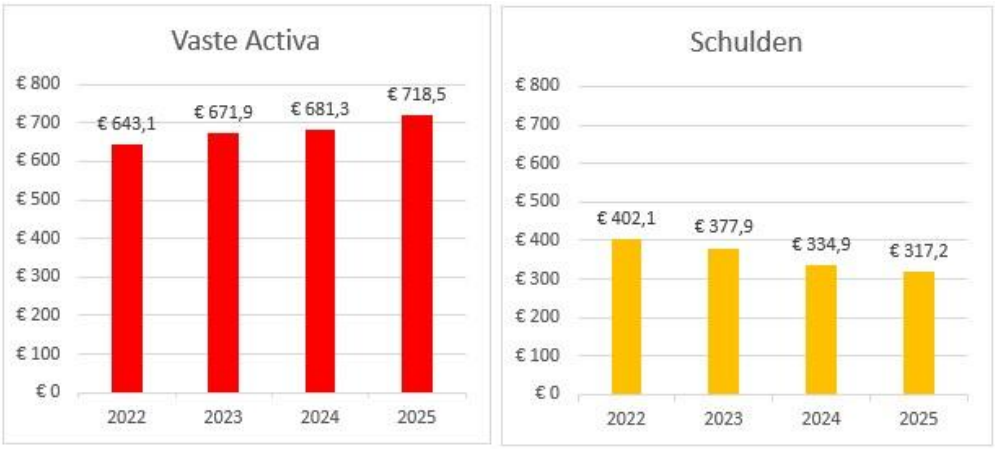

De investeringen die we doen in de stad, activeren we en nemen we op onder onze vaste activa. Daarover schrijven we gedurende een langere periode af. De afschrijving vormt samen met de rente de kapitaallast die we jaarlijks in onze exploitatie verantwoorden. Ten opzichte van 2024 nemen de vaste activa toe. Er is dus per saldo meer geïnvesteerd dan afgeschreven.

RESERVES

De reservepositie bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. In totaal gaat het om € 177,2 miljoen.

De algemene reserve is in 2025 gestegen van € 101,9 miljoen naar € 123,5 miljoen, exclusief de voorgestelde resultaatbestemming van het jaar 2025. De bestemmingsreserves bestaan uit diverse reserves, waarvan de grootste de investeringsreserve is. In deze reserve zit eind 2025 € 19,4 miljoen (eind 2024: € 14,7 miljoen).

Solvabiliteit
De omvang van de reserves (het eigen vermogen) wordt ook wel aangeduid met het kengetal solvabiliteit. Dit kengetal ontwikkelt zich sinds 2022 als volgt:

	2022	2023	2024	2025	Signalerings-waarde
Solvabiliteitsratio	21,07%	19,64%	19,66%	23,56%	< 20%
Solvabiliteitsratio exclusief doorleningen	26,11%	24,04%	23,69%	27,86%	< 20%

Solvabiliteit wordt uitgedrukt in een percentage van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. Dit geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. De solvabiliteit moet in samenhang bekeken worden met het kengetal gecorrigeerde netto schuldquote. Dit kengetal wordt gedempt doordat de gemeente grote geldleningen heeft verstrekt aan voornamelijk BreedSaam, woningcorporaties en aan Chassé Theater Beheer NV. Zonder deze leningen is het kengetal solvabiliteit 27,9% en dat geeft een realistischer beeld. De geadviseerde ondergrens voor de solvabiliteitsratio is 20%. Alle waarden daarboven worden door de VNG aangemerkt als ‘goed’. Een uitgebreidere toelichting op de kengetallen vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

WENDBAARHEID

Wendbaarheid is de mate waarin de gemeente snel kan reageren op veranderingen in de behoeften, ambities en doelstellingen op korte en lange termijn.

Netto schuldquote
Onze schuldpositie hangt samen met alle uitgaven en inkomsten. Als onze uitgaven toenemen, hebben we ook meer financiële middelen nodig om deze uitgaven te kunnen financieren. In 2025 is onze schuldpositie gedaald ten opzichte van 2024. Wat hierbij van belang is, is de beoordeling in hoeverre we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit wordt uitgedrukt in het kengetal netto schuldquote. Deze ontwikkelt zich sinds 2022 als volgt:

	2022	2023	2024	2025	Signalerings-waarde
Netto schuldquote	52,91%	54,34%	49,81%	45,32%	> 130%
Gecorrigeerde netto schuldquote	35,47%	37,98%	36,07%	32,90%	> 130%

Als dit kengetal minder dan 90% is, dan wordt dit gezien als ‘uitstekend’. Dit kengetal laat zien dat we, ook bij een stijging van de schuldpositie, goed in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen.

WEERBAARHEID

Met weerbaarheid bedoelen we de mate waarin de gemeente financiële tegenvallers en financiële risico’s op kan vangen zonder grote beleidswijzigingen.

Weerstandsvermogen en risicoprofiel

Bedragen x € 1 miljoen

	2026	2027	2028	2029
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	107,7	117,3	127,6	139,0
Risicoprofiel				60,7
Beschikbaar weerstandsvermogen				**78,3**

Om de risico’s van € 60,7 miljoen af te dekken, heeft de gemeente in 2029 € 139,0 miljoen als weerstandscapaciteit beschikbaar. Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit min het risicoprofiel en bedraagt € 78,3 miljoen (€ 139,0 miljoen min € 60,7 miljoen). De ratio weerstandsvermogen (totaal beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door het risicoprofiel) komt uit op 2,3. Dit betekent dat als de risico’s zich voordoen, we ons beleid kunnen voortzetten. Bij de begroting 2026 bedroeg het weerstandsvermogen € 64,4 miljoen en de ratio weerstandsvermogen 2,0.

WETTELIJKE KADERS

Met wettelijke kaders bedoelen we de mate waarin de gemeente voldoet aan de wettelijk gestelde normen voor de financiering. Het EMU-saldo van de gemeente Breda is eind 2025 positief (€ 7,2 miljoen) en dus boven de referentiewaarde van € -44,5 miljoen. Dit betekent dat de bijdrage van de gemeente Breda aan het landelijk EMU-saldo geen aandachtspunt is, mits andere overheden zich ook aan hun referentiewaarden houden. Een uitgebreidere toelichting vindt u in de jaarrekening bij het onderdeel Toelichting EMU-saldo.

	2022	2023	2024	2025	Signalerings-waarde
Rente risiconorm *	117	127	187	181	< 0
Kasgeldlimiet **	++++	++++	++++	++++	> --
EMU-saldo (x € 1.000)	20.806	-33.457	-14.156	6.420	< € -44.502

** Ruimte onder risiconorm x € 1 miljoen*

*** Onderschrijding (+) of overschrijding (-) per kwartaal*

JAARSTUKKEN 2025

VITAAL EN SOCIAAL

GEMEENTE BREDA

Programma 1

Vitaal en sociaal Breda

Bevolking naar leeftijd

189.006
(01-01-2025)

206.350
(Prognose 2040)

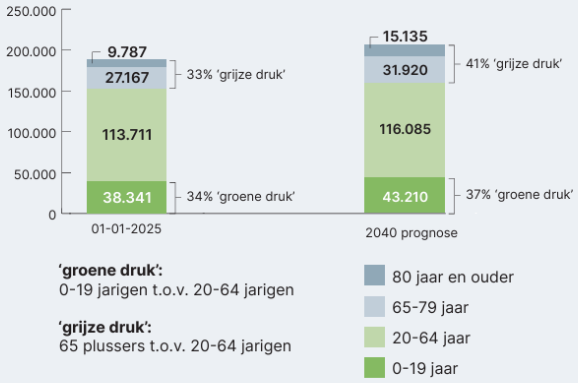

'groene druk':
0-19 jarigen t.o.v. 20-64 jarigen

'grijze druk':
65 plussers t.o.v. 20-64 jarigen

Aandeel jeugdigen 0-18 jaar met jeugdzorg

Leerlingen

13.770
Primair onderwijs

10.290
Voortgezet onderwijs

Bijstandsuitkeringen

4.318
(01-01-2025)

Personen met een uitkering die uitstromen naar werk

Fulltime
385

Parttime
333

Schuldhulpverlening

732
Aanmeldingen

Gemiddeld schuldbedrag bij aanvraag
€ 43.364

Aandeel 65+ Wmo-voorzieningen/hulpmiddelen

15,5%

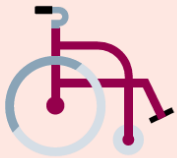

Infographics t.b.v. jaarstukken 2025.
Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.
Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

GEMEENTE BREDA

GEMEENTE BREDA

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In Breda willen we dat mensen zo lang mogelijk gezond kunnen meedoen in de samenleving. Wie daarbij ondersteuning of hulp nodig heeft, krijgt die. Dat doen we samen, zodat dit nu én in de toekomst betaalbaar en haalbaar blijft.

In 2025 heeft de gemeenteraad belangrijke besluiten genomen voor de toekomst van de stad en het sociaal domein. De gemeenteraad heeft meerdere nieuwe beleidskaders vastgesteld, namelijk het beleidskader Wmo ‘Versterken wat nodig is voor houdbare ondersteuning’, het beleidskader 'Inclusief Samenleven' (over diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie), het beleidskader ‘Meedoen en Rondkomen’ (armoede en schulden) en de visie sociaal domein 2040 ‘Naar een toekomstbestendig sociaal domein’.

Al deze kaders geven richting aan de grote opgaven die op ons afkomen. Het aantal ouderen groeit, net als het aantal vragen in de Wmo. Ook de uitdagingen rond het aantal jongeren dat jeugdhulp nodig heeft, vraagt om een andere aanpak. Daar komt bij dat de bestaanszekerheid van veel mensen onder druk staat, de gemeentelijke budgetten dalen en de arbeidsmarkt voor ons én onze partners krap is.

Met de vastgestelde visie sociaal domein hebben we nu een duidelijke koers voor het hele domein. We zien het sociaal domein als één geheel en bouwen voort op de beweging die al is ingezet, namelijk eenvoud, samenwerking en samenhang. Zo creëren we samen een sociaal domein dat klaar is voor de toekomst. Een domein dat werkt voor inwoners én voor professionals.

Het afgelopen jaar liet opnieuw zien dat het jeugdstelsel anders moet. Dat is geen keuze, maar een opdracht uit de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. De knelpunten lossen we niet op door simpelweg meer hulp in te zetten. Als we niets veranderen, raakt het stelsel overbelast en hebben vooral kwetsbare jongeren daar last van.

Daarom kozen we in 2025 voor een andere koers. We normaliseren waar dat kan, organiseren de toegang centraler en stellen duidelijker grenzen aan de inzet van jeugdhulp.

Deze beweging kreeg vorm door de start van het Stevige Lokale Team (SLT) in Noord-West Breda, door aangescherpte kaders in de Verordening Jeugdhulp en door de voorbereidingen op toekomstbestendige inkoop vanaf 2027. Afgelopen jaar was daarmee een echt kanteljaar. We boekten resultaten. De instroom in jeugdhulp daalde en er waren minder uithuisplaatsingen. Tegelijkertijd zien we hoe pril deze beweging nog is. De druk op het stelsel blijft groot en vraagt om consequente keuzes, sterke samenwerking en heldere grenzen aan wat jeugdhulp kan en moet oplossen.

De voorbereidingen voor nieuwe contracten voor begeleiding, dagbesteding, huishoudelijke hulp en kortdurend verblijf binnen de Wmo zijn in 2025 afgerond. De contracten zijn per 2026 van kracht.

In 2025 is met de uitvoering van het nieuwe Wmo-beleidskader een volgende stap gezet richting houdbare en passende ondersteuning. Door scherper te sturen op toegang, het goede gesprek met inwoners en het versterken van de sociale basis, is vaker ondersteuning ingezet die bijdraagt aan het vergroten van zelfredzaamheid en participatie. Tegelijkertijd vervult de Wmo steeds vaker een verbindende rol tussen zorg, wonen en welzijn, onder andere bij uitstroom uit Beschermd Wonen, flexwonen en ondersteuning van ouderen. Hoewel hiermee belangrijke resultaten zijn geboekt, blijft de druk op met name Wmo-begeleiding toenemen door vergrijzing en complexere problematiek. Dit onderstreept de noodzaak om ook de komende jaren verder in te zetten op preventie, collectieve oplossingen en samenwerking met partners, zodat ondersteuning beschikbaar blijft voor wie dit echt nodig heeft.

Binnen het waardenetwerk Zelf- en Samenredzaamheid zetten we vaker in op collectieve oplossingen. Ook kreeg vrijwilligerswerk extra aandacht en waardering, onder meer met een 'Blind Wall' als eerbetoon. De collectieve zorgverzekering stopte op 1 januari 2025. De effecten zijn gemonitord en tot nu toe is geen extra actie nodig. In het kader van diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie stelden we daarnaast de toegankelijkheidsagenda en het actieplan straatintimidatie vast.

De regio Breda heeft in 2025 stevige stappen gezet om dak- en thuisloosheid, onbegrepen gedrag en problemen in kwetsbare gezinnen structureel terug te dringen. Dat past bij het landelijke doel om dakloosheid uiterlijk in 2030 te beëindigen. Het regionale beleidskader ‘Een (t)huis = een zorg minder’ is uitgevoerd en aangevuld met een nieuwe analyse en aangescherpte ambities. De focus ligt op preventie, duurzame uitstroom naar passende huisvesting en nieuwe opvang- en woonvormen. Het nieuwe meldpunt crisiszorg en het crisisinterventieteam West-Brabant zijn in 2025 gestart en pakken acute meldingen van onbegrepen gedrag integraal op. Daarnaast realiseerden we diverse flexibele woningen voor inwoners met extra ondersteuningsbehoeften.

Betaald werk is de meest betrouwbare route naar een zeker inkomen. Daarom hebben we inwoners actief begeleid richting werk. Met de vernieuwde armoedeaanpak stonden we klaar voor mensen die in kwetsbare situaties leven. We weten hoe zwaar schulden drukken op het dagelijks leven. Daarom kozen we voor ondersteuning die snel, persoonlijk en toegankelijk is. Samen met onze partners hielpen we inwoners bij schulden, geldzorgen en financiële zelfredzaamheid. Tegelijkertijd is in de arbeidsmarktregio West-Brabant de basis voor het Werkcentrum stevig neergezet.

In november 2025 opende de eerste Familieschool in Breda. Dat is een grote stap in het creëren van kansrijke ontwikkelomgevingen. Vooral in wijken waar kinderen minder kansen hebben. Samen met Sterk Techniek Onderwijs en Techkwadraat zetten we een doorlopende leerlijn techniek op. Ook op het gebied van burgerschap zijn stappen gezet. Scholen deden mee aan de Week van Respect met gastlessen en lespakketten. Zo werken scholen aan een stadsbreed burgerschapsprogramma waarin leerlingen actief kunnen meedenken over wat er speelt in de stad.

In 2025 is de Gezondheidsvisie ‘Gedurfd, gezond en gelukkig!’ uitgevoerd. Meerdere projecten zijn uitgevoerd en het uitvoeringsplan voor 2026 is opgesteld. De inzet richtte zich op gezonde voeding, bewegen, ontspannen, preventie en het versterken van gezondheidsvaardigheden. Zo is een integrale aanpak tegen vapen ontwikkeld met GGD en Novadic-Kentron, inclusief een Stoptober-campagne voor studenten. Binnen het project Technologie voor Gelijke Gezondheid voerden studenten leefstijlmetingen uit om inwoners te helpen hun digitale gezondheidsvaardigheden en eigen regie te versterken.

In de diverse thema’s in dit programma zijn de resultaten die in 2025 zijn bereikt verder uitgewerkt.

Thema Opgroeien

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Stevig Lokaal Team
In 2025 zagen we de eerste zichtbare resultaten van de nieuwe koers. In Noord-West draaide WIJS! Breda het eerste volledige jaar als Stevig Lokaal Team (SLT). Daarmee kwam ondersteuning dichter bij kinderen, jongeren en gezinnen. Het SLT versterkte de sociale basis en bood hulp die past bij de situatie, zoals afgesproken in de Hervormingsagenda Jeugd.

Het SLT ontwikkelde nieuwe manieren van werken voor collectieve ondersteuning. Daarmee zetten we stappen richting meer preventie en 'matched care' (hulp die beter aansluit bij wat nodig is). Individuele hulp bleef beschikbaar wanneer dat nodig was. In 2025 troffen we ook de voorbereiding voor de start van het SLT in Zuid-West.

Daarnaast werkten we aan de inkoop van de Stevige Lokale Teams vanaf 2027. We delen Breda hiervoor op in twee percelen: Noord en Zuid. Elk perceel bestaat uit twee kwadranten met een SLT. Per perceel selecteerden we één samenwerkingsverband. Met deze partijen voeren we een dialooggerichte aanbesteding met als doel gunning in 2027.

Duidelijke afbakening van jeugdhulp
In 2025 is de nieuwe Verordening Jeugdhulp vastgesteld. Deze sluit beter aan op de actuele wet- en regelgeving, uitspraken van rechters en de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd.

We voerden een normenkader in. Daarin staat niet alleen wanneer jeugdhulp nodig is, maar ook hoe lang en hoe vaak een bepaalde vorm van hulp wordt ingezet.

Door te werken met uniforme criteria voor toegang en verwijzing, is de besluitvorming consistenter geworden. Tegelijkertijd losten we meer hulpvragen buiten de jeugdhulp op, omdat andere ondersteuning beter paste. Denk aan preventief aanbod, onderwijs, Wmo (ondersteuning voor zelfredzaamheid en participatie) of andere voorliggende voorzieningen.

We hebben duidelijker grenzen gesteld door vaker ‘nee, tenzij’-besluiten te nemen bij hulpvragen die niet noodzakelijk waren of die bij het normale opgroeien horen.

Ook hebben we de toegang transparanter gemaakt. Gezinnen kregen betere informatie over hoe een melding verloopt, hoe deze wordt beoordeeld en wat zij daarna kunnen verwachten.

Door deze aanpak zijn middelen gerichter ingezet. De beschikbare capaciteit komt daardoor meer ten goede aan de meest kwetsbare kinderen en gezinnen. We zochten bovendien vaker de samenwerking met scholen, huisartsen en andere basisvoorzieningen, zodat ondersteuning zoveel mogelijk in de sociale basis kan plaatsvinden.

Tot slot hebben we bij professionals en ketenpartners het bewustzijn vergroot over wat wel en niet onder jeugdhulp valt.

Preventie en een sterke pedagogische basis
In 2025 is actief gebruikgemaakt van het beschikbare aanbod aan preventieve en collectieve programma’s. In wijken en op scholen zijn nieuwe programma’s uitgevoerd om kansengelijkheid te versterken.

Scholen werkten actief mee aan sociaal-emotionele programma’s. Zij merkten dat kinderen en jongeren hun vragen eerder bespreekbaar maken, bijvoorbeeld bij school of de huisarts. Tegelijkertijd blijft de vraag naar mentale ondersteuning groeien, vooral onder jonge meiden.

De overgang van 18- naar 18+
Zeventig jongeren kregen in 2025 een vervolgtraject na hun 18e verjaardag. Deze groep blijft kwetsbaar. Daarom is het belangrijk om de samenwerking met onderwijs en zorg verder te versterken, zodat jongeren ook na hun 18e de juiste ondersteuning blijven krijgen**.**

Een financieel beheersbaar stelsel
In 2025 betaalden we als opdrachtgever alleen voor zorg die daadwerkelijk is geleverd. We hadden nadrukkelijk aandacht voor een rechtmatige besteding van middelen. Dat heeft bijgedragen aan het realiseren van de geprognotiseerde taakstelling van € 1,0 miljoen.

In lijn met deze taakstelling hebben we de inhuur binnen onze eigen organisatie verlaagd en juist geïnvesteerd in vaste medewerkers. Ondanks deze stappen blijft de financiële druk hoog. De aanhoudend grote vraag naar jeugdhulp maakt de houdbaarheid van het stelsel kwetsbaar.

Minder uithuisplaatsingen en minder verblijf in zware jeugdhulp
In lijn met het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming en de Hervormingsagenda Jeugd werkten we in 2025 verder aan het terugdringen van gedwongen maatregelen. Het aantal jeugdigen met een kinderbeschermingsmaatregel steeg licht ten opzichte van 2024, van 273 naar 294 (een stijging van 7%).

Ook het aantal maatregelen dat langer dan een jaar duurde nam iets toe, van 73 naar 81 (11%). Het aantal jeugdigen met jeugdreclassering daalde in dezelfde periode van 91 naar 80 (12%).

Ten opzichte van 2020 is op alle drie deze punten echter een daling zichtbaar, namelijk op het aantal kinderbeschermingsmaatregelen, de duur daarvan en het aantal kinderen met jeugdreclassering.

In 2025 hadden in Breda 312 jeugdigen een toewijzing voor uithuisplaatsing. Dat is een daling van 26,2% ten opzichte van 2018, toen dit nog om 423 jeugdigen ging. Het lukt ons om elk jaar minder kinderen uit huis te plaatsen.

Ook het aantal kinderen dat in een crisis-, verblijfs- of gesloten setting terechtkomt, is in 2025 verder gedaald. De gemiddelde verblijfsduur nam licht af ten opzichte van 2020. Het verkorten van deze verblijfsduur hangt vaak samen met het vinden van een passende vervolgplek.

Het gemiddeld aantal dagen dat jeugdigen in gezinshuizen verbleven, is sinds 2020 gestegen en is ten opzichte van 2024 zelfs verdubbeld. In de pleegzorg zien we juist een flinke daling van het aantal dagen. Deze ontwikkelingen hangen met elkaar samen en hebben meerdere oorzaken.

Het zorgaanbod verandert. Het aantal pleeggezinnen in de regio neemt af, terwijl het aantal gezinshuizen groeit. Sommige pleegouders stappen over naar een rol als gezinshuisouder. Daarnaast wordt in de pleegzorg vaker gewerkt met deeltijdvormen. Dit is een positieve ontwikkeling.

Tegelijkertijd wordt residentiële zorg afgebouwd. Daardoor is er meer vraag naar gezinshuizen, vooral voor jeugdigen met complexere problematiek. Ook lijkt de problematiek bij uithuisplaatsing zwaarder dan in eerdere jaren. In zulke situaties biedt een gezinshuis vaak beter passende ondersteuning dan een pleeggezin. Het streven om broers en zussen samen te plaatsen, versterkt deze ontwikkeling.

Specialistische jeugdhulp op de juiste schaal
Met de start van de regionale inkoop van specialistische jeugdhulp in 2025 is een belangrijke stap gezet om deze zorg op de juiste schaal te organiseren.

Dat geldt ook voor 'JeugdzorgPlus'. Hiervoor is een overeenkomst gesloten voor 2026 met drie regio's. Daarnaast besloot het college om voor 2027 een aanbesteding te starten.

Op provinciaal niveau werkten de vijf Brabantse jeugdhulpregio's samen aan een gezamenlijke strategie voor de inkoop van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering vanaf 2027. Centraal staan de doelen uit de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming. Daarbij ligt de focus op het zoveel mogelijk voorkomen van gedwongen maatregelen en het zo kort mogelijk laten duren ervan.

Een stevigere samenwerking tussen Gecertificeerde Instellingen en de Stevige Lokale Teams speelt hierin een belangrijke rol. Waar mogelijk wordt bovenregionaal uniform gewerkt om de samenwerking met deze instellingen te versterken.

Onderwijsvisie
In 2025 is uitvoering gegeven aan de onderwijsvisie. Hierbij stonden drie opgaven centraal, namelijk gelijke kansen, toekomstvaardig en praktijkgericht opleiden en burgerschap.

Samen met onderwijspartners en de coalitie Verbeter Breda zijn diverse lokale, regionale en landelijke subsidies aangevraagd en toegekend. Deze middelen zijn gericht ingezet. Een belangrijk resultaat is de opening van de eerste Familieschool in november.

Om kennisdeling te stimuleren en expertise te vergroten, is lokaal een lerend netwerk van Familiescholen opgezet.

De toegekende subsidies zijn gebruikt voor projecten die onderwijsachterstanden verminderen, het techniekprogramma uitbreiden, het Bredase programma Maatschappelijke Diensttijd (MDT) verduurzamen en activiteiten organiseren rondom burgerschapsvorming.

In 2025 vond ook het eerste Onderwijsevenement Kansrijk Ontwikkelen plaats. Meer dan 300 Bredase onderwijsprofessionals namen deel. Het evenement was gericht op deskundigheidsbevordering, inspiratie en het versterken van de samenwerking. De hoge opkomst laat zien dat er breed draagvlak is voor de gezamenlijke ambitie om te werken aan kansrijke ontwikkeling voor alle Bredanaars.

Daarnaast startten we in 2025 de digitale nieuwsbrief Onderwijs. Via deze nieuwsbrief blijven onderwijsprofessionals op de hoogte van ontwikkelingen, subsidiemogelijkheden en bijeenkomsten.

Leerlingenvervoer
Na een onrustige start van het jaar is het leerlingenvervoer in 2025 weer stabiel, voorspelbaar en betrouwbaar verlopen, conform de contractuele afspraken.

Ook zijn stappen gezet om leerlingen te ondersteunen die in aanmerking komen om zelfstandig te leren reizen. Een groeiende groep maakt inmiddels gebruik van het openbaar vervoer. Daarmee is de beweging richting passende ondersteuning en meer zelfstandigheid per leerling verder versterkt.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Hervormingsagenda Jeugd, de Norm voor Opdrachtgeverschap en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
In 2025 zetten we grote stappen om in de regio te komen tot een dekkend en compleet jeugdhulpstelsel. Regio West-Brabant Oost (WBO) is gestart met inkoopprocedures voor:

- stevige lokale teams
- dagbesteding en dagbehandeling
- specialistische- en locatiegebonden jeugdhulp
- behandeling met verblijf
- wonen met begeleiding

Met deze procedures werken we toe naar onder andere het gelijktrekken van toegangsprocessen, zodat het voor gezinnen overal hetzelfde werkt. Daarnaast werken we toe naar het verminderen van administratieve lasten (minder papierwerk) per 2027.

Een belangrijk doel uit de Hervormingsagenda is het vormen van robuuste regio's. Dat betekent dat gemeenten niet vrijblijvend met elkaar samenwerken, maar echt samen verantwoordelijkheid nemen. In 2025 heeft het college als stap hierin een bestuursopdracht (en bijbehorende dienstverleningsopdracht) vastgesteld. Daarin is onder andere opgenomen dat we starten met de totstandkoming van een gemeenschappelijke regeling (een formele samenwerkingsvorm tussen gemeenten).

Beleidskader Jeugd
We kozen er bewust voor om in 2025 géén nieuw beleidskader op te stellen. Dat deden we om twee redenen:

- Breda werkt aan één visie op het sociaal domein.
- De regionale ontwikkelingen richting inkoop 2027 zijn nog volop in beweging.

In plaats daarvan verzamelden we in 2025 bouwstenen voor een toekomstig beleidskader. We gebruikten hiervoor de inzichten uit:

- SLT Noord-West
- het waardenetwerk Kansrijke Jeugd
- het programma 'Samen werken aan de basis'

We zijn gestart met het ordenen van knelpunten, het actualiseren van onderliggende analyses en het inventariseren van kansen. Daarbij keken we ook naar meer integrale samenwerking met de domeinen Maatschappelijke Ontwikkeling, Participatie, Veiligheid en Onderwijs.

Kleinschalige jeugdhulpvoorzieningen
Om zorgaanbieders beter in staat te stellen kleinschalige jeugdhulpvoorzieningen aan te bieden, startten we in 2025 met de uitwerking van het product Wonen met Begeleiding. Daarmee maken we het mogelijk om kleinschalige woonvoorzieningen te contracteren via een 'open-housemodel'. Dit is een manier van contracteren waarbij aanbieders kunnen toetreden als zij aan de voorwaarden voldoen. In 2025 gaven we ook de aanbesteding van moeder-kinderhuizen in regio WBO vorm.

Daarnaast is een projectgroep begonnen met de ontwikkeling van een kleinschalige woonvoorziening in Breda voor regio WBO. Deze locatie is eigendom van de gemeente Breda en biedt kansrijke mogelijkheden voor een huiselijke, kleinschalige voorziening met 24-uurs begeleiding voor 4 tot 6 jeugdigen. Het gaat om jeugdigen die door hun ondersteunings- en begeleidingsbehoefte niet in een pleeggezin of gezinshuis kunnen wonen, maar wel toe zijn aan een niet-gesloten setting. De locatie past binnen de regionale ambitie om gesloten jeugdzorg af te bouwen en ondersteuning ‘zo thuis mogelijk’ te bieden.

Jeugdhulp en jeugdzorg
Voorkomen van dak- en thuisloosheid. Stichting De Herberg heeft twaalf 'Warm Thuis-plekken' voor dak- en thuisloze jeugdigen zonder of met een lichte Wmo-hulpvraag. Daarnaast zetten we stappen om tijdelijke woonplekken te creëren voor dak- en thuisloze jeugdigen met zwaardere problematiek. Het doel is om passende tijdelijke huisvesting te bieden, zodat deze jeugdigen niet instromen in de Doorstroomvoorziening (dag- en nachtopvang voor een bredere doelgroep).

Stevig Lokaal Team (SLT)
In 2025 verstrekten we aan WIJS!Breda subsidie. Daarbij stelden we duidelijke voorwaarden en verplichtingen voor de start van het SLT Noord-West. We richtten in Noord-West één herkenbaar aanspreekpunt in via het SLT. Ook ondersteunden we WIJS!Breda en partners bij de invoering van nieuwe processen voor:

- triage (snel bepalen wat er nodig is)
- doorverwijzing
- collectieve ondersteuning

We monitorden het SLT continu en stuurden bij waar nodig, bijvoorbeeld op:

- triage
- zorgcontinuïteit
- wachtlijsten
- de inzet van capaciteit

Daarnaast ondersteunden we WIJS!Breda bij het breder beoordelen van hulpvragen en bij het sneller schakelen tussen domeinen. Tot slot stelden we een subsidieregeling op en pasten we de Verordening Jeugdhulp aan. Daarmee maakten we de start van het tweede SLT per 2026 in Zuid-West mogelijk.

Sturen op de toegang
We gingen met verwijzers in gesprek over de voorwaarden en het proces rond verwijzingen naar jeugdhulp. Zo werken we toe naar vernieuwde verwijsafspraken in 2026. We analyseerden verwijzingen die buiten contracten om gingen en grepen in wanneer dit niet nodig of niet doelmatig was. Ook verbeterden we de opvolging van trajecten door structureel voortgangsgesprekken met aanbieders te organiseren met aandacht voor doelmatigheid.

In Breda Noord-West werkten we aan één centrale ingang door processen van het SLT en de gemeentelijke toegang op elkaar aan te laten sluiten.

We voerden géén adviesteam in. De komst van het SLT vraagt juist om één centrale en duidelijke toegang, zonder extra schakels. Daarnaast pasten we onze interne werkwijze aan, zodat we sneller kunnen reageren op knelpunten in de toegang. Denk aan oplopende wachttijden of onduidelijke verwijspaden.

Afbakening jeugdhulp (Verordening Jeugdhulp)
In 2025 trad de nieuwe Verordening Jeugdhulp in werking. Daarin staan duidelijke regels voor begrenzen en normaliseren (bepalen wat wel en niet onder jeugdhulp valt en wat bij normaal opgroeien hoort).

We voerden het normenkader in voor duur, omvang en type jeugdhulp en gaven hierover toelichting aan partners en medewerkers. Ook ondersteunden we teams en aanbieders bij het beoordelen van casuïstiek volgens dit normenkader. We analyseerden knelpunten in de uitvoering, zoals hoge werkdruk en oplopende wachttijden en pasten de werkwijze waar nodig aan. Intern verbeterden we bovendien de afstemming tussen toegang, lokale teams en administratie, zodat de toepassing van de verordening duidelijker en eenduidiger is.

We organiseerden gesprekken met aanbieders om de afbakening van jeugdhulp verder te verduidelijken en dubbele of onnodige inzet te beperken.

Toen de druk opliep, stelden we prioriteiten in de uitvoering. Zo konden de belangrijkste taken doorgang vinden. We introduceerden geen aanvullende instrumenten of teams buiten de verordening en het normenkader. De focus lag op implementatie en bijsturing in de praktijk.

Doorbraakteam
De pilot van het Doorbraakteam is positief afgerond. De aanpak gaat verder als reguliere werkwijze en is opgenomen in het inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers van het sociaal-economisch domein. Complexe, vastgelopen hulpverleningssituaties worden doorbroken door samenwerking te organiseren rondom één gezin of persoon of door creatief maatwerk te leveren.

Om- en afbouw JeugdzorgPlus
De regio's West-Brabant Oost, West-Brabant West en Zeeland hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over de verdere om- en afbouw van de gesloten jeugdzorg (JeugdzorgPlus). In 2025 is het in de regio WBO gelukt om het aantal geplaatste jeugdigen in de gesloten jeugdzorg laag te houden. In samenwerking met het regionaal expertiseteam hebben we jeugdigen die zwaardere zorg nodig hadden, passende zorg geboden.

Verbeteragenda Pleegzorg
In 2025 vonden regelmatig pleegzorgtafels plaats en is voortvarend gewerkt aan de Verbeteragenda. Vier van de vijf werkgroepen (één doel uit de Verbeteragenda had geen werkgroep) zijn medio 2025 afgerond. Dit leverde concrete resultaten op, zoals verbeterde samenwerkingsafspraken tussen de toegangen in regio BO en pleegzorgorganisaties. Binnen regio WBO zetten we in op waardering en werving van pleegouders. Dat deden we onder andere door zichtbaarheid bij avondvierdaagsen en samenwerkingen met sportverenigingen. Ook organiseerden pleegzorgorganisaties gezamenlijke informatieavonden voor geïnteresseerden, naast hun reguliere bijeenkomsten. Eind 2025 was er tijdens de Week van de Pleegzorg extra aandacht voor het belang van pleegzorg en waardering van pleegouders. Dit gebeurde via een werkbezoek van wethouder Förster aan de jongerenraad van Vigere en bij een pleeggezin thuis.

Relatie en Scheiding
Het projectplan Relatie en Scheiding voor regio WBO stelden we vast. De focus ligt op preventieve, domeinoverstijgende en (inter)regionale samenwerking. Vroegsignalering is belangrijk om escalatie te voorkomen en schade bij jeugdigen te beperken. We hadden aandacht voor de stem van de jeugdige. In Breda zijn daarvoor 'Scheiddozen' uitgedeeld aan basisscholen. Deze worden daar uitgedeeld aan leerlingen die hier behoefte aan hebben. Ook (digitale) informatievoorziening is belangrijk. In 2025 ontwikkelden we een website voor regio WBO en regio WBW. Deze wordt in 2026 gelanceerd. Daarnaast is ingezet op deskundigheidsbevordering voor professionals en leerkrachten, met als doel dezelfde visie te hebben en dezelfde taal te spreken.

Waardenetwerk Kansrijke Jeugd
In 2025 werkten we verder aan het versterken van de sociale basis rondom jeugdigen en gezinnen in Breda. Binnen het Waardenetwerk en in de stad handelen we vanuit het principe dat ouders primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen, maar dit niet alleen hoeven te doen. In 2025 is de samenwerking in het Waardenetwerk verder verdiept. Partners werkten gelijkwaardig en domeinoverstijgend samen, met waardegericht sturen en een gedeelde taal als uitgangspunt. Tegelijkertijd blijft de eenjarige subsidiecontext een uitdaging voor duurzame partnerschappen.

Concrete resultaten in 2025 waren onder andere:

- De start van een ambassadeursgroep die de gezamenlijke visie actief uitdraagt en het Waardenetwerk zichtbaar maakt in andere netwerken en overleggen.
- Een versterkte pedagogische basis waarbij kansengelijkheid zichtbaar werd in de manier waarop we elkaar ontmoetten, besluiten namen en nieuwe initiatieven binnen het Waardenetwerk vormgaven.
- Een groeiend gevoel van gezamenlijkheid waarbij partners elkaar steeds meer zien als vanzelfsprekend, is een versterkend onderdeel van een team rondom kind en gezin.

- Ambassadeurschap in de praktijk: partners handelden zichtbaar vanuit het grotere belang, zochten actief naar nieuwe mogelijkheden en oplossingen en vertegenwoordigden de gezamenlijke visie binnen hun eigen organisaties en samenwerkingsverbanden.

Jeugdparticipatie
In 2025 gaven we uitvoering aan onze ambitie om toe te werken naar een meest kindvriendelijke stad door jeugdparticipatie verder te versterken. De programma's Jongerenambassadeurs en Wijkministers zijn in 2025 voortgezet. Daarmee blijven jeugdigen structureel betrokken bij beleidsvraagstukken in de stad. Ook is de bouwsteen Jeugdparticipatie verder uitgewerkt, besproken en voorbereid. Daarmee ligt er nu een stevige basis richting de nieuwe bestuursperiode. In het vierde kwartaal van 2025 organiseerden we een jongerenfestival. Tijdens dit evenement zijn jeugdigen actief benaderd, geïnspireerd en gestimuleerd om hun stem te laten horen binnen de gemeente.

Samen werken aan de basis (Swab)
In 2025 versterkten we samen met het onderwijs het pedagogisch klimaat en de verbinding tussen school en leefwereld. We voerden projecten uit binnen regulier, speciaal en voortgezet onderwijs en stuurden daarbij actief op preventie, normaliseren en collectieve ondersteuning. Via monitoring en 12-wekelijkse evaluaties verbeterden we projecten continu.

We ontwikkelden een subsidieregeling voor schooljaar 2025/2026 en beoordeelden de aanvragen. De inzichten uit projecten, afwijzingen en maatschappelijke kosten-batenanalyses (MKBA) gebruikten we om bestuurlijke keuzes te onderbouwen en knelpunten bij samenwerkingspartners te agenderen.

We organiseerden drie lerende netwerken:

- de Brugtafel
- het SWAB-LAB
- het regionale Kantelpunt

Deze netwerken verzamelden en analyseerden ervaringen uit de praktijk en vertaalden deze naar verbeteringen in werkwijzen, samenwerking en sturing. Binnen het Kantelpunt trokken we de regionale samenwerking aan en werkten we met gemeenten, onderwijs en jeugdhulp aan een gedeelde ambitie en een manifest.

We ontwikkelden een toolbox met een schoolscan, doelgroepanalyse en doelenformulieren. Daardoor konden we projecten op een vergelijkbare manier monitoren. De verzamelde data gebruikten we om het lerend netwerk te voeden en bestuurlijke keuzes te onderbouwen.

We deelden de visie 'Samen werken aan de basis' actief in de regio via presentaties en overleggen. Daardoor werd het begrip normaliseren breder gedragen en wisten organisaties elkaar beter te vinden. De geleerde lessen nemen we mee in de inkoop Jeugdhulp regio WBO, waarbij we het onderwijs betrekken.

Tot slot bereidden we een plan van aanpak voor om de nieuwe werkwijzen structureel te borgen binnen beleid, processen en begroting.

Onderwijsvisie – Kansrijk ontwikkelen in Breda
In 2025 zijn verschillende activiteiten uitgevoerd in het kader van de onderwijsvisie 'Kansrijk ontwikkelen in Breda'. Hieronder lichten we de resultaten toe.

Gelijke kansen
Samen met onderwijspartners openden we in november 2025 de eerste Familieschool in Breda. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen om in 2026 de tweede en derde Familieschool te openen. Via het Waardenetwerk Kansrijke Jeugd zijn met onderwijspartners afspraken gemaakt over de versterking van coalitie Breda Ontdekt! (voorheen Rijke Schooldag). Het doel is om talenten van leerlingen in het primair onderwijs te ontdekken en te versterken.

Met JINC zijn afspraken gemaakt dat zij van eind 2025 tot eind 2026 extra programma's aanbieden voor kinderen en jongeren in sociaaleconomisch kwetsbare wijken. Deze programma's zijn gericht op leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs en versterken talentontwikkeling en voorbereiding op de arbeidsmarkt, zoals Bliksemstage en Sollicitatietraining.

Er zijn extra brugfunctionarissen gefinancierd op scholen. Daarnaast is gewerkt aan versteviging van het lerend netwerk via Samen Werken aan de Basis en Preventie met gezag.

Via Verbeter Breda en Samen werken aan de Basis zijn projecten opgezet voor schooljaar 2025-2026. Het doel is het versterken van een soepelere overgang tussen primair en voortgezet onderwijs. De focus ligt op betere begeleiding van meer kwetsbare leerlingen naar regulier onderwijs. Een stap richting meer inclusief onderwijs.

Er is een nieuwe subsidiesamenwerking voor de Gelijke Kansen Alliantie gestart. Deze is gericht op een zachte landing in het voortgezet onderwijs met huiswerkbegeleiding, extra begeleiding bij de keuze vmbo/praktijkschool en doorstroom vanuit Internationale Schakelklas (ISK).

We zorgden ervoor dat we de 14 Onyx-scholen in Breda lessen in financiële vaardigheden konden aanbieden. In samenwerking met het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV) is een tolk-systeem aangeschaft. Scholen kunnen dit inzetten, bijvoorbeeld tijdens ouderavonden. Dit bevordert wederzijds begrip en vergroot de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun kinderen.

Toekomstvaardig en praktijkgericht opleiden
Samen met Sterk Techniek Onderwijs (STO) en Techkwadraat is een stadsbreed techniekprogramma neergezet. Dit programma richt zich op een doorgaande leerlijn van het primair onderwijs tot en met het beroepsonderwijs. Daarmee bevorderen we een soepele overgang en versterken we de technische oriëntatie van leerlingen in Breda.

Het programma 'robotica' voor het primair onderwijs is ontwikkeld. Hiermee krijgen leerlingen de kans om praktische vaardigheden op te doen die aansluiten bij de arbeidsmarkt van de toekomst.

Bredase basisscholen ontvingen boekenpakketten met boeken over Toegepaste Technologie & Creativiteit (TT&C). Daarmee stimuleren we interesse voor deze sector op jonge leeftijd en vergroten we tegelijk het leesplezier.

Burgerschap
De gemeente onderzocht op welke manier we scholen kunnen ondersteunen bij het realiseren van burgerschapsdoelstellingen. In samenwerking met scholen werken we aan een gezamenlijk, stadsbreed burgerschapsprogramma. Leerlingen uit het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs zijn in 2025 ontvangen op het Stadskantoor en bij de griffie. Daar hebben zij actief meegedacht over maatschappelijke vraagstukken. Daarmee gaven we invulling aan de burgerschapsdoelstellingen, zoals vastgesteld door de Onderwijsinspectie. De samenwerking met de griffie past binnen de ontwikkelaanpak Verbindend Bestuur.

In november 2025 deed de gemeente mee aan de Week van Respect. Daarbij zijn 14 gastlessen gegeven bij het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en bij maatschappelijke partners. Ook zijn lespakketten gebruikt. Met deze resultaten draagt de gemeente bij aan het vergroten van kansen, het versterken van toekomstgerichte vaardigheden en het bevorderen van actief burgerschap onder jonge inwoners.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
In schooljaar 2024-2025 zijn de resterende lokale middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) succesvol ingezet. De laatste twintig projecten en activiteiten zijn door onze onderwijspartners afgerond. De meeste projecten waren gericht op het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en zorg. Daarnaast voerden we projecten uit voor veiligheid op school, taalontwikkeling en brede ontwikkeling.

Waar mogelijk is gezorgd voor structurele borging of voortzetting via andere programma's of beschikbare subsidieregelingen, zoals het Waardenetwerk Kansrijke Jeugd en Samen Werken aan de Basis. Zo is de continuïteit van waardevolle ontwikkelingen zoveel mogelijk geborgd.

Onderwijsachterstanden
In 2025 is binnen het Waardenetwerk Kansrijke Jeugd met extra focus en intensiteit gewerkt aan de ambitie van Verbeter Breda ‘Kunnen worden wie je wil zijn’. Samen met de coalitie Verbeter Breda en andere alliantiepartners is het programma ‘Ontwikkeling Jonge Kind’ uitgebreid van vijf naar acht locaties. Ook is de ouderbijdrage voor voorschoolse educatie voor gezinnen met een laag inkomen afgeschaft. Daarmee is de toegankelijkheid vergroot en krijgen kinderen een betere start in het onderwijs.

In 2025 maakten 340 kinderen gebruik van een Voor- en Vroegschoolse Educatie-traject (VVE) met ondersteuning die al start vanaf 6 maanden.

Taal, laaggeletterdheid en basisvaardigheden
Samen met partners is het aanbod voor laaggeletterde gezinnen in beeld gebracht. Met de gemeentelijke gezinsaanpak geletterdheid zijn stappen gezet om de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken.

Er is onderzoek gedaan naar een geschikte locatie voor een vierde Digi-Taalpunt. Eind 2025 startten we met extra activiteiten op een school in Heusdenhout. Mogelijk groeit dit uit tot een volwaardig DigiTaalpunt.

In het Amphia ziekenhuis is een Digi-punt gerealiseerd waar bezoekers terechtkunnen met vragen over bijvoorbeeld DigiD of MijnAmphia. In dit punt werken het Digi-Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid samen.

Om meer bewustwording over laaggeletterdheid te creëren binnen organisaties en afdelingen van de gemeente, is een interactieve toneelvoorstelling georganiseerd.

Voortijdig Schoolverlaten (VSV)
In 2025 is intensief gewerkt aan de invoering van de nieuwe wet 'Van School naar Duurzaam Werk'. Door veranderde wetgeving werkten we een herijking van bestaande werkwijzen, financiering en aansturing uit en maakten we dit gereed voor implementatie in 2026. Dit geldt voor de 14 regiogemeenten die onder aansturing van centrumgemeente Breda vallen.

Een nieuw regionaal VSV-programma 2025-2028 is vastgesteld. Een belangrijke stap is de aansluiting op de Arbeidsmarktregio. Zo begeleiden we jongeren naar duurzaam werk of opleiding.

De doorontwikkeling van het takenpakket binnen het Regionaal Bureau Leren laat zien dat er steeds meer ruimte komt om preventiever te werken met betere zichtbaarheid op scholen.

In het Kantelpunt is dit jaar een stevigere samenwerking tot stand gebracht tussen de samenwerkingsverbanden in het primair en voortgezet onderwijs, onderwijsbesturen en jeugdpartners. Vanuit dit Kantelpunt werken partners gezamenlijk aan het versterken van regulier en speciaal onderwijs met expertise uit de jeugdzorg. Het doel is om meer kinderen binnen het regulier onderwijs te laten blijven en te voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten.

Leerlingenvervoer
In 2025 werkten we intensief samen met de vervoerder om de uitvoering van het leerlingenvervoer te verbeteren. Door regelmatig overleg over planning, rituitvoering en communicatie konden we knelpunten tijdig herkennen en oplossen. Deze samenwerking hielp om het vervoer na de onrustige start van het kalenderjaar weer in rustiger vaarwater te brengen.

Het gemeentelijke team is inhoudelijk versterkt. Daardoor konden afspraken beter worden gevolgd en was er meer aandacht voor zorgvuldige afstemming met ouders en scholen. Aanvragen zijn tijdig beoordeeld en scholen zijn actief betrokken bij het informeren van chauffeurs en het ondersteunen van een voorspelbaar verloop van het vervoer. Daarnaast zijn leerlingen die de stap naar zelfstandig reizen kunnen maken, begeleid bij het aanleren hiervan. Zij kregen ondersteuning bij zelfstandig reizen met de fiets of het openbaar vervoer.

INDICATOREN

Programma 1

Deze jaarrekening bevat een set beleidsindicatoren. Daarmee geven we, naast de textuele en de financiële verantwoording, een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse beleidsthema's. We actualiseren deze set elk jaar. Er zijn 107 Bredase indicatoren en 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator. Elke Bredase indicator staat bij het thema waar deze indicator betrekking op heeft. Dit programma bevat 34 beleidsindicatoren, waarvan 4 landelijk verplicht. Alle beleidsindicatoren in deze jaarrekening zijn voor het laatst geactualiseerd in februari 2026.

Thema-indicatoren

Indicator: Beweegrichtlijn

Omschrijving: Percentage kinderen en jongeren van 4 tot en met 17 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijn (onderdeel: 7 dagen per week minstens een uur matig intensieve inspanning)

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
			45	

Toelichting: De beweegrichtlijn is in de afgelopen jaren gewijzigd van elke dag tenminste een half uur naar elke dag tenminste één uur matig intensief bewegen. In 2025 voldoet 15% van de kinderen van 4 tot en met 17 jaar aan de huidige beweegrichtlijn van elke dag tenminste 1 uur matig intensief bewegen. De streefwaarde in de begroting 2025 was destijds nog gebaseerd op de oude definitie (elke dag tenminste een half uur matig intensief bewegen). Door het verschil in definitie is een vergelijking tussen streefwaarde en realisatiewaarde niet goed te maken. In de eerstvolgende herijking van de beleidsindicatoren voeren we de nieuwe definitie volledig door.

Indicator: Absoluut schoolverzuim

Omschrijving: Aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school (per 1000 leerplichtigen)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 leerlingen

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
6,7	7,1	6,3	3	6

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. Realisatiecijfer is voorlopige inschatting. Eerder met te hoge streefwaardes gewerkt. De definitieve cijfers voor schooljaar 2024-2025 zijn nog niet bekend. Vanuit cijfers RBL weten we dat de aantallen absoluut verzuim afgenomen zijn. Vooral aandeel Oekraïense leerlingen is afgenomen. Blijft vooralsnog een uitdaging om voor nieuwkomers/anderstaligen een passende plek te vinden in het onderwijs.

Indicator: Voortijdig schoolverlaters

Omschrijving: Percentage leerlingen tussen 12-23 jaar dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2,4	2,4	2,2	1,8	2,2

Toelichting: Dit is landelijk verplichte indicator. We hebben eerder met te lage streefwaardes gewerkt. De realisatiecijfers over 2025 zijn nog niet gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. Op basis van cijfers van RBL verwachten we een kleine afname van aantallen. Komt door afname van Oekrainse leerlingen die alsnog ingeschreven zijn in onderwijs of met werk zijn gestart.

Indicator: Hulpvragen CJG

Omschrijving: Totaal aantal unieke hulpvragen die ontvangen worden bij het CJG

Bron: Registratie CJG

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2.851	2.972	2.960	2.229	1.583

Toelichting: We zien dat de verwachte daling van 25% ruim gerealiseerd is met een daling van 29%.

Indicator: Meldingen toegang

Omschrijving: Totaal aantal unieke hulpvragen om ondersteuning of procesregie

Bron: Gemeente Breda, WIZ applicatie

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2.892	3.176	3.190	2.859	2.665

Toelichting: We hebben een daling van 6% gerealiseerd. Dit is een voorlopig cijfer. Er wordt nog bepaald of elke melding ook een feitelijke hulpvraag of verzoek om procesregie betrof.

Indicator: Instroom jeugdigen zorg

Omschrijving: Aantal unieke jeugdigen voor de eerste keer in zorg en aantal jeugdigen die na 12 maanden uit zorg weer in zorg komen

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		1.598	1.600	1.157

Toelichting: We zien het eerste effect van het SLT waardoor een daling gerealiseerd is van 27%. Een verdere analyse van de cijfers vindt nog plaats in het kader van de evaluatie van de SLT's en de Verordening Jeugd.

Indicator: Herhaald beroep jeugdigen zorg

Omschrijving: Aantal unieke jeugdigen (0 t/m 23 jaar) die na minimaal 3 maanden en maximaal 12 maanden geen zorg te ontvangen, terugkomen in de zorg

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		585	400	354

Toelichting: Er is sprake van een afname van ruim 11%. Dat is een positieve ontwikkeling als tevens blijkt dat de hulp effectief is geweest.

Indicator: Uitstroom jeugdigen zorg

Omschrijving: Totaal aantal unieke jeugdigen (0 t/m 23 jaar) waarbij de zorg beëindigt en niet binnen een jaar terugkomt

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		1.719	1.800	2.100

Toelichting: De extra realisatie van ruim 16% is een gevolg van de invoering van de Verordening Jeugd vanaf juni 2025. Een positieve ontwikkeling die nader geduid dient te worden in het komende jaar.

Indicator: Jeugdigen zorg (0 t/m 17 jaar)

Omschrijving: Aantal unieke jeugdigen in zorg in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		5.030	5.000	4.505

Toelichting: De verminderde instroom van bijna 10% is te herleiden naar de introductie van de Verordening Jeugd en het SLT waarbij bij het vervolg van het traject de aangepaste werkwijze wordt toegepast. Een eerste signaal dat de gewenste beweging is ingezet, maar die nog gevalideerd dient te worden.

Indicator: Jeugdigen zorg (18 t/m 23 jaar)

Omschrijving: Aantal jeugdigen in zorg in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar

Bron: Gemeente Breda, Zorgned

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		78	70	69

Toelichting: We zien een stabilisatie van het aantal jeugdigen in verlengde jeugdhulp. Er volgt nog een analyse van de reden. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met aanscherping van regels bij voorliggende regelingen zoals de Wet Langdurige Zorg of Wmo.

Thema Betrokken zijn

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Een toekomstbestendig sociaal domein

We zetten stappen naar een sociaal domein dat klaar is voor de toekomst. Zelf doen waar dat kan, elkaar helpen waar het nodig is en kansen creëren voor iedereen staan daarbij centraal. Met het nieuwe beleidskader voor de Wmo is dit ook bestuurlijk vastgesteld. Inwoners zorgen in de eerste plaats voor zichzelf en voor elkaar. Lukt dat tijdelijk niet, dan bieden we ondersteuning die helpt om nieuwe vaardigheden te leren, zodat de inwoner weer verder kan. Zijn er écht geen andere opties, dan bieden we zwaardere hulp. Ons uitgangspunt blijft: zo licht als mogelijk, zwaarder waar nodig. Zo krijgen inwoners de juiste zorg op de juiste plek.

We werkten toe naar integraal werken in het sociaal domein. Van de vrij toegankelijke ondersteuning in de buurt tot en met de (duurdere) specialistische hulp via de gemeente. Dit zetten we de komende tijd door.

De samenwerking met onze zorgpartners is voortgezet en waar nodig geïntensiveerd. Denk aan huisartsen, zorgverzekeraars, wijkverpleegkundigen, casemanagers dementie en partners in het voorliggend veld (voorzieningen en ondersteuning die al beschikbaar zijn vóórdat maatwerk nodig is).

Op het gebied van diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie zetten we stappen om het beleidsplan Inclusief Samenleven 2025–2029 uit te voeren. Zo zijn toegankelijkheidsagenda's vastgesteld en is de anti-discriminatieagenda voorbereid. Ook vond in oktober de eerste Breda Pride plaats. We blijven werken aan eerlijke kansen voor alle inwoners, ongeacht achtergrond, geslacht, genderidentiteit, religie, seksuele oriëntatie, leeftijd of beperking.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Samenwerking binnen en tussen domeinen
We vervulden een stevige rol in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Samen met partners, zoals GGZ Breburg (geestelijke gezondheidszorg), CZ, GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) en huisartsen namen we deel aan projecten, zoals KOEL (kwetsbare ouderen in de eerste lijn). In deze projecten verbeteren we de ondersteuning en zetten we vernieuwing in, zoals AI-chatbots. Hiermee bedoelen we digitale vraagbaken die met kunstmatige intelligentie informatie geven aan ouderen om te zorgen voor betere informatievoorziening. Ook werkten we aan de implementatie van het Transformatieplan Samen Mentaal Sterk.

Met huisartsen voeren we periodiek bestuurlijk overleg over de samenwerking in het sociaal domein en over hun aanwezigheid en huisvesting in de wijk. Daarbij komt ook hun rol in de ontwikkelingen rondom jeugd/SLT aan bod.

Daarnaast houden we periodiek overleg over de samenwerking tussen het medische en het sociale domein. Dit is een breed overleg met vertegenwoordigers van huisartsen, GGD, wijkverpleging, Zorg voor elkaar Breda (ZveB), Wmo en jeugd. Zo blijven we van elkaar op de hoogte en stemmen we af hoe we samen de beweging naar de voorkant (vroegtijdig en preventief helpen) blijven maken. Ook in het medische domein is die beweging gaande.

In 2025 bleven we deelnemen aan het Dementienetwerk Breda en omstreken. Zo blijven we in gesprek met casemanagers dementie. We zetten ons actief in om dementievriendelijke gemeente te worden en verwachten dit in de eerste helft van 2026 af te ronden.

Sociale basis
Binnen het waardenetwerk Zelf- en Samenredzaamheid zetten we vaker in op collectieve oplossingen. Hulp voor groepen in plaats van alleen individueel. Een nieuwe aanpak voor buurtgericht verbinden en activeren volgt in 2026.

Met het waardenetwerk hebben we de activiteiten aangescherpt op basis van het nieuwe Wmo-beleidskader. We werken aan een externe meting van de effectiviteit. De aanbesteding hiervoor loopt.

In 2023 en 2024 deden we goede ervaringen op met maatschappelijk werk bij probleemgedrag. In 30 casussen keken we wat het oplevert om tijdelijk minder of geen maatwerkvoorzieningen (oplossingen op maat) te bieden en eerst een relatie op te bouwen. Zo ontdekken mensen zelf dat bepaald gedrag niet wenselijk is. Deze aanpak is vaak duurzamer, vermindert overlast en bespaart per casus gemiddeld € 7.000 aan maatschappelijke kosten (Zvw, Wlz en Wmo). In 2025 is deze pilot uitgebreid met maatschappelijk werk, maatwerkaanbieders en woningcorporaties. De pilot is inmiddels omgezet in een reguliere werkwijze binnen Zorg voor Elkaar Breda. Dit is gelukt binnen het bestaande budget.

De mantelzorgwaardering pasten we in 2025 aan. Mantelzorgers ontvangen een Breda Cadeaukaart ter waarde van € 25. BredaMantelzorg verzorgt de uitvoering.

In 2025 zijn verschillende initiatieven van en voor senioren gefinancierd, zoals de realisatie van vier 'terug naar huis'-paden, een workshop bij De Rooi Pannen, de KBO-gezondheidsmarkt in Ulvenhout en Prinsenbeek en een bijdrage aan een congres over eenzaamheid. Breda Senior is per 1 januari 2026 gestopt. Het Seniorenpanel blijft bestaan en is overgegaan naar Later is Nu, Zorg voor Elkaar Breda. De vertegenwoordiging van het panel is in 2025 uitgebreid naar verschillende wijken en de samenwerking met de wijkraden is versterkt.

Er zijn 'Later is Nu'-bijeenkomsten georganiseerd in Bavel, Breda West, Breda Centrum, Heuvel, Princenhage, Effen, Rith en Liesbos. Tijdens deze bijeenkomsten praten senioren met elkaar en met professionals over onderwerpen die hen raken.

We ondersteunden de vrijwillige inzet in de stad door aandacht en waardering te geven aan vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers en mensen die vrijwilliger willen worden. Het huidige vrijwilligersbeleid ‘Vrijwilligen in Breda’ loopt tot en met 2026. Als eerbetoon aan onze vrijwilligers is in 2025 een Blind Wall (muurschildering) aan de Hoge Steenweg gerealiseerd.

Wmo: toegang en maatwerkvoorzieningen
In 2025 zijn we gestart met het project SLT voor alle leeftijden (één gezamenlijke toegang waar inwoners met alle vragen terechtkunnen). Hier gaan we de komende jaren mee verder, zodat inwoners hier snel en goed geholpen worden.

De Wmo-klantreis is de toegang tot de Wmo. Dit blijft een dynamisch proces waarin we samen optrekken vanuit de Wmo-uitvoering (intern) en Zorg voor Elkaar Breda. Het vraagt blijvende aandacht voor de werkwijze in Breda.

Ook rondden we de inkoopprocedure voor individuele begeleiding, dagbesteding, huishoudelijke ondersteuning en kortdurend verblijf af. De nieuwe contracten zijn per 1 januari 2026 ingegaan. We besteden extra aandacht aan kwaliteitssturing, culturele diversiteit, gebiedsgericht werken en de samenwerking met het voorliggend veld.

Voor huishoudelijke ondersteuning blijven we inzetten op het goede gesprek met de inwoner. Het abonnementstarief (vast maandbedrag binnen de Wmo) wordt naar verwachting op zijn vroegst in 2028 afgeschaft.

In 2025 zijn de eerste stappen gezet voor een pilot met deelscootmobielen. We verwachten de start uiterlijk in het tweede kwartaal van 2026.

Het project ‘grootverbruikers deeltaxi’ is afgerond en verankerd in het reguliere proces. Vanwege het succes is de 'Voor Elkaar Pas' voortgezet, waardoor meer mensen het reguliere OV gebruiken in plaats van de deeltaxi.

Door de vergrijzing verwachten we dat het gebruik van Wmo-hulpmiddelen en woningaanpassingen blijft groeien. Om deze voorzieningen beschikbaar te houden voor wie ze echt nodig heeft en dit niet zelf kan regelen of betalen, hebben we in 2025 gewerkt aan extra maatregelen. We bereiden een pilot met collectieve voorzieningen op specifieke locaties voor, in plaats van alleen individuele maatwerkoplossingen.

Collectieve zorgverzekering
Sinds 1 januari 2025 kunnen inwoners geen gebruik meer maken van de collectieve zorgverzekering 'Gemeenten Extra Uitgebreid'. Deze verzekering was beschikbaar voor circa 3.000 inwoners. Met het stopzetten verviel ook de vergoeding van het eigen risico (maximaal € 385 per jaar). De effecten van dit besluit zijn in 2025 gemonitord en de gemeenteraad is hierover periodiek geïnformeerd. Tot nu toe blijkt dat geen aanvullende actie nodig is naast de reguliere ondersteuning die de gemeente biedt. We kijken daarbij op maat naar de financiële situatie van inwoners die zich melden.

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie
De agenda’s Toegankelijkheid en het actieplan Straatintimidatie zijn samen met lokale partners opgesteld en door het college vastgesteld. De planning voor het vaststellen van de antidiscriminatie-agenda ligt in het tweede kwartaal van 2026.

Het URBACT-samenwerkingsproject 'Agence of Co-Existence' is eind 2025 afgerond. Er is een werkwijze ontwikkeld voor de manier waarop burgerparticipatie (meedenken en meedoen) georganiseerd kan worden.

Toegankelijkheid
Toegankelijkheid is inmiddels de norm. Vanuit het waardenetwerk stelden we middelen beschikbaar om partners in de stad te helpen met het toegankelijk maken van hun voorzieningen. Ook binnen de gemeente stemmen we steeds beter af hoe we samenwerken en hoe we toegankelijkheid vanaf het begin beter integreren in nieuwe (ruimtelijke) projecten. Een belangrijk aandachtspunt blijft bewustwording. We blijven hier continu op inzetten.

Innovaties
Ons doel is een sterke verbinding tussen het Innovatiedistrict en het sociaal domein. Zo onderzoeken we hoe innovaties en technologieën het sociaal domein kunnen verbeteren. In 2025 zijn we hier niet aan toegekomen. We pakken dit in 2026 op vanuit de visie voor het sociaal domein en vooral binnen het project 'i-ambities'.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Effect ondersteuning op kwaliteit van leven

Omschrijving: Percentage Wmo-cliënten dat het helemaal eens of eens is met de stelling 'Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven'

Bron: Gemeente Breda, cliëntervaringsonderzoek Wmo

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
77	76	75	75	80

Toelichting: Omdat het cliëntervaringsonderzoek pas na afloop van het jaar wordt uitgevoerd, lopen de realisatiecijfers één jaar achter. Dit betekent dat ‘realisatie 2025’ gaat over de cliënttevredenheid over 2024.

Indicator: Tevredenheid Wmo hulpmiddel/-voorziening

Omschrijving: Percentage van respondenten clientervaringsonderzoek Wmo dat zegt (heel) tevreden te zijn over de ontvangen hulpvoorziening of het hulpmiddel

Bron: Gemeente Breda, cliëntervaringsonderzoek Wmo

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		83	75	88

Toelichting: Omdat het cliëntervaringsonderzoek pas na afloop van het jaar wordt uitgevoerd, lopen de realisatiecijfers één jaar achter. Dit betekent dat ‘realisatie 2025’ gaat over de cliënttevredenheid over 2024.

Thema Thuis

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In lijn met het landelijke actieplan Dakloosheid ‘Eerst een Thuis’ werken we ernaartoe dat in 2030 niemand meer dakloos is. In 2025 voerden we hiervoor het regionale beleidskader ‘Een (t)huis = een zorg minder’ uit. Dit pakket omvat maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingspreventie.

Samen met onze partners maakten we in 2025 een uitgebreide analyse en formuleerden we nieuwe ambities om het aantal dak- en thuisloze mensen in de regio Breda terug te dringen. Dit hebben we uitgewerkt in een nieuw uitvoeringsplan met drie hoofddoelen:

- We voorkomen (herhaalde) dak- en thuisloosheid door sterke inzet op preventie en nazorg.
- We zorgen dat mensen vanuit opvang en tijdelijke woonplekken sneller kunnen doorstromen naar duurzame huisvesting.
- We bouwen de bezetting in de dag- en nachtopvang af en creëren nieuwe, passende woon- en opvangvormen, vooral voor mensen met (actieve) verslavingsproblemen.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA)

- De verbouwing van Safegroup verloopt volgens planning. De eerste vier units zijn in december 2025 opgeleverd en in gebruik genomen. Uiterlijk maart 2026 volgen de laatste acht. De samenwerking tussen Veilig Thuis en Safegroup is verder aangescherpt. Zo is er wekelijks overleg tussen de gedragswetenschappers van beide organisaties om zicht te houden op de (eventuele) wachtlijsten voor de vrouwenopvang.
- Naar aanleiding van de BSNO Veilig voor Vrouwen zijn we gestart met een actieplan om de veiligheid van inwoners achter de voordeur te vergroten. Dit plan leveren we eind eerste kwartaal 2026 op.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

- Binnen de pijler Verrijkend Vakmanschap namen in 2025 medewerkers van verschillende partners uit West-Brabant deel aan de cursus 'Top 3-methodiek'. Ook geven we uitvoering aan de visie Gefaseerd samenwerken aan veiligheid.
- In 2025 zijn we gestart met het opzetten van een Regionaal Netwerk van Expertise. Dit netwerk wordt in 2026 verder ingericht en ondersteunt lokale teams met specialistische kennis bij complexe veiligheidsvragen in gezinnen.

Meldpunt Crisiszorg en aanpak onbegrepen gedrag

- Het meldpunt crisiszorg en het crisisinterventieteam West-Brabant zijn in juli 2025 gestart met een ‘learning by doing’-fase. Vanuit de locatie in Etten-Leur werkt één integraal team vanuit zes organisaties. Bij acute meldingen over mensen met onbegrepen gedrag gaat het crisisinterventieteam samen met de politie direct op pad. Na drie maanden is deze fase geëvalueerd en is een plan van aanpak opgesteld. In 2026 zetten we actief in op de duurzame doorontwikkeling van dit meldpunt en dit team.
- We werken intussen verder aan sluitende afspraken en werkprocessen voor meldingen die niet acuut zijn, met speciale aandacht voor meldingen vanuit de politie (I28). De resultaten hiervan worden continu gemonitord.
- Ook bouwen we verder aan onze aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag. Zo nemen we deel aan het vierjarige subsidietraject Regionale Kenniswerkplaatsen Onbegrepen Gedrag, waarin ervaringsdeskundigen, gemeenten, zorgpartners en onderwijs samenwerken aan betere hulp. Vier keer per jaar organiseren we leerateliers waarin kennis wordt gedeeld.

Maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingspreventie

- Samen met de regiogemeenten, partners en ervaringsdeskundigen voerden we het regionale beleidskader ‘Een (t)huis = een zorg minder’ uit. Op basis van de analyses formuleerden we nieuwe ambities en hebben we een nieuw regionaal uitvoeringsplan opgesteld.
- We realiseerden nieuwe tijdelijke woonplekken in tussenvoorzieningen en boden een breed aanbod aan opvang. Ook startten we een pilot voor de nachtopvang. De procesregisseurs gingen in het najaar van 2025 van start.
- We boden dak- en thuisloze mensen een laagdrempelige plek voor ontmoeting, ondersteuning en activiteiten. Begin 2025 opende Stichting De Herberg een nieuwe inloopvoorziening. Daarnaast vonden we samen met SMO Breda een nieuwe locatie voor de inloop in De Faam. De verhuizing vindt in 2026 plaats.
- Het Straatteam hield actief contact met mensen die (nog) geen hulp wilden en voorkwam overlast. Via het 'MaSS en Bemoeizorg' leidden we kwetsbare inwoners naar passende ondersteuning. De pilots Mentoraanpak en Warm Thuis Breda zijn geëvalueerd. We onderzochten hoe effectieve onderdelen hiervan een plek kunnen krijgen in het zorgaanbod voor dak- en thuisloze jongeren. Dit onderzoek ronden we in 2026 af. De pilot Warm Thuis Breda is voortgezet op de nieuwe locatie van De Herberg met 12 tijdelijke woonplekken voor jongeren uit Breda.
- Daarnaast boden we verslavingspreventie via voorlichting, gesprekken, outreachend werk en een spreekuur met testservice.

- We versterkten de samenwerking met de GGZ, het Zorgkantoor en aanbieders van opvang en Beschermd Wonen. Zo konden inwoners met complexe hulpvragen beter doorstromen naar duurzame plekken binnen de levensloopaanpak.

Beschermd Wonen

- Samen met aanbieders van Beschermd Wonen werkten we aan een voldoende en passend aanbod voor inwoners die niet zelfstandig kunnen wonen en hierbij langdurige ondersteuning nodig hebben.
- In 2025 hebben we de Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen met twee jaar verlengd.
- Dat jaar is ook de nieuwe inkoopprocedure afgerond voor de contracten die in 2026 ingaan. We kozen voor een toekomstbestendig en passend zorgaanbod, met speciale aandacht voor jongeren en mensen met verslavingsproblematiek. Samen met het Zorgkantoor, gemeenten en aanbieders zetten we stappen richting een voorziening hoogcomplex.

Thuis in de Wijk/Regionaal Transferpunt

In 2025 heeft het Regionaal Transferpunt aanvragen verwerkt voor uitstroom uit maatschappelijke opvang, Beschermd Wonen, jeugdhulp en vrouwenopvang naar huurwoningen in de regio. De doelgroep is in een pilot uitgebreid met mensen met een Wet langdurige zorg (Wlz)-indicatie en dak- en thuisloze mensen die op straat verblijven.

Woon/welzijn/zorg

- In Breda zijn diverse flexibele woningen opgeleverd, waaronder project De Stip met 192 woningen (appartementen, studio's en studentenwoningen). Hier wonen verschillende doelgroepen samen: woningzoekenden, studenten, statushouders en bewoners die begeleiding krijgen.
- Met de partners van het Pact Wonen en Zorg werken we verder aan de uitvoeringsagenda van de Woonvisie, waaronder de aanpak voor doorstroming.
- We benutten bestaande woningen beter, zodat meer inwoners zelfstandig kunnen wonen. Een voorbeeld hiervan is 'Onder de Pannen'.
- Daarnaast realiseerden we extra woonplekken tussen thuis- en verpleeghuis en stimuleren we nieuwe woonvormen voor inwoners met een zorgvraag.
- Voor inwoners die zich door hun problematiek niet kunnen aanpassen aan een reguliere woonomgeving, werkten we in 2025 aan een realisatiestrategie voor andere woonvormen.
- Het wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting vraagt van gemeenten dat de huisvesting voor inwoners met speciale zorg- of ondersteuningsbehoeften beter wordt afgestemd. Hiervoor werken we samen met regio De Baronie. We maken afspraken over een eerlijke verdeling en werken de regionale woon- en zorgprogramma's verder uit.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Gehuisveste daklozen

Omschrijving: Percentage daklozen van de uitgestroomde daklozen dat passend gehuisvest is

Bron: Gemeente Breda, WIZ

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
34			50	

Toelichting: We zien dat van een substantieel deel van de cliënten dat zich op zeker moment heeft gemeld bij Centraal Onthaal-, het onbekend of niet geregistreerd is wat hun vervolgperspectief is (geweest). Soms melden ze zich eenmaal bij het loket, wordt geregistreerd dat ze in aanmerking komen voor maatschappelijke opvang, maar horen we daarna nooit meer iets van de persoon. Daardoor zijn de registratiecijfers te onvolledig om hier een betrouwbaar percentage op te nemen.

Wat wel geregistreerd is: van 176 personen is geregistreerd dat de maatschappelijke opvang is beëindigd, waarvan 105 personen (in 2024: 73) 'passend gehuisvest' (BW, tussenvoorziening, zelfstandig wonen, etc).
Voor specifiek de DSV zijn de volgende cijfers geregistreerd door SMO: Uitstroom 85 personen, waarvan 44 personen naar zelfstandig, beschermd wonen of instelling. De overige cliënten zijn vertrokken (bestemming onbekend), uit instelling gezet of overleden.
In de herijking van indicatoren voor de begroting 2027 wordt deze indicator meegenomen.

Indicator: Verblijf Doorstroomvoorziening

Omschrijving: Percentage unieke clienten (t.o.v. totaal aantal cliënten) dat maximaal 3 maanden in de Doorstroomvoorziening verblijft gedurende 1 januari t/m 31 december

Bron: Registratie SMO

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		62	50	45

Toelichting: De realistiewaarde (45%) is circa 5% lager dan de streefwaarde (50%).

Indicator: Doorstroom Beschermd Wonen

Omschrijving: Totaal aantal unieke personen bij wie de voorziening Beschermd Wonen is beëindigd in het jaar minus het aantal personen waarbij de voorziening is gestart in dat jaar

Bron: Gemeente Breda, Suite voor het Sociaal Domein

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		61	30	15

Toelichting: Er is geen directe verklaring voor de lagere realisatiewaarde.

Thema Leren, ontwikkelen en werken

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

- We hebben onze dienstverlening zo ingericht dat inwoners hun eigen situatie beter kunnen stabiliseren en stap voor stap kunnen verbeteren. Met maatwerk en een duidelijke begeleidingsstructuur voorkomen we dat mensen tussen wal en schip raken. Tegelijkertijd blijven we stimuleren dat iedereen naar vermogen meedoet en iets kan betekenen voor de samenleving.
- Betaald werk blijft de meest stabiele weg naar een zeker inkomen. Daarom begeleidden we inwoners die zich bij ons meldden en die konden werken actief richting werk. In gesprekken brachten we belemmeringen in beeld en haalden we die weg, zodat werken loont en inwoners vooruitkomen. Zo bieden we huishoudens een duurzaam perspectief en vergroten we hun financiële weerbaarheid.
- Met de nieuwe armoedeaanpak stonden we klaar voor inwoners die in de meest kwetsbare situaties leven. We weten hoe groot de impact van schulden is op het dagelijks leven. Daarom richten we onze begeleiding laagdrempelig en mensgericht in, zodat inwoners snel en zonder drempels geholpen worden.
- In nauwe samenwerking met organisaties in Breda ondersteunden we inwoners die in armoede leven of schulden hebben.
- We vangen samen met het COA statushouders op in de Koepel. Begin 2025 openden we een asielzoekerscentrum aan de Heerbaan.
  Ook werd een locatie voor noodopvang van vluchtelingen geopend in het Novotel in Breda.
- We werkten verder aan de opgave uit de Spreidingswet.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Werk en inkomen

- In 2025 ontvingen alle inwoners die er recht op hadden en ondersteuning nodig hadden, passende hulp. Dit kon gaan om een uitkering, bijzondere bijstand, financieel advies, schuldhulpverlening of ondersteuning bij het vinden van werk. De vraag van de inwoner stond steeds centraal met maatwerk als uitgangspunt.
- Als er sprake was van meerdere problemen, maakte de regisseur samen met de inwoner een plan van aanpak om de zelfredzaamheid te vergroten. Zodra de basis voldoende stabiel was, volgde de stap richting werk. Dat kon via een reïntegratietraject, vrijwilligerswerk of een gerichte training.
- Ook het afgelopen jaar begeleidden we inwoners met een bijstandsuitkering naar een zo zelfstandig mogelijk bestaan. Bij inwoners met complexe problematiek stemden we de ondersteuning goed af met het maatschappelijk veld en onze contractpartners. De samenwerking met de Wmo kreeg verder vorm binnen de kwadranten, waarbij de vraag van de inwoner leidend bleef.
- De werkzaamheden van de Energie Bespaar Coaches sloten in 2025 aan op de aanpak van eerdere jaren. Zij ondersteunden dit jaar 386 nieuwe huishoudens. Elk huishouden kreeg meerdere huisbezoeken met advies over energiebesparing, uitleg over energieverbruik en rekeningen. Daarnaast werd advies gegeven over kleine energiebesparende maatregelen die direct zijn aangebracht. In totaal zijn 916 huisbezoeken uitgevoerd.
- Daarnaast waren de coaches aanwezig bij 142 inloopspreekuren verspreid door de stad, waaronder in Tuinzigt, DoornbosLinie, Hoge Vucht, Brabantpark, Fellenoord, Haagse Beemden en het IMW. Ook waren zij actief aanwezig op bijeenkomsten en evenementen om inwoners met (risico op) energiearmoede beter te bereiken, zoals de bewonersavond van WonenBreburg in de oude Molukse buurt en de Klimaat Kermis.
- Breday hielp in 2025 ongeveer 100 jongeren in samenwerking met de keten Jeugd en Wmo.
- Sinds 2025 verstrekt de gemeente zelf uitkeringen en niet meer via Werk.nl. Met het project ‘overstap van werk.nl naar breda.nl’ is het aanvragen van een Participatiewet- of IOAW-uitkering rechtstreeks binnen onze gemeente gerealiseerd. Inwoners kunnen zich sinds 2025 melden via de website van de gemeente Breda en worden niet langer doorverwezen naar het UWV (werk.nl). Op deze manier is de aanvraag klantvriendelijker geworden.
- Binnen de gemeente Breda zijn in 2025 in totaal 32 kandidaten uit SROI-doelgroepen geplaatst bij opdrachtnemers. Deze plaatsingen vertegenwoordigen een waarde van € 371.033. De sociale inkoop steeg naar € 25.000 en maatschappelijk activiteiten ter waarde van € 104.000 zijn opgestart. Het Social Return Fonds bedraagt inmiddels € 35.000. Omdat nog niet alle meerjarige Wmo-contracten zijn afgerond, verwachten we dat deze waarden in 2026 verder stijgen. Ook is gestart met de ontwikkeling van een activiteitenkaart als integraal aanbod voor opdrachtnemers. De samenwerking binnen de arbeidsmarktregio West-Brabant is verder versterkt. Dit met het doel om te komen tot eenduidig SROI-beleid in alle 15 regiogemeenten.
- Binnen het Actieplan arbeidsmarkt 2024–2026 zijn diverse stappen gezet. Het programma Women for Women is succesvol afgerond. Binnen de actielijn Binden en boeien van talent is het platform Enter Breda gelanceerd. Hierdoor werd online verbinding en community-vorming tussen studenten, young professionals, overheid, bedrijfsleven en onderwijs mogelijk.
- Afgelopen jaar is het Huis van het Recht succesvol van start gegaan. Het Huis van het Recht in Breda is een gezamenlijke werkwijze van de Gemeente Breda, het Juridisch Loket en het Sociaal Raadsliedenwerk van IMW Breda. Het Huis van het Recht biedt hulp en advies op maat aan inwoners die sociaal -juridische vraagstukken hebben. Ze worden door het netwerk geholpen om tot een oplossing te komen. De eerste resultaten en ervaringen van inwoners zijn zeer positief.

Arbeidsmarktregio West-Brabant

- De Meerjarenagenda 2024–2028 richt zich op kwetsbare inwoners, werkgevers en jongeren. Voor elke programmalijn stelden we begin 2025 een projectleider aan. Samen met netwerkpartners is een plan van aanpak opgesteld voor 2025–2026.
- In 2025 zijn diverse projecten gestart, gericht op het versterken van arbeidsmarktvaardigheden, het stimuleren van om- en bijscholing en het ondersteunen van ondernemers. De samenwerking is vastgelegd in een overeenkomst. De overlegstructuren functioneren goed en de regionale samenwerking krijgt steeds meer vorm.

- De basis voor het Werkcentrum is stevig neergezet. Het team is uitgebreid met onder meer communicatieadviseurs, een aanjager Banenafspraak, een verbinder Statushouders en medewerkers met een gidsfunctie. Zij ontwikkelen een regionale aanpak voor hun doelgroepen. De nieuwe Scholingsmakelaar ondersteunt inwoners bij passende keuzes voor scholing en opleiding. Ook zijn heldere werkafspraken gemaakt over maatwerkondersteuning.
- De Regionale Open House ten behoeve van de dienstverlening is in 2025 van start gegaan. Adviseurs van het Werkcentrum en de regiogemeenten kunnen scholingstrajecten, jobcoaching, taalondersteuning, arbeidsmarktoriëntatie en meer inzetten. Doel: toegankelijke, uniforme dienstverlening voor de regio.
- De website 'werkcentrumwestbrabant.nl' ging live en de fysieke locatie bij NAC is geopend. Vanuit deze plek voeren de partners de eerste gesprekken met inwoners. De eerste klanten zijn geholpen met loopbaanadvies, sollicitatiebegeleiding en inzet van het individueel interventiebudget.
- Programmalijn 3 sluit aan op de implementatie van de wet Van School Naar Duurzaam Werk (VSNDW). Door de overheveling van budgetten wordt deze lijn vanaf 2025 verder opgepakt vanuit de VSV-regio, zodat ontwikkelingen naadloos doorlopen richting 2026. De Arbeidsmarktregio en VSV-regio zijn op alle niveaus verbonden.

Armoede en schulden

- De middelen die we vanuit het bestuursakkoord beschikbaar stelden voor de aanpak van armoede en schulden zijn opgenomen in het in februari 2025 vastgestelde Beleidsplan Armoede en schulden 2025-2028 'Meedoen en Rondkomen'. Deze middelen zetten we in voor de bijbehorende activiteiten.
- We hebben ons aangesloten bij de lobby van de G40 en de VNG om het sociaal minimum te verhogen. Dit heeft (nog) niet tot resultaat geleid.
- In 2025 kregen de elementen uit de basisdienstverlening een prominente plaats in het hiervoor genoemde beleidsplan. Daarbij zetten we vooral in op preventie, vroegsignalering, nazorg en financiële begeleiding.
- Ook andere onderwerpen uit het hiervoor genoemde beleidsplan zijn uitgevoerd, zoals het versterken van financiële vaardigheden, het verbeteren van de toegankelijkheid van schuldhulpverlening en het ondersteunen van inwoners bij het behouden van financiële zelfredzaamheid. In de uitvoering daarvan is zoveel mogelijk aangesloten bij Verbeter Breda.
- In 2025 hebben we ons opnieuw gericht op het zo vroeg mogelijk in contact komen met inwoners met geldzorgen. Preventie is binnen de schuldhulpverlening verder versterkt.

Ter versterking van onze preventieve dienstverlening richtten we verschillende laagdrempelige voorzieningen in. Zo is een financieel spreekuur opgezet waar inwoners tijdig ondersteuning kunnen krijgen bij vragen over geldzaken. Daarnaast organiseren we workshops op basisscholen om financiële vaardigheden al op jonge leeftijd te bevorderen. Voor jongeren is een speciaal spreekuur ingericht.

Ook is de campagne 'Geldzorgen' voorbereid en gestart om signalen vroegtijdig te bereiken en passende hulp toegankelijk te maken. Ook is een terugbeldienst ingericht, zodat inwoners met financiële zorgen snel en persoonlijk worden teruggebeld voor passende ondersteuning.

- In 2025 gingen we opnieuw zo vroeg mogelijk met inwoners in gesprek om te ontdekken welke talenten zij nog niet eerder hebben benut. Hiervoor zetten we nieuwe werkwijzen in. Waar de wetgeving het toestaat, maken we bijvoorbeeld vaker gebruik van openbare informatie over inwoners. Op die manier kunnen we mensen die een uitkering aanvragen beter ondersteunen bij hun keuze voor betaald werk of het starten van een eigen bedrijf.
- In 2025 is vanuit Servicepunt Startende Ondernemers (SSO) de Intermediairs-route gestart. Hierbij gingen we actief in gesprek met boekhouders en accountants om hen te informeren over de dienstverlening en mogelijkheden van SSO. Het doel is dat zij ondernemende inwoners van Breda met (beginnende) financiële problemen tijdig doorverwijzen naar SSO. Deze aanpak werkt. Ondernemers weten SSO namelijk steeds beter te vinden. In 2025 heeft SSO meer dan 500 hulpvragen van ondernemers behandeld.

- In samenwerking met Avans Hogeschool is in 2025 een onderzoek gestart naar effectieve manieren om preventieve (schuld)hulpverlening onder ondernemers beter onder de aandacht te brengen. De inzichten uit dit onderzoek worden gebruikt om het preventieaanbod voor ondernemers verder vorm te geven. Daarnaast is in 2025 binnen SSO gestart met interne schuldhulpverlening voor ondernemers. Deze dienstverlening richt zich specifiek op het ondersteunen van ondernemers met problematische schulden, zodat zij tijdig passende en gerichte hulp ontvangen.
- In 2025 zijn 'BerekenUwRecht' en 'WerkLoont' volledig uitgerold. BerekenUwRecht helpt inwoners om onderbenutting van regelingen te voorkomen. Via dit (geanonimiseerde) hulpmiddel krijgen inwoners direct inzicht in welke toeslagen en gemeentelijke regelingen zij, op basis van hun persoonlijke situatie, recht hebben. In 2025 voerden we 381 berekeningen uit. WerkLoont geeft uitkeringsgerechtigden inzicht in de financiële gevolgen wanneer zij vanuit een uitkering (gedeeltelijk) aan het werk gaan. Hiermee voorkomen we de armoedeval actief. In 2025 zijn via WerkLoont 252 berekeningen gemaakt.
- In 2025 ontvingen we 9.883 vroegsignalen van inwoners met (risico op) financiële problemen. Hiervan hebben we 7.762 inwoners actief benaderd. De overige inwoners ontvingen een bericht met ons hulpaanbod. Uit alle vroegsignalen kwamen 344 concrete hulpvragen naar voren. Deze inwoners verwezen we door naar passende ondersteuning. Vervolgens namen we opnieuw contact op om te bevestigen dat de hulp was gestart en om te kijken of er aanvullende vragen waren. Daarnaast konden we 154 inwoners direct helpen via een snelle, op maat gemaakte interventie (quick fix), zoals een budgetgesprek. 347 inwoners bleken al bekend te zijn met schuldhulpverlening of bij een andere hulpverlenende instantie.
- In 2025 zijn vanuit schuldhulpverlening 104 nieuwe nazorgtrajecten en 151 nieuwe monitoringstrajecten gestart. In totaal zijn 247 nazorggesprekken en 523 monitoringsgesprekken gevoerd.
  Op peildatum 31-12-2025 waren 120 nazorgtrajecten en 190 monitoringstrajecten actief.
- Monitoring wordt ingezet, zodra de financiële situatie van een inwoner stabiel is. Dit traject loopt door tot dat het risico op terugval minimaal is. Daarna wordt het traject omgezet naar nazorg.
- Vanaf medio 2025 is nazorg volledig geïntegreerd in het reguliere proces van de klantmanager. Dossiers worden niet langer overgedragen. Eén vaste klantmanager blijft gedurende het gehele traject betrokken. Deze werkwijze zorgt voor continuïteit, duidelijkheid en verkleint de kans op terugval.
- Ook in 2025 zijn er weer doorbraken geweest vanuit het Jongeren Perspectief Fonds. De eerste ervaringen met het JPF zijn veelbelovend. Inmiddels al 65 jongeren in het traject en de eerste jongeren zijn ook al uitgestroomd; zonder schulden en met de nodige bagage om weer op eigen benen te kunnen staan. Ook ten opzichte van andere steden in het land gaat het in Breda goed.
- In 2025 heeft zowel een horizontale als verticale verantwoording plaatsgevonden op inzet en resultaten van de partners in het waardenetwerk Bestaanszekerheid. Hierbij is ook gekeken naar de relatie met het beleidskader.
- In 2025 werd gestart met aan aanbesteding voor het digitaliseren van de Bredapas. Er werd ingezet op een krachtenbundeling met Groupcard. Deze partner - die voor verschillende gemeentes werkzaam was - ging gedurende deze periode failliet. Dit heeft de gemeente geen geld gekost, maar daardoor moest er wel kritisch worden gekeken naar de ontwikkelingen in de 'digitale passen'-markt. Inmiddels wordt met een nieuwe partner gewerkt aan een pilot om de Bredapas te digitaliseren. Inzichten uit de pilotfase fungeren als input om een nieuwe aanbesteding te publiceren.

Oneigenlijk gebruik

- In 2025 startten we met het toetsen van de bijstandsuitkeringen die tijdens de coronajaren zijn verstrekt. Tijdens de coronapandemie hanteerden we soepelere voorwaarden voor aanvragen. Daarom richten de heronderzoeken zich als eerste op inwoners die in die periode een uitkering ontvingen.

Ontwikkelen naar een sociaal-ontwikkelbedrijf

- In 2025 zette Breda Werkt zich meer in om inwoners met een indicatie Banenafspraak aan het werk te helpen. Als eerste opstap voerden zij werkzaamheden uit bij Breda Werkt, voordat zij de volgende stap naar een reguliere werkgever maken. Er werken op dit moment 88 personen op een 'banenafspraakbaan' bij de afdeling Breda Werkt.
- In 2025 is een nieuwe trainingsvoorziening ontwikkeld en in gebruik genomen onder de naam Trainingslab, aansluitend op het concept van WRKLAB076. Dit leercentrum biedt een breed aanbod aan laagdrempelige trainingen en opleidingen voor verschillende doelgroepen. Denk aan taalonderwijs, digitale vaardigheden en assertiviteitstrainingen. Dit waren er 108 in totaal. Breda Werkt zette daarnaast meerdere interne leerlijnen op om collega's op te leiden voor functies binnen onze eigen organisatie, zoals de demontagehal in samenwerking met Afvalservice. Hierbij wordt steeds intensiever samengewerkt met andere afdelingen. Door intern op te leiden en door te ontwikkelen, verminderen deze afdelingen hun afhankelijkheid van externe inhuur en uitbesteding.
- Er zijn 80 praktijkonderzoeken gestart. Daarvan bleek 30% nog niet klaar voor een volgende stap richting werk. Veertien inwoners startten hierna met betaald werk met hulp van Breda Werkt. Van de 80 aanmeldingen zijn nog 21 inwoners in onderzoek. Daarnaast zijn er 100 ondersteuningsvragen behandeld. Denk hierbij aan het verkrijgen van een passendere indicatie of re-integratievragen.
- Collega's met een indicatie Beschut Werk werken voornamelijk binnen de afdeling Breda Werkt. Hier is volop aandacht voor hun individuele ontwikkelbehoeften en welzijn. In 2025 zijn er 116 fte aan beschut werkplekken ingevuld en is er geen wachtlijst ontstaan.
- Collega's met een SW-indicatie vervullen inmiddels uiteenlopende functies binnen de hele organisatie. Daarnaast detacheert de gemeente deze medewerkers via de afdeling Breda Werkt. Dit kan in individueel of in groepsverband bij zakelijke partners. Op deze manier kunnen SW-collega's zo regulier mogelijk werken en waardevolle werkervaring opdoen in een normale werkomgeving. Er werken 612 personen met een SW-indicatie binnen de gemeente Breda, waarvan 390 bij de afdeling Breda Werkt (en die mogelijk gedetacheerd worden).

Statushouders

- In 2025 rondden 119 personen hun inburgeringstraject succesvol af en behaalden het vereiste taalniveau. Sinds het derde kwartaal van 2024 worden de MAP-trainingen (Module Arbeidsmarktparticipatie) structureel aangeboden. In 2025 volgden 124 personen deze training: 23 gezinsmigranten en 101 asielmigranten. Ongeveer een derde deed mee aan de 'Zroute' (zelfredzaamheidsroute) en twee derde aan de 'B1route' (taalniveau B1).
- Daarnaast zijn nieuwe taalaanbieders gecontracteerd, waardoor vernieuwd en kwalitatief taalonderwijs beschikbaar is voor zowel de B1route als de Zroute. In dit aanbod is een verzuimprotocol opgenomen om uitval en verzuim tijdig te signaleren en bij te sturen.
- In de eerste helft van 2025 zijn 150 statushouders gehuisvest. In de tweede helft kwamen daar nog 218 statushouders bij. Daarmee is de taakstelling van 136 personen ruimschoots overtroffen. De achterstand uit voorgaande periode is bijna volledig weggewerkt.
- Statushouders die in 2025 verbleven in het AZC aan de Heerbaan zijn gehuisvest en gestart met hun inburgering. Om de taakstelling te halen, hebben we actief ingezet op tijdelijke en bijzondere woonvoorzieningen. Statushouders zijn onder andere gehuisvest in De Stip, Frankenhoeve, Koetshuis en Ingenhousz. Deze plekken tellen mee voor de taakstelling en de statushouders zijn direct gestart met hun traject.
- Meer dan 100 statushouders zijn in 2025 begeleid naar werk. De begeleiding richting werk is intensief vormgegeven. Het duaal leren (leren en werken tegelijk) is verder opgeschaald. Dit in samenwerking met onderwijsinstellingen en werkgevers. In 2024 waren dit ongeveer 25 deelnemers en in 2025 ongeveer 100.
- In de aanbesteding van de B1 en Zroute is nadrukkelijk aandacht besteed aan het stimuleren van duaal leren. Voor de Zroute is bewust gekozen voor een aparte aanbieder voor de participatieactiviteiten. Zo krijgt deze groep extra aandacht en wordt beter ondersteund richting maatschappelijke deelname, bij voorkeur via betaald werk.

- Nieuwe Bredanaars zijn gedurende 6 maanden ondersteund door een budgetbeheerder bij het regelen van vaste lasten. Het doel hiervan is het vergroten van de financiële zelfredzaamheid en het voorkomen van problematische schulden. De maatschappelijke begeleiding voerden we uit via het Waardenetwerk Thuiskomen in Breda, conform de gemaakte afspraken. Deze begeleiding sloot aan bij dezelfde periode van 6 maanden ondersteuning door de budgetbeheerder.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Meedoen

Omschrijving: Percentage inwoners dat actief meedoet in de samenleving. Dat kan op verschillende manieren: intensief mantelzorg, intensief vrijwilligerswerk, minimaal 12 uur per week aan het werk in loondienst of als zelfstandig ondernemer, deelname aan re-integratietraject, school/opleiding volgen

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	73		73	73

Toelichting: In lijn met de verwachting is deze indicator stabiel en door nieuwe initiatieven te stimuleren worden ontwikkelingen die meedoen moeilijker maken gecompenseerd. (zoals beschreven bij streefwaarde begroting 2025)

Indicator: Bijstandsuitkering

Omschrijving: Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 10.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
379,1	364,1	360,4		301,4

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Laaggeletterdheid

Omschrijving: Percentage laaggeletterden van het aantal totaal inwoners van 16 t/m 65 jaar

Bron: Onderzoeksrapport Regionale spreiding van geletterdheid in Nederland

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025

Toelichting: Geen recente gegevens beschikbaar. Vanaf 2026 is er een nieuwe indicator met jaarlijkse cijfers.

Indicator: Uitstroom naar werk/zelfstandig ondernemerschap

Omschrijving: Aantal uitkeringsdossiers Participatie en IOAW/Z die in het kalenderjaar zijn beëindigd met als reden ‘inkomen uit arbeid in dienstbetrekking en/of uitkering ziekte’ of ‘zelfstandig beroep/bedrijf’ (cliënt en/of partner)

Bron: Gemeente Breda, Suite voor het Sociaal Domein

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
445	383	367	400	385

Toelichting: Vanwege de langere inactiviteit van kandidaten (werkloos), duurt het vaak langer om volledig zelfredzaam te worden. Voor sommige inwoners is parttime werk de eerste stap voorwaarts alvorens de stap naar volledige zelfredzaamheid wordt gemaakt. De zogeheten parttime-bemiddelingen zijn echter geen onderdeel van deze indicator, maar leveren wel een besparing op de buig-gelden.

Indicator: Beschut werk

Omschrijving: Aantal plaatsen beschut werk (in fte van 31 uur)

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal fte van 31 uur

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
76	105,77	109,87	125	116

Toelichting: Eind 2025 waren er zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie 116 fte aan beschut werkplekken gevuld. Dit is lager dan de beoogde 125 dus is de streefwaarde niet gehaald. Er zitten op dit moment meerdere personen in traject om de indicatie te krijgen. Hierbij is de gemeente ook afhankelijk van onder andere het UWV. In de praktijk is het zo dat ook reguliere werkgevers Beschutte plekken kunnen bieden, echter dit gebeurt weinig tot niet. Daarmee komt de verantwoordelijkheid bij de afdeling Breda Werkt terecht. We zitten daarmee niet op de taakstelling, maar we hebben ook niemand teleurgesteld die behoefte heeft aan extra begeleiding.

Indicator: Sociale werkvoorziening (personen)

Omschrijving: Aantal personen dat begeleid wordt door de sociale werkvoorziening (WSW)

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	903	428	605	613

Toelichting: Op 31-12-2025 waren er 613 natuurlijke personen met een arbeidsovereenkomst binnen de gemeente Breda die vallen onder de Cao SW (exclusief RVU-uitkeringen). In 2025 is het interne systeem verder ingericht voor deze doelgroep, waardoor cijfers secuur uit het systeem worden gehaald.

Indicator: Hulpvragen geldzorgen en schulden

Omschrijving: Aantal hulpvragen voor een vorm van dienstverlening bij de afdeling schuldhulpverlening (die worden afgehandeld middels informatie en advies, budgetbeheer, doorverwijzing of een schuldregelingstraject)

Bron: Gemeente Breda, Kredietbank West-Brabant, Allegro

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
890	950	996	1.150	969

Toelichting: De toename is niet zo groot geweest als ingeschat.

Indicator: Schuldregelingen

Omschrijving: Aantal gestarte schuldregelingstrajecten (die kunnen leiden tot schuldbemiddeling, saneringskrediet, WSNP of geen vervolg)

Bron: Gemeente Breda, Kredietbank West-Brabant, Allegro

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
187	194	219	275	207

Toelichting: Door meer preventief te werken, voorkomen we dat schuldregelingen nodig zijn. Een positieve tendens dus.

Indicator: Budgetbeheer

Omschrijving: Aantal opgestarte budgetbeheertrajecten

Bron: Gemeente Breda, Kredietbank West-Brabant, Allegro

Meeteenheid: Aantal trajecten

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
397	256	378	450	337

Toelichting: De verwachte stijging is niet doorgezet.

Indicator: Lopende re-integratievoorzieningen

Omschrijving: Aantal inwoners van 15-64 jaar met een lopende re-integratievoorziening (per 10.000 inwoners). Het zijn voorzieningen die door een gemeente worden ingezet, nadat is vastgesteld dat iemand een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
160,3	164,3	173		

Toelichting: Over 2025 nog geen (voorlopig) cijfer bekend. Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Vroegsignalering schuldenproblematiek

Omschrijving: Aantal signalen van te laat of niet betaalde rekeningen van vaste lasten

Bron: Gemeente Breda, Inforing

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7.846	8.432	8.956	9.600	9.883

Toelichting: Afspraken met signaalpartners werken steeds beter, waardoor de streefwaarde ruim behaald is.

Thema Leven

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

- We zetten een duidelijke programmastructuur op om uitvoering te geven aan de Gezondheidsvisie, samen met onze partners in de stad. In 2025 voerden we verschillende projecten uit in Breda en ontwikkelden we tegelijkertijd een uitvoeringsplan voor 2026. Zo kunnen we gericht en samenhangend verder werken.
- Via het Bredaas Leefstijlakkoord hebben we subsidies verstrekt aan projecten die inwoners stimuleren om meer te bewegen, te sporten en gezonder te eten. Voorbeelden hiervan zijn:
    - Walk to move, waarbij bewoners samen met sociaal werkers wandelroutes in de buurt ontdekken.
    - Level up, waarin kwetsbare jongeren begeleiding kregen om hun kracht en weerbaarheid terug te vinden.B
    - Beide projecten dragen bij aan een gezonde leefstijl en aan het versterken van de veerkracht van inwoners.
- We voerden voor 2025 onze acties uit, uit het uitvoeringsprogramma Sport en Bewegen 2022-2026.

- Door de inzet van het Sportloket Uniek Sporten ondersteunen we mensen met een beperking of chronische aandoening om een passende sportactiviteit te vinden. We ondersteunen sportaanbieders om een inclusief, sociaal en veilig aanbod te organiseren. Dit stimuleren we onder andere via het Bredaas leefstijlakkoord.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Gezondheid

- We startten met de uitvoering van de Gezondheidsvisie ‘Gedurfd, gezond en gelukkig!’. Dit doen we samen met onze partners in de stad. Daarbij zetten we breed in op de thema’s gezonde voeding, bewegen en ontspannen. Zo werken inwoners op verschillende manieren aan hun gezondheid.
- We hebben verder gewerkt aan JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst). Hierdoor realiseerden we groene schoolpleinen en moestuinen bij scholen en de kinderopvang. Ook voerden we projecten uit rondom voedseleducatie en besteedden we extra aandacht aan gezonde voeding via EU-schoolfruit (een Europees programma dat kinderen gratis fruit en groente laat proeven).
- Samen met de GGD en Novadic-Kentron ontwikkelden we een aanpak tegen vapen. Voor mbo- en hbo-studenten organiseerden we de Stoptoberactie ‘Fluitend door het leven’, waarmee we jongeren stimuleerden om te stoppen met vapen. Deze actie bevatte ook een inleveractie van vapes.
- We startten daarnaast met het project ‘Technologie voor Gelijke Gezondheid’. Studenten van Curio voerden leefstijlmetingen uit bij inwoners in Breda-Noord en bespraken samen de resultaten. Het doel hiervan is om de digitale gezondheidsvaardigheden van inwoners te vergroten en hun eigen regie te versterken.
- Binnen de Health Community zijn inspiratiesessies georganiseerd om partners met elkaar te verbinden. In maart waren we te gast bij Breda Robotics en in juni bij het Bredaas Leefstijlcentrum.
- Daarnaast voerden we activiteiten uit vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Waardenetwerken organiseerden acties gericht op mantelzorgers, eenzaamheid, kansrijke jeugd en valpreventie. Ook zijn de ketenaanpak 'Kind naar gezonder gewicht' en de gecombineerde leefstijlinterventie regionaal (deels) opgestart binnen het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Sport

- Samen met de partners uit het waardenetwerk Gezond en Actief Leven voerden we het uitvoeringsplan uit. We hebben sport- en beweeginitiatieven voor alle levensfasen: peuters, basisschoolkinderen, middelbare scholieren, studenten, volwassenen en 60-plussers. We hebben hierbij aandacht voor langdurige gedragsverandering, zodat er zoveel mogelijk inwoners hun leven lang sporten en bewegen.
- We hebben het project 'Breed motorisch ontwikkelen' doorontwikkeld. Naast aandacht voor motorische vaardigheden, hebben we nu ook extra aandacht voor het plezier in bewegen en de motivatie om te bewegen.
- Via het Volwassenenfonds Sport & Cultuur hebben we geprobeerd Bredanaars aan het sporten te krijgen. Daarnaast namen 2.078 kinderen via het Jeugdfonds Sport & Cultuur deel aan sport of cultuur.
- 184 inwoners met een beperking zijn begeleid naar een passende sportactiviteit via het Sportloket Uniek Sporten.
- Er is een 3x3 basketbaltoernooi georganiseerd door Barons Breda. Er zijn 2 basketboxen gerealiseerd bij Pier15 en in de wijk (Pottenbakkerstraat). Via de Court Club App heeft men toegang tot de box, worden meldingen verstuurd en spelers aan elkaar verbonden. Sinds de lancering in november 2025 zijn er 1.000 actieve gebruikers.
- Er is een Freerun Club Jam georganiseerd voor 100 kinderen door de KNGU in samenwerking met Aquila Freerun en Breda- Actief.
- Aan de breedtesportweek van 'Queen & King of the Court' (beachvolleybal) hebben meer dan 500 Bredanaars deelgenomen. Een beach-event op de locatie van Pier15. Met name Pier15 en Breda Beach hebben voor programmering gezorgd tijdens de breedtesportweek. Het weekend stond in het teken van topsport.
- Er zijn (capaciteits) onderzoeken uitgevoerd die dienen als input voor het opstellen van het integraal huisvestingsplan Sport.

- In 2025 maakten de verenigingen T.C. Breda, Honk- en Softbalclub JEKA, tennisvereniging 't Ei en de Bredase hockeyvereniging Push gebruik van de 1/3 regeling voor investeringen in buitensportaccommodaties.
- Aan de Scheldestraat (Haagpark) is een pumptrack, een fitnessplek en een nieuw 3x3 basketbalveld aangelegd in samenwerking met de Krajicek foundation. Jongeren worden daar betrokken via District Spot. Ook in het Epelenbergpark is een 3x3 basketbalveld gerealiseerd. Er ligt een ontwerp voor een nieuwe skatevoorziening bij de Pekhoeve in Ulvenhout. In Teteringen is een hardloopronde gemarkeerd in samenwerking met onder andere Dorpsloop, dorpsraad en betrokken hardlopers. De 'Sportcontrainer' stond op diverse locaties.
- We sluiten aan bij het Brabant talentenfonds om individuele talenten te ondersteunen.
- De volgende topsportevenementen vonden plaats met gemeentelijke ondersteuning: Wings for Life Run Breda (atletiek), Queen King of the Court (beachvolleybal), KNSB Holland Cup (schaatsen), Omloop van Breda en Galder (wielrennen), Breda Masters (jeu de boules), Trackmeeting AV Sprint (atletiek) en 3x3 NL basketbaltoernooi.
- De Freerun Club Jam, de schoolvoetbaltoernooien en het basisscholen waterpolotoernooi zijn breedtesportevenementen die subsidie ontvingen. De organisaties van deze evenementen stimuleerden deelname van de jeugd door de samenwerking te zoeken met het onderwijs.
- De 6 Bredaille hardloopevenementen zorgen voor een mix van breedtesport en topsport. Er zijn in 2025 1.054 Bredaille winnaars. De Bredaille krijg je uitgereikt wanneer je aan 3 van de 6 hardloopevenementen deelneemt. Van de 1.054 Bredaille winnaars hebben 274 mensen de ‘legend’ status bereikt door aan minimaal 5 van de 6 hardloopevenementen deel te nemen.
- We werken aan een lobby voor toekomstige (top)sportevenementen in Breda.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Structureel sporten

Omschrijving: Percentage inwoners (18+) dat structureel sport (minimaal 1x per week)

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
79	65	66	70	64

Toelichting: Het aantal inwoners dat structureel sport blijft nagenoeg gelijk. Het aantal blijft boven het landelijk en provinciaal gemiddelde.

Indicator: Gezondheidsbeleving (lichamelijk)

Omschrijving: Gemiddeld rapportcijfer voor de lichamelijke gezondheid

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,5	7,4	7,6	7,5	7,4

Toelichting: Er is sprake van een lichte daling ten opzichte van eerdere jaren. Hier is geen directe aanleiding voor te vinden.

Indicator: Gezondheidsbeleving (mentaal/psychisch)

Omschrijving: Gemiddeld rapportcijfer dat mensen geven bij de stelling: "ik ben tevreden met mijn geestelijke/psychische gezondheid"

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		7,8	7,8	7,8

Toelichting: Resultaat is in lijn met de streefwaarde en met de resultaten van de afgelopen jaren.

Thema Ontmoeten

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

We namen in 2025 het wijkplan Heusdenhout in uitvoering en tegelijk stelden we het wijkplan Tuinzigt op samen met bewoners, wijkorganisaties en partners, zoals de woningcorporaties. Deze gezamenlijke werkwijze is typerend voor de inzet in het afgelopen jaar. In maart actualiseerden we het buurthuizenbeleid. We investeerden in betere samenwerking met en ondersteuning van de buurthuizen. Denk hierbij aan gezamenlijke bijeenkomsten, het ondersteuningsaanbod van ’t Heft en inzet om meer vrijwilligers te binden.

Met bewoners werkten we aan de uitdagingen en kansen die verbondenheid met de buurt en met elkaar kunnen versterken. Hier hebben we mooie resultaten gezien in de activiteiten in de dorpen en wijken. Daarnaast in de uitvoering van de plannen die we samen met bewoners, wijkorganisaties en andere instellingen maakten. Het gaat hierbij om honderden activiteiten die bijdragen aan het sociale kapitaal van de wijken en dorpen. Denk aan een kookclub, de avondvierdaagse, een Paasbingo, beweegactiviteiten van scholieren én ouderen, buren- en buitenspeeldagen, sinterklaasfeesten, literaire cafés, poppentheater, fietstochten, garagesales, weggeef-kasten voor zaken die buurtgenoten gratis aanbieden, muurschilderingen en tuingereedschap voor de gezamenlijke buurttuin. We zien in deze activiteiten een bijdrage aan de resultaten op de doelstellingen sociale cohesie en buurtbetrokkenheid terug.

Ook wonnen we in april 2025 de Jantje Beton Prijs voor de meest speelvriendelijke gemeente van Nederland. Naast onze eigen inzet zien we in deze prijs, die wij uit handen van Prinses Beatrix mochten ontvangen, ook een erkenning van de betrokkenheid en initiatieven van talloze (jonge) Bredanaars.

We zien dat een groot deel van de bewoners in de wijken en dorpen die we ontmoeten tijdens activiteiten, participatiebijeenkomsten of gesprekken in de wijk, graag meedenkt en meewerkt aan het creëren van fijne, leefbare omgevingen om in te wonen en te werken. We merken dat bijvoorbeeld aan het verder doorgroeien van het aantal Wijkdeals. Hiermee neemt het aantal bewoners van de wijken en dorpen dat zich in de directe omgeving inzet voor een fijne buurt verder toe. Deze constatering laat zien dat we met de extra inzet die we ook in 2025 leverden waar dat nodig was, blijven werken aan het steeds verder verbeteren van de ontmoeting, leefbaarheid en weerbaarheid in onze dorpen en wijken.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

De dorps- en wijkplatforms bespraken in 2025 180 bewonersinitiatieven. Voor verschillende grotere initiatieven is actief gezocht naar andere financieringsbronnen. Daardoor is het gemiddelde bedrag per initiatief gedaald van € 1.600 naar € 1.060. Zodoende kon ondanks het bijgestelde budget een flink aantal initiatieven worden gesubsidieerd en is er zelfs een lichte onderbesteding. De inzet in de aandachtswijken is op basis van de wijkagenda's uitgevoerd. Hierbij is een groot deel van de voorgenomen activiteiten uitgevoerd. Hiermee gaven we een flinke impuls aan de sociale en fysieke leefbaarheid van de aandachtswijken. Een voorbeeld van deze inzet is de samenwerking met de leergemeenschappen Social Work van Avans. Het bestuur van de 'Wegwijzer' brachten we in contact met de buurtsportschool My Health om de buurt letterlijk in beweging te krijgen. Andere voorbeelden zijn de inzet rondom gemeenschapshuis ’t Klooster in Bavel, de Poelewei en de Biesdonk.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Sociale cohesie

Omschrijving: Score sociale cohesie

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	6		6	6

Toelichting: Voor de sociale cohesie is de streefwaarde gerealiseerd. Ondanks de druk op samenhang in de samenleving is de score gelijk gebleven. Hierin herkennen we de noodzaak voor onze inspanningen op dit vlak.

Indicator: Leefbaarheidsinitiatieven vanuit bewoners

Omschrijving: Aantal ingediende leefbaarheidsinitiatieven van bewoners (fysiek, sociaal, overlast en/of veiligheid)

Bron: Gemeente Breda, registratie afdeling Wijkzaken

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
137	209	235	125	180

Toelichting: Door het benutten van andere financieringsmogelijkheden is het gemiddelde subsidiebedrag per initiatief gedaald (van € 1.600 naar € 1.060). Hierdoor is de terugval van het aantal initiatieven dat gesubsidieerd kon worden na de bezuiniging beperkt gebleven tot 180.

Indicator: Wijkdeals

Omschrijving: Aantal initiatieven van bewoners(groepen) die zich richten op onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte (opgeteld aantal vanaf 2012). De gemeente biedt hierbij hulp in de vorm van een vergoeding, materiaal of in de organisatie

Bron: Gemeente Breda, registratie afdeling Wijkzaken

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
532	581	681	600	670

Toelichting: In 2025 is de administratie van de wijkdeals gedigitaliseerd en opgenomen in het zaaksysteem. Hierbij is het bestand opgeschoond en zijn verhuizingen en beëindigingen verwerkt. Hierdoor is het totaal met 62 afgenomen. Een bijna even groot aantal van 51 nieuwe wijkdeals 'groen en water' is afgesloten, waarmee het aantal op 670 uit komt.
Naast dit aantal lopen er nog 320 deals van gevel- en boomspiegeltuinen en zijn er 19 'klassendeals' (met schoolklassen die zwerfafval opruimen).

Indicator: Actief in de buurt

Omschrijving: Percentage bewoners dat zich actief heeft ingezet in de buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	28		28	30

Toelichting: Ondanks de druk bij vrijwilligers die we in de wijken zien, is het (hen) gelukt om de positieve trend voort te zetten. De score is beter dan verwacht.

Indicator: Ondersteuning buurtinitiatieven

Omschrijving: Percentage bewoners dat het (helemaal) oneens is met de stelling: De gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid voldoende

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
			9	12

Toelichting: De daling van het oordeel over de mate waarin de gemeente buurtinitiatieven ondersteunt is een aandachtspunt. Een mogelijke verklaring ligt in de halvering van het beschikbare budget.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Lasten				
Opgroeien	132.842	139.453	150.510	-11.057
Betrokken zijn	68.801	68.836	68.591	245
Thuis	59.486	64.802	61.771	3.030
Leren, ontwikkelen en werken	135.690	151.513	153.569	-2.056
Leven	16.987	18.241	17.376	866
Ontmoeten	24.529	21.366	21.911	-545
Totaal Lasten	**438.335**	**464.211**	**473.727**	**-9.516**
Baten				
Opgroeien	55.759	59.089	68.200	-9.111
Betrokken zijn	3.106	3.140	2.864	277
Thuis	7.184	7.269	10.805	-3.536
Leren, ontwikkelen en werken	92.634	103.849	104.568	-719
Leven	8.293	8.372	8.102	270
Ontmoeten	19.571	14.696	17.268	-2.572
Totaal Baten	**186.548**	**196.416**	**211.806**	**-15.391**
Stortingen				
Reserve vrouwenopvang	2.600	2.600	2.600	0
Exploitatiereserve programma 1	0	710	710	0
Totaal Stortingen	**2.600**	**3.310**	**3.310**	**0**
Onttrekkingen				
Reserve investeringen sportverenigingen	0	1.079	653	426
Reserve vrouwenopvang	0	1.600	1.600	0
Algemene reserve programma 1	2.750	2.750	2.750	0
Exploitatiereserve programma 1	2.500	7.041	1.830	5.211
Totaal Onttrekkingen	**5.250**	**12.470**	**6.833**	**5.637**
Gerealiseerd resultaat	**249.137**	**258.635**	**258.398**	**238**

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 0,2 miljoen. Hiervan is € 2,9 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming. Hieronder worden de belangrijkste verschillen per thema toegelicht.

Thema Opgroeien: € -2,1 miljoen

- **Familie/Jeugdhulp: € -4,5 miljoen**
  In 2025 zien we een aantal financiële ontwikkelingen binnen de jeugdhulp die gezamenlijk zorgen voor een negatieve afwijking ten opzichte van de begroting:

  - De tarieven voor familie/jeugdhulp stegen sterker dan vooraf geraamd, met name binnen de ambulante zorg waar de reële tarieven aanzienlijk hoger uitvallen dan waarmee rekening was gehouden. Hoewel het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt met ongeveer 10% is gedaald ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar, dempt dit volumeverlies de stijgende tarieven slechts gedeeltelijk. Per saldo leidt dit onderdeel tot een negatief financieel effect van € 1,3 miljoen.
  - Daarnaast verloopt de afname van jeugdhulp in het SLT-gebied (wijk Noordwest) minder snel dan verwacht. Dit komt doordat toewijzingen uit 2024 nog doorlopen in 2025, waardoor het beoogde afname-effect niet direct vanaf januari zichtbaar wordt maar pas geleidelijk inzet. Door deze vertraging ontstaan hogere kosten binnen het SLT-gebied in Noordwest, geraamd op € 1,2 miljoen.
  - Ook de geplande beheersmaatregelen leveren in 2025 nog niet het begrote effect op. Maatregelen, zoals de afbakening van jeugdhulp en het verlengen van wachttijden zijn later geïmplementeerd dan gepland, onder andere door noodzakelijke wijzigingen in de jeugdverordening. Hierdoor blijft het financiële voordeel dat hiermee beoogd was dit jaar uit. Dit resulteert in een resultaat van € -1,2 miljoen.
  - Tot slot zien we een toename in het gebruik van hoog specialistische zorg binnen het Landelijk Transitiearrangement (LTA). In de begroting was uitgegaan van stabilisatie van het aantal cliënten en gedeclareerde uren, maar in de praktijk neemt de instroom toe. Omdat intensieve en langdurige trajecten binnen de hoog specialistische zorg een relatief hoge kostprijs per cliënt hebben, leidt deze ontwikkeling tot een resultaat van € -0,8 miljoen.
- **Capaciteit Jeugd: € 0,6 miljoen**
  Het afdelingsresultaat van Jeugd wordt mede verklaard, doordat € 0,5 miljoen aan personele lasten is doorbelast aan andere afdelingen en/of producten voor geleverde capaciteit op het gebied van leerlingenvervoer en veiligheid & leefomgeving. Daarnaast hebben we € 0,1 miljoen aan ZW-gelden ontvangen die niet in de begroting waren opgenomen.
- **Lokale project initiatieven Jeugd: € 0,5 miljoen**
  Het resultaat op de lokale projectinitiatieven wordt veroorzaakt doordat we € 0,3 miljoen hebben kunnen betalen uit de SiSa-regeling ‘domeinoverstijgend samenwerken’. Daarnaast zijn diverse projecten later (op)gestart, waardoor de prestatielevering geheel of gedeeltelijk niet meer in 2025 is gerealiseerd.
- **Regionale samenwerkingen Jeugd: € 0,4 miljoen**
  Voor diverse samenwerkingsverbanden binnen de regio is er een resultaat behaald op voornamelijk ingehuurde capaciteit. Het betreft onder meer het crisisinterventieteam, het jeugd-adviesteam, de Norm voor Opdrachtgeverschap en de uitvoeringskosten voor de Regio West-Brabant-Oost (WBO).
- **Woonplaatsbeginsel Jeugd: € 0,3 miljoen**
  In het kader van het woonplaatsbeginsel zijn zorgkosten vanuit onze gemeente doorbelast aan andere gemeenten. Op basis van uitgevoerde woonplaatscontroles kon een deel van de kosten worden toegerekend aan de wettelijke verantwoordelijke gemeenten. Dit heeft in 2025 geleid tot een positief resultaat van € 0,2 miljoen.
- **Leerlingenvervoer: € 0,5 miljoen**
  Vanwege een aanbesteding, waarbij de eerste ramingen aanzienlijk hoger uitvielen dan het vorige contract, zijn extra middelen gereserveerd. Achteraf bleek een deel van deze extra middelen binnen het huidige contract niet nodig. Hierdoor is een positief resultaat gerealiseerd van € 0,5 miljoen.

- **Regionaal Bureau Leren (RBL): € 0,1 miljoen**
  De bijdrage aan het RBL valt lager uit dan geraamd. Door uitstel van de invoering van nieuwe wetgeving rondom het doorstroompunt zijn onder andere kosten omtrent toegankelijk maken van de website (in het kader van de Wet elektronisch verkeer en de implementatie van procedures voortvloeiend uit de Wet politiegegevens) niet gemaakt. De werkzaamheden worden verschoven naar 2026.

Thema Betrokken zijn: € 0,0 miljoen

- **Wmo voorzieningen: € -0,5 miljoen**
  Het resultaat is als volgt opgebouwd:
  - B*egeleiding: € -1,4 miljoen*
    Bij Wmo-begeleiding zien we een hogere instroom van begeleidingstrajecten dan begroot. Deze toename hangt onder andere samen met de oplevering van flexwoningen, waarbij begeleidingstrajecten vanuit de Wmo standaard worden ingezet. Daarnaast leidt de verschuiving van cliënten vanuit Beschermd Wonen naar ambulante begeleiding tot een verdere stijging. Zie ook het thema ‘Thuis’.
  - *Huishoudelijke ondersteuning: € 0,1 miljoen*
    Het resultaat wordt voornamelijk verklaard doordat binnen de verschillende vormen van huishoudelijke ondersteuning een verschuiving heeft plaatsgevonden. Het aantal cliënten in de duurdere variant is sterker gedaald dan in de begroting was voorzien, terwijl meer cliënten gebruikmaakten van de goedkopere variant. Deze verschuiving heeft geleid tot een voordelig financieel resultaat van € 0,1 miljoen.
  - *Collectief taxivervoer: € 0,8 miljoen*
    De begroting van het collectief taxivervoer is afgestemd op de uitkomsten van de aanbesteding van het vervoerscontract 2025-2029. Dit wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling (GR) Regio West-Brabant.
    Het aantal daadwerkelijk gereden ritten ligt lager dan begroot. Deze afwijking is grotendeels toe te schrijven aan beleidsmaatregelen die inmiddels effect hebben. Zo zijn er gerichte acties ondernomen om het aantal ritten van grootverbruikers terug te dringen, onder andere door het voeren van gesprekken met deze gebruikers en het aanbieden van alternatieven. Daarnaast speelt de introductie van de VoorElkaarPas een belangrijke rol. Deze pas stimuleert zelfstandig reizen met het openbaar vervoer, waardoor minder gebruik wordt gemaakt van het collectief taxivervoer. Tijdens het opstellen van de begroting door de GR Regio West-Brabant waren de positieve effecten van deze maatregelen nog niet volledig te overzien. Nu blijkt dat deze aanpak daadwerkelijk leidt tot een lager rittenvolume. Dit vertaalt zich in een gunstig financieel effect.
- **Capaciteit: € 0,3 miljoen**
  Het positieve afdelingsresultaat van Maatschappelijke Ondersteuning wordt mede verklaard doordat de inhuurcapaciteit in de loop van 2025 volledig is afgebouwd en omgezet naar tijdelijke vaste krachten. Dit levert een voordeel op van € 0,1 miljoen. Daarnaast hebben we € 0,2 miljoen aan ziektewetgelden ontvangen die niet waren opgenomen in de begroting.
- **Diversen posten: € 0,2 miljoen**
  Het behaalde resultaat bestaat uit diversen kleinere posten, zoals een resultaat op terugvordering van subsidies en vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren van € 0,1 miljoen.

Thema Thuis: € 4,7 miljoen

- **Gemeenschappelijke regeling beschermd wonen: € 2,3 miljoen**
  Het resultaat wordt mede veroorzaakt doordat in de begroting van de gemeenschappelijke regeling beschermd wonen 2025 het voorzichtigheidsbeginsel is toegepast. Hierbij is uitgegaan van de volgende mogelijke gebeurtenissen en cliëntaantallen:
  - Er is rekening gehouden met extra kosten/vergoeding voor een gecontroleerde overdracht van zorg betreffende een failliete zorgaanbieder. Echter is deze gecontroleerde zorg in 2024 afgewikkeld.
  - De mogelijke uitname vanuit de integratie uitkering beschermd wonen door het ministerie van VWS heeft niet meer plaatsgevonden.

    - Voor de begroting zorg in natura (ZIN) is uitgegaan van de cliëntaantallen in januari 2024 (periode opmaak begroting GR Beschermd wonen). De cliëntaantallen tot en met december 2025 zijn ten opzichte van januari 2024 met 50 cliënten afgenomen. Dit heeft onder andere te maken met een verschuiving van cliënten Beschermd Wonen naar Ambulante begeleiding. Zie ook thema 'Betrokken zijn'.
    - In de meicirculaire is de integratie uitkering beschermd wonen geïndexeerd. Hierdoor is de regionale begroting opgehoogd met € 1,8 miljoen. Het aandeel voor Breda betreft € 0,7 miljoen.
    - Een deel van de beschermd wonen kosten, namelijk € 0,3 miljoen, hebben we kunnen doorbelasten aan de specifieke uitkering 'domeinoverstijgend samenwerken'.
- **Gemeenschappelijke regeling Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA): € 0,7 miljoen**
  Doordat het project Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming West-Brabant later van start gaat en de kosten in 2025 lager uitvallen dan verwacht, wordt het projectbudget niet volledig benut. Het project omvat onder andere een programmamanager, het versterken van lokale teams, regionale ondersteuning, het ontsluiten van regionale expertise en de ontwikkeling van een regionaal veiligheidsteam.
  Conform afspraken in de GR GIA blijven restantmiddelen beschikbaar voor de GR, zodat het project in 2026 doorgang kan vinden en wordt daarom meegenomen in het voorstel als budgetoverheveling.
- **Bijdrage regio aan renovatie/verbouwing vrouwenopvang: € 1,9 miljoen**
  De vrouwenopvang is een regionale voorziening waarvoor de gemeente Breda samen met 13 andere gemeenten binnen de GR 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties' (GIA) verantwoordelijk is. De gemeente Breda heeft in eerste instantie de verbouwing gefinancierd en het volledige benodigde bedrag vanuit de algemene reserve toegevoegd aan de
  reserve renovatie/verbouwing vrouwenopvang. Daarna heeft de gemeente Breda verzocht aan alle deelnemende gemeenten om in te stemmen met een financiële bijdrage aan de verbouwingskosten, naar rato van het aantal inwoners. De regio heeft hiermee ingestemd. Dit resulteert in een niet begrote bijdrage vanuit de regio van € 1,9 miljoen in 2025.
- **Wet verplichte GGZ: € -0,2 miljoen**
  Door een vertraagde ontvangst van de factuur voor het verkennend onderzoek GGZ over 2024 zijn zowel de kosten voor 2024 als 2025 in één keer in het boekjaar 2025 verwerkt. Dit zorgt voor een financieel resultaat van € -0,2 miljoen in 2025.

Thema Leren, ontwikkelen en werken: € -3,3 miljoen

- **Wet Buig: € -3,1 miljoen**
    - In 2025 zagen we een flinke stijging van het aantal bijstandsuitkeringen, 4.406 per 1 januari 2026 ten opzichte van 4.242 per 1 januari 2025. Dit wordt met name veroorzaakt door de extra instroom van statushouders. Ook zien we een substantiële stijging bij de instroom van jongeren. Deze jongeren hebben voor het overgrote deel psychische problemen. Het beschikbare budget van € 88,3 miljoen is hierdoor overschreden met een bedrag van € 2,6 miljoen.
    - Opbrengsten vanuit de post terugvordering en verhaal Wet Buig en de noodzakelijke storting in de voorziening dubieuze debiteuren geven een resultaat van € -0,5 miljoen.
- **Arbeidsmarktregio West-Brabant: € 0**
  De arbeidsmarktregio West-Brabant is, zoals alle arbeidsmarktregio's in het land, nog in ontwikkeling. Het jaar 2025 was vooral een transitiejaar. Om deze reden en ook door nieuwe te volgen inkoop- en aanbestedingsprocedures, zijn nog niet alle middelen in 2025 besteed. Er resteert een bedrag van € 1,9 miljoen. Dit geeft geen resultaat, omdat de bedragen ook niet uit de exploitatiereserve hoeven te worden onttrokken.
- **Breda Werkt: € -0,5 miljoen**
    - Voor een bedrag van € -0,3 miljoen wordt dit veroorzaakt doordat medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven in december een eenmalige uitkering hebben ontvangen om de nadelige gevolgen van fiscale maatregelen uit het belastingplan 2025 op te vangen. Het Rijk heeft deze middelen toegekend in de decembercirculaire van het gemeentefonds. Daarom zijn deze rechtstreeks toegevoegd aan programma 5 en is daardoor per saldo budgettair neutraal.

- Nog niet uitgegeven middelen, ontvangen vanuit het Rijk voor het vormgeven van de sociaal Ontwikkelbedrijven, geven een positief resultaat van € 0,5 miljoen. Voorgesteld wordt het bedrag van € 0,5 miljoen over te hevelen naar 2026. Zo kan dit worden ingezet voor het verder ontwikkelen van een toekomstbestendige sociale infrastructuur.
- Tot slot geeft een doorbelasting huisvestingslasten vanuit vastgoedbeheer een resultaat van € -0,4 miljoen en een hogere doorbelasting dan begroot van het wagenparkbeheer een resultaat van € -0,3 miljoen.

- **Digitale Bredapas: € 0,4 miljoen**
  In het beleidsplan armoede & schulden 2025-2028 is voor de digitalisering/verbreding van de BredaPas voor 2025 een bedrag opgenomen van € 0,4 miljoen. Door het faillissement van Groupcard heeft de aanbestedingsprocedure vertraging opgelopen. Voorgesteld zal worden om dit bedrag over te hevelen naar 2026, zodat hiermee de implementatie tot stand kan komen.
- **Begrotingswijziging meicirculaire: € 1,2 miljoen**
  In de meicirculaire 2025 zijn budgetten beschikbaar gesteld voor2025 ten behoeve van impulsbudget arbeidsmarktregio's, alleenverdienersproblematiek en Work in Nederland. Een deel van deze middelen (€ 1,2 miljoen) had doorgeschoven moeten worden naar 2026 en 2027. Deze begrotingswijziging is bij de meicirculaire 2025 van het gemeentefonds abusievelijk niet verwerkt. Deze bedragen vallen daardoor in het resultaat van 2025. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld deze bedragen alsnog over te hevelen naar 2026 en 2027**.**
- **Extra dotatie voorziening dubieuze debiteuren: € -0,6 miljoen**
  De berekeningssystematiek voor het bepalen van de hoogte van de voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken is geactualiseerd. Dit heeft geresulteerd in een aanvullende storting in de voorziening van € 0,6 miljoen. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden.
- **Overige producten: € 0,5 miljoen**
  Op diverse overige producten is per saldo een positief resultaat behaald van € 0,5 miljoen. Onder andere bij de Wet kinderopvang was er minder inzet nodig dan begroot (door meer preventie). Dit gaf een positief resultaat van € 0,15 miljoen. De deelname aan ESF+-projecten en vergoedingen van het Rijk voor de uitvoering van de toeslagenaffaire hebben in 2025 aan extra inkomsten een bedrag van € 1,3 miljoen opgeleverd. Deze bedragen komen ten gunste van de ombuiging Werk&Inkomen van € 1 miljoen uit het bestuursakkoord. Dit geeft een positief resultaat van € 0,3 miljoen.
- **Capaciteit Participatie & Bestaanszekerheid: € -1,2 miljoen**
  Met ingang van 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht. Op grond van deze wet hebben gemeenten er verplichte taken bijgekregen. Inmiddels is er een team Migratie & Inburgering gevormd, waarvan een deel wordt bekostigd uit het uitvoeringsbudget Wet inburgering. Dit budget is echter ontoereikend. Het Rijk compenseert gemeenten niet voor de extra uitvoeringskosten. Alleen voor 2022-2024 zijn eenmalig extra middelen toegekend. Daarnaast zijn enkele noodzakelijke functies ingevuld. Dit leidt tot een resultaat van € -1,5 miljoen, waarvan € 0,3 miljoen betrekking heeft op overheadfuncties en zichtbaar is in programma 5. Om dit knelpunt op te lossen is in de begroting 2026 vanuit het meerjarenperspectief € 1,5 miljoen toegevoegd voor 2026 aflopend naar € 0,9 miljoen vanaf 2029 (vanuit de verwachting dat de doelgroep afneemt vanaf 2027).

Thema Leven: € 0,2 miljoen

- **Volksgezondheid GGD € 0,3 miljoen**
  Binnen Volksgezondheid is een afgerond resultaat van € 0,3 miljoen gerealiseerd. Dit resultaat wordt mede verklaard door een lagere bijdrage aan de GGD. Door een positief jaarresultaat bij de GGD en de toepassing van 'de doorschuif BTW' is er
  € 0,15 miljoen terugontvangen op de eerdere betaalde bijdrage.
- **Capaciteit Sportbeleid € -0,1 miljoen**
  Binnen het onderdeel Sportbeleid is een afgerond resultaat van € -0,1 miljoen ontstaan. Dit wordt veroorzaakt door langdurige ziekte van medewerkers, tijdelijke inzet ter voorkoming van overbelasting en door moeilijk vervulbare vacatures door arbeidsmarktkrapte. Hierdoor was externe inhuur noodzakelijk om de dienstverlening op peil te houden.

Thema Ontmoeten: € 0,8 miljoen

- **Statushouders en ontheemde Oekraïners: € 0,4 miljoen**
  Voor de opvang van ontheemde Oekraïners zijn in Breda drie opvanglocaties in gebruik. Daarnaast is er een doorstroomlocatie voor statushouders en worden in het Koetshuis eveneens statushouders opgevangen. In 2025 is de normvergoeding voor de opvang van ontheemde Oekraïners verlaagd van € 61 naar € 44 per beschikbaar bed per dag. Door deze verlaging kunnen de totale kosten niet langer volledig worden gedekt vanuit de normvergoeding. De hogere bestedingen worden aanvullend vergoed door het Rijk. Hierdoor is op deze regeling geen financieel resultaat ontstaan.
  Voor de doorstroomlocatie voor statushouders blijven de kosten binnen de daarvoor gestelde normvergoeding. Dit leidt in 2025 tot een resultaat van € 0,8 miljoen.
  De opvanglocatie in het Koetshuis laat daarentegen een resultaat van € -0,4 miljoen zien. Dit wordt veroorzaakt door extra inzet op beveiliging en sociaal beheer.
- **Speelvoorzieningen: € 0,3 miljoen**
  De nieuwe aanbesteding voor het leveren van sport- en speeltoestellen is in november 2025 contractueel afgerond. Door de tijd die nodig was voor het inregelen en operationeel maken van de aanbesteding/contract in 2025, is het beschikbare budget in 2025 niet volledig benut.
- **Wijkaanpak: € 0,1 miljoen**
  Op de subsidies voor wijkcentra, wijk- en dorpsraden en wijkplatforms is een positief resultaat van € 0,1 miljoen gerealiseerd. Het subsidieplafond is niet volledig benut, omdat minder aanvragen zijn ingediend dan geraamd. Hierdoor is een deel van het beschikbare budget niet uitgekeerd.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Vitaal en Sociaal Breda						
Speelvoorzieningen	621	620	314	306		307
Wijkontwikkeling	225	150		150	225	0
Totaal	**846**	**770**	**314**	**456**	**225**	**307**

Speelvoorzieningen
Voor speeltoestellen is na de zomer de total spend van het contract bereikt en is het nieuwe contract in november gesloten. Dit heeft ertoe geleid dat het restant van de investering in 2026 aanvullend wordt besteed. Het onderdeel Sport in de Openbare ruimte is wel nagenoeg uitgenut.

Wijkontwikkeling
De aanpassingen in de openbare ruimte van Linie Zuid zijn vanuit de investeringsbudgetten van Openbare Ruimte van programma 4 in WMWM projecten gerealiseerd en dit aparte investeringsbudget valt daardoor vrij.

RESERVES

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Reserve investeringen sportverenigingen	1.079	-653	426
Reserve Vrouwenopvang	572	1.000	1.572
Algemene reserve programma 1	4.457	-2.750	1.707
Exploitatiereserve programma 1	11.169	-4.097	7.072
Totaal	**17.276**	**-6.500**	**10.777**

Reserve investeringen sportverenigingen
In het bestuursakkoord 2022-2026 is er voor de gehele periode een bedrag van €1.8 miljoen gestort in de reserve investeringen bij sportverenigingen (1/3 regeling). Hierbij doet de gemeente een bijdrage (van 1/3-deel) aan sportverenigingen die investeren in sportvoorzieningen. In 2025 was er nog een bedrag van € 1,1 miljoen beschikbaar. Hiervan is afgerond € 0,7 miljoen besteed in 2025 en resteert er een saldo van € 0 ,4 miljoen wat in 2026 ingezet zal worden. Aanvragen kennen een lange doorlooptijd, waardoor er aanvragen vanuit 2025 pas in 2026 afgerond kunnen worden.

Reserve vrouwenopvang
Deze reserve is bedoeld voor de vernieuwing/verbouwing van de vrouwenopvangvoorziening aan de Assumburgstraat. Zodra Safegroup aangeeft wanneer ze starten met de volgende fase van de verbouwing, komt er een verzoek tot onttrekking van deze reserve. De mutatie betreft een dotatie aan de reserve van € 2,6 miljoen en een onttrekking van € 1,6 miljoen.

Algemene reserve programma 1
De mutaties in de algemene reserve betreffen uitgaven voor de verbouwing van de vrouwenopvang (€ 2,6 miljoen, toegevoegd aan de reserve vrouwenopvang), het energiepakket 2025 voor inwoners (€ 0,05 miljoen) en de tijdelijke sociale woningvoorraad/tussenvoorziening (€ 0,1 miljoen).

Exploitatiereserve programma 1
De mutaties in de exploitatiereserve betreffen uitgaven voor diverse posten vanuit voorgaande budgetoverhevelingen. Bij de betreffende thema's zijn de grootste posten toegelicht. Daarnaast gaat het om toevoegingen van gelden die zijn ontvangen in 2025 en die pas in 2026 nodig zijn.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Vrz van derden verkregen middelen (progr 1)	**4**	**20**	**25**
Voorziening archivering Juzt	**1.265**	**-15**	**1.250**
Totaal	**1.270**	**5**	**1.275**

Voorziening van derden verkregen middelen
De mutaties betreffen diverse inlossingen en uitgaven in het kader van Social Return On Investment (SROI).

Voorziening archivering Juzt
Bij de liquidatie van Juzt is afgesproken dat de gemeente Breda de dossiers (cliëntendossiers, personeelsdossiers, financiële dossiers en het bestuursarchief) de komende 20 jaar beheert.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Samen voor onze toekomst, beleid jeugd(hulp) 2020-2023	Kaderstellend	2020
Strategieplan jeugdhulp regio WBO 2030	Kaderstellend	2022/2023
Strategische Onderwijsagenda Breda 2019/2020 - 2023/2024	Kaderstellend	2019
Onderwijsvisie 2025 - 2030	Kaderstellend	2025

Inkoopstrategie Jeugd WBO	Kaderstellend	2025
Beleidskader Wmo versterken wat nodig is voor houdbare ondersteuning	Kaderstellend	2025
Beleidskader Inclusief Samenleven	Kaderstellend	2025
Beleidskader Breda Samen Doorpakken	Uitvoerend	2023
Vrijwilligen in Breda 2022 - 2024	Kaderstellend	2022
Beleidskader regionale maatwerkvoorziening Beschermd wonen regio Breda	Kaderstellend	2021
Beleidskader Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingspreventie regio Breda "Een (t)huis= een zorg minder	Kaderstellend	2023
Regionaal Beleidskader Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) en Crisiszorg (2022)	'Kaderstellend	2022
Regionaal programma Geweld Hoort Nergens Thuis	Kaderstellend	2018
Thuis in Breda, woonvisie 2024 -2040	Kaderstellend	2024
Programmaplan Toekomstscenario regio West-Brabant	Kaderstellend	2024
Beleidsplan Armoede en Schulden meedoen en rondkomen 2025-2028	Kaderstellend	2025
Actieplan arbeidsmarkt 2024-2026 lokaal	Kaderstellend	2024
Beleidskader Participatie	Kaderstellend	2015
Thuiskomen in Breda, visie nieuwe Wet inburgering	Kaderstellend	2021
Gedurfd, gezond en gelukkig! Gezondheidsvisie Breda 2024-2040	Kaderstellend	2024
Bredaas Leefstijlakkoord 2023-2026	Kaderstellend	2023
JOGG Breda actieplan	Kaderstellend	2023
Uitvoeringsprogramma sport en bewegen 2023-2026	Kaderstellend	2023
Welkom in mijn wijk	Kaderstellend	2012
Actualisatie Buurthuizen Beleid Breda 2025	Kaderstellend	2025
Prestatieafspraken Breda 2024 tot en met 2028 Woningcorporatie	Kaderstellend	2024
Uitvoeringsakkoord 2023-2026 Wijk- en dorpsraden	Kaderstellend	2023
Visie sociaal domein	Kaderstellend	2025

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leverden de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR GGD West-Brabant
- GR Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord
- GR Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten
- BV Neovita

JAARSTUKKEN 2025

ONDERNEMEND BREDA

GEMEENTE BREDA

Programma 2

Ondernemend Breda

Bedrijven

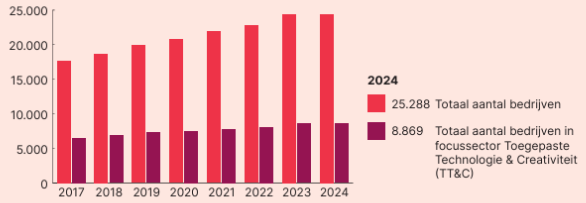

Studenten

18.000
Hoger onderwijs; waarvan internationale studenten **2.200**

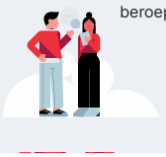

11.700
Middelbaar beroepsonderwijs

Banen

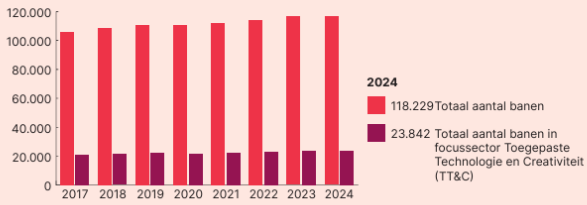

Waardering evenementen

Sport 8,1

7,9 Muziek

Cultuur 8,0

Hectare bedrijventerrein

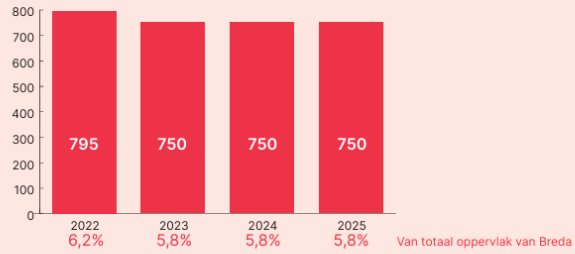

Van totaal oppervlak van Breda

Waardering binnenstad

8,0

Percentage inwoners dat zichzelf digivaardig vindt

91%

Infographics t.b.v. jaarstukken 2025.
Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.
Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

GEMEENTE BREDA

GEMEENTE BREDA

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

Toegepaste technologie & creativiteit
In 2025 kreeg onze ambitie voor Toegepaste Technologie en Creativiteit (TT&C) een duidelijke versnelling. Dit kwam door extra inzet op het ecosysteem rond TT&C en de samenwerking met partners. We organiseerden het eerste TT&C-zomerevenement.

Daarnaast maakten we samen met bedrijven, organisaties en de overheid het ambitiedocument Innovatiedistrict. Daarmee brachten we alle partijen bijeen rond één gezamenlijke opgave: Breda aantrekkelijk houden voor bedrijven en talent in een snel veranderende wereld. In dit document beschrijft de Advisory Board een gedeeld perspectief en een aanpak binnen vijf strategische domeinen.

Met de aankoop van het pand aan de Slingerweg 7 zetten we een belangrijke stap in de uitvoering van de ruimtelijke strategie voor het Innovatiedistrict.

Werklocaties en bedrijventerreinen
In 2025 werkten we aan toekomstbestendige werklocaties door een Ruimtelijke Economische Visie op te stellen. Deze visie sluit aan op de uitgangspunten van de Omgevingsvisie en geeft richting aan hoe we onze werklocaties verder ontwikkelen. Het helpt ons om bestaande terreinen te vernieuwen, nieuwe locaties zorgvuldig vorm te geven en bewuste keuzes te maken voor bedrijven die goed passen bij Breda. Daarmee leggen we een stevige basis om ook in de toekomst voldoende ruimte te bieden voor ondernemen en werkgelegenheid.

Verbeter Breda
In 2025 werkten we verder aan het verkleinen van verschillen in Breda. Hoewel het goed gaat met de stad, zien we dat niet alle Bredanaars dezelfde kansen hebben. Zorgen over bestaanszekerheid, gezondheid, veiligheid en toekomstperspectief blijven voor een deel van de inwoners dagelijks voelbaar. Via het programma Verbeter Breda hebben we, samen met partners, ingezet op het vergroten van kansengelijkheid. Dat deden we vanuit alle vier de programma's van de begroting met een gerichte inzet vanuit programma 2. De gemeentelijke inzet binnen Verbeter Breda was hierbij een belangrijk fundament. De kracht van het programma zit in het ongelijk investeren daar waar het moet. In 2025 is bewust extra ingezet in buurten waar de opgaven het grootst zijn. Door deze gerichte en gebiedsgerichte aanpak zetten we stappen richting meer gelijke kansen voor alle Bredanaars.

Grote Projecten
In 2025 zetten we grote stappen in de ontwikkeling van nieuwe woongebieden in Breda. Binnen CrossMark startte de bouw van woningen op meerdere locaties en werkten we aan de plannen voor de Broedplaatsen. Ook startte de planvorming voor het Haveneiland. Met een nieuwe rijksbijdrage kwam de totale steun voor CrossMark en 't Zoet uit op € 101,3 miljoen. Voor het Chassékwartier, de Molsparking en de Koepel zijn belangrijke studies en afspraken gemaakt. Het gebiedsperspectief Gasthuisvelden-West is vrijgegeven voor participatie en marktconsultatie. De openbare ruimte in de binnenstad heeft een kwaliteitsimpuls gekregen en is passend bij de ambitie 'Stad in een park'. Het gaat om de herinrichting van de Vlaszak, de aanleg van het Seeligpark en de oplevering van het eerste deel van de nieuwe bevaarbare rivier de Nieuwe Mark.

Cultureel Erfgoed
Breda groeit. Daarom is het belangrijk dat erfgoed zichtbaar blijft in de stad. We verbinden erfgoed met plannen voor de leefomgeving. Zo behouden we oude gebouwen en plekken en maken we tegelijk ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Erfgoed krijgt meer betekenis wanneer we de verhalen erbij vertellen. Dit doen we bij activiteiten zoals Open Monumentendag. We gebruiken erfgoed ook als inspiratie voor cultuur in Breda.

Thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In 2025 stelden we samen met de partners in de Advisory Board het ambitiedocument voor het Innovatiedistrict Breda (IDB) vast. Hiermee legden we een breed gedragen toekomstbeeld vast inclusief actielijnen. Zo werken we met partners in de stad samen aan diverse initiatieven. Dit zorgde voor een duidelijke versnelling in de gezamenlijke inzet op innovatie, vernieuwing, ondernemerschap, talentbinding en het ontwikkelen van een nieuw type vestigingsklimaat. Deze inzet is belangrijk voor de concurrentiekracht van onze economie en voor andere maatschappelijke opgaven. We droegen in 2025 verder bij aan een toekomstbestendige economie door te onderzoeken hoe we ondernemers beter kunnen bereiken. Via ondernemersgemeenschappen brachten we in kaart welke rol zij kunnen spelen bij digitalisering, duurzaam ondernemen en arbeidsproductiviteit. Ook spraken we af om gezamenlijke bijeenkomsten te organiseren. Hierdoor werden onze programma's voor meer ondernemers toegankelijk.

We voerden het Actieplan Arbeidsmarkt uit. We startten onder andere twee initiatieven om jong talent te binden en te behouden 'ENTER Breda' en het 'mkb-traineeship'.

Internationale contacten, bezoeken en bijeenkomsten leverden in 2025 waardevolle kennis en nieuwe verbindingen op. Deze kennis en netwerken zetten we samen met partners uit het onderwijs en het bedrijfsleven in voor onze economische ambities. De community Breda Internationals bleef actief en groeide verder.

Het college stelde in 2025 de nieuwe ruimtelijke economische visie vast. De gemeenteraad bespreekt deze visie in 2026. We startten in 2025 met het uitvoeringsplan dat bij deze visie hoort en werken dit in 2026 verder uit.

Met Bredata begeleidden we in 2025 de stad bij de verdere digitale transitie. Dit deden we door te innoveren, te verbinden en te leren. We werkten samen met het netwerk van partners uit overheid, ondernemers, onderwijs en inwoners 'het Bredata-ecosysteem'. We versterkten de toepassing van digitale innovaties die bijdragen aan de leefbaarheid, bereikbaarheid en gastvrijheid van de stad. We testten onder meer nieuwe technieken om drukte tijdens grote evenementen te meten en plaatsten wegdek- en luchtkwaliteitssensoren. Dit deden we binnen het Dutch Metropolitan Innovations-netwerk (DMI) gezamenlijk met het Ministerie van I&W en ander gemeenten. Innovaties, zoals de Druktemeter en het bezoekersdashboard zijn succesvol ingevoerd en structureel ondergebracht bij partners. Hierdoor beschikken onder andere het Ondernemersfonds, Breda Marketing en afdelingen binnen de gemeente over actuele inzichten in druktepatronen en bezoekersstromen. Deze ervaringen vormen de basis voor verdere opschaling van digitale toepassingen en het netwerk gezamenlijk testen.

In 2025 kreeg team Bredata landelijke erkenning door de verkiezing tot 'Meest Positieve Overheidsorganisatie'. We betrokken inwoners en partners actief bij digitale ontwikkelingen via 'Talk of the Town' bijeenkomsten over drones, digitale balans en femtech en via het congres 'AI in de stad'. Hiermee versterkten we de samenwerking tussen lokale en nationale partijen. De actieve rol in de landelijke City Deal AI in de Stad heeft de positie van Breda als lerende en innovatieve stad verder bestendigd. Ook deelden we kennis uit de proeftuin Hazeldonk en maakten we ervaringen met digitale inclusie, zoals de lessen van de meldingen bij het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO), landelijk toegankelijk. Daarmee droegen we bij aan meer bewustwording en kennisdeling over digitale inclusiviteit.

Verrassende Stad – Bezoekersstad
We werkten in 2025 intensiever samen met onze partners in de binnenstad. Daardoor sluiten onze gezamenlijke acties beter aan op de kwaliteit en beleving die we nastreven. We kozen bewust voor een gerichte aanpak van horeca, evenementen en programmering. Deze keuzes dragen bij aan een aantrekkelijk en leefbaar centrum.
Met gebiedsprofielen brachten we de kansen per deelgebied in beeld. Dat helpt ons en onze partners om initiatieven beter te richten en op elkaar af te stemmen. Ook ontwikkelden we een toeristisch dashboard. Daarmee bundelen we relevante gegevens en gebruiken we deze voor beter onderbouwde besluiten.
We versterkten het profiel van Breda als gastvrije en creatieve stad. Daarbij hoort aandacht voor duurzaam toerisme binnen Landstad De Baronie. Twee nieuwe beleefroutes en de samenwerking met regiogemeenten droegen hieraan bij.
Samen met onze partners maakten we de winterprogrammering sterker en zichtbaarder. 'Breda Straalt' kreeg hierdoor meer samenhang en aantrekkingskracht. Tot slot maakten we met 'Royal Roots' het koninklijke verhaal van Breda beter zichtbaar en beleefbaar voor inwoners en bezoekers.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

1. Innovatiedistrict Breda (IDB)

- We stelden samen met onze partners een gedeelde ambitie op voor het Innovatiedistrict Breda. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma geeft richting aan de volgende te zetten stappen. Verschillende leden van de Advisory Board hebben zich aan de actielijnen gecommitteerd.
- We versterkten het ecosysteem door extra ruimte te bieden aan startups via de uitbreiding van de B'WISE Incubator. Ook organiseerden we meerdere bijeenkomsten rond TT&C en breidden we de Advisory Board van het IDB uit.
- We versterkten het speerpuntcluster robotisering en AI met innovatieprogramma's in onder meer de zorg en de agrofoodsector. Het aantal partners groeide naar circa 60. Daarnaast organiseerden we het tweedaagse XXL Robotics event en ontwikkelden we samen met Stichting Breda Robotics een nieuwe toekomstvisie om door te groeien naar een Europees topcluster.
- We stelden de gebiedsvisie op voor het Slingerweggebied. Dit is de plek waar we de Robot Campus Brabant gaan ontwikkelen voor robotica-innovaties en nieuwe vormen van productieautomatisering.
- We versterkten het speerpuntcluster Games & Creative Technology met de uitbreiding van de B'GAME Incubator, waar inmiddels 17 Games & Creative Tech-startups zijn gevestigd en een actief ecosysteem is. Door de sterke vraag is inmiddels ook een wachtlijst ontstaan voor nieuwe bedrijven die zich willen vestigen in de incubator. Ook organiseerden we de Dutch Game Week, inclusief de Dutch Game Awards, breidden we het e-sportsprogramma uit en waren we aanwezig op diverse internationale beurzen.
- We onderzochten de beschikbaarheid van groeifinanciering voor TT&C-bedrijven. Op basis daarvan verkennen we nu de haalbaarheid van een regionaal investeringsfonds voor scale-ups.
- We ontwikkelden de economische invulling voor de gebiedsontwikkeling van 't Zoet. Daarbij maakten we een eerste aanzet voor de placemaking.

2. Ondernemen met Lef

- Start en Groei
    - We sloten het vierjarige programma Business Coach Breda af. In totaal hebben we met dit programma 827 ondernemers gecoacht, 146 workshops, trainingen en netwerkevents georganiseerd met in totaal 4.500 deelnemers. 95% van de deelnemers die een eigen bedrijf zijn gestart, is nog steeds actief aan het einde van de programmaperiode.
    - De B'WISE Incubator werd uitgebreid met een tweede verdieping waardoor het aantal units is verdubbeld. Een Founders Academy is gestart en vanuit het Starterslift fonds zijn kredieten verstrekt aan startups.
- Vernieuwing van het mkb
    - We voerden de pilot MKB West-Brabant Vernieuwt uit en sloten deze af met een grote bijeenkomst voor ondernemersgemeenschappen. We lanceerden vanuit de pilot een nieuwe aanpak voor 'Toekomstgesprekken' en ontwikkelden een prototype van de AI-assistent ROBIN. Hiermee kunnen accountmanagers en ondernemers snel informatie vinden van allerlei overheden tegelijk.

    - We zorgden voor programma's die ondernemers helpen bij toekomstbestendig ondernemen. Dit deden we meestal in samenwerking met partners. Actief lopende programma's in 2025 waren Cirkelstad voor biobased bouwen, Breda Circulair, Digiwerkplaats MKB en de Circulaire Werkplaats, Brabant Coaches en de regiodeal Impact Ondernemen.
- Internationalisering
    - We versterkten onze internationale oriëntatie en samenwerking binnen de TT&C-ambitie. In 2025 organiseerden we een ondernemersreis naar de Hannover Messe en namen we deel aan een economische missie van de Provincie naar Japan in oktober.
    - We versterkten het internationale vestigingsklimaat met activiteiten en bijeenkomsten, zoals International Women's Day Breda (maart 2025), Women for Women Breda editie III en diverse bijeenkomsten voor het HR Network Breda Internationals.
    - We werkten samen met Lviv en Wroclaw binnen het Memorandum of Understanding (MoU). In februari 2025 brachten we een bestuurlijk bezoek aan Lviv en we organiseerden meerdere gezamenlijke activiteiten.
- Arbeidsmarkt
  We voerden verschillende projecten van het Actieplan Arbeidsmarkt uit:
    - We lanceerden het digitale platform van ENTER Breda (project dat zich richt op het aantrekken en behouden van tech-talent).
    - We ontwikkelden het mkb-traineeship voor jong talent bij mkb-bedrijven.
    - We organiseerden de derde editie van Women for Women, waarin ambassadeurs met een regionaal netwerk internationale talenten ondersteunen die de Nederlandse arbeidsmarkt willen betreden.
- Dienstverlening aan ondernemers
    - We startten in 2025 met de Strategische Aanpak Ondernemersdienstverlening. Daarmee werken we aan een eenduidige positionering van accountmanagement en aan dienstverlening die beter aansluit op de behoeften van ondernemers.
    - We actualiseerden de dienstverleningspiramide en liepen samen met collega's uit de hele organisatie de klantreis van de ondernemer door. Op basis van deze inzichten passen we processen aan waar dat nodig is.
    - We constateerden een duidelijke behoefte aan één ondernemersloket. Eind 2025 startten we met de verkenning hiervan. Deze verkenning krijgt in 2026 een vervolg en moet leiden tot een breed gedragen voorstel.
    - De aanpak sluit aan op de pilot MKB West-Brabant Vernieuwt.
    - Met de komst van een acquisiteur op het Innovatiedistrict geven we verdere invulling aan de acquisitie van bedrijven met het TT&C-profiel.

- BredaBusiness als platform
    - Het platform BredaBusiness ging verder als onderdeel van Breda.nl/ondernemen. Hierdoor is de profilering en zichtbaarheid verder versterkt.
    - We zijn het platform verder aan het ontwikkelen op basis van de behoeften en uitdagingen van ondernemers. Ook breiden we het platform stapsgewijs uit met specifieke sectoren en doelgroepen.
    - We blijven ondernemers inspiratie en praktische tools bieden, met aandacht voor onze positie als internationale hotspot voor TT&C. De digitale functie van het platform wordt meegenomen in de verkenning naar één ondernemersloket.

3. Werklocaties

- We werkten in 2025 aan de uitwerking van Rithmeesterpark fase 2. In de Omgevingsvisie Breda 2040 is hiervoor een zoekgebied opgenomen. We onderzochten hoe de programmatische opgave hier kan landen, in samenhang met het gebiedsperspectief voor Zuidwest. In 2026 starten we de consultatie over dit perspectief.
- Voor Bavel werkten we aan de inkadering van het zoekgebied en aan de actualisatie van het gebiedsperspectief, rekening houdend met de plan-MER.
- Voor de Frankenthalerstraat starten we in 2026 de consultatie over het gebiedsperspectief. Na afronding hiervan volgt een haalbaarheidsonderzoek.

- Het college stemde in met medewerking aan de benodigde procedures voor een uitbreiding van Bondpark van circa 12.500 m². De eigenaar stelde hiervoor een schetsontwerp (SO) op dat we de komende periode verder toetsen op uitvoerbaarheid.

Kantoren en transformatie

- Het toezicht en de handhaving op label C rondden we medio 2025 af. Enkele kantoorpanden kregen uitstel, omdat zij nog energiemaatregelen moesten treffen of een lopende aanvraag voor monumentenstatus hadden. Van alle overige kantoren is bekend dat zij voldoen of niet hoeven te voldoen.
- In lijn met de Omgevingsvisie zetten we in op het structureel onttrekken van incourante kantoorruimte, vooral op bedrijventerreinen. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige kantorenvoorraad en biedt ruimte aan bedrijven die milieuruimte nodig hebben. Waar mogelijk zetten we deze meters om naar woningbouw.
- In 2025 realiseerden we meerdere concrete transformaties, waaronder The Marker aan de Markendaalseweg (170 woningen), Post Breda (129 woningen) en Willemstraat 5–13 (33 woningen).
- Daarnaast bereidden we nieuwe transformaties voor. Voor Wilhelminapark 25 (voormalig ANWB-kantoor) werken we aan een haalbaarheidsstudie voor 19 wooneenheden.

4. Digitalisering

- Innoveren met maatschappelijke meerwaarde

  Bredata heeft samen met partners uit overheid, ondernemers, onderwijs en samenleving meerdere proeftuinen ingericht om digitale technologieën te testen. Zo zijn bijvoorbeeld in de proeftuin binnenstad digitale druktemetingen rond evenementen getest, met aandacht voor zowel technische innovatie als ethische reflectie met de gebruikers. Verder zijn succesvolle toepassingen overgedragen aan de partners die ze verder continueren.

- Verbinden van inwoners en partners rondom digitalisering
  - We organiseerden vier thematische 'Talk of the Town'-bijeenkomsten: drie voor inwoners en één voor professionals.
  - Voor professionals organiseerden we een 'Talk of the Town' waarin kennis en ervaringen over AI werden uitgewisseld en er succesvol werd geëxperimenteerd met AI in gebiedsontwikkeling.
  - Bredata vervulde een voortrekkersrol bij de totstandkoming van de City Deal AI in de Stad. Dit geeft het Bredase ecosysteem de mogelijkheid om vooraf te sturen op opgaven, sneller te leren en ervoor te zorgen dat verantwoorde AI-toepassingen direct ten goede komen aan de stad.
- Leren en delen van kennis
  - Samen met partners presenteerden we de resultaten en lessen uit de proeftuin op het bedrijventerrein, met aandacht voor technologische mogelijkheden (zoals drones en parkeersensoren) en ethische overwegingen.
  - De Bredase inzichten over digitale inclusie zijn gedeeld binnen landelijke en internationale netwerken, waaronder Barcelona en een presentatie aan Oekraïense burgemeesters.
  - Ervaringen van Bredata met de inzet van Digital Twins zijn gedeeld met het DMI-ecosysteem, zodat ook andere steden ervan kunnen leren.

Verrassende Stad – Bezoekersstad

Horeca

- We stelden in mei 2025 nieuwe kaders, richtlijnen en beleid vast voor horeca.
- We kozen voor de juiste concepten en omvang op de juiste plek.
- We stuurden op kwaliteit, diversiteit en innovatie en zijn terughoudend in kwantiteit.
- Het doel is de aantrekkelijkheid van Breda behouden en vergroten en werkgelegenheid stimuleren.

Lichtvisie

- We werkten verder aan een nieuw lichtplan voor een aantrekkelijk avond- en nachtbeeld.
- Het plan verbindt erfgoed, cultuur en Toegepaste Technologie & Creativiteit.
- We bereidden voorstellen voor om plekken en gebouwen passend uit te lichten.

Gebiedsprofielen

- We maakten gebiedsprofielen voor de historische én nieuwe binnenstad.
- De profielen tonen ontwikkelkansen, gewenste sfeer en functies per locatie.
- Ze vormen samen een samenhangend toekomstbeeld voor een aantrekkelijke en uitnodigende (uitgebreide) binnenstad.
- We gebruiken de profielen om partners te inspireren en initiatieven te richten.

Evenementen

- We lieten twee onderzoeken uitvoeren als bouwstenen voor de evenementenvisie:
    - Breda Marketing over strategische inzet van evenementen voor het stadprofiel.
    - Ruimtevolk over de fysieke stad en toekomstige ontwikkelrichting.
- Op basis van gebiedsprofielen kunnen we gericht en integraal programmeren.
- Het doel is dat evenementen de identiteit van elk gebied versterken.
- We onderzochten de gevolgen van het verdwijnen van het Chasséveld als grootste locatie.
- We verkenden actief alternatieven.
- We werkten aan wederkerigheid tussen horeca, organisatoren en gemeente bij stadsbrede evenementen.

Dashboard vrijetijdseconomie

- Samen met Stichting Samenwerkende Hotels, Breda Marketing, Ondernemersfonds Binnenstad en VCOB bereidden we een dashboard voor.
- We brachten relevante data samen om de ontwikkeling van de binnenstad te volgen en te duiden.

Landstad De Baronie

- Met regiogemeenten realiseerden we twee nieuwe beleefroutes:
    - de Van Gogh-Nassau fietsroute
    - de Handelsroute over de fietsallee
- We openden de tiende Baroniepoort.
- Met Belgische grensgemeenten verkenden we kansen voor duurzaam toerisme.

Breda Marketing

- We stapten over op quasi-inbesteding. Dit houdt een samenwerkingsvorm in waarbij we rechtmatig en efficiënt opdrachten kunnen verstrekken aan Breda Marketing. Dit versterkt de strategische sturing en continuïteit van de gemeente richting Breda Marketing.
- De Explore Breda Store ontving in haar eerste jaar 24.000 bezoekers uit 30 landen.
- Breda Marketing werd genomineerd voor de Nationale Citymarketing Award 2025.

Royal Roots

- We installeerden ‘De geschiedenis rijmt’ op het Kasteelplein.
- Aansluiting bij tentoonstellingen in de Grote Kerk (I’m Still Standing) en Stedelijk Museum Breda (Willem).
- Podcast ‘Vooruit naar het Verleden’ is gelanceerd.
- Historische route ‘Explore Royal Breda’ is ontwikkeld.

Binnenstad-samenwerking (BMO, VCOB, BIZ)

- Met Breda Marketing, Ondernemersfonds Binnenstad, VCOB, Koninklijke Horeca Nederland, de culturele sector en de wijkraad werkten we aan de structuur voor een Binnenstad Management Organisatie (BMO).
- We verbreedden het partnerschap en organiseerden stevigere samenwerking.
- We droegen bij aan organisatieontwikkeling van VCOB.
- We zetten stappen naar oprichting van de BIZ Vastgoed binnenstad.
    - De verordening is in 2025 door de raad aangenomen.
    - De draagvlakmeting vindt begin 2026 plaats.

Impulsgeld winkelgebieden

- We vergrootten de betrokkenheid van ondernemers.
- BIZ'en, ondernemersfondsen, winkeliersverenigingen en vastgoedverenigingen dienden initiatieven in.
- Voorbeelden: starterswinkels, schoonmaakacties en een binnenstadmakelaar.

Breda Straalt en winterprogrammering

- We ondersteunden Breda Straalt actief door afstemming en programmering te faciliteren en door bij te dragen aan de verdere professionalisering.
- We verstrekten een incidentele subsidie voor de ijsbaan op de Grote Markt.

Vismarktstraat (motie horecabeleid)

- We startten het project met ondernemers, vastgoedeigenaren en AB InBev.
- Het doel hiervan is de straat overdag én 's avonds aantrekkelijker maken.
- We brachten knelpunten in kaart, stemden maatregelen af en werkten aan integrale verbetering van kwaliteit en uitstraling.

INDICATOREN

Programma 2

Deze jaarrekening bevat een set beleidsindicatoren. Daarmee geven we, naast de tekstuele en de financiële verantwoording, een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse beleidsthema's. We actualiseren deze set elk jaar. Er zijn 107 Bredase indicatoren en 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator. Elke Bredase indicator staat bij het thema waar deze indicator betrekking op heeft. Dit programma bevat 21 beleidsindicatoren, waarvan 1 landelijk verplicht. Alle beleidsindicatoren in deze jaarrekening zijn voor het laatst geactualiseerd in februari 2026.

Thema-indicatoren

Indicator: Waardering voor de stad (inwoners)

Omschrijving: Rapportcijfer voor de binnenstad van Breda (gegeven door inwoners)

Bron: Gemeente Breda, inwonersenquête (Stadsenquête)

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
8,1	7,9	7,9	8	8

Toelichting: Inwoners waarderen de binnenstad met een gemiddeld rapportcijfer van een 8,0. Dat is in lijn met voorgaande jaren. Daarmee is de streefwaarde gehaald.

Indicator: Trots op de stad (inwoners)

Omschrijving: Percentage inwoners dat (heel) trots is op de stad Breda

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
73	72	75	73	72

Toelichting: 72% van de Bredanaars is (heel) trots op de stad. Dat is net iets lager dan in 2024.

Indicator: Vestigingsklimaat

Omschrijving: Waardering van het vestigingsklimaat door Bredase ondernemers

Bron: Gemeente Breda, Ondernemerspeiling

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	7		7	6,9

Toelichting: Het cijfer komt uit de Ondernemerspeiling 2025 en ligt net onder de streefwaarde.

Indicator: Werkgelegenheid Totaal (absoluut)

Omschrijving: Aantal werkzame personen in Breda

Bron: Gemeente Breda, Vestigingenregister

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
114.232	116.377	118.229	110.000	

Toelichting: Er zijn op dit moment (eind januari 2026) nog geen realisatiecijfers 2025 beschikbaar over werkgelegenheid. Dat komt door de verplichte overgang van regionale naar landelijke vastlegging van de onderliggende data, inclusief de oplevering van een nieuw, landelijk Vestigingenregistersysteem. De verwachting is dat hierdoor in het vervolg jaarlijks pas rond 1 mei de realisatiecijfers van het voorgaande verslagjaar beschikbaar komen.

Indicator: Ondernemersklimaat

Omschrijving: Waardering van het ondernemersklimaat door Bredase ondernemers

Bron: Gemeente Breda, Ondernemerspeiling

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	6,9		7	6,5

Toelichting: De waardering door ondernemers van het ondernemersklimaat is gedaald met 0,4 punt ten opzichte van 2023. Met name de horeca- en toerismesector beoordelen het ondernemingsklimaat lager dan gemiddeld en bijna de helft daarvan geeft een onvoldoende.

Indicator: Netto arbeidsparticipatie

Omschrijving: Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
73,1	74,2	74,2	75	73,7

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De netto arbeidsparticipatie was in 2025 73,7%. Dat is iets lager dan in 2024 en ook iets lager dan de streefwaarde voor 2025.

Indicator: Dienstverlening

Omschrijving: Beoordeling van de dienstverlening van de gemeente Breda aan ondernemers

Bron: Gemeente Breda, Ondernemerspeiling

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	6,5		7	6,3

Toelichting: In de ondernemerspeiling 2025 beoordelen de ondernemers de gemeentelijke dienstverlening met een 6,3. De spitssluiting Prinsenbeek en de wijziging in parkeerbeleid liepen tegelijkertijd met de ondernemerspeiling. Deze trajecten kunnen van invloed zijn geweest op de waardering van de dienstverlening.
In de ondernemerspeiling 2025 is voor het eerst separaat de waardering voor dienstverlening vanuit ondernemersteam Breda Business / accountmanagement Economie & Innovatie uitgevraagd. Hieraan werd door de ondernemers een waarde van 7,1 toegekend. Deze ligt boven de streefwaarde.

Indicator: Evenementenbeleid

Omschrijving: De gemiddelde waardering van Bredase bezoekers voor de evenementen die ze hebben bezocht

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,9	8	7,9	8	7,8

Toelichting: In 2025 waardeerden inwoners evenementen gemiddeld met een rapportcijfer 7,8. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren. De streefwaarde voor 2025 is net niet gehaald.

Indicator: Ratio aanbod/vraag werklocaties

Omschrijving: Verhouding tussen het aantal hectare aan werklocaties dat direct uitgeefbaar is en de vraag naar werklocaties

Bron: Gemeente Breda, Ruimtelijke economie

Meeteenheid: Ratio

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
0,05	0,05	0,05	0,05	

Toelichting: Het streven blijft: een situatie waarin het aanbod van direct uitgeefbaar bedrijventerrein gelijk is aan de vraag. Bij een waarde 1 van deze ratio is dat het geval.
Vanwege het grote verschil tussen streven en mogelijkheden gaan we deze indicator in de volgende herijking herzien.

Indicator: Leegstand

Omschrijving: Leegstand (percentage van de voorraad in m^2)

Bron: CBS leegstandsmonitor

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
5,3	4		5	

Toelichting: De leegstandsmonitor van het CBS presenteert voor 2025 de volgende leegstandscijfers: 5% winkels, 7% kantoren en 3% industrie. We hanteren als streefwaarde een percentage van 5% leegstand, voor elk van de sectoren (frictieleegstand) om zo voldoende doorstroming mogelijk te maken. De indicator in zijn huidige vorm gaat uit van één overall percentage over de 3 sectoren samen. Dat geeft onvoldoende informatie, de indicator wordt in de toekomst herijkt.

Indicator: Werkgelegenheid Focussectoren (absoluut)

Omschrijving: Aantal werkzame personen in de focus sectoren Toegepaste Technologie en Creatieve industrie (TT&C)

Bron: Gemeente Breda, Vestigingenregister

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
22.897	23.506	23.842	24.400	

Toelichting: Er zijn op dit moment (eind januari 2026) nog geen realisatiecijfers 2025 beschikbaar over werkgelegenheid en daarmee ook niet over de werkgelegenheid in de sector Toegepaste Technologie en Creativiteit (TT&C).
Dat komt door de verplichte overgang van regionale naar landelijke vastlegging van de onderliggende data, inclusief de oplevering van een nieuw, landelijk Vestigingenregistersysteem. De verwachting is dat hierdoor in het vervolg jaarlijks pas rond 1 mei de realisatiecijfers van het voorgaande verslagjaar beschikbaar komen.

Thema Grote projecten in de stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Programma Verbeter Breda
In 2025 brachten we het programma Verbeter Breda verder tot uitvoering met zichtbare resultaten in de stad. Een belangrijke mijlpaal was de succesvolle opening van de Bieb in de Hoge Vucht, inclusief de inzet van de eerste Verbeter Baan. Dit draagt bij aan ontwikkelkansen en werkgelegenheid in de wijk. Daarnaast heeft de gemeente samen met partners de start van de Familieschool mede mogelijk gemaakt waarmee ouders en kinderen beter worden ondersteund. We zetten opnieuw in op een veiliger Nolensplein met gerichte maatregelen in samenwerking met bewoners en instanties. Verder zijn de voorbereidingen voor de Woondeal in Hoge Vucht opgestart. Dit dient als basis voor lange termijn verbeteringen in wonen en leefbaarheid. Deze voorbeelden laten zien dat in 2025 volop is gewerkt aan het terugdringen van kansenongelijkheid, naast vele andere interventies binnen het pact.

Programma Gasthuisvelden
De gemeente werd begin 2025 eigenaar van het Seeligkazerneterrein. De delen die Defensie nog gebruikt, zijn afgezet met hekwerk.

Eind 2025 is het gebiedsperspectief Gasthuisvelden-West vrijgegeven voor participatie en marktconsultatie. Dit perspectief vormt de basis voor toekomstige tenders voor de voormalige rechtbank en het voormalige belastingkantoor.

Programma CrossMark/'t Zoet
Voor de woningbouwontwikkeling op het Haveneiland en 't Zoet stelden we samen met de provincie een koersdocument op. Het college en Gedeputeerde Staten namen hierover een besluit.

Eind 2025 maakte het kabinet bekend dat Breda opnieuw een grote bijdrage ontvangt voor de ontwikkeling van ’t Zoet. Het Rijk stelt hiervoor € 24,5 miljoen beschikbaar uit het Gebiedsbudget. Dit geld is bedoeld voor maatregelen die nodig zijn om de woningbouwopgave in CrossMark en ’t Zoet mogelijk te maken. De totale bijdrage van het Rijk komt hiermee op € 101,3 miljoen. Deze bijdrage laat zien dat het Rijk veel waarde hecht aan deze ontwikkeling. Dat bleek ook uit het bezoek van de minister aan CrossMark Breda.

Programma Centrum Oost
In Centrum-Oost werkten we in 2025 binnen het project Oostflank aan de nieuwe inrichting van de Vlaszak. Dit project is goed verlopen. Daarom besloten we om de volgende fase op te pakken. Deze fase richt zich op de Karnemelkstraat, de Houtmarkt en de Oude Vest.

Voor Molsparking is een eerste conceptplan gepresenteerd. Dit plan is het resultaat van een gezamenlijke studie van de gemeente en ontwikkelaars. Voor het Chassékwartier hebben we een uitgebreide studie uitgevoerd naar de toekomstige ontwikkelmogelijkheden. De samenwerking met marktpartijen heeft veel inzichten opgeleverd. Deze inzichten gebruiken we voor een ontwikkelvisie voor een eerste deelontwikkeling op het Chasséveld. Voor de Koepel is een anterieure overeenkomst gesloten met de ontwikkelaar. De ontwikkelaar presenteerde zijn plannen voor de toekomst van de Koepel aan de stad.

De ontwikkeling van het voormalige postkantoor aan de Oude Vest is afgerond. De 129 woningen zijn opgeleverd, net als de nieuwe inrichting van de naastgelegen Kerkstraat. Daarmee is het winkelgebied in deze omgeving op een goede manier afgerond.

De voorbereiding van Central Park Breda, de voormalige Incom-locatie, is verder begeleid. De ontwikkelaar heeft hiervoor een omgevingsvergunning aangevraagd.

Programma Bavel
In 2025 zijn we binnen het programma Bavel gestart met de MER-procedure. We doen dit, omdat we de brede milieueffecten van de gebiedsontwikkelingen in Bavel integraal moeten onderzoeken. Dit onderzoek noemen we een plan-MER. Dit is een milieueffectonderzoek over de gebiedsontwikkeling op visie-niveau. De veranderende regels over stikstof zijn hiervoor de aanleiding.

Bij het opstellen van de notitie reikwijdte en detailniveau bepaalden we samen met inwoners de kaders en varianten voor het onderzoek. Door de keuze voor een plan-MER staan de lopende verkenningen en haalbaarheidsstudies voor wonen en werken tijdelijk stil.

Projecten waarvan de juridisch-planologische procedure al liep, gaan wel door. De bouw van 8 woningen aan de Dorstseweg is gestart. Ook is de verkoop gestart van de woningen in het project Nieuw-Tervoort/Kluishof (160 woningen). Voor de MFA in Bavel nam de gemeenteraad eind 2025 een realisatiebesluit.

We hebben in Bavel verder gewerkt aan het ontwerp voor het Jack van Gilsplein en de directe omgeving. Een eerste deel is al uitgevoerd bij het pleintje bij D'n Eeuwige Baviaon. Met het dorpsinitiatief Bavel Bloeit werken we op verschillende plekken aan meer groen. In 2025 is het eerste project geopend op het voorplein van de apotheek aan de Brigidastraat.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Programma Verbeter Breda
In 2025 is het beschikbare budget voor Verbeter Breda volledig ingezet. We hebben gewerkt aan de opening van de Bieb in de Hoge Vucht, de inzet en doorontwikkeling van Verbeter Breda-banen en gerichte ondersteuning van gezinnen in armoede. Daarnaast zetten we in op de voorbereiding van de Woondeal in Hoge Vucht om de wijk structureel te versterken. Ook is voortgang geboekt in het zindelijkheidstraject 'De Pot Op' en in het project gratis krantabonnementen bij BN De Stem. Daarnaast is in 2025 gestart met het project Straatboer in Fellenoord Schorsmolen. Als vervolg op het klimaatplan (IKAB) ondersteunt dit project bewoners bij het collectief ontharden en vergroenen van voortuinen, met name op gronden van woningcorporaties. Het beschikbare budget is ingezet voor het opstarten van het project. Met deze en andere interventies is in 2025 concreet uitvoering gegeven aan het motto van het Pact van Breda 'aan de slag'.

Programma Gasthuisvelden
Rondom de Witte Huisjes voerden we werkzaamheden uit om de tuinen en woningen aan de Singelzijde goed af te sluiten. Hierdoor kan de ecologische verbindingszone verder worden aangelegd.

De uitvoering van fase 1 van het Seeligpark is gestart. Hiermee maken we een groot deel van het terrein geschikt voor openstelling voor publiek. Ook zijn de voorbereidingen voor de openingsactiviteiten gestart. De opening vindt plaats in het tweede kwartaal van 2026. De Witte Huisjes zijn geschikt gemaakt voor tijdelijk gebruik en enkele nieuwe tijdelijke gebruikers zijn ingetrokken.

Voor fase 2 van het Seeligpark en voor de nieuwe profielen van de Fellenoordstraat en de Gasthuisvelden zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Het schetsontwerp kan zo in 2026 verder uitgewerkt worden.

In de zomer leverden we fase 1 van de Nieuwe Mark op. Dit is het eerste deel van de nieuwe bevaarbare rivier, met natuurinclusieve kades en een nieuw ingerichte openbare ruimte. We hebben ook voorbereidingen getroffen voor de volgende fasen van het project, fase 2 en 3.

Programma CrossMark / 't Zoet
De bouw van woningen binnen de grootschalige woningbouwlocatie CrossMark is gestart. In CrossMark-Oost gaat het om 54 betaalbare woningen op de Harley-locatie. Deze woningen worden medio 2026 opgeleverd. Op de locatie Eureka loopt de bouw van 307 woningen goed. Voor de eerste fase van de Faam-locatie is eind 2025 een omgevingsvergunning ingediend. Hier komen ruim 600 woningen met behoud van het bestaande erfgoed.

In CrossMark-West/Havenkwartier is op Klavers Jansen de bouw van de Blikvanger gestart, met 67 betaalbare woningen. Het definitief ontwerp voor de Broedplaats Performing Arts op de locatie van Bloos is klaar. Dit ontwerp vormt de basis voor het realisatiebesluit van de gemeenteraad. Voor de Broedplaats Creative Design is een aanbesteding gestart voor de tijdelijke programmering in pand Electron.

De eerste fase op Backer & Rueb met 70 woningen, is met enige vertraging in verkoop gegaan. Ook de aanbesteding voor de mobiliteitshub aan de Mark heeft vertraging opgelopen door technische vraagstukken. De sloop van de aanbouw van pand Electron en het herstel van de damwand langs de Belcrumhaven zijn afgerond. Op het Haveneiland is de planvorming gestart samen met ontwikkelaars.

In 2025 hebben we belangrijke stappen gezet in de gebiedsontwikkeling van ’t Zoet. De plannen zijn (markt)technisch, financieel en qua fasering fundamenteel aangepast en daardoor beter haalbaar geworden. Hiervoor hebben we een nieuw koersdocument opgesteld. De eerste fase van de gebiedsontwikkeling heeft een programmatische bandbreedte van 1.700 tot 2.500 woningen en 23.000 m² aan voorzieningen.

We hebben het ruimtelijk-programmatisch raamwerk vastgesteld. Hierin staan de bouwstenen voor ondergrond, mobiliteit, energie, wonen en economie per deelgebied. De milieueffectrapportage is uitgebreid. Ook zijn de voorbereidingen voor de civieltechnische investeringsprojecten in de openbare ruimte, waaronder de bodemsanering, verder uitgewerkt.

Andere onderdelen pakken we in de komende periode op. Dit gaat om de samenwerkingsovereenkomst met de provincie, de grondexploitatie, de partnerselectie en de instelling van het kwaliteitsteam.

Een aanvullende subsidieaanvraag bij het Rijk heeft geleid tot een extra bijdrage van € 24,5 miljoen voor ’t Zoet.

Programma Centrum-Oost
We begeleidden de plannen van de ontwikkelaars van Central Park, Post Breda en het Koepeldistrict. We hebben actief meegedaan aan de planvorming voor Molsparking en het Chassékwartier en hier richting aan gegeven. Voor de Vlaszak gaven we opdracht voor de herinrichting en begeleidden deze uitvoering actief. Voor de Koepel hebben we contractafspraken gemaakt en voor Central Park aanvullende contractafspraken.

We hebben de investeringslijn uit de kadernota 2025 uitgewerkt voor Centrum-Oost. Daarnaast hebben we onze communicatieopgave ingevuld. Dit deden we met actieve communicatie via het Infopunt en de online kanalen.

Programma Bavel
Binnen het programma Bavel hebben we vooral gewerkt aan de MER-procedure. We stelden in co-creatie met het dorp de notitie reikwijdte en detailniveau op. Dit was niet voorzien. De uitkomst van de plan-MER bepaalt de vervolgstappen voor de gebiedsontwikkelingen. Daarom hebben we in 2025 niet gewerkt aan de geplande verkenningen en haalbaarheidsstudies voor woningbouw en bedrijventerreinen.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

Thema Dynamische stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Cultuur
Het cultuurbeleid 'Breda Stad van Creatief Talent' (2025-2040) ging van start. In juli 2025 is de 'Uitvoeringsagenda Ruimte voor Cultuur' gepubliceerd. De nieuwe activiteitensubsidies zijn in 2025 gestart naast de start van de meerjarige subsidieperiode voor de professionele kunsten om een stevige basis te creëren. Daarnaast zijn er forse stappen gezet richting de realisatie van de twee broedplaatsen, zoals genoemd in het cultuurbeleid. Cultuur is actief betrokken bij de gebiedsontwikkelingen van Breda en heeft ter ondersteuning hiervan culturele gebiedsprofielen opgesteld die gekoppeld zijn aan de 'Uitvoeringsagenda Ruimte voor Cultuur'.

Cultureel erfgoed
De gemeente werkte in 2025 aan de doelen uit de erfgoedvisie 'Grondstof voor de toekomst'. We maakten erfgoed beter zichtbaar voor bewoners en bezoekers. We verzamelden nieuwe kennis over erfgoed en deelden deze kennis met de stad. Ook zorgden we voor monumenten en verzamelingen. Erfgoed kreeg daarnaast een vaste plek in plannen voor nieuwe of vernieuwde wijken.

In mei 2025 besloten we om een nieuwe erfgoedvisie te maken. Deze visie bestaat uit twee fases. In 2025 werkten we aan de eerste fase. Dit leidde tot het ambitiedocument 'Van stadsmuur tot streetart: Breda's erfgoed leeft en verbindt!'. De huidige erfgoedvisie is verlengd tot eind 2027.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Cultuur

Basisprogramma: De Basis voor Cultuur
We zijn met 15 basisinstellingen gestart om de basis voor cultuur op functieniveau goed te bestendigen, namelijk met de Nieuwe Veste, Chassé Theater, Stedelijk Museum Breda, Mezz, CLIB, De Stilte, Schippers & VanGucht, Brabants Internationaal Kinderfestival (BRIK), Pier 15, Broedplaats Performing Arts (Bloos), Tiuri, BredaPhoto, Graphic Matters, Playgrounds en Blind Walls Gallery. Met organisaties die via de meerjarige subsidieregelingen Professionele Kunsten en de verschillende activiteitensubsidies subsidie ontvangen, wordt de basis en de bijpassende beleidsdoelstellingen verder versterkt. Er zijn stappen gezet om de (data)monitoring van cultuur verder vorm te geven, in samenwerking met Brabantstad cultuur, het Rijk en de culturele sector. Dit betreft monitoring op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Focusprogramma I: Cultuur voor Jeugd en Jongeren
In 2025 startten we met het steviger inbedden en mogelijk maken van cultuurdeelname voor alle inwoners van Breda. Voor alle dorpen en wijken van Breda is een nulmeting uitgevoerd die inzicht geeft in de stand van zaken qua cultuuraanbod en faciliteiten. Ook werden cultuurbehoeften van inwoners opgehaald. De rol van de cultuurcoaches is in 2025 belegd bij meerdere culturele organisaties waarbij een focus ligt op passend aanbod voor jongeren en de samenwerking onderling. De Focusgroep Jongeren heeft een doorstart gemaakt. Vanuit de subsidieregelingen is meer ruimte ontstaan voor jong talent en nieuwe initiatieven. Tegelijkertijd koesteren we de gehele amateurkunstsector en het behoud hiervan. Voor cultuureducatie is de Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit opnieuw gestart. We zetten in samenwerking met het onderwijs, de culturele sector en andere beleidsterreinen stappen om het onderwijsveld goed aan te sluiten rondom (maatschappelijke) thema's, zoals (digitaal) burgerschap, kansengelijkheid, toegankelijkheid en inclusie.

Focusprogramma II: Talentontwikkeling in de creatieve industrie
We gingen in 2025 door met het versterken van de verbindingen tussen de cultuursector, het onderwijs, het bedrijfsleven en de stad. De aanbesteding voor de programmering van de tijdelijke Broedplaats Creative Design is uitgezet, naast de besluitvorming over de nieuwbouw van de Broedplaats Performing Arts die aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Tot slot is de cultuursector een stevige partner bij het realiseren van de Bredase ambities rondom gaming, specifiek de Dutch Game Week. Hier is Playgrounds organisator van. Deze Game Week had een zeer succesvolle eerste editie. Daarnaast vond de eerste editie van het stadsbrede culturele festival 'TURF' plaats. Hierin werden diverse cultuurvormen (visuele kunst, muziek, podiumkunsten) op laagdrempelige wijze aangeboden op verschillende plekken in de stad, zowel overdag als 's nachts. Er werd een podium geboden aan de professionele sector, amateursector en lokaal (jong) talent. Met een focus op een brede en diverse doelgroep (waaronder jongeren) en inzet op (cross-over) aanbod. Hiermee zet TURF de stad Breda verder op de kaart als (zichtbare) internationale hotspot van TT&C en stad van creatief talent, in samenwerking met lokale (culturele) partners en het bedrijfsleven.

Strategische thema's
In dit cultuurbeleid staan 3 strategische thema's centraal om de doelstellingen van de 3 programma's te realiseren:

Subsidies
De nieuwe cultuursubsidies zijn in 2025 toegekend. Naast de begrotingspostsubsidies voor 15 culturele basisinstellingen ontvangen 10 professionele organisaties een vierjarige subsidie en 10 organisaties een tweejarige subsidie. Daarnaast ontvangen 6 organisaties een tweejarige subsidie voor cultuurcoaches (mede mogelijk gemaakt door de Rijksoverheid) en ondersteunen we één stadsbreed cultureel festival (2025–2028). Culturele activiteitensubsidies stelden we beschikbaar voor:

- culturele activiteiten in de dorpen en wijken
- samen cultuur maken
- creatieve talenten en makers
- culturele projecten met een stedelijk belang

Zichtbaarheid
In samenwerking met Breda Marketing en de cultuursector zetten we kunst en cultuur in de etalage en laten we een onderscheidend en zichtbaar cultuuraanbod zien. De stadsbrede campagne 'ZigZag door Cultureel Breda', ontwikkeld door Breda Marketing, is hier een belangrijk onderdeel van. Hierop richten we ons op een relevant en verrassend aanbod (en verhalen) voor bewoners en jongeren.

Ook wordt de LinkedIn-pagina 'CultuurBreda' actief ingezet om de culturele sector te informeren over significante ontwikkelingen in de cultuursector en relevante opdrachten en/of subsidienieuws (binnen én buiten Breda). In 2025 kwam daarnaast HKH Koningin Maxima op bezoek bij het KerstMuziekGala in het Chassé Theater in samenwerking met 'Meer Muziek in de Klas'. Tot slot ontvingen een aantal grote én kleinschaligere culturele evenementen die plaatsvonden in de stad, dorpen en wijken, zoals TURF, Game Week en de creatieve lichtwandeling langs verhalen van bewoners in Ulvenhout, aanzienlijke media-aandacht.

Ruimte voor Cultuur
Het 'Scenario Huisvesting Cultuur' uit het cultuurbeleid krijgt een plaats in ons Integraal Huisvestingsplan Cultuur. We zijn aan de slag met het uitvoeringsplan Ruimte voor Cultuur, waar de werkagenda Cultuur in Dorpen en Wijken en werkprogramma Cultuur in de Openbare Ruimte onderdelen van zijn. Doelen die we willen bereiken zijn:

- Het cultuuraanbod dichter bij inwoners krijgen gebaseerd op lokale behoeften en kansen.
- Cultuur letterlijk meer zichtbaar en beleefbaar maken in de stad, dorpen en wijken door middel van projecten die verrassen, verbinden en uitnodigen tot bewegen.
- Cultuur een permanente plaats geven in de gebiedsontwikkelingen in Breda.

Cultureel erfgoed
De gemeente werkte in 2025 aan de vaste taken uit de erfgoedvisie 'Grondstof voor de toekomst'.

De vaste werkzaamheden zijn uitgevoerd, zoals gepland. Enkele voorbeelden:

- Een nieuwe partij organiseerde de Open Monumentendag. Het programma is vernieuwd. Archeologie en gemeentelijke gebouwen, zoals het Stadhuis en de Grote Toren, maakten deel uit van het programma.
- We startten met de bouwhistorische onderzoeksagenda. De agenda is in 2026 klaar. De gemeente voerde alvast enkele onderzoeken uit. Deze aanpak krijgt in 2026 een vervolg.
- We gebruikten erfgoed bij de uitwerking van plannen, zoals bij 't Zoet, de Faam en het Wilhelminapark.
- We spraken vaker met erfgoedorganisaties. We vroegen hen ook om mee te denken over plannen, zoals voor de Koepel.

Tegelijk werkten we aan nieuw erfgoedbeleid. We spraken met bewoners, organisaties en medewerkers. We deden een merkanalyse en publieksonderzoek. Deze informatie vormde de basis voor het ambitiedocument 'Van stadsmuur tot streetart: Breda's erfgoed leeft en verbindt!'.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Deelname cultuur door kinderen

Omschrijving: Percentage kinderen en jongeren van 0 tot en met 17 jaar dat een cultuuractiviteit doet in de vrije tijd

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
50	45	41		38

Toelichting: Met deze streefwaarde starten we vanuit de realisatiewaarde 2024 als eerste meetpunt. Daarbij geldt 2025 als eerste jaar van het nieuwe cultuurbeleid en streven we met het inzetten van de nieuwe activiteitensubsidies alsmede de nieuwe regeling voor cultuurcoaches dit te verhogen als startpunt.

Indicator: Digitalisering

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat aangeeft digitaal vaardig te zijn (emails openen en beantwoorden, online informatie opzoeken, online een vakantie boeken en online geldzaken regelen)

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
89	90	89	90	91

Toelichting: In 2025 vond 91% van de inwoners zich digitaal vaardig. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Indicator: Bezoek inwoners aan culturele basisinstellingen

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat in de afgelopen 12 maanden minimaal 1 van de culturele basisinstellingen heeft bezocht

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		82		81

Toelichting: Met de start van het cultuurbeleid geldt deze realisatiewaarde als startmeting voor deze indicator.

Indicator: Werkgelegenheid Culturele sector

Omschrijving: Aantal werkzame personen in de professionele creatieve en culturele sector

Bron: Gemeente Breda, Vestigingenregister

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2.687	2.796	2.852	2.800	

Toelichting: Er zijn op dit moment (eind januari 2026) nog geen realisatiecijfers 2025 beschikbaar over werkgelegenheid en dus ook geen realisatiecijfers voor de werkgelegenheid in de culturele sector.
Dat komt door de verplichte overgang van regionale naar landelijke vastlegging van de onderliggende data, inclusief de oplevering van een nieuw, landelijk Vestigingenregistersysteem. De verwachting is dat hierdoor in het vervolg jaarlijks pas rond 1 mei de realisatiecijfers van het voorgaande verslagjaar beschikbaar komen.

Thema Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Onderwijsvisie
In 2025 gaven we uitvoering aan de onderwijsvisie, waarbij de 3 opgaven leidend waren. In nauwe samenwerking met de onderwijspartners zijn er diverse lokale, regionale en landelijke subsidies aangevraagd en toegekend. Deze middelen zijn doelgericht ingezet, onder meer voor de uitbreiding van het techniekprogramma van primair onderwijs. Daarnaast voor het beroepsonderwijs en het verduurzamen van het Maatschappelijke Dienst Tijd (MDT)-programma in het voortgezet onderwijs.

Breda Studentenstad
We heetten studenten welkom met:

1. De campagne ‘Welkom in jouw stad, Breda’. Dit was een vervolg op de campagne in 2024.
2. Het Introfestival. Dit jaar vond het Introfestival plaats in het Valkenbergpark en was er een samenwerking met Breda Barst. Dit is positief verlopen.
3. De vijfde editie van het GoodMood-evenement in november. Dit jaar is er ingezet op de werving van studentenambassadeurs. Dit vergrootte de betrokkenheid van studenten.

Via het netwerk Breda Internationals en het European Student Network (ESN) werd een introductieprogramma aangeboden voor internationale studenten.

Taal, laaggeletterdheid en basisvaardigheden in de regio West-Brabant
In december is het plan 'Verbeteren Basisvaardigheden Arbeidsmarktregio West-Brabant 2026-2029' vastgesteld. Het plan 'Verbeteren Basisvaardigheden voor de regio West-Brabant 2026-2029' is opgesteld samen met de regiogemeenten, Digi-Taalhuizen, ROC’s en stichting Lezen en Schrijven. Het Taalpanel heeft input geleverd en het plan beoordeeld op leesbaarheid en duidelijkheid. Daarnaast leverde een aantal cursisten en vrijwilligers aanvullende input op het conceptplan.

Onderwijshuisvesting
In 2025 is binnen het primair onderwijs verdere voortgang geboekt met de vernieuwbouwopgave. De vernieuwbouw van de Waldorfschool is opgeleverd en de vernieuwbouw van KBS De Weerijs heeft de afrondende fase bereikt. Op meerdere scholen zijn maatregelen uitgevoerd om het binnenklimaat te verbeteren en is geïnvesteerd in energiezuinige voorzieningen. Hiermee is de kwaliteit van de gebouwen en de leeromgeving voor veel leerlingen merkbaar verbeterd.

Binnen het voortgezet onderwijs zijn de ventilatie- en renovatieprojecten bij onder meer het Mencia de Mendoza Lyceum, De Nassau en het Onze Lieve Vrouwelyceum verder uitgevoerd en deels afgerond. De vernieuwbouw van de A-vleugel van het Mencia de Mendoza Lyceum is doorgezet en de verkenning van de locatie Van Riebeecklaan kreeg een vervolg. De werkzaamheden leidde tot een aantoonbare verbetering van het binnenklimaat en de energieprestaties voor ruim 9.000 leerlingen.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Breda Studentenstad
We werkten aan het verstevigen van Breda Studentenstad:

- Met introductieactiviteiten zorgden we ervoor dat (nieuwe) studenten zich sneller thuis voelen in Breda.
- Met samenwerkingspartners is een begin gemaakt aan een jaarrond programma voor studenten.
- De samenwerking met de Bredase studentenverenigingen is verbeterd.
- Tijdens de periodieke overleggen met bestuurders van het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs (Bestuurlijk Overleg Talent) zijn onder meer de volgende onderwerpen besproken: studentenhuisvesting, de mentale gezondheid van studenten, de introductieperiode, diversiteit en inclusie, Agenda Beroepsonderwijs en de onderwijsvisie ‘Kansrijk ontwikkelen’.
- Bij hybride leeromgevingen stimuleren we de samenwerking van hbo- en mbo-studenten, zoals in het Urban Living Lab Breda (ULLB), Breda Robotics en het Game Development Center.
- In november 2025 is er een bijeenkomst georganiseerd over de aanpak van stagediscriminatie. Dit onderwerp is opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2026 van de onderwijsvisie en in de nog op te stellen anti discriminatie-agenda.
- Het onderzoek 'Brain Drain & Brain Gain' is opnieuw uitgevoerd om in beeld te krijgen waar talenten na hun afstuderen gaan wonen en werken.
- We voerden een Studenten & alumni enquête uit naar redenen waarom studenten wel/niet in Breda blijven wonen/werken. De resultaten delen we in 2026.
- Met Tilburg, Den Bosch, Eindhoven en de provincie Noord-Brabant heeft Breda zich ingezet voor het belang van de Engelstalige opleidingen (Wet Internationalisering in Balans) bij het hoger onderwijs.

Techniekonderwijs

- Met Sterk Techniek Onderwijs (STO) en Techkwadraat faciliteert Breda de kennismaking met techniek voor leerlingen van het primair- en voortgezet onderwijs. In 2025 zijn programma's uitgewerkt voor 2026 en verder.
- Alle basisscholen ontvingen een boekenpakket om jonge kinderen te enthousiasmeren voor techniek en om het STO-programma te promoten.
- We ondersteunden de deelname van scholen en leerlingen aan First Lego League, First Tech Challenge, Onderwijsdag van de Bouw, e-sports en Girls Day.
- Op de Educatiewijzer van Breda is het aanbod van Wetenschap en Techniek uitgebreid en geactualiseerd. Via de Educatiewijzer kunnen scholen een keuze maken uit het onderschoolse aanbod binnen 6 verschillende domeinen.
- De gemeente faciliteerde de ontwikkeling van een roboticaprogramma voor het primair onderwijs. Het programma legt verbinding met de economische ambities van Breda als hotspot van Toegepaste Technologie en Creativiteit.
- Met het Actieplan Arbeidsmarkt zijn bijeenkomsten georganiseerd met bedrijven en onderwijs over loopbaanoriëntatie in de techniekssectoren.
- De EnergieCampus Breda is in 2025 gerealiseerd. Met onderwijsprogramma's voor studenten en zij-instromers draagt de Campus bij aan de instroom van professionals in de energiesector. Bij de EnergieCampus richtten Avans en Curio een Transitie Hub op om de scholingsbehoefte van bedrijven te inventariseren en deze om te zetten in onderwijsmodules. De modules worden aangeboden via Brabant Leert en dragen bij aan een Leven Lang Ontwikkelen.

Taal, laaggeletterdheid en basisvaardigheden in de regio West-Brabant
Met het opstellen van plan 'Verbeteren Basisvaardigheden Arbeidsmarktregio West-Brabant 2026-2029' gaven we de samenwerking in de regio een nieuwe impuls. In 2025 is het regionale evenement 'Zing Nederlands met me' wederom georganiseerd. Met dit evenement kunnen cursisten op een laagdrempelige en ontspannen manier oefenen met het leren van de Nederlandse taal.

Onderwijshuisvesting
In 2025 werkten we nauw samen met BreedSaam en Building Breda aan de uitvoering van de nieuwe meerjarenplannen voor onderwijshuisvesting. We voerden regelmatig overleg over voortgang, prioriteiten en investeringen. De samenwerking is hiermee verder versterkt en sluit beter aan op de gezamenlijke opgave.

Voor het primair onderwijs is gewerkt aan de voorbereiding en begeleiding van de lopende vernieuwbouwprojecten. Daarbij is ook gewerkt aan de planvorming voor KBS De Rosmolen en het Bredacollege. Daarnaast zijn trajecten ondersteund die gericht zijn op verbetering van het binnenklimaat en de energiezuinigheid.

Voor het voortgezet onderwijs is intensief afgestemd over ventilatie- en renovatieprojecten en over de technische en planmatige uitwerking daarvan. Een belangrijk onderdeel in 2025 was de uitwerking van de plannen voor de onderwijspraktijkcampus op de Van Riebeecklaan. In dit jaar is gewerkt aan een gezamenlijke visie op deze nieuwe campus en is onderzocht welke bouwkundige mogelijkheden het plot biedt. De planvorming is in volle gang.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Aandeel studenten dat woont in Breda

Omschrijving: Percentage Bredase studenten dat ook in Breda woont

Bron: KENCES, Landelijke (Lokale) monitor studentenhuisvesting

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	32,5	36		35

Toelichting: De Lokale Studentenmonitor 2025 van KENCES geeft aan dat in totaal 20.100 studenten in Breda studeren aan HBO/WO waarvan uitwonend 7.100. Van alle studenten die in Breda studeren, woont in 2025 35% in Breda. Dat is een procentpunt lager dan 2024.

Thema Verbindend bestuur

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Rijk
Ook al viel het kabinet-Schoof, Breda bleef gewoon doorgaan met een goede en directe samenwerking met het Rijk. Door samen met andere gemeenten stevig op te trekken, kregen we meer invloed op nieuwe wetten en besluiten. Daarnaast groeiden de contacten met het Rijk uit tot korte lijnen waarin we elkaar makkelijk weten te vinden. Dat leverde ook werkbezoeken van kabinetsleden op én financiële bijdragen waarmee we de stad verder kunnen ontwikkelen.

Europa
In 2025 zijn meerdere Europese projecten afgerond. Tegelijkertijd zijn 5 nieuwe aanvragen ingediend voor 2026. Breda levert actief input voor de nieuwe EU-begrotingsperiode (MFK 2027). Onze lobby richt zich vooral op digitalisering (Bredata), klimaat en energietransitie, toegepaste technologie en creativiteit (het innovatiedistrict), grootschalige gebiedsontwikkeling en gezondheid.

Regio
In de regio heeft de samenwerking een stevige stap vooruitgezet. Dat komt door de doorgroei naar de nieuwe GR Regio De Baronie en het vaststellen van de kernagenda. Daarmee weten partners elkaar beter te vinden en werken we doelgerichter samen.

SRBT
Binnen de SRBT is gewerkt aan een uitvoeringsagenda met duidelijke projecten en verantwoordelijkheden voor zowel Breda als Tilburg. Die aanpak wordt in 2026 verder bekrachtigd, zodat we samen blijven bouwen aan concrete resultaten.

Verhaal van Breda
Met Breda Marketing zijn afspraken gemaakt om 'Breda brengt het samen' blijvend een plek te geven in onze communicatie, marketing en strategische koers. Er ligt een nieuw merkkader dat daarbij helpt. Binnen de gemeente zijn daarnaast nieuwe organisatiewaarden vastgesteld, gebaseerd op dezelfde basis: Groen, Grenzeloos en Gastvrij.

Vertrouwen
Breda investeerde ook in het vergroten van vertrouwen. Daarvoor zijn verschillende middelen ingezet, zoals eerder toegelicht in raadsbrieven. Een voorbeeld daarvan is de lancering van 'Parel van een Podcast'. Hiermee nemen we inwoners op een toegankelijke manier mee in wat er speelt in de stad.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

We werkten in 2025 stevig aan belangenbehartiging richting het Rijk en de Europese Unie. Dat deden we op basis van onze lobbydossiers, het bestuursakkoord en de opgaven die op dat moment speelden. Samen met de organisatie, het college en onze partners in verschillende samenwerkingsverbanden zette Breda zich in om de stedelijke en regionale belangen goed onder de aandacht te brengen.

In Den Haag stond het politieke jaar vooral in het teken van de val van het kabinet-Schoof en de vervroegde verkiezingen. Ondanks die onrust bleef de samenwerking tussen Breda en het Rijk gewoon doorgaan. Dat leidde tot nieuwe projecten en financiële bijdragen, zoals het Nationale Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV), de Grootschalige Woningbouwlocaties (GWL) en het landelijke programma Citydeal AI. Het Rijk maakte bovendien bekend dat Breda opnieuw een stevige bijdrage krijgt uit het Gebiedsbudget voor de ontwikkeling van het nieuwe stadsdeel ’t Zoet (€ 24,5 miljoen). In Breda ondertekenden we de City Deal AI samen met het ministerie. Daarmee spraken overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven af om een nauwere samenwerking op te zetten, zowel tussen overheden onderling (interbestuurlijk) als tussen publieke en private partijen. Breda maakte in 2025 opnieuw deel uit van het NPLV. In korte tijd werd hierdoor zichtbaar wat vernieuwend bestuur en echte nabijheid in de wijk kan betekenen.

Op veel thema’s heeft Breda actief gelobbyd: van de energie- en klimaattransitie tot het sociaal domein, mobiliteit, stedelijke ontwikkeling, Verbeter Breda, cultuur, digitalisering en migratie/asiel. Op al deze onderwerpen stond Breda bekend als een betrouwbare partner voor zowel het Rijk als de provincie. Waar mogelijk deden we die lobby niet alleen, maar juist samen met partners in de stad, de Regio West-Brabant, SRBT, BrabantStad en binnen G40- en VNG-verband.

Ook in Europa keek Breda actief naar mogelijkheden om samen te werken in lijn met het bestuursakkoord. De gemeente werkte mee in regionale, landelijke en Europese netwerken en projecten. Een aantal Europese projecten werd in 2025 afgerond en 5 nieuwe aanvragen zijn ingediend die bij goedkeuring in 2026 starten. Daarbij onderzochten we ook kansen om de banden met Vlaamse centrumsteden en de grensregio verder te versterken.

De Europese Commissie bereidt ondertussen de nieuwe begrotingsperiode 2028–2034 voor. Breda volgt deze ontwikkelingen en levert input, onder meer via de VNG en vanuit onze voorzittersrol in de G40-themagroep Europa.

In de regio is het netwerk in 2025 verder versterkt. De Baronie groeide door naar de nieuwe GR Regio De Baronie. Daardoor kan Breda als volwaardig voorportaal van de SRBT optreden en zijn we een stevige partner in de samenwerking met Hart van Brabant. De kernagenda is vastgesteld. Daarin staat hoe partners de komende jaren samenwerken.

In 2025 is de samenwerking in het kader van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg verstevigd langs twee sporen. Op de inhoud is in vervolg op de Ontwikkelstrategie SRBT een Uitvoeringsagenda SRBT vastgesteld. De uitvoering daarvan loopt via de uitwerking van zogenaamde bestuursopdrachten. Daarnaast zijn samenwerkingsafspraken vastgesteld waarmee er meer structuur is gekomen in het proces van de samenwerking binnen de SRBT.

Het Verhaal van Breda heeft verder vorm gekregen door het nieuwe merkkader. Dat maakt scherper wat we bedoelen met Groen, Grenzeloos en Gastvrij in onze marketing en communicatie. Samen met Breda Marketing is een werkwijze ontwikkeld om dit merkkader aan de voorkant van projecten, beleid en andere keuzes te gebruiken. Hierdoor geven de waarden ook echt richting en de belofte van het verhaal wordt waargemaakt.

Tot slot zetten we in op het versterken van vertrouwen tussen overheid en samenleving. We werkten aan verschillende initiatieven, zoals burgerschapsonderwijs, het verbeteren van de informatiepositie via de Stadsenquête, laagdrempelige wijk- en dorpsbezoeken, zoals de Smaaktafel, gastlessen over lokale politiek op VO- en mbo-scholen en de lancering van Parel van een Podcast. Dit zijn verschillende manieren om openheid te geven en het gesprek met de stad te voeren.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Gemeente betrekt burgers

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat vindt dat burgers onvoldoende bij gemeentelijke plannen worden betrokken

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
28	25	20	25	20

Toelichting: Na een stijgende trend tijdens coronajaren, is deze waarde nu 2 jaar op rij weer terug rond de 20%. Dit is dezelfde waarde als voor corona. Hoe lager het percentage, hoe positiever.

Indicator: Gemeente luistert

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat vindt dat de gemeente NIET voldoende luistert naar de mening van de burgers

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
23	23	22	23	19

Toelichting: Het percentage is licht gedaald in vergelijking met vorig jaar. Dit is positief. Tegelijk blijkt uit de ruwe data geen significante afwijking van voorgaande jaren.

Indicator: Vertrouwen in de gemeente

Omschrijving: Aandeel (helemaal) mee eens met de stelling "Ik heb vertrouwen in de gemeente"

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
37	55	53	55	48

Toelichting: Er is in de afgelopen 3 jaar een licht dalende trend zichtbaar: 55% (2023), 53% (2024), 48% (2025). Overigens zijn deze waarden wel significant hoger dan in de coronajaren (37% in 2022). Zowel voor deze indicator, als de indicator Vertrouwen in de politiek, lijkt er in het jaar na de coronajaren een eenmalige hogere waarde te zijn geweest, en is de waarde nu 2 jaar op rij iets lager.

Indicator: Vertrouwen in de politiek in Breda

Omschrijving: Aandeel (helemaal) mee eens met de stelling "Ik heb vertrouwen in de politiek in Breda"

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
26	37	33	40	32

Toelichting: De waarde ligt in 2025 vrijwel gelijk aan 2024 (33%). In 2023 lag de waarde op 37%, in 2022 (coronajaar) op 26%.

Indicator: Ontwikkeling Breda

Omschrijving: Aandeel dat vindt dat het de goede kant op gaat met Breda

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
66	71	68	70	68

Toelichting: De waarde ligt exact gelijk met vorig jaar. Over 4 jaar is een lichte, nauwelijks significante fluctuatie zichtbaar (2022: 66%, 2023: 71%, 2024: 68%)

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Lasten				
Stimuleren economische ontwikkeling in Breda	18.402	18.057	15.592	2.465
Grote projecten in de stad	8.673	17.550	9.915	7.635
Dynamische stad	31.173	31.970	31.664	306
Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs	24.502	25.030	24.525	504
Verbindend bestuur	2.644	2.744	2.825	-82
Totaal Lasten	**85.394**	**95.350**	**84.521**	**10.829**
Baten				
Stimuleren economische ontwikkeling in Breda	5.784	5.269	4.388	881
Grote projecten in de stad	219	10.342	6.243	4.099
Dynamische stad	566	853	747	106
Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs	2.968	3.669	3.277	392
Verbindend bestuur	0	0	893	-893
Totaal Baten	**9.537**	**20.132**	**15.547**	**4.585**
Stortingen				
Investeringsreserve programma 2	25	25	25	0
Totaal Stortingen	**25**	**25**	**25**	**0**

Onttrekkingen				
Algemene reserve programma 2	195	195	195	0
Exploitatiereserve programma 2	759	1.183	894	289
Investeringsreserve programma 2	126	126	65	61
Totaal Onttrekkingen	**1.080**	**1.505**	**1.154**	**350**
Gerealiseerd resultaat	**74.802**	**73.739**	**67.845**	**5.894**

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 5,9 miljoen. Hieronder geven we per thema een nadere toelichting.

Stimuleren economische ontwikkeling in Breda: € 1,6 miljoen

- **Economische zaken: € 0,1 miljoen**
  - *BredaRing: € 0,4 miljoen*
    De gereserveerde kapitaallasten worden niet ingezet, omdat uit de geactualiseerde businesscase blijkt dat de BredaRing niet rendabel is. De middelen vallen vrij. Breda neemt wél deel aan de BrabantRing, een provinciaal gesloten glasvezelnetwerk.
  - *Inhuurbudget: € -0,4 miljoen*
    Door langdurige ziekte van medewerkers, tijdelijke inzet ter voorkoming van overbelasting en moeilijk vervulbare vacatures door arbeidsmarktkrapte, was externe inhuur noodzakelijk om de dienstverlening op peil te houden. Nu een aantal inhuurcontracten afloopt, zijn we gestart met het werven van vaste medewerkers om structurele bezetting te realiseren.
  - *Bodemonderzoek bedrijventerreinen: € 0,1 miljoen*
    Onderbesteding doordat bodemonderzoeksplannen zijn doorgeschoven naar 2026.
- **Acquisitie en Accountmanagement: € -0,3 miljoen**
  - *Business Coach: € 0,1 miljoen*
    Onderbesteding door minder coachingstrajecten en minder activiteiten, vanwege een sterkere focus op kwaliteit en doorontwikkeling.
  - *Innovatiedistrict: € -0,4 miljoen*
    Overbesteding wordt verklaard door:
    - Begin 2025 is de 2e verdieping van B'WISE incubator opgeleverd. Oorspronkelijk zou het totale verbouwingsbudget ten laste komen van 2024. Door vertraging drukt echter onvoorzien een deel van deze kosten op de begroting 2025.
    - Extra personele capaciteit op met name het vlak van acquisitie en projectleiding gamecluster.
    - Ambtelijke uren ten behoeve van de opstelling van de gebiedsvisie Slingerweg.
    - Versterking Signature Events door toevoeging extra programmaonderdelen ten behoeve van lobby en PR (bijvoorbeeld de uitreiking van de Dutch Game Awards in het Chassé Theater).
- **Grondexploitaties voor bedrijventerreinen: € 1,7 miljoen**
  Dit resultaat is toe te schrijven aan verplichte tussentijdse winstnemingen die zijn genomen bij de grondexploitaties Rithmeesterpark (€ 1,2 miljoen), Werkdonken (€ 0,3 miljoen) en het Verzamelcomplex Bedrijventerreinen (€ 0,2 miljoen).

Grote projecten in de stad: € 3,3 miljoen

- **CrossMark: € 2,7 miljoen**
  Binnen CrossMark is in 2025 sprake van een positief resultaat van € 2,7 miljoen. Dit wordt verklaard door zowel lagere lasten als hogere baten dan begroot. De gerealiseerde lasten (€ 2,6 miljoen) blijven aanzienlijk achter bij het bijgestelde budget (€ 5 miljoen). Dit leidt tot een voordeel van € 2,4 miljoen. Dit hangt enerzijds samen met fasering in de uitvoering van deelprojecten binnen het programma. Diverse werkzaamheden en investeringen zijn later gestart dan voorzien, waardoor uitvoeringskosten en bijbehorende kapitaallasten in 2025 lager uitvallen. De uitgaven verschuiven daarmee deels naar 2026 en volgende jaren. Anderzijds wordt de afwijking in de lasten mede verklaard door mutaties binnen de bouwgrondexploitatie (GREX) van CrossMark. De financiële effecten van deze grondexploitaties zijn verwerkt in de exploitatie van het programma. Aan de batenzijde is € 3,3 miljoen gerealiseerd. Dit is € 0,3 miljoen hoger dan het bijgestelde budget (€ 3 miljoen). Dit betreft met name opbrengsten uit grondverkoop (Klaver Jansen), resultaat op projecten en een bijdrage van derden ten behoeve van het faciliterend project Havenkwartier/Backer en Rueb. Het resultaat heeft daarmee een incidenteel karakter en hangt samen met de voortgang en planning van de gebiedsontwikkeling, waaronder de voorbereidende fase van ’t Zoet.
- **Verbeter Breda: € nihil**
  Door de interne overprogrammering bij Verbeter Breda in 2025 zijn er meer subsidies uitgezet dan vooraf begroot. Hierdoor ontstaat een overschrijding van € 0,1 miljoen.
  Bij het externe programmabureau Verbeter Breda is een resultaat van € 0,1 miljoen vanwege vacature resultaat. Voorgesteld wordt deze middelen over te hevelen naar 2026, omdat het om een samenwerkingsverband gaat met externe partijen. Deze partijen hebben ook een deel van hun middelen ondergebracht bij het externe programmabureau Verbeter Breda.
- **Grote Projecten: € 0,6 miljoen**
  Dit positieve verschil ontstaat door lagere kapitaallasten dan verwacht op projecten Centrum Oost (€ 0,4 miljoen), Ontwikkelingen Bavel (€ 0,1 miljoen) en Gasthuisvelden (€ 0,1 miljoen). Dit hangt enerzijds samen met fasering in de uitvoering van deelprojecten binnen het programma.

Dynamische stad: € 0,2 miljoen

- **Cultuurpresentatie: € 0,2 miljoen**
  Door vertraging in de aanbesteding voor Broedplaats Creative Design is € 0,2 miljoen niet besteed.

Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs: € nihil

Verbindend bestuur: € 0,8 miljoen

- **Regio West-Brabant: € 0,2 miljoen**
  Het resultaat op de bijdrage van € 0,2 miljoen aan de verbonden partij is ontstaan doordat de gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant een positief resultaat over de jaarrekening 2024 heeft uitgekeerd.
- **GR de Baronie: € 0,6 miljoen**
  Dit betreft regionale middelen van de deelnemende Baronie gemeenten die niet volledig zijn besteed in 2025 en om die reden wordt er voorgesteld om deze middelen mee te nemen naar 2026. Het betreft een opstartjaar van het nieuwe Baronie-bureau, waarin veel vacatures nog ingevuld moesten worden waardoor het volledig begrote bedrag niet is besteed.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Ondernemend Breda						
't Zoet - Haveneiland	6.909	1.800	1.967	-167		4.942
Havenkwartier - De Strip	8.737	4.449	1.213	3.236	323	7.201
Cultuurclusters Klavers Jansen	922	620	655	-35		266
Stationskwartier	3.625	50	0	50	50	3.575
Crossmark overige	127	0	2	-2		126
Centrum Oost	5.988	6.015	3.998	2.017		1.990
Nieuwe Mark	8.760	3.455	3.195	260		5.565
Gasthuisvelden	5.619	5.619	4.651	968		968
Bavel	635	635	409	226	1	225
BredaRing	4.166	0	0	0		4.166
Verbeter Breda, bibliotheek Hoge Vucht	400	0	0	0		400
Verbeter Breda, Volkshuisvestingsfonds	1.823	340	229	111		1.594
Bewaar erfgoed	818	0	2	-2		816
Economische zaken	1.108	497	203	294		905
Grondexploitaties bedrijventerreinen	330	0	0	0		330
Totaal	**49.968**	**23.480**	**16.524**	**6.956**	**374**	**33.069**

- **Crossmark**
  - *'t Zoet*
    Voor de planvoorbereiding van 't Zoet is in 2025 verder gewerkt aan het ruimtelijk raamwerk, de programmering van het gebied en de uitwerking van het financiële perspectief. Eind 2025 zijn het koersdocument en het financieel perspectief afgerond en ter besluitvorming voorgelegd aan college en raad. De uitvoering is in 2025 nog niet gestart. Als gevolg hiervan zijn minder kosten gemaakt dan begroot en schuiven werkzaamheden en bijbehorende uitgaven door naar 2026 en latere jaren.
  - *Havenkwartier*
    Binnen het Havenkwartier zijn in 2025 voorbereidings- en afrondende werkzaamheden verricht. Het herstel van de keermuren langs de Belcrumhaven is afgerond en hiervoor heeft een eindafrekening plaatsgevonden. Dit is ruim binnen het beschikbare krediet gebleven. Voor de mobiliteitshub is de uitvoering nog niet gestart als gevolg van een vertraagde planprocedure. De voorbereiding van de uitvoering is gaande. De besteding van de bijbehorende middelen wordt naar verwachting in 2026 gerealiseerd.
  - *Cultuurcluster Klavers Jansen / nieuwbouw Performing Arts*
    In 2025 zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor het cultuurcluster Klavers Jansen/nieuwbouw Performing Arts. De verdere inzet van het resterende budget is onderdeel van het nog door college en raad te nemen realisatiebesluit. Besluitvorming hierover vindt plaats in 2026.
  - *Stationskwartier/Stationslaan*
    De werkzaamheden binnen het Stationskwartier zijn in 2025 afgerond. Het resterende budget van circa € 0,6 miljoen wordt ingezet als bijdrage aan het groot onderhoud van de Stationslaan. De uitvoering hiervan start naar verwachting in 2026, aangezien het planproces voorspoedig verloopt.
- **Centrum Oost**
  - *Oostflank*
    Het project om de Vlaszak opnieuw in te richten is volgens planning verlopen in 2025. In 2026 dienen nog enkele afrondende werkzaamheden plaats te vinden, waarna in het eerste kwartaal van 2026 het project kan worden afgerond.

- *Chassekwartier*
  Voor het Chassékwartier is aanvullend budget gevoteerd door de raad. In 2025 is hard gewerkt aan de haalbaarheidsstudie voor de ontwikkeling van het Chassékwartier. In 2026 wordt de haalbaarheidsstudie afgerond.

- **Nieuwe Mark**:
  Realisatie van fase 2 is nog niet gestart. Voorbereidingen hiervoor worden in 2026 getroffen. Daarom wordt het restantbudget doorgeschoven naar 2026.
- **Gasthuisvelden:**
  Het openstellen en inrichten van Seeligpark fase 1 vindt later plaats, omdat we het terrein later in eigendom hebben gekregen dan oorspronkelijk gepland. Daardoor is een deel van de inrichtingskosten van Seeligpark fase 1 verschoven van 2025 naar 2026. De verwachting is dat het gebiedsperspectief in 2026 daarmee kan worden vastgesteld.
- **Bavel:**
  In 2025 werd bekend dat voor de gebiedsontwikkeling Bavel een milieueffectrapportage uitgevoerd moest worden (plan MER). Daarmee zijn diverse lopende trajecten stopgezet. Het is dan ook volgens verwachting dat de middelen die voor 2025 gereserveerd stonden niet volledig besteed zijn. In 2025 is er uiteindelijk wel een 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau' opgesteld. Dit vormt de basis voor de in 2026 op te stellen Plan MER.
- **Bredaring:**
  Investeringsproject is gestopt in 2025.
- **Verbeter Breda, Volkshuisvestingsfonds (VHF 2):**
  In de wijk Tuinzigt is gewerkt aan een samenhangend pakket maatregelen op het gebied van sociale en verkeersveilige infrastructuur. Een deel hiervan is 2025 gedekt vanuit deze cofinanciering voor VHF2, terwijl het restant in 2026 wordt ingezet.
- **Bewaar erfgoed:**
  Vanwege andere prioriteiten (zoals onder andere de instandhouding van de tijdelijke depots) is dit krediet in 2025 niet uitgenut. De verwachting is dat dit krediet in de jaren 2026-2028 wordt uitgegeven.

- **Economische zaken:**
  - GameHub: Het oorspronkelijke plan voor de GameHub bij BUas is doorontwikkeld tot een ambitieuzer concept 'het Game & Tech Centre'. Hierin is ook studentenhuisvesting onderdeel van het concept. De oplevering is naar verwachting in 2030.
  - Verlichtingsplan: In samenwerking met Stedelijk Ingenieursbureau Breda (SIB) zijn plannen gemaakt om het restant in 2026 te realiseren.
- **Grondexploitaties Bedrijventerreinen**
  In 2026 is de bedoeling hiervoor een langzaamverkeersroute aan te leggen bij de Slingerweg.

RESERVES

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Algemene reserve programma 2	440	-195	245
Exploitatiereserve programma 2	1.375	-603	772
Investeringsreserve programma 2	2.481	360	2.841
Totaal	**4.296**	**-438**	**3.858**

Algemene reserve programma 2
De algemene reserve is voornamelijk opgebouwd uit de GameHub. De totaal begrote onttrekking was € 0,2 miljoen en is uitgegeven. De reserve is daarmee uitgeput.

Exploitatiereserve programma 2
De mutaties in de exploitatiereserve betreffen uitgaven voor diverse posten vanuit voorgaande budgetoverhevelingen en correcties tussen de programma's. De begrote onttrekking was € 0,2 miljoen. Hiervan is € 0,1 miljoen daadwerkelijk onttrokken. Er wordt voorgesteld het restant van € 0,1 miljoen door te schuiven.

Investeringsreserve programma 2
Met deze reserve worden specifieke, door de gemeenteraad besloten investeringen mogelijk gemaakt.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam	Soort document	Jaar
Economische visie	Kaderstellend	2019
Uitvoeringsagenda Cultuurbeleid Breda 2025-2028	Kaderstellend	2025
Cultuurbeleid Breda 2025-2040	Kaderstellend	2025
Gebiedsperspectief Gasthuisvelden West	Kaderstellend	2025
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2021
Gebiedsperspectief Havenkwartier	Kaderstellend	2018
Gebiedsvisie Claudius Prinsenlaan	Kaderstellend	2019
Programma erfgoed 2019-2025 'Grondstof voor de toekomst'	Kaderstellend	2019
Nota grondbeleid 2024	Kaderstelend	2024
Detailhandelsbeleid 2022	Kaderstellend	2022
Verordening bedrijveninvesteringszone Breda-Oost 2022-2026	Kaderstellend	2021
Toekomstperspectief 't Zoet 2040	Kaderstellend	2023
Centrum Oost	Kaderstellend	2023
Nota financiële bijdragen kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2023
Onderwijsvisie 2025-2030	Kaderstellend	2025
Evenementenbeleid	Kaderstellend	2020
Ambitiedocument Erfgoed	Kaderstellend	2025
Toekomstvisie Bavel 2040	Kaderstellend	2024
Ruimtelijk economische visie 2025-2040	Kaderstellend	2025

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leverden de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR Regio West-Brabant
- NV Bredase Investeringsmaatschappij (NV BrIM)
- BV REWIN West-Brabant
- NV Chassé Theater beheer
- NV Stadsherstel Breda
- BV BrabantRing
- Belgisch Nederlands Grensoverleg

JAARSTUKKEN 2025

DUURZAAM WONEN

GEMEENTE BREDA

Programma 3

Duurzaam wonen in Breda

Inwoners op 1-1-2025

189.006

Woningen

89.381

Huishoudens

92.225
Aantal huishoudens waarvan:

2,05
gemiddelde grootte van een huishouden

Energielabels woningen

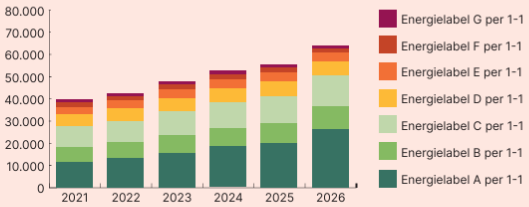

Aantal auto's

Totaal aantal auto's naar eigenaar 2024 (incl. leasemaatschappijen):
154.594

Totaal aantal auto's naar eindgebruiker 2024 (excl. leasemaatschappijen):
88.152

Waarvan:
aantal volledige elektrische auto's (FEV):
3.665

aantal hybride auto's (PHEV):
2.341

Fietsenstallingen:

Aantal fietsenstallingen
7

Beheerd door gemeente
5

Beheerd door NS
2

Publieke oplaadpunten in Breda

3.408

Gasaansluitingen (kleinverbruik)

62.934

Infographics t.b.v. jaarstukken 2025.
Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.
Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

GEMEENTE BREDA

GEMEENTE BREDA

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In 2025 voerden we de woonagenda van de woonvisie 'Thuis in Breda' verder uit. We zijn gestart met een pilot voorrang voor vitale beroepen. Ook hebben we gewerkt aan een aanpak om premantelzorgwoningen te stimuleren. Daarnaast zijn de voorbereidingen begonnen voor een aanpak voor woningsplitsing en voor een optopbrigade. Deze maatregelen helpen om meer en sneller te bouwen, vooral betaalbare woningen. We kiezen daarbij voor een hoogstedelijk en levendig centrum en voor vitale dorpen en wijken. Samen met onze woningbouwpartners werken we aan ons doel om tussen 1 juni 2022 en 1 juni 2026 in totaal 6.000 extra woningen mogelijk te maken. We sturen op een verdeling van 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. We liggen op koers om in deze bestuursperiode 6.000 woningen mogelijk te maken met harde plannen.

Thema Wonen in Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In 2025 zetten we stevig in op het realiseren van de woonopgaven. We hebben een aantal acties uit onze woonvisie opgepakt. We stelden een aanpak op voor pre-mantelzorgwoningen en de starterslening is opnieuw opengesteld voor nieuwe aanvragen van starters. Ook zijn we gestart met pilots om vitale beroepen voorrang te bieden en worden voorbereidingen getroffen om eigen inwoners voorrang te verlenen. Daarnaast zetten we in op het huurteam en op de uitbreiding van het aantal woonwagenstandplaatsen. De stand van de woningbouwopgave om 6.000 woningen mogelijk te maken staat beschreven bij 1.3 Grote woonprojecten in de stad.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Woonvisie
In 2025 voerden we verschillende acties uit op onze woonopgaven. We startten voorbereidingen voor een aanpak om woningsplitsing te bevorderen. Ook zijn pilots gestart om eigen inwoners voorrang te geven op de woningmarkt. Sinds het najaar van 2025 loopt daarnaast een pilot om woningzoekenden met een vitaal beroep voorrang te geven. Dit doen we samen met corporaties, de huurderskoepel, Thebe en Surplus. We werkten aan voorbereidingen voor een aanpak voor collectief wonen en innovatief bouwen. Ook hebben we ons proactief ingezet bij de invoering van nieuwe landelijke wet- en regelgeving. Daarom is in november 2024 een extern huurteam gestart. De evaluatie van deze pilot rondden we in 2025 af met een positief resultaat. In 2026 wordt het huurteam aanbesteed. Voor meer studentenhuisvesting richten we ons vooral op de ontwikkeling van studentenwoningen op de campussen van BUas en Avans. Daarnaast werken we aan het uitbreiden van het aantal woonwagenstandplaatsen in de gemeente. We blijven inzetten op de starterslening. De voorwaarden zijn aangepast en, nadat het budget was uitgeput, eind 2025 stelden we opnieuw € 6 miljoen beschikbaar. We startten een project om de doorstroming van senioren in de sociale huur te stimuleren. De projectleider werkt de aanpak verder uit. Ook zijn beleidsregels opgesteld om pre-mantelzorg mogelijk te maken en deze zijn vastgesteld door het college. Verder bereiden we pilots voor waarin we circulair en innovatief bouwen toepassen samen met corporaties. Tot slot hebben we voorbereidingen getroffen om verdichting te stimuleren, onder andere met een optopbrigade.

Samenwerken
In de regio werken we samen binnen De Baronie en met Hart van Brabant in de SRBT. Samen werken we aan de ambities uit de SRBT-woondeal. Zo zetten we in op een meer evenredige spreiding van aandachtsgroepen en op meer betaalbare woningen in alle gemeenten. Een concreet voorbeeld is dat alle regiogemeenten overgestapt zijn op een nieuw systeem voor de monitoring van de woningbouwopgave. Dit doen we om eenvoudig en transparant inzicht te geven in de realisatie van onze regionale en lokale woningbouwambities. We ontwikkelen dit systeem gezamenlijk verder. Conform de woonvisie werken we intensief samen op het snijvlak van wonen en zorg binnen de werkgroep Wonen en Zorg van de alliantie. Zo werkten we een aanpak uit voor doorstroming. We voeren hiervoor pilots uit met financiële maatregelen, zoals het behouden van de huurprijs, korting op de huurprijs, een verhuiskostenvergoeding en ondersteuning bij een verhuizing. Binnen De Baronie werken we aan het regionale afsprakenkader Wonen & Zorg.
We hebben verder gewerkt aan de uitvoering van de meerjarige alliantieafspraken 2024–2028

samen met de huurderskoepel en de Bredase corporaties. In de werkgroep Ouderen investeren we in de samenwerking met woningcorporaties, ouderenzorgorganisaties en het welzijnswerk.

INDICATOREN

Programma 3

Deze jaarrekening bevat een set beleidsindicatoren. Daarmee geven we, naast de textuele en de financiële verantwoording, een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse beleidsthema's. We actualiseren deze set elk jaar. Er zijn 107 Bredase indicatoren en 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator. Elke Bredase indicator staat bij het thema waar deze indicator betrekking op heeft.
Dit programma bevat 20 beleidsindicatoren, waarvan 6 landelijk verplicht. Alle beleidsindicatoren in deze jaarrekening zijn voor het laatst geactualiseerd in februari 2026.

Thema-indicatoren

Indicator: Prettig wonen

Omschrijving: Rapportcijfer prettig wonen in de buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	7,7		7,7	7,7

Toelichting: De realisatie 2025 is in lijn met voorgaande gemeten jaren.

Indicator: Zoektijd woningzoekenden

Omschrijving: Zoektijd woningzoekenden alle reactiemodellen in jaren (inschrijfduur en loting)

Bron: Jaarrapportage Klik voor wonen

Meeteenheid: Tijdsduur in jaren

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2,7	2,8	3		3,1

Toelichting: In 2025 was de gemiddelde zoektijd 3,1 jaar.

Indicator: Nieuw gebouwde woningen

Omschrijving: Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 woningen

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
8,19	11,22	3,42		

Toelichting: Er is voor 2025 nog geen realisatiewaarde gepubliceerd voor deze landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar stuurt op basis van andere indicatoren zoals harde planvoorraad woningen (2204) en opleveringen woningen (67).

Indicator: Demografische druk

Omschrijving: Groene en grijze druk (percentage jongeren tot 20 jaar en ouderen van 65 jaar of ouder ten opzichte van bevolking van 20 tot 65 jaar)

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
66,8	66,8	66,3		66,3

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Woonlasten éénpersoonshuishoudens

Omschrijving: Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Bedrag

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
745	715	736		763

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Woonlasten meerpersoonshuishoudens

Omschrijving: Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Bedrag

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
861	833	861		891

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Gemiddelde WOZ-waarde

Omschrijving: WOZ-waarde woningen in duizend euro

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Bedrag x 1.000

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
336	381	391		419

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de goedkope klasse

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de goedkope prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2.863	2.384	1.721		1.891

Toelichting: In totaal hadden de corporaties op 31/12/2025 23.265 zelfstandige eenheden in de goedkope, betaalbare en bereikbare klasse. Daarnaast hadden zij vanaf de liberalisatiegrens 1.591 zelfstandige woningen in bezit (zie Monitor Sociale Voorraad 2025 voor meer duiding van deze cijfers). Voor een goed inzicht in de sociale voorraad worden de huidige indicatoren herijkt (64, 65, 66).

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de betaalbare klasse

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de betaalbare prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
14.921	17.715	17.141		17.218

Toelichting: In totaal hadden de corporaties op 31/12/2025 23.265 zelfstandige eenheden in de goedkope, betaalbare en bereikbare klasse. Daarnaast hadden zij vanaf de liberalisatiegrens 1.591 zelfstandige woningen in bezit (zie Monitor Sociale Voorraad 2025 voor meer duiding van deze cijfers). Voor een goed inzicht in de sociale voorraad worden de huidige indicatoren herijkt (64, 65, 66).

Indicator: Aantal sociale huurwoningen in de bereikbare klasse

Omschrijving: Aantal zelfstandige huurwoningen in de bereikbare prijsklasse

Bron: Monitor sociale voorraad

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
4.218	3.006	4.344		4.154

Toelichting: In totaal hadden de corporaties op 31/12/2025 23.265 zelfstandige eenheden in de goedkope, betaalbare en bereikbare klasse. Daarnaast hadden zij vanaf de liberalisatiegrens 1.591 zelfstandige woningen in bezit (zie Monitor Sociale Voorraad 2025 voor meer duiding van deze cijfers). Voor een goed inzicht in de sociale voorraad worden de huidige indicatoren herijkt (64, 65, 66).

Indicator: Omgevingsvisie

Omschrijving: De indicator in de begroting loopt gelijk op met indicatoren in de Omgevingsvisie zelf

Bron: nader te bepalen

Meeteenheid: Nader te bepalen

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025

Toelichting: Zoals al eerder aangegeven, vervalt deze indicator bij de eerstvolgende herijking van de Bredase indicatorenset. De evaluatie uit 2025 bevestigt dat er geen overkoepelende indicator is te bepalen voor alle onderliggende doelstellingen in de omgevingsvisie. De monitoring op de onderliggende doelstellingen van de omgevingsvisie blijft onverkort van kracht.

Thema Verdeling beschikbare ruimte

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Omgevingswet
In 2025 waren we in staat om ruimtelijke ontwikkelingen te blijven faciliteren met de tijdelijke alternatieve maatregel die de minister beschikbaar stelde. Daarnaast beschikken we over basisinstrumenten die voldoen aan de technische eisen van de Omgevingswetstandaard.

We schaften nieuwe plan- en regelsoftware aan en implementeerden deze. Met deze software kunnen we efficiënt werken aan het Omgevingsplan Breda volgens de Omgevingswetstandaard. De software sluit aan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet, voor zover het ging om het deel daarvan dat afdoende werkte.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Omgevingswet
We ontwikkelden het instrumentarium van de tijdelijke alternatieve maatregel en zetten het efficiënt in. Daardoor konden we in 2025 veel ruimtelijke initiatieven laten doorgaan. Daarnaast hebben we gewerkt aan het instrumentarium dat nodig is wanneer de tijdelijke alternatieve maatregel per 1 januari 2026 vervalt. Dit instrumentarium gebruiken we voor ontwikkelgerichte wijzigingen van het omgevingsplan én voor de verdere opbouw van het Omgevingsplan Breda.

We voerden een aanbesteding uit voor nieuwe plan- en regelsoftware waarmee we het omgevingsplan kunnen opbouwen volgens de Omgevingswetstandaard. Samen met de geselecteerde leverancier hebben we de software geïmplementeerd. We hebben ons bestaande instrumentarium gemigreerd naar het nieuwe systeem en onze medewerkers opgeleid in het gebruik ervan.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

Thema Grote woonprojecten in de stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Samen met onze woningbouwpartners werken we aan ons doel om tussen 1 juni 2022 en 1 juni 2026 in totaal 6.000 extra woningen mogelijk te maken. We sturen daarbij op een verdeling van 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. Eind 2025 staan we op 5.236 woningen. Dit is 87% van de opgave. De verdeling is:

- 1.499 sociale huur
- 1.876 middelduur
- 1.825 vrije sector
- 36 woningen waarvan de prijscategorie nog onbekend is

De procentuele verdeling komt uit op 29% sociale huur, 36% middelduur en 35% vrije sector. In 2025 voegden we onder meer de projecten Baliënhoek, Deinzestraat, Gageldonksestraat, Heiveldhoef en Lunext toe. Tel je de woningen op tijdelijke locaties mee, dan komen we uit op 5.720 woningen. De verdeling hiervan is 35% sociale huur, 33% middelduur en 32% vrije sector. Voor de resterende opgave van ongeveer 800 woningen zijn projecten in voorbereiding. We liggen op koers om in deze bestuursperiode 6.000 woningen mogelijk te maken met harde plannen. De beweging naar de verdeling 30/40/30 zetten we verder door.

In 2025 leverden we 1.209 woningen op. De verdeling hiervan is 38% sociale huur, 18% middelduur en 39% vrije sector. Van 5% is de prijscategorie nog onbekend. Er zijn woningen opgeleverd in grote projecten, zoals Cosun, Eureka, Post, The Marker, Heuvel en in Bouverijen. Van de opgeleverde woningen staan 337 woningen op tijdelijke locaties, waaronder de Stip, Frankenhoeve en het Kadijkje. Daarnaast zijn 104 woningen gesloopt of onttrokken. Het aantal opgeleverde woningen ligt hoger dan in de afgelopen jaren. We verwachten dat dit de komende jaren verder stijgt en gemiddeld ruim boven de 1.200 woningen per jaar ligt.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

We werken samen met onze woningbouwpartners aan ons doel, namelijk het mogelijk maken van de bouw van 6.000 extra woningen tussen 1 juni 2022 en 1 juni 2026. We sturen daarbij op een verdeling van 30% sociale huur, 40% middelduur en 30% vrije sector. We voeren dit uit via de Bredase Woon- en Bouwagenda 2023–2026. Dat doen we aan de Bredase Bouwtafel in samenwerking met woningcorporaties, binnen projecten én regionaal aan de Woontafel Baronie en de SRBT-versnellingstafel. Gezamenlijk werken we aan bijna 100 woningbouwprojecten van meer dan 20 woningen.

Woningen op tijdelijke locaties
In 2025 leverden we 337 tijdelijke woningen op, op 3 locaties: de Stip, de Frankenhoeve en het Kadijkje. De omgevingsvergunning voor 92 tijdelijke woningen aan de Donkerstraat is verleend. Daarnaast werkten we aan haalbaarheidsstudies voor tijdelijke woningen aan de Bredestraat (circa 139 woningen), de Boterbloemstraat (circa 60 woningen) en de Woestenbergseweg (circa 80 woningen).

Bestedingsplan Wonen & Gebiedsontwikkeling
Het bestedingsplan Wonen & Gebiedsontwikkeling 2023–2026 is verder uitgevoerd. De meeste investeringen zijn gebruikt voor de grote gebiedsprogramma's 't Zoet, Centrum-Oost, Gasthuisvelden en Bavel. De exploitatiemiddelen zijn vooral ingezet voor tijdelijke woningen, het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP), extra ambtelijke capaciteit en locatiegebonden impulsen voor sociale huur.

INDICATOREN

Thema-indictoren

Indicator: Opleveringen woningen

Omschrijving: Gerealiseerde woningbouw (bruto toevoeging)

Bron: Gemeente Breda, afdeling Ruimte

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
971	1.167	513	1.000	1.209

Toelichting: De streefwaarde is gehaald. Samen met onze partners zetten we ons in voor het realiseren van de woningbouwopgaven. Dit doen we aan de hand van de Bredase Woon- en Bouwagenda 2023-2026.

Indicator: Harde planvoorraad woningen

Omschrijving: Het aantal woningen in harde planvoorraad

Bron: Gemeente Breda, afdeling Ruimte

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
3.395	4.335	6.481	5.500	6.421

Toelichting: Het doel is om de woningbouwproductie structureel te verhogen. Hiervoor zijn voldoende woningen in harde plannen nodig. De streefwaarde is ruimschoots gehaald.

Thema Bereikbaar Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Mobiliteit
Ook in 2025 wisten we, ondanks alle werkzaamheden in de stad, de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de gemeente op peil te houden. Op basis van brede participatie namen we verschillende verkeersbesluiten om de overlast in de binnenstad te verminderen. Meerdere verkeerslichten (verkeersregelinstallaties) stelden we opnieuw af, zodat het verkeer beter kon doorstromen. Ook ontstond er weer meer ruimte voor langzaam verkeer, vooral voor fietsers.

Voor de Visie Noordelijke Rondweg voerden we de haalbaarheidsstudie uit. De rapportage hiervan leverden we eind 2025 op. Om de leefbaarheid en verkeersveiligheid in Prinsenbeek te verbeteren, namen we het verkeersbesluit 'Verkeersmaatregelen Prinsenbeek'. Daarna startten we een pilot van 6 maanden waarbij we tijdens de ochtendspits een aantal wegen in en rond Prinsenbeek afsloten voor doorgaand verkeer.

Binnen het samenwerkingsverband van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) werd eind 2025 het Regionale Mobiliteitsprogramma 2026-2027 vastgesteld. Hierin maakten we afspraken over maatregelen uit het meerjarig multimodaal mobiliteitspakket (M3P) dat in 2024 is vastgesteld. De maatregelen in dit programma dragen bij aan de doelen van het M3P door het stimuleren van mobiliteit in de steden, het verbeteren van de bereikbaarheid van (kleine) dorpen en het zorgen voor goede verbindingen tussen steden en dorpen.

In 2025 stelde het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, samen met de provincies Noord-Brabant en Limburg en de verschillende stedelijke regio's, de zogenoemde Multimodale Agenda Zuid-Nederland op. Deze agenda moet zorgen voor een gedeeld beeld van de urgentie, aard, omvang, onderbouwing en (gefaseerde) aanpak van de samenhangende opgaven op het gebied van bereikbaarheid. In deze agenda brachten we opnieuw de Bredase belangen in, zoals de inzet op de BRT-BGU en de (internationale) spoordossiers. Dit werd ondersteund door documenten, zoals 'Toekomstbeeld OV 2040' en OV in 2040 'de zuidelijke hink-stap-sprong'. Doordat er sprake was van een demissionair kabinet, werd de agenda niet vastgesteld tijdens het afgelopen BO-MIRT. Wel begonnen we met het opstellen van een adaptief uitvoeringsprogramma dat naar verwachting tijdens het BO-MIRT 2026 wordt vastgesteld.

Begin juli 2025 ging de nieuwe OV-concessie West-Brabant 2025-2035 van start. Daarmee blijft Arriva het busvervoer in Breda de komende 10 jaar verzorgen. De nieuwe dienstregeling brengt veel verbeteringen in het Bredase en regionale busnetwerk met zich mee. Onderdeel van deze concessie is ook de overstap naar een volledig emissieloze bussenvloot in Breda-stad en de omliggende regio. Alleen de Brabantliners en buurtbussen vormen daarop een uitzondering. Zij stappen in 2027 respectievelijk 2030 over op een uitstootvrije aandrijving.

Parkeren
Ondanks de groei van het autobezit en fietsgebruik én de verdichting van de stad, zetten we in 2025 een plus op de gastvrijheid en dienstverlening. Door het vereenvoudigen van het parkeerregime, het bieden van adequate voorzieningen om de auto en fiets te parkeren én het optimaliseren van de klantreis, zetten we weer stappen vooruit. De mobiele fietsenstallingen bij grote evenementen zijn niet meer te missen om de fietsparkeerder te faciliteren en de openbare ruimte bereikbaar en toegankelijk te houden voor voetgangers en hulpdiensten. De vraag van de stad steeg ook het afgelopen jaar explosief. De standaardfiets bestaat niet meer. In 2025 is onze aanpak en het aanbod van fietsenstallingen doorontwikkeld op basis van de opgedane ervaringen en de behoeften van de klant.

Met de regulering van opnieuw drie wijken gaven we uitvoering aan de bestuurlijke opdracht én realiseerden we meer ruimte voor de juiste parkeerder op de juiste plek. Tegelijkertijd nam de druk op de nog niet gereguleerde wijken toe.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Mobiliteit
Samen met de andere gemeenten langs de A58 werkten we het eerder opgestelde no regret-pakket A58 verder uit tot een pakket met concrete maatregelen. In het eerste kwartaal van 2026 maken we dit pakket samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat definitief. Daarna stelt het Rijk via een SPUK-regeling het benodigde geld beschikbaar.
Vanuit de SRBT verbreedden we daarnaast de propositie voor de BRT-BGU, zodat deze aansluit op de ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeenten langs de A27. In 2026 werken we hier verder aan, zodat we de propositie tijdens het BO-MIRT van 2026 met het Rijk kunnen bespreken.

In 2025 werkten we samen met partners, zoals SmartwayZ aan regionale regelscenario's voor onderhoudswerkzaamheden van Rijkswaterstaat. Ook stelden we een plan van aanpak op voor de inzet van serviceproviders. Verder werkten we net als in eerdere jaren nauw samen met Rijkswaterstaat bij de verkeerscentrale. Om de doorstroming, verkeersveiligheid en leefbaarheid te verbeteren, voerden we verschillende infrastructurele projecten uit:

- We pasten de Heerbaan aan.
- We realiseerden de rotonde bij de Heksenwiellaan–Emerparklaan.
- We namen de fietsbrug bij de Halsche Vliet in gebruik.
- We voegden een extra linksafstrook toe bij het kruispunt Kapittelweg/Noordelijke Rondweg.
- We richtten de Blauwe Kei/IJpelaardreef opnieuw in.
- We realiseerden de snelfietsroute Breda–Tilburg (F58, via de St. Ignatiusstraat).
- We startten met de herinrichting van de St. Annastraat.

Daarnaast bereidden we projecten voor, zoals de Westerhagelaan–Elleboog, de ontsluiting van Sportpark De Roosberg, de herinrichting van de Beverweg, uitbreiding van de fietsenstalling aan de zuidoostzijde van het station Breda, delen van de fietsroute tussen de binnenstad en de Haagse Beemden en de eerste fietsbrug over de singel. De realisatie hiervan vindt plaats in de komende jaren. Ook werkten we aan mobiliteitsuitwerkingen voor gebiedsontwikkelingen, zoals 't Zoet, Centrum Oost en Bavel.

Met het oog op verkeersveiligheid voerden we verschillende campagnes uit. Voorbeelden hiervan waren Doortrappen (een programma om ouderen veiliger te laten fietsen), Valopshop en het Mensgericht BrabantVeiligheidsLabel.

Bij meerdere verkeersregelinstallaties (VRI's, de lichten die het verkeer regelen) verkortten we de wachttijd voor fietsers door betere software en scherpere detectie. Om langzaam verkeer, vooral ouderen en kinderen, beter te laten doorstromen, voegden we op diverse plekken radardetectie toe. Ook plaatsten we observatiecamera's aan verschillende VRI's om de verkeersafwikkeling beter te monitoren. Daarnaast optimaliseerden we de groene golf op de Claudius Prinsenlaan en startten we een onderzoek om ook de doorstroming op de Noordelijke Rondweg verder te verbeteren.

De invoering van de nieuwe OV-concessie West-Brabant in Breda zorgde ervoor dat er 18 nieuwe bushaltes komen en 14 haltes verwijderd worden. Het grootste deel van deze werkzaamheden voerden we in 2025 uit. De resterende werkzaamheden pakken we in 2026 op. Tot die tijd maken reizigers gebruik van tijdelijke haltes.

Om het straattaxivervoer te verbeteren, werkten we in 2025 aan een nieuwe taxiverordening en de bijbehorende documenten, zoals de nadere regels en de handhavingsmatrix. De gemeenteraad stelde de nieuwe verordening eind 2025 vast. Vaststelling van de bijbehorende documenten door het college en inwerkingtreding van de nieuwe verordening vinden in 2026 plaats.

Duurzame mobiliteit
De verduurzaming van de mobiliteit in Breda vormt een belangrijke pijler binnen onze Mobiliteitsvisie. De uitvoering hiervan valt onder het klimaatplan, binnen het thema Schone Mobiliteit. De werkzaamheden die we in 2025 uitvoerden, zijn terug te vinden in de klimaatmonitor 2025.

Parkeren
Vanaf februari kent Breda grofweg 2 parkeerregimes met 2 tijden en 2 tarieven, een centrumzone en een singelzone. De tarieven in alle 4 de gemeentelijke garages zijn gelijk. De mobiele fietsenstallingen zijn inmiddels onlosmakelijk verbonden met evenementen, zoals onder andere carnaval, jazz, 538 en Breda Live. In 2025 maakten 2,3 miljoen fietsparkeerders gebruik van de vaste en mobiele stallingen. Met oud en nieuw is er ervaring opgedaan met 24/7 stallen. Dit wordt met carnaval 2026 herhaald. Fietsen uit het depot kunnen op verzoek worden thuisgebracht. Betaald parkeren is van kracht geworden in Sportpark 1, Doornbos en Haagpoort. In 2026 volgen Boeimeer 2, Hero en Tuinzigt. Het parkeermanagementsysteem in alle gemeentelijke garages is vervangen. De aanbesteding voor de apparatuur op straat en voor beheer en meldkamer is afgerond. Vervanging en implementatie vindt begin 2026 plaats. In juni 2025 is de nieuwe kassavoorziening voor rondvaart de nieuwe Mark in gebruik genomen. De verbouwing van de Barones is helaas opnieuw vertraagd, maar gaat na de bouwvak 2026 van start. We startten met het opstellen van de parkeerstrategie. Na de verkiezingen 2026 gaat deze het bestuurlijke traject in.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid over bereikbaarheid binnenstad

Omschrijving: Tevredenheid over bereikbaarheid binnenstad door Bredanaars

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
72	73	75	70	79

Toelichting: De realisatie in 2025 is uitgekomen op 79 %. Daarmee is ook in 2025 de streefwaarde (tenminste 70%) ruimschoots gerealiseerd.

Indicator: Tevredenheid over verkeersveiligheid

Omschrijving: Rapportcijfer door Bredanaars van verkeersveiligheid eigen buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	6			6,1

Toelichting: Het streven is een zo hoog mogelijk rapportcijfer, omdat de gemeente op verkeersveiligheidsgebied altijd streeft naar beter. In 2025 was het rapportcijfers (iets) beter dan voorgaande versies. Opmerking: Het onderzoek van de Buurtenquête vindt alleen in de oneven jaren plaats.

Indicator: Duurzaam vervoer

Omschrijving: Aandeel duurzame verplaatsingen te voet, met de fiets en het OV (Modal split)

Bron: ODiN/CBS

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
46,8	45,8			

Toelichting: De cijfers over 2024 en 2025 zijn nog niet beschikbaar gesteld door ODiN.
In 2023 gaat het om de volgende totale verdeling van modaliteiten:
Personenauto: 50,7%
Te voet: 18,1%
Fiets: 22,0%
OV: 5,7% en Overig: 3,6%
Dit is in grote lijnen vergelijkbaar met 2021 en 2022

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Ook in 2025 werkten we verder aan het beschermen en verbeteren van een gezonde leefomgeving. In de Leefbarometer van Breda is over de periode 2014-2024 een positieve trend te zien op het onderdeel ‘fysieke omgeving’. Daarmee verwachtten we in 2025 ongeveer op het landelijk gemiddelde uit te komen. We kregen in 2025 meer inzicht in de luchtkwaliteit. Dankzij metingen, waaronder die van de meetwagen in Bavel, werd bevestigd dat weeromstandigheden merkbare invloed hebben op de luchtkwaliteit. Door klimaatverandering wordt het lastiger om de doelen voor schone lucht in 2030 te halen. Het eindrapport hierover verwachten we in het eerste kwartaal van 2026. Onze inzet op natuur en biodiversiteit wordt beloond. Uit een analyse van waarneming.nl blijkt dat de biodiversiteit in Breda hoger is dan in vergelijkbare gemeenten met eenzelfde stikstofdepositie. In 2025 onderzochten we hoe effectief 54 bestaande faunapassages zijn. Daaruit bleek dat verschillende marterachtigen, zoals de steenmarter, boommarter, wezel en bunzing, maar ook soorten, zoals de egel, vos en eekhoorn, de passages goed gebruiken. Daarnaast werd de otter na lange tijd opnieuw in Breda aangetroffen via DNA-metingen. Ook de ecologische verbindingszone voor de boomkikker blijkt succesvol. Zowel de aantallen boomkikkers als het aantal wateren waarin ze voorkwamen, namen toe.

Het afgelopen jaar realiseerden we energiebesparing vooral door inwoners te stimuleren bij het isoleren van hun woning. We gaven voorlichting, verstrekten subsidies en ondersteunden bewoners bij het zetten van de juiste stappen. Daarbij zetten we onder andere een budgetcoach in en boden we meerdere financiële regelingen aan, zoals de isolatiesubsidie, het Volkshuisvestingsfonds (VHF) en de Toekomstbestendig Wonen-lening. De Energie Bespaar Coaches ondersteunden 386 nieuwe huishoudens en voerden in totaal 916 huisbezoeken uit. Ook organiseerden we 142 inloopspreekuren in buurthuizen en ondersteunden we bewonersinitiatieven. In 2025 hebben zo’n 20 inwoners/eigenaren een lening aangevraagd om de eigen woning te verduurzamen en circa 1.300 inwoners vroegen subsidie aan om de eigen woning beter te isoleren.

In wijken met een wijkenergieplan sloten we onze aanpak aan op de specifieke situatie in de buurt. Kwetsbare inwoners kregen hulp via Energie Bespaar Coaches. Zij brachten kleine energiebesparende maatregelen aan en gaven advies over slim energiegebruik. Zo hielpen we deze huishoudens om de energierekening betaalbaar te houden. Daarnaast werkten we aan natuurvriendelijk isoleren, zodat kwetsbare soorten, zoals vleermuizen, zwaluwen en mussen beter beschermd worden. We leverden het Soortenmanagementplan op en startten met de uitvoering ervan. Ook begonnen we met de ontwikkeling van een website waarop we de regels voor natuurvriendelijk isoleren helder uitlegden aan inwoners. Dit is een complex proces dat tijd kost. Daarom stemden we veel af met andere gemeenten, de provincie en het Rijk.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Beleidsactualisatie milieu en biodiversiteit
In 2025 stelden we de Nota Dieren vast. Ook stelden we samen met verschillende gebiedspartners het programmaplan voor de gebiedsgerichte aanpak van het Ulvenhoutse Bos op.

Daarnaast gingen we aan de slag met het harmoniseren en actualiseren van ons beleid op diverse milieuthema’s. Dat is nodig om toe te werken naar één integraal omgevingsplan dat uiterlijk in 2031 gereed moet zijn, omdat de oude landelijke kaders daarna vervallen. In 2025 deden we voorbereidend werk voor onder meer de volgende dossiers:

- geur afkomstig van agrarische bedrijven en rioolwaterzuiveringsinstallaties
- het omgevingsprogramma omgevingsveiligheid
- beleid voor luchtkwaliteit gericht op gevoelige groepen
- een Bredase aanpak stikstof
- het natuurherstelplan (impactanalyse)
- de geluidsproductieplafonds ter vervanging van de geluidzones rond industrieterrein De Krogten

Uitvoering milieu en biodiversiteit
Binnen verschillende thema's voerden we in 2025 gerichte acties uit. Zo gaven we voor het thema lucht invulling aan het uitvoeringsprogramma van het Schone Lucht Akkoord. We zetten stappen om risico's van bodemverontreinigingen beter te beheersen. Locaties, zoals de Magnoliastraat en de Aardenhoek bereidden we voor op sanering. Daarnaast adviseerden we over nieuwe rijksprogramma's.

We verrichtten veel werk aan het beoordelen en adviseren over de vele projecten en initiatieven in de stad en aan het beoordelen van milieueffectrapportages.

In 2025 realiseerden we opnieuw extra natuur om de biodiversiteit te versterken. Hierbij gaat het om de volgende projecten:

- We startten met de inrichting van nieuw bos aan de Overaseweg.
- Bij de Ruitersboslaan legden we een ecobrug aan en realiseerden we 7 faunatunnels.
- Halverwege 2025 verleende de provincie de omgevingsvergunning voor het Soortenmanagementplan (SMP) voor gebouwgebonden soorten, zoals vleermuizen. Op basis daarvan gingen de gemeente en verschillende initiatiefnemers aan de slag met projecten voor verduurzaming, renovatie, sloop en nieuwbouw. Hiervoor realiseerden we alternatieve verblijfplaatsen.
- De regeling PlantenNU Breda verliep succesvol. De planten werden afgeleverd op 15 locaties en worden door bewoners begin 2026 aangeplant. Gezamenlijk realiseren zij 1.144 meter knip-, scheer- of voederhaag, 468 meter struweelhaag en 900 m² vogelbosjes.

Daarnaast bereidden we ook veel voor dat bijdraagt aan een sterkere natuur en meer biodiversiteit:

- We verkregen de eerste vergunningen voor de Landgoederenzone Haagse Beemden.
- We besteedden de inrichting van nieuw bos bij de Marellenweg aan.
- Voor het Ommetje Haagse Beemden stelden we een wandelroute op die we publiceren zodra de Landgoederenzone is ingericht.
- We maakten een concept-inrichtingsplan voor fase 2 van de Lage Vuchtpolder.
- We kochten 22 hectare grond aan voor nieuwe natuur binnen het Natuurnetwerk.
- Voor de ecologische verbindingszones (EVZ's) Mark, Aa of Weerijs en Singels werkten we aan een haalbaarheidsonderzoek.
- We deden voorbereidend werk voor faunapassages bij de Woestenbergseweg en de Zuidelijke Rondweg.

Van Gogh Nationaal Park
In 2025 werkten we verder aan de ontwikkeling van Van Gogh Nationaal Park. Het waterschap Brabantse Delta werkte aan het definitieve ontwerp voor natuurontwikkeling in het Markdal. De uitvoering daarvan staat gepland voor 2027. De gemeente Breda realiseert hierbij de recreatieve voorzieningen in het Markdal.

De recreatieve reis langs de Weerijs werd in 2025 gerealiseerd in samenwerking met Landstad de Baronie en de gemeente Zundert. Deze belevingsroute loopt langs het bestaande fietspad (Route van Nassau tot Van Gogh).

Ook stelden we de visie op en startten we met de uitvoering voor de historische route het Middeldreefje. Deze middeleeuwse verbinding tussen kasteel Bouvigne en landgoed Daasdonk in het Markdal maken we opnieuw zichtbaar, waarbij natuur en landschap worden versterkt. De uitvoering staat gepland voor 2026.

Beleidsuitvoering klimaat
Voor de beleidsuitvoering klimaat verwijzen we naar de klimaatmonitor 2025, zoals opgenomen in deze jaarstukken.

Recreatievoorzieningen

- Op basis van het gebiedsprofiel en de concept gebiedsvisie Galderse meren zetten we in 2025 al de eerste concrete stappen. Zo zijn er nieuwe toiletten geplaatst bij zowel de zwemplas als het naaktstrand. Ook is voortgang geboekt in de planvorming voor een tijdelijke horeca- en recreatievoorziening. De ondernemers zijn hiervoor geselecteerd.
- Om de toenemende bezoekersdruk op drukke dagen in goede banen te leiden, is er veel gedaan om het parkeren, gebruik van de ligweides en het toezicht zo goed mogelijk te regelen. Desondanks ervaart de buurt op drukke dagen overlast. In 2025 leidden deze maatregelen naast lagere parkeeropbrengsten tot een negatief financieel resultaat. In 2025 startten we met het in kaart brengen van deze overlast om tot passende maatregelen te komen.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Reductie broeikasgassen

Omschrijving: Netto reductie broeikasgassen vanuit de gemeente ten opzichte van 1990

Bron: Regionale Klimaatmonitor, aangevuld met prognoses vanuit CE Delft op basis van CEGEM model

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
35	36	40		

Toelichting: Om in 2044 klimaatneutraal te zijn en in 2030 55% minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990, dient de reductie ten opzichte van 1990 in 2025 42% te zijn. Op dit moment is dit percentage nog niet bekend.

Indicator: Fijnstof

Omschrijving: Aantal dagen per jaar dat concentratie PM10 meer is dan 50 µg/ m^3

Bron: Luchtmeetnet.nl

Meeteenheid: Gemiddeld aantal dagen

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
2,5	3,5	0,5		

Toelichting: De ambitie is om het aantal dagen met overschrijding zover mogelijk terug te brengen. De streefwaarde is maximaal het gemiddelde niveau van de afgelopen 3 jaar. De gegevens over 2025 zijn nog niet bekend.

Indicator: Hernieuwbare elektriciteit

Omschrijving: Aandeel hernieuwbare elektriciteit van totale energie

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: % van totale energie

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
21,2				

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde. De realisatiecijfers vanaf 2023 zijn nog niet gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.

Indicator: Aantal isolatieingrepen

Omschrijving: Aantal isolatieingrepen in woningen op basis van gemeentelijk regelingen

Bron: Subsidiebureau Breda en RVO

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				4.115

Toelichting: De realisatie in 2025 is gebaseerd op de momenteel beschikbare gegevens van de verstrekte VHF-subsidies en isolatie-subsidies. Dit is aangevuld met gegevens van RVO met betrekking tot verstrekte ISDE-subsidies.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Lasten				
Wonen in Breda	2.162	4.826	3.591	1.234
Verdeling beschikbare ruimte	8.223	7.905	9.673	-1.768
Grote woonprojecten in de stad	9.446	8.028	7.803	226
Bereikbaar Breda	17.975	18.547	19.437	-890
Breda is een duurzame en bestendige stad	24.279	33.577	18.880	14.697
Totaal Lasten	**62.085**	**72.883**	**59.384**	**13.499**
Baten				
Wonen in Breda	30	543	2.947	-2.404
Verdeling beschikbare ruimte	2.909	3.946	5.560	-1.615
Grote woonprojecten in de stad	7.280	5.550	7.252	-1.702
Bereikbaar Breda	21.015	21.848	23.383	-1.534
Breda is een duurzame en bestendige stad	14.369	21.372	10.375	10.998
Totaal Baten	**45.603**	**53.260**	**49.517**	**3.743**
Stortingen				
Reserve Bodemfonds	191	191	191	0
Reserve Klimaatfonds	314	326	326	0
Reserve bovenwijkse voorzieningen	59	475	227	249
Reserve FIBI	0	775	11	764
Algemene reserve programma 3	537	341	341	0
Investeringsreserve programma 3	3.884	3.884	3.884	0
Totaal Stortingen	**4.985**	**5.992**	**4.980**	**1.012**

Onttrekkingen				
Reserve Bodemfonds	753	753	212	541
Reserve Klimaatfonds	44	44	44	0
Reserve Versnellingsopgave Wonen	370	1.273	0	1.273
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.877	775	14	761
Reserve Toekomst bestendig wonen	0	100	52	48
Reserve FIBI	0	0	0	0
Algemene reserve programma 3	2.191	3.584	1.766	1.818
Exploitatiereserve programma 3	532	1.901	1.559	342
Investeringsreserve programma 3	190	190	100	90
Totaal Onttrekkingen	**5.956**	**8.620**	**3.747**	**4.873**
Gerealiseerd resultaat	**15.511**	**16.995**	**11.099**	**5.896**

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € 5,9 miljoen. Hieronder geven we per thema een nadere toelichting.

Thema Wonen in Breda: € 2,4 miljoen

- **Wonen: € 2,4 miljoen**
  - *Wonen: € 1,3 miljoen*
    Dit resultaat wordt onder andere veroorzaakt door de Verenigingsloods Ulvenhout (€ 1,1 miljoen). Voorgesteld wordt om dit door te schuiven naar 2026, omdat deze uitgaven in 2025 niet zijn gedaan vanwege vertraagde werkzaamheden.
    Het restant komt door een voordeel op dubieuze debiteuren en extra kosten voor de beheervergoeding startersleningen. Daarnaast zijn uitgaven voor de locatiegebonden impulsen sociale huur doorgeschoven naar volgend jaar. Dit betreft een resultaatneutraal effect, omdat er minder lasten zijn gemaakt en daartegenover ook minder is onttrokken uit de reserve versnellingsopgave wonen.
  - *Realisatiestimulans: € 1,1 miljoen*
    De Realisatiestimulans is in december 2025 beschikt. De uitkering keert een bedrag uit van € 7.000 per gestarte betaalbare woning. De verwachting is dat het bedrag voor de resultaatbestemming 2025 uitkomt op € 1,1 miljoen. Het exacte bedrag volgt nog. Voorgesteld wordt het bedrag over te hevelen naar 2026 en verder.

Thema Verdeling beschikbare ruimte (resultaat: € -0,2 miljoen)

  - *Ruimtelijke ordening: € 0,4 miljoen*
    Bij de implementatie van de Omgevingswet blijft € 0,3 miljoen over. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2026. De werkzaamheden rond producten en processen lopen door na 1 januari 2024, omdat deze in de praktijk moeten worden getest en bijgesteld. Dit veranderproces zet ook in 2026 en verder door.
  - *Stedelijke planning en programmering: € -0,6 miljoen*
    Door de herijking van grote gebiedsprogramma's en projectinhoudelijke redenen zijn er minder uren geschreven op rendabele investerings- en grondexploitatieprojecten. Deze tekorten kunnen niet aan de investeringen en grondexploitatieprojecten worden toegerekend en moeten daarom voor € 0,5 miljoen worden gedekt uit de exploitatiebudgetten.

Thema Grote woonprojecten in de stad: € 1,7 miljoen

- **Grondexploitatie ten behoeve van de woningbouw: € 1,8 miljoen**
  De grondexploitaties zijn met peildatum 1 januari 2026 geactualiseerd. De actualisatie heeft geleid tot extra winstnemingen met name bij de locatie Calandstraat en mutaties in de voorzieningen met name bij Bouverijen.
- **Panden en gronden: €- 0,1 miljoen**
  Voor de locatie de Hoven is er een duurzame waardevermindering getroffen (€ -0,6 miljoen). Daarnaast hebben er incidentele verkopen plaatsgevonden ter grootte van € 0,4 miljoen. Tenslotte zijn er extra inkomsten op verhuur van panden (€ 0,1 miljoen). Voorgesteld wordt om € 0,2 miljoen door te schuiven, omdat een gedeelte van de sloopkosten van de opstallen aan de Frankenthalerstraat in 2026 zijn gepland. Het verschil tussen de maandrapportage van oktober en het werkelijke resultaat is drieledig: de verkoop van een perceel vond plaats na de maandrapportage, de sloop van de Frankenthalerstraat is uitgesteld en er zijn extra inkomsten uit panden gerealiseerd.

Thema Bereikbaar Breda: € 0,6 miljoen

- **Parkeren: € 0,6 miljoen**
  In 2025 realiseerden we, naast de taakstelling van € 2,3 miljoen, een positief resultaat van € 0,6 miljoen. Tegelijkertijd stegen de personeelskosten door de cao-wijziging rond ORT en de toegenomen inzet in avond-, nacht- en weekenddiensten.

Thema Breda is een duurzame en bestendige stad: € 1,4 miljoen

- **Milieubeheer: € 1,6 miljoen**
  - *Milieu*
    Er is € 0,2 miljoen minder uitgegeven. Dit komt voornamelijk doordat de uitvoering van het OMWB-werkprogramma achterloopt en vanwege vacatureruimte.
  - *VHF 1*
    Voor tranche 1 van het Volkshuisvestingsfonds (VHF 1) zijn de uitgaven lager dan verwacht vanwege minder reguliere aanvragen voor het verduurzamen van woningen. Dit heeft geleid tot € 2,8 miljoen minder benodigde cofinanciering dan geraamd. Dit bedrag bestaat uit een positief resultaat van € 1,2 miljoen. Dit bedrag is de begroting 2022 ter beschikking gesteld voor 2025. Het resterende bedrag van € 1,6 miljoen heeft geen impact op het resultaat doordat er voor hetzelfde bedrag minder is onttrokken uit de reserve.
  - *VHF 2*
    De planning van de aanpak gespikkeld bezit Brabantpark is opgeschoven vanwege het later verkrijgen van de omgevingsvergunning Flora en fauna. Dit heeft ook effect op het aantal subsidieaanvragen Volkshuisvestingsfonds tranche 2 dit jaar. Deze vergunning is 25 juni 2025 alsnog verleend, waarna het project is gestart. Er is € 0,3 miljoen minder aan cofinanciering nodig geweest. Dit geeft een financieel resultaat van € 0,3 miljoen, omdat de dekking voor tranche 2 uit het meerjarenperspectief komt.
- **Openbaar groen en (openlucht) recreatie: € -0,2 miljoen**
  Openbaar groen en openlucht recreatie laat een overschrijding zien van € -0,2 miljoen. De overschrijding wordt vooral veroorzaakt door het achterblijven van de parkeeropbrengsten bij de Galderse Meren.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Duurzaam wonen in Breda						
Overige stedelijke ontwikkelingen	2.002	815	629	186	234	1.139
Wonen	2.592	1.014		1.014		2.592
Aankoopprogramma strategische gronden	843		289	-289	1	553
Verkeersveiligheid	1.260	995	812	183		448
Mobiliteit instandhouding bestaand netwerk	8.321	5.753	5.099	654	2	3.221
Mobiliteitsdeal Verbeter Breda (w.o. Noordelijke rondweg)	2.377	185	164	21		2.213
Meerjarenperspectief infrafonds	2.573	1.257	1.361	-104		1.212
Parkeren	4.880	4.000	1.750	2.250		3.129
Van Gogh Nationaal Park	898	523	267	256		631
Biodiversiteit	5.402	1.525	1.348	177		4.055
Biodiversiteit- Ecologische groenstructuur-Natuurnetwerk	5.400	413	317	96		5.083
Biodiversiteit - Ecologische Groenstructuur - Verbindingszones	500	0	7	-7		493
Biodiversiteit- Ecologische groenstructuur-Faunapassages	1.470	150	53	97		1.417
Biodiversiteit - Landschapselementen	270	60	26	34		244
Aankoop grond natuurontwikkeling	413	0	78	-78	13	322
Realisatie ecologische hoofdstructuur	367	0	354	-354		13
Energietransitie	813	161	341	-180		471
Recreatieve voorzieningen	272	272	252	20		20
Totaal	**40.652**	**17.123**	**13.147**	**3.976**	**250**	**27.258**

Wonen

Anders Wonen

De huisvesting voor Anders Wonen is nog niet gerealiseerd. Een geschikte locatie wordt momenteel onderzocht. De resultaten van dit onderzoek worden in 2026 verwacht.

Donkerstraat

Het restantbedrag wordt aangewend voor de aanleg van nieuwe natuur en het treffen van snelheidsremmende maatregelen (zoals verkeersdrempels) in de Donkerstraat.

Mobiliteit

Vanuit de posten 'Verkeersveiligheid', 'Mobiliteit instandhouding bestaand netwerk' en 'Meerjarenperspectief Infrafonds' worden bijdragen geleverd voor de bekostiging van de mobiliteitsprojecten. Ten opzichte van de aangepaste begroting bij de bestuursrapportage realiseerden we minder. Dit wordt onder andere verklaard door het doorschuiven van werkzaamheden aan de St. Annastraat, de aanleg van de fietsbrug over de singels naar 2026 en lager uitgevallen kosten voor aanleg van de snelfietsroute via de St. Ignatiusstraat.

Parkeren

Het restant van het krediet wordt in 2026 ingezet voor de uitbreiding van het vergunningengebied en om de apparatuur in de parkeergarages te vervangen.

Biodiversiteit

De investeringen 'biodiversiteit, 'aankoop grond natuurontwikkeling' en 'realisatie ecologische hoofdstructuur' zijn nauw met elkaar verweven. De realisatie van alle projecten samen uit deze kredieten viel € 0,2 miljoen hoger uit.

Aankoopprogramma strategische gronden
Dit fonds wordt ingezet voor de aankoop van strategische gronden op het moment dat zich een geschikte gelegenheid voordoet.

Overige stedelijke ontwikkelingen
Amphia
Met Stichting Amphia sloten we een anterieure overeenkomst. Voor de grote structurele aanpassingen heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld. De Hogeschoollaan en fietspad zijn inmiddels gerealiseerd. Omdat er problemen zijn met het asfalt wordt dit opnieuw gedaan. Daarom wordt het project pas medio 2026 afgerond.

RESERVES

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Reserve Bodemfonds	3.163	-21	3.142
Reserve Klimaatfonds	1.425	282	1.707
Reserve Versnellingsopgave Wonen	5.010	0	5.010
Reserve bovenwijkse voorzieningen	2.717	724	3.441
Reserve FIBI	0	774	774
Reserve Toekomst bestendig wonen	1.000	-52	948
Algemene reserve programma 3	3.771	-1.463	2.308
Exploitatiereserve programma 3	1.183	-726	457
Investeringsreserve programma 3	3.910	3.784	7.694
Totaal	**22.179**	**3.302**	**25.480**

Reserve Bodemfonds
De bodemreserve wordt ingezet voor bodemonderzoek en de sanering van (historisch) vervuilde gronden, het bijbehorende beleid en de begeleiding. De ontwikkelingen in de stad zijn onzeker, waardoor de inzet maatwerk vereist en per jaar kan verschillen. Door deze reserve te vormen, kunnen pieken en dalen in de uitgaven worden opgevangen. De reserve wordt tot en met 2030 voortgezet vanuit de decentralisatie-uitkering uit de (mei)circulaire. Na de reservemutaties in 2025 bedraagt de reserve Bodemfonds eind 2025 € 3,1 miljoen. Dit kwam mede door vertraging bij specifieke projecten die in 2026 uitgevoerd worden.

Reserve Klimaatfonds
Het klimaatfonds is een reserve ter versterking van de gemeentelijke klimaatdoelstellingen. In 2025 is er € 0,3 miljoen gedoteerd. De reserve klimaatfonds is daarmee ultimo 2025 € 1,7 miljoen.

Reserve Versnellingsopgave Wonen
Bij het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de Versnellingsopgave Wonen. Met deze bestemmingsreserve houden we geld beschikbaar voor de Versnellingsopgave Wonen. In 2025 hebben we geen bedrag onttrokken. Dit komt doordat de tijdelijke woningen zijn uitgesteld en de locatiegebonden impulsen later worden uitbetaald dan verwacht.

Reserve Bovenwijkse voorzieningen
Met deze reserve dekken we een deel van de kosten voor bovenwijkse voorzieningen af. De inkomsten van de bestemmingsreserve zijn exploitatiebijdragen vanuit nieuwbouwplannen. Die zijn afkomstig van private ontwikkelaars (en overeengekomen in een anterieure overeenkomst) of van gemeentelijke grondexploitaties. De onttrekkingen bestaan uit af te dekken kosten voor bovenwijkse voorzieningen en de jaarlijkse ambtelijke kosten voor het beheer van de reserve. Deze reserve is ingesteld op basis van een raadsbesluit in 2020.

Reserve FIBI
Deze bestemmingsreserve is de opvolger van de reserve bovenwijkse voorzieningen en wordt gevoed door exploitatiebijdragen uit nieuwbouwplannen. Onttrekkingen vinden plaats voor kosten van bovenwijkse voorzieningen en het jaarlijkse beheer.

Reserve Toekomstbestendig Wonen
Deze reserve dekt de kapitaallasten af die voortkomen uit de regeling Toekomstbestendig Wonen. In 2025 was er een onttrekking van € 0,1 miljoen.

Algemene reserve programma 3
De mutaties in de algemene reserve betreffen uitgaven voor de aankoop gronden Frankenthalerstraat (€ 0,2 miljoen) en investering 150kV Tennet hoogsp. Verb (1,4 miljoen).

Exploitatiereserve programma 3
De mutaties in de exploitatiereserve betreffen uitgaven voor het Volkshuisvestingfonds tranche 1 (€ 0,4 miljoen) en diverse posten vanuit voorgaande budgetoverhevelingen en correcties tussen de programma's. Bij de betreffende thema's zijn de grootste posten toegelicht.

Investeringsreserve programma 3
Met deze reserve worden specifieke, door de gemeenteraad besloten investeringen mogelijk gemaakt.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Voorziening onderhoud parkeerbedrijf	6.027	404	6.431
Voorziening planmatig onderhoud Vastgoedontwikkeling	4.117	353	4.471
Voorziening verkeersregelinstallaties	12	49	61
Voorziening nadelige GREX resultaten	0	3.048	3.048
Vrz van derden verkregen middelen (progr 3)	490	23	513
Totaal	**10.646**	**3.877**	**14.523**

Voorziening onderhoud gebouwen Parkeerbedrijf
De voorziening is ingesteld om de meerjarige onderhoudskosten voor de parkeergarages van het Parkeerbedrijf te egaliseren. De bijdragen verhogen we volgens de bouwkostenindex (structureel).

Planmatig onderhoud vastgoedontwikkeling
Deze voorziening is voor de onderhoudskosten voor strategisch aangekochte panden. Op korte termijn is onderhoud nodig, maar ontbreekt voor deze panden een echt vast voornemen voor ontwikkeling. De basis voor de bijdrage is een meerjarenonderhoudsplanning waarvan de doorberekening loopt tot en met 2032. De voorziening is toereikend om het geplande onderhoud tot en met 2032 uit te kunnen voeren.

Voorziening verkeersregelinstallaties
Hiermee houden we de verkeersregelinstallaties verantwoord en doelmatig goed. Uitgangspunten zijn:

- geen veiligheidsrisico's voor de gebruiker
- geen hinder bij gebruik
- zo min mogelijk kapitaalvernietiging

In 2015 hebben we besloten om een onderhoudsvoorziening in te stellen om de verkeersregelinstallaties (VRI’s) in stand te houden. Het meerjarenonderhoudsplan voor de VRI’s wordt jaarlijks bijgewerkt op basis van inspecties en uitgevoerde projecten. We sluiten met onze planning zo goed mogelijk aan bij andere infrastructurele projecten en werkzaamheden, zodat we werk met werk kunnen maken. In 2025 is € 780.000 bijgedragen aan het onderhoud van de VRI's.

Voorziening nadelige GREX resultaten
Voorziening in verband met verwachte negatieve resultaten op grondexploitaties.

Voorziening van derden verkregen middelen
De voorziening omvat specifiek bestemde middelen voor onder meer het parkeerfonds en het fundamenteel natuurproject. Voor dit laatste wordt jaarlijks een vaste dotatie gedaan en een plan voor inzet opgesteld.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Grondprijzen Breda 2024	Kaderstellend	2024
Gebiedsperspectief Havenkwartier	Kaderstellend	2017
Gebiedsvisie Binnenstad	Kaderstellend	2014
Nota Grondbeleid 2014	Kaderstellend	2014
Aanvullend beleidskader grondbeleid	Kaderstellend	2020
Ontwikkel- en realisatiestrategie Via Breda	Kaderstellend	2015
Ruimtelijke visie voor de Gasthuisvelden	Kaderstellend	2016
Structuurvisie Bedrijventerreinen Breda 2020	Kaderstellend	2008
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2021
Structuurvisies Doornbos en Linie	Kaderstellend	2012
Welstandsnota	Kaderstellend	2004
Erfgoedverordening	Kaderstellend	2011
Beleidsregels voor het afwijken van een bestemmingsplan	Kaderstellend	2015
Verordening bedrijveninvesteringszone Breda-Oost 2017 (financieel/fysiek)	Kaderstellend	2015
Vigerende bestemmingsplannen (alle)	Kaderstellend	2019
Participatieleidraad bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2019
Coördinatieverordening gemeente Breda	Kaderstellend	2019
Besluit tot het aanwijzen van categoriën gevallen waarin een verklaring van geen bedenkingen niet is vereist	Kaderstellend	2019
Woonvisie Breda: wonen in een dynamische stad	Kaderstellend	2013
Aanvulling op de Woonvisie 2013	Kaderstellend	2016
Verordening doelgroepen sociale woningbouw en middenhuur Breda	Kaderstellend	2019

Aanpak kamerverhuur	Kaderstellend	2014
Arbeidsmigranten afsprakenkader	Kaderstellend	2021
Actieplan studentenhuisvesting	Kaderstellend	2016
Alliantie Breda 2019-2023: afspraken over wonen in Breda	Kaderstellend	2019
Gebiedsprofielen Wonen en perspectief wonen	Kaderstellend	2019
Gebiedsprofielen: beschrijving Wonen en Zorg	Kaderstellend	2019
CPO Beleid Gemeente Breda 2020	Kaderstellend	2020
Bestedingsplan Impuls voor de woonagenda	Kaderstellend	2019
Beleidsregel Bezoekersregeling type straat en type garage 2017	Kaderstellend	2017
Nota parkeer en stallingsbeleid Breda (2004, herijking 2013)	Kaderstellend	2004
Nota parkeernormen Breda 2021	Kaderstellend	2021
Duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016
Nota bodembeheer 2022-2032	Kaderstellend	2023
Bodemmasterplan Breda 2030 Een basis voor duurzame ontwikkeling	Kaderstellend	2015
Impuls ruimtelijk adaptie Breda	Kaderstellend	2016
Actieplan geluid 2024-2028	Kaderstellend	2024
Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Breda 2008	Kaderstellend	2008
Ontheffingenbeleid Wet geluidhinder 2007	Kaderstellend	2007
Nota bovenwijkse voorzieningen	Kaderstellend	2020
Bestuursakkoord 2022 - 2026 'Dichtbij dien, samen sterk vooruit'	Kaderstellend	2022
Nota financiële bijdragen kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving	Kaderstellend	2023
Visie Ulvenhoutse Bos en omgeving	Kaderstellend	2022
Bredaas Groenkompas	Kaderstellend	2023
Klimaatplan Breda klimaatneutraal in 2044	Kaderstellend	2023
Regionaal Plan Energiesysteem - West-Brabant Energie in Balans	Kaderstellend	2025
Transitievisie Warmte Breda	Kaderstellend	2022

Beleidsnota Omgaan met niet-gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog	Kaderstellend	2021
Beleidsregels ontheffingen artikel 87 RVV Breda 2025	Kaderstellend	2025
Beleidsregels ontheffingen milieuzone gemeente Breda	Kaderstellend	2022
Tijdelijk beleid bij ontwikkelingen nabij geitenhouderijen	Kaderstellend	2024
Mobiliteitsvisie Breda	Kaderstellend	2021
Realisatievisie ecologische verbindingszone Mark, Aa of Weerijs en Singels	Kaderstellend	2024
Thuis in Breda: Woonvisie 2024-2040	Kaderstellend	2024
Gebiedsvisie Bavel 2040	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Biesdonk	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Doornbos-Linie	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Tuinzigt	Kaderstellend	2024
Wijkenergieplan aardgas-vrij ready Wisselaar	Kaderstellend	2024
Steek positieve energie in het klimaat	Kaderstellend	2008
Schone lucht akkoord	Kaderstellend	2020
Duurzaamheidsvisie Breda 2030 - Geactualiseerde actsheets 2020	Kaderstellend	2021
Geluidkaart 2022	Kaderstellend	2022
Beleidsregels Groen en Water 2023	Kaderstellend	2023
Aankondigingsbesluit invoering Zero Emissiezone Breda	Kaderstellend	2024
Nota dieren in Breda	Kaderstellend	2025
Verordening kwaliteitsbevordering straattaxivervoer Breda 2025	Kaderstellend	2025

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leverden de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

JAARSTUKKEN 2025

BASIS OP ORDE

Programma 4

Basis op orde

Dienstverlening

47.919
Aantal uitgegeven paspoorten en id-kaarten

316.280
Totaal aantal klantcontacten klantcontactcentrum (KCC)

151.466
Telefoongesprekken

62.997
BuitenBeter meldingen

32.800
E-mail(formulieren)

188.236
Aanvragen via de website

14.300
WhatsApp gesprekken

Inzet Boa's per categorie

52.132
Totaal aantal registraties waaronder:

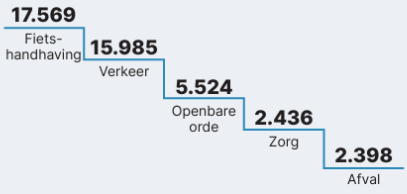

Openbare ruimte

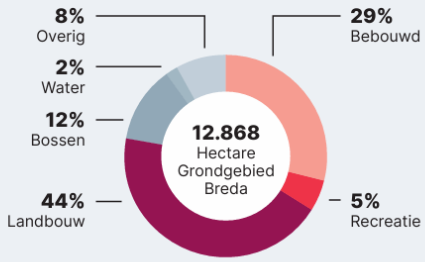

480
Speel- en beweegplekken

1.388 km
Riolering

6,7
Rapportcijfer
veiligheidsgevoel in de gemeente

Fijn huishoudelijk restafval, waarvan

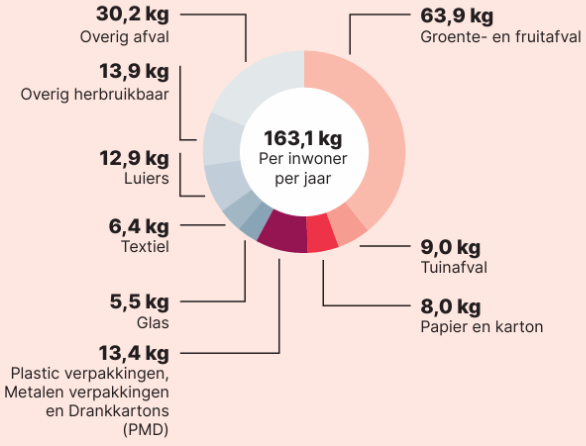

Infographics t.b.v. jaarstukken 2025.
Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.
Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

GEMEENTE BREDA

GEMEENTE BREDA

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In 2025 stelden we de Veiligheidsvisie Breda 2030 vast. Daarmee zijn de 7 ambities omarmd waar we de komende jaren mee aan de slag gaan.

Mede door de inbreng van inwoners hebben we onze dienstverlening kunnen verbeteren en afstemmen op de actuele behoeften en verwachtingen.

De maatschappelijk vastgoedportefeuille droeg bij aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente Breda. Het Rat Verlegh maakt geen onderdeel meer uit van de maatschappelijk vastgoedportefeuille. De nota vastgoed 2025 werd opgeleverd als onderdeel van het nieuwe beleidshuis vastgoed. De panden werden onderhouden conform de vastgestelde normen. Er werd gewerkt aan integrale huisvestingsplannen waarin de duurzaamheidsopgave wordt meegenomen.

We werkten hard aan het op orde brengen van de openbare ruimte. Met de erkenning van National Park City Breda, als stad in een park, hebben we dit echt verder vormgegeven.

Thema Veilig Breda

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Veiligheidsvisie
Op 26 juni 2025 stelde de gemeenteraad de Veiligheidsvisie Breda 2030 vast. Daarmee zijn de 7 ambities omarmd waar we de komende jaren mee aan de slag gaan. We werken deze ambities uit in een uitvoeringsprogramma. Het college stelde op 3 maart 2026 het concept uitvoeringsprogramma vast. Aansluitend kreeg de gemeenteraad per brief de gelegenheid om wensen en bedenkingen met het college te delen over het conceptbesluit.

Informatie- en risicogestuurd werken
We werken informatie- en risicogestuurd om zo goed mogelijk in te kunnen grijpen en onze middelen efficiënt in te kunnen zetten. De facetten weerbaarheid, preventie, repressie en zorg komen hier nadrukkelijk in terug, waarbij per ambitie accenten verschillen.

Tien locaties met verhoogde aandacht
Op 10 juli informeerden we de gemeenteraad over de aanpak voor 10 locaties waar bewoners veel overlast ervaren. Voor deze plekken is extra toezicht en handhaving ingezet. De selectie is gemaakt op basis van meldingen die bij de gemeente zijn binnengekomen, incidenten die politie en boa’s registreerden en de ervaring van wijkboa’s en collega’s van Openbare Orde en Veiligheid.

Sinds april 2025 werken we bovendien met 'BinnenBeter', ons nieuwe systeem voor meldingen uit de stad. Tussen april en oktober zijn er ruim 48.000 meldingen binnengekomen. Hiervan is 85% binnen de afgesproken tijd afgehandeld. Voor de meldingen die horen bij Toezicht Handhaving Openbare Ruimte en Fietshandhaving ligt dit zelfs op 92%.

Binnen Handhaving Afvalservice is 31% van de meldingen binnen de normtijd afgerond. Dit lagere percentage komt door langdurige uitval van beide milieuboa’s in deze periode. Hierdoor werden de afhandelingstermijnen niet gehaald.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Informatie- en risicogestuurd werken
Via het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) hebben we 25 gebieds- en fenomeenanalyses uitgevoerd, vaak in de vorm van dashboards. De bestaande dashboards zijn verbeterd en er zijn nieuwe ontwikkeld, samen met wijkboa's, stadsmariniers en collega's van de afdeling V&L. Daarnaast behandelden we ruim 500 informatieverzoeken en signalen, waaronder meldingen via Meld Misdaad Anoniem. Ook investeerden we in belangrijke randvoorwaarden, zoals het verbeteren van data, informatiebeveiliging en privacy.

Samenwerking
We vernieuwden en pasten verschillende samenwerkingen aan:

- een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor het Baronie Interventieteam (BIT)
- een nieuw Veiligheidsarrangement voor het VAST-gebied
- de start van RIEC Zeeland West-Brabant als opvolger van de Taskforce RIEC Zeeland West-Brabant.
- Het convenant Woonfraude is met 1 jaar verlengd.

Samen met onze interne en externe partners bereidden we ons voor op de jaarwisseling. Daarvoor stelden we een integrale aanpak op waarin we werken aan voorkomen, optreden en zorg.

Veilig wonen
Veilig woonklimaat
In januari hielden we tijdens het Bredaas BeRaad een burgersessie over de veiligheid en leefbaarheid op de Haagdijk. In maart volgde een werkbezoek en in april organiseerden we een veiligheidsschouw met ondernemers, bewoners en professionals uit de wijk. Om deze aanpak te ondersteunen, is de meterkastkaart vernieuwd. Meldingen worden nu beter gecategoriseerd, waardoor we een scherper beeld hebben van de aard van de overlast. We zetten daarnaast in op het verminderen van anonieme meldingen. Dat zorgt voor meer volledige en betrouwbare informatie.

Er deden verschillende veiligheidswandelingen. Daarbij zijn gesprekken gevoerd met bewoners over signalen van (on)veiligheid en wat zij samen met ondernemers, partners en de gemeente zelf kunnen bijdragen aan een veilige buurt.

In samenwerking met de brandweer hebben de ambassadeurs Brandveilig Leven ruim 20 woningchecks uitgevoerd. Ook zijn er meer dan 15 presentaties gehouden over brandveiligheid in en om de woning.

Digitale veiligheid
Het afgelopen jaar verzorgde onze cyberambassadeur 76 workshops en presentaties over digitale veiligheid. Daarnaast werkten we aan meerdere initiatieven:

- verdere professionalisering van de regionale werkgroep Cyberweerbaarheid, ondersteund door het lectoraat Cyberweerbare Organisaties (Avans)
- de start van de werkgroep Digitaal Burgerschap
- de opening van een informatiepunt digitale veiligheid in woonzorgcentrum Elisabeth

Doorontwikkeling Buurtpreventie
Tijdens de jaarlijkse ontbijtsessie van de stuurgroep Buurtpreventie lanceerden we de aanpak Weerbare Buurt.

Extra toezicht en handhaving
In samenwerking met de woningcorporaties Wonen Breburg, Laurentius en Alwel en met ondersteuning van de Basisregistratie Personen, zetten we in 2025 in op het aanpakken van woonfraude in de sociale huursector. Er zijn 138 zaken ingebracht. Hiervan zijn er 76 afgehandeld en worden de overige 62 in 2026 opgepakt. Daarnaast is extra toezicht en handhaving ingezet om misstanden in de verhuur van woonruimte tegen te gaan. De resultaten en verdere uitwerking zijn opgenomen in het jaarverslag Woonfraude 2025.

We zetten op verschillende plekken tijdelijk cameratoezicht in. Ook zijn de uitkijktijden uitgebreid. De verantwoording hiervan is gedeeld in een aparte raadsinformatiebrief.

Binnen de uitvoering van de Wet goed verhuurderschap heeft de toezichthouder, samen met de toezichthouders op ondermijning, huisbezoeken afgelegd bij woningen waar eerder misstanden zijn vastgesteld. Huurcontracten zijn gecontroleerd en er is een puntentelling uitgevoerd. Daarbij zijn diverse overtredingen geconstateerd. Samen met ondermijning wordt een rapportage opgesteld waarmee handhaving kan worden ingezet.

Samenwerking in het Zorg- en Veiligheidshuis
In juni is de Wet PARTA van kracht geworden. Op basis daarvan wordt het casusoverleg over radicalisering georganiseerd met politie, OM en gemeenten.

De versterkingsgelden die beschikbaar zijn gesteld, gebruikten we voor bijeenkomsten met een maatschappelijk betrokken klankbordgroep en voor een onderzoek van Avans naar online radicalisering onder jongeren. Daarnaast is er een meldroute ontwikkeld en zijn aandachtfunctionarissen voor radicalisering aangewezen.

Ook is de triage bij vermoedens van mensenhandel opgenomen in het werkproces van het Zorg- en Veiligheidshuis.

Veilig werken
We riepen met een communicatiecampagne inwoners op om criminaliteit op bedrijventerreinen te melden via Meld Misdaad Anoniem. Zo vergroten we de kans dat signalen snel bij de juiste partijen terechtkomen.

Preventie met Gezag organiseert regelmatig overleg met de winkeliers van winkelcentrum Moerwijk in de Hoge Vucht. Hierbij sluiten partners aan uit zowel het preventieve als het veiligheidsdomein. Samen kijken we hoe we overlast en crimineel gedrag door jongeren en jongvolwassenen rond het winkelcentrum kunnen aanpakken.

In 2025 zijn er 274 geweldsincidenten geregistreerd tegen medewerkers van overheidsdiensten en handhavers. Dat is het hoogste aantal sinds de registratie is gestart en betekent een stijging van 14% ten opzichte van vorig jaar. Medewerkers zijn gestimuleerd om aangifte te doen. Naar schatting gebeurde dat in ongeveer een kwart van de gevallen. Om hun veiligheid en weerbaarheid te vergroten, zijn 32 persoonlijke alarmeringsknoppen beschikbaar gesteld en zijn er 33 weerbaarheidstrainingen georganiseerd voor in totaal 191 deelnemers. Daarnaast is in 3 gevallen camerabewaking geplaatst bij medewerkers thuis en is er camerabewaking geïnstalleerd bij de interne fietsenstallingen na eerdere incidenten.

Veilig opgroeien
Preventie met Gezag
In juli dienden we een nieuwe aanvraag in voor de middelen van Preventie met Gezag (PmG) voor de periode van 1 juni 2026 tot en met 31 december 2029. Het Ministerie van Justitie & Veiligheid keurde deze aanvraag in november formeel goed.

Het Schakelteam behandelde in 2025 een voortdurende stroom aan signalen en casussen. In totaal ging het om 110 jongeren. Door het grote aantal zaken hebben we twee extra regisseurs aangetrokken. Er is nu ook een directe verbinding tussen het Schakelteam en het Zorg- en Veiligheidshuis. Binnen het Schakelteam werken we samen met veel partners, zoals jeugdreclassering, de politie, jongerenwerk en Novadic-Kentron.

In 2025 zijn we onder meer gestart met de PmG-uitstappilot Rise Up. Hiermee ondersteunen we jongeren en jongvolwassenen die uit de criminaliteit willen stappen.

Daarnaast zijn op alle scholen in en rond de Hoge Vucht veiligheidsoverleggen georganiseerd op initiatief van PmG. Daarbij sloten partners uit zowel veiligheid als zorg aan.

Cyberweerbaarheid
Er is een VR-tool ontwikkeld die jongeren met een lichte verstandelijke beperking (LVB) helpt om situaties van digitale criminaliteit te herkennen en ermee om te gaan.

In het kader van de campagne #bredategengeweld is de campagne 'Ik wijk niet voor...' uitgevoerd. Deze richt zich op het laagdrempelig bereiken van jongeren en het beïnvloeden van sociale normen rondom geweld en hulp zoeken. Jongerenwerkers waren hierbij duidelijk zichtbaar, zowel online als in de wijk. Ze werden ingezet via video's, sociale media en fysieke uitingen. Door de jongerenwerkers persoonlijk te laten zien en direct te koppelen aan concreet hulpaanbod, maakten we het makkelijker voor jongeren om ondersteuning te zoeken wanneer ze in de knel komen of risico's lopen.

Veilig uitgaan

Aanpak Straatintimidatie en veiligheid van vrouwen

In november stelden we het actieplan straatintimidatie vast. Dit plan bestaat uit vier pijlers, namelijk het perspectief van de dader, het slachtoffer, de omstander en de maatschappij.

Als onderdeel van een pilot zijn 5 boa's opgeleid om te mogen handhaven op seksuele straatintimidatie.

Tijdens carnaval 2025 werkten we samen met de gemeenten Tilburg, 's-Hertogenbosch en Eindhoven aan een gezamenlijke actie om straatintimidatie tegen te gaan.

NAC Breda

In september zijn we samen met de politie, het OM en NAC gestart met een pilot voor een preventieve persoonsgerichte aanpak (PGA-Voetbal). Deze richt zich op jongeren die zich misdragen tijdens wedstrijden en de openbare orde verstoren.

Daarnaast legden we een voorstel tot wijziging van de APV aan de gemeenteraad voor. De gemeenteraad stelde dit vast op 18 december en de wijziging is op 31 december gepubliceerd. Hiermee wordt een vergunningplicht voor BVO NAC ingevoerd vanaf het voetbalseizoen 2026-2027.

Convenant veilig uitgaan

We zetten de activiteiten uit het actieplan voort, zoals Happy Ouders en de horecatraining. Ook bereidden we de eindevaluatie van het convenant Veilig Uitgaan voor, zodat deze in 2026 kan plaatsvinden.

Evenementen

Met de komst van 2 nieuwe projectleiders investeerden we in het versterken van het evenementenproces en de samenwerking met partners. We hebben inmiddels een goed beeld van de knelpunten in het proces. Tegelijkertijd is het nog niet gelukt om alle gewenste verbeteringen door te voeren. Het evenementenproces blijft complex en omvangrijk. De ambitie blijft onverminderd groot en we werken stap voor stap verder aan verbeteringen.

Veiligheid en criminele verdienmodellen

Controles

Onze gemeentelijke toezichthouders voerden dit jaar verschillende controles uit. Daarnaast zijn er 111 Bibob-onderzoeken gedaan.

Samenwerking

We hebben de samenwerkingsovereenkomst vernieuwd waarmee we samen met onze buurgemeenten optrekken binnen het Baronie Interventieteam (BIT).

Ook ging begin dit jaar RIEC Zeeland West-Brabant van start. Deze organisatie volgt de Taskforce RIEC Zeeland Brabant op en ondersteunt ons bij een effectieve aanpak van de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit.

Veiligheid bij rampen en crises

Veiligheid

De gemeente Breda draagt financieel en inhoudelijk bij aan de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. We werken samen in verschillende werkgroepen en projecten die bijdragen aan een veilige en voorbereide regio.

In 2025 hielden we onze crisisorganisatie op niveau. Crisisfunctionarissen volgden opleidingen en trainingen om goed voorbereid te blijven op incidenten en noodsituaties.

In opdracht van de gebiedscommissie natuurbranden Mastbos startten we met het aanpassen van onze APV en met het versterken van de publiekscommunicatie over natuurbrandrisico's.

Weerbaarheid
Vanuit de rijksoverheid is een publiekscampagne gestart om de weerbaarheid van inwoners te vergroten. Hierbij hoort ook het informatieboekje 'Bereid je voor op een noodsituatie'.

In december gaven we in het Rat Verleghstadion uitleg over dit informatieboekje en het bijbehorende noodpakket.

Daarnaast organiseerden we 5 'Klaar voor Morgen-bijeenkomsten' voor Bredanaars. Tijdens deze bijeenkomsten gaven experts praktische tips over brandveiligheid, cyberveiligheid en het voorbereiden op noodsituaties.

Tijdens de jaarlijkse ontbijtsessie voor de voorzitters van Buurtpreventieteams besteedden we aandacht aan het informatieboekje en het noodpakket. Daarbij hebben we de teams uitgenodigd om na te denken over hun mogelijke rol in het versterken van een weerbare buurt.

Veiligheid en Zorg
Kwetsbaren
Voor de regionale aanpak van mensenhandel is een nieuwe ketenregisseur aangetrokken. Tijdens de Week tegen Mensenhandel zijn er bewustwordingsactiviteiten en trainingen georganiseerd voor professionals. Daarnaast is er een meldroute opgesteld en is er een netwerk van aandachtfunctionarissen ingericht binnen gemeenten en bij ketenpartners, zodat signalen van mensenhandel beter kunnen worden herkend en opgepakt.

Er zijn verschillende BIT-acties uitgevoerd met extra aandacht voor mogelijke signalen van mensenhandel. Ook hebben we meerdere controles gehouden die zich specifiek richtten op het tegengaan van illegale prostitutie.

VAST aanpak
Op 17 december bevestigden we de samenwerking binnen het VAST-gebied opnieuw. Dit deden we samen met NS, ProRail, Arriva, de politie, het Openbaar Ministerie en Stichting Maatschappelijke Opvang Breda (SMO Breda). Er is een nieuwe overeenkomst gesloten, inclusief vernieuwde werkafspraken en een aangepaste samenwerkingsstructuur.

Horeca
Binnen het horecadomein droegen we bij aan een veilig uitgaansklimaat door horecavergunningen op tijd én met goede kwaliteit te verstrekken. Het gaat daarbij onder meer om vergunningen vanuit de Alcoholwet en om exploitatievergunningen. Daarnaast werkten we verder aan het verbeteren van onze dienstverlening. We optimaliseerden het proces rondom vergunningverlening en de manier waarop we informatie aanbieden verder, zodat ondernemers sneller en duidelijker geholpen worden.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging
In 2024 kwamen er vrijwel geen bouwmeldingen binnen onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). In 2025 nam het aantal meldingen toe, maar we zien dat de uitvoering van de Wkb nog niet overal soepel verloopt. Meldingen zijn regelmatig onvolledig, er wordt soms anders gebouwd dan is gemeld en in sommige gevallen worden meldingen helemaal niet aangeleverd. Dit risico sluit aan bij het beeld uit het Beleidskader VTH Breda en wordt ook landelijk herkend.

Daarom blijven we inzetten op risicogerichte controles en op goed overleg met kwaliteitsborgers en andere ketenpartners. Zo werken we samen aan betere meldingen en aan een betrouwbare borging van bouwkwaliteit en veiligheid.

Fiscale handhaving
De gemeente Breda loopt tegen rechtsongelijkheid en inkomstenderving aan bij voertuigen met buitenlandse kentekens, omdat er voor deze voertuigen vaak geen kentekenhoudergegevens beschikbaar zijn. Om dit probleem in de toekomst te voorkomen, onderzoeken we de mogelijkheid om een wielklem te gebruiken. Met deze maatregel kunnen we niet alleen eerlijker handhaven, maar ook de opbrengsten uit de parkeerbelasting verhogen.

INDICATOREN

Programma 4
Deze jaarrekening bevat een set beleidsindicatoren. Daarmee geven we, naast de textuele en de financiële verantwoording, een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse beleidsthema's. We actualiseren deze set elk jaar. Er zijn 107 Bredase indicatoren en 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator. Elke Bredase indicator staat bij het thema waar deze indicator betrekking op heeft.
Dit programma bevat 27 beleidsindicatoren, waarvan 6 landelijk verplicht. Alle beleidsindicatoren in deze jaarrekening zijn voor het laatst geactualiseerd in februari 2026.

Thema-indicatoren

Indicator: Veiligheid in buurt

Omschrijving: Gemiddeld rapportcijfer dat Bredanaars geven aan de veiligheid in eigen buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	6,8		6,8	6,7

Toelichting: De streefwaarde is niet behaald doordat het rapportcijfer met 0,1 is gedaald. Dit is een kleine daling. Dat betekent dat het rapportcijfer nog steeds stabiel is.

Indicator: Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Omschrijving: Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,15	7,16	7,42	6,9	8,42

Toelichting: Het aantal vernielingen is toegenomen ten opzichte van 2023 en 2024 en ligt boven het gemiddelde van de G40 (6,9).

Indicator: Geweldsmisdrijven

Omschrijving: Aantal gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,15	7,16	7,42	5,2	8,42

Toelichting: Het aantal geweldsmisdrijven is wat toegenomen ten opzichte van 2023 en 2024 en ligt boven het gemiddelde van de G40 (5,3).

Indicator: Diefstallen uit woning

Omschrijving: Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
1,46	1,37	1,57	1,2	1,59

Toelichting: Het aantal woninginbraken is stabiel ten opzichte van 2024 en licht toegenomen ten opzichte van 2023. Deze indicator ligt iets boven het gemiddelde van de G40 (1,3).

Indicator: Winkeldiefstallen

Omschrijving: Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
3,09	2,74	2,34	2,5	2,83

Toelichting: Het aantal winkeldiefstallen is wat toegenomen ten opzichte van 2024 en stabiel ten opzichte van 2023. Deze indicator scoort vergelijkbaar met het gemiddelde van de G40 (2,9).

Indicator: Verwijzingen Halt

Omschrijving: Aantal Halt-verwijzingen per 1.000 inwoners van 12 - 17 jaar

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Aantal per 1.000 jongeren

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
11,47	9,06	12,72		13,45

Toelichting: Voor deze indicator is geen streefwaarde bepaald. Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Veiligheidsgevoel

Omschrijving: Aandeel Bredanaars wat zich soms of vaak onveilig voelt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête

Meeteenheid: 0

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				25

Toelichting: Dit is een nieuwe indicator vanaf begroting 2026. Daardoor is er nog geen streefwaarde bepaald. In 2023 was de realisatie waarde 21% en daarmee zien wij dus een toename van het percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt.

Indicator: Tijdige toetsing aanvragen/verzoeken Omgevingswet

Omschrijving: % Ingediende aanvragen/verzoeken in het kader van de Omgevingswet dat tijdig wordt getoetst (o.a. omgevingsvergunning, verzoeken tot handhaving etc.)

Bron: Gemeente, team Leefomgeving

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				94

Toelichting: De streefwaarde voor het op tijd afhandelen van aanvragen is 95%. Voor vergunningaanvragen verwachten we in 2025 een percentage van 94%.

De kleine afwijking komt doordat sommige plannen ingewikkeld zijn en door meerdere afdelingen moeten worden bekeken. Onder de Omgevingswet is de beslistermijn niet meer doorslaggevend. We proberen nog steeds op tijd te beslissen, maar soms nemen we bewust extra tijd om een goed en zorgvuldig besluit te kunnen nemen.
Bij de juridische handhaving zijn zaken ingewikkelder geworden en is het aantal meldingen gestegen, terwijl de beschikbare capaciteit hetzelfde bleef. Dit leidde tot meer ingebrekestellingen, meer zaken bij de rechtbank en een verminderde dienstverlening.

Indicator: Doorlooptijd van aanvragen

Omschrijving: De gemiddelde tijd die nodig is om een vergunningaanvraag te verwerken binnen het evenementenproces

Bron: Gemeente, team Leefomgeving

Meeteenheid: Weken

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025

Toelichting: Helaas hebben we voor indicator 2604 niet de juiste data om de realisatiewaarde voor 2025 in te voeren. Dit kan pas vanaf volgend jaar.

Thema Dienstverlening

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Veel inwoners regelden in 2025 eenvoudig hun zaken bij de gemeente. Om de dienstverlening te verbeteren, zijn diverse processen gedigitaliseerd en verbeterd. De gemeente werkt continu aan duidelijke en eenvoudige communicatie, zodat inwoners snel begrijpen waar ze aan toe zijn. Inwoners waarderen de dienstverlening met een 7,0 en dat komt ongeveer overeen met de streefwaarde van 6,9.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

(Digitale) dienstverlening

- Steeds meer mensen regelen hun zaken digitaal. Het aantal digitale diensten is verder gestegen en het aantal telefonische contacten bleef gelijk. In totaal verwerkte het klantcontactcentrum (KCC) 161.000 telefoongesprekken. Het KCC nam 79% van de telefoontjes binnen 30 seconden op met een gemiddelde wachttijd van 26 seconden. 96% van de bellers kreeg een medewerker aan de lijn en hing dus niet tussentijds op. E-mails worden door het KCC binnen 2 dagen afgehandeld, maar meestal al dezelfde of de volgende dag. 73% van de klantcontacten is zelfstandig/direct afgehandeld. Als het KCC een terugbelverzoek of mail doorstuurde naar de vakinhoudelijke afdeling, werd 73% daarvan binnen 2 werkdagen afgehandeld.
- We werkten aan technische en privacy-gerelateerde verbeteringen om de 'Mijn Omgeving' op breda.nl verder uit te breiden. Daarnaast is 'mijnbuurtinbreda.nl' gelanceerd, zodat inwoners en ondernemers beter worden geïnformeerd over projecten, werkzaamheden en evenementen in de stad en in hun eigen buurt. Deze omgeving is onderdeel van breda.nl en versterkt het online landschap van de gemeente. Voor ondernemers is in 2025 de vernieuwde website bredabusiness.nl geïntroduceerd.
- De Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) is volledig geïmplementeerd, waardoor de gemeente voldoet aan alle nieuwe wettelijke eisen voor digitale communicatie met inwoners en bedrijven. Met de inzet van procesadviseurs zijn diverse processen verbeterd en geoptimaliseerd. Er is een basiswerkwijze ontwikkeld voor het inrichten en verbeteren van processen.
- Het vereenvoudigen van teksten op websites, in brieven, mails, beschikkingen en BredaBerichten is verder doorgezet, in afstemming met onder andere het taalpanel.
- In 2025 is het systeem voor meldingen in de openbare ruimte aanbesteed. De uitkomst wordt in 2026 bekend en vervolgens geïmplementeerd. Hierbij zetten we nadrukkelijk in op een optimale gebruikerservaring voor de melder.

Reisdocumenten en registratie

- In 2025 zijn er 36.699 reisdocumenten verstrekt aan Bredanaars. De dienstverlening was goed afgestemd op de vraag, waardoor wachttijden ook in drukke perioden beperkt bleven. Ook werden 3.544 geboorteaangiftes verwerkt en vonden 786 huwelijken of partnerregistraties plaats.
- Er werden 11.220 reisdocumenten verstrekt aan Nederlanders die in het buitenland wonen, iets meer dan de 10.000 aanvragen die met het Rijk waren overeengekomen. Van de 14 grensgemeenten die deze taak uitvoeren, handelde Breda het hoogste aantal aanvragen af.
- Het WorkinNL-punt West-Brabant (voorheen Brabants Migratie- en Informatiepunt) is vast onderdeel van de dienstverlening geworden. In 2025 zijn 988 vragen afgehandeld.
- De gemeente registreerde 25.369 mensen die tijdelijk in Nederland verblijven (Registratie Niet-Ingezetenen, RNI). Dit betreft een taak die de gemeente Breda samen met een aantal andere RNI-gemeenten vervult voor heel Nederland.

Verkiezingen

Op 29 oktober vonden vervroegde Tweede Kamerverkiezingen plaats vanwege de val van het kabinet op 3 juni 2025. De verkiezingen zijn goed voorbereid en mede dankzij de inzet van ruim 1.000 vrijwilligers in goede orde verlopen.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid inwoners

Omschrijving: Algemene waardering (rapportcijfer) dat inwoners geven aan de dienstverlening van de gemeente

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7	7	6,9	6,8	7

Toelichting: De streefwaarde is behaald.

Indicator: Waardering uitvoering Wet WOZ

Omschrijving: Oordeel Waarderingskamer over uitvoering Wet WOZ (woningen en niet woningen samen), uitgedrukt in aantal sterren (maximaal 5)

Bron: WOZ-registratie

Meeteenheid: Aantal sterren (maximaal 5)

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
4	4	5	3	5

Toelichting: Uit nieuw onderzoek van de Waarderingskamer blijkt dat de gemeente Breda/Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) gedurende meerdere jaren het oordeel 'goed' krijgt voor de WOZ-uitvoering. De beoordeling blijft 5 sterren.

Indicator: Gegronde bezwaarschriften sociaal domein

Omschrijving: % Gegronde bezwaarschriften sociaal domein

Bron: Gemeente Breda, Suite voor het Sociaal Domein

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
15,2	13,25	10	15	16

Toelichting: De streefwaarde is dit jaar niet gehaald door een aantal bijzondere omstandigheden. Zo hebben we een beroepszaak verloren, waarbij meerdere bezwaarschriften over hetzelfde onderwerp waren ingediend. Deze bezwaren zijn allemaal gegrond verklaard.
Ook was er een situatie waarbij voor een andere aanbieder is gekozen, maar achteraf bleek dat het selectieproces niet volledig zorgvuldig was verlopen. Daardoor moesten ook deze bezwaarschriften gegrond worden verklaard. Beide situaties hebben veel invloed gehad op het totaalbeeld en daarmee op het niet behalen van de streefwaarde.

Tegelijkertijd leveren deze ervaringen waardevolle inzichten op. Met deze lessen kunnen we onze processen verder verbeteren, zodat we toekomstige procedures nog zorgvuldiger, transparanter en consistenter kunnen uitvoeren.

Thema Beheer van de openbare ruimte

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Beheer openbare ruimte
Afgelopen jaar werkten we aan het op peil houden van onze belangrijkste bezittingen in de openbare ruimte, zoals wegen, verlichting, groen en water. Hiervoor is de aanpak Openbare Ruimte op Orde (OroO) opgezet. Met deze aanpak werken we gestructureerd en planmatig aan inspecties en het onderhoud dat daaruit volgt.

Het tweede deel van de gemeentelijke plannen voor de kapitaalgoederen is opgesteld. Deze zijn gemaakt voor openbare verlichting, stedelijk groen en waterwegen en -voorzieningen. Ook het gemeentelijk plan stedelijk water en riolering (GPSWR 2025-2029) is vernieuwd.

Samen met veel betrokkenen stelden we de visie openbare ruimte op. Deze visie geeft richting aan hoe wijken en dorpen zich de komende jaren ontwikkelen. De visie vormt daarmee een stevig fundament voor toekomstig beleid en uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn het handboek openbare ruimte en de systematiek voor areaaluitbreiding (hoe we omgaan met uitbreiding van de openbare ruimte). Hier is een start mee gemaakt in 2025.

Daarnaast werkten we aan het actualiseren van de bomenkaart, het boombeleid en de regels in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De uitwerking van de Europese Natuurherstelverordening naar landelijk en stedelijk niveau zorgde hierbij voor vertraging.

De openbare ruimte bestaat uit meer dan alleen kapitaalgoederen. Ook voor andere onderdelen werkten we aan het actualiseren van beheerafspraken en onderhoudsaanpakken. Dit deden we onder andere voor het schoonmaken en schoonhouden van de openbare ruimte, vastgelegd in het gemeentelijk plan schoon. Vanuit de opgenomen taakstelling op versobering realiseerden we besparingen in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Van afval naar grondstof (VANG) en circulaire samenleving
We actualiseerden ons uitvoeringsprogramma afval waarmee we ons nog meer richten op wat we in Breda samen kunnen doen aan het verminderen van afvalstromen en beter scheiden. Landelijk is na jaren van daling de hoeveelheid huishoudelijk afval toegenomen volgens het CBS. Ook in Breda is deze trend zichtbaar en is de hoeveelheid huishoudelijk afval niet afgenomen in 2025. Ook de hoeveelheid huishoudelijk restafval per inwoner is niet gedaald, maar juist gestegen. Waarom dit zo is, is minder makkelijk te verklaren. Ook het CBS heeft geen verklaring. Mogelijk dat inwoners meer hebben gekocht en of vervangen. In Breda zien we wel een verlaging van de hoeveelheid grof huishoudelijk afval per inwoner. Om de circulaire beweging kracht bij te zetten, stelden we het Inspiratiedocument 'Breda, een circulaire stad in 2050' op.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Beheer en onderhoud
Stutten van de kapitaalgoederen
Alle gemeentelijke plannen die horen bij de kapitaalgoederen zijn geactualiseerd of nieuw opgesteld. Deze plannen helpen ons om beter inzicht te krijgen in inspecties, data en onderhoud. Zo werken we toe naar het voorlopig vastgestelde onderhoudsniveau C.

We maakten een flinke inhaalslag in de inspecties, vooral bij bomen en civieltechnische kunstwerken. Met de aanpak Openbare Ruimte op Orde werken we met een meerjarenplanning in 3 stappen aan extra onderhoud. Zo groeien we stap voor stap naar het afgesproken onderhoudsniveau.

Het op orde brengen van data en informatie blijft uitdagend. Het is lastig om systemen en werkwijzen te vinden die voor alle kapitaalgoederen goed werken.

Hieronder lichten we per onderdeel toe wat we het afgelopen jaar deden.

Wegverhardingen
We werken gestaag verder aan het wegwerken van eerder vastgesteld achterstallig onderhoud. We liggen op schema om dit in 2027 volledig op te lossen.

Bij stoepen en wegen bestaande uit elementverhardingen, tegels en klinkers, zijn we aan de slag gegaan met het vlakleggen ('strijkijzeren'). Daarbij is deels bestaande bestrating hergebruikt en waar nodig vernieuwd. In het buitengebied zijn asfaltwegen aangepakt. In de Haagse Beemden werkten we met het boomwortelprotocol aan het verminderen van overlast door boomwortels.

In 2025 voerden we onder andere deze projecten uit:

- onderhoud aan de Baliëndijk, Pennendijk en Nieuwe Kadijk
- het vlakleggen van stoepen en woonstraten op diverse plekken

De reconstructie van de Generaal Maczekstraat is doorgeschoven naar 2026. De afstemming met nutsbedrijven nam meer tijd in beslag. Ook het groot onderhoud aan de Claudius Prinsenlaan en de Wilhelminasingel is vertraagd door bereikbaarheid en samenhang met andere werkzaamheden.

Civieltechnische kunstwerken
Voor de inspecties van grote verkeerskundige kunstwerken is via een Europese aanbesteding een gespecialiseerde partij geselecteerd. Een deel van de inspecties en constructieve toetsingen is uitgevoerd. De bijbehorende onderhoudswerkzaamheden staan gepland voor 2026 en 2027.

In het gemeentelijk plan is de basis voor een vervangingsstrategie vastgelegd. De volgende objecten zijn vervangen of versterkt:

- de Baronieduiker
- de insteekhaven Krouwelaarshaven
- de Bossche Brug en Irenebrug
- de historische muur bij het stadserf
- onderhoud aan de Oranjeboombrug, inclusief een ecologische passage

De volgende projecten zijn doorgeschoven naar 2026 en 2027:

- vervanging of renovatie van de kademuur Nieuwe Prinsenkade
- vervanging van houten voetgangersbruggen in het buitengebied
- renovatie van de Willemsbrug (engineering is al uitgevoerd)

Bomen
We hebben vaart gemaakt met de inspecties van het bomenbestand. Ongeveer 65% van de bomen is gecontroleerd met extra aandacht voor populieren. Ook maakten we een grote inhaalslag in het onderhoud.

Uit veiligheidsoverwegingen zijn 1.323 bomen verwijderd. De herplant hiervan is opgenomen in de planning. Samen met het team wegverhardingen is het boomwortelprotocol toegepast.

Daarnaast werkten we aan de actualisatie van het boombeleid, de APV-regels en de bomenkaart. Deze zijn nog niet afgerond. De Europese Natuurherstelverordening en beperkte capaciteit vragen extra aandacht. Deze verordening heeft invloed op beheer, onderhoud en stedelijke ontwikkeling.

Door de focus op inspecties en onderhoud zijn enkele projecten vertraagd, zoals Peerdsbroek en de Laanzichtweg. De aanbesteding voor Schippersdonk is afgerond en de uitvoering staat gepland.

In het Chassépark zijn zieke kastanjebomen vervangen door klimaatbestendige soorten. Dit maakt deel uit van het bredere programma Groene straten en pleinen.

Openbare verlichting
We maakten een inhaalslag in de inspecties met focus op oude armaturen die storingsgevoelig zijn. Ook zijn 700 lichtmasten geïnspecteerd en vervangen.

Afgelopen jaar ontvingen we bijna 4.100 storingsmeldingen. Van 2.500 armaturen is vastgesteld dat ze extra storingsgevoelig zijn. De vervanging hiervan is versneld. In 2025 zijn 500 armaturen vervangen, de rest volgt komend jaar.

Samen met Enexis maakten we afspraken om netwerkstoringen sneller op te lossen. Daarnaast is de overstap naar LED-verlichting doorgezet. In totaal zijn circa 5.200 armaturen vervangen, onder andere in Bavel, Ulvenhout en Teteringen.

Ongeveer 65% van de openbare verlichting is nu LED. Het gemeentelijk beheerplan is opgesteld en aan de gemeenteraad aangeboden. Een onderzoek naar energiebesparing door dimmen loopt nog met aandacht voor veiligheid en beleving.

Stedelijk groen
In 2025 stelden we het nieuwe gemeentelijk plan voor stedelijk groen op. Dit is het eerste plan waarin ook doelen en kaders zijn vastgelegd. Het volledige areaal is geïnspecteerd. De uitwerking naar onderhoud en uitvoering volgt.

Uitgevoerde projecten:

- vervanging van beplanting in Heusdenhout door meer biodiverse soorten
- voorbereiding van vervanging in het Sportpark
- noodzakelijke vervanging van beplanting in wijken en dorpen

Waterwegen en -voorzieningen
Met Brabant Water is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor het onderhoud van brandkranen. Vanaf 2025 worden deze cyclisch geïnspecteerd en onderhouden. In 2025 zijn circa 3.000 brandkranen gecontroleerd.

Ook andere inspecties en onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd met focus op wettelijke taken. Door capaciteitsgebrek is de inhaalslag voor waterlopen, duikers en beschoeiingen nog niet gestart.

Het beheer van wadi’s en infiltratievoorzieningen is structureel opgepakt. Daarnaast is onderzoek gedaan naar de kwaliteit van oppervlaktewater en zijn afspraken over baggerwerk aangescherpt.

Ook zijn er voorbereidingen getroffen voor de aanleg van vooroevers samen met Waterschap Brabantse Delta. Onderzoeken naar microverontreinigingen en recreatiedruk op singels zijn uitgesteld.

Riolering
We stelden het gemeentelijk plan stedelijk water en riolering 2025–2029 vast. Dit plan geeft richting aan het werk in de komende jaren.

We inspecteerden circa 100 kilometer riool en reinigden alle hemelwaterkolken. Ook voerden we klein onderhoud uit. Daarnaast werkten we aan bewustwording rondom water en klimaat. Zo deden 500 kinderen mee aan de Kids Klimaat Experience.

In 2025 werkten we onder andere aan:

- Ruitersboslaan fase 2
- Peperbos Prinsenbeek en omliggende straten
- voorbereidingen voor klimaatadaptieve projecten, zoals het Nolensplein, Chasséplein en Jack van Gilsplein

Verschillende locaties zijn vergroend, waaronder de Lovensdijkstraat, het Zandbergplein, het Brabantpark en de Calandstraat in de Hoge Vucht.

Versobering
We voerden versoberingen door. Zo vervangen we afvalbakken en bankjes niet standaard meer.

Gazons zijn omgevormd naar bloemrijke bermen, maar leverde niet de besparing op zoals verwacht. Bij openbare verlichting sturen we op energiekosten, maar houden we rekening met veiligheid en beleving.

Op bijzondere plekken, zoals het Begijnhof en de Merckxtuin, is gekeken hoe onderhoud efficiënter kan zonder dat de uitstraling achteruitgaat.

We communiceren gerichter over klimaatadaptatie. Bewoners zijn zich in het algemeen bewust van de noodzaak, maar voelen zich nog te weinig geroepen voor inzet op eigen terrein en zijn nog te weinig bekend met de daarvoor beschikbare middelen. Initiatieven, zoals het NK Tegelwippen, richtten we daarom meer op de inzet van particulieren.

Vernieuwen
Het programma Groene straten en pleinen komt op gang. Projecten zijn steeds beter met elkaar verbonden, zoals bij het Nolensplein.

Vanuit het programma Stad in een Park werd afgelopen jaar de titel National Park City aan Breda toegekend. De eerste Goeie Stoepkes-route in Princenhage is gerealiseerd en helpt bewoners met een fysieke beperking zich beter te verplaatsen.

Met de Jantje Betonprijs kregen we waardering voor speelplekken en andere speelmogelijkheden in de stad. We werkten aan het opstellen van het gemeentelijk plan schoon. Hierin is de samenwerking met bewoners en partners overzichtelijk samengebracht, inclusief de inzet van SUP-gelden tegen zwerfvuil. Dit plan is inmiddels aan de gemeenteraad aangeboden.

Afvalservice
De wettelijke zorgplicht wordt ingevuld met de reguliere inzameling van huishoudelijk afval bij de inwoners aan huis en in de wijk. Dit gaat om de inzameling van papier en karton, groente, fruit, tuinafval en etensresten, plastic verpakkingen, blik en drinkpakken, textiel, glas, restafval, grofvuil, herbruikbare goederen en de milieustations.

Voor de extra aandacht voor afvalscheiding, afvalpreventie en circulariteit voerden we diverse acties uit. Onder andere de open dag, zero waste festival, afvalcoaches in de wijk, compostactie, klimaatfestival, aanrechtbakjes, eenduidige bestickering in inpandige afvalruimtes, free fashion store met #stoftotnadenken. Continue is er aandacht voor communicatie via de website, afvalwijzer, sociale media, mupi's, rode kaarten en advertenties in Breda Vandaag.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid openbare ruimte

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat tevreden is over de bruikbaarheid van de openbare ruimte

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
71	65	65	80	68

Toelichting: We zien dat het percentage na een terugval de afgelopen jaren stabiel blijft en iets stijgt. Dit komt waarschijnlijk doordat we achterstallig onderhoud hebben ingehaald. Ook spelen projecten in de openbare ruimte mee, waarbij extra aandacht is voor groen, ontmoeten en bewegen.

Indicator: Schoon, heel en veilig

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat de openbare ruimte als schoon, heel en veilig ervaart

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
89	89	89	80	88

Toelichting: We zijn begonnen met het uitvoeren van de afspraken die in 2024 zijn vastgelegd in het vernieuwde beleidskader voor kapitaalgoederen. Op veel plekken in de openbare ruimte wordt nu zichtbaar achterstallig onderhoud ingehaald.

Indicator: Beleving afvalinzameling

Omschrijving: Rapportcijfer afvalinzameling

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
7,3	8	8	8	7,5

Toelichting: Inwoners geven gemiddeld een 7,5 voor de afvalinzameling. De vragenlijst is in 2025 vernieuwd, waardoor de resultaten niet volledig te vergelijken zijn met eerdere jaren. Dit kan invloed hebben op het cijfer.

Indicator: Restafval

Omschrijving: Omvang huishoudelijk restafval, in kilogram per inwoner per jaar

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV

Meeteenheid: Kg per inwoner

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
148	152	146,7	147	163,1

Toelichting: De hoeveelheid restafval is toegenomen in 2025. Er is landelijk ook sprake van een stijging waarvoor het CBS ook nog geen duidelijke verklaring heeft.

Indicator: Openbaar groen

Omschrijving: Percentage bomen dat aan de veiligheidsnormen voldoet

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
95				

Toelichting: Het stedelijk groen is sinds de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen in 2024 officieel opgenomen als kapitaalgoed. Eind 2025 zijn er inspecties uitgevoerd voor het volledige groenbestand. Op basis van deze inspecties kunnen we de onderhoudskwaliteit bepalen en een passende streefwaarde vaststellen. Vandaar dat er nu nog geen streefwaarde of realisatiewaarde beschikbaar is.

Indicator: Aantal bomen

Omschrijving: Aantal bomen

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
109.442	109.700	110.000	110.000	

Toelichting: Uit het eerste deel van de inhaalslag op de boominspecties is veel onderhoudswerk naar voren gekomen. Daarbij zijn ook bomen verwijderd. We hebben extra aandacht besteed aan de herplant van deze bomen. Het behalen van deze herplantopgave blijft een aandachtspunt en wordt door verschillende factoren beïnvloed, zoals het wel of niet aanslaan van jonge bomen door weersomstandigheden.

Over het geheel genomen halen we zowel de onderhoudsopgave als de herplantopgave.
Zolang deze inhaalslag nog loopt is er geen exact realisatie cijfer beschikbaar.

Indicator: Onderhoud wegen

Omschrijving: Percentage van de wegen dat geen ernstige schade vertoont

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
84	85	82	90	86

Toelichting: In 2025 is hard gewerkt aan het onderhoud rondom de wegverharding. Daarbij is extra aandacht besteedt aan elementverhardingen (stenen en tegels in woonstraten) op verschillende plekken in Breda. De stap naar verbetering is ingezet, maar hier is nog flink werk te verzetten.

Indicator: Wateroverlast

Omschrijving: Aantal keer dat waterlast voorkomt in Breda door zware hoosbuien.

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
1	1	1	1	1

Toelichting: In 2025 is niet vaker dan een keer op dezelfde locatie wateroverlast ontstaan door een bui.

Indicator: Scheidingspercentage

Omschrijving: Het percentage afval dat gescheiden wordt ingezameld ten opzichte van het totaal aan huishoudelijk afval

Bron: Gemeente Breda, Afvalservice

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
		64		62,3

Toelichting: Het scheidingspercentage is licht gedaald van 64% (2024) naar 62,3% (2025). Dit komt waarschijnlijk door een algemene stijging van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval. Dit is een nieuwe indicator. Daarom zijn geen eerdere realisatiecijfers beschikbaar.

Indicator: Aantal kilo's huishoudelijk afval

Omschrijving: Het totaal aantal kilo's fijn en grof restafval plus afval dat gescheiden wordt ingezameld (gemiddeld per persoon per jaar)

Bron: Gemeente Breda, Afvalservice

Meeteenheid: Aantal kg per persoon per jaar

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
				449,8

Toelichting: De totale hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner is gestegen in 2025. Landelijk wordt dezelfde trend gezien. Het CBS heeft hiervoor ook nog geen duidelijke verklaring. Dit is een nieuwe indicator. Daarom zijn geen eerdere realisatiecijfers beschikbaar.

Thema Beheer van het gemeentelijk vastgoed

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

In 2025 zetten we in op de instandhouding van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Er is voorts een belangrijke impuls gegeven aan het strategisch vastgoedmanagement en met de ontwikkeling van de Integrale Huisvestingsplannen (IHP's) zijn we nadrukkelijker in staat om te sturen op ons maatschappelijk vastgoed.

In 2025 werkten we aan de totstandkoming van de IHP's Cultuur en Sport. We verwachten dat deze in het eerste kwartaal van 2026 worden afgerond. Aansluitend volgende de IHP's Dorp-en Wijkvoorzieningen alsmede Ambtelijke Huisvesting. De nota Vastgoed stelde het college in december 2025 vast en inmiddels is deze ook vastgesteld door de gemeenteraad. De referentienormen zijn van naam gewijzigd naar voorzieningenrichtlijn. Deze kwam ambtelijk gereed in 2025 en is inmiddels ook aan de gemeenteraad ter informatie aangeboden.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Het onderzoek en de besluitvorming over woonwagenstandplaatsen zijn afgerond. Breda investeert in 29 extra standplaatsen op 7 bestaande woonwagenlocaties. Dit is in december 2025 gecommuniceerd via de website van de gemeente Breda. We hebben de panden onderhouden conform het vigerende onderhoudsbeleid (gemiddeld conditieniveau 3).

IHP Sport
Het IHP sport waarin zowel de gemeentelijke binnensportaccommodaties als de buitensportaccommodaties in worden meegenomen, bevindt zich in een afrondende fase. Relevante informatie is verzameld, er is een dashboard ontwikkeld en met de uitwerking van de scenario's wordt gestart.

MFA Bavel
Er is in november 2025 voor de MFA Bavel een realisatiebesluit genomen door de gemeenteraad.

Sporthal Princenhage
In 2025 is de initiatieffase doorlopen. Er is een variantenstudie uitgevoerd en er is onderzoek gedaan naar locaties.

Tarievennota
Het proces om te komen tot een nieuwe tarievennota sportvoorzieningen heeft vertraging opgelopen vanwege onvoldoende personele capaciteit. Inmiddels is het proces opgestart.

De Kragt
In 2025 heeft de exploitatie bijgedragen aan een samenwerking tussen de talentprogramma's, het sportonderwijs en de breedtesport. In 2025 zijn maandelijks workshops, ontmoetingen en uitwisselingen geweest tussen de betrokken partijen in talentcentrum De Kragt. Vanuit gemeentelijke inzet Verbeter Breda zijn er extra middelen gevonden om de verbinding met de wijk te vergoten. Daarmee worden sportieve initiatieven vanuit de inwoners van De Hoge Vucht eerder gesignaleerd en naar De Kragt toegetrokken. Bovendien worden onder andere structurele evenementen georganiseerd voor de wijk. Ook wordt er intensief (samen)gewerkt om het sport- en beweegaanbod inclusief te maken. We blijven bijsturen om talentprogramma's, verenigingen en wijkactiviteiten en onderwijs optimaal te kunnen huisvesten in het gebouw.

INDICATOREN

.**Thema-indicatoren**

Indicator: Tevredenheid binnensport

Omschrijving: Tevredenheid door gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties over de binnensportaccommodaties

Bron: Gemeente Breda, stadsenquête

Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
8	7,8		7,5	

Toelichting: Uit gemeentelijke enquête gehaald. Geen meting in 2025.

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties velden

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties buitenvelden

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
80	80	80	80	80

Toelichting: We streven naar een bezettingsgraad van 80%. In 2025 hebben we deze bezettingsgraad bereikt. We proberen dit vast te houden.

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties: onderwijs

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties: onderwijsgebruik binnen

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
52	58	60	60	60

Toelichting: Streefwaarde gerealiseerd

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties: verenigingen

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties: verenigingsgebruik binnen

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
72	72	75	80	75

Toelichting: We proberen te komen tot bezettingsgraad van 80%.

Indicator: Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Omschrijving: CO_2 uitstoot per Bruto Vloer Oppervlak (BVO) van de kernportefeuille

Bron: Meetgegevens slimme meters

Meeteenheid: Kg CO_2 per m^2 BVO kernportefeuille

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
	24	29,47	28	25,6

Toelichting: Door correctie van de gerekende 'Bruto Vloer Oppervlak' (BVO) is de streefwaarde ruimschoots gehaald.

Thema Open overheid

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Onder dit thema vallen de (loon)budgetten van college, gemeenteraad, griffie en Rekenkamer. Een belangrijk deel van de inhoudelijke verantwoording op dit thema is terug te lezen onder het thema Verbindend Bestuur, programma 2. Vanaf begroting 2026 zijn deze thema's ook samengevoegd. Raad, griffie en Rekenkamer hebben hun eigen wijze van verantwoording van hun werkzaamheden.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Representatie

- Er zijn in 2025 53 Koninklijke Onderscheidingen toegekend.
- Diverse herdenkingen en evenementen zijn op een passende en waardige wijze voorbereid en uitgevoerd.
- Leden van het Koninklijk Huis hebben Breda meermaals bezocht.

Rekenkamer
De rekenkamer schreef in 2025 een informerende rekenkamerbrief over het ravijnjaar en publiceerde een rapport over de grip van de gemeenteraad op verbonden partijen. Verder zijn 2 nieuwe rekenkameronderzoeken gestart (woningbouwbeleid en algoritmes). De rekenkamer werkte in 2025 aan een stevig fundament onder haar werkzaamheden. Het vernieuwen van de verordening gemeentelijke rekenkamer was hier een belangrijk onderdeel van. Uitgebreidere informatie over de werkzaamheden van de rekenkamer zijn te vinden in het eigen jaarverslag.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Lasten				
Veilig Breda	42.289	45.639	44.188	1.451
Dienstverlening	15.344	16.569	15.027	1.542
Beheer van de openbare ruimte	104.931	108.250	106.546	1.704
Beheer van het gemeentelijk vastgoed	26.845	28.789	34.056	-5.267
Open overheid	6.031	6.209	6.690	-482
Totaal Lasten	**195.441**	**205.456**	**206.507**	**-1.051**
Baten				
Veilig Breda	16.048	18.754	17.023	1.732
Dienstverlening	7.970	8.505	7.915	590
Beheer van de openbare ruimte	70.954	73.773	71.141	2.632
Beheer van het gemeentelijk vastgoed	11.042	12.856	17.605	-4.750
Totaal Baten	**106.014**	**113.888**	**113.684**	**204**
Stortingen				
Reserve Kapitaalgoederen	2.262	2.262	2.262	0
Exploitatiereserve programma 4	3.255	3.255	3.255	0
Investeringsreserve programma 4	73	73	73	0
Totaal Stortingen	**5.591**	**5.591**	**5.591**	**0**

Onttrekkingen				
Algemene reserve programma 4	13	13	13	0
Exploitatiereserve programma 4	348	681	538	143
Investeringsreserve programma 4	227	327	322	5
Totaal Onttrekkingen	**587**	**1.020**	**872**	**148**
Gerealiseerd resultaat	**94.430**	**96.138**	**97.542**	**-1.404**

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

De afwijking ten opzichte van de begroting is € -1,4 miljoen. Hieronder geven we per thema een nadere toelichting.

Thema Veilig Breda (resultaat: € -0,4 miljoen)

- **Veiligheid openbare ruimte: € -1,9 miljoen**
  - Evenementen laten in totaal een verwacht tekort zien van € 1,2 miljoen. Dit komt doordat er meer personele capaciteit nodig is door complexe procedures bij vergunningverlening en benodigde inzet op onder andere crowdmanagement bij grote evenementen.
  - De legesopbrengsten voor de uitbreiding nieuwe ligplaatsen bootjes is niet haalbaar. In de kadernota is hier structurele dekking voor toegekend. Daarnaast verwachten we minder opbrengsten op de bestaande ligplaatsen en havengelden, samen € -0,2 miljoen.
  - Het positieve resultaat op fiscale handhaving van € 0,3 miljoen is veroorzaakt door de toename van het aantal naheffingsaanslagen vanwege nieuwe betaald parkeren gebieden.
  - Er is een tekort van € -0,4 miljoen op het opleidingsbudget van Boa's, veroorzaakt door wettelijk verplichte opleidingen, hogere uitgaven voor C2000 portofoons en sleep- en tolkkosten en hogere kosten voor het wagenpark.
  - Een aantal overige kleinere tekorten tellen op tot een verwacht resultaat van € -0,4 miljoen. Zo is er een tekort door extra inzet voor vergunningverleners en blijven legesopbrengsten van DHW achter op de begroting.
- **Fysieke Veiligheid: € 0,8 miljoen**
  - De Omgevingswet geeft een resultaat van € -0,8 miljoen. Tegenover hogere legesinkomsten van € 0,1 miljoen, mede veroorzaakt door een vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren, zorgde overbezetting van personeel voor een nadeel van € 0,9 miljoen. Vanuit de Wet Kwaliteitsborging ter compensatie zijn tot en met 2026 middelen toegekend om de periode te overbruggen tussen de WABO en de Omgevingswet. Dit is onvoldoende om het nadeel op te vangen.
  - Twee gemeenschappelijke regelingen, de Veiligheidsregio (VRMWB) en Omgevingsdienst (OMWB), vragen in 2025 een lagere bijdrage. De VRMWB vanwege een herberekening Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) voor € 0,4 miljoen en de OMWB vanwege het niet realiseren van hun voorgestelde werkplan 2025 (€ 0,9 miljoen).
  - Op overige posten binnen Fysieke Veiligheid hebben een positief resultaat van € 0,3 miljoen.
- **Zichtbare criminaliteit: € 0,2 miljoen**
  - Minder inzet van personeel bij buurtpreventie in verband met capaciteitskrapte.
- **Ondermijning: € 0,3 miljoen**
  - Minder uitgaven voor projectkosten en een onderbezetting van personeel.
    De subsidiegelden voor Preventie en Gezag zijn in 2025 nog niet volledig besteed en blijven beschikbaar voor 2026.
- **Veilig Breda algemeen: € 0,1 miljoen**
  - Hogere opbrengst uit precario.

- **Zorg en Veiligheid: € 0,1 miljoen**
    - Door een hogere bijdrage van het Rijk voor ex-gedetineerden en verwarde personen ten behoeve van een uitgaande subsidie blijven eigen middelen hiervoor over. Daarnaast waren er lagere uitgaven voor buurtbemiddeling.

Thema Dienstverlening (resultaat: € 0,9 miljoen)

- **Publiekszaken (resultaat: € 0,9 miljoen)**
  Het resultaat komt onder meer door efficiëntere inzet van personeel. Dit leidde tot minder inhuur (€ 0,7 miljoen). Er zijn hogere opbrengsten uit RNI gerealiseerd (€ 0,2 miljoen). Vanuit het Rijk is met de septembercirculaire € 0,6 miljoen ter beschikking gesteld voor de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen, waardoor dit kostenneutraal uitgevoerd is.

Thema Beheer van de openbare ruimte (resultaat: € -0,9 miljoen)

- **Afvalservice (resultaat: € -1,2 miljoen)**
  Het resultaat op huishoudelijk afval is € 0,8 miljoen negatief
    - De personele lasten zijn met in totaal € 0,6 miljoen overschreden, reden daarvan is ziekteverzuim en afbouw vakantie-uren waardoor er fors meer ingehuurd is (€ 0,5 miljoen). Daarnaast is er een impuls geweest in de productie-ondersteuning (€ 0,2 miljoen).
    - De afvalverwerkingskosten voor huishoudelijk restafval en de papier- en AEEA opbrengsten waren lager dan ingeschat (€ 0,5 miljoen).
    - De afvalstoffenheffing geeft, gesaldeerd met lagere kwijtscheldingslasten en een hogere dotatie dubieuze debiteuren, een negatieve afwijking van € 0,2 miljoen.
    - Daarnaast is meer onderhoud gepleegd aan ondergrondse containers (€ 0,1 miljoen). Er zijn echter ook incidentele meevallers geweest vanuit Verpact (€ 0,2 miljoen) en de GR Nazorg Gesloten Stortplaatsen (€ 0,2 miljoen). Op overige exploitatiebudgetten, zoals IT bleef € 0,2 miljoen over.
    - Vanuit de egalisatievoorziening, waar het jaarlijkse resultaat op het huishoudelijke deel van de afvalinzameling en verwerking aan wordt toegevoegd of onttrokken, is € 0,1 miljoen ingezet. Daarmee is de voorziening leeg.

  Het resultaat op bedrijfsmatig afval is € 0,4 miljoen negatief
    - De redenen van deze overschrijding hebben te maken met lagere bedrijfsmatige opbrengsten en een hogere aanvullende dotatie dubieuze debiteuren (€ 0,2 miljoen), hogere personele lasten van € 0,1 miljoen en hogere afvalverwerkingskosten bedrijfsafval met € 0,1 miljoen.
- **Beheer en onderhoud Groen: € 0,3 miljoen**
    - Op waterwegen en voorzieningen moet een inhaalslag gemaakt worden met inspecties en onderhoud. Omdat de inspecties laat opgestart zijn, zijn de lasten in 2025 € 0,9 miljoen lager uitgevallen.
    - Op groenonderhoud is daarentegen de gewenste besparing bij het omvormen van gazon naar kruidenrijk grasland niet behaald. Het maaien van kruidenrijk grasland in stedelijk gebied blijkt duurder uit te pakken dan gedacht. Daarnaast bleken de kosten van het Wagenpark hoger dan begroot. Doordat er in 2025 extra middelen zijn toegevoegd aan de begroting voor het onderhoud van beplanting in de woonwijken en deze vanwege de krapte op de arbeidsmarkt niet volledig zijn benut, is het resultaat beperkt tot € -0,3 miljoen.
    - Op het onderdeel Bomen is er een resultaat van € -0,2 miljoen, doordat de achterstand op snoei is ingelopen en de inspecties op orde zijn gebracht.
    - Daarnaast is er op het onderdeel ecologie een resultaat van € -0,1 miljoen ontstaan door extra werkzaamheden in het hakhoutbeheer en de inzet op de beheersing van de Aziatische Hoornaar.
- **Beheer en onderhoud Wegen: € -0,1 miljoen**
  Het resultaat op wegen is gunstiger dan in de bestuursrapportage werd verwacht.
    - De belangrijkste oorzaak is het positieve resultaat van € 0,9 miljoen op openbare verlichting. Hier moet een inhaalslag gemaakt worden met inspecties en onderhoud. De inspecties worden op basis van AI uitgevoerd. Dit is veel goedkoper. Dit kan echter pas in 2026 uitgevoerd worden. Omdat de inspecties later zijn, zijn er ook geen maatregelen naar aanleiding van inspecties uitgevoerd.

- Op verharding is veel werk verzet om de kwaliteit te verhogen met klein onderhoud en maatregelen na inspecties. De kapitaallasten vallen lager uit, doordat een aantal investeringen vertraging hebben opgelopen. Er resulteert € 0,3 miljoen op verharding.
- Gladheidsbestrijding heeft een tekort van € -0,5 miljoen door een groot aantal strooirondes aan het einde van het jaar en een hoger dan begrote doorbelasting vanuit het Wagenpark.
- Reiniging heeft een overschrijding van € -0,2 miljoen door hoge kosten aan de veegwagens en extreme vervuiling op industrieterrein Hazeldonk.
- De toenemende kosten van calamiteiten leiden al enkele jaren tot overschrijdingen, waarvoor vanaf de begroting 2026 € 0,3 miljoen structureel is toegekend om calamiteiten op te vangen. Ook in 2025 bedraagt dit de overschrijding. Naast een toenemend aantal drugsdumpingen, is er overlast van uitgebrande scooters, oliesporen en het dumpen van lachgasflessen.
- Op het onderdeel kabels & leidingen is er een resultaat van € -0,1 miljoen in verband met externe ondersteuning bij de visie 'Regie op de ondergrond' en noodzakelijke juridische ondersteuning bij de verwerking van afspraken met Brabant Water.
- Op kermissen is onvoldoende budget voor de benodigde capaciteit en zijn de staangelden, die via een veiling tot stand komen, veelal lager dan begroot. Daarnaast zijn er hogere kosten voor veiligheid en sfeerbeheer. De overschrijding bedraagt € -0,1 miljoen.
- De organisatie van de weekmarkten is overgebracht naar de Stichting weekmarkten. De energielasten drukken in 2025 nog op de gemeente, waardoor een overschrijding van € -0,1 miljoen ontstaat. Vanaf 2026 zijn er afspraken gemaakt voor stroomverrekening met de afnemers.

- **Riolering: € 0 miljoen**
  De droge zomer heeft een positief effect gehad op de uitgaven. Er is er een inhaalslag gemaakt op het wegwerken van meldingen. Ook is er voor één school minder subsidie uitgekeerd. Het saldo van rioolheffing en kwijtschelding was in 2025 conform begroot. Het totaalresultaat van het product riolering was € 0,5 miljoen en is gedoteerd aan de egalisatievoorziening riolering. Hierdoor is in 2025 uiteindelijk € 1,4 miljoen onttrokken aan de voorziening, in plaats van de begrote € 1,9 miljoen.

Thema Vastgoedbeheer: € -0,5 miljoen

- De vaststelling van de regeling 'Specifieke uitkering stimulering sport 2023' is ontvangen. Door het Rijk is daarop een aanvullende uitkering verleend van € 0,5 miljoen. Daarnaast is er door deze regeling een hogere vergoeding voor de btw compensatie ontvangen dan begroot (0,3 miljoen).
- Om de toereikendheid van de onderhoudsvoorziening in de toekomst te kunnen borgen, is er een extra dotatie van € 2,3 miljoen gedaan.
- Er is € 0,3 miljoen extra aan onderhoudskosten uitgeven voor de instandhouding van het gewenste onderhoudsniveau van diverse (sport)accommodaties.
- Net als in 2024 bleef het ook in 2025 noodzakelijk om voor verschillende functies extra medewerkers in te huren om ziekteverzuim en vacatureruimte binnen het reguliere personeelsbestand op te vangen dan wel de continuïteit van het werk te waarborgen. Dit resulteerde in aanvullende personele lasten van € 0,9 miljoen. Ook in 2026 blijft een deel van deze inzet noodzakelijk.
- Het risico op oninbaarheid met betrekking tot de diverse opbrengsten binnen de vastgoedportefeuille leidde tot een aanvullende dotatie van € 0,4 miljoen.
- De start van de sloop van het pand aan de Lange Vore ten behoeve van de MFA Bavel is gestart in december 2025. Conform BBV-regelgeving dient de boekwaarde versneld afgeschreven te worden. Dit heeft geleid tot een eenmalige afschrijving van € 0,6 miljoen.
- De energielasten vielen lager uit dan begroot. Dit resulteerde in een voordeel van € 0,6 miljoen.
- Vrijval voorziening in verband met NAC Breda/stadioncomplex bedraagt € 2,9 miljoen. Door overeenstemming over overdracht van het stadioncomplex valt de eerder gevormde voorziening duurzame waardevermindering gedeeltelijk vrij.
- De verkoop van business-appartementen is in 2025 budgetneutraal. De in het bestuursakkoord opgenomen ombuiging verkoop vastgoed voor € 0,2 miljoen per jaar is dan ook niet gerealiseerd. De totale ombuiging van € 0,8 miljoen, zoals opgenomen in het bestuursakkoord, is al wel in voorgaande jaren behaald.

- Voor de overdracht van het stadioncomplex zijn aanvullende advieskosten gemaakt. Daarnaast is er een tekort ontstaan bij de bediening en het onderhoud van de veiligheidsschermen en zijn de afschrijvingslasten van de oplegnokken niet doorbelast. Dit leidt samen tot een extra last van € 0,2 miljoen.

Thema Open overheid (resultaat: € -0,5 miljoen)

- **Rekenkamer (resultaat: € 0,1 miljoen)**
  In 2025 wordt het jaarresultaat, conform de vastgestelde verordening rekenkamer, via resultaatbestemming overgeheveld naar 2026.
- **College en ondersteuning college (resultaat: € -0,8 miljoen)**
  Het resultaat is voornamelijk het gevolg van een extra dotatie van € -0,7 miljoen aan de pensioenvorming (AppA-voorziening) voor (ex-) wethouders. De voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van externe opgestelde berekeningen. Hierin is tevens het effect van de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp) meegenomen. Daarnaast is door hogere salarislasten en sociale lasten van de collegeleden een resultaat van € 0,1 miljoen ontstaan.
- **Raad, commissies en griffie (resultaat: € 0,2 miljoen)**
  Door lagere personele lasten is er een resultaat van € 0,2 miljoen ontstaan.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Basis op orde in Breda						
Openbare ruimte: herinrichtingen	805	200	400	-200		405
Openbare ruimte: wegen	7.479	5.983	7.125	-1.142		355
Openbare ruimte: klimaatadaptatie	264	200	247	-47		17
Openbare ruimte: water	100	0	0	0		100
Openbare ruimte: openbare verlichting	14.698	4.080	4.365	-285		10.334
Openbare ruimte: water nautisch beheer	104	0	1	-1	104	0
Openbare ruimte	900	450	691	-241		209
Wilhelminapark	200	50	50	0		150
Bomen	1.842	1.500	1.547	-47		295
Beleidsdoelen droogte, hitte, wateroverlast, waterrecreatie	1.401	430	182	248		1.219
Landschapsverbetering Singelstructuur	833	295	81	214		752
Park Haagse Beemden	141	100	57	43	50	34
Openbare ruimte en pleinenaanpak	1.950	450	475	-25		1.475
Groene pleinen en parken 2.0	366	80	192	-112	170	4
Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouw	280	25	0	25	230	50
Stad in het park	496	0	0	0	496	0
Levensbos	362	50	68	-18		294
Vastgoedbeheer	9.816	7.600	6.311	1.289	76	3.429
Herhuisvesting uitvoeringslocaties	118	475	79	396		40
Talentencentrum	285	235	178	57		107
MFA Bavel	17.804	1.798	879	919		16.925
Sportaccommodaties	575	375	69	306		506
Sporthal de Doelen	352	100	24	76		328
Willemsbrug	1.967	100	46	54		1.921

Specifieke kunstwerken	1.840	555	369	186		1.471
Afvalservice	1.287	1.136	504	632	1	782
Riolering	44.533	14.000	10.091	3.909		34.442
Investeringen veiligheid	291	225	252	-27		39
Totaal	**111.089**	**40.492**	**34.282**	**6.210**	**1.127**	**75.680**

Openbare ruimte: herinrichtingen en Groene Pleinen en Parken 2.0
Projecten van dit krediet moeten in samenhang bezien worden met andere kredieten openbare ruimte. Er is een versnelling ten opzichte van wat bij de bestuursrapportage was ingeschat. Het restant van het Monseigneur Nolensplein valt vrij.

Wegen
In 2025 is er door het uitvoeren van grootschalig onderhoud aan open verharding (monodisciplinair) en het uitvoeren van de reguliere vervangingsopgaven de benodigde realisatie bereikt. Bij de bestuursrapportage was voorzichtigheidshalve 80% uitnutting geprognotiseerd, maar uiteindelijk is 95% behaald van de oorspronkelijke opgave.

Klimaatadaptatie
We voeren klimaatadaptieve projecten altijd uit als werk-met-werk-projecten. Zo worden hittemaatregelen altijd gecombineerd met projecten voor droogteaanpak, wateroverlast en reguliere onderhoudsprojecten in de stad. Project Brabantpark staat nog open voor afronding.

Verduurzaming openbare verlichting
Voor Openbare Verlichting is in 2025 een flinke stap gezet in de verduurzaming van de verlichting, de overgang naar LED. De laatste tranche van het huidige bestek is doorgeschoven naar 2026, waardoor € 4,4 miljoen is uitgenut ten opzichte van de eerder afgegeven € 4,9 miljoen. De aanbesteding van het nieuwe contract, welke eind 2025 zou ingaan, is uitgesteld en wordt nu voorjaar 2026 gestart.

Openbare ruimte
Betreft Stedelijk groen. Bij de bestuursrapportage is een neerwaartse bijstelling gedaan. Door het uitvoeren van aanvullende projecten is toch nagenoeg € 0,7 miljoen gerealiseerd. Hiermee is de benodigde realisatie om groen op onderhoudsniveau te krijgen en te houden ingezet. Het restantantkrediet van 2025 wordt in de programmering van 2026 meegenomen.

Nautisch beheer
Betreft aanmeerplaatsen die niet meer aangelegd gaan worden. Dit restant investeringsgeld valt vrij.

Bomen
De ingezette lijn om vanaf eind 2023, op basis van uitgevoerde inspecties, het bomenbestand te beheren en te onderhouden, is in 2025 met dezelfde snelheid voortgezet. Globaal is in 2025 een derde van het areaal aan bomen geïnspecteerd en het benodigde uitvoerende onderhoudswerk dat daaruit voortvloeide (snoeien) uitgevoerd.

Beleidsdoelen droogte, hitte en wateroverlast
Eind 2025 is het gemeentelijk plan waterwegen en voorzieningen vastgesteld. Het onderdeel waterkwaliteit en recreatie is mede afhankelijk van de uitkomsten van de KRW-opgave. Om die reden is het budget voor beleidsdoelen waterkwaliteit en recreatie niet benut en wordt in 2026-2027 gepland.

Landschapsverbetering Singelstructuur
De ontwikkeling van de singelstructuur verloopt langzamer dan verwacht.

Park Haagse Beemden
Dit project is nagenoeg afgerond en goedkoper uitgevallen. Bij de jaarrekening 2025 valt € 50.000 vrij en wordt het overige restant ingezet voor de afronding in 2026.

Openbare ruimte en pleinenaanpak
De impuls openbare ruimte is opgedeeld in € 4,0 miljoen voor groene straten en pleinen en € 2,0 miljoen voor een kwaliteitsimpuls. Voor groene straten en pleinen zijn de kortlopende projecten uitgevoerd voor ongeveer € 1,0 miljoen. Het overige budget wordt uitgevoerd in 2026 en 2027.
Het beschikbare impulsbudget kwaliteitslag is in de afgelopen periode gelabeld aan projecten. Hierbij gaat het om toegankelijkheid voor de toiletten Galderse Meren, uitbreiding fietsenstalling NAC, realisatie Anne Frankboom en Brigidapad/Kerkhof Bavel.

Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouw
Hiervan valt € 0,2 miljoen vrij en wordt € 50.000 meegenomen naar 2026 ten behoeve van de sanitaire voorzieningen passantenhaven.

Stad in een park
Voor Stad in een Park is geen eigen investeringsbudget nodig. Hiervoor is procesgeld benodigd in de exploitatie. In de investeringssfeer wordt door middel van andere investeringsbudgetten invulling gegeven aan de doelstellingen van Stad in een Park. Dit separate krediet valt daarom vrij bij de jaarrekening 2025.

Levensbos
Op dit moment is er ca 4.000 m² bos gedoneerd via 346 donaties (waarvan 12 van organisaties). De aankomende jaren worden meerdere donaties verwacht. Mogelijk worden ook bomen van projecten, waar niet voldoende ruimte is om alle bomen terug te laten komen, geplant in het levensbos.

Vastgoedbeheer
Deze post is een optelling van meerdere soorten investeringen die in bepaalde gevallen ook verband houden met elkaar:

Brand- en dakveiligheid
De afgelopen jaren zijn brandscans uitgevoerd om het brandveiligheidsniveau van gemeentelijke gebouwen in kaart te brengen. De projecten waren in 2024 afgerond en in 2025 heeft ook de administratieve afronding plaatsgevonden.
Voor twee panden die in het verleden buiten de scope van de brandscans vielen, zijn in 2025 alsnog inventarisaties uitgevoerd. De werkzaamheden worden in 2026 uitgevoerd.

Toegankelijkheid
De gemeente zorgt ervoor dat openbaar toegankelijke gemeentelijke gebouwen voor iedereen toegankelijk zijn. In 2024 is de toegankelijkheid van 54 gebouwen onderzocht. De hieruit voortvloeiende maatregelen zijn in 2025 afgerond, evenals de aanleg en aanpassing van 24 parkeerplaatsen voor mensen met een functiebeperking.

Functionele aanpassingen
In 2025 zijn wederom bij verschillende panden diverse functionele aanpassingen gerealiseerd.

Verduurzaming
In 2025 is het verduurzamingskrediet ingezet voor de vervanging van de verlichting door ledverlichting in het Stadskantoor. Er zijn zonnepanelen geplaatst op de Riethil en de verduurzaming van het buurthuis aan de Mgr. De Vetstraat is afgerond. Daarnaast zijn voor meerdere panden onderzoeken uitgevoerd naar toekomstige verduurzamingsmaatregelen.

Oplegnokken NAC
Uit een gebouwinspectie in 2022 bleek dat er schade is aan de oplegnokken bij de hoekgebouwen van het Rat Verlegh Stadion. Tijdens de voorbereidingen voor het herstel (medio 2023) bleek dat het gaat om fouten in het constructieontwerp en tijdens de bouw. Alleen onderhoud is onvoldoende om deze schade op te lossen. Met deze investering voldoen we weer aan de eisen die onder andere door de KNVB worden gesteld aan een voetbalstadion. De uitvoering is gestart in september 2024 en afgerond eind 2025 (€ 1,2 miljoen).

Slingerweg 7
In het kader van de ontwikkelingen in het Innovatiedistrict is de Slingerweg 7 aangekocht voor € 3,6 miljoen.

Herhuisvesting uitvoeringslocaties
Het project Herhuisvesting buitendiensten zit in de ambitiefase. Bij de bestuursrapportage is een aanvullend budget beschikbaar gesteld om het aanvullende onderzoek te kunnen afronden. De resultaten van het onderzoek leggen we in 2026 voor.

Talentencentrum
De werkzaamheden in de nazorgfase zijn afgerond. Wel is gebleken dat aanvullende werkzaamheden en aanpassingen noodzakelijk zijn. Het resterende budget van € 107.000 wordt in 2026 hiervoor ingezet.

MFA Bavel
In 2025 rondden we de projectfase af en stelden we het definitief ontwerp vast. Daarna zijn we gestart met de uitvoeringsfase en de voorbereidende werkzaamheden voor de bouw. Er is enige vertraging opgetreden vanwege netcongestieproblematiek en de beoordeling van de milieueffecten. Deze zijn inmiddels opgelost en afgerond. De vertraging had gevolgen voor de planning, waardoor ook de besteding van het budget later plaatsvindt.

Sportaccommodaties
Het project Ontsluiting sportpark Roosberg Bavel is gestart en wordt afgerond in 2026.

Sporthal De Doelen
In 2025 is de beoogde investering voor een nieuwe sportaccommodatie in Princenhage bij de begrotingsbehandeling afgewogen met andere ambities binnen Breda. Tevens zijn enkele aspecten onderzocht die van belang zijn voor de haalbaarheid en het te nemen besluit over het opstarten van de planfase. Hierbij is ook de inbreng meegenomen van stakeholders, zoals de betrokken sportverenigingen.

Willemsbrug
Voor groot onderhoud aan de Willemsbrug is € 2 miljoen gevoteerd. In 2025 heeft het voorbereidingswerk plaatsgevonden. De uitvoering gebeurt in 2026 en 2027.

Specifieke kunstwerken
Het budget voor de instandhouding van de civieltechnische kunstwerken was benodigd voor het vervangen van een aantal houten bruggen. Hiervan zou de helft in 2025 en de andere helft in 2026 worden vervangen. Echter vanuit het uitlopen van de aanbesteding is de planning van vervanging van 3 houten bruggen niet geheel gerealiseerd. De damwand Krouwelaarhaven is uitgevoerd en herstel van de kademuur Nieuwe Prinsenkade is voorbereid. Daarnaast is eind 2025 krediet gevoteerd (€ 0,6 miljoen) voor de vervanging van een duiker en een vlonderpad. De uitvoering hiervan vindt plaats in 2026.

Afvalservice
Het project om de paslezers voor de ondergrondse containers te vernieuwen in 2025 wordt grotendeels uitgevoerd begin 2026.

Riolering
Onderbezetting in 2025 en het inzetten van capaciteit op het vaststellen van het gemeentelijk plan stedelijk water en riolering leidde ertoe dat het uitvoeren van investeringen niet volledig is behaald.

Investeringen Veiligheid
Betreft een calamiteitenkrediet in het geval er cameratoezicht nodig is in de stad.

RESERVES

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Reserve Kapitaalgoederen	0	2.262	2.262
Algemene reserve programma 4	13	-13	0
Exploitatiereserve programma 4	764	2.848	3.612
Investeringsreserve programma 4	6.536	-248	6.288
Totaal	**7.313**	**4.850**	**12.162**

Reserve kapitaalgoederen
De begrote storting in de reserve vond plaats. Er zijn in 2025 geen onttrekkingen gedaan.

Algemene reserve
Uit de algemene reserve is € 13.000 onttrokken voor het energiepakket.

Exploitatiereserve
De mutatie in de exploitatiereserve betreft grotendeels een administratieve correctie van de € 3,0 miljoen openbare ruimte die in het bestuursakkoord in 2025 was opgenomen ten behoeve van 2026. Er was daarnaast een onttrekking uit de exploitatiereserve begroot van € 0,7 miljoen. De werkelijke onttrekking was € 0,5 miljoen. Het restant betreft projectmiddelen van Veilig Breda die vrijvallen naar de algemene reserve.

Investeringsreserve
De onttrekking betreft kapitaallasten van de kredieten die door de investeringsreserve gedekt worden.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Voorziening wet AppA	7.640	822	8.462
Onderhoud Vastgoedbeheer	22.565	2.402	24.967
Voorziening openbare ruimte onderhoud	3.420	-2.162	1.258
Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen	5.082	-1.007	4.075
Voorziening van derden verkregen middelen (44.2)	5	26	30
Voorziening afvalservice	93	-93	0
Voorziening riolering	2.357	-1.435	922
Totaal	**41.162**	**-1.448**	**39.714**

Voorziening Wet AppA
Deze voorziening bevat pensioenreserveringen en wachtgelden van voormalige politieke ambtsdragers (wethouders). De AppA-voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van extern opgestelde berekeningen. In 2025 is € 0,7 miljoen extra gedoteerd. Hierin is het effect van de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp) meegenomen.

Onderhoud Vastgoedbeheer
Met deze voorziening egaliseren we de meerjarige kosten voor planmatig onderhoud van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Hieronder vallen onder andere gebouwen op het gebied van sport, welzijn en cultuur, brede scholen en het centrale busstation, maar ook alle gebouwen die de gemeente voor haar bedrijfsvoering nodig heeft. Daarnaast is in de voorziening de vervanging opgenomen van de binnensportinventaris en het civiele en cultuurtechnische onderhoud voor de buitensport.

De basis voor deze voorziening is het zogenoemde meerjarenonderhoudsplan (mjop). Een mjop geeft inzicht in de technische toestand van het vastgoed en geeft een prognose van de verwachte werkzaamheden en kosten. De mjop's zijn gebaseerd op een gemiddeld onderhoudsniveau van 3 op een schaal van 1 tot 6. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd en accommodaties worden minstens iedere 5 jaar opnieuw geïnspecteerd.

In het boekjaar is conform de begroting € 5,6 miljoen toegevoegd aan de voorziening. Daarnaast is er een extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening gedaan van 2,3 miljoen om de toereikendheid in de toekomst te kunnen borgen. Op basis van mjop's is voor 2025 een jaarplan opgesteld. Uit de analyse daarvan blijkt dat er € 1,3 miljoen minder is uitgegeven dan gepland. De uitnuttig ligt echter hoger ten opzichte van voorgaande jaren. Van dit bedrag is bovendien al € 0,9 miljoen aan onderhoudsopdrachten uitgezet. De uitvoering daarvan kon in 2025 niet meer (volledig) plaatsvinden. Slechts 3,5% (€ 0,2 miljoen) van het jaarplan bestaat uit posten die zijn doorgeschoven naar een volgend jaar of waarvan de uitvoering nog niet kon worden gestart.

Voorziening openbare ruimte onderhoud
Deze voorziening omvat het groot onderhoud aan de verharding, civieltechnische kunstwerken en waterwegen. De basis hiervoor ligt vast in beleidskaders en beheerplannen die periodiek geactualiseerd worden. Alle gemeentelijke plannen zijn in 2025 en februari 2026 opnieuw door de gemeenteraad vastgesteld. In totaal was de onttrekking in 2025 begroot op € 6,7 miljoen. De realisatie in 2025 bedroeg € 5,6 miljoen. Met name waterwegen is achtergebleven in realisatie. Dit vraagt extra aandacht in 2026.

Achterstallig onderhoud verhardingen
Bij de jaarrekening 2021 doteerden we € 3,2 miljoen om de achterstalligheid in 2 jaar te kunnen oplossen. Na een inspectie in 2023 bleek dat er aanvullende achterstalligheid was ontstaan, waarvoor bij de jaarrekening € 5,8 miljoen gedoteerd is aan deze voorziening. In 2025 is € 1,0 miljoen besteed aan achterstalligheid. De resterende € 4,1 miljoen in de voorziening staat geprogrammeerd tot 2027.

Voorziening van derden verkregen middelen
In deze voorziening wordt 47% van de ontvangen donaties voor het Levensbos bewaard ten behoeve van het jaarlijks onderhoud aan het Levensbos. Is 2025 is de voorziening met € 25.500 toegenomen.

Voorziening Afvalservice
De voorziening Afvalservice is bedoeld om de lasten en baten te egaliseren voor het huishoudelijke deel van de kosten voor afvalinzameling en verwerking. In 2025 is de resterende € 0,1 miljoen onttrokken. Hierdoor is de eindstand nihil.

Voorziening riolering
De voorziening riolering is bedoeld voor de egalisatie van de tarieven voor de rioolheffing en het opvangen van financiële tegenvallers. De tarieven voor de rioolheffing voor 2025 zijn op basis van het bestuursakkoord 2022-2026 met 2% gestegen ten opzichte van 2024. In 2025 was een onttrekking uit de voorziening begroot van € 1,9 miljoen. Dat komt doordat de rioolheffing niet meer dekkend is voor de kosten. Het jaarresultaat gaf met deze onttrekking erbij een positief saldo van € 0,5 miljoen. Dit bedrag is gedoteerd aan de voorziening, waardoor per saldo een onttrekking van € 1,4 miljoen is gedaan.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Veiligheid programma 2019-2023	Kaderstellend	2019
Nota herijking harddrugsbeleid	Kaderstellend	2018
Beleidsregels omtrent coffeeshops	Kaderstellend	2025
Beleidsregels handhaving experiment geslotencoffeeshopketen	Kaderstellend	2025
Uitwerkingskader Vergunningverlening, toezicht en handhaving Breda	Kaderstellend	2020
Visie openbare ruimte Breda 2020	Kaderstellend	2009
Actualisatie beleidskader kapitaalgoederen openbare ruimte 2024-2028	Kaderstellend	2024
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2021
Beleidsregels locatiekeuze centrale verzamelplaatsen voor het aanbieden van inzamelmiddelen van huishoudelijk afval	Kaderstellend	2017
Beleidsregels omtrent inzameling restafval Procedure invoering ondergrondse inzameling afval	Kaderstellend	2017
Het Gemeentelijk Plan Riolering en Stedelijk waterplan 2025-2029	Kaderstellend	2025
Afvalstoffenverordening	Kaderstellend	2025
Aanwijzingsbesluit ondergrondse containers voor huishoudelijk restafval	Kaderstellend	2024
Duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016
Samen naar minder afval in Breda 2025-2030 (actualisatie VANG)	Kaderstellend	2025
Bredaas Waterkompas 2016	Kaderstellend	2016
Nota Sportaccommodaties en financiën	Kaderstellend	2016
Nota Bewegingsruimte	Kaderstellend	2015
Team Breda: Visie op sport & bewegen 2017 - 2030	Kaderstellend	2017
Robuuste aanpak verduurzaming van de Bredase Vastgoedportefeuille	Kaderstellend	2016
Bestuursakkoord 2022 - 2026 'Dichtbij doen, samen sterk vooruit'	Kaderstellend	2022
Uitgangspunten Dienstverlening	Kaderstellend	2024

Veiligheidsvisie 2030	Kaderstellend	2025
Nota vastgoed 2025-2040	Kaderstellend	2025
Visie openbare ruimte 2025-2040	Kaderstellend	2025

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leverden de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen
- GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
- GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
- Midwaste

JAARSTUKKEN 2025

ORGANISATIE EN FINANCIËN

Programma 5

Organisatie en financiën

Financiële kengetallen

23,56%
Solvabiliteitsratio

45,32%
Netto schuldquote

2,3
Weerstandsratio

Digitale veiligheid

143
Datalekken

34
Gemelde datalekken bij Autoriteit persoonsgegevens

3.979
Verdachte pogingen om het netwerk binnen te komen

Aantal binnenkomende e-mails
7,0 miljoen

Aantal tegengehouden phishing mails
41.000

Aantal tegengehouden mails met malware
393

Medewerkers

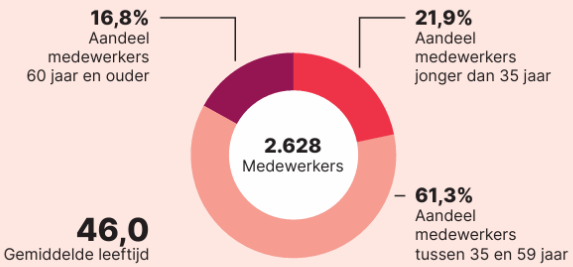

Aandeel moeilijk vervulbare vacatures

14% (2025)

Personeelsverloop

2.628
aantal medewerkers per 31-12-2025

Infographics t.b.v. jaarstukken 2025.
Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen.
Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

GEMEENTE BREDA

GEMEENTE BREDA

TERUGBLIK OP ONZE AMBITIE

In 2025 investeerden we opnieuw in vakmanschap. We moedigden onze collega's aan om te blijven leren en zich professioneel te ontwikkelen, zodat zij hun werk goed, zorgvuldig en met vertrouwen kunnen doen. Medewerkers weten elkaar steeds beter te vinden en werken vaker integraal samen, ook bij ingewikkelde vraagstukken. Als collega's in hun werk tegen dilemma's of knelpunten aanliepen, zetten we extra in op het tijdig bespreekbaar maken daarvan. Zo pakken we problemen samen aan en ondersteunen we de organisatie waar dat nodig is. Daarnaast kozen we heel bewust voor een organisatie die divers en inclusief is en waarin inwoners van Breda zich kunnen herkennen.

We zetten verdere stappen om goed 'in control' te zijn. Verschillende basiswerkwijzen, zoals projectmatig en programmatisch werken, zijn vastgesteld. Ook is een handboek ontwikkeld dat helpt bij het sturen op resultaten.

De gemeente Breda werkte in 2025 actief aan het programma FIT voor de Toekomst, waarmee we onze flexibiliteit en ons aanpassingsvermogen versterken. We zijn verder gegaan met een manier van werken waarin inwoners, ondernemers en partners in de stad actief worden betrokken bij beleid, uitvoering en besluitvorming. Dat past bij ons streven om een transparante, lerende en betrouwbare organisatie te zijn.

Thema Een toekomstbestendige organisatie

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Organisatieontwikkeling: FIT voor de Toekomst
We zetten als organisatie een stap vooruit in onze professionalisering met het uitvoeringsprogramma FIT voor de Toekomst '24–'26. Daarbij hebben we verder gewerkt aan het op orde brengen van onze basis. Dat doen we door duidelijker af te spreken hoe we sturen en wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook hebben we vastgelegd hoe we werken aan belangrijke producten en processen, zowel binnen ons HR-instrumentarium (de middelen die we gebruiken om medewerkers te begeleiden en te ontwikkelen) als bij andere basiswerkwijzen, zoals projectmatig werken. Daarnaast zijn we meer toekomstgericht gaan werken en denken, onder andere door de introductie van Strategic Foresight (kijken naar mogelijke toekomstscenario's) en strategische personeelsontwikkeling (SPO).

Lerende organisatie
We werkten verder aan een cultuur waarin samenwerken, leren en innoveren centraal staan en waarin iedere medewerker de verantwoordelijkheid neemt voor diens eigen ontwikkeling.

Leer Academie Breda werkt nu efficiënter en is makkelijker te gebruiken. Teams, leidinggevenden en medewerkers hebben meer verschillende manieren van leren tot hun beschikking. We zetten diverse innovaties op, zoals leren met AI- pilots en experimenten op het gebied van teamleren en continu leren. Ook is er extra aandacht besteed aan leren van fouten en hebben we een nieuwe methode ontwikkeld voor Het Goede Gesprek.

Mensen werken graag in en voor Breda
Medewerkers werken graag voor de stad en in een ambitieuze omgeving. Ze zijn trots op de organisatie. We bieden goede arbeidsvoorwaarden, geven mogelijkheden voor opleiding en ontwikkeling, hebben een prettige, collegiale en gemoedelijke werksfeer, bieden flexibele mogelijkheden voor plaats- en tijdonafhankelijk werken (werk-privébalans) en investeren in de organisatie, de teams en het management. Daarnaast is de thuiswerkplek een volwaardig onderdeel van onze werkomgeving en voldoen de (thuiswerk)plekken aan de arbo-normen.

Veilige organisatie
We verbeterden de registratie van meldingen van agressie en geweld verder. Hierdoor hebben we meer zicht op wat voor incidenten er plaatsvinden, hoeveel dit er zijn en waar deze plaatsvinden binnen de organisatie. We bieden ondersteuning aan collega's die bij incidenten betrokken zijn geweest en geven advies over het voorkomen van incidenten. We helpen teamleiders bij het doen van melding en aangifte bij de politie. Ook bieden we medewerkers de mogelijkheid om weerbaarheidstrainingen te volgen.

Inzetbaarheid
Het verzuim blijft te hoog en de oorzaken zijn per afdeling zeer verschillend. Het verlagen van het verzuim heeft prioriteit. Onze aanpak is daarom aangepast. Elke afdeling heeft actie genomen en een specifiek verzuimplan gemaakt. Er is verzuimexpertise beschikbaar gemaakt voor de afdelingen. In Het Goede Gesprek is verzuimpreventie gespreksonderwerp gemaakt. Daarin komen voortaan nadrukkelijk arbeidsomstandigheden, werkplezier, leren en ontwikkelen en strategische personeelsontwikkeling aan de orde.

Digitalisering
In 2025 heeft Breda gewerkt aan het versterken van datagedreven werken binnen de organisatie. We verbeterden de kwaliteit van data en hebben informatie beter toegankelijk gemaakt. Daarmee hebben we de basis gelegd voor betere besluitvorming. Vanuit een eerder innovatie-initiatief zijn we gestart met het ontwikkelen en verankeren van een Digital Twin voor de stad binnen onze eigen architectuur. Hierdoor zijn we flexibeler en kunnen we scenario's simuleren en beleidskeuzes beter onderbouwen. Deze stappen dragen bij aan een cultuur van voortdurende innovatie en samenwerking en versterken ons vermogen om op basis van data te sturen.

Op het gebied van innovatie zetten we vooral in op AI:

- We maakten medewerkers bewust van de mogelijkheden van AI en trainden hen hierin.
- Microsoft Copilot is geïmplementeerd.
- We werkten verder aan pilots en doorontwikkeling van AI-agents binnen Copilot.
- Ook is onze Avatar voor Arbeidsmigranten verder ontwikkeld.

Daarnaast waren we landelijk zichtbaar door onze ervaringen te delen met andere gemeenten, in samenwerking met de VNG. We ontwikkelden een methodiek die andere gemeenten kunnen gebruiken om AI (zoals Copilot) verantwoord en effectief in te zetten. We creëerden ook een plek waar we creatief kunnen werken en waar business en techniek samenkomen, de zogeheten techschuur.

Verschillende ICT-systemen en applicaties zijn toegankelijker geworden, zodat het gebruik beter aansluit op de manier van werken en het werken binnen de EER soepeler en eenvoudiger verloopt.

Voor de resultaten op digitale dienstverlening verwijzen we naar programma 4.

Gegevensbescherming
In 2025 zetten we verdere stappen ter voorbereiding op de komst van de cyberbeveiligingswet, de AI act. Om onze doelen te halen, investeerden we in het uitbreiden van het team voor gegevensbescherming. Daarnaast blijven we investeren in de kennis en vaardigheden van medewerkers. Dat doen we met trainingen en cursussen, door congressen te bezoeken en door intensief samen te werken met een aantal partners.

Communicatie
Het communicatiebeleid is vastgesteld. Daarmee hebben alle afdelingen nu duidelijke hulpmiddelen in handen, zodat iedereen vanuit één lijn kan werken. Stap voor stap bouwen we verder aan communicatie die begrijpelijk, eerlijk en persoonlijk is. Precies zoals inwoners, ondernemers en partners dat van ons mogen verwachten.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Organisatieontwikkeling: FIT voor de Toekomst

- We ontwikkelden een basis voor strategische personeelsplanning. Leidinggevenden gebruikten deze werkwijze in hun jaarlijkse planningen, zodat we ervoor zorgden dat de juiste mensen op de juiste plek zaten.
- We leverden de basiswerkwijzen voor projectmatig en programmatisch werken op. Ook maakten we het handboek ‘FIT sturen’, waarin we onze afspraken over hoe we stuurden verder verduidelijkten.
- Daarnaast introduceerden we het werken met een directieplan en afdelingsjaarplannen. Met deze stappen werkten we professioneler en konden we beter prioriteren en sturen op de resultaten die we afspraken.
- We pakten verschillende processen binnen de organisatie aan en maakten daarbij meteen een concept-basiswerkwijze ‘procesgericht werken’. In 2026 gaan we de definitieve basiswerkwijze opleveren, testen en implementeren.
- Ook zetten we verdere stappen in het verbeteren en digitaliseren van werkprocessen. Dit hielp ons om als organisatie duidelijk te hebben hoe we werkten, om processen uniformer en transparanter te maken en om medewerkers heldere opdrachten, rollen en taken te geven. Deze ontwikkeling sloot aan bij de digitaliseringsstrategie, waarin aandacht was voor innovatie, veilige informatievoorziening en datagedreven werken. Door het ontwikkelen van een datacatalogus en een standaard proces waren we beter in staat om op basis van data te sturen op maatschappelijke resultaten. Daarnaast gingen we door met experimenteren met AI via Copilot. Op sommige werkgebieden werd dit een vast onderdeel van het proces.

Lerende organisatie

- In 2025 onderzochten we hoe teams en afdelingen leerden. We voerden pilots uit om dit in de praktijk te testen. Daarmee investeerden we in de groei van teams en leidinggevenden. Dit leidde direct tot betere samenwerking en sterker leiderschap. Door onverwachte personele wisselingen moesten we het ontwikkelplan voor de lerende organisatie uitstellen tot 2026. We starten opnieuw in 2026 en betrekken daar alle teams en leidinggevenden bij.
- Ook in 2025 boden we een centraal ontwikkelaanbod aan de leidinggevenden, de teams en de individuele medewerkers aan. Op alle niveaus vond er ontwikkeling plaats.

Mensen werken graag in en voor Breda

- We verbeterden de website en ons imago als werkgever is sterker geworden. We voerden 3 wervingscampagnes uit en gebruiken digitale hulpmiddelen om beter te kunnen selecteren.
- Het introductieprogramma is gestart, zodat we nieuwe collega’s sneller en beter welkom heten. In 2026 voeren we dit volledig in.
- De invoering van het stagebeleid is begonnen. Dit wordt in 2026 verder uitgerold.
- We kozen voor nieuwe aanbestedingen vanaf schaal 8–9 via het Dynamisch Aankoopsysteem (een flexibel inkoopmodel). Het mobiliteitscentrum werkt dit verder uit. We controleren streng op rechtmatigheid en blijven onze processen verbeteren.
- We volgen de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (de regels voor zzp’ers) en passen opdrachten aan wanneer dat nodig is.

Veilige organisatie

- In 2025 startten we met de invoering van een integraal bedrijfscontinuïteitsmanagementsysteem. Door beperkte capaciteit en de ingewikkelde samenhang tussen BCM, crisismanagement en andere onderwerpen, loopt het project in ieder geval door tot 2026. Daarna besluiten we waar BCM precies een plek krijgt binnen de organisatie.
- Op verzoek van afdelingen zijn trainingen in conflicthantering en omgaan met agressie gegeven aan collega’s met veel klantcontact. Teams met ambulante medewerkers, zoals Breday, Ingenhousz en de Fietsenstallingen kregen alarmeringsknoppen.
- In 2025 stelden we bovendien een weerbaarheidsplan op samen met een visiedocument over integriteit en veilige dienstverlening.

- We zijn in 2025 gestart met een nieuwe Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E). Dit traject loopt door in 2026.

Inzetbaarheid

- Het verzuim blijft hoog en is in 2025 7,65%.
- In 2025 is de samenwerking tussen casemanagers, de arbodiensten, verzekeraars, verzuimexperts en andere betrokken partijen flink verbeterd.
- Leidinggevenden kregen trainingen om psychisch verzuim te voorkomen en om reïntegratie goed te begeleiden. Daarbij was er veel aandacht voor preventie, een gezonde werkprivébalans en het regelmatig in gesprek blijven over verzuim.
- Dankzij datagedreven werken zijn de verzuimcijfers nu duidelijk inzichtelijk voor het management. Dat heeft geleid tot meer bewustzijn en tot eigen plannen per afdeling. De belangrijkste punten uit deze plannen zijn organisatiebreed verzameld en werken we in 2026 verder uit.

Digitalisering

- We werkten verder aan het dataplatform en de datacatalogus, zodat data beter toegankelijk werd en makkelijker opnieuw gebruikt kon worden.
- We startten met de ontwikkeling van een Digital Twin waarin we onderzochten welke toepassingen mogelijk waren en welke technische voorwaarden daarvoor nodig waren.
- We versterkten het Agile werken om goede informatieproducten te kunnen leveren.
- Ook integreerden we datagedreven werken in drie domeinen, namelijk in de Wmo, HR en het programma Klimaat (Energietransitie).
- Daarnaast verbeterden we de datakwaliteit en de registratie van metadata. Dat vormde de basis voor betrouwbare analyses en dashboards.

De geplande activiteiten voerden we grotendeels uit. De ontwikkeling van onze eigen Digital Twin begon in 2025 en loopt door in 2026. Er vervielen geen activiteiten. Waar het nodig was, verlegden we de aandacht naar het versterken van het datafundament en het betrekken van de domeinen bij datagedreven werken. Het vergroten van datageletterdheid blijft daarbij een grote opgave.

Gegevensbescherming

Concreet zetten we de eerste stappen voor de verdere inrichting van het Information Security Management Systeem. We brachten de kritische processen van de gemeente in kaart, bouwden tooling om risicoanalyses makkelijker uit te voeren, voerden awareness campagnes uit om medewerkers mee te nemen in het veilig omgaan met informatie, deden oefeningen en lieten audits en penetratietesten uitvoeren om te toetsen hoe veilig onze omgeving was. Ook investeerden we in monitoringtools, voerden we risicoanalyses uit en bereidden we ons voor op de rol van gegevensbescherming bij het gebruik van AI.

- Het SIEM/SOC (onze beveiligingssystemen) breidden we in 2025 uit met aanvullende en nieuwe functionaliteiten, zodat we nog beter konden reageren op beveiligingsdreigingen.
- De nieuwe thuiswerkvoorziening voerden we volledig door, waardoor werken op afstand beter en soepeler verliep.
- Het beveiligingsniveau van de systemen en applicaties brachten we naar een hoger volwassenheidsniveau.

Communicatie (met impact)

- ***Social media en andere kanalen***
    - De content- en kanalenstrategie voor social media is klaar. Daarmee zorgen we voor duidelijke berichten en een vaste werkwijze voor iedereen. Zo sluiten onze informatie en kanalen beter aan op wat de Bredanaar nodig heeft. De juiste informatie, op het juiste moment, in begrijpelijke taal en via het kanaal dat voor hen prettig is.
    - Omdat de betrouwbaarheid van social media onder druk staat, hebben we een plan gemaakt om in de toekomst minder afhankelijk te zijn van deze platforms. We versterken daarom vooral de kanalen die we zelf beheren. In dit plan onderzoeken we ook hoe we jongeren van 16 tot 27 jaar beter kunnen bereiken. X (voorheen Twitter) gebruiken we inmiddels niet meer actief.

    - We startten met de digitale gemeentelijke nieuwsbrief. Daarmee houden we inwoners op een persoonlijke manier op de hoogte van nieuws dat voor hen relevant is. Het aantal abonnees ligt inmiddels rond de 2.800 en vrijwel niemand meldt zich af.
- ***Een begrijpelijke en herkenbare organisatie***
    - Het huisstijlhandboek leverden we op. Steeds meer online en offline middelen zijn nu herkenbaar als gemeente. Ook is er een werkwijze ontwikkeld waarbij we met vaste leveranciers werken, zodat de vormgeving en huisstijl overal consistent zijn.
    - Voor collega's is een schrijfwijzer gemaakt, zodat zij teksten begrijpelijker kunnen schrijven. We willen deze schrijfwijzer binnenkort ook via AI gebruiken. Daarom bouwen en testen we op dit moment een versie in Co-pilot. Teksten in deze jaarrekening zijn al vereenvoudigd door AI, met behulp van een slimme prompt en de schrijfwijzer!
    - We versturen duizenden brieven en mails automatisch vanuit verschillende systemen. We zijn gestart met een pilot om deze correspondentie in de juiste toon, taal en stijl aan te bieden. De pilot is inmiddels afgerond en de aanbevelingen nemen we mee in 2026.
    - In 2025 hebben we ons werkgeversmerk verder versterkt in alle stappen van werving en introductie. We voerden 3 campagnes uit, vernieuwden de standaard opzet van vacatures en ontwikkelden een Co-pilot-agent om vacatures sneller en consistenter op te stellen. Ook bereidden we verbeteringen in het selectieproces voor en richtten we 2 sollicitatieruimtes in, in het thema 'Jouw karakter maakt Breda'. Daarnaast startten we met het nieuwe introductieprogramma bestaande uit een centrale introductiedag, de eerste 076-dagen en een speciale lijn voor nieuwe leidinggevenden. De volledige invoering staat gepland voor zomer 2026.
- ***Meten en verbeteren met data***
    - We volgen en evalueren onze communicatieactiviteiten met behulp van managementrapportages en vooraf bepaalde KPI's. Daarin nemen we alle beschikbare gegevens mee uit onze (online) kanalen. Zo kunnen we gericht sturen op wat werkt en waar verbetering nodig is.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) 2025
ENSIA is een landelijk voorgeschreven sturingsinstrument voor informatieveiligheid.

- Over 2025 toetsten we onze informatiebeveiliging aan het BIO-normenkader (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). We voerden hiervoor een zelfevaluatie uit waaruit blijkt dat aan de meeste punten wordt voldaan. De verbeterpunten zijn opgenomen in verbeterplannen.
- We voerden een zelfevaluatie uit van het gebruik van de basisregistraties BRP (Basisregistratie Personen), Reisdocumenten, BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie) en de BRO (Basisregistratie Ondergrond). Hieruit blijkt dat deze allemaal voldoen aan de gestelde normen.
- Het resultaat voor de onderdeel Suwinet staat in de collegeverklaring ENSIA 2025 die aanvullend een externe audit vereist. De externe auditor verklaarde in zijn assurancerapport dat de collegeverklaring juist is en dat we naar het oordeel van de auditor op één punt na voldoen aan de normen op het gebied van Suwinet. Voor dit punt is een verbetering doorgevoerd.
- Voor het onderdeel DigiD is alleen een externe audit vereist. De externe auditor heeft in zijn assurancerapport verklaard dat we voor alle DigiD aansluitingen naar het oordeel van de auditor wordt voldaan aan de normen op het gebied van DigiD. Hierbij is bij één aansluiting op één onderdeel geen oordeel gegeven, omdat er zich geen incidenten hebben voorgedaan in de controleperiode.

Archieftoezicht 2025
In 2025 voerde de gemeentearchivaris horizontaal toezicht uit op de informatiehuishouding van de gemeente. Daarnaast vond verticaal toezicht plaats door de interbestuurlijke toezichthouder van de provincie Noord-Brabant:

- De gemeentearchivaris levert jaarlijks een verslag aan over het toezicht op de informatiehuishouding van de gemeente. Dit jaar heeft de gemeentearchivaris de voortgang op het actie- en verbeterplan, naar aanleiding van het toezichtsverslag over 2024, opgesteld. Het onderwerp informatiebeheer krijgt volgens de gemeentearchivaris binnen de organisatie op alle niveaus meer aandacht, mede dankzij de steun van management en bestuur. De acties voor 2024 zijn grotendeels opgepakt en veel resultaten zijn al in voorbereiding of ter besluitvorming aangeboden. Er wordt dagelijks hard gewerkt om het informatiebeheer verder te verbeteren en naar een hoger niveau te tillen. Breda staat voor de opgave om het informatiebeheer structureel te versterken. Dat vraagt om duidelijke keuzes, heldere prioritering en consequente monitoring, omdat niet alles tegelijkertijd kan worden opgepakt. Het actie- en verbeterplan ondersteunt deze besluitvorming, maar werkt alleen wanneer verantwoordelijkheden expliciet zijn toegewezen en er actief op wordt gestuurd. Daarnaast is regelmatige verantwoording essentieel om inzicht te bieden in voortgang, knelpunten en behaalde resultaten. Dit helpt zowel bij het maken van strategische keuzes als bij het borgen van een organisatiebrede focus op een betrouwbare en toekomstbestendige informatiehuishouding.
- De interbestuurlijke toezichthouder van de provincie Noord-Brabant heeft de kwaliteit van de informatiehuishouding van Breda in 2025 als redelijk beoordeeld, op basis van het laatste toezichtverslag van de gemeentearchivaris. De toezichthouder heeft er dan ook, onder voorbehoud, vertrouwen in dat Breda binnen een redelijke termijn het informatie- en archiefbeheer structureel verbetert. De kwaliteit van de verslaglegging van de gemeente Breda wordt als voldoende beoordeeld.

INDICATOREN

Programma 5

Deze jaarrekening bevat een set beleidsindicatoren. Daarmee geven we, naast de textuele en de financiële verantwoording, een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse beleidsthema's. We actualiseren deze set elk jaar. Er zijn 107 Bredase indicatoren en 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator. Elke Bredase indicator staat bij het thema waar deze indicator betrekking op heeft.
Dit programma bevat 5 beleidsindicatoren, waarvan 4 landelijk verplicht. Alle beleidsindicatoren in deze jaarrekening zijn voor het laatst geactualiseerd in februari 2026.

Thema-indicatoren

Indicator: Formatie

Omschrijving: Formatie in Fte per 1.000 inwoners

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
10,77	11	11,92		12,82

Toelichting: In 2025 steeg de formatie door toename van meer (regionale) taken, beschikbare subsidies voor het klimaatprogramma (voor 3 jaar) en energietransitie. Ook werd inhuur omgezet naar formatie. Bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, Publiekzaken en het realiseren taakstelling Jeugd. Op wijkzaken en uitvoering was groei noodzakelijk om de achterstand op het onderhoud van kapitaalgoederen in te lopen. Daarnaast zijn in 2025 fte's toegevoegd die ten laste van verschillende beschikbare productgelden werden gebracht. Bijvoorbeeld de Wet inburgering, energiebespaarcoaches en Regionaal arbeidsmarktbeleid.

Indicator: Apparaatskosten

Omschrijving: Kosten per inwoner

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Kosten per inwoner

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
1.063,78	1.224,53	1.367,23		1.453,34

Toelichting: De apparaatskosten stegen met 6% ten opzichte van vorig jaar. Dit heeft vooral met de stijgende loonsom te maken (+9%). Dit komt deels door de CAO-verhoging, maar ook door toename van de bezetting. De inhuur is daarentegen gedaald met ruim 7%. De overige apparaatskosten zijn gestegen.

Indicator: Externe inhuur in %

Omschrijving: Kosten als % van de totale loonsom

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Kosten als % van de totale loonsom

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
18,82	21,08	20,07		17,02

Toelichting: De inhuur is gedaald. De organisatie zet in op het structureel invullen van functies, waarbij inhuur op meerdere afdelingen wordt omgezet naar vaste aanstellingen.

Indicator: Ziekteverzuim

Omschrijving: Verzuimdagen als % van het aantal beschikbare dagen per jaar

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: %

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
6,54	6,43	7,34	6	7,65

Toelichting: Het verzuim is vergelijkbaar met andere gemeenten en binnen de bredere publieke sector. In algemene zin hangen deze verzuimcijfers samen met ervaren werkdruk en de balans tussen werk en privé.

Indicator: Bezetting

Omschrijving: Bezetting in Fte per 1.000 inwoners

Bron: Gemeente Breda

Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Streefwaarde 2025	Realisatie 2025
10,61	11,4	12,21		12,56

Toelichting: De bezetting is gestegen, doordat een deel van de beschikbare formatieplekken (zie indicator 101) is ingevuld.

Thema Solide financiën

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Financieel solide

Het resultaat van de jaarrekening 2025 is voor resultaatbestemming € 29,4 miljoen. We doen voorstellen tot resultaatbestemming voor een bedrag van in totaal € 12,3 miljoen. Dit doen we onder andere voor uitkeringen die we vanuit het Rijk ontvingen en die we in 2026 inzetten om onze activiteiten uit te voeren. Na goedkeuring van deze jaarrekening voegen we afgerond € 18,6 miljoen toe aan de algemene reserve. Dit bestaat uit € 17,1 miljoen op basis van het jaarrekeningresultaat en € 1,5 miljoen aan vrijval uit de exploitatiereserve van eerdere resultaatbestemming.

Voorspelbare lasten

Voor inwoners en ondernemers van Breda ontwikkelden de lasten zich in lijn met wat we in de begroting 2025 hadden opgenomen.

Transparante verantwoording
In 2025 hebben we de producten uit de planning- en controlcyclus verder verbeterd. Dit is goed te zien in de begroting 2026. Programma 1 Sociaal en Vitaal Breda onderging in die begroting een forse verbeterslag.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

Financieel solide
Breda is financieel solide. In 2024 maakten we bij de kadernota en de begroting 2025 al flinke keuzes. Deze bezuinigingen volgden we in 2025 nauwgezet en ze werden grotendeels gehaald. Bij de kadernota en de begroting 2026 maakten we opnieuw aanvullende keuzes. Daarmee kwam de begroting voor 2026 structureel sluitend uit, met een positief oordeel van onze toezichthouder, de provincie Noord-Brabant.

Voorspelbare lasten
De stijging van de lokale lasten was, op de ozb na, in lijn met het bestuursakkoord. We zijn niet afgeweken van de tarieven uit de begroting 2025:

- De onroerende zaakbelasting (ozb) voor woningen steeg eenmalig met 6%.
- De ozb voor niet-woningen steeg ook eenmalig met 6%.
- De rioolheffing steeg met 2%.
- De afvalstoffenheffing steeg ook met 2%.

De eenmalige stijging van de ozb was nodig om investeringen in onze groeiende stad mogelijk te blijven maken.

Transparante verantwoording
Samen met een afvaardiging van de auditcommissie werkten we aan de verbeterslag van programma 1 Vitaal en Sociaal Breda in de begroting 2026. We kozen daarbij voor concretere en duidelijkere taal en voegden meer afbeeldingen toe om de teksten beter toe te lichten. Met behulp van een doelenboom is nu ook duidelijker zichtbaar wat de hoofddoelstellingen zijn en hoe we die willen bereiken.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

DE KOSTEN VAN DIT PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

	Primaire begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Jaarrekening 2025	Afwijking 2025
Lasten				
Een toekomstbestendige organisatie	102.351	105.835	110.638	-4.803
Solide financiën	1.582	7.591	3.141	4.450
Totaal Lasten	**103.933**	**113.425**	**113.779**	**-354**
Baten				
Een toekomstbestendige organisatie	7.777	9.070	15.552	-6.482
Solide financiën	533.352	563.621	576.434	-12.814
Totaal Baten	**541.129**	**572.691**	**591.986**	**-19.295**

Stortingen				
Algemene reserve programma 5	8.554	16.296	16.296	0
Exploitatiereserve programma 5	0	0	0	0
Begrotingsreserve	162	147	147	0
Investeringsreserve programma 5	32	63	63	0
Totaal Stortingen	**8.747**	**16.507**	**16.507**	**0**
Onttrekkingen				
Algemene reserve programma 5	5.340	2.340	2.340	0
Exploitatiereserve programma 5	0	317	199	118
Investeringsreserve programma 5	91	91	91	0
Totaal Onttrekkingen	**5.431**	**2.748**	**2.630**	**118**
Gerealiseerd resultaat	**-433.880**	**-445.507**	**-464.330**	**18.823**

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

Het resultaat van het programma Organisatie en financiën van Breda is € 18,8 miljoen. Hieronder geven we per thema een nadere toelichting.

Thema Een toekomstbestendige organisatie: € 1,6 miljoen

- **Opleidingsbudget: € -0,1 miljoen**
  In 2025 zijn er meer middelen besteed aan Leren en Ontwikkelen. Dit resulteert organisatiebreed in een tekort van € 0,5 miljoen. Van dit tekort valt € 0,1 miljoen onder de overhead binnen programma 5.
- **WGA-uitkeringen/WAO-gedifferentieerde premies: € 0,2 miljoen**
  De gemeente Breda koos om eigen risico drager te zijn voor de Werkhervatting Gedeeltelijke Arbeidsgeschikten (WGA) uitkeringen. Om dit te bekostigen, is een fictieve premie opgenomen van 1% van de totale loonsom, waarvan de gemeentebrede opbrengst bij de afdeling HR wordt geboekt als WAO-gedifferentieerde premies. We zien een tekort op de WGA uitkeringen van € 0,4 miljoen. Meer mensen hebben recht op een dergelijke uitkering dan begroot. Daar staat een hogere opbrengst vanuit de WAO-gedifferentieerde premies tegenover (€ 0,6 miljoen).
- **Fee Flex West-Brabant: € 0,3 miljoen**
  Voor de medewerkers die Breda inhuurt via Flex West-Brabant (FWB) zijn de tarieven verhoogd met een opslag van 2,5%. Deze 2,5% opslag (fee) gaat naar FWB en is voor FWB ter dekking van de kosten die zij maken voor hun bedrijfsvoering/processen. Als de fee-opbrengsten hoger zijn dan de kosten die FWB maakt, is bepaald dat dit positief resultaat teruggaat naar de deelnemers naar rato van de omvang van de inhuur die ze in dat jaar hebben 'afgenomen' via FWB. Voor 2025 is er sprake van een hogere opbrengst vanuit de fee van FWB van € 0,3 miljoen.
- **Salarissen en inhuur overhead: € -2,2 miljoen**
  Er is sprake van hogere kosten van zowel salarissen medewerkers als inhuur (beide binnen bedrijfsvoering) die niet gecompenseerd worden door niet ingevulde vacatureruimte. De hogere inhuurkosten worden met name veroorzaakt doordat een aantal vacatures zich moeilijk laat invullen en door ziektevervangingen. Dit betreft het resultaat op de salarissen en inhuurkosten voor functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces (overhead). De resultaten op de salarissen en inhuurkosten op functies in het primaire proces zijn opgenomen in de programma's 1 t/m 4.

- **Impuls digitalisering: € 0,6 miljoen**
  Vanuit de begroting 2025 is in 2025 € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld voor een impuls in de digitalisering om digitale transformaties binnen de organisatie te stimuleren en kansen te benutten die onze effectiviteit verhogen. Van deze middelen is in 2025 € 0,6 miljoen niet besteed, doordat we in 2025 tijd nodig hadden om de mogelijkheden in beeld te brengen. Ook doordat we in 2025 in afwachting waren van formele besluitvorming over Copilot. Daardoor hebben we dit niet kunnen uitrollen. In 2025 hebben we een beperkt aantal processen kunnen automatiseren/robotiseren. We verwachten het volledige budget van € 1,0 miljoen per jaar in 2026 en 2027 uit te geven.
- **SaaS-applicaties: € 1,4 miljoen**
  In 2025 was er € 4,4 miljoen aan exploitatiemiddelen beschikbaar voor nieuwe en vervanging van bestaande software applicaties. Hiervan is € 1,4 miljoen niet uitgegeven, omdat meerdere softwareprojecten later zijn gestart dan gepland of vertraging opliepen in de implementatie door de beschikbare capaciteit.
- **Contracten/licenties en automatiseringskosten: € 1,0 miljoen**
  De kosten voor contracten, licenties en automatiseringskosten vielen in 2025 lager uit, vooral door een lager dataverbruik en door lagere beheerlasten door vertraging van een aantal aanbestedingen (€ 0,6 miljoen). Ook door minder gebruik van externe consultancy in 2025 (€ 0,4 miljoen).
- **Lagere doorbelasting overhead naar projecten: € -0,3 miljoen**
  Doordat we minder uren aan investeringen besteedden dan begroot, valt de doorbelasting van de overheadkosten naar projecten lager uit. Dit zorgt voor een resultaat van € -0,3 miljoen.
- **Vrijval centrale personeelsvoorziening: € 0,3 miljoen**
  Uit de centrale personeelsvoorziening valt € 0,3 miljoen vrij, doordat voormalige medewerkers een nieuwe baan vonden en daardoor geen aanspraak meer maken op hun begrote WW-uitkering. Van een aantal medewerkers is de looptijd van de verplichting verstreken waardoor de aanspraak komt te vervallen.
- **Diverse onder- en overschrijdingen: € 0,3 miljoen**
  Binnen de overige onderdelen van onze bedrijfsvoering leiden diverse onder- en overschrijdingen per saldo tot een resultaat van € 0,3 miljoen. € 0,1 miljoen is resultaatneutraal binnen programma 5 doordat dit bedrag niet wordt onttrokken uit de exploitatiereserve. Het betreft middelen voor het aanjagen van innovatie, advieskosten voor de directie en de doorontwikkeling van de huisstijl.

Thema Solide financiën: € 17,2 miljoen

- **Saldo meerjarenperspectief: € 3,5 miljoen**
  Het positieve saldo van het meerjarenperspectief van 2025 is niet ingezet. Dit leidt tot een positief resultaat van € 3,5 miljoen.
- **Decembercirculaire 2025: € 10,0 miljoen**
  Het positieve saldo komt door de decembercirculaire. Er is € 7,0 miljoen voor het meerjarenperspectief en € 3,0 miljoen voor de programma's. De gemeenteraad besloot om € 2,4 miljoen van het deel voor de programma's door te schuiven naar 2026.
- **Treasury-resultaat: € 2,6 miljoen**
  Waar we eerst rekenden op rentekosten, hielden we uiteindelijk geld over door rente inkomsten. Dat komt doordat we minder hoefden te lenen. We ontvingen meer subsidies en sommige investeringen liepen achter op planning.
- **Stelpost onvoorzien: € 0,9 miljoen**
  De stelpost onvoorzien is in 2025 niet helemaal gebruikt. Er blijft € 0,9 miljoen over. Het voorstel is om hiervan € 0,3 miljoen mee te nemen naar 2026 voor de Woon Werkafbouwregeling en € 0,1 miljoen voor de financiering van de Unbroken Kids Playground in Lviv.
- **Onroerende zaakbelasting: € 0,1 miljoen**
  Het resultaat wordt veroorzaakt door een hogere waardeontwikkeling (t.o.v. de begroting) van niet-woningen en areaaluitbreidingen.
- **Toeristenbelasting: € 0,5 miljoen**
  We ontvingen meer toeristenbelasting dan verwacht, vooral doordat de afrekening van het vorige jaar hoger uitviel door een grotere bezettingsgraad dan waar we vooraf vanuit gingen.
- **Bijdrage BWB: € 0,3 miljoen**
  De BWB-bijdrage is € 0,3 miljoen lager dan begroot. Dat komt door de eindafrekening van 2024 en doordat we de BTW-doorschuifregeling kunnen toepassen.

- **Dividend: € 0,1 miljoen**
  We ontvingen meer dividend dan verwacht van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Enexis.
- **Vennootschapsbelasting: € -1,3 miljoen**
  De hogere vennootschapsbelasting is het gevolg van toegenomen opbrengsten uit parkeren (€ -0,3 miljoen) en grondexploitaties (€ -0,8 miljoen). Het project Stationskwartier wordt financieel afgesloten. Voor het onderdeel De Hoven geldt dat nog moet worden bepaald of dit als grondexploitatie (grex) kan worden aangemerkt of dat het vrijvalt in het resultaat. Deze beoordeling stemmen we samen met de uitgevoerde quickscan (opgenomen in de risicoparagraaf), met de Belastingdienst af. Uit voorzichtigheid is De Hoven voorlopig volledig in het resultaat meegenomen. Daarnaast zijn in de Vpb-aangiften 2023 en 2024 correcties doorgevoerd. Deze zijn opgenomen als extra Vpb-last (€ -0,2 miljoen).
- **Vrijval voorziening verlofsparen: € 0,5 miljoen**
  De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks bepaald op basis van de verlofuren en bijbehorende uurtarieven. Omdat de verlofuren eind 2025 lager waren dan eind 2024, kan een deel van de voorziening vrijvallen.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Organisatie en financiën van Breda						
Bedrijfsvoering	3.401	2.191	1.869	322		1.532
Wagenpark	14.463	4.500	2.636	1.864		11.827
Totaal	**17.864**	**6.691**	**4.505**	**2.186**	**0**	**13.359**

Bedrijfsvoering

In 2025 investeerden we € 1,9 miljoen in onze bedrijfsvoering. De resterende middelen zijn benodigd om projecten die doorlopen in 2026 af te ronden.

Dit waren de belangrijkste investeringen in 2025:

- We zorgden voor de tijdige en doelmatige aanschaf van devices voor de organisatie (€ 1,4 miljoen), waaronder laptops, smartphones, beeldschermen en bijbehorende accessoires. Deze investeringen waren noodzakelijk om de continuïteit van het werk binnen de gemeente te borgen, de vervangingscyclus van verouderde apparatuur te volgen en medewerkers te voorzien van betrouwbare en veilige middelen om hun werkzaamheden uit te voeren.
- We investeerden in de huisvesting van onze stadskantoren, waaronder de inrichting en vervanging van de audiovisuele middelen in het stadskantoor en de raad- en commissiezaal (€ 0,2 miljoen). Daarnaast investeerden we € 0,1 miljoen in de aanschaf en vervanging van kantoor- en thuiswerkmeubilair en € 0,1 miljoen in de vervanging van AED- en keukenapparatuur.

Wagenpark

In 2025 is er € 2,6 miljoen geïnvesteerd in de aanschaf en vervanging van voertuigen en materieel binnen het wagenpark. Als gevolg van onvolledige bezetting van het team is minder besteed dan begroot. Het resterende bedrag wordt meegenomen naar 2026 voor geplande leveringen en de start van nieuwe aanbestedingen in de eerste helft van 2026.

RESERVES

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties	Stand 31-12-2025
Algemene reserve	**93.181**	**13.203**	**119.214**
Exploitatiereserve	**472**	**-1.513**	**1.631**
Begrotingsreserve	**1.371**	**149**	**1.518**
Investeringsreserve	**1.731**	**-59**	**2.572**
Totaal	**96.755**	**11.781**	**124.935**

De mutaties in de reserves verklaren we als volgt:

Algemene reserve
De algemene reserve zetten we in als onderdeel van het weerstandsvermogen dat is bedoeld om risico's op te vangen. Ook is het een spaarpot voor slechte tijden. Alle rekeningresultaten gaan jaarlijks naar de algemene reserve, tenzij daar iets anders over wordt afgesproken. De mutatie betreft de rentetoevoeging en extra dotaties om de reserve op peil te houden.

In de reserve is een bedrag van € 16,5 miljoen geblokkeerd voor de Noordelijke Rondweg. Dit bedrag wordt niet meegerekend met de weerstandscapaciteit.

Exploitatiereserve
Via de exploitatiereserve houden we bedragen tijdelijk vast om ze in volgende jaren in te zetten, zoals budgetoverhevelingen.

Begrotingsreserve
In het verleden gebruikten we de begrotingsreserve voor het wegvallen van jaarlijkse grote winstuitkeringen of om afkoopsommen in de begroting op te vangen, zoals van de Provinciale Noord-Brabantse Elektriciteitsmaatschappij (PNEM) en de hogesnelheidslijn (HSL). Sinds 2016 zetten we de reserve in om een dekkingsverschil voor de fietsenstalling op te lossen.

Investeringsreserve
Met deze reserve worden specifieke, door de gemeenteraad besloten investeringen mogelijk gemaakt.

VOORZIENINGEN

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties 2025	Stand 31-12-2025
Centrale personeelsvoorziening	585	497	1.083
Voorziening verlofsparen	3.582	-514	3.068
Totaal	**4.167**	**-17**	**4.150**

Centrale personeelsvoorziening
Deze voorziening is gevormd voor de kosten die we nog verwachten voor voormalig onvrijwillig ontslagen personeel (dus niet wegens strafontslag, ouderdomspensioen of arbeidsongeschiktheid). Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de toekomstige verplichtingen. Tot en met eind 2027 is de voorziening voldoende voor het afwikkelen van de bestaande verplichtingen. Omdat de voorziening de komende jaren toereikend blijkt te zijn, is in 2025 € 0,3 miljoen van de voorziening vrijgevallen.

Voorziening verlofsparen
Vanwege een aanpassing van de cao is vanaf 2022 het zogenoemde verlofsparen ingevoerd. Met deze regeling kunnen medewerkers diverse soorten verlof in één keer omzetten in spaarverlof. Omdat sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd waarschijnlijk niet gelijk is qua toevoegingen en opnamen, moet hier een voorziening voor worden opgenomen. Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de hoogte van de voorziening, zodat deze toereikend blijft voor het totaal aantal uren spaarverlof. Op basis daarvan is bij het opstellen van deze jaarrekening een vrijval van € 0,5 miljoen verwerkt.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Mandaatbesluit 2019	Kaderstellend	2019
Financiële Verordening gemeente Breda	Kaderstellend	2025
Wijziging Financiële verordening gemeente Breda	Kaderstelend	2025
Financieel Beleid gemeente Breda	Kaderstellend	2024
Bestuursakkoord 2022 - 2026 'Dichtbij doen, samen sterk vooruit'	Kaderstellend	2022
Controleverordening	Kaderstellend	2023
Controleprotocol voor de accountantscontrole	Kaderstellend	2023
Communicatiebeleid gemeente Breda	Kaderstellend	2025
Inkoop- en Aanbestedingsbeleid gemeente Breda	Kaderstellend	2017
Verordening 2021 voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Breda	Kaderstellend	2021

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leverden de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR Belastingsamenwerking West-Brabant
- NV Enexis Holding (inclusief overige NV's/BV's)
- NV Brabant Water
- NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)

JAARSTUKKEN 2025

PARAGRAFEN

Inleiding paragrafen

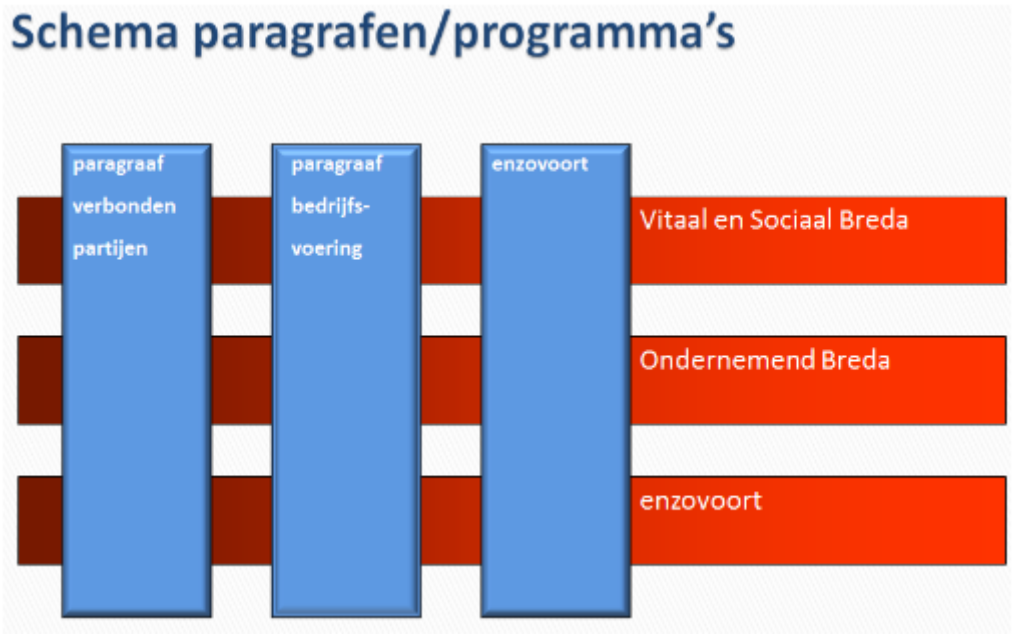

Volgens de begrotingsregels voor gemeenten (BBV) zijn er 8 verplichte paragrafen in de begroting: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en openbaarheid. Elke paragraaf start met een inleiding. Daarna leest u de aandachtspunten voor 2025, vaak aangevuld met financiële informatie. Paragrafen zijn van invloed op de programma's en andersom. Bekijk hiervoor bovenstaande matrix.

Paragraaf Lokale heffingen

ALGEMEEN

In deze paragraaf verantwoorden we ons beleid voor de heffingen en tarieven in 2025 en is informatie opgenomen over:

- de algemene ontwikkelingen
- het beleid voor de lokale heffingen
- de inkomsten per heffing
- de ontwikkeling van de gemeentelijke woonlasten
- de kostendekkendheid van de tarieven
- een specificatie van de leges
- informatie over kwijtschelding
- informatie over de lokale lastendruk

ALGEMENE ONTWIKKELINGEN

Op 19 december 2024 stelde de gemeenteraad de tarieven voor het belastingjaar 2025 vast.

BELEID LOKALE HEFFINGEN

In het bestuursakkoord 2022-2026 staan de volgende afspraken over de lokale heffingen:

- De lastendruk ontwikkelt zich de komende jaren op een voorspelbare manier.
- De onroerendezaakbelasting (ozb) voor niet-woningen en woningen blijft gelijk.
- De toeristenbelasting stijgt. (Het tarief is in 2023 verhoogd.)
- De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend en wordt jaarlijks geïndexeerd met 2%.
- De rioolheffing wordt eenmalig met 17,5% verlaagd en wordt jaarlijks geïndexeerd met 2%. Bij de doorrekening houden we rekening met maatregelen voor klimaatadaptatie binnen het rioleringsprogramma en met een heffing die 100% kostendekkend is.
- De precario daalt. Het tarief is in 2022 met 25% verlaagd.

Algemeen
De gemeente heft algemene belastingen die ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente, zoals de ozb en de toeristenbelasting. Daarnaast heft de gemeente bestemmingsbelastingen en retributies.

- Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor deze belastingen geldt dat de gemeente niet méér mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt.
- Retributies heffen we van personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent die een individueel voordeel oplevert. De belangrijkste retributies zijn de leges. Dit zijn vergoedingen voor diensten die de gemeente levert, zoals een paspoort of een vergunning. Ook de retributies mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

Berekening van tarieven van heffingen

- **Rioolheffing**
  Volgens de BBV-voorschriften is er een evenwicht tussen de lasten en baten op het gebied van de riolering. De uitgangspunten liggen vast in het Gemeentelijk Plan Riolering en Stedelijk Water 2025-2029. Vanuit het bestuursakkoord 2022-2026 is de basis bepaald voor het tarief dat we hanteren voor bewoners en bedrijven. Jaarlijks actualiseren we de begroting op basis van de recente ontwikkelingen. In de uitvoering kunnen jaarlijks schommelingen plaatsvinden in de kosten en opbrengsten. Om deze schommelingen op te vangen, hebben we een egalisatievoorziening ingesteld.

- **Afvalstoffenheffing**
  Volgens de BBV-voorschriften is er een evenwicht in de lasten en baten op het gebied van afval. Uitgangspunt voor de begroting is het bestuursakkoord 2022-2026, aangevuld met de verwachte meerjarenontwikkeling van de opbrengsten vanuit huishoudens en autonome ontwikkelingen, zoals personeelslasten en de kosten voor afvalverwerking. Deze vormen de basis voor de tarieven die we hanteren voor één- en meerpersoonshuishoudens. Jaarlijks actualiseren we de begroting op basis van de recente ontwikkelingen. In de uitvoering kunnen jaarlijks schommelingen plaatsvinden in de kosten en opbrengsten. Om deze schommelingen op te vangen, hebben we een voorziening ingesteld.

- **Parkeerbelasting**
  De gemeentelijke kosten voor het opleggen van naheffingsaanslagen kunnen hoogstens bestaan uit de volgende onderdelen, voor zover die samenhangen met de inning van niet-betaalde parkeerbelastingen:
    - vaste informatieverwerkingskosten
    - variabele informatieverwerkingskosten
    - kosten van afschrijving
    - kosten van interest
    - personeelskosten
    - overheadkosten die ten hoogste 50% van de personeelskosten mogen bedragen

Op basis van een raming van deze jaarlijkse kosten stelt de gemeenteraad het bedrag vast dat we per naheffing in rekening brengen.

GEREALISEERDE INKOMSTEN

De inkomsten per heffing staan in onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000

	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijzing	Realisatie 2025	Verschil B/W 2025	Verschil Realisatie 2025-2024
Algemene belastingen							
Ozb	38.124	40.058	40.269	43.608	43.706	98	3.437
Parkeerbelasting	19.297	22.305	22.575	25.804	27.231	1.427	4.657
Precariobelasting	872	954	945	982	1.074	92	130
Toeristenbelasting	865	1.319	2.033	1.660	2.153	493	120
Hondenbelasting		1					
Bestemmingsbelastingen							
Afvalstoffenheffing	25.674	26.605	28.543	29.862	29.400	-461	857
BIZ-bijdrage	334	609	601	518	539	21	-62
Reclamebelasting Ondernemersfondsen	491	476	522	475	590	115	68
Rioolheffing	21.182	17.692	18.333	19.014	18.838	-177	505
Retributies							
Havengelden	95	77	66	81	62	-19	-4
Leges	10.766	11.463	12.258	14.070	13.200	-870	942
Markt- en reclamegelden	47						
Totaal	**117.747**	**121.557**	**126.145**	**136.075**	**136.794**	**720**	**10.649**

In 2025 waren onze inkomsten € 0,7 miljoen hoger dan begroot. Dit komt hoofdzakelijk door hogere opbrengsten van parkeer- en toeristenbelasting. Daar tegenover staat een lagere opbrengst vanuit de afvalstoffen- en rioolheffing en tevens lagere inkomsten vanuit leges.

Ten opzichte van 2024 zijn de inkomsten met € 10,6 miljoen gestegen. Dit zijn de belangrijkste oorzaken:

- De ozb is gestegen door een jaarlijkse toename van het aantal panden. De ozb is in 2025 ook eenmalig met 6% verhoogd.
  Daarnaast bleken de stijgingspercentages van de waardeontwikkeling voor woningen en niet-woningen, waarmee we bij het vaststellen van de tarieven hebben gerekend, uiteindelijk lager te zijn dan het werkelijke stijgingspercentage.
- De toeristenbelasting is ten opzichte van 2024 toegenomen. Dat komt doordat de overnachtingen in Breda weer in trek zijn en we daardoor een hogere bezettingsgraad hadden dan waarmee bij het opstellen van de begroting is gerekend. Naast de hogere inkomsten in 2025, viel ook de eindafrekening over 2024 hoger uit.
- De opbrengst van betaald parkeren komt vooral vanuit het straatparkeren. Bij de parkeergarages zien we een wisselend beeld. De Barones en in minder mate Oranje Zuid leveren financieel veel minder op dan begroot. Dat komt door de werkzaamheden aan de Nieuwe Mark en de afsluiting van de Markendaalseweg. De opbrengst van betaald parkeren komt vooral vanuit het straatparkeren. De stijging vloeit voort uit een breed palet aan maatregelen die bij de harmonisatie zijn getroffen. Bij de parkeergarages zien we nog steeds een wisselend beeld.
  Bij fiscaal parkeren worden er meer aanslagen opgelegd dan begroot, mede door uitbreiding gebieden. De keerzijde is dat er veel vorderingen oninbaar zijn door buitenlandse kentekens.
- We ontvingen meer leges binnen de post Publiekszaken doordat het tweede jaar van de reisdocumentenpiek is aangebroken. Deze piek duurt 5 jaar. Verder ontvingen we minder leges voor de Omgevingswet. Dat komt doordat nieuwe regelgeving bepaalt dat we niet alle activiteiten voor het afgeven van een vergunning mogen doorberekenen.

Een nadere toelichting vindt u bij de diverse programma's in deze jaarrekening.

Rioolheffing
De opbrengsten van de rioolheffing zijn lager dan begroot door een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren van € 0,1 miljoen en enige vertraging in de realisatie van de heffing op nieuwe woningen ten opzicht van begroot.

Afvalstoffenheffing
De opbrengsten afvalstoffenheffing bestaat voor 2025 uit meer eenpersoonshuishoudens en minder meerpersoonshuishoudens dan verwacht. Ook het totaal aantal opgelegde afvalstoffenheffingen is minder en is er een storting gedaan in de voorziening dubieuze debiteuren.

ONTWIKKELING GEMEENTELIJKE WOONLASTEN

De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de ozb, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De ozb is een percentage van de WOZ-waarde. Ter vergelijking staan de tarieven van 2022 tot en met 2025 in onderstaande tabel.

Tarieven ozb	2022		2023		2024		2025	
Eigenaar woning (waarde € 315.000)	€ 202,55	0,0643%	€ 182,39	0,0579%	€ 178,29	0,0566%	€ 177,66	0,0564%
Eigenaar woning (waarde € 250.000 één pers. Hh)	€ 160,75	0,0643%	€ 144,75	0,0579%	€ 141,50	0,0566%	€ 141,00	0,0564%
Eigenaar niet-woning		0,2305%		0,2305%		0,2238%		0,2275%
Gebruik niet-woning		0,1861%		0,1861%		0,1799%		0,1821%

Rioolheffing	2022		2023		2024		2025	
Waterverbruik 1- 500 m^3	€ 230,40		€ 190,08		€ 193,92		€ 197,76	
Waterverbruik 501- 1.001 m^3	€ 252,96		€ 208,80		€ 213,00		€ 217,32	
Waterverbruik 1.001- 10.000 m^3	€ 0,49	per m^3	€ 0,40	per m^3	€ 0,41	per m^3	€ 0,42	per m^3

Tarieven ozb	2022	2023	2024	2025
Afvalstoffenheffing	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Eenpersoonshuishoudens	€ 239,40	€ 244,20	€ 261,24	€ 266,40
Meerpersoonshuishoudens	€ 354,48	€ 361,56	€ 386,88	€ 394,56
Totale belastingdruk eigenaar/gebruiker meer-persoons huishouden	**€ 739,20**	**€ 690,60**	**€ 759,09**	**€ 781,32**
Stijging/Daling lastendruk absoluut	€ -9,84	€ -48,60	€ 25,06	€ 22,23
Stijging/Daling lastendruk %	-1,31%	-6,57%	3,41%	2,93%
Totale belastingdruk eigenaar/gebruiker eenpersoons huishouden	**€ 598,40**	**€ 550,08**	**€ 596,66**	**€ 614,16**
Stijging/Daling lastendruk absoluut	€ -8,56	€ -48,32	€ 17,63	€ 17,50
Stijging/Daling lastendruk %	-1,41%	-8,07%	3,04%	2,93%
Totale belastingdruk huurder/gebruiker meerpersoons huishouden	**€ 584,88**	**€ 551,64**	**€ 580,80**	**€ 592,32**
Stijging/Daling lastendruk absoluut	€ 11,52	€ -33,24	€ 29,16	€ 11,52
Stijging/Daling lastendruk %	2,01%	-5,68%	5,29%	1,98%
Totale belastingdruk huurder/gebruiker eenpersoons huishouden	**€ 469,80**	**€ 434,28**	**€ 455,16**	**€ 464,16**
Stijging/Daling lastendruk absoluut	€ 9,24	€ -35,52	€ 20,88	€ 9,00
Stijging/Daling lastendruk %	2,01%	-7,56%	4,81%	1,98%

KOSTENDEKKENDHEID TARIEVEN

Voor de bestemmingsbelastingen en retributies rekenen we de volgende kosten toe aan de tarieven:

- **Directe lasten**
  De kosten voor de activiteiten die een direct verband hebben met de geleverde dienst.
- **Overhead**
  De kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten zijn toe te rekenen aan de tarieven. We werken met een uniforme opslag voor overhead. Voor de naheffingsaanslagen voor parkeren mag wettelijk gezien alleen gerekend worden met een opslagpercentage van 50%.
- **Btw**
  Binnen het Btw Compensatiefonds hebben gemeenten voor bepaalde prestaties recht op een compensatie van de Btw die bij hen in rekening is gebracht. Toch mag die Btw ook als kostenpost worden aangemerkt en worden doorberekend in de tarieven.
- **Niet-toerekenbare kosten**
  Dit zijn kosten voor de voorbereiding van beleid en algemene inspraakprocedures, de kosten van handhaving, toezicht en controle (behalve de eerste controle) en de kosten van bezwaar- en beroepsprocedures.

De werkelijke kostendekking in 2025 vindt u in onderstaande tabellen.

Bedragen x € 1.000

	Bestemmingsbelastingen		Retributies		Totaal
	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Havengelden	Leges	
Directe lasten -/- baten	15.399	23.746	62	12.142	51.349
Overhead	1.652	4.595	28	3.999	10.275
BTW	1.833	2.245		390	4.469
Totaal lasten	**18.885**	**30.586**	**90**	**16.531**	**66.092**
Totaal baten heffingen/leges	**18.838**	**29.400**	**63**	**13.200**	**61.501**
Kostendekkendheid	**100%**	**96%**	**70%**	**80%**	**93%**

* markten zijn geprivatiseerd

SPECIFICATIE LEGES

Leges titel 1: algemene dienstverlening

Hieronder vallen onder meer publiekzaken, cultureel erfgoed, telecommunicatie en verkeer en vervoer.

Leges titel 2: omgevingsvergunning

De kostendekkendheid is 97% doordat vorderingen waarvan werd gedacht dat ze oninbaar waren toch zijn ontvangen in 2025 (tw. € 589.000). Zonder deze baten zou de kostendekkendheid 88% zijn.

Leges titel 3: dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn niet zijnde titel 2

Hieronder vallen onder meer horeca, evenementen, exploitatievergunningen en kabels/leidingen.

Bedragen x € 1.000

	Titel 1 Algemene dienstverlening	Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn en niet vallend onder titel 2
Directe lasten -/- baten	5.299	4.199	2.645
Overhead	705	2.369	924
BTW	155	235	
Totaal lasten	**6.159**	**6.802**	**3.569**
Totaal baten heffingen/leges	**6.093**	**6.590**	**518**
Kostendekkendheid	**99%**	**97%**	**15%**

Rioolheffing

Om schommelingen in de kosten en opbrengsten op te vangen, hebben we een egalisatievoorziening ingesteld. Tegenover de begrote onttrekking van € 1,9 miljoen staat een dotatie op basis van nacalculatie van € 0,5 miljoen. Het gaat per saldo om een onttrekking van € 1,4 miljoen. Deze dotatie aan het einde van het jaar is een optelsom van lagere kapitaallasten, niet-ingevulde vacatures en hogere kosten voor onderhoud en het oplossen van meldingen. De dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren voor de rioolheffing en de iets lagere inkomsten werd nagenoeg geheel gecompenseerd door een lager bedrag aan kwijtschelding.

Afvalstoffenheffing

Om schommelingen in de kosten en opbrengsten op te vangen, hebben we een voorziening ingesteld. De onttrekking aan de voorziening was € 0,1 miljoen. Daarmee is de voorziening leeg.

KWIJTSCHELDING

In de regeling Kwijtschelding gemeentelijke belastingen Breda staat wie onder welke voorwaarden in aanmerking komt voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Voor dit beleid is de gemeenteraad gebonden aan de regels vanuit de Invorderingswet. Gemeenten kunnen op een paar punten afwijken van deze regeling. Zo kunnen zij uitgaan van hogere kosten om te leven dan landelijk is toegestaan. De gemeente Breda heeft de normbedragen voor bestaanskosten gesteld op 100% in plaats van 90%. Voor belastingbetalers van 65 jaar en ouder zijn de kosten van bestaan in Breda gesteld op 100% van de netto AOW-bedragen in plaats van 100% van de normbedragen voor bestaanskosten. Daarnaast zien we in Breda de bedoelde nettokosten van kinderopvang ook als uitgaven. De Bredase normen voor kwijtschelding voldoen aan de maximaal toegestane normering. In de belastingenverordeningen is geregeld of er voor de heffing kwijtschelding mogelijk is.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

INLEIDING

Risico's inschatten
Als gemeente werken we aan oplossingen voor grote maatschappelijke problemen. Dat vraagt om vernieuwende oplossingen, maar daarbij weten we niet altijd zeker wat het resultaat zal zijn. Ook kunnen de omstandigheden veranderen, bijvoorbeeld door nieuwe wetten of een veranderende economische situatie. Daardoor kunnen onze plannen anders uitpakken dan verwacht, waardoor we onze doelen niet halen. Daarom is het belangrijk dat we van tevoren nadenken over mogelijke risico's.

We zetten risicomanagement in om goed voorbereid te zijn op alle denkbare situaties. Daarbij bekijken we vooraf wat er mis kan gaan en welke kansen er zijn. Zo kunnen we betere keuzes maken. Dat is belangrijk, want sommige risico's zijn te groot voor de gemeente alléén.

Voldoende financiële buffer
Een belangrijk onderdeel van risicomanagement is het weerstandsvermogen. Dat is een soort financiële buffer. Het laat zien of de gemeente genoeg geld heeft om onverwachte kosten op te vangen.

We berekenen dit door te kijken naar:

- hoeveel geld we vrij kunnen gebruiken (de weerstandscapaciteit)
- hoeveel geld we nodig hebben om risico's op te vangen

Wat leest u in deze paragraaf?
In deze paragraaf leggen we uit wat de belangrijkste risico's zijn binnen elk programma van de gemeente. Ook laten we zien of we genoeg geld hebben om deze risico's op te vangen.

PROGRAMMARISICO'S

Programma 1 Vitaal en sociaal Breda

Structurele personeelstekorten
Het aanbod van gekwalificeerd personeel in de zorg, de jeugdhulp en de gemeentelijke uitvoering blijft structureel achter bij de vraag. Daardoor ontstaat een situatie waarin essentiële ondersteuning niet tijdig of volledig geleverd kan worden. Dit leidt tot langere wachttijden, hogere werkdruk en een verminderde kwaliteit van de dienstverlening.

Meer en complexere hulpvragen
Door maatschappelijke ontwikkelingen als medicalisering, prestatiedruk, intergenerationele problematiek en een afname van informele netwerken, neemt de vraag naar ondersteuning toe en wordt deze vraag complexer. Hierdoor ontstaat een groeiende druk op het sociaal domein en een toename van langdurige en intensieve hulptrajecten.

Digitale uitsluiting en ongelijkheid
Inwoners die onvoldoende digitaal vaardig zijn of geen toegang hebben tot digitale middelen, zijn mogelijk minder goed op de hoogte van de gemeentelijke dienstverlening en kunnen hier minder goed zelfstandig gebruik van maken. Als gemeente besteden we extra aandacht aan deze groep, zodat ook zij toegang hebben tot ondersteuning, werk en participatie.

Beleidsmatige versnippering en gebrek aan sturing
Doordat het beleid, de financiering en de uitvoering binnen het sociaal domein onvoldoende op elkaar zijn afgestemd, ontstaat versnippering en onduidelijkheid. Dit belemmert een effectieve samenwerking, leidt tot inefficiëntie en maakt het voor inwoners en partners lastig om de juiste ondersteuning te vinden.

Beperkte regie en samenwerking
Wanneer de regie op complexe casuïstiek ontbreekt en de samenwerking tussen lokale teams, specialistische hulp en maatschappelijke partners onvoldoende is, ontstaat het risico dat inwoners tussen wal en schip vallen. Dit leidt tot vertraging in de hulpverlening en suboptimale resultaten.

Bestaansonzekerheid en financiële stress
Door de stijgende kosten voor levensonderhoud, schuldenproblematiek en beperkte toegang tot passend werk komen steeds meer inwoners financieel in de knel. Dit vergroot de afhankelijkheid van de gemeentelijke ondersteuning en het belemmert duurzame participatie.

Woningmarktproblematiek
Door een tekort aan betaalbare en passende woningen kunnen kwetsbare inwoners moeilijk doorstromen vanuit de zorg of de opvang. Dit belemmert hun herstel en het vergroot de druk op de maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Afname van sociale cohesie en gemeenschapskracht
Wanneer de sociale netwerken in de wijken verzwakken en het aantal ontmoetingen afneemt, vermindert de onderlinge steun tussen inwoners. Dit belemmert de vroegsignalering van problemen en het vergroot de afhankelijkheid van formele hulpverlening.

Complexiteit regionale samenwerking
Omdat het sociaal domein grotendeels regionaal georganiseerd is, bestaat er een risico dat verschillen in beleidskeuzes, belangen of tempo tussen gemeenten onderling leiden tot vertraging in de besluitvorming of de uitvoering. Dit kan de effectiviteit en efficiëntie van de samenwerking onder druk zetten en gevolgen hebben voor de continuïteit van de ondersteuning aan inwoners.

Netcongestie
Door aanhoudende netcongestie kunnen maatschappelijke voorzieningen, zorglocaties, sociale woningbouw en andere essentiële wijkvoorzieningen, zoals huisartsenpraktijken, supermarkten en buurtcentra niet tijdig worden aangesloten op het elektriciteitsnet. Hierdoor vertraagt de uitvoering van het sociaal beleid en komt de leefbaarheid in kwetsbare wijken onder druk te staan. Het risico bestaat dat inwoners minder toegang hebben tot basisvoorzieningen. Dit belemmert hun zelfredzaamheid, gezondheid en participatie.

Programma 2 Ondernemend Breda

Thema Stimuleren economische ontwikkeling in Breda
Netcongestie belemmert de economische ontwikkeling van Breda doordat nieuwe bedrijven zich minder snel kunnen vestigen en bestaande bedrijven beperkt kunnen uitbreiden. Door het ontbreken van gemeentelijke grondposities op veel bedrijventerreinen is Breda bovendien afhankelijk van vastgoedeigenaren voor herstructurering, waardoor sturing en versnelling lastig zijn. Dit leidt concreet tot vertraging van economische groei, misgelopen vestigingskansen en een afname van de concurrentiepositie van Breda.

Thema grote projecten in de stad

Programma Verbeter Breda
Verbeter Breda is een langjarige ambitie tot 2040 en vraagt om een blijvende inzet op ongelijk investeren om kansengelijkheid in heel Breda te bevorderen. Vanuit de gemeentelijke inzet worden diverse interventies uitgevoerd langs de drie bouwstenen van het programma. Verbeter Breda maakt onderdeel uit van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV), waarbij het Rijk financiële ondersteuning heeft toegezegd tot en met 2028. In het nieuwe landelijk regeerakkoord is NPLV expliciet opgenomen in ieder geval tot 2035. De praktische uitvoering na 2028 is nog niet bekend.

Programma Gasthuisvelden
Voor de verkoop van het voormalige belastingkantoor moeten de omliggende parkeerplaatsen nog aan de openbaarheid worden onttrokken. Dit hangt samen met de bredere discussie over het aanbod van openbaar parkeren in en rond de binnenstad. Dit kan invloed hebben op de planning van de tenderprocedure.

Het Seeligpark wordt in 2026 openbaar toegankelijk. Dit draagt naar verwachting bij aan een positief gebruik van de openbare ruimte. Er is wel een risico op ongewenst gebruik en gedrag. Dit vraagt om monitoring en, wanneer nodig, passende maatregelen.

Programma CrossMark/'t Zoet
Voor de realisatie van woningen binnen het programma CrossMark ontvingen we hoge financiële bijdragen van het Rijk. Een belangrijke voorwaarde is dat er in 2030 ongeveer 3.000 woningen zijn gerealiseerd. Gebiedsontwikkeling is complex en kost veel tijd. De uitdagingen zijn groot. Het gaat onder meer om de capaciteit om plannen voor te bereiden, marktontwikkelingen, procedures voor bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen en de gevolgen van netcongestie. Hierdoor bestaat het risico dat we het vereiste aantal woningen niet op tijd kunnen realiseren.

Programma Centrum-Oost
Het programmagebied Centrum-Oost beslaat een groot deel van de binnenstad. De omgevingsvisie beschrijft ambities voor dit gebied. Deze vragen om grote systeemveranderingen. Het gaat bijvoorbeeld om een nieuw stelsel voor parkeren, een andere manier om evenementen in te passen in de stad en de energietransitie.

Programma Bavel
Voor het programma Bavel geldt dat de milieueffecten uit de plan-MER bepalend zijn voor de gebiedsontwikkeling. Het risico op stikstof, in relatie tot de nabijheid van het Natura 2000-gebied Ulvenhoutse Bos, speelt daarbij een grote rol. Dit risico is cruciaal voor de ontwikkelmogelijkheden binnen het programma. Dat komt ook door de steeds veranderende landelijke en provinciale regels over stikstof.

Thema Dynamische stad

Cultureel erfgoed
Breda groeit. Erfgoed moet daarom meebewegen met nieuwe plannen. De wet bepaalt wat wel en niet kan. Te veel aanpassing kan zorgen voor risico's in planologische procedures onder de Omgevingswet.

De beschikbare tijd en middelen gaan vooral naar wettelijke taken. Hierdoor voert de gemeente andere werkzaamheden later of niet uit. Dit kan de relatie tussen erfgoedorganisaties en de gemeente onder druk zetten.

Programma 3 Duurzaam wonen in Breda

Thema Wonen in Breda

Wonen
Nieuwe wetgeving, zoals de Wet versterking regie, heeft gevolgen voor ons als gemeente en voor onze samenwerking met partners. We bereiden ons voor op verplichtingen zoals een urgentieregeling en een volkshuisvestingsprogramma. De inwerkingtreding van onderdelen van deze wet is nog niet volledig duidelijk.

Voor het maken van fair-shareafspraken is inzicht in elkaars woningbouwambities noodzakelijk. Daarom is het belangrijk dat we als regiogemeenten regionale afspraken maken.

Thema verdeling beschikbare ruimte

Omgevingswet
De krapte op de arbeidsmarkt binnen het vakgebied ruimtelijke ordening blijft een risico. Dit geldt voor de inhoudelijke kennis en ervaring die nodig zijn voor het werken met de Omgevingswet. Het geldt ook voor de beperkte beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde professionals. De concurrentie met andere gemeenten en met advies- en ingenieursbureaus is groot. Een sterke positie van de gemeente Breda op deze arbeidsmarkt blijft daarom belangrijk en vraagt voortdurend aandacht.

Thema grote woonprojecten in de stad
We liggen op koers om in deze bestuursperiode de bouw van 6.000 woningen mogelijk te maken met harde plannen. De beweging naar meer betaalbare woningen, volgens de verdeling 30/40/30, is verder doorgezet. Tegelijk zijn er risico's voor de uitvoering van onze woningbouwopgaven. Stijgende kosten, stikstofregels en netcongestie zetten de planning en haalbaarheid van projecten onder druk. We werken daarom intensief samen met woningcorporaties, marktpartijen en medeoverheden om onze lokale doelen te halen.

Programma 4 Basis op Orde in Breda

***Thema Beheer van de openbare* ruimte**
Net als voorgaande jaren hadden we te maken met beperkte capaciteit. Dit speelde vooral bij de visie openbare ruimte, het boombeleid en watergerelateerde vraagstukken. Ook de verzwaring van het middenspanningsnet vraagt veel tijd en inzet.

We zien dat belangen in de openbare ruimte steeds vaker samenkomen en soms botsen. Denk aan verlichting, groen en veiligheidsbeleving. De winterperiode vroeg extra inzet voor gladheidsbestrijding. Ook ecologisch beheer neemt toe, terwijl de huidige kostenkengetallen niet altijd aansluiten bij de werkelijke kosten.

Gemeentelijke vastgoed

- capaciteit (personele invulling) binnen de afdeling Vastgoedbeheer
- netcongestie bij verduurzaming van projecten en bij en nieuwe projecten
- de relatief oude gebouwportefeuille
- relatie Optisport
- beperking in het organiseren van evenementen op de ijsbaan als gevolg van brandveiligheidseisen
- Door toename van extreme weersomstandigheden neemt het risico op noodgedwongen sluiting van gemeentelijke gebouwen toe. Dit is aanleiding voor het uitwerken van protocollen.

Programma 5 Organisatie en financiën van Breda

Thema een toekomstbestendige organisatie

Arbeidsmarkt en organisatiekracht
De arbeidsmarkt blijft in 2025 zeer krap door structurele ontgroening en vergrijzing. De uitstroom van medewerkers neemt verder toe door pensioneringen en door toenemende mobiliteit op de arbeidsmarkt. Het invullen van vacatures, zowel voor vaste functies als voor inhuur, blijft lastig en er worden hogere tarieven gehanteerd. Dit leidt tot toenemende druk op teams en mogelijk lagere capaciteit of verminderde inzetbaarheid.

Ziekteverzuim blijft een aandachtspunt voor de organisatie. Het percentage steeg in 2025 naar 7,65% en volgt daarmee de landelijke trend, waarbij met name psychische klachten onder medewerkers tot 55 jaar toenemen. Ook zien we dat deze ontwikkeling doorwerkt binnen de organisatie. Hoewel de verzuimcijfers vergelijkbaar zijn met gemeenten van vergelijkbare omvang, leidt de aanhoudende druk op medewerkers en het risico op uitval in cruciale functies tot een reëel organisatiebreed risico.

Digitalisering en datavolwassenheid
De voortgang van de digitale transitie is in grote mate afhankelijk van de organisatie, in technisch opzicht en in houding en vaardigheden. Dit is ook afhankelijk van de mate waarin de informatie op orde is. Hierdoor kunnen de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie vaak niet volledig worden benut.

Informatiebeveiliging en gegevensbescherming
Informatiebeveiliging en gegevensbescherming blijven aandacht vragen, omdat naast cyberdreigingen ook intern handelen kan leiden tot datalekken, bijvoorbeeld door onzorgvuldigheden of gebrekkige controles. Dit met mogelijk reputatieschade en sancties tot gevolg. In 2025 hebben zich echter geen voorvallen voorgedaan die hebben geleid tot reputatie- of grote financiële schade.

WEERSTANDSVERMOGEN

We hebben een deel van ons eigen geld apart gezet als buffer. Daarmee kunnen we financiële tegenvallers opvangen. Zo zorgen we ervoor dat we onze plannen kunnen blijven uitvoeren en ons beleid stabiel blijft.

In de begroting 2026 was het risicoprofiel (berekend met een Monte Carlo-simulatie) € 66,5 miljoen. In deze jaarrekening is het risicoprofiel, op basis van de nieuwste cijfers, met € 5,8 miljoen gedaald. Het totale risicoprofiel komt nu uit op € 60,7 miljoen.

Om de risico's van € 60,7 miljoen op te vangen, heeft de gemeente in 2029, een bedrag van € 139 miljoen beschikbaar. Het verschil tussen deze bedragen is het weerstandsvermogen, namelijk € 78,3 miljoen. Dit betekent dat we genoeg geld hebben om ons beleid voort te zetten als de risico's werkelijkheid worden.

De ontwikkeling van het risicoprofiel ziet er als volgt uit:

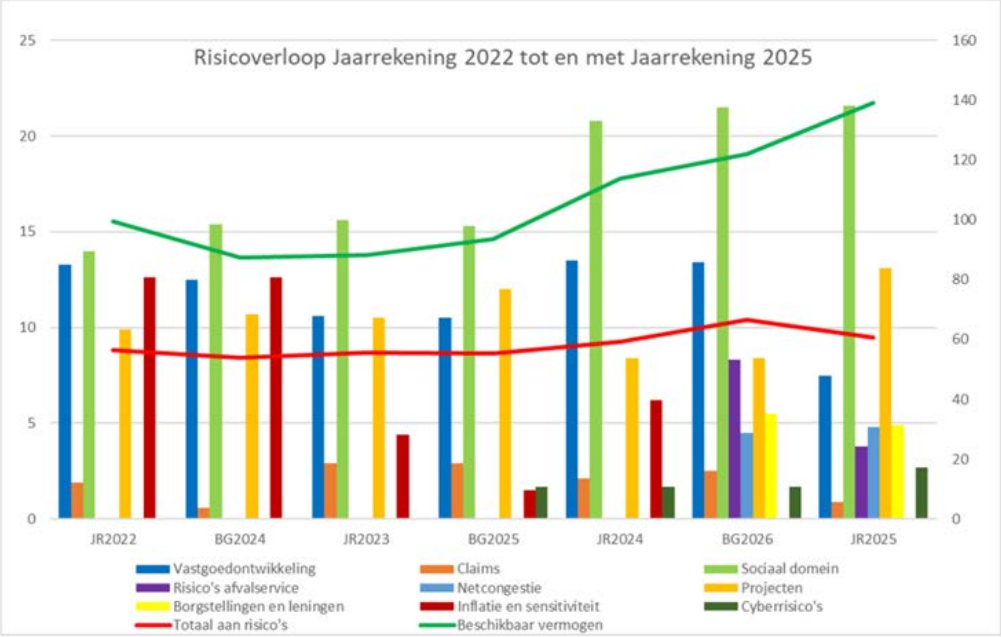

- De primaire as links (0,0-35,0) toont de bedragen x € 1 miljoen per risicogroep (kolommen).
- De secundaire as rechts (0,0-140,0) toont het totaal aan risico's (de rode lijn) en het beschikbare vermogen x € 1 miljoen (de groene lijn). Het verschil tussen beide lijnen is het weerstandsvermogen.

Hoe we omgaan met het weerstandsvermogen, staat in de afbeelding hieronder.

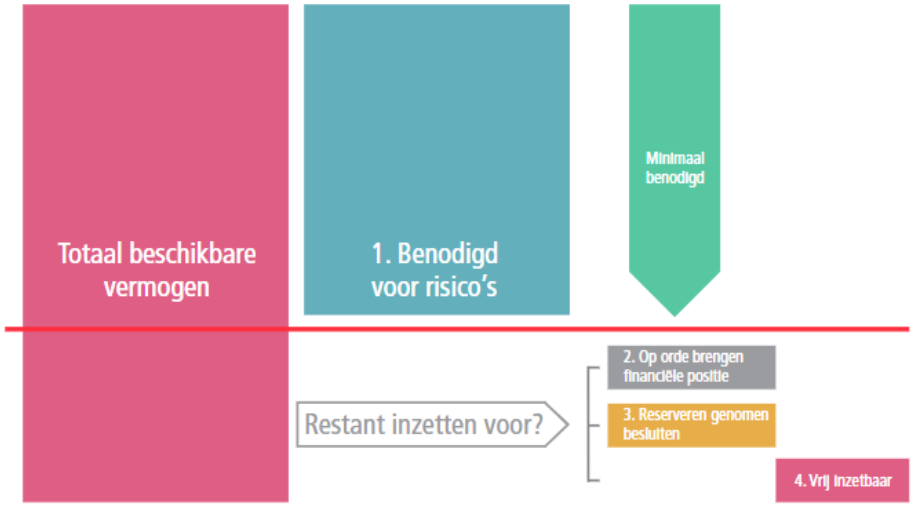

- De rode lijn laat zien welk minimumbedrag we als buffer nodig hebben. Dit bedrag is bedoeld om financiële tegenvallers op te vangen.
- Als we meer geld hebben dan dit minimumbedrag, kijken we hoeveel we nodig hebben om onze financiële positie gezond te houden. Dat is het grijze vakje.

We meten onze financiële positie met verschillende kengetallen, zoals de netto schuldquote, de solvabiliteit, de grondexploitatie, de belastingcapaciteit en de structurele exploitatieruimte (meer uitleg hierover staat verderop). Als we de buffer hebben aangehouden en onze financiële positie op orde is, kijken we hoeveel geld we nodig hebben voor eerder gemaakte afspraken. Als er daarna nog geld overblijft, kunnen we dat vrij inzetten.

BELEID: UITGANGSPUNTEN EN PROCES

Als gemeente willen we de doelen waarmaken die we samen hebben vastgesteld. Dat doen we het liefst zonder onverwachte tegenvallers. Daarom pakken we risico's slim aan. We volgen 4 duidelijke stappen om risico's goed te beheren en financiële schade te beperken.

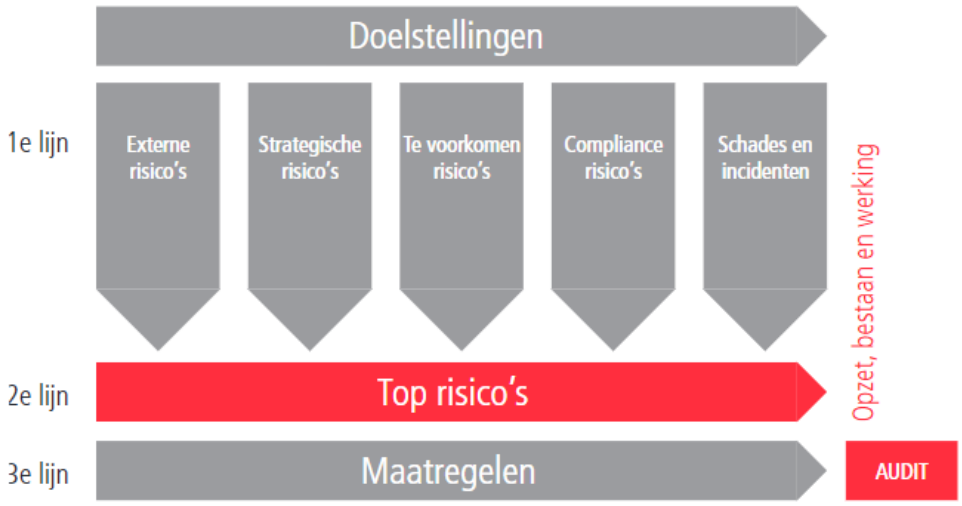

1e lijn: We brengen risico's in beeld
We kijken goed naar wat er om ons heen gebeurt. Soms ontstaan er risico's door ontwikkelingen waar we geen invloed op hebben. Ook kiezen we er soms bewust voor om risico's te nemen, omdat ze ons helpen om onze plannen uit te voeren. Daarnaast letten we op risico's die we wél kunnen voorkomen, bijvoorbeeld als we onbedoeld niet helemaal volgens de regels werken. Ook houden we rekening met onverwachte gebeurtenissen, waaronder fraude of schade. Al deze risico's brengen we zorgvuldig in kaart.

2e lijn: We kiezen de belangrijkste risico's
Bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening bepalen we welke risico's de grootste invloed kunnen hebben. Deze 'toprisico's' krijgen extra aandacht. We leggen ze uit in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van de begroting en de jaarrekening.

3e lijn: We nemen maatregelen
We bepalen per toprisico een passende strategie. Daarin leggen we vast welke maatregelen we nemen om het risico te beperken.

4e lijn: We controleren of het werkt
We controleren regelmatig of ons risicobeheer goed werkt. Dat doen we met een audit, uitgevoerd door het team Audit van de afdeling Concerncontrol. Op basis van hun bevindingen verbeteren we onze aanpak waar nodig.

BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT

We brengen onze risico's in kaart met een risico-inventarisatie. Op basis daarvan bepalen we het risicoprofiel en de benodigde weerstandscapaciteit. De belangrijkste risico's lichten we verderop in deze paragraaf toe.

Om zo precies mogelijk te berekenen hoeveel weerstandscapaciteit we nodig hebben, gebruiken we een Monte Carlo-simulatie. Dit is een geautomatiseerde en veelgebruikte statistische methode die verschillende scenario's doorrekent. Daarbij werken we met zekerheidspercentages. Die geven aan hoe groot de kans is dat de werkelijke schade lager is dan het berekende bedrag. We gebruiken een zekerheidspercentage van 95%. Dat betekent dat er slechts 5% kans is dat de schade hoger uitvalt. Zo krijgen we een realistisch beeld van de mogelijke financiële gevolgen van risico's en hoeveel geld we daarvoor nodig hebben.

Voor de risico's rond vastgoedontwikkeling, huurinkomsten, de leegstand van gemeentelijk vastgoed en het sociaal domein gebruiken we de uitkomsten van de Monte Carlo-simulatie. Voor andere risico's berekenen we het bedrag door de kans op het risico te vermenigvuldigen met het mogelijke gevolg. Een voorbeeld: als het gevolg van een risico € 20 miljoen is en de kans van optreden 50%, dan nemen we in de tabel € 10 miljoen op (€ 20 miljoen × 50%).

Bedragen x € 1 miljoen

Nr.	Risico`s	Begroting 2025	Jaarrekening 2024	Begroting 2026	Jaarrekening 2025
	Algemeen				
1	Claims	2,9	2,1	2,5	0,9
2	Verbonden partijen (GR'en)	0,8	0,8	0,8	0,8
	Vitaal en sociaal Breda				
3	Sociaal Domein	15,3	20,8	21,5	21,6
	Ondernemend Breda				
4	Projecten	12	8,4	8,4	13,1
	Duurzaam wonen in Breda				
5	Vastgoedontwikkeling	10,5	13,5	13,4	7,5
6	Klimaatrisico's	0,8	0,8	0,6	0,6
	Basis op orde in Breda				

7	Risico's afvalservice	nihil	nihil	8,3	3,8
8	Netcongestie	pm	pm	4,8	4,8
9	Achterstalligheid kapitaalgoederen openbare ruimte	3,7	2,3	nihil	nihil
	Organisatie en financiën van Breda				
10	Cyberrisico's	1,7	1,7	1,7	2,7
11	Fiscale risico's	1,3	nihil	nihil	nihil
12	Fluctuaties gemeentefondsuitkering	1,4	1,4	1,4	pm
13	Borgstellingen en leningen	pm	pm	5,5	4,9
14	Inflatie en sensitiviteit	1,5	6,2	nihil	pm
	Totaal	**51,9**	**58**	**68,9**	**60,7**

Claims (€ 0,9 miljoen + pm, was € 2,5 miljoen + pm)
Dit zijn risico's voor claims, bijvoorbeeld vanwege ruimtelijke ontwikkelingen. Voor een aantal claims is de omvang van de vordering op de gemeente Breda nog niet bekend (als pm opgenomen).

Verbonden partijen (blijft € 0,8 miljoen)
Voor gemeenschappelijke regelingen (GR'en) reserveren we vermogen. Een aantal GR'en bouwen geen eigen vermogen op en vallen bij tegenvallers direct terug op het vermogen van de deelnemende gemeenten, waaronder Breda. Wij steunen nu op het risicomanagement van de GR'en.

Sociaal domein (€ 21,6 miljoen, was € 21,5 miljoen)
BUIG
Het ministerie van SZW wil er met de financieringssystematiek BUIG voor zorgen dat alle gemeenten samen een toereikend macrobudget hebben en dat de verdeling zo goed mogelijk aansluit bij de werkelijke kosten. In de praktijk blijkt echter dat deze systematiek nog niet goed aansluit. Daarom heeft de minister in 2022 diverse onderzoeken in gang gezet om het objectiefvoordeelmodel te verbeteren. De kans bestaat dat het BUIG-budget ontoereikend is. Als dit zo is, kunnen we aanspraak maken op een vangnetuitkering die door de toetsingscommissie Vangnet Participatiewet wordt beoordeeld. Aan deze uitkering zijn voorwaarden verbonden, waaronder een eigenrisico-component (maximaal 10% van het BUIG-budget).

Ombuiging bestuursakkoord Werk en Inkomen
Vanwege het forse financiële resultaat van de afgelopen jaren op het gebied van Werk & Inkomen is in het bestuursakkoord gerekend met een voordeel van € 3 miljoen in 2023, aflopend naar € 0,5 miljoen in 2026. Dit financiële resultaat is in eerdere jaren echter vooral behaald door incidentele meevallers. Of deze meevallers zich ook (voldoende) voordoen in de komende jaren, is nog onzeker.

Uitvoeringskosten invoering Wet inburgering
Gemeenten maakten extra uitvoeringskosten voor de invoering van de Wet inburgering. Dit kwam door hogere aantallen inburgeraars dan verwacht. Het Rijk komt de gemeenten hier vooralsnog niet in tegemoet. Ook in Breda is er extra instroom van statushouders. Dit geeft een piek bij meerdere afdelingen en voorzieningen binnen Participatie & Bestaanszekerheid. In de begroting 2026 zijn hiervoor extra middelen beschikbaar gekomen, wel met de verwachting dat deze doelgroep vanaf 2027 afneemt.

Hervormingsagenda Jeugd
De Hervormingsagenda Jeugd is een landelijke aanpak voor het verbeteren van de jeugdzorg. Het doel is om de zorg beter, effectiever en betaalbaarder te maken. Belangrijke maatregelen zijn het invoeren van een eigen bijdrage, het beperken van de duur van zorgtrajecten en het versterken van preventie en samenwerking in de regio. De beoogde maatregelen zijn niet haalbaar in 2026 en 2027. Hiervoor zijn we gecompenseerd vanuit het Rijk om de financiële druk tijdelijk te verlichten. Vanaf 2028 vervalt deze compensatie. De verwachte besparingen vanaf 2028 zijn onzeker en mogelijk niet haalbaar binnen de gestelde termijnen. We lopen daardoor het risico op structurele tekorten, zeker als de maatregelen niet het beoogde effect hebben en/of niet worden gecompenseerd door het Rijk.

Investering gecertifieerde instellingen
We verwachten een investering in de contracten met gecertificeerde instellingen. Dit zijn instellingen die van overheidswege gecertificeerd zijn om kinderbeschermingsmaatregelen en maatregelen vanuit de jeugdreclassering uit te voeren. Het is nog onduidelijk hoe deze investering gefinancierd wordt (compensatie vanuit het Rijk).

Transformatie JeugdzorgPlus
Voor de afbouw en ombouw van de JeugdzorgPlus heeft het Rijk specifieke middelen beschikbaar gesteld. Daarmee kunnen we investeren in de gemeentelijke capaciteit en de JeugdzorgPlus-instellingen om deze transformatie te bereiken. Het is onduidelijk of deze specifieke middelen vanuit het Rijk verlengd worden.

Toenemende zorgvraag Wmo
We zien een groeiende zorgvraag binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) door demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. De vergrijzing leidt tot een toename van het aantal ouderen met een langdurige ondersteuningsbehoefte. Tegelijkertijd neemt de beschikbaarheid van informele zorg (zoals hulp uit het eigen netwerk) af. Hierdoor doen inwoners sneller en vaker een beroep op formele ondersteuning. Door de toenemende vraag en hoge indexeringen op de Wmo-tarieven ontstaat er een structurele mismatch tussen de stijgende uitgaven en inkomsten vanuit het gemeentefonds. Dit leidt tot druk op de begrote Wmo budgetten.

Invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo
De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage binnen de Wmo is inmiddels tweemaal uitgesteld en staat nu gepland voor 1 januari 2027. Wij verwachten dat de invoering opnieuw wordt uitgesteld, naar 1 januari 2028. Dit brengt het risico met zich mee dat de verwachte besparingen niet gehaald worden. De verwachting is dat het Rijk gemeenten opnieuw compenseert bij het uitstellen van de maatregel. De vorm, de hoogte en de timing van deze compensatie zijn echter onzeker, waardoor het risico voor gemeenten reëel blijft.

Timing van jeugdhulp en Wmo-tariefindexatie
Voor jeugdhulp en de Wmo worden nieuwe tarieven vastgesteld/geïndexeerd. Dit gebeurt pas na de vaststelling van de begroting. Het risico bestaat dat we contractueel meer moeten indexeren dan waar we in de begroting rekening mee hebben gehouden.

Mogelijk faillissement van een gecontracteerde aanbieder
Mogelijk krijgen we te maken met het faillissement van een gecontracteerde aanbieder die voor onze gemeente één of meer voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning en/of jeugdhulp uitvoert. Hiervan kan de gemeente negatieve gevolgen ondervinden. We moeten dan bepalen hoe de continuïteit van de ondersteuning en de zorg kan worden gewaarborgd.

Initiatiefplan extra opvanglocatie vrouwenopvang
Het initiatiefplan beoogt de realisatie van een extra opvanglocatie voor gezinnen die te maken hebben met huiselijk geweld, in lijn met de verplichtingen uit het Verdrag van Istanbul en de gemeentelijke verantwoordelijkheid binnen het sociaal domein. De benodigde investering en exploitatie worden gedragen door de Gemeenschappelijke Regeling Geweld in afhankelijkheidsrelaties. De bestuurlijke besluitvorming over het wel of niet realiseren vindt plaats in mei/juni 2026. De besluitvorming valt buiten de reguliere planning van het begrotingsproces. Hierdoor bestaat een reëel risico dat de uitkomst van dit besluit tot een knelpunt leidt in de begroting, omdat de financiële ruimte niet vooraf in het begrotingsproces is meegenomen.

Opgenomen beheersmaatregelen/ombuigingen
In de begroting zijn meerjarige beheersmaatregelen/ombuigingen opgenomen. Het effect daarvan wordt periodiek gemonitord. Het risico bestaat dat deze beheersmaatregelen/ombuigingen niet of slechts gedeeltelijk worden behaald.

Projecten (€ 13,1 miljoen, was € 8,4 miljoen)

Algemeen

De toprisico's hebben betrekking op een aantal grote projecten en gebiedsontwikkelingen met een lange doorlooptijd en een hoge mate van complexiteit. Deze projecten kennen onzekerheden die samenhangen met planvorming, realisatie, externe afhankelijkheden en bestuurlijke besluitvorming. De risico's worden periodiek geactualiseerd bij de begroting en de jaarrekening.

't Zoet

Voor de gebiedsontwikkeling 't Zoet zijn in 2025 de belangrijkste risico's op hoofdlijnen in beeld gebracht in het kader van het koersdocument en het financieel perspectief. Deze risico's hebben onder meer betrekking op het halen van de planning in relatie tot verkregen rijksbijdragen, marktontwikkelingen en de afzet van het globaal geplande woon- en werkprogramma, mogelijke stijgingen van bouwkosten, milieuaspecten en de beschikbaarheid van interne en externe capaciteit.

Het koersdocument en financieel perspectief zijn donderdag 5 maart 2026 vastgesteld door de Raad.

De Strip Havenkwartier

Voor het project De Strip Havenkwartier hebben de risico's in de eerste realisatiefase met name betrekking op de planning en uitvoering van de woningbouw en bijbehorende civieltechnische werkzaamheden. Bij de aanvraag van de rijksbijdrage voor woningbouw is uitgegaan van een globale planning. Het risico bestaat dat deze planning niet wordt gehaald als gevolg van marktontwikkelingen, stijgende bouwkosten en mogelijke bezwaar- en beroepsprocedures,. Dit kan gevolgen hebben voor het voldoen aan subsidievoorwaarden.

Daarnaast zijn er risico's verbonden aan het behoud en de restauratie van de erfgoedhallen Backer & Rueb en Lammonthal, conform de in anterieure overeenkomsten vastgelegde uitgangspunten. Ook spelen risico's rondom kostenstijgingen en indexering in de bouw en civiele techniek, waarvan de omvang mede afhankelijk is van de verdere uitwerking van deelprojecten.

Tot slot zijn er risico's verbonden aan de uitvoering van de hub, een collectieve parkeervoorziening binnen de gebiedsontwikkeling. Het risico bestaat dat deze voorziening niet tijdig beschikbaar is of (op termijn) niet toereikend blijkt voor de beoogde woningbouwfasen. Hierdoor zijn mogelijk tijdelijke of alternatieve oplossingen noodzakelijk.

Nieuwe Mark

De risico's die voor de Nieuwe Mark in beeld zijn gebracht hebben met name betrekking op de overschrijding van geraamde realisatiekosten, voor zover niet ondervangen door projectspecifieke risico-opslagen. Te denken valt hierbij aan marktrisico's, ongeplande faseringskosten, kosten van sanering enz. Nieuw opgenomen is het risico van verlies van bijdragen van derden, in het geval het project een ander verloop kent dan voorzien.

Vastgoedontwikkeling (€ 7,5 miljoen, was € 13,4 miljoen)

De risico's die zijn verbonden aan grondexploitaties zijn onderdeel van de totale risicopositie van de gemeente Breda. Ze worden gedekt uit de totale weerstandscapaciteit. Het totale risico dat is verbonden aan het taakveld grondexploitatie bepalen we door te kijken naar de volgende risico's:

Algemene risico's in grondexploitaties

Deze risico's houden we bij op risicokaarten en zijn van toepassing op alle grondexploitaties. Het gaat hierbij om normale afwijkingen op geraamde kosten en opbrengsten, veroorzaakt door macro-economische ontwikkelingen en/of de uitkomsten van reguliere werkprocessen. Deze risico's worden gekwantificeerd door middel van een scenario-analyse, waarbij een bandbreedte wordt bepaald voor de nog te realiseren kosten en opbrengsten in de grondexploitatie. De algemene risico's bestaan uit:

- Afwijkingen op parameters en looptijd via een scenarioberekening waarin de grondexploitatie 'tegenzit'. Ten opzichte van de basecase-situatie wordt gerekend met een hogere rente, hogere kostenstijging, lagere opbrengststijging en een langere looptijd.
- Standaard bandbreedtes op nog te realiseren grondopbrengsten.
- Standaard bandbreedtes op nog te realiseren kosten in de categorieën bouw- en woonrijp maken, plankosten, verwervingskosten en overige kosten.

Projectspecifieke risico's in grondexploitaties
Ook deze risico's houden we bij op de risicokaart. Alleen gaat het hier om risico's die verbonden zijn aan 1 specifieke grondexploitatie. Een projectspecifiek risico wordt gekwantificeerd door het financiële effect van een gebeurtenis in te schatten en dit te vermenigvuldigen met de kans op optreden. Voor elk risico worden beheersmaatregelen opgesteld om het risico te beheersen.

Risico's die zijn verbonden aan onze portefeuille panden en gronden.
Deze risico's worden bijgehouden op een aparte risicokaart voor de voorraad panden en gronden.

Met deze 3 soorten risico's als input bepaalt een statistische simulatie hoeveel weerstandscapaciteit er nodig is om de risico's af te dekken. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op € 7,5 miljoen (bij 95% zekerheidspercentage). Dat is € 5,9 miljoen minder dan we hadden berekend voor de begroting 2026 (€ 13,4 miljoen) en € 6,0 miljoen minder dan berekend bij de jaarrekening 2024 (€ 13,5 miljoen).

Hoofdoorzaak voor dit verminderd beslag op gemeentelijke weerstandscapaciteit is een aangepaste systematiek bij het bepalen van het benodigd weerstandsvermogen. De verwachte positieve resultaten in grondexploitaties vormen een extra buffer voor risico's. In de nieuwe berekeningswijze draagt een grondexploitatie met positief saldo de eigen risico's. Pas wanneer dat niet meer (geheel) mogelijk is, wordt een beroep gedaan op de gemeentelijke weerstandscapaciteit.
Een tweede kleinere oorzaak is dat bij het onderdeel panden en gronden een risico is vervallen dat was verbonden aan de ontwikkeling van het Seeligterrein.

Klimaatrisico's (blijft € 0,6 miljoen)
De klimaatrisico's in de openbare ruimte zijn helder. We moeten bijvoorbeeld bomen en struiken vervangen door droogte, hevige stormen en er we krijgen overlast van invasieve exoten. Daarnaast worden onze wegen aangetast, moeten we gladheidsbestrijding uitvoeren en hebben we te maken met wateroverlast door extreme neerslag. De klimaatrisico's worden beperkt door extra acties, waaronder aanvullende middelen voor het onderhoud van het groen (vanuit de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen). De wateroverlast is onderdeel van het Gemeentelijk Plan Stedelijk Water en Riolering. Daarnaast zetten we initiatieven voort die zich richten op klimaatadaptief handelen, zoals klimaatadaptieve wijkdeals, het project Groene Buurtjes, de subsidieregeling Groene Daken en Groene Schoolpleinen en het uitvoeren van stresstesten en risicodialogen. In het Strategisch Investeringsplan zijn middelen gereserveerd voor groene straten en pleinen en de instandhouding van bomen en groen. Deze maatregelen dragen bij aan het oplossen van de hitteproblematiek in de binnenstad. In het bestuursakkoord en bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor groen en extra bomen. Het financiële risico zit vooral in de gladheidsbestrijding en de beheersing van invasieve exoten.

Risico's Afvalservice (€ 3,8 miljoen, was € 8,3 miljoen)
Gemeenschappelijke regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen (€ 3,0 miljoen)
In 2018 is er een meningsverschil ontstaan tussen de exploitanten van de stortplaats Zevenbergen en de provincie Noord-Brabant door een aanzienlijke daling van de rekenrente en daarmee een aanzienlijke stijging van de doelvermogens. Vanwege dit meningsverschil is er een overeenkomst afgesloten tussen de provincie en de exploitanten, waaronder de GR, om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de doelvermogens omlaag te brengen. Hierin is opgenomen dat de provincie gedurende de looptijd geen heffingsaanslag oplegt. Begin 2024 voerde Gedeputeerde Staten een nieuwe ALM-studie uit en stelde een hieraan gekoppelde nog lagere rekenrente vast (3,45%). Hierdoor loopt het verschil tussen het doelvermogen in het nazorgfonds en het benodigde doelvermogen verder op. Daarnaast heeft de provincie begin 2024 aangegeven dat zij niet bereid is om de overeenkomst ongewijzigd voort te zetten. De provincie heeft aangegeven naheffingsaanslagen op te gaan leggen op basis van de (nog te actualiseren) nazorgplannen.

Claim lachgascilinders € 0,5 miljoen
Dit risico betreft de aansprakelijkheidsstelling van afvalverwerkingsbedrijf AVR. Hun installaties lopen schade op doordat er lachgascilinders zitten in het afval dat gemeenten aanbieden. De gerechtelijke uitspraak is in ons nadeel. Momenteel wordt onderzocht wat hiervan de concrete impact gaat zijn.

Raamovereenkomst verpakkingen € 0,3 miljoen
De nieuw afgesloten raamovereenkomst tussen Verpact ,VNG en NVRD resulteert in een verscherpte controle plaatsvindt op de kwaliteit van Plastic verpakkingen. Dit leidt mogelijk tot een ‘korting’ op de door Afvalservice te ontvangen baten. Momenteel wordt onderzocht wat hiervan de concrete impact gaat zijn.

Netcongestie, stikstofproblematiek en Kaderrichtlijn Water (blijft € 4,84 miljoen)
In 2025 zijn de risico’s verder toegenomen door de noodzakelijke verzwaring van het elektriciteitsnet, strengere jurisprudentie op het gebied van stikstof en aangescherpte eisen voor waterkwaliteit richting de KRW-deadline in 2027. Deze ontwikkelingen leiden tot vertragingen en kostenstijgingen bij woningbouwprojecten, gebiedsontwikkelingen en gemeentelijke investeringen.

Netcongestie
Op 12 december 2025 stelde de ACM een nieuw prioriteringskader vast. Een belangrijke wijziging is dat vanaf 1 juli 2026 klein- en grootverbruikers in één wachtrij komen, waardoor de automatische voorrang voor kleinverbruik (zoals woningen en maatschappelijk vastgoed) vervalt. Dit kan de voortgang van woningbouw en verduurzaming aanzienlijk beïnvloeden.

Door de toenemende netcongestie moeten bedrijven die zich willen vestigen, uitbreiden of verduurzamen langer wachten op aansluitingen of extra capaciteit. Ook woningbouw en essentiële voorzieningen, zoals supermarkten, scholen en zorgcentra kunnen hierdoor vertraging oplopen. Deze druk op het elektriciteitsnet vormt een groeiend risico voor het Bredase vestigings- en investeringsklimaat.

Stikstofproblematiek
Recente jurisprudentie maakt de vergunbaarheid van projecten complexer. Dit vormt een groot risico voor de uitvoerbaarheid van het Bredase woningbouwprogramma. Hoewel het Rijk werkt aan aanvullende maatregelen, is onzeker of deze juridisch houdbaar zijn. Hierdoor neemt het risico op langdurige vertragingen toe, met gevolgen voor planning, kosten en realisatie van woningbouw en gebiedsontwikkeling.

Kaderrichtlijn water (KRW)
In 2027 verloopt de eindtermijn van de Europese Kaderrichtlijn Water. De waterkwaliteit in Nederland en ook in Breda blijft op verschillende punten achter. Daardoor kan een vergelijkbare situatie ontstaan als bij het stikstofdossier: projecten met een negatieve impact op de waterkwaliteit kunnen stil komen te liggen. Ook recreatieve functies, zoals de recreatievaart op de Mark en Singels, kunnen onder druk komen te staan.

Het risico is dat lopende en geplande ruimtelijke ontwikkelingen niet of alleen met aanvullende maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Daarom werkt Breda samen met waterschap en provincie aan een robuuste dossieropbouw om juridische risico’s te beperken.

Achterstalligheid kapitaalgoederen openbare ruimte
Bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen is een bestemmingsreserve kapitaalgoederen ingesteld, die is bedoeld voor het aanpakken van achterstanden en achterstalligheden van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. De kans op achterstalligheid blijft bestaan, maar kan financieel gedekt worden uit deze reserve. Hierdoor komt dit toprisico te vervallen.

Cyberrisico’s (€ 2,2 miljoen, was € 1,7 miljoen)
Het kans percentage is verhoogd op basis van het (openbare) Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten dat inzicht geeft in de belangrijkste bedreigingen en ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging. De belangrijkste dreigingen die direct tot schade kunnen leiden voor de gemeente Breda zijn hieronder opgenomen.

Een ransomware-aanval
Een ransomware-aanval blijft de belangrijkste dreiging voor gemeenten. Criminelen maken daarbij gebruik van zwakheden in systemen die via internet toegankelijk zijn, zoals websites, toegangsportalen en inlogschermen. Nadat zij binnen zijn gedrongen, nemen ze ruim de tijd om rond te kijken wat er te halen valt, zich te nestelen, gevoelige data te stelen en te versleutelen en vervolgens de slachtoffers af te persen.

Een aanval via e-mail
E-mail blijft de meest gangbare methode van communiceren. Bij e-mail ligt er veel verantwoordelijkheid bij de eindgebruiker om zich aan de procedures te houden en zo een datalek en/of digitale inbraak te voorkomen. Een foutje is helaas zo gemaakt. Dat maakt e-mail tot een aantrekkelijk doelwit voor cybercriminelen. Daarmee is het een potentieel risico voor de informatiebeveiliging van de gemeente.

Incidenten bij leveranciers
Een groeiend deel van onze gemeentelijke ICT wordt als dienst bij derden afgenomen. De transitie naar software-as-a-service (SaaS) brengt voordelen, zoals vereenvoudigd beheer. Gemeenten profiteren van snellere implementaties en hebben minder technische zorgen, maar ervaren tegelijkertijd een verlies van controle en grip. Incidenten in de toeleveringsketen vormen een toenemende dreiging. Ransomware en phishing bij leveranciers kan leiden tot grootschalige verstoringen en/of datalekken bij meerdere gemeenten tegelijk.

DDoS-aanvallen DDoS
(Distributed Denial of Service) is een aanval waarbij kwaadwillenden een website of online dienst (zoals DigiD) platleggen door deze te overspoelen met nepverkeer vanaf meerdere bronnen tegelijk. DDoSaanvallen zijn een integraal onderdeel geworden van hybride oorlogsvoering, waarbij staten en activistische groepen betrokken zijn. In 2025 is ook de gemeente Breda getroffen door een DDoS-aanval.

De inzet van AI bij aanvallen
De opkomst van (generatieve) AI biedt zowel kansen als bedreigingen voor de gemeente Breda. We kunnen AI inzetten om onze bedrijfsvoering en dienstverlening te verbeteren. Het kan ook beveiligingsprocessen efficiënter maken, bijvoorbeeld door geavanceerde monitoring en automatische detectie van verdachte activiteiten. Tegelijkertijd maken criminelen gebruik van AI voor nieuwe aanvalsmethoden, zoals deepfakefraude of gerichte phishingcampagnes.

Operationele Technologie (OT)
De gemeente Breda beschikt over procesautomatisering en operationele technologie (OT). Voorbeelden hiervan zijn systemen voor de riolering, verkeersregelinstallaties, camerasystemen en gebouwbeheersing. Sabotage van deze operationele technologie is reëel, ook al hebben zich recent geen grote incidenten voorgedaan in Nederland. Tegelijkertijd is er ook een reëel risico op fysieke sabotage.

De geschatte kosten voor cyberrisico's bestaan uit de kosten voor forensisch onderzoek, het opnieuw opbouwen van (delen van) het netwerk, derving doordat medewerkers niet meer kunnen werken en de inhuur van (externe) professionals. Denk hierbij aan forensische experts, IT-specialisten voor de wederopbouw en crisiscommunicatiespecialisten.

Digitale soevereiniteit
Door geopolitieke ontwikkelingen en afhankelijkheid van (niet Europese) technologie leveranciers kan het noodzakelijk worden om digitale systemen versneld te vervangen. Dit kan leiden tot incidentele kosten voor migratie en transitie van systemen, investeringen in een soeverein cloud of on premise platform, aanvullende security en compliance maatregelen, extra beheer en training en adoptie binnen de organisatie.

Fiscale risico's
Over de verslagjaren 2020 en 2021 hebben we definitieve aanslagen van de Belastingdienst ontvangen zonder correcties met betrekking tot het terrein-parkeren. Bovendien is tijdens de landelijke BDO-bijeenkomsten gebleken dat andere gemeenten dit evenmin als een risico beschouwen. Het is daarom onwaarschijnlijk dat terrein-parkeren alsnog als een belaste activiteit wordt aangemerkt. Daarmee komt dit toprisico te vervallen.

Fluctuaties Gemeentefondsuitkering (nihil, was € 1,4 miljoen)
De gemeentefondsuitkering is aan fluctuaties onderhevig. Er zijn vanuit het Rijk een tweetal bewegingen ingezet om deze fluctuaties te beperken. Dit zijn:

- herijking gemeentefonds in 2023. Deze herijking wordt in 2027 herzien
- nieuwe financieringssystematiek vanaf 2024

Daarnaast wordt de gemeentefondsuitkering bij iedere circulaire opnieuw beoordeeld en geactualiseerd, waardoor we zoveel als mogelijk actueel inzicht hebben. De bijbehorende risico's in de uitkering zijn opgenomen bij de diverse programma's. Met name programma 1 voor het onderdeel jeugd.

Borgstellingen (€ 4,9 miljoen, was € 5,5 miljoen)
De gemeente verleent borgstellingen aan derden en neemt achtervangposities in bij waarborgfondsen. Dat is niet zonder risico's. De gemeente wordt aangesproken als deze derden hun verplichtingen niet nakomen. Bij een achtervangpositie in een waarborgfonds gebeurt dit pas als het garantievermogen van het fonds niet genoeg is. We schatten dit risico laag in. Bij een aanspraak zorgen de hypothecaire zekerheden in het voordeel van de gemeente Breda ervoor dat het financieel verlies gering of nihil is.

De gemeente heeft bij 2 waarborgfondsen een achtervangpositie:

1. het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)
2. het Waarborgfonds Eigen Woningen dat de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) verstrekt

Beide waarborgfondsen hebben een zeer solide financiële positie.

De totale hoofdsom van verleende borgstellingen en verstrekte leningen is € 215 miljoen, onze directe achtervangpositie voor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw is € 723 miljoen. Voor het Waarborgfonds Eigen Woningen is geen bedrag voor onze achtervangpositie bepaald.

Het totale netto risicobedrag voor borgstellingen en leningen voor gemeente Breda schatten we in op € 4,9 miljoen.

Inflatie en sensitiviteit
Onderliggende risico's m.b.t. Inflatie en sensitiviteit zijn opgenomen bij de begrotingsprogramma's zelf. Daarnaast vormen ook de krapte op de arbeidsmarkt en het tekort aan grondstoffen een probleem. Deze ontwikkelingen raken niet alleen de samenleving, maar ook onze eigen organisatie. De huidige geopolitieke spanningen, waaronder toenemende geo-economische confrontaties en verstoringen door internationale conflicten, vergroten deze druk verder. Omdat deze effecten slechts beperkt kunnen worden bijgestuurd en moeilijk te kwantificeren zijn, is dit risico pro memorie (pm) opgenomen.

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

Bedragen x € 1 miljoen

Onderdeel weerstandscapaciteit	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve (per 1-1)	107,0	116,6	126,9	138,3
Onvoorzien	0,7	0,7	0,7	0,7
Vermogen om bezuinigingen door te voeren	pm	pm	pm	pm
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**107,7**	**117,3**	**127,6**	**139,0**

Met een risicopositie van € 60,7 miljoen is de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende om de risico's af te dekken.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit geeft aan welk vermogen er beschikbaar is om de risico's af te dekken. Dit bestaat uit de algemene reserve, de post Onvoorzien en het vermogen om bezuinigingen door te voeren.

Algemene reserve
De gemeentebrede algemene reserve behoort tot de weerstandscapaciteit, voor zover deze vrij beschikbaar is. Vanaf 2021 is deze volledig vrij beschikbaar met uitzondering van een blokkering van € 16,5 miljoen voor de Noordelijke Rondweg.

Onvoorzien
De begrote post Onvoorzien is € 0,7 miljoen per jaar.

Vermogen om bezuinigingen door te voeren
De beschikbare ruimte in de meerjarenbegroting is bestemd voor nieuw beleid en toekomstige investeringen. Daarom rekenen we deze niet toe aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

FINANCIËLE KENGETALLEN

Breda heeft een meerjarenbegroting die structureel in evenwicht is. De gemeente kan bij financiële tegenslagen tegen een stootje. We hebben inzicht in onze financiële positie en hebben een integraal beeld van de consequenties van beslissingen voor de houdbaarheid van onze financiën. Belangrijke aspecten hierbij zijn stabiliteit, wendbaarheid en voldoen aan wettelijke kaders. Kengetallen kunnen de gemeenteraad ondersteunen bij het maken van afwegingen. Financiële kengetallen zijn getallen die de verhouding weergeven tussen bepaalde onderdelen van de begroting, de balans en de exploitatie. Ze helpen bij het beoordelen van de financiële positie.

Onderstaande tabel geeft weer welke kengetallen we hiervoor gebruiken. Alle kengetallen zijn wettelijk voorgeschreven, behalve de solvabiliteitsratio exclusief doorleningen, de ratio weerstandsvermogen en de onbenutte belastingcapaciteit. De wettelijk voorgeschreven kengetallen zijn niet voorzien van een wettelijke norm, behalve de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Wel heeft de provincie Noord-Brabant als financieel toezichthouder zogeheten 'signaalwaarden' geïntroduceerd voor een aantal kengetallen.

Het is niet wenselijk om een individueel kengetal te gebruiken om onze financiële positie te beoordelen. Alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding geven ze een goed beeld.

De kengetallen zijn ingedeeld volgens 4 aspecten:

- stabiliteit: de mate waarin de gemeente haar financiële positie in evenwicht weet te houden
- wendbaarheid: de mate waarin de gemeente snel kan reageren op veranderingen in haar behoeften, ambities en doelstellingen op korte en lange termijn
- weerbaarheid: de mate waarin de gemeente financiële tegenvallers en financiële risico's op kan vangen zonder grote beleidswijzigingen
- wettelijke kaders: de mate waarin de gemeente voldoet aan de wettelijke normen voor financiering

	Rekening 2022	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Signalerings-waarde
Stabiliteit						
Solvabiliteitsratio *	21,07%	19,64%	19,67%	14,56%	23,56%	> 20%
Solvabiliteitsratio exclusief doorleningen	26,11%	24,04%	23,69%	17,26%	27,86%	> 20%
Structurele exploitatieruimte *	1,23%	0,12%	1,92%	1,64%	5,58%	> 0%
Wendbaarheid						
Belastingcapaciteit *	110,79%	88,26%	84,83%	78,60%	84,70%	< 105%
Netto schuldquote *	52,91%	54,34%	49,81%	64,56%	45,32%	< 90%
Gecorrigeerde netto schuldquote *	35,47%	37,98%	36,07%	51,65%	32,90%	< 90%
Weerbaarheid						
Grondexploitaties *	1,86%	1,74%	0,84%	3,15%	0,68%	< 20%
Ratio weerstandsvermogen	1,7	1,6	1,9	1,4	2,3	> 1,0
Onbenutte belastingcapaciteit	39,54%	41,86%	44,77%	39,75%	45,05%	

	Rekening 2022	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Signalerings-waarde
Wettelijke kaders						
Rente risiconorm (ruimte onder risiconorm * € 1 miljoen)	117	127	187	181	181	< 0
Kasgeldlimiet: onderschrijding (+) of overschrijding (-) per kwartaal	++++	++++	++++	++++	++++	++++
EMU-saldo (* € 1.000)	20.806	-33.457	-14.156	-60.934	6.420	< € -44.502

** deze kengetallen zijn wettelijk voorgeschreven*

TOELICHTING OP DE FINANCIËLE KENGETALLEN

Stabiliteit

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit drukken we uit in een percentage van het eigen vermogen tegenover het totaal vermogen. Dit geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit kengetal wordt gedempt doordat we grote geldleningen hebben verstrekt aan woningcorporaties en in het kader van de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting. Een solvabiliteitsratio onder de signaalwaarde van 20% wordt door de provincie als risicovol beschouwd.

Solvabiliteitsratio exclusief doorleningen

Omdat Breda in verhouding tot andere gemeenten grote leningen heeft verstrekt aan woningcorporaties en in het kader van de onderwijshuisvesting, geeft dit een dempend effect op de solvabiliteitsratio. Daarom wordt hier ook de solvabiliteitsratio weergegeven zonder deze leningen. Dit kengetal geeft een realistischer beeld van onze financiële positie.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft informatie over de mate waarin we structurele lasten kunnen afdekken met structurele baten. Vanuit het BBV is de norm dat de structurele exploitatieruimte in evenwicht dan wel positief is.

Wendbaarheid

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Breda zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden in de gemeente in enig jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorafgaande jaar en uit te drukken in een percentage. De provincie beschouwt een belastingcapaciteit hoger dan 105% als risicovol.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast tegenover de eigen middelen. Dit laat zien hoeveel de rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatie. Signaleringswaarden van de provincie: < 90% is het minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is het meest risicovol.

Gecorrigeerde netto schuldquote

Bij de berekening van de gecorrigeerde netto schuldquote houden we rekening met doorgeleende gelden. Zowel de netto schuldquote als de gecorrigeerde netto schuldquote laten zien dat de lasten die samenhangen met onze netto schuld passen binnen een acceptabele bandbreedte.

Weerbaarheid

Grondexploitaties

Het kengetal grondexploitaties geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt met haar grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (exclusief onttrekkingen aan de reserves). De provincie hanteert als signaleringswaarden: < 20% is het minst risicovol, 20-35% is neutraal, > 35% is het meest risicovol. Dit kengetal laat zien dat we voor de baten van de organisatie niet erg afhankelijk zijn van de opbrengsten uit grondverkopen. In het verleden zijn er flinke afboekingen geweest op de grondposities. De kans op een herhaling van een risico met deze omvang is klein.

Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, zonder de noodzaak om direct te bezuinigen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een inventarisatie en een analyse van de risico's die de gemeente loopt. Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen het weerstandsvermogen en de risico's. Het laat zien in hoeverre we voldoende weerstandsvermogen hebben om risico's af te dekken. Een ratio hoger dan 1 laat zien dat er voldoende weerstandsvermogen is om risico's af te dekken.

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de onbenutte belastingcapaciteit kijken we naar de 3 belangrijkste inkomsten voor de gemeente: de ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Dit kengetal geeft weer hoeveel ruimte de gemeente heeft om extra belastingen te heffen.

Wettelijke kaders

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om toekomstige renterisico's op de kortlopende schuld te beperken. De renterisico's worden berekend als de som van de aflossingen en de renteherzieningen op de bestaande langlopende schuld. Er geldt een wettelijke norm. Het totale jaarlijkse renterisicobedrag mag niet groter zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm dwingt daarmee tot spreiding van de aflossingen en renteherzieningen. De renterisiconorm is uitgebreid toegelicht in de paragraaf Financiering.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet betreft een plafond voor de kortlopende schuld van de gemeente om een te grote gevoeligheid voor rentefluctuaties op de kortlopende schuld te voorkomen. De kasgeldlimiet is wettelijk bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal. Als de kortlopende schuld van een gemeente voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, moet de gemeente haar toezichthouder hiervan op de hoogte stellen en een plan voorleggen om het daaropvolgende kwartaal weer aan de kasgeldlimiet te voldoen. In het overzicht is met een plusteken aangegeven of de gemeente in het kwartaal onder de limiet is gebleven. Is de limiet in een kwartaal overschreden, dan is dit met een minteken aangegeven.

EMU-saldo

EU-lidstaten mogen een EMU-tekort behalen van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp). In dit maximale tekort mogen, naast de rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel hebben. Voor de jaren 2019-2024 is afgesproken dat de gezamenlijke ruimte voor de decentrale overheden 0,4% van het bbp bedraagt. De gezamenlijke ruimte voor de gemeenten bedraagt 0,27% van het bbp. In de septembercirculaire van het gemeentefonds uit 2024 zijn de individuele referentiewaarden gepubliceerd die de afzonderlijke gemeenten als richtlijn kunnen hanteren. De referentiewaarde voor Breda bedraagt € -44,5 miljoen.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

INLEIDING

De openbare ruimte in Breda wordt voor een belangrijk deel bepaald door bomen, wegen, verlichting, water en riolering. Al deze zogenoemde kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekocht of worden door ons in stand gehouden. Ze vormen de ruggengraat van de openbare ruimte en zorgen ervoor dat de stad en de dorpen goed kunnen functioneren. Kapitaalgoederen hebben een langdurig economisch of maatschappelijk nut en een hoge financiële (vervangings)waarde. Daarom houden we ze in stand door regelmatig (groot) onderhoud en door ze tijdig te vervangen.

Hieronder beschrijven we het onderhoudsniveau en daarmee het kwaliteitsniveau van onze kapitaalinvesteringen. Die hebben we onderverdeeld in een aantal categorieën, waar we hieronder verder op ingaan:

- beheer en onderhoud van de openbare ruimte
- beheer en onderhoud van de riolering
- beheer en onderhoud van onze accommodaties
- beheer en onderhoud van onze voertuigen

In de financiële tabellen zijn de exploitatiekosten van het klein en dagelijks onderhoud opgenomen. Daarin vindt u ook de dotatie aan de voorziening groot onderhoud, de kapitaallasten van investeringen uit het verleden en de begrote investeringen uit het Strategisch Investeringsplan. In de exploitatie zijn de kosten van schades niet meegenomen.

BEHEER EN ONDERHOUD VAN DE OPENBARE RUIMTE

Met ‘openbare ruimte’ bedoelen we de ruimte in de stad en de dorpen die voor iedereen vrij toegankelijk is. Denk daarbij aan straten, parken, pleinen, speeltuinen en de singels. In deze openbare ruimte vinden veel dagelijkse activiteiten plaats, zoals verplaatsen van A naar B, ontmoeten, verblijven en recreëren. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is verdeeld over 7 kapitaalgoederen:

- wegverhardingen
- civieltechnische kunstwerken
- openbare verlichting
- bomen
- waterwegen en -voorzieningen
- riolering*
- stedelijk groen**

* Voor de riolering hebben we te maken met bijzondere wettelijke eisen en een aparte financiering. Hierover leest u meer in de aparte paragraaf hieronder.

** Bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen heeft de gemeenteraad in 2024 vastgesteld dat stedelijk groen als een volwaardig kapitaalgoed wordt beschouwd. Dit past ook bij de BBV-richtlijnen.

In 2021 is het toenmalige beleidskader kapitaalgoederen (2014-2021) geëvalueerd. Daaruit bleek dat het beheer en onderhoud van de openbare ruimte steeds verder achter begon te lopen op de vastgestelde onderhoudsniveaus. Vooral de wegverhardingen, de civieltechnische kunstwerken, de bomen en het stedelijk groen verdienden meer aandacht. In het bestuursakkoord ‘Dichtbij doen, samen sterk vooruit’ uit 2022 speelden we in op de uitkomsten van de evaluatie en is voor de periode 2022-2024 € 14,5 miljoen beschikbaar gesteld voor beheer en onderhoud.

In 2024 is het beleidskader geactualiseerd. Daarbij brachten we de status van het beheer en onderhoud in beeld. We stelden vast dat we achterlopen met onze inspecties en met het onderhoud. We hebben afgesproken dat alle kapitaalgoederen, uitgezonderd de riolering, worden onderhouden op het gemiddelde onderhoudsniveau C (CROW). We hebben een aanpak opgesteld voor het beheer en onderhoud waarin we beschrijven hoe we een verdere achteruitgang voorkomen en hoe we het onderhoud in de toekomst structureel kunnen borgen.

In 2025 heeft de aanpak voor de Openbare Ruimte op Orde (ORoO) verder gestalte gekregen. Er is actief gewerkt aan het beheren en onderhouden van de stad en de dorpen. Zo zijn de gemeentelijke plannen voor wegverhardingen, bomen, civieltechnische kunstwerken en stedelijk water & riolering in 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast zijn de gemeentelijke plannen waterwegen & watervoorzieningen, openbare verlichting en stedelijk groen voorbereid in 2025 en in februari 2026 vastgesteld door de gemeenteraad.

WEGVERHARDINGEN

De gemeente beheert ruim 10 miljoen vierkante meter aan wegverhardingen. Deze onderhouden we op een gemiddeld niveau C. De open verhardingen (de straatstenen en tegels) hebben de afgelopen jaren te maken gehad met bijvoorbeeld de invloed van klimaatverandering en degeneratie door werkzaamheden aan kabels en leidingen. In 2024 zijn we begonnen met een versnellingsaanpak ‘Openbare ruimte op orde’. Deze aanpak is in 2025 gecontinueerd en leidde ertoe dat er klein en groot onderhoud en investeringen zijn uitgevoerd aan de trottoirs en wegen in Breda, bijvoorbeeld in het Ginneken, aan de Vroente en Molenstraat in Prinsenbeek, Aanstede in Teteringen, Geersbroekseweg in Ulvenhout en verschillende wegen in Breda.

Daarnaast zijn een aantal projecten, zoals de Tervoortseweg, Hoolstraat en Schuitpad uitgevoerd, vanuit de eerder (2023) geconstateerde achterstalligheid. Hierdoor is deze conform aanpak en schema weer een stap meer weggewerkt. Uit de uitgevoerde inspecties in 2025 blijkt dat geconstateerde schades reeds in de programmering zijn opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Wegverhardingen (incl achterstallig binnen exploitatie)	**Realisatie 2024**	**Begroting 2025 na wijziging**	**Realisatie 2025**
Exploitatie	3.095	3.836	3.720
Kapitaallasten verhardingen	412	1.098	629
Dotatie voorziening achterstalligheid			
Dotatie onderhoudsvoorziening	3.016	2.429	2.429
Totaal exploitatie	**6.523**	**7.363**	**6.777**

**betreft enkel kapitaallasten instandhouding*

Strategisch investeringsplan	**Realisatie 2024**	**Begroting 2025**	**Berap 2025**	**Realisatie 2025**
Openbare ruimte: wegen (instandhouding)	897	6.300	5.983	7.125

CIVIELTECHNISCHE KUNSTWERKEN

In de gemeente Breda staan zo’n circa 450 civieltechnische kunstwerken, zoals bruggen en viaducten. Die beheren en onderhouden we op onderhoudsniveau C. Het uitgangspunt is dat ze constructief veilig zijn en dat de technische kwaliteit voldoende is voor comfortabel gebruik en het behalen van einde levensduur.

In 2025 voerden we inspecties uit naar de technische staat van onze kleine en grote kunstwerken. Daarnaast is bij enkele objecten de constructieve veiligheid getoetst. Daaruit zijn werkzaamheden voortgekomen die we ingepland hebben. Sommige (kleinere) gevallen zijn direct aangepakt.

Onze onderhoudsaanpak wordt in stappen bijgesteld naar meer op risico’s gestuurd beheer. Volledig risicogestuurd beheer is niet haalbaar met een aanpak en budget passend bij onderhoudsniveau C. De gemaakte inhaalslag qua inspecties en het uitgevoerde onderhoud kenmerken onze onderhoudsaanpak. Voor 2026 en verder is een meerjarenprogramma opgesteld en zijn specifieke projecten voorbereid voor uitvoering in 2026 en 2027.

Bedragen x € 1.000

Civieltechnische kunstwerken	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	1.100	1.748	1.773
Kapitaallasten CTK	8	97	26
Dotatie onderhoudsvoorziening	601	619	619
Totaal exploitatie	**1.709**	**2.463**	**2.418**

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Specifieke kunstwerken	34	180	555	369
Willemsbrug	22	1.550	100	46

OPENBARE VERLICHTING

Zo'n 60% van onze 42.000 straatlantaarns (armaturen) vervingen we in de afgelopen jaren door duurzame ledverlichting. Bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen werd duidelijk dat vooral het onderhoud van de conventionele armaturen en het netwerk voor uitdagingen zorgt. Het aantal meldingen is, net als in 2024, hoog. Dit sluit aan bij wat eerder bleek uit de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen. Hoewel dit nog binnen de norm blijft, vraagt het wel om extra aandacht. Daarom geven we voorrang aan de vervanging van conventionele armaturen die veel storingen geven en stemmen we vaker af met netbeheerder Enexis.

In 2025 pakten we via de bestaande verleddingscontracten meerdere buurten aan. Daarnaast is via een tweede contract voor levering en het los plaatsen van armaturen de verleddingsopgave voor 2025 bijna volledig gerealiseerd.

Het afwikkelen van de hoeveelheid meldingen kostte aanvullend capaciteit en budget. Daarnaast is het inspectiebudget vanuit Openbare Ruimte op Orde niet volledig benut, net als het budget voor maatregelen naar aanleiding van deze inspecties. Dit komt onder andere doordat het opstellen van het beheerplan veel capaciteit vroeg en omdat de aanbesteding van de inspecties pas eind 2025 kon plaatsvinden.

Bedragen x € 1.000

Openbare verlichting	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	2.695	3.247	2.442
Kapitaallasten OVL	593	821	724
Totaal exploitatie	**3.288**	**4.068**	**3.166**

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte; openbare verlichting	2.367	4.600	4.080	4.365

BOMEN

Breda heeft ruim 110.000 bomen die deels een hoge leeftijd hebben. In 2023 is vastgesteld dat we achterlopen met het inspecteren en onderhouden van de bomen. Daarom wordt nu gewerkt via een vastgesteld plan van aanpak voor een meerjarige inhaalslag en versnelling. In 2025 zijn vanuit deze aanpak ruim 33.000 bomen geïnspecteerd en 25.000 gesnoeid. De doelstellingen, zoals genoemd in de actualisatie kapitaalgoederen en voor de openbare ruimte op orde zijn daarmee behaald.

Het gemeentelijk (beheer)plan bomen biedt richting bij onderhoud, herplant en vervanging van bomen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen waardevolle bomen, structuurbomen en omgevingsbomen. Conform de geactualiseerde beleidskaders is onderhoudsniveau C als norm vastgesteld. Specifiek voor waardevolle bomen wordt de huidige onderhoudsaanpak voortgezet om hun vitaliteit en levensduur zoveel mogelijk te waarborgen.

Waardevolle bomen, boomgroepen en boomstructuren worden tijdig en continu beheerd, onderhouden en vervangen. Dit proces wordt echter steeds uitdagender door onder andere klimaatverandering, de toenemende drukte in de ondergrond en bovengronds. De aanwezigheid van kabels en leidingen maakt het lastiger om groeiplaatsen duurzaam geschikt te houden. Dit leidt tot stijgende kosten voor benodigde aanpassingen en groeiplaatsvoorzieningen.

Wortelopdruk vormt een bijkomend aandachtspunt, met name op locaties waar bomen oorspronkelijk niet met een geschikte groeiplaatsvoorziening zijn aangeplant. Het ontbreken van voldoende ondergrondse ruimte, essentiële voedingsstoffen of een passende vochthuishouding levert hier problemen op. Door middel van een boomwortelprotocol stellen we prioriteiten en tijdelijke maatregelen om behoud van bomen zoveel mogelijk te waarborgen.

Bedragen x € 1.000

Bomen	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	2.688	3.015	3.047
Kapitaallasten Bomen	126	308	188
Totaal exploitatie	**2.814**	**3.323**	**3.235**

**betreft enkel kapitaallasten instandhouding*

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Bomen	1.017	2.960	1.500	1.547

WATERWEGEN

Breda beschikt over circa 290 kilometer waterlopen, 80 kilometer duikers en diverse vijvers, plassen en havens. Overige watervoorzieningen, waaronder watertappunten, bluswatervoorzieningen, evenementenaansluitingen en waterspeelplekken vallen ook onder deze categorie kapitaalgoederen. Het nautisch beheer vormt eveneens een belangrijk onderdeel, waarbij recreatie op het water centraal staat. Binnen het nautisch beheer vormen de werkzaamheden rondom de Kaderrichtlijn Water (KRW) een belangrijke uitdaging. Hierbij wordt samengewerkt met waterschap Brabantse Delta. In 2025 is onderzoek verricht naar de effecten van waterrecreatie op de KRW, evenals naar potentiële inpassingsmogelijkheden en relevante aandachtspunten. Dit onderzoek wordt nog verder uitgewerkt en nader uitgevoerd.

Tijdens de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen besloten we dat dit kapitaalgoed onderhouden wordt op niveau C. Tegelijkertijd werd duidelijk dat het onderhoudsniveau van verschillende delen van de waterwegen en voorzieningen niet voldoet aan de gestelde eisen. In 2025 was vanwege onderbezetting de prioriteit met name gericht op inspectie- en onderhoudstaken die wettelijk of vanuit veiligheidsoogpunt verplicht zijn, zoals bijvoorbeeld bij blus- en drinkwatervoorzieningen. Ook is het gemeentelijk (beheer)plan waterwegen- en watervoorzieningen geactualiseerd en vastgesteld. Op basis van dit plan kan vervolgens gestart worden met het verder op orde krijgen van de basis voor deze voorzieningen.

Voor de waterwegen is het van essentieel belang dat de doorstroming adequaat is en dat deze in staat is om bij hoge waterstanden voldoende water af te voeren. Daarnaast dient de waterdiepte voldoende te zijn om (recreatief) varen mogelijk te maken. Momenteel is sprake van een aanzienlijke achterstand op het gebied van baggerwerkzaamheden. Deze werkzaamheden worden in samenwerking met waterschap Brabantse Delta geprogrammeerd en uitgevoerd. De programmering loopt nog niet altijd gelijk. In 2025 zijn hiervoor afspraken gemaakt tussen gemeente en waterschap. Een aannemer voerde op diverse locaties baggerwerkzaamheden uit. Onder meer in het Zaartpark, Ruitersbos en Westerpark. Doordat bij deze werkzaamheden gekozen is om niet baggerschoon op te leveren, zijn de uitgaves in 2025 lager uitgevallen dan begroot.

Ook is er een achterstand in de inspectie binnen het onderdeel waterwegen op de gemeentelijke waterlopen, duikers en beschoeiingen. Met betrekking tot beschoeiingen is wel meer helderheid ontstaan over de eigendomsverhoudingen. Hierdoor zijn ook de verantwoordelijkheden voor beheer en onderhoud duidelijker afgebakend.

Bedragen x € 1.000

Waterwegen en watervoorzieningen	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	610	1.567	710
Kapitaallasten Waterwegen	80	87	79
Dotatie onderhoudsvoorziening	426	438	438
Totaal exploitatie	**1.116**	**2.093**	**1.228**

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte: water (instandhouding)		100	-	-

STEDELIJK GROEN

Bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen is onderhoudsniveau C vastgesteld voor het stedelijk groen. In 2025 is het eerste gemeentelijk(beheer)plan opgesteld. Deze stelde de gemeenteraad in februari 2026 vast.

Uit algemene inspecties en ervaringen van de werkploegen blijkt dat een aanzienlijk deel van het stedelijk groen aan het einde van zijn levenscyclus gekomen is. Met de aanpak ‘openbare ruimte op orde’ wordt prioriteit gegeven aan de beschikbaarheid en correctheid van data. Afgelopen jaar zijn inspecties voor het volledige areaal uitgevoerd. Deze vormen de basis voor verdere beheersmaatregelen en het daarmee opstellen van een vervangingsprogramma.

Dankzij middelen uit het coalitieakkoord zijn in 2025 enkele plantvakken vernieuwd. Deze gerenoveerde vakken worden vervolgens onderhouden op onderhoudsniveau B. Daarnaast is ook op basis van de actualisatie van het beleidskader in 2024 vervanging van stedelijk groen uitgevoerd, zoals het groenplan Heusdenhout en diverse andere locaties met de groenreconstructies. Hiermee maakten we een start met een structurele aanpak om de kwaliteit op orde te brengen en te houden.

Bedragen x € 1.000

Stedelijk groen	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	6.627	7.349	7.280
Kapitaallasten Groen (instandhouding)		308	188
Totaal exploitatie	**6.627**	**7.657**	**7.469**

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte: stedelijk groen	-	900	450	691

BEHEER EN ONDERHOUD RIOLERING

In 2025 zijn diverse beleidsmatige en beheersactiviteiten uitgevoerd op het gebied van riolering en stedelijk water. Dit jaar stelde de gemeenteraad het Gemeentelijk Plan Stedelijk Water en Riolering (GPSWR) 2025-2029 vast. Aan de totstandkoming van dit plan is een grondig en langdurig traject voorafgegaan. Hierbij is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de actualisatie van het beleidskader kapitaalgoederen in de openbare ruimte van Breda.

Het vastgestelde plan voor de periode 2025-2029 omvat het beheer en onderhoud van afvalwater, hemelwater en grondwater. Hierbij wordt ingezet op zowel het behoud als de verbetering van het bestaande riool- en watersysteem. De gemeente draagt verantwoordelijkheid voor het transport van stedelijk afvalwater naar de rioolwaterzuivering van het waterschap. We beheren circa 1.380 kilometer rioolbuizen, 800 grote en kleine gemalen en overige voorzieningen. Daarnaast verzorgt de gemeente het onderhoud van regenwaterriolen, sloten en wadi’s ten behoeve van de verwerking van regenwater. Tevens fungeert de gemeente als aanspreekpunt voor grondwaterzaken in de openbare ruimte.

Het GPSWR 2025-2029 stelt als doel om de basis van onderhoud van de riolering goed te houden. Dit doen we door regelmatig inspecties uit te voeren. Op basis van deze inspecties plannen we noodzakelijke werkzaamheden en projecten. In 2025 is meer dan 100 kilometer aan inspecties uitgevoerd. De resultaten hiervan vormen straks de basis voor het vervangingsprogramma vanaf 2027 en verder. Een deel van het investeringsbudget is in 2025 gebruikt, maar door personeelsgebrek en de prioriteit op het vaststellen van het gemeentelijk plan zijn verschillende projecten niet voorbereid of uitgevoerd.

We willen het natuurlijke watersysteem herstellen door te ontharden en te vergroenen. Daarnaast streven we ernaar regenwater af te koppelen van de riolering en bewoners en bedrijven te stimuleren om zuiniger en meer duurzaam met water om te gaan. Ook moedigen we bewoners en bedrijven aan om zelf klimaatadaptieve maatregelen te nemen, zodat Breda goed beschermd blijft tegen wateroverlast. Hiervoor kan bijvoorbeeld de subsidie voor water en groen worden gebruikt. In de komende jaren combineren we werkzaamheden zoveel mogelijk, zodat de inrichting klimaatbestendig wordt en onze assets op orde blijven.

Naast het beheer van het water- en rioleringssysteem organiseren we activiteiten om het bewustzijn over water en klimaat te vergroten. Dit is belangrijk, want we kunnen dit als overheid niet alleen. Een mooi voorbeeld hiervan is de Kids Klimaatexperience waaraan meer dan 500 kinderen deelnamen.

Op het gebied van klimaatadaptatie droegen we bij aan meer groen, zoals bij de parkeerplaats Lovensdijkstraat, Zandbergplein en Brabantpark. Ook de waterafvoer van de Molenleij is verbeterd en in Hoge Vucht zijn samen met woningcorporatie WonenBreburg de daken van appartementen afgekoppeld van het riool. Met het programma groene straten en pleinen laten we zien dat we problemen aanpakken door kansen te benutten. Dit soort projecten dragen bovendien bij aan het concept ‘Breda, Stad in een Park’.

Bedragen x € 1.000

Riolering	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	5.537	5.807	5.653
Kapitaallasten Riolering	6.505	7.200	6.974
Dotatie (+)	386	-	474
Onttrekking voorziening (-)	-2.180	-1.909	-1.909
Totaal exploitatie	**10.248**	**11.098**	**11.192**

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Riolering	14.101	13.750	14.000	10.091

BEHEER EN ONDERHOUD ACCOMMODATIES

Onderhoud

Voor het bouwkundig onderhoud van onze accommodaties gebruiken we de methodiek van conditieafhankelijk onderhoud (NEN 2767). Daarbij hanteren we onderhoudsniveau 3 (redelijk), zodat het waardebehoud en de bedrijfsvoering geborgd zijn. Minimaal 1 keer in de 5 jaar actualiseren we de meerjarige onderhoudsplannen per pand. Het uitvoeren van groot onderhoud wordt in voorkomende gevallen en waar mogelijk gelijktijdig uitgevoerd met investeringen om efficiëntie te behalen.

Voor het civiel- en cultuurtechnisch onderhoud van de buitensportcomplexen (exclusief de opstallen) werken we sober en doelmatig. We sluiten hierbij aan met ons groenbeheer dat uitgaat van de wettelijk verplichte BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie) en IMGeo (Informatiemodel Geografie). Voor sportaccommodaties zijn de normeringen van NOC*NSF en overkoepelende sportbonden van toepassing die door Kiwa Isa Sport zijn vastgelegd in het handboek voor sportaccommodaties.

Wet- en regelgeving

Het gemeentelijk vastgoed moet voldoen aan alle wettelijke verplichtingen. We letten op 5 aandachtsgebieden die een raakvlak hebben met veiligheid, namelijk elektra, legionellabeheersing, brandveiligheid, dakveiligheid en toegankelijkheid. Ook het gedrag van de gebruiker of huurder speelt hierbij een voorname rol.

Elektra
We willen veilige gebouwgebonden installaties. Daarom inspecteren gecontracteerde aannemers de elektrotechnische (brand)veiligheid. Zij voeren ook het noodzakelijke herstel voor ons uit. Dit doen ze volgens de SCIOS-certificatieregelingen Scope 8, Scope 10 en Scope 12. De SCIOS Scope 8-keuring is gericht op de elektrische veiligheid. De SCIOS Scope 10-keuring beoordeelt het elektrotechnisch materieel op brandrisico. De SCIOS Scope 12-keuring is specifiek gericht op de brandveiligheid en de elektrische veiligheid van de zonnepanelen.

Legionellabeheersing
Waterinstallaties inspecteren en herstellen we volgens NEN 1006. Het Drinkwaterbesluit en de 'Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater' noemen 2 soorten installaties, namelijk prioritaire en niet-prioritaire. De gemeente voert beheersmaatregelen uit voor de legionellapreventie. Dit is een contract waarin (prioritaire en niet-prioritaire) gebouwen zijn opgenomen. Concreet gaat het om de verplichte jaarlijkse legionellabeheersmaatregelen, het controleren van terugstroombeveiligingen en het controleren en registreren van koudwatertemperaturen en boilertemperaturen.

Brandveiligheid
Brandveiligheid verdient continu aandacht. Tijdens het regulier onderhoud en beheer worden de gebouwen getoetst aan de eisen van brandveiligheid. De diverse installaties voor brandveiligheid worden jaarlijks onderhouden en gekeurd.

Dakveiligheid
Op platte daken worden steeds meer installaties geplaatst die veilig onderhouden moeten kunnen worden. Wij zorgen er als vastgoedeigenaar en opdrachtgever voor dat iedereen veilig kan werken op onze daken. De aanwezige dakveiligheidsvoorzieningen worden jaarlijks onderhouden.

Toegankelijkheid
Openbare gebouwen in eigendom van de gemeente moeten toegankelijk zijn voor elke inwoner. Volgens de 'Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte' moeten we naar gelang de behoefte en in redelijkheid doeltreffende aanpassingen uitvoeren. In 2025 is de nieuwe NEN-norm 9120 (Prestatie-eisen voor toegankelijkheid en bruikbaarheid van gebouwen) geïntroduceerd.

Duurzaamheid
Breda wil in 2044 een energieneutrale gemeente zijn. Voor ons maatschappelijk vastgoed hanteren we onze eigen klimaatdoelen om dit doel te bereiken. Daarnaast speelt landelijke wet- en regelgeving een steeds grotere rol bij het beheer van onze kapitaalgoederen.

Verduurzamen alléén is niet genoeg voor een toekomstbestendige vastgoedportefeuille. Voor een deel van onze gebouwen komt het einde van de technische en de economische levensduur in zicht. Door strategisch te kiezen tussen behouden, transformeren en vervangen voorkomen we toekomstige desinvesteringen en werken we gericht aan een duurzame en toekomstbestendige vastgoedportefeuille.

Voor een groot deel van onze gebouwen kunnen we de doelen halen, energie besparen via rendabele investeringen en de inzet van onderhoudsmiddelen op de korte termijn. Voor accommodaties die in de verkoop staan of waarvan de toekomst onzeker is, investeren we alleen in duurzaamheid als dat verplicht is op basis van wet- en regelgeving.

Bedragen x € 1.000

Vastgoedbeheer	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie (klein onderhoud)	4.234	3.327	3.706
Kapitaallasten vastgoed	8.991	9.001	8.975
Dotatie onderhoudsvoorziening	5.543	5.644	5.644
Totaal exploitatie	**18.768**	**17.972**	**18.325**

Bedragen x € 1.000

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Vastgoedbeheer	1.841	3.283	7.600	6.311
Vastgoedbeheer, sportaccommodaties	100	275	375	69
Sporthal de Doelen Princenhage	48	650	100	24
MFA Bavel	1.892	1.530	1.798	879
Herhuisvesting uitvoeringslocatie	264	449	475	79

BELEIDSKADERS

- Visie op Vastgoed (februari 2017)
- Robuuste aanpak verduurzaming van de Bredase vastgoedportefeuille
- Nota Sportaccommodaties en Financiën
- Nota Bewegingsruimte
- Team Breda Uitvoeringsprogramma 2017-2022

Kerncijfers

	Aantal m^2 bvo	Aantal gebouwen
Afvalservice	5.523	19
Begraven	15	1
Bibliotheken/Nieuwe Veste	12.913	5
Binnensport	32.760	25
Brandweer	8.691	5
Buitensport	7.705	36
Cultureel erfgoed	2.591	7
Cultuur (museum, poppodium, atelier)	13.198	7
Diversen	16.632	24
Economie	3.706	1
Kinderopvang	2.894	6
Maatschappelijke opvang	6.609	3
MFA's/Brede Scholen	28.007	8
Nieuwbouw locatie	2.054	2
Onderwijs/educatief overig	1.920	8
Stadskantoren/Gemeentehuis	56.212	11
Uitvoering (Districtsposten)	7.705	7
Wijkcentrum	8.533	13
Wijkzaken (speeltuinen/zwemplassen)	513	12
Zwembaden/Ijsbaan	11.100	8
	229.281	**208**

BEHEER EN ONDERHOUD VOERTUIGEN

In lijn met de ambitie, zoals vastgelegd in het bestuursakkoord 2022-2026 en conform de doelstellingen van de EU en de rijksoverheid, heeft de gemeente besloten dat vanaf 2025 alle nieuwe voertuigen die worden aangeschaft, duurzaam zijn. Uitzonderingen worden uitsluitend gemaakt wanneer operationele eisen dit noodzakelijk maken.

Waar eerder knelpunten bestonden rondom het opladen van elektrische voertuigen, zijn deze inmiddels opgelost. In de vorige jaren is hard gewerkt aan de knelpunten wat betreft het opladen, de zogenaamde aansluitverzwaring op de slingerweg 9. Hierdoor is het laadvermogen nu afdoende. Dankzij deze verbeterde infrastructuur komt de gemeente Breda steeds dichter bij een volledig duurzame vloot.

De overstap naar een volledig duurzaam wagenpark gebeurt gefaseerd. Dit is noodzakelijk, omdat de vervangingsplanning van de voertuigen leidend is. Hierdoor vindt de transitie op een beheersbare en verantwoorde manier plaats.

Eind 2019 is het convenant ‘Duurzame voertuigen en brandstoffen in de reinigingsbranche’ ondertekend. Hiermee heeft de gemeente zich gecommitteerd aan de aanschaf van emissievrije reinigingsvoertuigen vanaf 1 januari 2030.
In 2025 houdt dat in dat er 24 lichte elektrische voertuigen en 13 vuilniswagens zijn besteld, waarvan 11 elektrisch. Nog niet alle voertuigen zijn geleverd. Door deze vervangingsoperatie neemt het aandeel elektrische voertuigen binnen het wagenpark verder toe. Dat is nu 15%. Hiermee beweegt de gemeente richting een toekomstbestendig en milieuvriendelijk wagenpark, in lijn met de gemaakte afspraken en de reeds ingezette strategie voor de komende jaren.

In 2024 voerde we een eerste integrale inventarisatie van het wagenpark uit. In 2025 is een tweede fysieke inventarisatie uitgevoerd via de VCA-keuringen.

Het gemeentelijke wagenpark bestaat uit:

- 42 afvalinzamelwagens, 4 achterladers grofvuil, 33 achterladers (waarvan 1 elektrisch), 2 waswagens en 4 kraan/trechterwagens ondergronds
- 8 haakkraanwagens
- 5 haakwagens
- 5 lichte vrachtwagens
- 5 zware aanhangwagens
- 206 bedrijfswagens

De indeling naar aandrijving van de wagens is als volgt:

- 44 volledig elektrische voertuigen
- 204 dieselvoertuigen
- 8 hybride voertuigen
- 23 benzinevoertuigen

Aanvullend op het bovenstaande zijn er:

- 85 winterdienst machines
- 27 aanhangers
- 49 elektrische transportmiddelen, waaronder pompwagens, pallettrucks en reachtrucks (excl. heftrucks)

Daarnaast gebruiken we zo'n 3.400 andere items (zoals boormachines, bladblazers, ladders, verlengsnoeren, meters, aggregaten en kettingzagen).

Onderhoud
In 2025 blijkt uit de jaarrekening dat er inderdaad sprake was van een achterstand in de vervanging van voertuigen. Dit betekent dat er meerdere voertuigen in gebruik zijn die hun afschrijfdatum al hebben overschreden. Deze achterstand in vervangingsinvesteringen heeft tot gevolg dat het steeds moeilijker wordt om de voertuigen tegen acceptabele kosten operationeel te houden. De uitgaven voor onderhoud en reparaties nemen hierdoor toe. Dit drijft de exploitatiekosten op. Het niet tijdig vervangen van voertuigen zorgt er dus voor dat de onderhoudskosten stijgen en de betrouwbaarheid van het wagenpark mogelijk afneemt.

Samengevat: in 2025 is er een achterstand van 124 voertuigen en zijn we niet bij. Het gevolg hiervan is hogere onderhoudskosten en een verhoogd risico op storingen. Dit beïnvloedt de efficiëntie en kosten van het wagenpark negatief.

Financiën

De nieuwwaarde van het totale wagen- en machinepark is zo'n € 34 miljoen. De afschrijvingsperiode is gemiddeld 9 jaar. In 2025 bedroegen de kosten voor onderhoud, brandstof, afschrijving, rente en verzekering € 7,6 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Wagenpark	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	8.165	5.975	7.647
Kapitaallasten Voertuigen	2.214	2.098	2.426
Totaal exploitatie	**10.379**	**8.073**	**10.073**

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Wagenpark	2.800	12.724	4.500	2.636

Paragraaf Financiering

TREASURYFUNCTIE: TAKEN EN BELEID

Treasury zorgt voor de financiering, het cashmanagement en het renterisicobeheer binnen de gemeente Breda. Het doel is om vreemd vermogen aan te trekken tegen zo laag mogelijke kosten en om de organisatie te beschermen tegen ongewenste financiële risico's. Ons financieringsbeleid schrijft voor dat we maximaal financieren met kortlopende leningen. Het rentetarief op kortlopende leningen (geldmarkt) is bijna altijd lager dan op langlopende leningen (kapitaalmarkt). We volgen de wettelijke kaders voor het renterisicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm). Deze staan in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO).

De commissie BBV publiceerde in 2023 de rentenotitie 2023. De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Sinds 2016 was de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemd vermogen vanwege de invoering van de vennootschapsbelasting voor grondexploitaties. Vanaf 2025 kan de rentetoerekening aan de grondexploitaties ook via de renteomslag plaatsvinden. De werkelijke rentelast wordt via het renteomslagpercentage verdeeld over de investeringen. Dit percentage was voor 2025 1,5%.

RENTEONTWIKKELING

In 2025 stabiliseerde het rentelandschap na de forse stijgingen in de jaren 2022 en 2023. Het jaar werd gekenmerkt door een terugkeer naar meer normale rentecondities en relatief beperkte marktschommelingen. De Europese Centrale Bank (ECB) verlaagde op 5 juni 2025 de depositorente met 25 basispunten naar 2,0%. Deze verlaging volgde op een hernieuwde inschatting van de inflatievooruitzichten, waarbij de inflatie zich rond de doelstelling van 2% bewoog. De korte rentes bewogen daardoor het grootste deel van het jaar zijwaarts.

Voor de lange rente, waaronder de kapitaalmarktrente die relevant is voor gemeentelijke leningen met langere looptijden, bleef de markt eveneens overwegend stabiel. De langlopende rente lag gedurende 2025 rond de 3%, vergelijkbaar met het niveau aan het begin van het jaar. Daarmee bevond de rente zich in een 'genormaliseerd' spectrum na de historisch lage rentes van de jaren daarvoor.

FINANCIERINGSBELEID

Net als in 2023 en 2024 was onze financieringsbehoefte in 2025 zeer beperkt. Dat kwam doordat we in de afgelopen jaren en ook in 2025 voorschotten op subsidies van het Rijk ontvingen voor kosten die pas in latere jaren worden gemaakt. In 2025 trokken we daarom geen nieuwe langlopende leningen aan.

In de eerste helft van 2025 zijn er kasgeldleningen aangetrokken om de schommelingen in de korte termijn financieringsbehoefte op te vangen. Na juli was er een overschot aan liquide middelen. Dit overschot aan liquide middelen is uitgezet bij de schatkist van het Rijk conform de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Onze langlopende leningenportefeuille (opgenomen geldleningen) bestaat uit 2 deelportefeuilles. Eén deel is bedoeld voor de financiering van gemeentelijke investeringen. Een ander deel is doorgeleend aan Bredase woningcorporaties. De aflossingen op deze leningen bedroegen respectievelijk € 21,1 miljoen en € 1,6 miljoen. De totale omvang van beide portefeuilles daalde van € 334,4 miljoen naar € 311,7 miljoen (eind 2025).

De opgenomen leningen voor de woningbouw dateren uit het verleden en zijn onder dezelfde condities doorgeleend aan de woningcorporaties. Dit deel van de portefeuille neemt jaarlijks af door reguliere aflossingen. De gemiddelde rente blijft op deze leningen relatief hoog, omdat leningen uit het verleden hogere rentetarieven hebben. Deze deelportefeuille nam met € 1,6 miljoen af tot € 32,3 miljoen.

In onderstaande tabel ziet u de ontwikkeling van de opgenomen en uitgegeven geldleningen.

Bedragen x € 1

Portefeuille langlopende leningen (> 1 jaar)	Restant hoofdsom 31-12-2024	Gem. rente	Nieuw opgenomen/ uitgegeven leningen	Aflossingen op leningen	Restant hoofdsom 31-12-2025	Gem. rente	Mutaties
Opgenomen leningen tbv Gem. Breda	300.524.207	1,86%		21.134.441	279.389.766	2,02%	-21.134.441
Opgenomen leningen tbv woningbouw	33.915.220	3,17%		1.618.356	32.296.864	3,56%	-1.618.356
Totaal opgenomen langlopende leningen	**334.439.427**			**22.752.797**	**311.686.630**		**-22.752.797**
Uitgegeven leningen tbv derden	85.023.588	3,39%	1.185.000	3.382.960	82.825.628	3,37%	-2.197.960
Uitgegeven leningen tbv woningbouw	33.915.220	3,17%		1.618.356	32.296.864	3,56%	-1.618.356
Totaal uitgegeven langlopende leningen	**118.938.808**		**1.185.000**	**5.001.316**	**115.122.492**		**-3.816.316**
Netto langlopende schuld (totaal opg. - uitg. leningen)	**215.500.619**		**-1.185.000**	**17.751.481**	**196.564.138**		**-18.936.481**
Portefeuille kortlopende leningen (< 1 jaar)			**pm**	**pm**			
Totaal kortlopende en netto langlopende schuld	**215.500.619**				**196.564.138**		**-18.936.481**

VERSTREKTE GELDLENINGEN EN GARANTIES

De gemeente Breda had eind 2025 een totaal aan verstrekte geldleningen van € 115 miljoen. Het overgrote deel hiervan is voor:

- BreedSaam: € 63,3 miljoen (was € 65,5 miljoen)
- de woningbouwcorporaties: € 32,3 miljoen (was € 33,9 miljoen)
- Chassé Theater Beheer NV: € 12,6 miljoen (was € 13,4 miljoen)

De kredietrisico's op deze leningen zijn minimaal. De leningen aan de woningbouwcorporaties zijn gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Voor de overige leningen verkregen we bijna overal hypothecaire zekerheid. In 2025 zijn er 6 nieuwe leningen verstrekt aan sportverenigingen voor een totaalbedrag van € 1,2 miljoen.

De omvang van de direct verleende garanties aan rechtspersonen is € 83 miljoen. Bijna overal hebben we hypothecaire zekerheid verkregen. Er is regulier afgelost op de gegarandeerde leningen.

De gemeente is achtervang bij 2 waarborgfondsen, namelijk bij WSW en Waarborgfonds Eigen Woningen. We staan indirect garant voor de leningen die het waarborgfonds garandeert. De gemeente wordt aangesproken als het waarborgfonds niet aan haar verplichtingen kan voldoen. De zekerheidsstructuur en financiële positie van deze waarborgfondsen is goed. Daardoor loopt de gemeente weinig risico. De omvang van de uitstaande leningen voor Bredase woningcorporaties waarvoor we garant staan bij het WSW nam toe tot € 723 miljoen.

Bedragen x € 1.000

Borgstellingen of garantstellingen aan natuurlijke- en rechtspersonen	Oorspronkelijke hoofdsom	31-12-2024	31-12-2025
Waarborgfonds sociale woningbouw	747.725	671.589	722.973
Gegarandeerde geldleningen voor het verkrijgen/ verbeteren van woningen	493	107	155
Overige gegarandeerde leningen	110.424	86.634	82.898
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke- en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	**858.642**	**758.330**	**806.026**

RENTERISICOBEHEER

Het renterisico is het risico dat de rentelast van een gemeente ineens fors stijgt. Dit kan gebeuren als veel lopende schulden vervallen en opnieuw gefinancierd moeten worden tegen een fors hogere rente. De wetgever stelt daarom een grens aan het maximale jaarlijkse renterisico voor een gemeente (Wet FIDO). Deze grens bestaat uit de kasgeldlimiet (de norm voor leningen < 1 jaar) en de renterisiconorm (de norm voor leningen > 1 jaar). Deze normen bepalen onze speelruimte om verantwoord en goedkoop te financieren. Beide normen zijn gekoppeld aan (een percentage van) de omvang van onze begroting.

KASGELDLIMIET

Met de kasgeldlimiet voorkomt het Rijk dat een gemeente te veel financiert met kortlopende leningen (met een looptijd < 1 jaar) en zo te veel renterisico loopt. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van de totale begrotingsomvang en maximeert de omvang van de opgenomen kortlopende geldleningen. Breda mocht in 2025 gemiddeld niet meer dan € 77 miljoen aan kortlopende geldmiddelen aantrekken.

Omdat de inkomsten en uitgaven in de tijd niet altijd gelijklopen, mag een gemeente de kasgeldlimiet 2 aaneengesloten kwartalen overschrijden. Daarna moeten de kortlopende leningen weer onder de kasgeldlimiet komen, bijvoorbeeld door kortlopende leningen om te zetten naar langlopende leningen. De tabel hieronder laat zien dat de kasgeldlimiet in 2025 geen enkel kwartaal is overschreden.

Bedragen x € 1 miljoen

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting per 1 januari 2025 - de grondslag	907	907	907	907
Toegestane kasgeldlimiet:				
- in % van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- omvang kasgeldlimiet	77	77	77	77
Toets kasgeldlimiet:				
Gemiddeld overschot vlottende middelen	2	17	11	42
Gemiddeld opgenomen vlottende schuld	33	39	0	0
Toegestane kasgeldlimiet	77	77	77	77
Onderschrijding (+) / overschrijding (-) van kasgeldlimiet	**46**	**55**	**88**	**119**

RENTERISICONORM

De renterisiconorm voorkomt dat een te groot deel van de totale gemeentelijke schuld (met een looptijd > 1 jaar) in eenzelfde jaar vervalt en opnieuw gefinancierd moet worden tegen een mogelijk fors hogere rente. Het Rijk stelt de renterisiconorm op 20% van de gemeentelijke begroting. Dat dwingt een spreiding van minimaal 5 jaar af van de schuld in de vervalkalender. Breda mocht in 2025 maximaal € 181 miljoen aan langlopende schulden opnieuw financieren en/of aan een renteherziening onderhevig laten zijn.

De tabel laat zien dat we in 2024, net als in eerdere jaren, voldeden aan de norm. De gemeentelijke schuldportefeuille heeft een gemiddeld lange looptijd. Daardoor zijn de jaarlijkse aflossingsbedragen relatief laag en overschrijden we de renterisiconorm niet. De schuldportefeuille heeft genoeg spreiding om het renterisico te beperken.

Bedragen x € 1 miljoen

	2021	2022	2023	2024	2025
Begrotingsomvang	688	722	755	865	907
Renterisiconorm (20% van de begroting)	138	144	151	173	181
Aflossingen op de vaste schuld	28	28	24	43	23
Ruimte (+) onder risiconorm	**110**	**117**	**127**	**130**	**159**

SCHATKISTBANKIEREN

Sinds eind 2013 is schatkistbankieren verplicht voor decentrale overheden. Gemeenten mogen niet meer beleggen, maar moeten overtollige middelen bij de schatkist afstorten. Een drempelbedrag is vrijgesteld om het dagelijkse betalingsverkeer niet te verstoren. De drempelwaarde is per 1 juli 2021 gewijzigd naar 2% van de begroting (tot € 500 miljoen) plus 0,2% van het meerdere. Voor Breda is de drempel in 2024 € 10,8 miljoen.

De gemeente heeft geen structurele overtollige middelen en stort tijdelijke overschotten dagelijks af. Dat gebeurt automatisch als het saldo van de gemeentelijke rekeningenstructuur bij de BNG Bank positief is. Het drempelbedrag is in 2025 in geen van de kwartalen overschreden.

Bedragen x € 1.000

Berekening en benutting drempelbedrag schatkistbankieren	**Drempel**	**Drempel**	**Drempel**	**Drempel**
Drempelbedrag 2025 is 2% van Begroting over eerste € 500M + 0,2 % over het meerdere.	10.814	10.814	10.814	10.814
	Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	20	8	7	7
Ruimte onder het drempelbedrag	**10.794**	**10.806**	**10.807**	**10.807**
Overschrijding van het drempelbedrag	**0**	**0**	**0**	**0**

TREASURYRESULTAAT

Het treasuryresultaat is het verschil tussen de netto-rentelast en de doorbelasting daarvan naar de taakvelden en grondexploitaties. Het resultaat in 2025 komt uit op € 1,8 miljoen. Bij de begroting raamden we een treasury resultaat van nageoeg € 0. Het verschil bestaat vooral uit lagere rentelasten voor kortlopende leningen. In plaats van een geraamde rentelast van € 1,95 miljoen behaalden we een renteopbrengst van € 0,16 miljoen. Dit verschil is ontstaan doordat we veel subsidies van het Rijk vooruit hebben ontvangen en doordat de realisatie achterblijft bij het beoogde investeringsvolume.

Bedragen x € 1

Werkelijke rentelasten en -baten	**Jaarrekening 2024 rente %**	**Jaarrekening 2024 bedrag**	**Begroting 2025 rente %**	**Begroting 2025 bedrag**	**Jaarrekening 2025 rente %**	**Jaarrekening 2025 bedrag**
Rente vaste schulden: OG-gemeente	1,86%	5.850.287	1,97%	5.718.854	2,02%	5.848.666
Rente vaste schulden: OG-woningbouw	3,17%	1.293.847			3,56%	1.178.656
Rente nieuwe langlopende schulden (2024/2025)						
Rente nieuwe kortlopende schulden (2024/2025)		-670.192	3,25%	1.950.000	2,47%	-134.915
Overige financieringslasten (saldo)		-15.502				1.478
Totaal werkelijke rentelasten		**6.458.440**		**7.668.855**		**6.893.885**

Werkelijke rentelasten en -baten	Jaarrekening 2024 rente %	Jaarrekening 2024 bedrag	Begroting 2025 rente %	Begroting 2025 bedrag	Jaarrekening 2025 rente %	Jaarrekening 2025 bedrag
Externe rentebaten UG/gemeente	3,39%	1.294.837	3,37%	2.792.388	3,37%	2.827.139
Externe rentebaten UG/woningbouw	3,17%	2.905.966			3,56%	1.178.777
Totaal werkelijke rentebaten		**4.200.803**		**2.792.388**		**4.005.916**
Saldo werkelijke rentelasten minus -baten		**2.257.637**		**4.876.467**		**2.887.969**
Bij: Rente over eigen vermogen (reserves)	1,80%	2.877.660	1,50%	2.845.635	2,00%	3.240.749
Bij: Rente over voorzieningen	1,80%	1.112.940	1,50%	763.965	2,00%	1.144.890
Saldo rentelasten over eigen vermogen en voorzieningen		**3.990.600**		**3.609.600**		**4.385.639**
Totaal toe te rekenen rentelast		**6.248.237**		**8.486.067**		**7.273.608**
Toe te rekenen aan grondexploitaties		466.530	1,50%	0	1,50%	340.195
Resteert toe te rekenen aan taakvelden (vaste activa)		5.781.707		8.486.067		6.933.413
De toegerekende rente aan taakvelden via renteomslag ad	1,50%	8.152.604	1,50%	8.460.500	1,50%	8.699.769
Resultaat treasury		**2.370.897**		**-25.567**		**1.766.356**

Paragraaf Bedrijfsvoering

BEDRIJFSVOERING

De gemeentelijke organisatie van Breda voert een breed palet aan programma's, processen en wettelijke taken uit. Deze zijn zo ingericht dat de gemeentelijke doelen worden gerealiseerd en wettelijke en regionale verantwoordelijkheden adequaat worden uitgevoerd. Dagelijks zetten medewerkers zich in om de afgesproken prestaties te leveren.

De eisen die de stad, de omgeving en de maatschappij aan de organisatie stellen blijven veranderen. Ontwikkelingen op het gebied van privacy, gegevensbescherming en transparantie, evenals maatschappelijke en internationale ontwikkelingen, hebben directe invloed op de wijze waarop de organisatie werkt en is ingericht. Dit vraagt om een organisatie die beschikt over een stevig fundament en tegelijkertijd wendbaar is. De ingezette verbeteringen dragen bij aan een organisatie die beter is toegerust om haar taken nu en in de toekomst uit te voeren. Tegelijkertijd blijft organisatieontwikkeling een doorlopend proces. Ook in de komende jaren blijft Breda investeren in een solide, betrouwbare en toekomstbestendige bedrijfsvoering.

In programma 5 Organisatie en financiën is meer informatie te vinden over wat er is gedaan en bereikt op het gebied van bedrijfsvoering in het jaar 2025.

Organisatieontwikkeling: FIT voor de Toekomst
In 2025 gaven we verder uitvoering aan het organisatiebrede ontwikkelprogramma FIT voor de Toekomst. Daarbij is gewerkt aan het versterken van medewerkers, het verbeteren van basiswerkwijzen en het vergroten van flexibiliteit en samenhang in de organisatie. De ingezette ontwikkelingen dragen bij aan een toekomstbestendige en wendbare organisatie. Het programma loopt door tot en met 2026. In 2025 bereikten we het volgende:

1. Het vertrouwen in de professionaliteit van de organisatie verbetert langzaamaan. In 2025 ervaart 76% van de leidinggevenden (afdelingshoofden en teamleiders) een beetje tot veel verbetering in het geven van leiding en sturing en 61% ervaart een beetje tot veel verbetering in het ontvangen van leiding en sturing. De meting herhalen we in de zomer van '26.
2. Er loopt momenteel een onderzoek onder alle medewerkers waarin onder andere wordt onderzocht of medewerkers vinden dat onze organisatie zich positief ontwikkelt. Op basis van de eerste 600 reacties kan worden gesteld dat medewerkers overwegend positief (41%) of neutraal (33%) zijn over de professionaliseringsslag in de organisatie. 16% van de respondenten ervaart nog niet in de eigen praktijk dat de organisatie professioneler werkt, 11% geeft aan hier niet over te kunnen oordelen.

INTEGRITEIT EN FRAUDERISICOBEHEERSING

De gemeente Breda wil een organisatie zijn die betrouwbaar en integer is en blijft. Ook in 2025 werkten we verder aan het versterken van de integriteitsaanpak en het creëren van een organisatiecultuur waarin medewerkers bewust en verantwoord omgaan met de waarden van goed ambtelijk handelen. Belangrijke bouwstenen hierbij zijn het integriteitsbeleid, de bestuurlijke gedragscodes en gedragscode voor medewerkers, het afleggen van de ambtseed, de inzet van integriteitscoördinatoren (ICO's), workshops en introducties voor nieuwe medewerkers en duidelijke procedures voor het melden van mogelijke schendingen. Daarnaast is blijvend aandacht besteed aan het voorkomen en signaleren van fraude.

Versterking integriteitsfunctie en -systeem
In 2025 is een belangrijke stap gezet door de formatie voor integriteit substantieel uit te breiden van 0,22 fte naar 1,5 fte (per september 2025). Hiermee is gestart met de opbouw van een integriteitssysteem dat niet alleen gericht is op handhaving, maar ook op preventie en moreel leren. Dit sluit aan bij de ambities uit de 'Brabantse norm weerbare overheid' en bij landelijke ontwikkelingen.

Naast de bestaande repressieve processen (zoals beoordeling en afhandeling van meldingen) is in 2025 begonnen met structurele invulling van preventieve en moreel-lerende elementen.

Handhaving en meldingen
In 2025 ontving het Meldpunt Integriteit 22 meldingen van mogelijke integriteitsschendingen. Een gelijk aantal als in 2024. In alle gevallen is een oriënterend onderzoek uitgevoerd en konden de meldingen in deze fase worden afgerond. Nader onderzoek bleek niet noodzakelijk. Wel zijn in verschillende gevallen maatregelen getroffen.

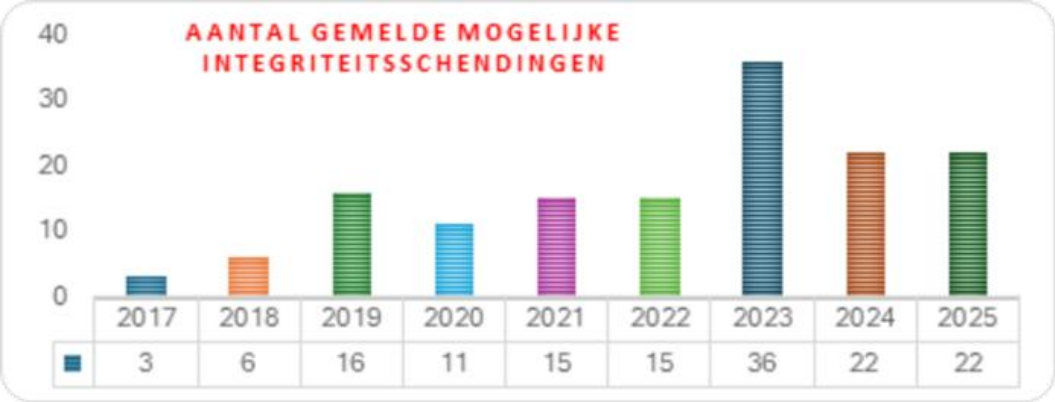

Zoals ook vorig jaar gold, ligt het werkelijke aantal signalen hoger. Medewerkers bespreken vermoedens namelijk regelmatig met leidinggevenden zonder dat deze altijd worden doorgeleid naar de ICO. Dit leidt tot onder registratie en vraagt in 2026 om aandacht, onder meer in de actualisatie van het meldprotocol.

De gemelde schendingen in 2025 betroffen hoofdzakelijk:

- misbruik van bevoegdheden
- misbruik van (informatie uit) systemen
- grensoverschrijdend gedrag

Preventie en bewustwording
Preventie zetten we sterker op de kaart in 2025. Tijdens de centrale introductiedagen verzorgt de Integriteitscoördinator een workshop integriteit als start om nieuwe medewerkers kennis te laten maken met dit onderwerp. In 2026 wordt gewerkt aan meer aansprekende werkvormen.

Daarnaast is gewerkt aan:

1. actualisatie van gedragscode voor bestuurders
2. verbetering van intakeprocessen bij meldingen
3. betere samenwerking tussen vertrouwenspersonen en ICO's
4. versterkte samenwerking binnen de regio (Brabantse gemeenten en landelijke netwerken)

Deze ontwikkelingen dragen bij aan een integriteitssysteem dat incidenten niet alleen afhandelt, maar ook helpt voorkomen.

Frauderisicobeheersing
De verantwoordelijkheid voor het beheersen van frauderisico's ligt bij de eigenaren van de primaire processen. Zij worden hierbij ondersteund met beleid en formats.

Aanvullend vormt een frauderisicoanalyse een regulier onderdeel van de interne audits op alle materiële financieel kritieke processen. Bij de risicoanalyse worden, in nauwe samenwerking met de organisatie, de risico's en beheersmaatregelen in beeld gebracht. Waar nodig ondernemen we actie om restrisico's te verzachten of te aanvaarden. Tijdens de reguliere audits en de frauderisicoanalyse beoordeelden we of er een risico is op een materiële afwijking voor de jaarrekening. Dat is op dit moment niet het geval.

AUDITFUNCTIE

De gemeente Breda heeft een professionele interne auditfunctie binnen de afdeling Concerncontrol. Deze onafhankelijke, objectieve onderzoeks- en adviesfunctie geeft zekerheid over de getrouwheid en rechtmatigheid van onze verantwoordingen. Verder draagt deze functie bij aan het verbeteren van de interne beheersing, governance en risicobeheersing. De planning, de uitvoering en de rapportage over interne audits vindt plaats volgens de actuele beroepsstandaarden. De auditfunctie rapporteert aan de directie en het college. Daarnaast zijn de uitkomsten van de interne audits beschikbaar voor de externe accountant, zodat die een zo optimaal mogelijke controle kan uitvoeren.

TOELICHTING RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Begrotingsrechtmatigheid
Overschrijdingen aan de lastenkant zijn in beginsel onrechtmatig, maar kunnen als acceptabel bestempeld worden. Overschrijdingen zijn, volgens de in oktober 2025 door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening, in de volgende situaties acceptabel:

1. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
2. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde subsidieregeling.
3. De overschrijding past binnen het bestaande beleid van de gemeenteraad en is toereikend toegelicht in de jaarrekening en had niet eerder in een tussentijdse rapportage (bestuursrapportage) gerapporteerd en geautoriseerd kunnen worden.

Daarnaast moeten onderschrijdingen aan de lastenkant en over- en onderschrijdingen aan de batenkant tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad. De gemeenteraad is tijdig geïnformeerd als afwijkingen zijn opgenomen in de bestuursrapportage of begrotingswijziging gedurende het boekjaar. Daarnaast is de gemeenteraad tijdig geïnformeerd in de jaarrekening over het betreffende boekjaar indien dit niet eerder gerapporteerd en geautoriseerd kon worden in de bestuursrapportage. Omvangrijke dan wel politiekgevoelige afwijkingen zijn afzonderlijk aan de gemeenteraad kenbaar gemaakt en daarmee ook tijdig gecommuniceerd.

Bij de intern uitgevoerde analyse op de begrotingsrechtmatigheid is vastgesteld dat afwijkingen reeds zijn vermeld in de bestuursrapportage (indien op dat moment bekend) en leidde daarmee niet tot onrechtmatigheden. Overige afwijkingen passen binnen de als acceptabel aangemerkte situaties en zijn daarmee ook rechtmatig. Per saldo resteren daarmee geen begrotingsonrechtmatigheden over het boekjaar 2025.

Bij investeringsprojecten is sprake van overschrijdingen boven het totaal gevoteerde kredietbedrag van € 0,8 miljoen. Deze overschrijdingen zijn gemeld aan de gemeenteraad waarbij verschoningsbesluiten zijn genomen. Per saldo resteren daarmee voor 2025 geen onrechtmatigheden op dit onderdeel.

Voorwaardencriterium
Inkoop/aanbesteding

De in 2025 geconstateerde onrechtmatigheden/onduidelijkheden van € 2,4 miljoen (in 2024 € 5,6 miljoen) betreffen met name de kosten van maatwerkovereenkomsten Jeugdhulp die niet financieel rechtmatig zijn aanbesteed (€ 1,8 miljoen). Deze overeenkomsten worden om uiteenlopende oorzaken per casus afgesloten met niet WBO gecontracteerde aanbieders voor vormen van jeugdhulp die in totaliteit beschouwd de aanbestedingsgrenzen overschrijden en als onrechtmatig worden aangemerkt. Met de organisatie worden afspraken gemaakt om de rechtmatigheid van maatwerkovereenkomsten per casus te registeren en nadrukkelijker te monitoren. De overige fouten betreffen de uitkomsten van aselecte dossiercontroles 2025 waarbij onrechtmatigheden zijn vastgesteld.

In zijn algemeenheid is in 2025 de interne beheersing op het proces inkoop- en aanbesteden verder verbeterd door monitoring bestedingen en registratie contracten. Voor 2025 staan nog vervolgacties op de planning voor onder andere contractbeheer, procesbewaking en monitoring spend op basis van dashboarding.

Inhuur derden
In 2025 is de interne beheersing op het inhuurproces op niveau gebleven. Er is voornamelijk ingezet op het behoud van de kwaliteit van basis processen en deelname aan regionale werkgroepen. Een nog te realiseren verbeterpunt betreft de ontwikkeling van stuurinformatie waarvan afronding is voorzien in Q2 2026.

De aanbestedingsfouten uit het verleden zijn grotendeels opgelost. Voor 2025 zijn uit de interne analyses onrechtmatigheden naar voren gekomen voor een bedrag van € 0,5 miljoen (in 2023 nog € 0,8 miljoen). Dit betreft nieuwe fouten voor 2025 en afloop van fouten van voorgaande jaren. Er zijn geen doorwerkingsfouten naar komende jaren meegenomen. Bij de aselecte dossiercontroles 2025 zijn geen onrechtmatigheden vastgesteld.

M&O criterium
Op 2 juli 2024 is door het college een overkoepelende nota M&O beleid vastgesteld. Basis hiervoor is bestaand gemeentelijk beleid ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik zoals vastgelegd in de beleidsstukken op het gebied van sociaal domein, subsidie- en vergunning verstrekking.

Op het moment dat de organisatie vanuit de uitvoering van de Participatiewet en het toezicht op uitkeringscliënten signalen ontvangt dat er wellicht misbruik is gemaakt van een regeling, wordt er nader onderzoek gedaan. Nadat is vastgesteld dat inderdaad misbruik is gemaakt, wordt het ten onrechte uitgekeerde bedrag teruggevorderd en wordt er een maatregel opgelegd. In 2025 is voor een bedrag van circa € 286.000 aan fraudevorderingen opgeboekt. Een deel (circa € 64.000) is daarvan reeds ontvangen. De gemeente voert incassomaatregelen uit om de middelen terug te vorderen en waar nodig wordt voor het resterend saldo een voorziening getroffen.

ARTIKEL 213A-ONDERZOEKEN

Jaarlijks voert het college onderzoeken uit op het gebied van doelmatigheid en doeltreffendheid. De conclusies en aanbevelingen van deze zogeheten artikel 213a onderzoeken worden ingezet om de interne beheersing te verbeteren. Over de programmering en status van deze onderzoeken rapporteren we in de begroting en de jaarrekening. De wettelijke basis voor deze onderzoeken is vastgelegd in artikel 213a van de Gemeentewet. Deze werkwijze is verder uitgewerkt in de verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Breda (2021).

De uitvoering van de artikel 213a-onderzoeken is in 2024 vertraagd door capaciteitsproblemen, de professionalisering van de auditfunctie en de aanbesteding van de accountantscontrole. Dankzij de versterking van de auditfunctie hebben we meer capaciteit voor het uitvoeren van audits en artikel 213a-onderzoeken. Daardoor kunnen we de vertraging inlopen. Hieronder geven we een toelichting op de afgeronde onderzoeken en de status van de lopende onderzoeken.

Afgeronde onderzoeken in 2025

Evaluatie nota Risicobereidheid en weerstandsvermogen
Eind 2025 is de evaluatie naar de inrichting van het risicomanagement binnen de gemeentelijke organisatie afgerond en gerapporteerd aan de gemeenteraad (8 januari 2026). De belangrijkste bevindingen zijn:

- Risicomanagement wordt vooral decentraal en pragmatisch toegepast. Dit biedt flexibiliteit, maar leidt tot verschillen in aanpak en beperkte samenhang.
- Eenduidige kaders voor risicobereidheid en uniforme werkwijzen ontbreken.
- Monitoring en rapportage van risico's is beperkt waardoor een integraal overzicht op organisatieniveau ontbreekt.

De organisatie sprak de ambitie uit om meer in control te komen. Verdere professionalisering van risicomanagement is noodzakelijk om deze ambitie te realiseren. Op basis van het onderzoek zijn 5 aanbevelingen gedaan:

1. herijking van het beleidskader risicomanagement
2. ontwikkeling van een basiswerkwijze met uniforme formats
3. vergroten van bekendheid en bewustwording

4. trainen van medewerkers met risicomanagementtaken
5. versterken van de monitorende rol van Concerncontrol

Op basis van de aanbevelingen werken we aan een organisatie die risico's tijdig signaleert en beheerst. De voorbereidingen voor een vernieuwd beleidskader zijn gestart. Dit kader leggen we aan de gemeenteraad ter vaststelling voor.

Evaluatie ontvlechting/vervlechting ATEA
Per 1 januari 2021 is het voormalige ATEA vervlochten in de gemeentelijke organisatie. Daarbij zijn de medewerkers én verschillende aspecten van de bedrijfsvoering geïntegreerd binnen de bestaande gemeentelijke onderdelen en processen. De evaluatie naar de vervlechting van ATEA is afgerond en gerapporteerd aan de gemeenteraad.

Uit het onderzoek bleek dat er de afgelopen jaren stappen in de goede richting zijn gezet. De vervlechting gaf een impuls aan het inclusief werkgeverschap. Er zijn veel inspanningen geleverd om mensen met en zonder beperking met elkaar te laten samenwerken en de verschillen op het gebied van integratie, inclusiviteit, digitalisering en HR-vraagstukken te verkleinen. Ook is een start gemaakt met de omvorming van het werkbedrijf naar een ontwikkelbedrijf waarmee de ondersteuning die inwoners kunnen krijgen om te kunnen werken naar vermogen, is verbeterd. Maar de opgave is voor de gemeentelijke organisatie nog niet afgerond. Zo blijkt uit het onderzoek dat:

1. De wijze waarop het inclusief werkgeverschap moest worden ingevuld, na de vervlechting niet verder is uitgewerkt in een visie en beleid met concrete doelen, KPI-en, een strategie en een planning.
2. Taken en verantwoordelijkheden rondom de ondersteuning van doelgroep-medewerkers bij uitvoerende afdelingen nog onvoldoende duidelijk (of op elkaar aangesloten) en in de processen zijn geborgd.
3. De samenwerking tussen de afdeling Breda Werk, de keten Participatie en de andere afdelingen is verbeterd maar nog onvoldoende geborgd.

Het rapport maakt duidelijk dat de ambitie, zoals opgenomen in het beleidsplan 'Inclusief Samenleven', nog om een concretere doorvertaling vraagt naar onze rol als werkgever. De door ons onderschreven conclusies van het onderzoek zijn aanleiding om de op verschillende onderdelen geconstateerde verbeterpunten uit te werken:

- De 'interne' DGI-opgave krijgt in 2026 een duidelijke en uitvoerbare invulling.
- Er wordt een meerjarige (groei)ambitie vastgesteld en doorvertaald naar begroting en afdelingsjaarplannen. Hiermee geven we invulling aan het realiseren van banen volgens de wet Banenafspraak en Quotumregeling.
- Het sociaal ontwikkelbedrijf wordt de centrale spil waar inwoners de eerste stappen maken naar een zelfredzaam bestaan, ondersteund door een krachtig netwerk aan werkgevers.

De geformuleerde verbeteracties vormen een gezamenlijke opgave van de gehele organisatie waar we als college nadrukkelijk op sturen en waar we de gemeenteraad binnen de P&C-cyclus over blijven rapporteren.

Financiële hulpverlening
De Kredietbank West-Brabant (KWB) is een onderdeel van de gemeente Breda en werkt samen met de gemeentelijke schuldhulpverlening aan het voorkomen en oplossen van geldzorgen voor onze inwoners. De KWB is lid van de NVVK, de (grootste) brancheverenigingen voor financiële hulpverlening. Binnen de NVVK wordt veel waarde gehecht aan kwaliteit en kwaliteitsontwikkeling langs het NVVK-kwaliteitskader. Het NVVK heeft hier een certificeringssysteem voor ingericht. Bij de leden wordt door middel van een audit (uitgevoerd door CIIO) periodiek onderzocht of aan de gestelde kwaliteitsnormen wordt voldaan.

De NVVK heeft in 2025 een audit uitgevoerd bij de KWB en team Schulden en Preventie in het kader van de her-certificering. In het onderzoek zijn geen tekortkomingen geconstateerd, de certificering is verlengd. Er is nog wel een afwijking en een kanttekening geplaatst bij de uitgevoerde dienstverlening. De kanttekening betrof het verder concretiseren van het afdelingsplan (doelen, KPI-en) naar operationeel niveau.
De afwijking omvat het structureel evalueren met de klant gedurende en aan het einde van het traject.

KWB/team Schulden en Preventie heeft een door NVVK goedgekeurd plan van aanpak opgesteld om deze afwijking/kanttekening te verbeteren.

Nog lopende onderzoeken in 2025

Europa, lobby en subsidies
Beschrijving/Scope

Op dit moment werken we met beperkte personele capaciteit en middelen aan de Europese lobbystrategie en verkenning van de subsidiemogelijkheden. Dit willen we evalueren en mogelijk bijstellen vanwege de vele kansen die zich in Europees verband voordoen voor de gemeente Breda. Daarbij willen we ook het interne proces van de afstemming van subsidiemogelijkheden beoordelen en optimaliseren.

Doelstelling
We onderzoeken mogelijke verbeteringen van de organisatorische opzet, de invulling en de samenwerking om daarmee meer kansen in Europa te kunnen verzilveren.

Status uitvoering
Het veldonderzoek is afgerond. De conceptrapportage is opgeleverd. Het onderzoek wordt naar verwachting afgerond in het tweede kwartaal van 2026.

Evaluatie van de aanpak van de meest onveilige plekken in Breda
Beschrijving/Scope
In 2023 en 2024 brachten we in beeld op welke plaatsen in Breda onze inwoners zich het meest onveilig voelen. Daarvoor hebben we meerdere bronnen ingezet, namelijk een enquête onder onze inwoners, de registraties van de politie en de gemeente over misdrijven en overlast en kennis van professionals. Op basis hiervan zijn (flex)boa's ingezet.

Doelstelling
Met dit onderzoek brengen we in kaart waar inzet wenselijk is en wat het effect van onze inzet is.

Planning uitvoering
Het onderzoek is gestart in het eerste kwartaal in 2026 en wordt naar verwachting afgerond in het derde kwartaal in 2026.

Verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen)
Beschrijving/Scope
Ruim 40% van het gemeentelijke takenpakket is ondergebracht bij verbonden partijen. Dit zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Deelname aan verbonden partijen brengt financiële en bestuurlijke risico’s met zich mee. Centraal in het onderzoek staan de doelen op basis waarvan de gemeente deelneemt. Ook bekijken we of er sprake is van een adequate invulling van de governance. Daarbij leggen we het accent op de bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid, de afstemming en de advisering.

Doelstelling
Met dit onderzoek beoordelen we de huidige governance. Op basis daarvan stellen we een verbeteraanpak op voor de bestuurlijk-ambtelijke samenwerking (betrokkenheid, afstemming en advisering). Hierbij besteden we ook aandacht aan de (gewenste) centrale ambtelijke regierol.

Status uitvoering
Het onderzoek is gestart in het tweede kwartaal in 2024. Vanwege capaciteitsproblemen is de uitvoering en afronding van het onderzoek uitgesteld naar het tweede kwartaal van 2026.

Implementatie Omgevingswet

Beschrijving/Scope

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet definitief van kracht. We hebben de afgelopen jaren veel energie gestoken in de voorbereiding op deze nieuwe wet. Daarbij hebben we onder meer de werkprocessen bij de betrokken organisatieonderdelen opnieuw ingericht. Daarnaast troffen we voorbereidingen voor een intensievere participatie met belanghebbenden en voor het gebruik van een nieuwe digitale tool (Digitaal Stelsel Omgevingswet, DSO). Dit omvangrijke en complexe proces willen we evalueren om ervan te kunnen leren. Het accent voor het onderzoek in 2024 komt te liggen op het proces van vergunningverlening.

Doelstelling

Met dit onderzoek beoordelen we de effectiviteit en efficiëntie van het nieuwe proces van vergunningverlening waarbij diverse onderdelen van de organisatie betrokken zijn.

Status uitvoering

Het onderzoek is gestart in 2025 en wordt naar verwachting afgerond in het tweede kwartaal van 2026.

ACCOUNTANTSCONTROLE

De accountant controleert de getrouwheid van de jaarrekening volgens het controleprotocol dat de gemeenteraad hiervoor heeft vastgesteld. De controleverklaring van de accountant omvat ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en de rechtmatigheid van de SISA- regelingen. In zijn verslag rapporteert de accountant aan de gemeenteraad over de kwaliteit van de financiële sturing, beheersing en verantwoording.

Goedkeuringstoleratie	Strekking Controleverklaring Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding/ Afkeurend
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle (% van de lasten)	≤ 2%	>2% - ≤4%	>4%

Paragraaf Verbonden partijen

INLEIDING

Een verbonden partij is een rechtspersoon buiten onze eigen organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het is een van de manieren waarop de gemeente haar taken uit kan (laten) voeren. Verbonden partijen zijn in elk geval alle gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid waarin de gemeente deelneemt en alle nv's en bv's waarvan de gemeente aandeelhouder is.

Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder en klant is. Bovendien nemen meestal meerdere partijen deel aan de verbonden partij. De gemeente Breda is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met de andere deelnemers. Dit maakt de aansturing soms complex.

Voordelen van verbonden partijen zijn de grotere schaal en de regionale aanpak van een onderwerp. In lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) nemen we sinds de begroting 2017 informatie over een verbonden partij op bij het programma waaraan die partij bijdraagt. In deze paragraaf ziet u het totaaloverzicht van de verbonden partijen.

Naast de verbonden partijen in deze paragraaf neemt de gemeente Breda ook deel in de gemeenschappelijke regelingen 'Beschermd wonen regio Breda' en 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en 'Meldpunt Crisiszorg West-Brabant'. Dit zijn zogenoemde centrumregelingen en dus géén aparte rechtspersonen. Daarom vallen ze niet onder de definitie van een verbonden partij volgens het BBV. Daarnaast is de gemeente ook lid van de 'Vereniging van Contractanten Afvalsturing Brabant'. Dit is ook geen verbonden partij volgens het BBV, omdat de gemeente hierin geen financieel risico loopt.

VISIE EN BELEID

Voor West-Brabant is een vernieuwde nota Verbonden Partijen opgesteld voor de periode van 1 mei 2024 tot 1 mei 2028. De nota ligt in lijn met de nieuwe Wgr en de aanbevelingen bij de evaluatie van de eerdere nota. Hierbij zijn de financiële beleidsregels voor de gemeenschappelijke regelingen zo veel mogelijk geharmoniseerd. Bij het actualiseren van de nota is rekening gehouden met de zienswijze van de gemeente Breda. Ook wordt specifiek aandacht besteed aan de verschillende soorten verbonden partijen, namelijk publiekrechtelijke samenwerkingen, privaatrechtelijke samenwerkingen en overige samenwerkingen. Het niveau waarop de gemeenteraden betrokken zijn, kan variëren en is afhankelijk van het type verbonden partij.

In 2025 is verder gewerkt aan het oprichten van de GR Regio de Baronie. Regio de Baronie is een samenwerking tussen de 10 Baroniegemeenten. Het oprichten van de GR heeft als voordeel dat verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiering effectief en efficiënt kunnen worden vastgelegd. De GR is per januari 2026 in werking getreden.

De gemeenten in de Regio West-Brabant-Oost (WBO) hebben hun samenwerking vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De inrichting van een GR voor de jeugdhulpregio WBO is een belangrijke stap in de verdere professionalisering en samenwerking binnen onze regio. De oprichting en inrichting van de GR WBO Jeugd wordt voorzien voor 2027 of 2028.

DE VERBONDEN PARTIJEN

Het totaalbeeld verbonden partijen wordt hieronder schematisch weergegeven.

Totaalbeeld verbonden partijen

Naam verbonden partijen	Soort verbonden partij	Verbonden partij
GR GGD West-Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Vitaal en Sociaal Breda
GR Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord	Gemeenschappelijke regeling	Vitaal en Sociaal Breda
GR programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten	Gemeenschappelijke regeling	Vitaal en Sociaal Breda
BV Neovita	Vennootschappen en coöperaties	Vitaal en Sociaal Breda
GR Regio West Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Ondernemend Breda
NV Bredase Investeringsmaatschappij (NV BrIM)	Vennootschappen en coöperaties	Ondernemend Breda
BV REWIN West-Brabant	Vennootschappen en coöperaties	Ondernemend Breda
NV Chassétheater beheer	Vennootschappen en coöperaties	Ondernemend Breda
NV Stadsherstel Breda	Vennootschappen en coöperaties	Ondernemend Breda
BV BrabantRing	Vennootschappen en coöperaties	Ondernemend Breda
Belgisch Nederlands Grensoverleg	Overige verbonden partijen	Ondernemend Breda
GR Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4	Gemeenschappelijke regeling	Duurzaam wonen in Breda
GR Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	Gemeenschappelijke regeling	Basis op Orde in Breda
GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Basis op Orde in Breda
GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Basis op Orde in Breda
Midwaste	Vennootschappen en coöperaties	Basis op Orde in Breda
Zorg-en Veiligheidshuis Breda	Overige verbonden partijen	Basis op Orde in Breda
GR Belastingsamenwerking West-Brabant	Gemeenschappelijke regeling	Organisatie en financiën in Breda
NV Enexis Holding (inclusief overige NV's/BV's) (belang 0,016 %)	Vennootschappen en coöperaties	Organisatie en financiën in Breda
NV Brabant Water	Vennootschappen en coöperaties	Organisatie en financiën in Breda
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)	Vennootschappen en coöperaties	Organisatie en financiën in Breda

De belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's bij de verbonden partijen zijn hier opgenomen.

GR GGD WEST BRABANT

Vitaal en Sociaal Breda	Thema Leven
Website GGD West-Brabant:	GGD West-Brabant
Verantwoordelijk bestuurder:	Arjen van Drunen
Bestuurlijk vervanger:	Arnoud van Vliet
Belang Breda in verbonden partij in %:	30,7%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De GGD voert de Wet publieke gezondheid uit. Zij richt zich op het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners van West-Brabant. Dit zijn de hoofdtaken van de GGD:

- infectieziektebestrijding
- medische milieukunde
- jeugdgezondheidszorg (JGZ)
- hygiënezorg
- beleidsadvisering
- gezondheidsbevordering
- epidemiologie

De GGD sluit goed aan op het Bredase sociaal domein en geeft via gezondheidspreventie invulling aan de beweging naar voren.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
In 2025 werkte de GGD vanuit de toekomstvisie ‘We maken samen gezond gewoon’, die in 2022 is opgesteld met gemeenten, GGD Hart voor Brabant, partners en inwoners voor de periode 2023-2033. De 4 pijlers uit de toekomstvisie waar de GGD zich op wil richten zijn:

- voorkomen als het kan, beschermen als het moet
- iedereen verschillend, allemaal gelijk
- zelf, maar niet alleen
- overal om ons heen, binnen en buiten

In 2025 werkte de GGD samen met anderen aan een gezond, veilig en gelukkig West- Brabant. In 2025 zijn er in de organisatie grote stappen gezet in de voorbereiding op een nog intensievere samenwerking tussen GGD West-Brabant en GGD Hart voor Brabant. Op veel terreinen werkte de GGD West-Brabant al samen met GGD Hart voor Brabant en aanvullend zijn er in 2025 nog meer gezamenlijke projecten gestart. Het algemeen bestuur stelde een beoordelingskader vast, beoordeelde de uitwerking en stelde het traject Samen Sterker vast. Ook de samenwerking met GGD Brabant-Zuidoost en de andere GGD’en in Brabant, Zeeland en Limburg is versterkt. Met vele ketenpartners werkte de GGD verder aan het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

In 2025 had de GGD te maken met een aantal uitdagingen. Er is sprake van langdurige maatschappelijke onrust in binnen- en buitenland. De gemeenten in West-Brabant boden noodopvang voor Oekraïners en vluchtelingen uit andere landen.

Op 1 januari 2024 startte de GGD met het uitvoeren van de jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0-4 jaar, waardoor zij nu de doorgaande lijn van 0-18 jaar voor de hele gemeente uitvoeren. In 2025 is hier verder vorm aan gegeven.

In de hele regio zien we al enkele jaren een verder dalende vaccinatiegraad. Er zijn enkele kleine uitbraken geweest. De GGD blijft alert op een uitbraak door een toename van het aantal mazelengevallen in Nederland en in andere Europese landen. In 2025 is door het bestuur het plan van aanpak ‘verhogen vaccinatiegraad’ vastgesteld. In 2025 is de GGD begonnen met diverse onderdelen uit dit plan van aanpak, waaronder een pilot in de Hoge Vucht.

De belangrijkste risico’s bij de verbonden partij
De GGD is voor zijn wettelijke taken sterk afhankelijk van digitale systemen en gegevensuitwisseling met interne en externe partijen. Tegelijkertijd neemt de complexiteit en dreiging van cyberaanvallen toe, terwijl beveiliging in hoge mate afhankelijk blijft van menselijk handelen en beschikbare capaciteit. Het risico bestaat onder andere uit juridische aansprakelijkheid, handhavend optreden door toezichthouders, financiële schade en de maatschappelijke impact als gevolg van een incident.

Verder konden vacatures door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt moeilijk ingevuld worden. Door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt blijven met name specialistische functies lastig te vervullen. Hierdoor ontstaat het risico dat vacatures langer openstaan en externe inhuur noodzakelijk blijft. Dit laat zien dat externe factoren van invloed zijn op het werk van de GGD en op de publieke gezondheid en veiligheid.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	8.661	8.511	8.662
Eigen vermogen	7.176	6.667	8.995
Vreemd vermogen	20.860	10.500	14.561
Resultaat voor bestemming	775	80	1.071
Ratio weerstandsvermogen	0,99	1,00	0,82
Netto schuldquote in %	-1,0	1,0	-6,0
Solvabiliteit in %	26,0	26,0	38,0

GR REGIONALE AMBULANCE VOORZIENING BRABANT MIDDEN-WEST-NOORD (RAV)

Vitaal en Sociaal Breda	Thema Leven
Website Regionale Ambulancevoorziening:	Regionale Ambulancevoorziening
Verantwoordelijk bestuurder:	Arjen van Drunen
Bestuurlijk vervanger:	Arnoud van Vliet
Belang Breda in verbonden partij in %:	2,4%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

Met de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) zijn Bredanaars verzekerd van adequate ambulancezorg. Dit betekent hulpverlening op de plaats van een ongeval en goed en snel vervoer naar het ziekenhuis binnen de verplichte aanrijtijden. Hierover zijn prestatieafspraken gemaakt met de zorgverzekeraars en de RAV. De gemeente geeft geen financiële bijdrage aan de GR RAV.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij

De samenleving en het zorglandschap in Nederland veranderen in snel tempo. Dé uitdaging voor de toekomst is om de kwaliteit, de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van (acute) zorg voor iedereen te garanderen bij een toenemende vraag naar spoedzorg en een groeiend tekort aan zorgmedewerkers.

In september 2022 verscheen het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit is een plan van het ministerie van VWS en een groot aantal zorgpartners waarin zij afspraken vastlegden over meer passende, preventiegerichte, duurzame en gedigitaliseerde zorg in ons land. Als vervolg daarop verscheen de Kamerbrief Beleidsagenda Toekomstbestendige Acute Zorg waarin de minister van VWS acties presenteerde die voortbouwen op de afspraken in het IZA rond de kernpunten Kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg, Zorgcoördinatie en Samenwerking in de regio.

Deze publicaties bevatten een aantal zaken die direct van belang zijn voor de ambulancesector, zoals acute zorg aan huis, de ontwikkeling van de zorgcoördinatie, het bestrijden van het personeelstekort, een verbetering van de (digitale) informatieoverdracht tussen de ketenpartners en onderzoek naar innovatieve technologische en digitale oplossingen. Dit vereist de bereidheid van alle ketenpartners om intensief samen te werken, buiten de eigen kaders te denken en over drempels te stappen. In 2025 vormde het IZA ROAZ-plan het startpunt voor de verdere regionale samenwerking voor een toekomstbestendige acute zorgketen, waarbij de toegankelijkheid, de beschikbaarheid en de kwaliteit duurzaam geborgd zijn.

Vanaf 2024 is het Kwaliteitskader Ambulancezorg 2.0 ontwikkeld. Dit bevat 23 signalen die in 2025 verder geïmplementeerd zijn. De kwaliteitseisen zijn gebaseerd op de 7 pijlers van goede ambulancezorg:

- bereikbaar en beschikbaar
- patiëntgericht
- veilig
- professioneel
- afgestemd met ketenpartners
- continu geëvalueerd en waar nodig verbeterd
- geleverd door organisaties die hun zaken op orde hebben

De RAV is in 2024 gestart met een verbeterde urgentie-indeling die 7 in plaats van 3 urgentieniveaus heeft en die naast spoedeisende en niet-spoedeisende ambulancezorg ook meldkamerzorg onderscheidt. Naar verwachting is dit in 2026 volledig operationeel.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
Voor de gemeente is er geen (financieel) risico.

De RAV is voor zijn wettelijke taken sterk afhankelijk van digitale systemen en gegevensuitwisseling met interne en externe partijen. Tegelijkertijd neemt de complexiteit en dreiging van cyberaanvallen toe. Het risico bestaat onder andere uit juridische aansprakelijkheid, handhavend optreden door toezichthouders, financiële schade en de maatschappelijke impact als gevolg van een incident.

De RAV signaleerde in 2025 toenemende druk op de acute zorg, onder andere door vergrijzing, complexere zorgvragen en een toename van psychische en sociale problematiek. Verder konden vacatures door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt moeilijk ingevuld worden. Hierdoor ontstaat het risico dat vacatures langer openstaan en externe inhuur noodzakelijk blijft.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Eigen vermogen	15.980	14.758	17.073
Vreemd vermogen	26.188	31.584	20.841
Resultaat voor bestemming	995	340	1.093
Weerstandsvermogen	15.980	14.758	22.378
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	5,8	15,7
Solvabiliteit in %	38,0	31,8	45,0

GR PROGRAMMA SCHOOLVERZUIM EN VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN

Vitaal en Sociaal Breda	Opgroeien
Verantwoordelijk bestuurder:	Arjen van Drunen
Bestuurlijk vervanger:	Eddie Förster
Belang Breda in verbonden partij in %:	45,7%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten is beter bekend onder de naam Regionaal Bureau Leren West-Brabant (RBL). In de regio werken we samen met 14 gemeenten aan het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en schooluitval. Hiermee krijgt iedere jongere de kans om op basis van eigen kwaliteiten zich te ontwikkelen naar de voor hen hoogst haalbare startpositie in de maatschappij.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
Vanaf januari 2026 is de wet 'Van School Naar Duurzaam Werk van kracht geworden. Deze richt zich op de leeftijd 18 tot 27 jaar. De definitieve doorvertaling vanuit het Rijk heeft langer op zich laten wachten, zodat implementatie pas na januari 2026 gestart kan worden. Deze wet heeft een uitbreiding van taken inclusief middelen tot gevolg. Doorstroomcoaches worden geschoold om dit vernieuwde takenpakket uit te kunnen voeren.

In 2024 is de basis van de uitvoering van de leerplicht- en kwalificatieplichttaken hersteld. Hierdoor is er tijdelijk weer meer stabiliteit ontstaan binnen het team. Tegelijkertijd blijft het aantal casussen stijgen en duren trajecten steeds langer. Dit is ook zichtbaar in de indicatoren in de jaarrekening.

Daarnaast zijn de landelijke richtlijnen voor de uitvoering en begeleiding van leerplicht en kwalificatieplicht verder aangescherpt. Door de combinatie van meer casussen, zwaardere problematiek en hogere kwaliteitseisen aan de uitvoering en begeleiding, is structureel extra inzet nodig om aan de wettelijke verplichtingen te blijven voldoen.

Ook de invoering van de nieuwe werkwijze vanuit de Hervormingsagenda Jeugd heeft gevolgen. De Stevig Lokale Teams vragen meer samenwerking en een meer preventieve aanpak vanuit leerplicht. Dit vraagt, in elk geval komende jaren, extra capaciteit om hier goed op aan te sluiten.

Tot slot wordt gewerkt aan de nieuwe wet Terugdringen Schoolverzuim die naar verwachting in 2027 wordt vastgesteld. Deze wet legt meer nadruk op vroegsignalering en preventie. Dit vraagt eveneens meer inzet van leerplicht.

De belangrijkste risico’s bij de verbonden partij
Deelnemende gemeenten staan financieel garant voor de uitvoerende (werk)organisatie RBL. De gemeente Breda heeft een verantwoordelijkheid voor een aanzienlijk aandeel in de begroting van 30% voor taken op niveau 1 (administratieve deel) en voor 60% voor taken op niveau 2 (Leerplicht en Doorstroompunt). De volgende risico’s zijn in beeld:

De begroting 2026 is aangepast vanwege landelijke wijzigingen in de financieringsstructuur voor Leerplicht, het Doorstroompunt en de inwerkingtreding van de Wet van school naar duurzaam werk (WSDW) per 1 januari 2026. Hierdoor veranderen de geldstromen, verantwoordingseisen en doelgroepen substantieel. Belangrijkste aanpassingen:

- Ontvlechting financiering: voorheen werd gewerkt met een gezamenlijke factuur en begroting voor Leerplicht en Doorstroompunt. Deze worden vanaf 2026 apart gefinancierd. Leerplicht via eigen gemeentelijke bijdragen. Doorstroompunt via de SPUK 33 die beschikbaar wordt gesteld aan centrumgemeente Breda voor de coördinatie van deze taken en middelen. De doelgroep van het Doorstroompunt is uitgebreid tot 27 jaar. Hierdoor is de SPUK-bijdrage verhoogd.
- Overgangsjaar 2026: tijdelijke inzet van Doorstroompuntmiddelen binnen leerplicht om overgangstaken op te vangen. Vanaf 2027 geldt de volledige ontvlechting.
- Vanaf 2027 is er structureel uitbreiding van capaciteit nodig om te kunnen voorzien in de uitvoering en begeleiding van Leerplicht en Doorstroompunt. Doorstroompunt is gedekt door SPUK 33. Op Leerplicht is een extra bijdrage vanuit gemeenten nodig.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	223	Niet beschikbaar	1.289
Eigen vermogen		Niet beschikbaar	
Vreemd vermogen	2.089	Niet beschikbaar	1.560
Resultaat voor bestemming	89	Niet beschikbaar	192
Ratio weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar

BV NEOVITA

Vitaal en Sociaal Breda	Thema Leren, ontwikkelen en werken
Verantwoordelijk bestuurder:	Marike de Nobel
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg-van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	100%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

Neovita BV is mede opgericht voor de begeleidings- en re-integratietaken die niet (goed) in het publieke domein passen. De gemeente Breda neemt de uitvoerende en administratieve taken voor haar rekening.

Bijzondere ontwikkelingen bij de verbonden partij

Neovita BV heeft medewerkers in dienst uit de doelgroep van de Participatiewet. Neovita detacheert hen binnen de gemeentelijke organisatie en bij andere werkgevers. Neovita belast de loonkosten door en ontvangt van de gemeente Breda een vaste procentuele bijdrage op de loonsom. Neovita volgt het gemeentelijk beleid. Aanpassingen van het beleid werken door in de activiteiten van Neovita.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Omdat Neovita een vast percentage op de loonsom ontvangt, is er nauwelijks sprake van risico's. Voor het risico van hogere loonkosten door een nieuwe cao voor de doelgroep (Aan de Slag) is al eerder een voorziening gevormd. Deze is onderdeel van de doorbelaste loonkosten en komt niet ten laste van het resultaat van Neovita.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	0	0	0
Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van Neovita B.V. was geen begroting opgesteld en beschikbaar gesteld*

GR REGIO WEST-BRABANT

Ondernemend Breda	Verbindend bestuur
Website RWB:	Regio West-Brabant
Verantwoordelijk bestuurder:	Jeroen Bruijns
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg-van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	26,04%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De 16 gemeenten in West-Brabant werken gezamenlijk aan de nieuwe economie. Zij versterken het vestigingsklimaat en hanteren het perspectief van een Plantaardige en een Circulaire Regio. De activiteiten zijn gebundeld in de speerpunten Innovatieve, Plantaardige en Circulaire Regio. De regio streeft ernaar om binnen Nederland en daarbuiten een vooraanstaande positie te krijgen als innovatieve plantaardige hub. Het concept van een plantaardige regio omvat daarbij veel méér dan alleen de voedselproductie. Het betreft bouwstoffen, brandstoffen, medicijnen en een breed scala aan plantaardige toepassingen in de land-, tuin- en bosbouw. De ambitie is dat de circulaire economie van West-Brabant functioneert als een lerend ecosysteem van bedrijven, gemeenten, kennisinstellingen en gemeenschappen.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
RWB heeft in 2024 en 2025 taken op het werkgebied van mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling overgedragen aan de stedelijke regio's. Ook aspecten uit de Economische Agenda blijkt logischer te passen bij de schaal van de Daily Urban Systems, waarmee we tevens de Triple Helix belangen beter kunnen bedienen. In 2025 zijn de eerste stappen en principebesluiten hiervoor genomen. Deze doorontwikkeling wordt in 2026 verder doorgezet om een overzichtelijk regio landschap te organiseren.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
De doorontwikkeling van RWB kan regionaal op voldoende steun rekenen. Toch zijn er een aantal risico's te benoemen voor het proces.

- De doorontwikkeling vraagt van meerdere partijen een wezenlijke verandering. Het is van belang om met alle partijen goed in contact te blijven over de voorgenomen besluitvorming die in sommige gevallen collectief door 16 gemeenten genomen moeten worden.

- Bij herindeling van de Economische agenda dient er voldoende aandacht te zijn voor de HR kant voor de medewerkers van RWB. Er dient rekening gehouden te worden met (beperkte) frictiekosten.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	5.490	6.589	4.740
Eigen vermogen	1.782	916	1.643
Vreemd vermogen	6.613	6.420	9.270
Resultaat voor bestemming	808		579
Ratio weerstandsvermogen	0,80	0,76	0,70
Netto schuldquote in %	-6,32	-2,74	0,06
Solvabiliteit in %	22,0	12,0	15,0

NV BREDASE INVESTERINGSMAASCHAPPIJ (NV BRIM)

Ondernemend Breda	Stimuleren economische ontwikkeling
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenborg-van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Marike de Nobel
Belang Breda in verbonden partij in %:	100%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
Als zelfstandige uitvoeringsorganisatie van de gemeente Breda was NV BrIM (NV Bredase Investeringsmaatschappij) meer dan 50 jaar verantwoordelijk voor de uitgifte van Bredase bedrijventerreinen. Naast de verkoop en heruitgifte van bedrijventerreinkavels waren acquisitie, promotie en relatiebeheer haar belangrijkste taken. In 2016 is besloten om deze taak over te dragen aan het gemeentelijk grondbedrijf en de BrIM te ontmantelen. Sinds die tijd is er gewerkt aan het opschonen van de balans van de NV. Vanwege een aantal langlopende verplichtingen heeft dit pas onlangs geleid tot een min of meer 'schone' NV. Momenteel wordt bezien of eventuele instandhouding van de NV structuur van meerwaarde kan zijn voor de ontwikkelingen in het Innovatiedistrict Breda.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
In 2016 besloot de gemeenteraad om het stimuleren van economische ontwikkelingen over te dragen aan het gemeentelijk grondbedrijf en de BrIM te ontmantelen. Sinds die tijd is gewerkt aan het opschonen van de balans van de NV. Door een aantal langlopende verplichtingen heeft dit pas onlangs geleid tot een min of meer 'schone' NV. Voor de resterende reserve van circa € 1.5 miljoen geldt dat deze worden ingezet voor de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen. De concretisering van deze inzet is opgenomen in de nieuwe ruimtelijk-economische visie.

De belangrijkste risico’s bij de verbonden partij
Er zijn geen belangrijke risico's te melden.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	0	0	0
Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van NV Bredase Investeringsmaatschappij (NV BrIM) was geen begroting opgesteld en beschikbaar gesteld*

BV REWIN WEST-BRABANT

Ondernemend Breda	Stimuleren economische ontwikkeling
Website BV Rewin West-Brabant:	Rewin
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenborg-van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Jeroen Bruijns
Belang Breda in verbonden partij in %:	10,30%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
Het doel van REWIN is het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de economische structuur van de regio West-Brabant. De 16 West-Brabantse gemeenten en RWB zijn aandeelhouders van de BV REWIN West-Brabant. In 2030 wil West-Brabant dé voorloper zijn in de transitie naar een nieuwe economie en dé plek voor innovatieve ondernemers die daaraan bijdragen. Daar maakt REWIN zich sterk voor vanuit 2 thema's, 4 strategische programma's en vele projecten. Dat doen zij in samenwerking met kennisinstellingen, het onderwijs, overheden en bedrijven:

- Duurzame economie
  - Circulair ondernemen
  - Plantbased ondernemen
- Innovatief ondernemen
  - Start-ups & scale-ups
  - Innovatief mkb

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
NV REWIN krijgt inhoudelijk aansturing van de Economic Board West-Brabant. Deze zet inhoudelijke lijnen uit, ziet toe op de uitvoering en de resultaten en profileert de regio op een hoger schaalniveau. Vertegenwoordigers van de overheid, het onderwijs en het bedrijfsleven nemen deel aan deze Economic Board en stellen samen de koers van de regio vast. In november 2023 is de nieuwe subsidieovereenkomst voor de periode 2024-2027 getekend.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
Er zijn geen belangrijke risico's te melden.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	0	0	0
Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van NV Werkgelegenheidsinstituut West-Brabant (REWIN) was geen begroting opgesteld en beschikbaar gesteld*

NV CHASSÉTHEATER BEHEER

Ondernemend Breda	Dynamische stad
Website Chassé Theater:	Chassé Theater
Verantwoordelijk bestuurder:	Marike de Nobel
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg-van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	100%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
Het Chassé Theater is een maatschappelijke instelling die met film en podiumkunsten wil bijdragen aan het geluk van alle inwoners van Breda. Theater en film laten ons genieten, reiken ons nieuwe inzichten aan over de zin van het leven en appelleren aan onze relatie tot de ander. De gezamenlijk beleefde (film)theaterervaring nodigt uit tot dialoog en maakt het mogelijk om als mens en als gemeenschap te groeien.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
Het Chassé Theater zit na de coronapandemie weer in een stijgende lijn. De bezoekersaantallen stegen aanmerkelijk en het publiek heeft zijn weg naar het theater en de cinema weer gevonden. Hoewel de inkomsten uit de horeca nog achterblijven, kan weer voorzichtig gesproken worden van een gunstige exploitatie. Het Theater oriënteert zich op haar bestuursstructuur. Dat heeft te maken met beperkingen door de huidige structuur voor het ontvangen van giften en uit fondsen voor goede doelen. Eventuele aanpassingen lopen via Chassé Theater Beheer NV waarvan de aandelen in eigendom zijn van gemeente Breda.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
De coronacrisis, de kostencrisis en de energiecrisis hebben het Chassé Theater voor grote uitdagingen gesteld. Daarbovenop komen er in de nabije toekomst kosten voor het onderhoud van het pand en de installaties. Het bijna 30 jaar oude gebouw is op een aantal punten toe aan omvangrijke vervangingen en investeringen. Samen met het theater wordt hiervoor een plan uitgewerkt. Als eerste richt het Theater zich op investeringen om de toegankelijkheid van het gebouw te vergroten.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	0	0	0
Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van Chassetheater Beheer N.V. was geen begroting opgesteld en beschikbaar gesteld*

NV STADSHERSTEL BREDA

Ondernemend Breda	Thema Dynamische stad
Website Stadsherstel:	Stadsherstel Breda
Verantwoordelijk bestuurder:	Marike de Nobel
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg-van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	13,05%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage verbonden partij aan programma
NV Stadsherstel Breda verwerft, ontwikkelt en exploiteert monumentale objecten binnen de gemeente Breda. Hiermee dragen zij bij aan ons erfgoedbeleid van de gemeente Breda.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
In 2025 zijn Stadssingel BV en NV stadsherstel gefuseerd. Aan de Molenstraat ligt de toegang tot het achterterrein van het weeshuis. Hier hebben vroeger verschillende kleinere armenhuisjes gestaan. Stadsherstel heeft de restanten van het overgebleven bouwblokje gerestaureerd en verduurzaamd. Deze drie tiny houses welke zijn gecreëerd zorgen voor moderne, kleinschalige woningbouw in het centrum van Breda. Een initiatief waarmee de oude functie van de huisjes weer tot leven komt.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
In het Klapkot is nog steeds sprake van leegstand. De eerder gemelde planontwikkeling is gestopt door afhaken van de exploitant. Er vinden verkennende gesprekken plaats met een nieuwe exploitant.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	0	0	0
Eigen vermogen	3.162	Niet beschikbaar*	3.345
Vreemd vermogen	5.512	Niet beschikbaar*	5.928
Resultaat voor bestemming	200	Niet beschikbaar*	182
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	36,5	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van N.V. Breda Stadsherstel was geen begroting opgesteld en beschikbaar gesteld*

BV BRABANTRING

Ondernemend Breda	Stimuleren economische ontwikkeling
Website BrabantRing:	BrabantRing
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenborg-van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Marike de Nobel
Belang Breda in verbonden partij in %:	5,2%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De netto verwervingskosten van onze aandelen in BrabantRing BV waren in 2023 eenmalig € 120.000. De bijbehorende kapitaallasten worden gedekt uit het budget Digitalisering.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
De gemeente is sinds 2023 aandeelhouder van de Brabantring. Brabantring verzorgt kwalitatief hoogwaardige en veilige connectiviteit voor met name maatschappelijke partijen.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
BrabantRing BV is een samenwerking tussen de provincie Noord-Brabant, 5 gemeenten en de private partij BRE EFX. Er wordt gewerkt aan business development. Zo worden er proposities gemaakt voor de aandeelhouders en derden partijen.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	Niet beschikbaar	Nvt*	Niet beschikbaar
Eigen vermogen	5	Nvt*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	534	Nvt*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	-747	Nvt*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Nvt*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Nvt*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	80,0	Nvt*	Niet beschikbaar

** Op 8 augustus 2023 belang verworven*

BELGISCH NEDERLANDS GRENSOVERLEG

Ondernemend Breda	Verbindend bestuur
Website BENEGO:	BENEGO
Verantwoordelijk bestuurder:	Jeroen Bruijns
Bestuurlijk vervanger:	Paul Depla
Belang Breda in verbonden partij in %:	4,76% (1/21)
Soort verbonden partij:	Overige verbonden partij

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
In de provincies Antwerpen en Noord-Brabant vormen 21 grensgemeenten samen het Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO). In deze gemeenten wonen 892.000 mensen en het gebied heeft een oppervlakte van circa 190.000 hectare. Het samenwerkingsverband werd opgericht in 1968 als een informele associatie van 11 gemeenten in het grensgebied. In 1986 werd het samenwerkingsverband geformaliseerd tot een internationale rechtspersoon. BENEGO is juridisch een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (BGTS).

BENEGO heeft de afgelopen jaren een duidelijke heropleving doorgemaakt. Het netwerk biedt een laagdrempelig platform voor haar leden en is een betrouwbare partner in de Vlaams-Nederlandse grenssamenwerking. Het doel is het bevorderen van grensoverschrijdend bestuurlijk overleg en grensoverschrijdende samenwerking en het behartigen van de gemeenschappelijke belangen. Daarmee wil BENEGO-bedreigingen keren en kansen pakken in samenwerking met alle instanties die daarbij kunnen helpen. De ambitie is om het welzijn en de welvaart in het Belgisch-Nederlands grensgebied te vergroten door samenwerking tussen de grensgemeenten te faciliteren.

De landsgrens die met het Verdrag van Schengen vrijwel onzichtbaar is geworden, vormt in de praktijk vaak nog een obstakel als het gaat om thema's als klimaatverandering, grensarbeid, bestrijding van criminaliteit, rampenpreventie en weerbaarheid, ambulancevervoer en openbaar vervoer. Daarnaast worden kansen die de nabijheid van het buurland biedt over en weer nog onvoldoende benut.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
Het netwerk bestaat inmiddels meer dan 50 jaar en de activiteiten worden bekostigd via de jaarlijkse bijdragen van alle deelnemende gemeenten. In 2025 zijn de statuten van BENEGO gewijzigd en gemoderniseerd. Hierdoor is BENEGO ook juridisch klaar voor de toekomst. Daarnaast heeft besluitvorming plaatsgevonden over het toekomstperspectief 2026/2027 waardoor de financiële en inhoudelijke basis voor BENEGO bestendigd is.

In 2020 is BENEGO gestart met een professionaliseringsslag voor betere samenwerking, grotere zichtbaarheid en betere externe communicatie. Daarnaast wil BENEGO het bestuurlijke netwerk versterken door gemeenten in het grensgebied die nog geen lid zijn actief uit te nodigen.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
Voor de continuïteit van het grensgemeentennetwerk is bestuurlijk draagvlak en financiering essentieel.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van Belgisch Nederlands Grensoverleg was geen begroting opgesteld en beschikbaar gesteld*

GR SCHADEVERGOEDINGSSCHAP HSL-ZUID, A16 EN A4

Duurzaam wonen in Breda	Bereikbaar Breda
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenborg-van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Peter Bakker
Belang Breda in verbonden partij in %:	0%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De regeling zorgde ervoor dat de behandeling van verzoeken doelmatig, deskundig en op een gelijke manier plaatsvonden. Dit vanwege de aanleg van de HSL-Zuid en de verbreding ervan, verlegging en reconstructie van de A16 en A4 en de beslissingen op die verzoeken.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
Deze gemeenschappelijke regeling is komen te vervallen per 1 januari 2026.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
Er zijn geen belangrijke risico's te melden.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	0	0	0
Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Ratio weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van GR Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4 was geen geprognosticeerde balans opgesteld en beschikbaar gesteld*

GR NAZORG GESLOTEN STORTPLAATSEN BAVEL-DORST EN ZEVENBERGEN

Basis op Orde in Breda	Beheer van de openbare ruimte
Verantwoordelijk bestuurder:	Peter Bakker
Bestuurlijk vervanger:	n.v.t.
Belang Breda in verbonden partij in %:	39,84%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

Deze GR omvat de blijvende nazorgverplichtingen van 10 deelnemende gemeenten voor de stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen. De regionale stortplaats Zevenbergen valt onder de Wet milieubeheer. De GR is eigenaar van de gronden en is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de locatie. Dit wordt door Attero uitgevoerd. Hiervoor is een pre-nazorgovereenkomst afgesloten. Op basis van de hoeveelheden gestort afval is daarnaast vastgelegd dat de GR voor 80,7% en Attero voor 19,3% bijdraagt aan de (pre)nazorgkosten. De afvalstoffenberging Bavel-Dorst valt onder de Omgevingswet. Eigenaar en exploitant is Sweco Nederland B.V. Sinds 2002 is het nazorgplan onderdeel van de vergunning en is het nazorgfonds overgedragen aan de GR.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij

Stortplaats Zevenbergen

In 2019 is naar aanleiding van een daling van de rekenrente van 5,06% naar 3,65% een overeenkomst van 5 jaar afgesloten tussen de Brabantse exploitanten en de provincie Noord-Brabant. Hierin was onder andere afgesproken dat de provincie gedurende de looptijd ervan geen heffingsaanslagen op zou leggen aan de exploitanten. Begin 2024 heeft Gedeputeerde Staten een nieuwe ALM-studie en een hieraan gekoppelde nog lagere rekenrente vastgesteld (3,45%). Hierdoor liep het verschil tussen de gelden in het nazorgfonds en het benodigde doelvermogen verder op. Daarnaast gaf de provincie begin 2024 aan dat zij niet bereid is om de overeenkomst ongewijzigd voort te zetten. Zij heeft aangegeven naheffingsaanslagen op te gaan leggen op basis van de op dat moment nog te actualiseren nazorgplannen. Ook gaf de provincie aan dat de stortplaats op basis van de Wet milieubeheer op korte termijn moet worden overgedragen aan het bevoegd gezag (de provincie). Het beoogde moment van overdracht voor de stortplaats Zevenbergen is 1-1-2030. Op dit moment (2026) is de huidige rekenrente 3,3%. Het geactualiseerde tussentijdse nazorgplan is inmiddels ingediend bij de provincie en wordt op het moment van schrijven door de provincie beoordeeld en vervolgens vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Op basis van het vastgestelde tussentijdse nazorgplan wordt vervolgens een berekening van het doelvermogen gemaakt waarop de heffing gebaseerd wordt. De provincie heeft aangekondigd de heffingsaanslag eind eerste kwartaal 2026 op te leggen.

Stortplaats Bavel-Dorst
Het materiaalonderzoek naar de kwaliteit van de bovenafdichting is afgerond. De levensduur van deze afdichting is opgehoogd van 50 naar 100 jaar. Naar aanleiding hiervan is het nazorgplan voor Bavel-Dorst geactualiseerd en is het benodigde doelvermogen bijgesteld. Verder wordt onder andere onderzocht of het doelvermogen van Bavel-Dorst indien nodig ingezet kan worden om te voldoen aan de heffing. Dit zou betekenen dat dit doelvermogen de komende jaren opnieuw aangevuld moet worden om geen onnodige financiële risico's te lopen.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
De huidige rekenrente met betrekking tot de stortplaats Zevenbergen is vastgesteld op 3,3%. De provincie heeft aangekondigd de heffingsaanslag begin tweede kwartaal 2026 op te leggen. Er wordt naar gestreefd om deze heffing binnen de gemeenschappelijke regeling op te vangen, maar het is op dit moment nog niet duidelijk of dit mogelijk is. Dit is meegenomen in het risicoprofiel van Breda.

Lopende risico's:

- Het is op dit moment nog niet duidelijk voor welk bedrag de provincie een heffingsaanslag op gaat leggen begin tweede kwartaal 2026, wat de (financiële) gevolgen hiervan zijn voor de GR en of dit directe financiële gevolgen heeft voor Breda als deelnemer van deze GR.

Financiële informatie:
Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	206	264	57
Eigen vermogen	1.530	1.002	1.264
Vreemd vermogen	24.903	24.490	24.839
Resultaat voor bestemming	522	0	255
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	1.002	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Nvt	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	5,8	Nvt	4,8

GR OMGEVINGSDIENST MIDDEN- EN WEST-BRABANT

Basis op Orde in Breda	Veilig Breda
Website OMWB:	OMWB
Verantwoordelijk bestuurder:	Paul Depla
Bestuurlijk vervanger:	Peter Bakker
Belang Breda in verbonden partij in %:	7%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB) werkt vanuit het omgevingsrecht aan een schone, duurzame en veilige leefomgeving. Dit gebeurt in opdracht van de provincie Noord-Brabant en de 25 gemeenten in Midden- en West-Brabant en in samenwerking met (keten)partners.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
De invoering van de Omgevingswet betekent een enorme verandering voor de taakuitvoering en werkwijze van de OMWB. Niet alles werkt zoals verwacht. Werkprocessen moeten worden aangepast en er moeten nieuwe werkafspraken worden gemaakt. De adviestaken zijn vooral gericht op de milieuthema's bij het opstellen van het Omgevingsplan. De vertaalslag van inrichting naar Milieubelastende Activiteiten (MBA's) is voortgezet op natuurlijke momenten.

Op 1 juli 2024 is de regeling CO_2-reductie werkgebonden personenmobiliteit in werking getreden. Deze regeling verplicht bedrijven met meer dan 100 medewerkers om te rapporteren over het zakelijk verkeer en woon-werkverkeer. Vanaf 1 juli 2025 moeten omgevingsdiensten toezien op de naleving van deze verplichting. Vanaf 2027 zal deze plicht naar verwachting gelden voor bedrijven met 250 medewerkers of meer. In 2025 zijn de bedrijven met 250 medewerkers of meer die niet tijdig voldaan hebben aan de rapportageplicht aangeschreven.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

- Inhuur versus vast personeel. Er is op de arbeidsmarkt een tekort aan (goed opgeleid) personeel. Daarnaast zorgt het opleiden van trainees en net afgestudeerden door OMWB-personeel voor een lager aantal declarabele uren.
- Transitie mens en systeem. De organisatie maakt een transitie door, waardoor individuele medewerkers mogelijk niet (meer) aan de eisen voldoen.
- Bovenmatig verzuim. Er is een dalende trend zichtbaar, maar het is moeilijk in te schatten hoe het verzuimpercentage zich ontwikkelt.
- Invoering Omgevingswet (van kracht 1 januari 2024). De implementatie van de Omgevingswet heeft impact op de manier van werken, de cultuur, de juridische basis en het technisch instrumentarium. Hierdoor ontstaan hogere kosten.
- Cybercriminaliteit
- Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelatie (DBA)/Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden (VBAR)

Financiële informatie:
Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	2.205	3.030	2.434
Eigen vermogen	6.086	2.930	8.652
Vreemd vermogen	7.641	7.429	6.361
Resultaat voor bestemming	2.461	0,00	4.519
Ratio weerstandsvermogen	0,99	1,0	1,40
Netto schuldquote in %	-11,4	-1,5	-15,5
Solvabiliteit in %	44,3	28,3	57,6

GR VEILIGHEIDSREGIO MIDDEN- EN WEST-BRABANT

Basis op Orde in Breda	Veilig Breda
Website VRMWB:	VRMWB
Verantwoordelijk bestuurder:	Paul Depla
Bestuurlijk vervanger:	Carla Kranenborg-van Eerd
Belang Breda in verbonden partij in %:	17,12%
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (MWB) is een netwerkorganisatie waarin 24 gemeenten, de brandweer, de politie, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en het Openbaar Ministerie gezamenlijk werken aan veiligheid. Daarnaast maakt de organisatie gebruik van vaste samenwerkingspartners, zoals de waterschappen, de GGD, de Omgevingsdienst en Defensie. Daarnaast onderhoudt de organisatie contact met een breed netwerk van andere betrokken partijen.

De Veiligheidsregio is tevens een krachtige en gewaardeerde hulpdienst. Met brandweereenheden, crisisteams en centralisten staat zij dag en nacht paraat om ondersteuning te bieden. De crisisorganisatie van de GHOR komt in actie wanneer een ramp of crisis leidt tot een bedreigde of verstoorde balans tussen de vraag naar zorg en het beschikbare aanbod. De Veiligheidsregio MWB werkt nauw samen met hulpverleners, bestuurders, ondernemers en inwoners om te zorgen voor een veilige en veerkrachtige samenleving. Door risico's inzichtelijk te maken en beheersbaar te houden, door voorbereiding en het inzetten van de juiste middelen, draagt zij bovendien bij aan een snel herstel na incidenten.

Daarnaast levert de Veiligheidsregio MWB een betekenisvolle bijdrage aan haar omgeving. Ze stimuleert de zelfredzaamheid van inwoners, bevordert een veilige leefomgeving en zorgt voor een doeltreffende en betrokken inzet tijdens incidenten. De organisatie voert haar taken uit tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten, werkt duurzaam, maakt gebruik van informatiegestuurde werkwijzen en richt haar structuur zo in dat zij flexibel kan blijven inspelen op veranderingen. Dag en nacht staat zij klaar voor alle inwoners en bedrijven binnen het gebied.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
De jaarstukken beschrijven een jaar waarin de regio te maken had met uitzonderlijke droogte, veel natuurbranden en een hoge inzet van hulpdiensten. De organisatie werkte intensief aan vernieuwing van de brandweerzorg, versterking van crisisvoorbereiding en het vergroten van de weerbaarheid van inwoners. Grote publiekscampagnes en nieuwe samenwerkingen met gemeenten en maatschappelijke partners moesten inwoners voorbereiden op risico's, zoals extreme hitte, natuurbrandgevaar en maatschappelijke onrust.

De zorg voor een veilige leefomgeving kreeg vorm door nieuwe kennisontwikkeling rond duurzame energie, brandveiligheid en gebiedsgerichte risicobenadering. Operationele teams stonden voortdurend paraat en pasten hun werkwijze aan nieuwe technologie en snelle informatie-uitwisseling aan. De meldkamer zette stappen richting meer beeld gestuurde besluitvorming. Dit verhoogde de kwaliteit van incidentafhandeling.

Binnen de organisatie werd gewerkt aan leiderschap, welzijn en gezonde inzetbaarheid van medewerkers, inclusief nieuwe ondersteuning bij mentale belasting. Voor de continuïteit van de dienstverlening werden maatregelen getroffen om langdurige verstoringen, zoals uitval van stroom of communicatie beter op te vangen. De opvang van vluchtelingen verliep stabiel en in nauwe samenwerking met de gemeenten. Financieel kende de regio hogere kosten door stijgende energieprijzen, onderhoud, loonstijgingen en ziekteverzuim. Dit leidde tot een negatief jaarresultaat.
De totale reservepositie daalde licht en het vermogen om financiële tegenvallers zelf op te vangen bleef beperkt. In de verantwoording werd één aanbestedingsfout vastgesteld die niet acceptabel was, terwijl andere afwijkingen binnen het bestuurlijk kader vielen.

De organisatie blijft investeren in informatiebeveiliging, privacy en technologische weerbaarheid. De balans laat een stabiele structuur zien met een groot aandeel materiële middelen, zoals voertuigen. Het jaar stond in het teken van hoge inzet, stevige maatschappelijke opgaven en verdere professionalisering van mens, middelen en structuur.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
Veiligheidsregio's hebben voortdurend met risico's te maken, variërend van plotselinge internationale ontwikkelingen tot veranderingen in wetten en regels die invloed hebben op het dagelijkse werk.
Veel risico's kunnen worden beperkt door interne maatregelen, maar sommige risico's blijven onvoorspelbaar en worden afgedekt met verzekeringen. De risico's worden beoordeeld op gevolgen voor de continuïteit van de organisatie, het bestuurlijk functioneren, de reputatie en de financiële en personele situatie. De voornaamste risico's die de VRMWB zelf benoemt zijn:

- De beschikbaarheid van vrijwilligers staat onder druk door een verouderde samenstelling van het korps en verwachte toekomstige uitstroom. Daardoor blijft het een uitdaging om voldoende vrijwilligers te werven en te behouden. Tegelijk speelt de Europese regelgeving die voorschrijft dat medewerkers die vergelijkbaar werk doen gelijk beloond moeten worden. Dit kan grote gevolgen hebben voor de organisatie en de kosten.
- Ook digitale dreigingen nemen toe, waarbij aanvallen kunnen leiden tot openbaarmaking van vertrouwelijke informatie of verstoring van systemen. Daarom wordt gewerkt aan betere beveiliging, bewustwording en continue monitoring van de digitale omgeving. Een langdurige storing van informatiesystemen kan het werk sterk belemmeren. Hierdoor zijn maatregelen nodig om de belangrijkste processen ook onder moeilijke omstandigheden te kunnen voortzetten.
- Daarnaast vraagt de doorstroom van medewerkers in zware functies om tijdige begeleiding naar andere rollen. Dit heeft zowel organisatorische als financiële gevolgen. De modernisering van de rechtspositie van medewerkers kan leiden tot veranderingen in de manier waarop arbeidsvoorwaarden zijn geregeld, maar de eindvorm daarvan is nog onzeker.
- Wereldwijde spanningen en schaarste aan materialen zorgen voor sterk stijgende kosten. Dit heeft gevolgen voor aanschaf, onderhoud en uitvoeringscapaciteit.
- Ook gezondheidsklachten die voortkomen uit zware of ingrijpende werkzaamheden vragen om blijvende aandacht, zeker nu er een landelijke regeling is die erkenning biedt, maar ook onverwachte kosten kan meebrengen.
- Verder staat de toekomst van oefen- en opleidingslocaties onder druk door veroudering en veranderende eisen, waardoor opnieuw moet worden bepaald hoe deze faciliteiten georganiseerd blijven.
- Tot slot kunnen er financiële risico's ontstaan wanneer schade of aanspraken niet door verzekeringen worden gedekt, waardoor de organisatie zelf volledig verantwoordelijk is voor de gevolgen.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	12.916	14.421	14.064
Eigen vermogen	6.724	4.444	6.419
Vreemd vermogen	57.375	57.369	54.659
Resultaat voor bestemming	801	789	-1.045
Ratio weerstandsvermogen	0,37	0,30	0,38
Netto schuldquote in %	36,0	46,0	39,0
Solvabiliteit in %	10,0	7,0	11,0

MIDWASTE

Basis op Orde in Breda	Beheer van de openbare ruimte
Website Midwaste:	Midwaste
Verantwoordelijk bestuurder:	Peter Bakker
Bestuurlijk vervanger:	Jeroen Bruijns
Belang Breda in verbonden partij in %:	7,7%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

De Coöperatieve Vereniging Midwaste Milieu U.A. is begin 2009 opgericht. Zij omschrijven hun missie als volgt: 'Samen brengen we de circulaire economie tot stand tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten. Afval omzetten naar grondstoffen en die terugbrengen in de keten: dat is onze kerntaak.'

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij

De strategische doelen uit het meerjarenplan 2025-2030 zijn:

- de VANG recycledoelstelling: in 2030 moet 65% van al het afval gerecycled worden
- R-ladder SMART gemaakt: maximaal terugwinnen van grondstoffen en duurzame energie (meer hergebruik)
- maximale participatie van leden

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

- De prijzen, debiteuren en de beschikbare verwerkingscapaciteit vormen een belangrijk risico.
- De prijsrisico's zijn het grootst in markten die beheerst worden door wereldmarktprijzen, zoals bij papier.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	79	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Eigen vermogen	1.807	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	11.139	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	25	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	13,5	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van Midwaste is geen geprognosticeerde balans opgesteld en aangeleverd*

ZORG- EN VEILIGHEIDSHUIS BREDA

Basis op Orde in Breda	Veilig Breda
Website Zorg- en Veiligheidshuis Breda:	ZVH
Verantwoordelijk bestuurder:	Arnoud van Vliet
Bestuurlijk vervanger:	Arjen van Drunen
Belang Breda in verbonden partij in %:	55,46%
Soort verbonden partij:	Overige verbonden partijen

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

Het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) Baronie Breda is een samenwerkingsverband van justitiële diensten en zorginstellingen, onder regie van de gemeenten in district De Baronie. Het ZVH behandelt veiligheidscasuïstiek die zo complex is dat de reguliere werkwijze binnen een keten niet meer werkt. De ambitie blijft om samen te werken bij de zorg voor slachtoffers van mensenhandel, het voorkomen van radicalisering en extremisme, de re-integratie van ex-gedetineerden en sinds 2026 ook procesregie op complexe casussen uit Preventie met Gezag. Met een doelgerichte en persoonsgerichte aanpak houdt het ZVH de centrale regie om ernstige overlast te stoppen, de dreiging van geweld terug te dringen en maatschappelijke uitval te voorkomen.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij

De gezamenlijke aanpak van complexe casuïstiek voeren we sinds 2025 uit op basis van de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS) en het daarbij horende Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (BGS). Met complexe casuïstiek bedoelen we opgeschaalde zorg- en veiligheidscasuïstiek. Hierbij is samenwerking tussen verschillende domeinen nodig. Als partners in het Zorg- en Veiligheidshuis richten we ons op complexe casussen die niet binnen één domein oplosbaar zijn. Zo voorkomen we dat partnerorganisaties ieder slechts een deel van de problematiek aanpakken en/of langs elkaar heen werken. Door krachtig samen te werken, bereiken we een duurzamer effect voor mens en maatschappij en op termijn minder maatschappelijke kosten.

De komende jaren wordt gewerkt aan het realiseren van structurele en domeinoverstijgende financiering, waarin de ministeries van Justitie en Veiligheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezamenlijk optrekken met de VNG en andere netwerkpartners. Deze samenwerking moet leiden tot een bestendige financiële structuur waarin de bijdragen vanuit de verschillende domeinen in balans zijn met de gedeelde verantwoordelijkheden. Daarbij wordt gewerkt aan een transparant financieel model dat rekening houdt met regionale verschillen in caseload, urgentie en samenwerkingsintensiteit.

De ontwikkellijnen uit het jaarplan 2026 zijn: het doorontwikkelen van het Team Complexe Casuïstiek (TCC), de doorontwikkeling van de aanpak van Mensenhandel en het starten met Preventie met Gezag binnen het ZVH. Daarnaast loopt de implementatie van de WGS en de wet Parta in 2026 door.

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij
Het personeel van het ZVH is in dienst bij de gemeente Breda. Daar ligt ook deels het financiële risico. Dit is voor ziekte en arbeidsongeschiktheid over de deelnemers verdeeld met een convenant. Dit verlaagt het risico van de gemeente Breda. Door de herstructurering van de deelnemers aan het ZVH onder de WGS vindt er een verschuiving plaats onder de partners. Dit kan zich vertalen in een wijziging in de partnerbijdragen.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	283	282	Niet beschikbaar
Eigen vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar

** Van Zorg-en Veiligheidshuis Breda is geen geprognosticeerde balans opgesteld en beschikbaar gesteld*

GR BELASTINGSAMENWERKING WEST-BRABANT

Organisatie en financiën in Breda	Solide financiën
Website BWB:	BWB
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenborg-van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Peter Bakker
Belang Breda in verbonden partij in %:	20,3% van de bijdragen aan de BWB is voor rekening van de gemeente Breda
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
De Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) verzorgt de heffing en inning van algemene belastingen voor de gemeente Breda die door een aanslag zijn opgelegd. Zij verzorgt ook de waardering van WOZ-objecten, de afhandeling van bezwaar- en beroepsprocedures tegen WOZ-beschikkingen en de beleidsadvisering over gemeentelijke heffingen. De gemeente is lid van het algemeen en het dagelijks bestuur van de BWB.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
In 2025 is het aantal bezwaren tegen de vastgestelde WOZ-waarden gestegen van 9.998 naar 11.368. Dit hangt samen met het stimuleren dat burgers zelf bezwaar indienen, waardoor proceskostenvergoedingen worden beperkt. Het aandeel bezwaren van no-cure-no-pay-organisaties (NCNP) is gedaald.

De Waarderingskamer, de landelijke toezichthouder voor de WOZ, heeft de BWB opnieuw beoordeeld met de hoogst mogelijke score ‘zeer goed’ (5 sterren). Daarmee is vastgesteld dat de BWB het WOZ-proces meerjarig op een hoog kwaliteitsniveau uitvoert.

De procesverbeteringen gaan door. De BWB zette al robotisering in bij het voorbereiden van uitspraken bij bezwaren. In 2025 is het proces kwijtschelding daarbij gekomen. Dit vermindert de administratieve last, waardoor medewerkers meer tijd hebben voor maatwerkbeoordelingen.

Ook de dienstverlening is verbeterd. Met de nieuwe ‘kwijtscheldingscheck’ op de website kunnen inwoners vooraf eenvoudig toetsen of een aanvraag kans van slagen heeft. Met de nieuwe chatbot kunnen klantvragen sneller en 24/7 worden beantwoord.

De belangrijkste risico’s bij de verbonden partij

- Het uitvoeren van de AVG is extra risicogevoelig voor een datagestuurde organisatie als de BWB. Ondanks alle maatregelen blijft het risico op een datalek bestaan. Het berekende risico is € 55.000.
- Uitvoeringskosten en proceskostenvergoedingen, omdat no-cure-no-pay-organisaties zich in toenemende mate richten op beroepszaken. Het berekende risico is € 50.000.
- De handhaving van de Belastingdienst op de wet DBA (schijnzelfstandigheid) kan ervoor zorgen dat een zzp’er die wordt ingehuurd door de BWB achteraf wordt aangemerkt als werknemer. Dit kan leiden tot de nabetaling van loonheffingen, boetes, rente en arbeidsrechtelijke gevolgen. De BWB neemt maatregelen om de risico’s te beperken. In 2025 is de inhuur van ZZP’ers verder afgebouwd. Daarnaast wordt bij nieuwe overeenkomsten een duidelijk resultaat afgesproken. Bij nieuwe inhuuropdrachten wordt expliciet gekeken of openstelling voor ZZP’ers mogelijk is. Het berekende risico is € 40.000.

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	3.984	3.989	3.787
Eigen vermogen	1.321	0	813
Vreemd vermogen	10.562	5.801	9.467
Resultaat voor bestemming	1.121	0	613
Weerstandsvermogen	280	0	280
Netto schuldquote in %	-3,1	1,1	-3,4
Solvabiliteit in %	15,7	0	12,0

NV ENEXIS HOLDING (INCLUSIEF OVERIGE NV'S/BV'S)

Organisatie en financiën in Breda	Solide financiën
Website Enexis:	Enexis
Verantwoordelijk bestuurder:	Peter Bakker
Bestuurlijk vervanger:	Jeroen Bruijns
Belang Breda in verbonden partij in %:	0,016%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma

NV Enexis Holding zorgt voor:

- het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie- en transportnetten
- het distribueren en transporteren van energie
- het uitvoeren van alle taken van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
In 2020 plaatste Enexis een converteerbare hybride lening van € 500 miljoen bij haar aandeelhouders (provincies en gemeenten). Dit deed Enexis om stijgende investeringen in de energietransitie te bekostigen. Daarnaast zorgt deze converteerbare lening voor een goede rating bij de ratingbureaus en behoudt Enexis goede toegang tot de kapitaalmarkt tegen gunstige condities. De lening is achtergesteld en loopt maximaal 60 jaar. In 2030 en iedere 10 jaar daarna heeft Enexis Holding het recht om de lening vervroegd af te lossen. De lening kan onder bepaalde voorwaarden ook in zijn geheel omgezet worden in eigen vermogen. De gemeente Breda participeerde naar rato van haar aandelenkapitaal in deze lening.

Enexis blijft werken aan oplossingen voor een duurzame energievoorziening. Dat doen zij door richting te geven aan het energiesysteem van de toekomst en door doelgericht te investeren in een betrouwbare energie-infrastructuur. Daarbij streeft Enexis ernaar de energietransitie haalbaar en betaalbaar te houden. Het bedrijf heeft hiervoor 4 hoofddoelen geformuleerd:

- veilig werken
- samenwerken en elkaar versterken
- duurzame impact
- financieel solide blijven

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

- het oplossen van netcongestie bij sterk groeiende elektriciteitsvraag en groeiende piekbelasting
- het realiseren van een zeer omvangrijke investeringsopgave
- knelpunten in ruimte, vergunningen en personele capaciteit
- het combineren van financiële soliditeit, betaalbaarheid en betrouwbaarheid in de energietransitie

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	20	Niet beschikbaar*	79
Eigen vermogen	5.538.000	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Vreemd vermogen	4.052	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Resultaat voor bestemming	254.000	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Weerstandsvermogen	nvt	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	nvt	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Solvabiliteit in %	48,2%	Niet beschikbaar*	36,0%

** Enexis N.V. geeft geen prospectieve informatie vrij*

NV BRABANT WATER

Organisatie en financiën in Breda	Solide financiën
Website Brabant Water:	Brabant Water
Verantwoordelijk bestuurder:	Peter Bakker
Bestuurlijk vervanger:	Jeroen Bruijns
Belang Breda in verbonden partij in %:	8,6%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
Brabant Water is verantwoordelijk voor de winning, productie en distributie van drink- en industriewater in Noord-Brabant. Hiermee levert de organisatie een belangrijke bijdrage aan de beschikbaarheid van betrouwbaar en schoon (drink)water voor inwoners en bedrijven.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
Brabant Water bereidt zich actief voor op toekomstige ontwikkelingen. Het bedrijf maakt de beweging van een traditioneel drinkwaterbedrijf naar een modern, ondernemend en duurzaam 'Waterbedrijf van de toekomst'. Dit vraagt om lef, professionaliteit, eigenaarschap en intensieve samenwerking. Brabant Water heeft 4 strategische doelen geformuleerd:

- ontwikkelen naar een ondernemend, duurzaam en zichtbaar Waterbedrijf van de toekomst
- borgen van de waterkwaliteit en kwantiteit
- op een veilige, professionele manier werken en samenwerken
- wendbaar en weerbaar zijn door innovatie

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

- het veiligstellen van voldoende en schoon drinkwater
- omgaan met klimaatverandering en bronbescherming
- het realiseren van een grote investeringsopgave met behoud van financiële soliditeit
- het beschikken over voldoende menskracht en kennis om de publieke taak duurzaam uit te voeren

Bedragen x € 1.000

Waterwegen en watervoorzieningen	Realisatie 2024	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Exploitatie	610	1.567	710
Kapitaallasten Waterwegen	80	87	79
Dotatie onderhoudsvoorziening	426	438	438
Totaal exploitatie	**1.116**	**2.093**	**1.228**

Strategisch investeringsplan	Realisatie 2024	Begroting 2025	Berap 2025	Realisatie 2025
Openbare ruimte: water (instandhouding)		100	-	-

NV BANK NEDERLANDSE GEMEENTEN (BNG BANK)

Organisatie en financiën in Breda	Solide financiën
Website BNG:	BNG
Verantwoordelijk bestuurder:	Carla Kranenborg-van Eerd
Bestuurlijk vervanger:	Marike de Nobel
Belang Breda in verbonden partij in %:	0,46%
Soort verbonden partij:	Vennootschappen en coöperaties

Bijdrage van de verbonden partij aan het programma
BNG Bank is een publieke bank die werkt voor en namens overheden en instellingen met een maatschappelijke (sociale) taak. Met gespecialiseerde financiële diensten helpt de bank publieke voorzieningen betaalbaar te houden. De aandelen zijn volledig in handen van overheden. De Nederlandse Staat bezit de helft, terwijl de andere helft in handen is van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

De belangrijkste beleidsontwikkelingen bij de verbonden partij
BNG Bank positioneert zich nadrukkelijk als 'Bank van meerwaarde.' Daarbij focust de bank zich op de volgende strategische doelen:

- maatschappelijke en duurzame impact als leidend uitgangspunt
- brugfunctie tussen publieke en private partijen
- sterke groei van kredietverlening ondersteund door internationale funding
- financiële soliditeit als basis voor duurzame investeringskracht

De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

- debiteurenrisico's en waardeverminderingen als gevolg van veranderende marktomstandigheden
- stijgende kosten als gevolg van verdere professionalisering, doordat complexiteit en regeldruk binnen de bank blijven toenemen

Financiële informatie:

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
Financiële bijdrage	646	Niet beschikbaar*	644
Eigen vermogen	4.777.000	Niet beschikbaar*	4.900.000
Vreemd vermogen	123.164.000	Niet beschikbaar*	110.700.000
Resultaat voor bestemming	294.000	Niet beschikbaar*	172.000
Weerstandsvermogen	4.777.000	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
Netto schuldquote in %	nvt	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar
CET1-ratio	40%	Niet beschikbaar*	42

** BNG Bank N.V. geeft geen prospectieve informatie vrij.*

Paragraaf Grondbeleid

INLEIDING

In deze paragraaf leggen we verantwoording af over ons grondbeleid. We geven een beeld van de herzieningen van de grondexploitaties (eind 2025). Daarbij beschrijven we de ontwikkelingen van de planresultaten, de voorziening voor de grondexploitaties, de resultaten van de afgesloten projecten en de tussentijdse winstnemingen. Daarnaast leest u meer over de ontwikkelingen binnen de voorraad panden en gronden. We sluiten af met onze risicopositie en het benodigde weerstandsvermogen.

VISIE GEMEENTELIJK GRONDBELEID

Ons grondbeleid staat in dienst van het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief (Omgevingsvisie 2040). Per locatie of gebiedsontwikkeling wegen we af welk instrumentarium we toepassen. Momenteel is een nieuwe nota Grondbeleid in voorbereiding. De huidige nota uit 2014 zegt over deze afweging het volgende:

'De grondpolitiek van de gemeente Breda is maatwerk, oftewel per project maakt de gemeente Breda een expliciete keuze welk grondbeleid-instrumentarium zij wil hanteren, op welke wijze zij de grondexploitatie wil (laten) voeren en welke samenwerkingsvorm daarbij het meest geschikt is. De gemeente zet het grondbeleid-instrumentarium in om de regie te kunnen voeren over gebiedsontwikkelingen en daarmee haar ruimtelijke en maatschappelijke doelen te bereiken. Ongeacht welke samenwerkingsvorm gekozen wordt, wil de gemeente de risico's die bij haar keuze naar voren komen beperken en beheersen via risicomanagement.'

In vorige jaarrekeningen wezen we op het teruglopende aantal grondexploitaties, het daaraan verbonden risico en het teruglopende resterende verdienvermogen. Het aantal grondexploitaties is opnieuw gedaald. Eind 2025 is de grondexploitatie Stationskwartier beëindigd, terwijl er in 2025 geen nieuwe grondexploitaties zijn opgestart. Dat beeld gaat veranderen. Naar verwachting worden in 2026 tenminste 5 nieuwe grondexploitaties ter goedkeuring aangeboden aan de gemeenteraad, terwijl er in datzelfde jaar maar 1 wordt beëindigd.

ONTWIKKELINGEN

De inflatie is de laatste jaren iets gedaald, maar lag over 2025 nog steeds op 3,3%. Ook België kende een relatief hoge inflatie van 4,5%. Europa als geheel zit inmiddels al wel op het gewenste streefcijfer van 2%. De woningmarkt staat nog steeds onder druk. Ondanks alle inspanningen bij nieuwbouw en een toename van het aanbod door de verkoop (uitponding) van particuliere huurwoningen blijft de krapte groot. Begin 2026 is de gemiddelde prijs van een koopwoning in Nederland de grens van € 500.000 gepasseerd. Het zorgen voor voldoende aanbod (lokaal en nationaal) blijft dan ook van groot belang.

De kosten verbonden aan grondexploitatie zijn gestabiliseerd. Maar blijvend hoge prijzen en een tekort aan personeel drukken hun stempel op de grond-, weg- en waterbouwsector. En ook de gemeentelijke plankosten worden beïnvloed door de krappe arbeidsmarkt. De problematiek door stikstof en congestie op het stroomnet blijft verder onverminderd zorgelijk.

Om onze grondexploitaties aan te laten sluiten bij de marktsituatie passen we de rekenparameters van ons grondexploitatiemodel jaarlijks aan. Deze marktsituatie is in grote lijnen onveranderd. Daarom geldt dat ook voor de parameters kosten- en opbrengstenstijging. De rekenrente volgt de prognose van de omslagrente. Daarmee volgen we de voorschriften van het BBV. De rente is nu 1,5% en zal, volgens prognose de komende jaren langzaam stijgen tot ongeveer 3,0%.

Een belangrijke ontwikkeling blijft de centralere rol die het Rijk wil innemen op het gebied van de woningmarkt en de ruimtelijke ordening. In onze plannen voor gebiedsontwikkeling zitten we qua betaalbare woningbouw inhoudelijk vrijwel op één lijn met vorige kabinetten. Wat het nieuwe kabinet aan beleid gaat ontwikkelen, is nog niet bekend. Zodra we daar meer inzicht in krijgen, worden ook de (financiële) gevolgen voor onze eigen plannen en die vanuit de markt duidelijk.

RESULTAAT GRONDBEDRIJF

In het programma Ondernemend Breda staan de resultaten van de grondexploitaties 'werken' en 'CrossMark/grote projecten'. In het programma Duurzaam wonen in Breda zijn de resultaten van de grondexploitaties 'wonen' opgenomen. Het totale resultaat grondexploitatie was in 2025 € 5,8 miljoen.

Bedragen x €1.000

Resultaat grondexploitatie 2025	Totaal	Werken programma Ondernemend Breda	CrossMark programma Ondernemend Breda	Wonen programma Duurzaam wonen in Breda
Beëindiging van positieve grondexploitaties				
Tussentijdse winstnemingen in positieve grondexploitaties	2.710	1.650		1.060
Vrijval uit de voorziening grondexploitaties	3.047		2.062	985
Resultaat grondexploitatie 2025	**5.757**	**1.650**	**2.062**	**2.045**

Het resultaat (voor correcties) vanuit onze grondexploitaties bestaat uit maximaal 3 onderdelen: beëindiging van positieve grondexploitaties, tussentijdse winstnemingen uit positieve grondexploitaties en mutaties in de voorziening grondexploitaties.

In 2025 zijn geen positieve grondexploitaties beëindigd. Op grond van het BBV waren we verplicht om tussentijds winst te nemen bij een aantal grondexploitaties met een verwacht positief eindresultaat. Dit leverde een resultaat op van € 2,7 miljoen. Wijzigingen in de grondexploitaties met een verwacht negatief eindresultaat leidden tot mutaties in de voorziening grondexploitaties. Per saldo verbeterden de negatieve grondexploitaties en was er vrijval. De voorziening kon worden verlaagd met € 3,0 miljoen. Het resultaat vanuit grondexploitatie komt daarmee uit op afgerond € 5,8 miljoen positief en is incidenteel.

Hierbij tekenen we aan dat € 1,8 miljoen van de € 3,0 miljoen vrijval uit de voorziening grondexploitaties voor rekening komt van de beëindigde grondexploitatie Stationskwartier. De laatste nog onverkochte kavel (De Hoven) is vanuit die grondexploitatie verplaatst naar de voorraad panden en gronden, omdat de kavel voorlopig niet meer actief in verkoop is. Om het marktrisico van die kavel af te dekken, troffen we een extra voorziening duurzame waardevermindering. De € 1,8 miljoen vrijval uit de voorziening grondexploitaties kent dus een negatieve tegenhanger, namelijk de extra voorziening op de panden- en grondenlijst.

Het jaarresultaat op grondexploitatie van € 5,8 miljoen wordt volgens interne beleidsregels afgedragen aan de gemeentelijke algemene reserve. Het is daarom niet meer direct beschikbaar om toekomstige negatieve jaarresultaten op te vangen wanneer die zich voordoen. In die situatie moet dan weer een beroep worden gedaan op de algemene reserve. De commissie BBV adviseert vanwege deze bekende schommelingen in jaarresultaten om tussentijdse winstneming te presenteren in een bestemmingsreserve.

HERZIENING GRONDEXPLOITATIES

We hebben de gemeentelijke grondexploitaties herzien voor de jaarrekening 2025. Waar nodig herzien we ze medio 2026 opnieuw. Wijzigingen in onze verwachtingen verwerken we dan in de prognoses als inbreng voor de begroting 2027 en de bestuursrapportage 2026. Deze herzieningsronde gelden onderstaande parameters.

Parameters grondexploitaties	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Rente	1,5%	1,0%	1,5%	2,0%	2,0%	2,5%	2,5%	3,0%	3,0%
Opbrengstenstijging	3,5%	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Kostenstijging	4,0%	3,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

De werkelijke rente die we volgens BBV-voorschrift aan de kosten en opbrengsten uit 2025 toerekenen, is 1,50%. Voor de jaren vanaf 2026 volgt de renteparameter de prognose van de gemeentelijke omslagrente. Dat laatste is verplicht op grond van het BBV. De rente bedraagt nu 1,5% en loopt volgens prognose de komende jaren langzaam op tot ongeveer 3,0%.

We gebruiken de jaarlijkse publicatie Outlook Grondexploitaties van bureau Metafoor om de parameters voor de stijging van de kosten en opbrengsten vast te stellen. Dit rapport zet de meest recente jaarcijfers en prognoses van toonaangevende instanties op een rij. Zo krijgen we een goed beeld van de ontwikkelingen van de kosten en de waarde van grond in de komende jaren. Dat rapport doet ook recht aan de lokale omstandigheden. Er zijn verschillende bandbreedtes voor de diverse kostensoorten en opbrengstcategorieën. Eén voor de topgebieden Randstad plus de beste wijken van centrumsteden, één voor de matige gebieden aan de randen van Nederland en één voor de middencategorie, het grootste deel van het land. Ook in 2025 gingen we voor Breda uit van het gemiddelde van de cijfers voor topgebieden en de middencategorie. Dat sluit het beste aan bij de lokale omstandigheden van de Bredase markt. De cijfers van Metafoor zijn geijkt door ze aan te passen aan de verhouding tussen de verschillende kostensoorten en opbrengstcategorieën in de Bredase grondexploitaties.

De woningmarkt blijft onder druk staan. Ondanks alle inspanningen bij nieuwbouw en een toename van het aanbod door verkoop (uitponding) van particuliere huurwoningen blijft de krapte groot. Daarom valt de verwachte opbrengstenstijging op basis van de cijfers van Metafoor net zo hoog uit als bij de vorige jaarrekening. De verwachte kostenstijging ligt als geheel een fractie lager. Maar blijvend hoge prijzen en een tekort aan personeel drukken hun stempel op de grond-, weg- en waterbouwsector. Ook de gemeentelijke plankosten nemen toe door stijgende lonen als gevolg van de krappe arbeidsmarkt.

RESULTATEN GRONDEXPLOITATIES

Grondexploitaties met een verwacht positief planresultaat dragen bij aan de toekomstige verdiencapaciteit van het Grondbedrijf. Hieronder vindt u een overzicht.

Bedragen x €1.000

Positieve planresultaten op eindwaarde	Jaarrekening 2024	Mutatie	Jaarrekening 2025 voor resultaatneming	Tussentijdse winstneming	Beëindigd	Rente effect winstneming	Jaarrekening 2025 na resultaatneming
Werken	**3.487**	**2.062**	**5.549**	**-1.650**		**-63**	**3.836**
Verzamelcomplex Bedrijventerrein	535	431	966	-210		-9	747
Werkdonken	1.673	465	2.138	-250		-6	1.882
Rithmeesterpark	1.279	1.167	2.446	-1.190		-48	1.207
Wonen	**15.292**	**5.976**	**21.268**	**-1.060**		**-29**	**20.178**
Verzamelcomplex Woningbouw	964	-47	916	-160		-6	750
Eikberg	986	483	1.469				1.469
Calandstraat middenhuur	316	866	1.182	-890		-22	270
Waregemstraat middenhuur		219	219				219
Meulenspie middenhuur	709	1.365	2.073				2.073
Westerhagelaan-Muizenberglaan	224	316	541	-10		-1	530
Woonakker	12.092	2.775	14.868				14.868
Totaal positieve grondexploitaties	**18.778**	**8.038**	**26.817**	**-2.710**		**-93**	**24.014**

De verwachte verdiencapaciteit (het totaal aan resterende positieve planresultaten op eindwaarde) was eind 2025 € 26,8 miljoen vóór winstneming. Dat is € 8,0 miljoen meer dan een jaar geleden. Hoofdoorzaken hiervan zijn gestegen grondopbrengsten voor zowel woningbouw als bedrijfskavels door schaarste en enkele meevallers aan de kostenkant bij de post bouw- en woonrijp maken. Dit zijn de grootste wijzigingen:

- Woonakker: verbetert met € 2,8 miljoen. Extra woningen in het stedenbouwkundig plan plus de indexatie van grondprijzen zorgen voor een hogere totale grondopbrengst.

- Meulenspie middenhuur: verbetert met € 1,4 miljoen. Het resultaat verbetert door actualisatie van de grondprijzen en vooral door lagere kosten voor woonrijp maken. De marktpartij doet en betaalt dat.
- Rithmeesterpark: verbetert met € 1,2 miljoen. Door gestegen prijzen voor schaarse bedrijfsgrond en door extra opbrengsten, omdat bedrijven groter bouwen dan de m^2 waarop de grondprijs is gebaseerd.
- Calandstraat middenhuur: verbetert met € 0,9 miljoen. De grondverkoop via tender heeft meer opgebracht dan geraamd. Daarnaast maakt de marktpartij nu woonrijp en betaalt dat.
- Eikberg: verbetert met € 0,5 miljoen. Door gestegen prijzen voor enkele kleinere bedrijfskavels.
- Werkdonken: verbetert met € 0,5 miljoen. Door gestegen prijzen voor enkele kleinere bedrijfskavels.
- Verzamelcomplex Bedrijventerrein: verbetert met € 0,4 miljoen. Door gestegen prijzen voor enkele kleinere bedrijfskavels.

De genoemde verdiencapaciteit van € 26,8 miljoen is deels eind 2025 vrijgekomen. Door tussentijdse winstnemingen in 6 nog doorlopende grondexploitaties valt € 2,7 miljoen vrij. Deze tussentijdse winstnemingen zijn verplicht volgens het BBV. Na de verwerking van deze tussentijdse winstnemingen en het bijbehorende rente-effect resteert voor 2026 en verder een verdiencapaciteit van € 24,0 miljoen op eindwaarde. Toekomstige ontwikkelingen blijven van invloed op de omvang van de verdiencapaciteit.

In onderstaand overzicht staan de resultaten van de grondexploitaties met een verwacht negatief planresultaat. Deze negatieve resultaten zijn afgedekt met een voorziening (zie de toelichting verderop).

Bedragen x €1.000

Negatieve planresultaten voorziening grondexploitaties op eindwaarde	**Jaarrekening 2024**	**Mutatie**	**Jaarrekening 2025 voor beëindiging**	**Beëindigd**	**Jaarrekening 2025 na beëindiging**
CrossMark	**4.503**	**-2.062**	**2.441**	**-1.863**	**578**
Stationskwartier	3.672	-1.809	1.863	-1.863	beëindigd
Klavers Jansen	832	-254	578		578
Wonen	**10.867**	**-985**	**9.882**		**9.882**
Waregemstraat middenhuur	209	-209			
Bouverijen	**8.575**	**-847**	**7.728**		**7.728**
Donkerstraat	982	151	1.133		1.133
Stadionstraat	1.100	-79	1.021		1.021
Totaal negatieve grondexploitaties Totaal Voorziening Grondexploitaties	**15.370**	**-3.047**	**12.323**	**-1.863**	**10.460**

Het totaal aan negatieve planresultaten daalde in 2025 met € 3,0 miljoen. De grootste wijzigingen:

- Stationskwartier: verbetert met € 1,8 miljoen. Oorzaak is de uitname van bouwkavel De Hoven naar de voorraad panden en grond, omdat de kavel tijdelijk uit verkoop is gehaald. De boekwaarde (toerekenbare kosten) van De Hoven was hoger dan de geraamde verkoopopbrengst. Daardoor verbetert de grondexploitatie door de uitname en wordt het marktrisico feitelijk verplaatst naar de panden- en grondenlijst. Om dat marktrisico af te dekken, is een extra voorziening duurzame waardevermindering getroffen. De € 1,8 miljoen vrijval uit de voorziening grondexploitaties kent zodoende een negatieve tegenhanger in de gestegen voorziening op de panden- en grondenlijst.
- Bouverijen: verbetert met € 0,8 miljoen. Een uitgevoerde taxatie levert hogere grondopbrengsten op.
- Klavers Jansen: verbetert met € 0,3 miljoen. Er zijn hogere grondprijzen behaald bij grondverkoop.
- Waregemstraat: verbetert met € 0,2 miljoen. Hoofdoorzaak is dat de marktpartij nu het plangebied woonrijp maakt en dat betaalt. Het resultaat van de grondexploitatie verandert daardoor van € 0,2 miljoen negatief naar € 0,2 miljoen positief. Om die reden komt Waregemstraat tevens voor in de tabel met positieve grondexploitaties, met ook daar een verbetering van € 0,2 miljoen.

VOORZIENING GRONDEXPLOITATIES

Volgens de BBV-eisen hebben we het saldo van de negatieve grondexploitaties afgedekt met de voorziening Grondexploitaties. Daarmee dekken we verwachte verliezen in negatieve grondexploitaties af bij het afsluiten. Deze voorziening is per definitie even groot als het totale saldo van de negatieve grondexploitaties.

Bovenstaande tabel van de negatieve grondexploitaties beschrijft dus ook de stand van de voorziening.

De voorziening Grondexploitaties was begin 2025 € 15,4 miljoen. Omdat de negatieve grondexploitaties zich in 2025 financieel voordelig ontwikkelden, verlaagden we de voorziening met € 3,0 miljoen tot afgerond € 12,3 miljoen. In 2025 hebben we 1 grondexploitatie met een negatief saldo afgerond waarvoor de voorziening nodig was. Het gaat daarbij om Stationskwartier. Daarom is € 1,9 miljoen ingezet om het negatief eindsaldo van die grondexploitatie af te dekken. Na die inzet had de voorziening Grondexploitaties eind 2025 een omvang van afgerond € 10,5 miljoen.

OVERZICHT EINDWAARDEN

In onderstaand overzicht ziet u de resultaten van alle grondexploitaties op eindwaarde en het verwachte jaar van afronding. De cijfers houden geen rekening met toekomstige tussentijdse winstnemingen vanaf 2025. De omvang daarvan kunnen we steeds pas na de afronding van een boekjaar bepalen. Wel hebben we de gerealiseerde winstnemingen eind 2025 verwerkt in de eindwaardes van de 6 grondexploitaties waarin winstneming van toepassing was. Belangrijk is dat we voor verwachte negatieve planresultaten een voorziening hebben getroffen. Deze hebben daarom geen gevolgen voor het toekomstige resultaat.

Bedragen x € 1.000

Planresultaten op eindwaarde	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030	Prognose 2031	Prognose 2032	Prognose 2033	Prognose 2026-2033
CrossMark										
Stationskwartier (beëindigd)	-1.863									
Klavers Jansen				-578						-578
Werken										
Verz. Bedrijventerrein				747						747
Werkdonken			1.882							1.882
Rithmeesterpark				1.207						1.207
Wonen										
Verz. Woningbouw				750						750
Eikberg			1.469							1.469
Calandstraat middenhuur			270							270
Waregemstraat middenhuur				219						219
Meulenspie middenhuur				2.073						2.073
Bouverijen				-7.728						-7.728
Westerhageln - Muizenbergln					530					530
Woonakker									14.868	14.868
Donkerstraat			-1.133							-1.133
Stadionstraat		-1.021								-1.021

Totalen	Realisatie 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030	Prognose 2031	Prognose 2032	Prognose 2033	Prognose 2026-2033
planresultaten negatief per jaar	**-1.863**	**-1.021**	**-1.133**	**-8.306**						**-10.460**
planresultaten positief per jaar			**3.620**	**4.997**	**530**				**14.868**	**24.014**

De winstnemingen van € 2,71 mln eind 2025 zijn reeds in de eindwaardes van de betreffende grondexploitaties verwerkt.

BIJDRAGE RESERVE FIBI

In december 2023 stelde de gemeenteraad de nota ‘Financiële bijdragen kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving’ vast, afgekort tot FIBI. Deze nota is de opvolger van de nota Bovenwijkse Voorzieningen. Sinds 1 januari 2025 is een bijdrage aan de reserve FIBI verschuldigd voor nieuwe bouwmogelijkheden in grondexploitaties waarvoor de planologische bouwtitel nog moet worden vastgesteld. Deze bijdragen mogen we vanwege de BBV-regelgeving niet opnemen in de betreffende grondexploitaties, maar we betalen die vanuit het totale jaarresultaat van de grondexploitatie in het jaar waarin de planologische titel wordt vastgesteld.

Onderstaand overzicht laat zien wanneer een bijdrage aan de reserve FIBI verschuldigd is door de vaststelling van een bestemmingsplan of omgevingsplan in een actieve grondexploitatie. In 2025 hebben geen afdrachten plaatsgevonden.

Binnen de huidige portefeuille van grondexploitaties zijn de komende jaren geen afdrachten meer aan de orde, omdat overal nu een bestemmingsplan of omgevingsplan van kracht is. Een uitzondering vormt de grondexploitatie Woonakker. Daar kan een kleine correctie aan de orde zijn op de in 2024 al gedane afdracht. Zodra het goedgekeurde bestemmingsplan de status 'onherroepelijk' bereikt, wordt dit duidelijk.

Bedragen x €1.000

Te betalen bijdragen FIBI voor lopende grondexploitaties	**Realisatie 2025**	**Prognose 2026 t/m 2034**
Woonakker		PM
Totale bijdrage FIBI ten laste van resultaat grondexploitatie		

VOORRAAD GRONDEN EN PANDEN

In de voorraad gronden en panden zitten alle bezittingen van Vastgoedontwikkeling die niet in de grondexploitaties zijn ondergebracht. De totale waarde op 31 december 2025 bedroeg € 52,5 miljoen. Ten opzichte van een jaar eerder is de totale waarde met € 9,4 miljoen toegenomen.

De strategische bezittingen omvatten objecten op locaties die zijn aangewezen in de omgevingsvisie of die vanwege hun ligging als strategisch worden beschouwd. De waardering hiervan wordt jaarlijks getoetst en zo nodig aangepast aan de actuele marktwaarde. Wanneer de marktwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt een voorziening duurzame waardevermindering gevormd om de boekwaarde te verlagen. Als er in het verleden een voorziening duurzame waardevermindering is gevormd, valt de voorziening (gedeeltelijk) vrij wanneer de marktwaarde is toegenomen. De af te stoten objecten zijn de bezittingen die op korte termijn in exploitatie worden genomen ten behoeve van ontwikkeling of die verkocht worden in de huidige staat. De categorie erfpacht en langdurig verhuurd bevat gronden die in erfpacht zijn uitgeven of langdurig verhuurd zijn aan derden.

Bedragen x € 1 miljoen

Mutatieoverzicht voorraad gronden en panden	Waarde 1-1-2025	Correcties	Aankoop	Verkoop	Afschrijving	Totaal mutaties	Af: Mutatie voorziening	Waarde 31-12-2025
Af te stoten bezittingen	0,5							0,5
Erfpacht en langdurig verhuurd	11,5		0,2			0,2		11,7
Strategisch bezit	31,0		10,2		-0,2	10,0	0,7	40,3
Totaal	**43,1**	**0,0**	**10,3**	**0,0**	**-0,2**	**10,1**	**0,7**	**52,5**

Een substantieel deel van de boekwaarde van de strategische voorraad is gelegen in het Havenkwartier, Gasthuisvelden en het CSM-terrein. De overige objecten bestaan uit agrarische gronden en verspreid liggende percelen en panden binnen de stad. Deze zijn getoetst aan de geldende bestemming en de bijbehorende marktwaarde. Op gebouwen die in gebruik zijn, wordt jaarlijks afgeschreven. Hierdoor neemt deze boekwaarde geleidelijk af.

In 2025 is de voorraad vooral toegenomen door de aankoop van de panden en gronden op het Seeligterrein. In 2025 hebben geen (grond)verkopen plaatsgevonden en zijn er geen panden of gronden overgedragen naar de grondexploitaties. Daarnaast is in 2025 voor € 0,2 miljoen afgeschreven. De voorziening voor duurzame waardevermindering is in 2024 met € 0,7 miljoen verhoogd als gevolg van de herwaardering van de gronden aan de Hoven.

RISICO'S EN WEERSTANDSVERMOGEN

De huidige methodiek van risicomanagement is gebaseerd op de nota Risicobereidheid en weerstandsvermogen uit 2018. De risico's van grondexploitaties zijn onderdeel van de totale risicopositie van de gemeente Breda. Ze worden gedekt vanuit onze totale weerstandscapaciteit.

Bij deze jaarrekening 2025 is voor de risico's verbonden aan de actieve grondexploitaties en aan de voorraad panden en gronden in totaal € 7,5 miljoen aan weerstandscapaciteit nodig. Dat is € 5,9 miljoen minder dan we hadden berekend voor de begroting 2026 (€ 13,4 miljoen) en € 6,0 miljoen minder dan we hadden berekend bij de jaarrekening 2024 (€ 13,5 miljoen).

De oorzaak voor dit verminderd beslag op gemeentelijke weerstandscapaciteit ligt in het hanteren van een andere methodiek. We lichten dit verder toe in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Paragraaf Openbaarheid Wet open overheid

INLEIDING

De Wet open overheid (Woo) trad op 1 mei 2022 in werking en heeft als doel om overheden transparanter te maken en ervoor te zorgen dat overheidsinformatie beter en makkelijker vindbaar is. De Woo regelt dat iedereen een verzoek om informatie kan indienen. Daarnaast verplicht de Woo ons om actief informatie openbaar te maken uit 11 informatiecategorieën. Deze verplichtingen worden over een periode van 5 jaar gefaseerd ingevoerd in 4 tranches. De Woo moet in 2027 volledig geïmplementeerd zijn. Tranche 1 is inmiddels uitgevoerd, de overige 3 tranches zijn door het Rijk echter tijdelijk uitgesteld. De verwachting is dat het uitstel maximaal een jaar duurt.

WAT HEBBEN WE IN 2025 AAN DE WET OPEN OVERHEID GEDAAN?

1. Woo-verzoeken
Het proces van de behandeling van een Woo-verzoek pasten we in 2022 al volledig aan, aan de Woo (van Wob naar Woo). Het proces is geactualiseerd en gedigitaliseerd waarbij op de website een speciaal webformulier is ontwikkeld om een Woo-verzoek te kunnen indienen. Om de verzoeker te helpen bij de weg naar het vinden van de juiste informatie is op de website een keuzehulp ontwikkeld.

We zien dat het aantal ontvangen Woo-verzoeken jaarlijks toeneemt: van 97 in 2022 naar 151 in 2024. Naast de toename in aantal worden de Woo-verzoeken ook steeds complexer van aard. Al in 2023 zagen we dat verzoeken zich niet langer beperken tot één bepaalde casus of een soort document, maar betrekking hebben op verschillende onderwerpen of thema's. Deze trend zette zich in 2024 en 2025 voort. De behandeling van een Woo-verzoek vraagt daardoor vaak inzet van meerdere afdelingen. Dit leidt geregeld tot een complexe zoekopdracht die veel tijd in beslag neemt om deze zorgvuldig te kunnen uitvoeren en afronden. Daarnaast zien we een toename van een beperkte groep verzoekers die intensief en frequent gebruikmaakt van wettelijke procedures, zoals de Woo en de AVG (zogeheten veelvragers) om informatie te verkrijgen. Voor de behandeling van een Woo-verzoek geldt een behandeltermijn van 4 weken. Deze behandeltermijn blijkt in dergelijke gevallen moeilijk haalbaar.

De VNG monitort sinds 2022 indicatief bij de behandeling van Woo-verzoeken of deze binnen de wettelijke termijn worden afgehandeld en of contact is opgenomen met de verzoeker.

Voor 2025 stelde de VNG de ambitie vast dat 90% van de Woo-verzoeken door gemeenten binnen de wettelijk gestelde termijn wordt afgehandeld. In 2025 zijn 113 Woo-verzoeken binnen de termijn afgehandeld. Dit komt neer op 60%. Daarmee blijven wij onder het ambitieniveau van de VNG. De verklaring is te vinden in de toename van het aantal ontvangen Woo-verzoeken, de groeiende complexiteit ervan en de beschikbare capaciteit voor de behandeling en afhandeling.

Jaar	Totaal	Afgehandeld binnen termijn	Norm VNG	Contact met verzoeker	Norm VNG
2025	191	60%	90%	85%	50%
2024	137	70%	90%	90%	40%
2023	124	80%	75%	90%	20%
2022	98	89%	55%	60%	10%

2. Het actief openbaar maken
In de Woo is opgenomen dat de implementatie van het actief openbaar maken van 11 informatiecategorieën gefaseerd verloopt. Deze fasering bestaat uit 4 tranches waarvan de volgorde en de bijbehorende implementatiedata de afgelopen jaren meerdere malen zijn gewijzigd. De implementatiedatum en informatiecategorieën per tranche worden via een Koninklijk Besluit bekend gemaakt. Het eerste Koninklijk Besluit is inmiddels vastgesteld. Hiermee trad de eerste tranche per 1 november 2024 in werking. Deze tranche omvat de volgende informatiecategorieën:

- wetten en algemeen verbindende voorschriften
- overige besluiten van algemene strekking

- organisatie en werkwijze
- bereikbaarheidsgegevens

In 2025 is geen Koninklijk besluit genomen en geen tweede tranche vastgesteld.

Binnen de gemeente Breda maken we voor het openbaar maken van informatie zoveel mogelijk gebruik van bestaande (verplichte) voorzieningen. Voor wetten, algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking wordt gebruikgemaakt van de bestaande landelijke voorzieningen, zoals www.officielebekendmakingen.nl en www.wetten.nl. Onze organisatie- en bereikbaarheidsgegevens zijn te vinden op de website van Breda. Deze voorzieningen worden centraal ontsloten via het platform https://open.breda.nl.

In 2024 startten we met de voorbereidingen voor de ontwikkeling van een publicatievoorziening. In 2025 zetten we deze ontwikkeling door met als doel de ontwikkeling en implementatie van een digitaal aanleverloket. Eind 2025 vond echter een wisseling van leverancier plaats. De ontwikkeling van de publicatievoorziening heeft hierdoor een aanpassing ondergaan. Verwacht wordt dat de nieuwe voorziening in het eerste kwartaal van 2026 in productie kan worden genomen.

JAARSTUKKEN 2025

JAARREKENING

Balans

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	37	32
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5.188	8.365
Totaal Immateriële vaste activa	**5.225**	**8.397**
Materiële vaste activa		
Investeringen economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	170.288	182.441
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	98.243	113.640
Investeringen met economisch nut	265.176	276.101
Totaal Materiële vaste activa	**533.707**	**572.182**
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.387	2.387
Leningen aan deelnemingen	14.364	13.496
Leningen aan openbare lichamen	184	160
Leningen aan woningbouwcorporaties	33.915	32.297
Overige langlopende leningen	91.539	87.318
langlopende leningen aan overige overheden	0	2.250
Totaal Financiële vaste activa	**142.389**	**137.908**
Totaal Vaste activa	**681.322**	**718.487**
Vlottende activa		
Voorraden		
Gereed producten en handelsgoederen	81	73
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	7.079	6.061
Overige grond- en hulpstoffen	500	500
Totaal Voorraden	**7.661**	**6.634**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Overige vorderingen	62.613	56.814
Vorderingen op openbare lichamen	6.917	4.261
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**69.530**	**61.075**
Liquide middelen		
Liquide middelen	66	57
Totaal Liquide middelen	**66**	**57**
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotten van Europese overheidslichamen	382	626
Nog te ontvangen voorschotten van het Rijk	6.335	15.026
Nog te ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	1.402	1.440
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	57.260	73.825
Totaal Overlopende activa	**65.379**	**90.918**
Totaal Vlottende activa	**142.635**	**158.684**
Totaal Activa	**823.957**	**877.171**

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Passiva		
Eigen Vermogen		
Reserves		
Algemene reserve	101.861	123.474
Bestemmingsreserves	45.957	53.738
Totaal Reserves	**147.819**	**177.212**
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening		
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	14.218	29.447
Totaal Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening	**14.218**	**29.447**
Totaal Eigen Vermogen	**162.037**	**206.659**
Voorzieningen		
Voorzieningen	57.245	59.662
Totaal Voorzieningen	**57.245**	**59.662**
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	334.439	311.687
Waarborgsommen	474	5.529
Totaal Vaste schulden	**334.914**	**317.215**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	1.922	2.072
Overige schulden	19.681	7.669
Totaal Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**21.603**	**9.741**
Overlopende passiva		
Verplichtingen	74.800	70.714
Voorschotten van Europese overheidslichamen	60	35
Voorschotten van het Rijk	167.604	206.307
Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	2.263	3.324
Overige vooruitontvangen bedragen	3.432	3.515
Totaal Overlopende passiva	**248.158**	**283.895**
Totaal Vlottende passiva	**269.761**	**293.636**
Totaal Passiva	**823.957**	**877.172**
Totaal gewaarborgde geldleningen	758.330	806.026
EMU-saldo	-14.156	7.215

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen
De jaarrekening is opgemaakt volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet (de Financiële Verordening Gemeente Breda).

De cijfers van deze jaarrekening gaan over alle bij de Gemeente Breda behorende organisatieonderdelen. De waarderingsgrondslagen zijn vergelijkbaar met het voorgaande jaar.

Waardering

Vaste activa
De activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- en vervaardigingsprijs. Deelnemingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Immateriële vaste activa
Investeringen als onderdeel van een nog door de gemeenteraad in te stellen grondexploitatie worden met ingang van 2017 geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Daarbij wordt rekening gehouden met een aftrek van specifiek gerelateerde bijdragen van derden. Eventuele bijdragen uit bestemmingsreserves worden aangewend ter dekking van de kapitaallasten van genoemde type investeringen. Zodra de grondexploitatie bij raadsbesluit is ingesteld, worden de geactiveerde investeringen ingebracht in de grondexploitatie.

Materiële vaste activa
Voor materiële vaste activa geldt dat de verkrijgingsprijs, waar van toepassing, is verminderd met ontvangen bijdragen van derden die in directe relatie met het actief staan en subsidies.
Het uitgangspunt is dat de materiële vaste activa altijd worden geactiveerd. Bij een duurzame waardevermindering wordt een voorziening voor duurzame waardevermindering gevormd. Bij activa met economisch nut én een economische functie is sprake van een duurzame waardevermindering als de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. In de financiële verordening is bepaald dat het college nadere uitvoeringsregels vastlegt voor waardering en afschrijving van de vaste activa. In het financieel beleid zijn de afschrijvingstermijnen vastgelegd. De jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur en in principe lineair bepaald. Voor gebouwen gaan we uit van een annuïtaire afschrijvingsmethodiek. Investeringen met een aanschafwaarde onder de € 50.000 worden niet geactiveerd. Voor de in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van 1e uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.

Financiële vaste activa
De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen en verstrekte leningen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, zonodig verminderd met een voorziening voor oninbaarheid. Deelnemingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde als deze lager is dan verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Vlottende activa
Voorraden
De grondvoorraden en onderhanden werken zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met al ontvangen verkoopopbrengsten. Op het moment dat we een tekort verwachten op een grondexploitatie treffen we een voorziening.
De gemeente heeft extracomptabel inzichtelijk gemaakt welke winstpotentie er is voor de complexen die naar verwachting afsluiten met een positief saldo. We bepalen de hoogte van de tussentijdse winstneming op basis van Percentage of Completion methode (POC). De berekeningswijze is als volgt: het percentage gerealiseerde kosten x het percentage gerealiseerde opbrengsten x het geprognosticeerde resultaat (rekening houdend met onzekerheden) = tussentijdse winstneming. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

Overige kortlopende activa
De overige kortlopende activa, zoals debiteuren, overige vorderingen en liquide middelen, zijn opgenomen tegen de nominale waarde, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Eigen vermogen
De algemene reserves dienen als algemeen financieel weerstandsvermogen. In bestemmingsreserves zijn bedragen gereserveerd voor (specifiek) benoemde toekomstige uitgaven of bijdragen aan budgetten.

Voorzieningen
Voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde met uitzondering van de pensioenvoorziening voor politieke ambtsdragers (Voorziening APPA). Deze is gewaardeerd tegen contante waarde op basis van actuariële grondslagen. Voorzieningen voor planmatig onderhoud zijn onderbouwd met een meerjarenperspectief. Voor afvalstoffen en riolering zijn er voorzieningen, waarin we de jaarlijkse resultaten egaliseren.

Vaste schulden
De langlopende schulden hebben een looptijd van één jaar of langer. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen.

Vlottende passiva
Kortlopende passiva, zoals crediteuren, overlopende passiva en overige schulden zijn ook opgenomen tegen nominale waarde.

Overig
Op bijzondere waarderingsgrondslagen van specifieke balansonderdelen gaan we in bij het betreffende onderdeel in de toelichting op de balans.

CAK eigen bijdrage
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Normenkader Rechtmatigheidsverantwoording
Per 1 januari 2023 trad de Wet versterking decentrale rekenkamers (Wvdr) in werking. Met deze wetswijziging is onder andere de verplichting ingevoerd voor het college om een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen als onderdeel van de jaarrekening. Het college legt hierin verantwoording af over de mate waarin zij in het boekjaar rechtmatig heeft gehandeld. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel is van de jaarrekening.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de stellige uitspraken van de Commissie BBV in de kadernota rechtmatigheid 2025. De Commissie BBV geeft via de kadernota rechtmatigheid haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording van de decentrale overheden. In de kadernota rechtmatigheid 2025 is aangegeven dat de rechtmatigheidsverantwoording betrekking heeft op het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Ten behoeve van de controle van de rechtmatigheid (voorwaardencriterium) is het normenkader 2025 opgesteld, bestaande uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving. Bij de interne controle van de rechtmatigheid wordt vastgesteld of de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, voor zover het handelingen betreft waaruit financiële gevolgen voortkomen die in de jaarrekening dienen te worden verantwoord. Op 2 oktober 2025 stelde de gemeenteraad het Normenkader 2025 vast op basis waarvan de interne rechtmatigheidscontrole is uitgevoerd ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2025.

Met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid zijn regels opgenomen in de financiële verordening (artikel 8.3. Begrotingsrechtmatigheid).

Met betrekking tot het Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium heeft de gemeente op 2 juli 2024 een overkoepelende nota Misbruik en oneigenlijk gebruik beleid vastgesteld. Hierin zijn bepalingen opgenomen voor het terugdringen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen met een financieel belang.

Het college gebruikt voor de rechtmatigheidsverantwoording de voorgeschreven teksten van de Commissie BBV, zoals opgenomen in bijlage 1 van de kadernota rechtmatigheid 2025 en de kaders uit de financiële verordening 2025. Dit betekent het volgende:

- Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde € 18,7 miljoen) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.

- Een rapportagegrens van € 500.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Resultaatbestemming
De mutaties in reserves waarover de gemeenteraad bij begroting(swijziging) al besloot, worden verantwoord na de bepaling van het saldo van baten lasten volgens het overzicht van baten en lasten. Het saldo volgens het overzicht van baten en lasten leidt, samen met de mutaties in de reserves waarover de gemeenteraad al besloot, tot een nog te bestemmen resultaat. Het resultaat staat als afzonderlijke post op de balans. De gemeenteraad besluit over de resultaatbestemming bij de behandeling van de jaarrekening.

Toelichting vaste activa

VASTE ACTIVA

Vaste activa zijn zaken die meerjarig hun nut en waarde behouden. Uitgaven aan deze zaken worden geactiveerd en hierover wordt gedurende de gebruiksduur afgeschreven. Er is onderscheid in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Immateriële vaste activa zijn kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De materiële activa zijn stoffelijk van aard, bijvoorbeeld gebouwen, computers, sportvelden en voertuigen. De financiële vaste activa zijn geldleningen, beleggingen en vorderingen op lange termijn.

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5.188	8.365
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	37	32
Totaal Immateriële vaste activa	**5.225**	**8.397**

Kosten van onderzoek en ontwikkeling
De kosten van onderzoek en ontwikkeling betreffen voorbereidingskosten voor de ontwikkelingsgebieden (Havenkwartier, Gasthuisvelden, Centrum Oost en Bavel) en onderzoekskosten met betrekking tot verduurzaming van het vastgoed.
Het beginsaldo van de immateriële vaste activa is met € 1,4 miljoen toegenomen door een toegepaste herrubricering van materiële vaste activa naar de categorie immateriële vaste activa. In het verslagjaar is een bedrag van € 3,1 miljoen geactiveerd en € 1,3 miljoen afgeschreven.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden
De bijdragen aan activa in eigendom van derden betreffen in het kader van monumentenzorg bijdragen aan restauraties op monumentale panden in de binnenstad. De geactiveerde bijdragen worden afgeschreven over een periode van 25 tot 30 jaar.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa worden geactiveerd en afgeschreven op basis van de economische levensduur. Er is onderscheid in:

- Investeringen met een economisch nut: investeringen die verhandelbaar zijn of die een bijdrage leveren aan het productieproces.
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven: de investeringslasten worden door middel van heffingen in rekening gebracht bij de gebruiker. Dit zijn specifiek de investeringen voor afvalstoffen en riolering.
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut: investeringen in de openbare ruimte (wegen, parken, viaducten et cetera) zijn niet verhandelbaar en leveren geen bijdrage aan productieprocessen.

Onderstaand een overzicht van de wijzigingen van de boekwaarde van deze materiële vaste activa in 2025.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	265.176	276.101
Investeringen economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	170.288	182.441
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	98.243	113.640
Totaal Materiële vaste activa	**533.707**	**572.182**

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2024	Her-rubrice-ring	Bij: Investe-ringen	Af: Des-inves-teringen	Afschrij-vingen ten laste van de exploitatie	Bijdragen van derden	Voorziening duurzame waardever-mindering	Boekwaarde 31-12-2025
Investeringen met economisch nut:								
Gronden	66.903	-3.510	6.817	1.391		-6	734	68.091
In erfpacht uitgegeven gronden en panden	10.918		8.893					19.811
Woonruimten	15				9			6
Bedrijfsgebouwen	141.369	3.500	3.761	3.297	6.725	222	-3.674	142.060
Grond-, weg- en waterbouwkun-dige werken	3.857	-1.479	704		441	158		2.483
Vervoermiddelen	9.928	-1.288	2.575		1.646			9.569
Machines, apparaten en installaties	14.616	5.746	5.014		1.378	165		23.833
Overige mva	17.570	-5.945	2.741	-7	4.044	81		10.248
Subtotaal	**265.176**	**-2.976**	**30.505**	**4.681**	**14.243**	**620**	**-2.940**	**276.101**
Investeringen met economisch nut gedekt door heffing								
Investeringen waarvoor heffingen kunnen worden geheven	170.288	7.241	11.602		5.799	891		182.441
Subtotaal	**170.288**	**7.241**	**11.602**	**0**	**5.799**	**891**	**0**	**182.441**

Investeringen met een maatschappelijk nut								
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken t/m 2016	19.679				2.139			17.540
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken vanaf 2017	78.564	-5.625	29.486	1	4.037	2.287		96.100
Subtotaal	**98.243**	**-5.625**	**29.486**	**1**	**6.176**	**2.287**	**0**	**113.640**
Totaal	**533.707**	**-1.360**	**71.593**	**4.682**	**26.218**	**3.798**	**-2.940**	**572.182**

Investeringen met economisch nut
In 2025 is aan investeringen met economisch nut in totaal € 30,5 miljoen geïnvesteerd (2024: € 24,5 miljoen).

De mutaties in de gronden betreft met name de grondexploitatie van de Hoven (onderdeel Stationskwartier). Deze wordt uitgesteld waardoor de boekwaarde van de grond (€ 6,7 miljoen) terug op de balans komt. De marktwaarde is lager waardoor er een voorziening duurzame waardevermindering is getroffen van € 0,7 miljoen. De desinvesteringen betreffen de afwaardering grond businessappartementen van NAC (€ 0,8 miljoen) en de afwaardering van de Lange Vore (€ 0,6 miljoen).

De toename van gronden en panden in erfpacht betreft de uitgifte in erfpachtrecht van het Rat Verlegh Stadion (€ 7,6 miljoen) en de uitgifte in erfpacht van de grond onder de objecten van het Seeligpark aan Defensie (€ 1,1 miljoen).

De investeringen in de bedrijfsgebouwen bestaan voornamelijk uit de aankoop Slingerweg 7 (€ 3,6 miljoen). De desinvestering betreft de verkoop van de business appartementen van het Rat Verlegh Stadion(€ 3, 2miljoen). Door de nieuwe taxatiewaarde van het Rat Verlegh Stadion, verkoop van de business appartementen en de uitgifte van erfpacht valt de eerder gevormde voorziening duurzame waardevermindering gedeeltelijk vrij (€ 3,7 miljoen).

De investeringen bij Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (€ 0,7 miljoen) zijn voorbereidingskosten voor gebiedsontwikkelingen (waarvoor een bijdrage van € 0,1 miljoen ontvangen is). Bij vervoermiddelen is voor een bedrag van € 2,6 miljoen geïnvesteerd, waaronder vrachtwagens (€ 2,1 miljoen) en kleine voertuigen(€ 0,5 miljoen).

Voor de machines, apparaten en installaties zijn investeringen voor de openbare verlichting (€ 4,4 miljoen) en parkeren (€ 0,5 miljoen). Bij de overige materiële vaste activa betreffen de grote investeringen: investeringen voor de flexibele organisatie (€ 1,5 miljoen), verlichting gebouwen (€ 0,2 miljoen) beveiligingscamera's (€ 0,3 miljoen) en soortenmanagementsysteem (€ 0,2 miljoen).

Investeringen waarvoor heffingen kunnen worden geheven
Dit betreffen de investeringen in riolering. Het vastgestelde Stedelijk Waterplan vormt de basis voor de uit te voeren investeringen. In 2025 is in de riolering € 10,0 miljoen geïnvesteerd (€ 2024: 14,0 miljoen). In 2025 is op deze investeringen € 4,4 miljoen afgeschreven (2024: € 4,4 miljoen). Daarnaast betreft het investeringen voor parkeren (€ 1,1 miljoen).

Investeringen met maatschappelijk nut
Dit betreffen de investeringen in onze openbare ruimte op het gebied van wegen, parken, viaducten en dergelijke ter grootte van € 29,5 miljoen (2024: € 21,6 miljoen). De grootste investeringen in 2025 waren investeringen in het kader van onderhoud wegen (€ 7,5 miljoen), Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (€ 7,2 miljoen), Gasthuisvelden, Nieuwe Mark (€ 3,2 miljoen), Gasthuispoort, 1e fase Oostflank (€ 3,1 miljoen) en onderhoud groen (€ 4,0 miljoen).

De onder deze post opgenomen bijdragen van derden (€ 2,2 miljoen) bestaat onder meer uit een specifieke uitkering van het Rijk voor verkeersmaatregelen/verkeersveiligheid (€ 0,5 miljoen), provinciale bijdrage verkeer en vervoer Noord Brabant (€ 0,9 miljoen), specifieke uitkering van het Rijk voor Emissieloos bouwen (€ 0,1 miljoen), een provinciale bijdrage voor het realiseren van faunapassages (€ 0,3 miljoen) en het verwerven en inrichten van natuurgronden (€ 0,1 miljoen) en € 0,1 bijdrage Teteringsedijk van Synchroon in het kader van ontwikkeling project Tuinen van Genta.

Afschrijvingen
De jaarlijkse afschrijvingslast is bepaald conform de afschrijvingstabel in het financieel beleid. Op basis van levensduur wordt de jaarlijkse afschrijvingslast bepaald. Voor gebouwen schrijven we annuïtair af. Dit wil zeggen een jaarlijks gelijkblijvende kapitaallast van rente plus afschrijving. Voor de overige activa schrijven we lineair af, waarbij de afschrijvingslast gelijk blijft, maar de rentelast gedurende de looptijd afneemt. Jaarlijks wordt beoordeeld of zich bijzondere waardeverminderingen hebben voorgedaan.

Herrubricering
In 2025 is er een analyse gedaan van de activa. Daardoor zijn sommige activa opnieuw ingedeeld. Het bedrag van € 1,3 miljoen heeft te maken met het opnieuw indelen van materiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa zijn deelnemingen en verstrekte leningen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, zonodig verminderd met een voorziening voor oninbaarheid. Deelnemingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde als deze lager is dan verkrijgingsprijs.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.387	2.387
Leningen aan openbare lichamen	184	160
langlopende leningen aan overige overheden	0	2.250
Leningen aan woningbouwcorporaties	33.915	32.297
Leningen aan deelnemingen	14.364	13.496
Overige langlopende leningen	91.539	87.318
Totaal Financiële vaste activa	**142.389**	**137.908**

KAPITAALVERSTREKKINGEN

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen		
Aandelen/ beleggingen Brabant Water NV	735	735
Deelneming afwikkeling Essent	24	24
Aandelen / beleggingen Bank Nederlandse Gemeenten	644	644
Aandelen Neovita BV	191	191
Kapitaalverstrekking Stadsherstel NV	204	204
Kapitaalverstrekkingen Chasse Theater Beheer NV	227	227
Kapitaalverstrekk. Bredase Investeringsmij NV BrIM	227	227
Kapitaalsverstrekking Rewin	16	16
Kapitaalsverstrekking BrabantRing B.V.	120	120
Totaal Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	**2.387**	**2.387**

De nominale waarde van de aandelenbelangen in betreffende deelnemingen zijn in 2025 niet gewijzigd.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Leningen aan openbare lichamen		
Lening U/G Gemeente Moerdijk	184	160
Totaal Leningen aan openbare lichamen	**184**	**160**

De lening aan gemeente Moerdijk betreft een huurkoopovereenkomst voor 15.460 containers tot en met september 2032. De containers worden uiterlijk september 2032 juridisch aan de gemeente Moerdijk overgedragen, nadat het volledige bedrag van de koopsom (oorspronkelijk € 240.386) door de gemeente Moerdijk is voldaan. Over het nog onbetaalde deel van de koopsom is de gemeente Moerdijk jaarlijks rente verschuldigd, die gelijk is aan de omslagrente van gemeente Breda.

LANGLOPENDE LENINGEN AAN OVERIGE OVERHEDEN

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Langlopende leningen aan overige overheden		
Leningen U/G Lokale overheid	0	2.250
Totaal Langlopende leningen aan overige overheden	**0**	**2.250**

Herrubricering
In 2025 is er een analyse gedaan van de langlopende leningen u/g. Daardoor is één van de leningen u/g welke vorig jaar viel onder de overige langlopende leningen (lening u/g Cultuur) opnieuw ingedeeld. Het bedrag wat hiermee is gemoeid, bedraagt € 2,25 miljoen. De lening u/g aan de Stichting Nieuwe Veste heeft een boekwaarde van € 2,25 miljoen). De laatste aflossingen op de lening vindt plaats in 2043.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Leningen aan woningbouwcorporaties		
U/G doorgeleend woningbouwcorporaties	33.915	32.297
Totaal Leningen aan woningbouwcorporaties	**33.915**	**32.297**

Het gaat hier om leningen die zijn verstrekt aan WonenBreburg (€ 3,5 miljoen), Allee Wonen (€ 24,7 miljoen) en Laurentius (€ 3,6 miljoen). Er worden geen nieuwe leningen meer verstrekt aan woningbouwcorporaties. Afbouw van de portefeuille vindt plaats door de contractuele aflossingen. De laatste aflossingen op deze leningen zijn in 2047 (WonenBreburg), 2037 (Laurentius) en 2034 (Allee Wonen).

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Leningen aan deelnemingen		
Chassé Theater Beheer NV	13.461	12.631
Stadsherstel NV	824	786
Enexis Holding NV	79	79
Totaal Leningen aan deelnemingen	**14.364**	**13.496**

In 2025 zijn er geen nieuwe leningen verstrekt aan deelnemingen. Op de leningen aan deelnemingen vinden de contractuele aflossingen plaats. De laatste aflossing op de leningen aan Chassé Theater Beheer NV vindt plaatst in 2043. De laatste aflossing door Stadsherstel NV vindt plaats in 2046. De lening aan Enexis wordt in 2080 afgelost.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Overige langlopende leningen		
Vordering SVn Startersleningen	12.914	12.839
Vordering SVn Toekomstbestendig Wonen Regeling	3.938	3.931
Vordering Nationaal Restauratie Fonds	885	816
Leningen gemeentelijke kredietbank	1.475	1.130
Leningen sociale zaken	1.380	1.365
BreedSaam	65.460	63.271
Leningen U/G Woonwagenpercelen	564	451
Leningen U/G Verduurzaming particuliere woningen	20	17
Leningen U/G Klimaatfonds Breda	203	180
Leningen U/G Sportverenigingen	1.401	2.397
Leningen U/G Starterslift Investment BV	250	250
Leningen U/G Horecabedrijven schrijnende gevallen	119	64
Leningen U/G Cultuur	2.930	606
Totaal Overige langlopende leningen	**91.539**	**87.318**

Startersleningen
In 2025 zijn er geen nieuwe bedragen beschikbaar gesteld aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) voor de uitvoering van de regeling startersleningen. De gemeente heeft de uitvoering van de regeling startersleningen uitbesteedt aan SVn en betaalt daar een beheersvergoeding voor die jaarlijks in mindering wordt gebracht op de vordering.

Toekomstbestendig Wonen Regeling
Net als de startersleningen hierboven zijn de leningen in het kader van de Toekomstbestendig Wonen Regeling ondergebracht bij SVn. In 2025 zijn er geen nieuwe bedragen beschikbaar gesteld aan SVn voor het verstrekken van nieuwe leningen. Voor de uitvoering van deze regeling wordt jaarlijks de verschuldigde beheersvergoeding in mindering gebracht op de voordering bij SVn.

Vordering Nationaal Restauratie Fonds
De gemeente Breda heeft bij het Nationaal Restauratie Fonds een rekening-courant en revolving fund van oorspronkelijk € 1,37 miljoen. De lening loopt af in 2037.

Leningen gemeentelijke kredietbank
Deze post betreft de door de Kredietbank van de gemeente Breda verstrekte leningen in het kader van de schuldhulpverlening van cliënten om schulden beheersbaar te houden en op te lossen.

Leningen Sociale Zaken
In 2020 en 2021 is voor in totaal € 1,3 miljoen aan zogenaamde TOZO-leningen verstrekt. TOZO is een tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandige ondernemers die door corona in de problemen zijn gekomen. TOZO kent twee soorten voorzieningen, namelijk inkomensondersteuning (een tegemoetkoming) en leningen voor bedrijfskapitaal. Hier gaat het om laatstgenoemde voorziening. Van de TOZO-leningen is eind 2025 nog een bedrag van € 0,6 miljoen (2024: € 0,7 miljoen) terug te vorderen. Verder zijn onder deze post verstrekte bedrijfskredieten in het kader van de Participatiewet opgenomen.

Leningen BreedSaam
De gemeente Breda heeft in 2014 de overeenkomst doordecentralisatie onderwijshuisvesting voor het primair en speciaal onderwijs ondertekend. In het kader daarvan zijn de onderwijsgebouwen tegelijkertijd met het verstrekken van leningen overgedragen aan BreedSaam. Aan de doordecentralisatieovereenkomst ligt een businesscase ten grondslag met een aantal kaderstellende voorwaarden. Op basis daarvan wordt het risico op oninbaarheid van deze leningen nihil geacht. In 2055 wordt de laatste aflossing op de leningen aan Breedsaam gedaan.

Leningen u/g woonwagenpercelen
Voor bewoners op woonwagenpercelen, waarvoor het lastig is om een koop van het perceel van de gemeente te financieren, biedt de gemeente Breda de mogelijkheid om het perceel in eigendom te verkrijgen door middel van huurkoop. Middels deze financieringsvorm is het gelukt om tot nu toe 33 percelen te verkopen (in 2025: 0, in 2024: 0, in 2023: 0, in 2022: 1, in 2021: 2, in 2020: 8 , in 2019: 20, in 2018: 2).

Leningen u/g Verduurzaming particuliere woningen:
In het kader van de regeling 'Subsidie verduurzamen woning Doornbos-Linie en Hoge Vucht' zijn in 2019 twee leningen verstrekt ten behoeve van verduurzamingsmaatregelen. Hierna zijn géén nieuwe leningen meer verstrekt.

Leningen u/g Klimaatfonds Breda
Vanuit het Klimaatfonds zijn 7 leningen verstrekt tegen een lage rente om projecten te realiseren die bijdragen aan de klimaatdoelstelling van de stad. Het gaat om projecten op het gebied van energiebesparing, duurzame energieopwekking, mobiliteit en klimaatadaptatie. Vanaf 2021 zijn geen nieuwe leningen meer verstrekt en zijn er inmiddels 2 volledig afgelost.

Leningen u/g sportverenigingen
In 2025 zijn 6 leningen verstrekt aan sportverenigingen voor een totaalbedrag van € 1,85 miljoen. De laatste aflossingen op de aan sportverenigingen verstrekte leningen worden in 2050 gedaan.

Leningen u/g Starterslift Investment BV
In 2020 is een lening van € 250.000 verstrekt aan Starterslift Investment BV. Het geleende bedrag wordt gestopt in een noodfaciliteit om veelbelovende kennisintensieve startups, die getroffen zijn door de corona en die niet in aanmerking komen voor de getroffen overheidsmaatregelen, financieel te kunnen ondersteunen. Het fonds/de lening liep in principe tot eind 2024, maar kon eventueel worden verlengd. Van die laatste optie is ook gebruikgemaakt. Er wordt tussentijds niet afgelost.

Leningen u/g horecabedrijven schrijnende gevallen
In totaal is er aan leningen ingevolge het noodfonds Covid-19 een bedrag van € 340.360 verstrekt. Van dit bedrag stond ultimo 2024 nog € 119.000 uit aan leningen. In 2025 is er € 40.000 afgelost en € 15.000 afgeboekt van de hiervoor getroffen voorziening vanwege faillissementen/liquidaties. Ultimo 2025 staat er nog € 64.000 duizend uit aan leningen.

Leningen u/g Cultuur
Het betreft hier leningen aan culturele instellingen, waaronder Stichting Mezz (boekwaarde € 0,37 miljoen). De laatste aflossingen op de lening vindt plaats in 2030. In 2024 is een lening verstrekt aan Breda Marketing van € 150.000. In 2025 heeft er een herrubricering plaatsgevonden van de lening u/g aan stichting Nieuwe Veste. Hierdoor is € 2,25 miljoen van overige langlopende leningen overgebracht naar de langlopende leningen aan overige overheden.

Toelichting vlottende activa

VOORRADEN

Vlottende activa zijn bezittingen waarin het vermogen in principe voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd, bijvoorbeeld voorraden, vorderingen en liquide middelen.

De voorraden zijn hoofdzakelijk grondexploitaties. In de paragraaf Grondbeleid wordt ingegaan op de ontwikkeling daarvan en is toegelicht welke aanpassingen in dit kader zijn verwerkt. In deze paragraaf wordt ook inzicht gegeven in de planresultaten per exploitatie, de voorraad gronden en panden en de risico's. Het BBV specificeert het bezit van grond naar de volgende activa:

- bouwgrond in exploitatie (BIE)
- voorraad grond

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	22.449	13.473
Voorziening onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	-15.370	-7.412
Totaal Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	**7.079**	**6.061**
Overige grond- en hulpstoffen		
Overige grond- en hulpstoffen	500	500
Totaal Overige grond- en hulpstoffen	**500**	**500**
Gereed producten en handelsgoederen		
Gereed producten en handelsgoederen	81	73
Totaal Gereed producten en handelsgoederen	**81**	**73**
Totaal Voorraden	**7.661**	**6.634**

Bedragen x €1.000

	Stand per 31-12-2024	mutaties	Stand per 31-12-2025	nog te maken kosten	nog te realiseren opbrengsten
Totaal onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	22.449	-8.976	13.473	33.363	57.779

De gronden in exploitatie hebben betrekking op 14 grondexploitaties. Begin 2025 hadden we vijftien lopende grondexploitaties. In 2025 zijn er geen nieuwe grondexploitaties geopend. Wel is er één grondexploitatie gesloten (Stationskwartier). De boekwaarde van de grondexploitaties namen in 2025 in waarde af van € 22,4 miljoen naar € 13,5 miljoen. Hiervan heeft € 8,4 miljoen betrekking op de afgesloten grondexploitatie.

In de onderstaande tabel is de boekwaarde per grondexploitatie weergegeven, het jaar van afronding en het geraamd resultaat op eindwaarde.

Bedragen x € 1.000

Planresultaten op eindwaarde	Stand 31-12-2024	Mutaties 2025	Stand 31-12-2025	Eindwaarde jaar	Bedrag eindwaarde
CrossMark					
Stationskwartier (beëindigd)	8.447	-8.447	0	2025	0
Klavers Jansen	1.239	-2.778	-1.539	2028	-578
Totaal CrossMark	**9.686**	**-11.225**	**-1.539**		**-578**
Werken					
Verzamelcomplex Bedrijventerrein	1.040	331	1.371	2028	747
Werkdonken	628	-99	529	2027	1.882
Rithmeesterpark	2.457	1.611	4.067	2028	1.207
Totaal Werken	**4.125**	**1.843**	**5.967**		**3.836**
Wonen					
Verzamelcomplex Wonen	464	-37	428	2028	750
Eikberg	463	36	499	2027	1.469
Calandstraat middenhuur	191	-518	-327	2027	270
Waregemstraat middenhuur	412	49	461	2028	219
Meulenspie middenhuur	188	66	254	2028	2.073
Bouverijen	4.631	1.370	6.001	2028	-7.728
Westerhageln - Muizenbergln	-1.306	-284	-1.590	2029	530

Woonakker	1.743	185	1.929	2033	14.868
Donkerstraat	344	203	547	2027	-1.133
Stadionstraat	1.506	-664	842	2026	-1.021
Totaal Wonen	**8.638**	**406**	**9.044**		**10.297**
Totaal	**22.449**	**-8.976**	**13.472**		**13.555**

De mutaties in de boekwaardes van de grondexploitaties worden hieronder toegelicht.

Grondexploitaties CrossMark
De grondexploitatie Stationskwartier is met een boekwaarde van € 8,447 miljoen afgesloten in 2025. Voor de grondexploitatie Klavers Jansen nam de boekwaarde af met € 2,778 miljoen. De lasten stegen voornamelijk door plankosten en uitgaven bouwrijp maken met afgerond € 0,2 miljoen. De opbrengsten in deze periode bestonden uit grondverkopen woningbouw (€ 2,7 miljoen) en overige verkopen (€ 0,3 miljoen).

Grondexploitaties Werken
De boekwaarde van de grondexploitatie Verzamelcomplex Bedrijventerreinen nam toe met € 0,3 miljoen. Dit kwam vooral door de winstneming van € 0,2 miljoen. Aanvullend zijn er nog plankosten en uitgaven woonrijp maken gerealiseerd. Er zijn geen inkomsten in 2025. Voor de grondexploitatie Werkdonken daalde de boekwaarde met € 0,1 miljoen. Dit is voornamelijk veroorzaakt door een opbrengst op bedrijventerreinen van € 0,4 miljoen en een winstneming van € 0,3 miljoen. De boekwaarde van de grondexploitatie Rithmeesterpark steeg met € 1,6 miljoen. Dit kwam door overwegend winstneming (€ 1,2 miljoen) en uitgaven voor bouwrijp maken (€ 0,3 miljoen).

Grondexploitaties Wonen
De boekwaarde van de grondexploitatie Verzamelcomplex Woningbouw daalde met € 0,1 miljoen. Er is sprake van een winstneming van € 0,2 miljoen, uitgaven woonrijp maken voor € 0,1 miljoen en er is voor € 0,4 miljoen aan verkopen gerealiseerd. Voor de grondexploitatie Eikberg steeg de boekwaarde met € 0,36 miljoen door bouw- en woonrijp maken en rentelasten. De boekwaarde van de grondexploitatie Calandstraat Middenhuur daalde met € 0,5 miljoen. Dit komt door gerealiseerde verkopen voor € 1,4 miljoen. Tevens is er sprake van een winstneming voor € 0,9 miljoen.
Bij de grondexploitatie Waregemstraat Middenhuur nam de boekwaarde toe met € 0,49 miljoen door plankosten. De boekwaarde van de grondexploitatie Meulenspie Middenhuur steeg met € 0,63 miljoen door toeschrijven honoraria. De boekwaarde van de grondexploitatie Bouverijen neemt toe met € 1,4 miljoen, voornamelijk door uitgaven woonrijp maken. Voor de grondexploitatie Westerhagelaan-Muizenberglaan daalde de boekwaarde met € 0,3 miljoen. Voornamelijk dankzij bijdragen derden. De boekwaarde van de grondexploitatie Woonakker steeg met € 0,2 miljoen. Ook hier is sprake van een ontvangen bijdrage van derden (€ 0,2 miljoen) en de uitgaven hebben voornamelijk betrekking op bouwrijp maken en plankosten. Voor de grondexploitatie Donkerstraat nam de boekwaarde toe met € 0,2 miljoen. De grootste stijgers waren het bouw en woonrijp maken (€ 0,1 miljoen) en plankosten (€ 0,09 miljoen). Bij de grondexploitatie Stadionstraat nam de boekwaarde af met € 0,6 miljoen. Er is voor € 1,2 miljoen aan inkomsten gerealiseerd, de grootste uitgaven betreft bouw- en woonrijp maken (€ 0,4 miljoen) en plankosten (€ 0,1 miljoen).

Het totale resultaat van de grondexploitaties op eindwaarde bedraagt € 13,5 miljoen positief. Vier grondexploitaties hebben tezamen een negatief resultaat op eindwaarde van € 10,4 miljoen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de grondexploitatie Bouverijen. Tien grondexploitaties hebben een positief resultaat op eindwaarde, het totaalbedrag bedraagt € 24,0 miljoen.

De laatste grondexploitatie wordt naar verwachting eind 2033 afgerond.

Winstnemingen op bouwgronden
Rekening is gehouden met een tussentijdse winstneming van € 2,7 miljoen in 6 grondexploitaties. De winstneming is gebaseerd op de Percentage of Completion (POC) methode. De winst moet worden genomen bij grondexploitaties, ongeacht een negatieve of positieve boekwaarde. Als winstnemingsformule geldt het percentage in de voortgang in de kosten, vermenigvuldigd met het percentage in de voortgang van de opbrengsten, vermenigvuldigd met het verwachte positieve resultaat op eindwaarde, gecorrigeerd voor projectspecifieke risico's. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

De nog te maken kosten in de lopende grondexploitaties vanaf 2026 bedragen in totaal € 33 miljoen. De nog te realiseren inkomsten € 58 miljoen.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Bedragen x €1.000

	Bedrag	%
Bouw- en woonrijp maken	30.180	90,5%
Honoraria	2.648	7,9%
Verwervingen	32	0,1%
Overige kosten	503	1,5%
Totaal	**33.363**	**100%**

De post bouw- en woonrijp maken vormt met een aandeel van 90% de grootste kostenpost. Honoraria (dit zijn de kosten voor ambtelijke inzet) is een post die hiermee direct samenhangt. Deze post bedraagt 8% van het totaal.

Bedragen x €1.000

	Bedrag	%
Grondopbrengst woningbouw	42.365	73,3%
Grondopbrengst bedrijventerrein	14.043	24,3%
Grondopbrengst kantoren	0	0,0%
Grondopbrengst overige categorieën	0	0,0%
Overige opbrengsten en subsidies	1.371	2,4%
Totaal	**57.779**	**100%**

De grondopbrengst woningbouw en bedrijventerreinen zijn de grootste posten. Tezamen vormen deze 98% van het totaal.

Voorziening onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Mutaties balans 2025	Balans 31-12-2025
Voorziening onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	-15.370	7.958	-7.412

Voor verliesgevende grondexploitaties moet conform het BBV direct een voorziening worden getroffen. Het is een keuze van de gemeente om deze voorziening te waarderen tegen eindwaarde of tegen contante waarde. De gemeente heeft gekozen voor de waardering op eindwaarde.

De hoogte van de voorziening is gebaseerd op de herzieningen van de grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat. De herzieningen bevatten aannames ten aanzien van de verwachte kosten en opbrengsten. Uitgangspunt voor de berekeningen is het zogenaamde 'midcase-scenario'. Daarmee is de huidige waardering tot stand gekomen op basis van de beste inschatting van het tijdstip van het opstellen van de herziening. De waardering is dus een inschatting. De realisatie kan afwijken van de verwachting.

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de voorziening per grondexploitatie weergegeven.

Bedragen x €1.000

	Voorziening Jaarrekening 2024	Mutatie 2025	Voorziening Jaarrekening 2025 voor inzet	Inzet voorziening	Voorziening Jaarrekening 2025 na inzet
CrossMark					
Stationskwartier	3.672	-1.864	1.808	1.808	
Klavers Jansen	832	-254	578		578
Totaal CrossMark	**4.504**	**-2.118**	**2.386**	**1.808**	**578**
Werken					
Druivenstraat					
Totaal Werken					
Wonen					
Waregemstraat middenhuur	209	-209			
Bouverijen	8.575	-847	7.728		7.728
Donkerstraat	982	150	1.132		1.132
Stadionstraat	1.100	-79	1.021		1.021
Totaal Wonen	**10.866**	**-985**	**9.881**		**9.881**
Totaal	**15.370**	**-3.103**	**12.267**	**1.808**	**10.459**

De voorziening nam af van € 15,4 miljoen met € 3,1 miljoen naar € 12,3 miljoen. In 2025 hebben we 1 grondexploitatie met een negatief saldo afgerond, waarvoor de voorziening nodig was (€ 1,8 miljoen). Aanvullend verbeterd het resultaat van Bouverijen met € 0,9 miljoen.
Van de voorzieningen is € 3,0 miljoen gepresenteerd onder de voorzieningen aan de passiva in verband met het niet toereikend zijn van de boekwaarde.

Overige grond- en hulpstoffen

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Mutaties balans 2025	Balans 31-12-2025
Overige grond- en hulpstoffen			
Voorraad verspreidliggende gronden	500	0	500
Totaal Overige grond- en hulpstoffen	**500**	**0**	**500**

Onder de voorraad overige grond- en hulpstoffen zijn opgenomen de af te stoten objecten gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of huidige marktwaarde.

Gereed producten en handelsgoederen

Onder deze post staan de voorraden per balansdatum van de catering, eigen verklaringen en de voorraden van de Afdeling Werk.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Mutaties balans 2025	Balans 31-12-2025
Gereed producten en handelsgoederen			
Gereed producten en handelsgoederen	81	-8	73
Totaal Gereed producten en handelsgoederen	**81**	**-8**	**73**

VORDERINGEN

Hieronder zijn de vorderingen met een looptijd korter dan een jaar gerubriceerd. De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Dit is de verwachte opbrengst bij incassering.
Conform de wettelijke eisen zijn de voorzieningen wegens oninbaarheid op de openstaande vorderingen in mindering gebracht.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Mutaties balans 2025	Balans 31-12-2025
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Vorderingen op openbare lichamen			
Debiteuren openbare lichamen	6.917	-2.656	4.261
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	**6.917**	**-2.656**	**4.261**
Overige vorderingen			
Debiteuren	17.649	-1.682	15.967
Voorziening dubieuze debiteuren	-4.768	1.267	-3.501
Debiteuren verhaal en terugvorderingen Wwb/BUIG	14.121	-1.006	13.116
Voorziening debiteuren verhaal en terugvordering Wwb/BUIG	-6.682	-76	-6.758
Vordering schatkistbankieren	42.293	-4.301	37.992
Totaal Overige vorderingen	**62.613**	**-5.798**	**56.814**
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**69.530**	**-8.455**	**61.075**

Door de regelgeving worden de debiteuren op openbare lichamen apart getoond op de balans. Het saldo ultimo 2025 bestaat voornamelijk uit diverse uiteenlopende afrekeningen met gemeentes in de regio per balansdatum.

De post debiteuren is ultimo 2025 € 1,7 miljoen lager dan ultimo 2024. De voorziening dubieuze debiteuren is ultimo 2025 € 3,5 miljoen. Dit is € 1,3 miljoen lager dan ultimo 2024 (€ 4,8 miljoen). Ten opzichte van de totaal openstaande debiteuren wordt een lagere debiteurenvoorziening noodzakelijk geacht dan een jaar eerder.

De debiteurenvorderingen ingevolge de Wwb/BUIG zijn eind 2025 € 0,5 miljoen lager ten opzichte van een jaar eerder. Voor deze debiteurenvorderingen wordt ook een lagere voorziening noodzakelijk geacht.

Eind 2013 is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (waar onder gemeenten) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Dit is een rekening-courant verhouding met het Rijk. Eind 2025 bedroeg het saldo op deze rekening-courant rekening € 37,9 miljoen. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Financiering.

LIQUIDE MIDDELEN

Onder de liquide middelen worden de kas- en banksaldi alsmede kruisposten opgenomen. Deze middelen zijn vrij besteedbaar.

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 31-12-2024	Mutaties balans 2025	Balans 31-12-2025
Liquide middelen			
Kasgelden	24	3	27
Banktegoeden	32	-15	18
Kruisposten	9	3	12
Totaal Liquide middelen	**66**	**-9**	**57**

OVERLOPENDE ACTIVA

De overlopende activa zijn vooruitbetaalde kosten of nog te ontvangen baten, waarvan de afwikkeling in het komende boekjaar plaatsvindt.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Mutaties balans 2025	Balans 31-12-2025
Overlopende activa			
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen			
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	56.358	16.823	73.181
Verhaalbare kosten facilliterende grondexploitaties	572	-312	260
Nog te verrekenen kosten facilliterend grondexploitaties	330	55	384
Totaal Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	**57.260**	**16.565**	**73.825**
Nog te ontvangen voorschotten van Europese overheidslichamen	382	244	626
Totaal Nog te ontvangen voorschotten van Europese overheidslichamen	**382**	**244**	**626**
Nog te ontvangen voorschotten van het Rijk.	6.335	8.691	15.026
Totaal Nog te ontvangen voorschotten van het Rijk	**6.335**	**8.691**	**15.026**
Nog te ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	1.402	38	1.440
Totaal Nog te ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	**1.402**	**38**	**1.440**
Totaal Overlopende activa	**65.379**	**25.539**	**90.918**

De overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen per ultimo 2025 (€ 74,5 miljoen) zijn ten opzichte van ultimo 2024 (€ 57,3 miljoen) € 17 miljoen hoger. Deze post bestaat ultimo 2025 onder meer uit de nog te ontvangen rente op uitgeleende gelden van € 3,2 miljoen (2024: € 3,1 miljoen), nog te ontvangen gemeentefondsuitkering van € 2,3 miljoen (2024: € 1,3 miljoen), nog te ontvangen verkoopopbrengst van de business appartementen van € 3,2 miljoen en nog te verrekenen posten in het kader van jeugdzorg in de regio van € 14,9 miljoen (2024: € 6,3 miljoen).

Conform gewijzigde regelgeving worden verhaalbare kosten, nog te verhalen kosten en nog te verrekenen kosten inzake de faciliterende grondexploitaties vanaf boekjaar 2019 apart getoond in de toelichting onder de post overlopende activa.

De nog te ontvangen voorschotten van Europese overheidslichamen, van het Rijk en van overige Nederlandse overheidslichamen, geven we in onderstaand verloopoverzicht per regeling weer.

NOG TE ONTVANGEN VOORSCHOTTEN

Dit betreffen toegezegde subsidies met een specifiek bestedingsdoel. Hiervoor zijn in de jaren tot en met het verslagjaar prestaties geleverd, maar deze worden pas achteraf met de subsidieverstrekker afgerekend. De nog te ontvangen voorschotten worden uitgesplitst naar nog te ontvangen voorschotten van Europese overheidslichamen, van het Rijk en van overige Nederlandse overheidslichamen. Deze worden in onderstaand verloopoverzicht gespecificeerd per regeling weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Balans 31-12-2024	Bij	Af	Balans 31-12-2025
Nog te ontvangen voorschotten van Europese overheidslichamen				
ESF 2020-2023	124		1	123
Upsurge Linie Zuid	223	100		323
Subsidie waterstofvoertuigen		180		180
URBACT	35		35	
Totaal Nog te ontvangen voorschotten van Europese overheidslichamen	**382**	**280**	**36**	**626**
Nog te ontvangen voorschotten van het Rijk.				
Duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)		76		76
Doorstroomlocatie statushouders	670		670	
TOZO	143			143
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekrainers	964		690	274
Schone Lucht akkoord		16		16
Regeling Subsidie NSP1 SKW	3.180		3.180	
Regeling BBZ 2004 75% (SISA)	91	74		165
Toeslagenproblematiek	1.287	370		1.657
SPUK J17 Realisatie stimulans		1.108		1.108
Duurzame inzetbaarheid bedrijven (MDIEU)		607		607
SPUK J4 Regio Deal Regio West-Brabant		10.981		10.981
Totaal Nog te ontvangen voorschotten van het Rijk	**6.335**	**13.231**	**4.540**	**15.026**
Nog te ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen				
Gebiedsontw. Boomkikker	1.337			1.337
Craenlaer - Kraaijenberg	65			65
Inrichting Marellenweg		8		8
Regio Deal Impact Ondernemen		30		30
Totaal Nog te ontvangen voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	**1.402**	**38**		**1.440**

De vorderingspositie van de van overheidsinstellingen nog te ontvangen voorschotten van 2025 (€17,1 miljoen) ten opzichte van 2024 (€ 8,1 miljoen) is € 9 miljoen hoger. Hieronder worden de nog te ontvangen voorschotten groter dan € 0,1 miljoen per balansdatum nader toegelicht.

- ***ESF 2020-2023 (€ 123.060):***
  Dit betreft de afwikkeling van de ESF+-subsidie met name met betrekking tot arbeidsmarktbeleid 2020-2023.
- ***Upsurge Linie Zuid (€ 323.023):***
  Deze Europese subsidie richt zich op het transformeren van stedelijke gebieden tot gezondere, klimaatneutrale plekken door de natuur te integreren in de stadsinfrastructuur. De regeling is verlengd tot april 2026. De laaste prognose is dat het werk wordt uitgevoerd binnen het budget, waarna eindverantwoording wordt opgesteld.
- ***Subsidie waterstofvoertuigen (€ 179.907):***
  Revive, het project waarin onderzocht is of afvalinzamelvoertuigen effectief op waterstof kunnen rijden, is afgerond in 2025. Dit betreft de laatste administratieve handelingen.
- ***TOZO (€ 143.525):***
  Betreft de te verwachte aflossing kapitaalverstrekking TOZO-regeling in komende jaren. Ondernemers hoeven pas vanaf 1 januari 2022 te gaan aflossen, de looptijd tot terugbetaling is 5 jaar.
- ***Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïners (€ 274.228):***
  Vanuit het Rijk is er een SPUK voor de opvang van ontheemden Oekraïners. De omvang wordt bepaald door het aantal opgevangen personen in een gemeentelijke opvanglocatie. Er is reeds een voorschot beschikbaar gesteld en er resteert nog € 302.101 te ontvangen.

- ***Regeling BBZ 2004 75% (SISA) (€ 164.628):***
  Betreft 100% vergoeding van het Rijk voor verstrekt bedrijfskapitaal vanaf 1 januari 2020. Vervolgens wordt in jaarlijkse stappen (van achtereenvolgens 20%-20%-15%-10%-10%) 75% van dit bedrag teruggevorderd.
- ***Toeslagenproblematiek (€ 1.656.449):***
  Dit betreft de regeling 'Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek'. Op basis van de regeling ontvangen gemeenten eenmalig een specifieke uitkering met het oog op ondersteuning van gedupeerden in hulpvragen op de 5 primaire leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Deze specifieke uitkering stelt de gemeente in staat gedupeerden van de toeslagenproblematiek te ondersteunen en te helpen. Ook ontvangen gemeenten een vergoeding voor de uitvoering van de regeling. De afrekening met het Rijk vindt plaats via de SiSa-verantwoording B2 Toeslagenproblematiek.
- ***SPUK J17 Realisatie stimulans (€ 1.108.023):***
  De SPUK J17 Realisatiestimulans is een specifieke uitkering van het Rijk waarmee gemeenten € 7.000 per gestarte betaalbare woning ontvangen, gericht op het stimuleren van woningbouw.
- ***Duurzame inzetbaarheid bedrijven (MDIEU) (€ 606.991):***
  De subsidie Duurzame inzetbaarheid is bedoeld om de duurzame inzetbaarheid en specifiek daarbinnen Leren en ontwikkelen van werknemers te vergroten. Breda heeft deze subsidie onder andere ingezet voor leerinterventies, zoals bijvoorbeeld teamontwikkeling en leiderschapsontwikkeling. De regeling liep tot en met 31 december 2025. In 2026 wordt de eindverantwoording opgesteld.
- ***SPUK J4 Regio Deal Regio West-Brabant (€ 10.980.872):***
  In de Regio Deals werken Rijk en Regio samen aan een betere woon-, werk- en leefomgeving voor bewoners en ondernemers in de regio. De Regio draagt zorg voor de uitvoering en bepaalt waar(voor) de bijdragen van Rijk en de regionale publieke partners worden ingezet. De regeling loopt tot 31-12-2028 en Breda vervult hierin de rol van regiokassier. Per eind 2025 is, na aftrek van de subsidiabele kosten, € 11 miljoen van de totale subsidie overgemaakt naar de zogenaamde penvoerders.
- ***Gebiedsontwikkeling Boomkikker (€ 1.337.346):***
  Het project gebiedsontwikkeling Boomkikker is afgerond. De definitieve afrekening tussen de verschillende partners vindt in 2026 plaats.

Toelichting eigen vermogen en voorzieningen

PASSIVA

Aan de passiva kant van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente gerangschikt. Hieronder wordt ingegaan op de verschillende bestanddelen.

EIGEN VERMOGEN

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat.

NOG TE BESTEMMEN RESULTAAT

Het resultaat bedraagt € 29,4 miljoen positief in 2025. Voor een bedrag van € 12,3 miljoen worden voorstellen voor resultaatbestemming gedaan.

Bedragen in € 1

Programma	Onderwerp	Voorstel resultaatbestemming
1	WIN en impulsbudget regionaal arbeidsmarktbeleid	963.837
1	Alleenverdienersproblematiek	200.000
1	Gemeenschappelijke regeling GIA	742.676
1	Regionale middelen aanpak laaggeletterdheid	45.798
1	Verdere doorontwikkeling sociaal werkbedrijf	506.542
1	Budget digitalisering en verbreding BredaPas	400.000
2	Gemeenschappelijke de Baronie: inzet saldo deelnemersbijdrage	439.077
2	Regionale middelen LandStad de Baronie	26.678
2	Verbeter Breda Programmabureau	58.371
3	Verenigingsloods Ulvenhout	1.080.000
3	Realisatiestimulans woningbouw	1.108.023
3	Cofinanciering volkshuisvestingsfonds (tranche 1)	1.470.760
3	Cofinanciering volkshuisvestingsfonds (tranche 2)	284.328
4	Resultaat Rekenkamer	127.457
5	Decembercirculaire 2025	2.413.778
5	Woon Werkbouwregeling	275.000
5	Financiering Unbroken Kids Playground in Lviv	100.000
5	SaaS-oplossing	1.433.046
5	Impuls digitalisering	630.075
	Totaal	**12.305.446**

Na goedkeuring van deze jaarrekening wordt op basis van het resultaat (€ 17,1 miljoen) en de vrijval uit de exploitatiereserve van eerdere resultaatbestemmingen (€ 1,5 miljoen) circa € 18,6 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve.

RESERVES

In 2025 is het verloop van de balanspost reserves als volgt:

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2022	Stand 1-1-2023	Stand 1-1-2024	Stand 1-1-2025	Bij	Af	Resultaatbestemming 2024	Stand 31-12-2025
Algemene reserve	94.088	102.343	104.077	101.861	16.637	-7.064	12.039	123.474
Exploitatiereserve	6.271	21.614	19.863	14.964	3.964	-5.021	-363	13.544
Begrotingsreserve	852	1.010	1.209	1.371	147	0	0	1.518
Investeringsreserve	6.555	7.331	10.883	14.657	4.046	-578	1.269	19.395
Reserve Parkeerbedrijf	356	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Bodemfonds	3.814	3.630	3.165	3.163	191	-212	0	3.142
Reserve Klimaatfonds	1.113	1.208	1.455	1.425	326	-44	0	1.707

	Stand 1-1-2022	Stand 1-1-2023	Stand 1-1-2024	Stand 1-1-2025	Bij	Af	Resultaatbestemming 2024	Stand 31-12-2025
Reserve investeringen sportverenigingen	18	0	736	1.079	0	-653	0	426
Reserve Versnellingsopgave Wonen	10.700	9.977	5.563	5.010	0	0	0	5.010
Reserve Vrouwenopvang	2.100	1.072	1.072	572	2.600	-1.600	0	1.572
Reserve bovenwijkse voorzieningen	946	0	1.785	2.717	227	-14	511	3.441
Reserve FIBI	0	0	0	0	11	0	763	774
Reserve Toekomst bestendig wonen	1.000	1.000	1.000	1.000	0	-52	0	948
Reserve Kapitaalgoederen	0	0	0	0	2.262	0	0	2.262
Totaal	**127.813**	**149.185**	**150.807**	**147.819**	**30.412**	**-15.237**	**14.218**	**177.212**

De post reserves bestaat uit de algemene reserves en de bestemmingsreserves. In 2025 is het verloop van de balanspost reserves als volgt:

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Bij	Af	Resultaatbestemming 2024	Balans 31-12-2025
Reserves					
Algemene reserve	101.861	16.637	-7.064	12.039	123.474
Bestemmingsreserves	45.957	13.775	-8.174	2.180	53.738
Totaal Reserves	**147.819**	**30.412**	**-15.237**	**14.218**	**177.212**

Stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, waarvoor reeds eerder besluitvorming is genomen, zijn op basis van deze eerdere besluitvorming reeds verwerkt in de rekening 2025. De kolom resultaatbestemming betreft de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Bij	Af	Resultaatbestemming 2024	Balans 31-12-2025
Algemene reserve	101.861	16.637	-7.064	12.039	123.474

Algemene reserve

De algemene reserve heeft een bufferfunctie voor het opvangen van schommelingen en onvoorziene gebeurtenissen. De reserve maakt deel uit van de weerstandscapaciteit. Het is de financiële buffer van de begroting. Jaarlijks wordt een deel van het treasuryresultaat (bespaarde rente) aan de reserve toegevoegd. De rekening resultaten vloeien in principe naar de algemene reserve. In de reserve is een bedrag van € 16,5 miljoen geblokkeerd ten behoeve van de Noordelijke rondweg. Dit geblokkeerde bedrag wordt niet meegerekend in de weerstandscapaciteit.
Conform eerdere besluitvorming zijn in de jaarrekening 2025, naast de resultaatbestemming 2024 van € 12,0 miljoen (cf. besluit 5478063), de volgende toevoegingen aan en onttrekkingen uit de algemene reserve verwerkt:

Bedragen x € 1.000

	Onttrekkingen	Toevoegingen
Mutaties bespaarde rente		3.390
Extra dotatie om de reserve op peil te houden		5.150
Hervormingsagenda Jeugd 2023 en 2024		7.756
SaaS oplossing (cf. bestuursrapportage 2025 zaaknummer 5714602)	2.340	
Tussenvoorziening/tijdelijke uitbreiding sociale woningvoorraad (cf. begroting 2024 (zaaknummer 3572922 en raadsbesluit 4409726)	100	
Verbouwing vrouwenopvang (cf. begroting 2024 zaaknummer 3572922)	2.600	
Verlenging energiepakket 2024 - 2025 (cf. bestuursrapportage 2024 zaaknr. 4552645 en cf. energiepakket Breda 2024 zaaknummer 3795690)	63	
Gamehub Breda (cf. begroting 2025 zaaknummer 4788532)	195	
Kosten investering 150kV Tennet hoogsp. Verb. (cf. bestuursrapportage 2024 zaaknr. 4552645)	1.548	
Aankoop Frankenthaler, voorziening duurzame waardevermindering (zaaknummer 4068841 en raadsbesluit 4068921)	218	
Dotatie voorfinanciering VRI's (zaaknummer BBV-2019-2861)		204
Terugstorten kapitaallasten investering 150KV Tennet hoogspanningsverbinding (cf. bestuursrapportage 2024 zaaknummer 3795690)		137
Totaal	**7.064**	**16.637**

Bestemmingsreserve

Naast de algemene reserve zijn de overige reserves zogenaamde bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves maken onderdeel uit van het eigen vermogen. Bestemmingsreserves zijn ingesteld middels een raadsbesluit ten behoeve van specifieke bestemmingen. Bestemmingsreserves zijn in wezen vrij besteedbaar vermogen, omdat de door de gemeenteraad opgelegde beperking ook door de gemeenteraad kan worden opgeheven.

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2024	Resultaat bestemming 2024	Dotaties	Onttrekkingen	Stand 31-12-2025
Exploitatiereserve	14.964	-363	3.964	5.021	13.544
Begrotingsreserve	1.371		147		1.518
Investeringsreserve	14.657	1.269	4.046	578	19.395
Reserve Bodemfonds	3.163		191	212	3.142
Reserve Klimaatfonds	1.425		326	44	1.707
Reserve Investeringen Sportverenigingen	1.079			653	426
Reserve Versnellingsopgave Wonen	5.010				5.010
Reserve Vrouwenopvang	572		2.600	1.600	1.572
Reserve Bovenwijkse Voorzieningen	2.717	511	227	14	3.441
Reserve FIBI		763	11		774
Reserve Toekomstbestendig Wonen	1.000			52	948
Reserve Kapitaalgoederen			2.262		2.262
Totaal bestemmingsreserve	**45.957**	**2.180**	**13.775**	**8.174**	**53.738**

Begrotingsreserve
De begrotingsreserve is in het verleden gevoed uit winstuitkeringen en afkoopsommen en werd aangewend om het wegvallen van jaarlijks grote winstuitkeringen geleidelijk in de begroting op te vangen. De begrotingsreserve wordt vanaf 2016 ingezet voor het oplossen van een dekkingsverschil voor de NS-fietsenstallingen. Het saldo op de begrotingsreserve betreft de beschikbare middelen voor de exploitatie van de NS-fietsenstallingen. De basis voor deze stortingen en onttrekkingen vormen de afspraken die hierover aan de hand van de businesscase met de NS zijn gemaakt voor de periode tot en met 2027. De bijdrage van de gemeente Breda bedraagt in totaal maximaal € 6 miljoen gedurende de gehele looptijd.

Exploitatiereserve
Via de exploitatiereserve worden geoormerkte bedragen, zoals budgetoverhevelingen tijdelijk vastgehouden om in volgende jaren te worden ingezet. Bij de bestuursrapportage wordt aangeven welke bedragen voor overheveling in aanmerking komen. Vooruitlopend op de resultaatbestemming neemt het college hierover een besluit. De definitieve bedragen worden bij de jaarrekening en resultaatbestemming vastgesteld. Conform eerdere besluitvorming zijn in de jaarrekening 2025 de volgende toevoegingen aan en onttrekkingen uit de exploitatiereserve verwerkt:

Bedragen x € 1.000

	Onttrekkingen	Toevoegingen
Resultaatbestemming 2024 (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)		4.099
Vrijval middelen: Oekraïne opvang (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	695	
Vrijval middelen: Flankerend beleid energiearmoede (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	521	
Vrijval middelen: Energietoelage (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	2.000	
Vrijval middelen: Dienstverlening gemeenten aanpak armoede (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	417	
Vrijval middelen: Bijzondere bijstand studenten (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	650	
Vrijval middelen: Realisatie Kunsthal (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	14	
Vrijval middelen: Verbeter Breda: Waardennetwerk bestaanszekerheid (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	10	
Vrijval middelen: Versterking dienstverlening gemeenten (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	155	
Regio West-Brabant (regionale middelen) (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2021 zaaknummer 2053173)	178	
Dichterbij dan je denkt (DU) (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2022 zaaknummer 2811037)	44	
Verbetering luchtkwaliteit op scholen SUVIS (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2022 zaaknummer 3217742)	682	
Geluidsmaatregelen HSL-zuid (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2019 zaaknummer 711882)	62	
Cofinanciering volkshuisvestingsfonds / wijkenergieplannen (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2022 zaaknummer 3217742)	370	
Woonopgave (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	100	
Bijdrage egalisatie verkiezingen (cf. raadsbesluit vaststelling begroting 2024 zaaknummer 357922)		225
Waterschapsverkiezingen septembercirculaire (cf. raadsbesluit vaststelling begroting 2024 zaaknummer 357922)		30
Inzet voor verkiezingen (cf. raadsbesluit vaststelling begroting 2024 zaaknummer 357922)	225	
Verhogen onderhoudsniveau dorpen en wijken (cf. raadsbesluit bestuursrapportage 2022 zaaknummer 2455669)		3.000

Experiment gesloten coffeeshops (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2023 zaaknummer 4359398)	85	
Alleenverdienersproblematiek 2023-2024 (cf. raadsbesluit septembercirculaire gemeentefonds 2024 zaaknummer 4876409)	91	
Spreidingswet (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2024 zaaknummer 5118462)	42	
Natuur bij energieprojecten (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2024 zaaknummer 5118462)	462	
Actieplan Wapens en Jongeren (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2024 zaaknummer 5118462)	30	
Work in Nederland (cf. raadsbesluit decembercirculaire 2024 zaaknummer 5118462)	55	
Beleidsplan armoedeschulden/alleenverdiensproblematiek cf. bestuursrapportage 2025 zaaknummer 5714602)		420
Sociaal ontwikkelbedrijf (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	250	
Landstad de Baronie (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	26	
Breda brengt het samen (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	77	
RES budget energie (cf. raadsbesluit vaststelling jaarstukken 2024 zaaknummer 5498683)	371	
Expl. res. overhev.: SAF-fonds cf beleidsplan armoede&schulden 2025-2029	58	
Expl. res. overhev.: MAM-fonds/TONK	75	
Expl. res. overhev.: Oekraine opvang	455	
Expl. res. overhev.: Regionale middelen maatschappelijke opvang	607	
Expl. res. overhev.: Extra opgave volksgezondheid	30	
Expl. res. overhev.: Ondersteuning lokale cultuur	89	
Expl. res. overhev.: Taal voor volwassen ontheemden Oekraine	20	
Expl. res. overhev.: Invoeringskosten omgevingswet (deel milieubeheer: 122k vd 542k)	7	
Expl. res. overhev.: Invoeringskosten omgevingswet (deel omgevingswet: 400 vd 542k)	155	
Expl. res. overhev.: Geluidsmaatregelen HSL Zuid	33	
Expl. res. overhev.: Integraal huisvestingsfonds	112	
Expl. res. overhev.: Resultaat Rekenkamer	31	
Expl. res. overhev.: Impulsbudget aanjagen innovatie	75	
Expl. res. overhev.: Advieskosten/middelen directie	33	
Expl. res. overhev.: Saasoplossingen res.best.	91	
Implementatie Participatiewet in balans (cf. raadsbesluit meicirculaire 2025 zaaknummer 6045019)		180
Spreidingswet (cf. raadsbesluit meicirculaire 2025 zaaknummer 6045019)		109
Totaal	**9.483**	**8.063**

Bij de jaarstukken en resultaatbestemming 2024 is besloten om € 4,1 miljoen te storten in de exploitatiereserve. Daarnaast is er voor € 4,5 miljoen aan budgetten vrijgevallen op basis van de jaarstukken 2024.

Voor 2025 was voorzien dat in totaal € 11,1 miljoen vanuit de exploitatiereserve zou worden ingezet. Hiervan is € 5,0 miljoen daadwerkelijk besteed. De stand bedraagt € 13,5 miljoen ultimo 2025.

Van het bedrag van € 6,1 miljoen dat niet is uitgegeven in 2025, wordt voorgesteld om € 4,6 miljoen door te schuiven naar 2026 en verdere jaren, conform het overzicht zoals in de financiële stand van zaken is opgenomen. Het resterende bedrag van € 1,5 miljoen valt vrij en wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Daarnaast is reeds € 7,4 miljoen binnen de exploitatiereserve gereserveerd voor specifieke onderwerpen in de periode 2026 tot en met 2029. Deze reserveringen zijn nader gespecificeerd in het bijgevoegde overzicht.

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2025	2026		2027		2028		2029		Totaal
		Af	Bij	Af	Bij	Af	Bij	Af	Bij	
Programma 1										
Aanpak jeugdwerkloosheid crisisdienstverlening	662	-662								
Alleenverdienersproblematiek	100	-50		-50						
Beleidsplan armoedeschulden 2025-2028	420	-160		-140		-120				
Extra opgave volksgezondheid	120	-120								
Regionale middelen West-Brabant	186	-186								
Schuldenafkoopfonds	84	-84								
Implementatie Participatiewet in balans	180	-180								
Spreidingswet	110	-110								
Programma 2										
Verbetering luchtkwaliteit op scholen	483	-483								
Programma 3										
Invoeringskosten omgevingswet	115	-35		-35		-25		-20		
Programma 4										
Experiment gesloten coffeeshops	354	-123		-123		-108				
Integraal huisvestingsfonds	56	-56								
Verhogen onderhoudsniveau dorpen en wijken	3.000	-3.000								
Waterschapsverkiezingen	60		30	-119	30		30		30	60
Programma 5										
SaaS-oplossing	1.513	-1.513								
Totaal	**7.441**	**-6.760**	**30**	**-467**	**30**	**-253**	**30**	**-20**	**30**	**60**

Investeringsreserve

Deze reserve dient ter financiering van kapitaallasten voor investeringen. Bij besluitvorming is het van belang dat bij aanvang van de kredietvotering voor het specifieke project het volledige bedrag van de investering dat gedekt wordt uit de reserve, in de reserve beschikbaar moet zijn. Onttrekking aan de reserve vindt daarmee gedurende de gehele afschrijvingsperiode plaats. Door middel van een raadsbesluit worden middelen in de investeringsreserve gestort voor dekking kapitaallasten van toekomstige investeringen. Daarnaast wordt aan deze reserve rente toegevoegd in verband met de door deze reserve te dekken rentelasten van de meerjarige kapitaallasten.

Conform eerdere besluitvorming zijn in de jaarrekening 2025 de volgende toevoegingen aan en onttrekkingen uit de investeringsreserve verwerkt:

Bedragen x € 1.000

	Onttrekkingen	Toevoegingen
Bespaarde rente 2025		216
Onttrekking kapitaallasten (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)	578	
Storting veiligheid rondom scholen uit bestuursakkoord (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)		1.800
Storting infrastructuur uit bestuursakkoord (cf. raadsbesluit vaststellen begroting 2024 zaaknummer 3572922)		2.000
Onttrekking omkatting investeringsmiddelen naar exploitatie Verbeter Breda Bibliotheek (cf. raadsbesluit 3937536)		30
Totaal	**578**	**4.046**

Na verwerking van bovenstaande mutaties bedraagt de investeringsreserve ultimo 2025 € 19,4 miljoen.

Reserves bodemfonds
Met de reserve Bodemfonds vangen we pieken en dalen in onze uitgaven op. Het gaat hierbij steeds vaker om (woningbouw)opgaves op inbreidingslocaties. Door het industriële verleden van Breda is hierbij vaak sprake van hoge kosten. Het risico bestaat dat we de verantwoordelijkheid niet bij de ontwikkelaar kunnen wegleggen, vooral wanneer landelijke subsidies wegvallen. Bovendien krijgt de gemeente steeds vaker de verantwoordelijkheid voor locaties waar geen specifieke veroorzaker aan te wijzen is. De reserve wordt tot en met 2030 gecontinueerd vanuit de decentralisatie uitkering uit de (mei)circulaire.

Na de reservemutaties in 2025 bedraagt de reserve bodemfonds eind 2025 € 3,1 miljoen.

Reserve klimaatfonds
Deze reserve is bedoeld voor projecten die helpen om de klimaatdoelen van Breda te bereiken. De reserve Klimaatfonds bestaat uit bijdragen vanuit het project Windmolens Hazeldonk. Hieruit ontvangen we sinds 2014 jaarlijks € 247.500, waarvan € 43.500 voor het Grondbedrijf. Jaarlijks wordt het bedrag geïndexeerd. Deze bijdrage ontvangen we in totaal 20 jaar.

De stand van de reserve ultimo 2025 is € 1,7 miljoen.

Reserve investeringen sportverenigingen
In het bestuursakkoord 2022-2026 is er voor de gehele periode een bedrag van € 1,8 miljoen gestort in de reserve investeringen bij sportverenigingen (1/3 regeling). Hierbij doet de gemeente een bijdrage (van 1/3-deel) aan sportverenigingen die investeren in sportvoorzieningen. In 2025 was er nog een bedrag van € 1.078.937 beschikbaar. Hiervan is € 652.763 besteed. Hierdoor resteert er een saldo van € 426.174. Dit wordt in 2026 ingezet. Aanvragen kennen een lange doorlooptijd, waardoor er aanvragen vanuit 2025 pas in 2026 afgerond kunnen worden.

Reserve Versnellingsopgave Wonen
Bij het coalitieakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor de Versnellingsopgave Wonen. Met deze bestemmingsreserve houden we geld beschikbaar voor de Versnellingsopgave Wonen. In 2025 hebben we geen bedrag onttrokken. Dit komt doordat de tijdelijke woningen zijn uitgesteld en de locatiegebonden impulsen later worden uitbetaald dan verwacht.

Begin 2025 was € 5,010 miljoen beschikbaar ten behoeve van de versnellingsopgave.

De begrote onttrekking in 2025 bedroeg € 1,273 miljoen. De werkelijke onttrekking in 2025 bedraagt € 0 miljoen. Dat is € 1,273 miljoen lager dan begroot en heeft voor een groot deel te maken met onderuitnutting van de middelen die beschikbaar waren voor locatiegebonden impulsen. Deze middelen worden naar verwachting in 2026 besteed. Daarnaast is er een vertraging opgetreden bij oplevering tijdelijke woningen waardoor er dit jaar niets onttrokken is.

Reserve vrouwenopvang
Deze reserve is bedoeld voor de noodzakelijke vernieuwing/verbouwing van de vrouwenopvangvoorziening. In het begrotingsproces 2024 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de verbouwing/renovatie van de vrouwenopvang in de jaren 2024, 2025 en 2026. De vernieuwing/verbouwing gaat in fases. Zodra er een nieuwe fase begint, wordt de reserve (deels) onttrokken. In 2024 is er € 2,1 miljoen onttrokken aan de reserve voor de vernieuwing/verbouwing. Daarnaast is er in 2025 middels gemeentelijke bijdragen € 1,9 miljoen aan toegevoegd.

Reserve bovenwijkse voorzieningen
In juli 2020 is door de gemeenteraad naar aanleiding van de vastgestelde Nota bovenwijkse voorzieningen een reserve bovenwijkse voorzieningen ingesteld. Het doel van de reserve is om werkelijk ontvangen bijdragen te bestemmen voor de realisatie van minimaal één van de bovenwijkse voorzieningen uit de nota bovenwijkse voorzieningen. De reserve wordt gevoed door bijdragen bij alle nieuwe bouwplannen een bijdrage te vragen aan de partij die de grondexploitatie voert. De ontvangen exploitatiebijdragen worden in de reserve gestort. De kosten van beheer van de reserve en de bestedingen aan de projecten worden onttrokken aan de reserve.

Per 1 januari 2025 was de stand van de reserve € 2,7 miljoen. In 2025 zijn aan bijdragen € 0.738 miljoen ontvangen en gestort in de reserve. Verder is voor het beheer van de reserve € 0,013 miljoen onttrokken uit de reserve.

Reserve FIBI
De Nota Bovo in de huidige vorm voldoet niet volledig aan de eisen van de omgevingswet die men stelt aan een dergelijke nota. Hierdoor zijn de bijdrage, zoals opgenomen in de Nota Bovo na inwerkingtreding van de Omgevingswet niet meer afdwingbaar, zoals nu wel het geval is. De Nota Bovo dient daarom met de invoering van de Omgevingswet te worden vervangen door een regeling met gelijke strekking, te weten de nota Financiële bijdragen kwaliteitsverbetering fysieke leefomgeving. Hierdoor kan de gemeente ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet bijdrage afdwingen voor investeringen bij ruimtelijke ontwikkelingen. De stand van de reserve per 1-1-2025 was 0. Er was niets ontvangen. In 2025 is er € 0,773 miljoen ontvangen als bijdrage voor de reserve. Er waren nog geen onttrekkingen in 2025.

Reserve toekomstbestendig wonen
De Toekomstbestendig Wonen Regeling is een brede, integrale, regeling met als hoofddoel de bestaande particuliere woningvoorraad in zoveel mogelijk opzichten kwalitatief duurzaam te verbeteren. Er wordt integraal naar woningaanpassingen gekeken om waar mogelijk en gewenst door de eigenaar-bewoner maatregelen op het gebied van energie en levensloopbestendigheid optimaal te combineren. Doordat de regeling breed is opgezet is één aanvraag voor de diverse aanpassingen voldoende. Concreet betekent dit dat de voorgestelde nieuwe Toekomstbestendig Wonen Regeling een raamwerkregeling is die inwoners van Breda de mogelijkheid biedt om via één lening zowel levensloopbestendige als energetische maatregelen te kunnen (laten) uitvoeren. De regeling Toekomstbestendig wonen brengt € 1 miljoen aan kapitaallasten met zich mee. De reserve toekomstbestendig wonen is bedoeld om deze lasten te dekken. In 2021 is € 1 miljoen gedoteerd aan de reserve conform het besluit bestuursrapportage 2021, zaaknummer 1528103.

De stand van de reserve is ultimo 2025 € 0,9 miljoen.

Reserve kapitaalgoederen
Bij de actualisatie kapitaalgoederen heeft de gemeenteraad een reserve kapitaalgoederen ingesteld om groot onderhoud, achterstanden en achterstalligheden weg te werken. Deze aanvullende maatregelen vloeien voort uit de resultaten van de (inhaalslag op de) inspecties. De reserve is ingesteld voor de duur van 7 jaar, de periode waarbinnen de aangekondigde inspecties worden verricht (5 jaar) en de daaruit voortvloeiende maatregelen redelijkerwijs kunnen worden uitgevoerd (2 jaar). De maximale hoogte van de reserve is op € 8 miljoen bepaald. De stand van de reserve is € 2,3 miljoen door de eerste storting in 2025. Er is een eerste kredietvoorstel voor civiele kunstwerken in de gemeenteraad vastgesteld waarin een beroep van € 550.000 wordt gedaan op de reserve. Deze onttrekking moet in 2026 nog worden verwerkt. Er is nog geen zicht op overige onttrekkingen.

VOORZIENINGEN

In 2025 is het verloop van de balanspost voorzieningen als volgt:

Bedragen x €1.000

	Stand 1-1-2022	Stand 1-1-2023	Stand 1-1-2024	Stand 1-1-2025	Bij	Af	Vrijval	Stand 31-12-2025
Centrale personeelsvoorziening	593	835	317	585	1.415	606	311	1.083
Voorziening wet AppA	8.540	6.853	7.006	7.640	1.357	535	0	8.462
Voorziening verlofsparen	0	4.493	4.473	3.582	0	0	514	3.068
Voorziening onderhoud parkeerbedrijf	4.321	4.897	5.555	6.027	879	475	0	6.431

	Stand 1-1-2022	Stand 1-1-2023	Stand 1-1-2024	Stand 1-1-2025	Bij	Af	Vrijval	Stand 31-12-2025
Onderhoud Vastgoedbeheer	19.559	21.391	22.209	22.565	7.918	5.516	0	24.967
Voorziening planmatig onderhoud Vastgoedontwikkeling	4.477	4.375	4.238	4.117	256	-98	0	4.471
Voorziening openbare ruimte onderhoud	5.329	4.643	5.057	3.420	3.486	5.647	0	1.258
Voorziening verkeersregelinstallaties	62	244	0	12	780	731	0	61
Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen	4.150	2.403	6.163	5.082	0	1.007	0	4.075
Voorziening van derden verkregen middelen (44.2)	736	687	533	499	68	0	0	567
Voorziening afvalservice	360	803	839	93	0	0	93	0
Voorziening riolering	3.739	4.017	4.150	2.357	474	0	1.909	922
Voorziening verlies Juzt	820	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening archivering Juzt	0	1.370	1.294	1.265	0	15	0	1.250
Vrz nadelige GREX resultaten	0	0	0	0	3.048	0	0	3.048
Totaal	**52.687**	**57.012**	**61.832**	**57.245**	**19.680**	**14.436**	**2.827**	**59.662**

De post voorzieningen op de balans bestaat uit drie groepen, te weten voorzieningen voor groot onderhoud aan vastgoed en kapitaalgoederen, voorzieningen voor personeel en overige voorzieningen. In 2025 is het verloop van de balanspost voorzieningen als volgt:

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Bij	Af	Balans 31-12-2025
Voorzieningen				
Onderhoudsvoorzieningen	41.223	13.318	13.279	41.262
Personeelsvoorzieningen	11.807	2.771	1.966	12.612
Overige voorzieningen	4.214	3.591	2.017	5.787
Totaal Voorzieningen	**57.245**	**19.680**	**17.262**	**59.662**

Hieronder worden deze 3 groepen nader toegelicht.

Onderhoudsvoorzieningen
Deze onderhoudsvoorzieningen bestaan uit voorzieningen voor groot onderhoud aan de openbare ruimte en gebouwen. Het verloop van de onderhoudsvoorzieningen is in 2025 als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2024	Verminderingen	Aanwendingen	Toevoegingen	Stand 31-12-2025
Voorziening onderhoud Parkeerbedrijf	6.027		475	879	6.431
Voorziening onderhoud Vastgoedbeheer	22.565		5.516	7.918	24.967
Voorziening planmatig onderhoud Vastgoedontwikkeling	4.117		-98	256	4.470
Voorziening openbare ruimte onderhoud	3.420		5.647	3.486	1.258

Voorziening verkeerregelinstallaties	12		731	780	61
Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen	5.082		1.007		4.075
Totaal	**41.223**		**13.279**	**13.318**	**41.263**

Voorziening onderhoud vastgoedbeheer
Deze voorziening heeft als doel om de meerjarige kosten voor planmatig onderhoud van de gemeentelijke vastgoedportefeuille te egaliseren. Hieronder vallen onder andere gebouwen op het gebied van sport, welzijn en cultuur, brede scholen en het centrale busstation, maar ook alle gebouwen die de gemeente voor haar bedrijfsvoering nodig heeft. Daarnaast is in de voorziening de vervanging van de binnensportinventaris en het civiele en cultuurtechnische onderhoud voor de buitensport opgenomen.

De basis voor deze voorziening is het zogenoemde meerjarenonderhoudsplan (mjop). Een mjop geeft inzicht in de technische toestand van het vastgoed en geeft een prognose van de verwachte werkzaamheden en kosten. De mjop's zijn gebaseerd op een gemiddeld onderhoudsniveau van 3 op een schaal van 1 tot 6. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd en accommodaties worden maximaal om de 5 jaar opnieuw geïnspecteerd.

In het boekjaar is conform de begroting € 5,6 miljoen toegevoegd aan de voorziening. Daarnaast is er een extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening gedaan van € 2,3 miljoen om de toereikendheid in de toekomst te kunnen borgen. Op basis van mjop's is voor 2025 een jaarplan opgesteld. Uit de analyse daarvan blijkt dat er € 1,3 miljoen minder is uitgegeven dan gepland. De uitnutting ligt echter hoger ten opzichte van voorgaande jaren. Van dit bedrag is bovendien al € 0,9 miljoen aan onderhoudsopdrachten uitgezet, maar de uitvoering daarvan kon in 2025 niet meer (volledig) plaatsvinden. Slechts 3,5% (€ 0,2 miljoen) van het jaarplan bestaat uit posten die zijn doorgeschoven naar een volgend jaar of waarvan de uitvoering nog niet kon worden gestart.

Voorziening onderhoud Parkeerbedrijf
De voorziening heeft tot doel de meerjarige groot onderhoudskosten van de gebouwen van de afdeling Parkeren te egaliseren. Het gaat hierbij om de parkeergarages en de fietsenstallingen. De basis voor de vorming en het beheer van de voorzieningen voor deze gebouwen zijn de zogenaamde meerjaren onderhoudsplannen, zoals deze in het systeem Planon worden bijgehouden. De MJOP's zijn gebaseerd op het door de gemeenteraad vastgesteld gemiddelde onderhoudsniveau 3 op 6. De onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd en vormen de basis voor de jaarlijkse dotatie aan de voorziening teneinde over voldoende middelen te beschikken voor de uitvoering van het (projectmatig) groot onderhoud. De voorziening is toereikend tot en met 2035.

Voorziening planmatig gebouwen Vastgoedontwikkeling
Deze voorziening is gevormd voor de strategisch aangekochte panden. De hoogte van de dotatie is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplanning. De doorberekening is gemaakt tot 2035. Hierbij wordt uitgegaan van een doorlopende exploitatie, waarbij aanvullend rekening wordt gehouden met inmiddels genomen besluiten voor sloop en/of herontwikkeling, mede gebaseerd op de Vastgoedstrategie Havenkwartier. De inzet van de onderhoudsvoorziening heeft op dit moment voornamelijk betrekking op de panden in het Havenkwartier en Gasthuisvelden. Jaarlijks wordt onderzocht of, afhankelijk van de vastgoedportefeuille op dat moment, aanpassing nodig is. In de meerjarenbegroting vanaf 2025 zijn dotaties aan de voorziening begroot van € 190.943. De verhoging wordt veroorzaakt doordat er in gebied Frankenthaler en Gasthuisvelden in totaal 15 nieuwe objecten zijn aangekocht. Met deze jaarlijkse dotatie is de voorziening volgens de meerjarenonderhoudsplanning tot en met 2035 toereikend om het geplande groot onderhoud uit te kunnen voeren.

In 2025 heeft een incidentele storting plaatsgevonden van € 457.802. Dit bedrag ontvingen we van het Rijksvastgoedbedrijf om achterstallig groot onderhoud aan de Witte Huisjes uit te voeren.

Voorziening onderhoud openbare ruimte
Deze voorziening omvat het groot onderhoud aan de verharding, civieltechnische kunstwerken en waterwegen. De basis hiervoor ligt vast in beleidskaders en beheerplannen die periodiek geactualiseerd worden. Alle gemeentelijke plannen zijn in 2025 en februari 2026 opnieuw door de gemeenteraad vastgesteld. In totaal was de onttrekking in 2025 begroot op € 6,7 miljoen. De realisatie in 2025 bedroeg €5,6 miljoen. Met name waterwegen is achtergebleven in realisatie. Dit vraagt extra aandacht in 2026.

Voorziening verkeerregelinstallaties
Voor het in stand houden van verkeersregelinstallaties (VRI's) is in 2015 besloten tot het instellen van een specifieke onderhoudsvoorziening. Het meerjaren onderhoudsplan VRI's wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van uitgevoerde inspecties en gerealiseerde projecten, afhankelijk van de ouderdom, vervanging, reparatie en noodzaak van de onderdelen van de VRI's in Breda. Bij het jaarlijks opstellen van de planning wordt zo goed als mogelijk aangesloten bij andere infrastructurele projecten en werkzaamheden in het kader van werk met werk maken.

In 2025 is de jaarlijkse dotatie aan de voorziening in de meerjarenbegroting gelijkmatiger verdeeld. Deze keuze is gemaakt, omdat in 2025 en 2026 een tekort op de voorziening voorzien werd. Dit komt onder andere doordat de uitvoeringskosten de afgelopen jaren hoger zijn geworden doordat een hogere indexering is toegepast. Conform het raamcontract mag de leverancier het indexeringspercentage van het CBS gebruiken. Dat lag de afgelopen jaren hoger dan het algemene indexeringspercentage dat de gemeente Breda hanteert. Ook het versneld renoveren van Siemens verkeersregelautomaten (VRA's) draagt bij aan het eerder verwachte tekort op de voorziening.

Breda telt 95 VRI's. Deze VRI's zorgen ervoor dat het verkeer op de drukke kruispunten goed en veilig wordt afgewikkeld. Het belangrijkste onderdeel van een VRI is de verkeersregelautomaat (VRA). Siemens was de fabrikant van al deze 95 VRA's. Zij hebben in 2012 aangegeven dat ze geen nieuwe VRA's meer leveren (afkondiging). Sindsdien is de gemeente bezig om al deze VRA's te vervangen door een ander fabricaat.

In 2025 is daarom een extra dotatie toegevoegd van € 195.500. Dit maakt dat de totale dotatie op € 780.193 komt. De totale uitgaven waren € 731.408. Dit maakt dat op 31/12/2025 de voorziening een eindsaldo heeft van € 60.825.

Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen
Bij de jaarrekening 2021 doteerden we € 3,2 miljoen om de achterstalligheid in 2 jaar te kunnen oplossen. Na een inspectie in 2023 bleek dat er aanvullende achterstalligheid was ontstaan, waarvoor bij de jaarrekening € 5,8 miljoen gedoteerd is aan deze voorziening. In 2025 is € 1,0 miljoen besteed aan achterstalligheid. De resterende € 4,1 miljoen in de voorziening staat geprogrammeerd tot 2027.

Personeelsvoorzieningen
De personeelsvoorzieningen omvatten een voorziening voor nog te verwachten kosten voor voormalig personeel, een voorziening voor de zogenaamde APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) en vanaf 2022 een nieuwe voorziening voor spaarverlof. Het verloop van de personeelsvoorzieningen was in 2025 als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2024	Verminderingen	Aanwendingen	Toevoegingen	Stand 31-12-2025
Centrale personeelsvoorziening	585	311	606	1.415	1.083
Voorziening wet AppA	7.640		535	1.357	8.462
Voorziening verlofsparen	3.582	514			3.068
Totaal	**11.807**	**825**	**1.141**	**2.772**	**12.613**

Centrale personeelsvoorziening
Deze voorziening is gevormd voor de kosten die we nog verwachten voor voormalig onvrijwillig ontslagen personeel (dus niet wegens strafontslag, ouderdomspensioen of arbeidsongeschiktheid). Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de toekomstige verplichtingen. Tot en met eind 2027 is de voorziening voldoende voor het afwikkelen van de bestaande verplichtingen. Omdat de voorziening de komende jaren voldoende toereikend is, viel in 2025 € 0,3 miljoen van de voorziening vrij.

Voorziening Wet APPA
Deze voorziening bevat pensioenreserveringen en wachtgelden van voormalige politieke ambtsdragers (wethouders). De AppA-voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van extern opgestelde berekeningen. In 2025 is € 0,7 miljoen extra gedoteerd. Hierin is het effect van de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp) meegenomen.

Voorziening spaarverlof
Vanwege een aanpassing van de cao is vanaf 2022 het zogenoemde verlofsparen ingevoerd. Met deze regeling kunnen medewerkers diverse soorten verlof in één keer omzetten in spaarverlof. Omdat sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd waarschijnlijk niet gelijk is qua toevoegingen en opnamen, moet hier een voorziening voor worden opgenomen. Jaarlijks wordt een analyse gemaakt van de hoogte van de voorziening, zodat deze toereikend blijft voor het totaal aantal uren spaarverlof. Op basis daarvan is bij het opstellen van de jaarrekening 2025 een vrijval van € 0,5 miljoen verwerkt.

Overige voorzieningen
De groep overige voorzieningen bestaat uit een voorzieningen voor riolering, afvalservice, archivering Juzt en van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel. Het verloop van de overige voorzieningen was in 2025 als volgt:

Bedragen x € 1.000

	Stand 31-12-2024	Verminderingen	Aanwendingen	Toevoegingen	Stand 31-12-2025
Voorziening van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel	499			68	567
Voorziening afvalservice	93	93			
Voorziening riolering	2.357	1.909		474	922
Voorziening archivering Juzt	1.265		15		1.250
Voorziening nadelige Grex resultaten				3.048	3.048
Totaal	**4.214**	**2.002**	**15**	**3.590**	**5.787**

Voorziening riolering
De voorziening riolering is bedoeld voor de egalisatie van de tarieven voor de rioolheffing en het opvangen van financiële tegenvallers. De tarieven voor de rioolheffing voor 2025 zijn op basis van het bestuursakkoord 2022-2026 met 2% gestegen ten opzichte van 2024. In 2025 was een onttrekking uit de voorziening begroot van € 1,9 miljoen. Dat komt doordat de rioolheffing niet meer dekkend is voor de kosten. Het jaarresultaat gaf met deze onttrekking erbij een positief saldo van € 0,5 miljoen. Dit bedrag is gedoteerd aan de voorziening. Hierdoor is per saldo een onttrekking van € 1,4 miljoen gedaan.

Voorziening afvalservice
Jaarlijkse indexatie van 2% plus areaaluitbreiding is niet langer voldoende om de jaarlijkse exploitatielasten te financieren. In 2025 is het restant vanuit de voorziening onttrokken (€ 0,1 miljoen) waardoor de voorziening nu leeg is.

Voorziening archivering Juzt
Bij de afwikkeling van de liquidatie van Juzt is afgesproken, dat de gemeente Breda de bewaarderstaken voor de verplichtingen rondom het bewaren van de verschillende soorten dossiers (cliëntendossiers, personeelsdossiers, financiële dossiers en bestuursarchief) van Juzt voor de komende 20 jaar overneemt en uitvoert. Om dit uit te kunnen voeren, ontving de gemeente Breda middelen voor een bedrag van € 1,4 miljoen.

Voorziening van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel
Deze voorziening is, ingevolge het BBV, bestemd voor van derden (niet zijnde andere overheidsinstellingen) verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden en die beschikbaar zijn voor het volgende begrotingsjaar. Onder deze voorziening zijn middelen toegevoegd voor van derden ontvangen afkoopsommen ten behoeve van parkeervoorzieningen, van derden ontvangen bijdragen voor aanleg van een levensbos, een bijdrage voor het project wind A16, een bijdrage voor social return en een bijdrage voor een fundamenteel natuurproject.

In deze voorziening wordt 47% van de ontvangen donaties voor het Levensbos bewaard ten behoeve van het jaarlijks onderhoud aan het Levensbos. Is 2025 is de voorziening met € 25.500 toegenomen.

Voorziening nadelige GREX resultaten
Voorziening in verband met verwachte negatieve resultaten op grondexploitaties.

Toelichting vaste schulden en vlottende passiva

VASTE SCHULDEN

Onder de vaste schulden worden de schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer opgenomen.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	334.439	311.687
Waarborgsommen	474	5.529
Totaal Vaste schulden	**334.914**	**317.215**

De vaste schulden zijn als volgt verder te specificeren:

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
Leningen ten behoeven van de eigen financiering	300.524	279.390
Leningen ten behoeve van woningbouw	33.915	32.297
Totaal Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	**334.439**	**311.687**
Waarborgsommen	474	5.529
Totaal Waarborgsommen	**474**	**5.529**
Totaal Vaste schulden	**334.914**	**317.215**

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen
De totale langlopende schuldportefeuille bestaat uit 2 deelportefeuilles. De portefeuille langlopende leningen die voor gemeentelijke investeringen zijn aangetrokken en een deelportefeuille van leningen die zijn doorgeleend aan de woningbouwcorporaties. Deze lening portefeuilles zijn respectievelijk € 279,4 miljoen en € 32,3 miljoen groot.

De vaste schuld waarmee gemeentelijke activa (zowel materiële als financiële activa) zijn gefinancierd is in 2025 met € 22,8 miljoen afgenomen. Er zijn in 2025 geen nieuwe leningen opgenomen. De afname van € 22,8 miljoen is volledig toe te schrijven aan aflossingen op de lening portefeuille. De totale langlopende schuld is grotendeels in handen van de BNG Bank (€ 159,4 miljoen, 51%) en de Nederlandse Waterschap Bank (€ 149,3 miljoen, 48%). De overige schuld is in handen van de Triodos Bank (€ 3,0 miljoen, 1%). De gemiddelde rente van de totale schuldportefeuille bedraagt 2,26% (2024: 2,01%, 2023: 1,95%, 2022: 1,89%, 2021: 1,96%, 2020: 2,06%, 2019: 2,12%). De rentelast van de vaste schuld bedraagt € 7,1 miljoen en is daarmee € 0,1 miljoen lager dan in 2024.

Een nadere toelichting op de schuldpositie en financieringsactiviteiten wordt gegeven in de paragraaf financiering.

Waarborgsommen
De post waarborgsommen bestaat uit ingehouden koopsommen op aangekochte percelen waarvan de feitelijke levering nog moet plaatsvinden, waarborgsommen op huurpanden en onderhoudsgelden voor begraafplaatsen.

KORTLOPENDE SCHULDEN

Onder de kortlopende schulden zijn de betalingsverplichtingen opgenomen die de gemeente binnen één jaar moet voldoen. In de balans staan onder deze posten de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, namelijk de kasgeldleningen, de creditbanksaldi en de overige schulden. De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	1.922	2.072
Overige schulden	19.681	7.669
Totaal Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**21.603**	**9.741**

Overige kasgeldleningen en banksaldi
De omvang van de kasgeldleningen en de banksaldi per ultimo van het jaar varieert elk jaar en is mede afhankelijk van het uitgevoerde cashmanagement en de omvang van de benodigde liquiditeiten rondom de jaarwisseling. Een nadere toelichting op de schuldpositie en de financieringsactiviteiten inclusief cashmanagement wordt gegeven in de paragraaf financiering.

Het saldo van de banksaldi van € 2,1 miljoen ultimo 2025 betreft het saldo van alle rekening-courant rekeningen BNG tezamen.

Overige schulden
De overige schulden met een korte looptijd bestaan voor het grootste deel uit de schulden aan leveranciers voor € 7,7 miljoen (2024: € 18,9 miljoen).

Verder is onder deze post schulden aan andere publiekrechtelijke lichamen voor € 1,4 miljoen (2024: € 2,9 miljoen) opgenomen, crediteuren eliminatie/correctie ten behoeve van Pepperflow € -1,3 miljoen (2024: € -2,5 miljoen), facturen ten behoeve van 2025 € 0,5 miljoen (2024: € -1,0 miljoen).

OVERLOPENDE PASSIVA

De overlopende passiva zijn vooruitontvangen bedragen of nog te betalen lasten waarvan de afwikkeling in het komende boekjaar plaatsvindt. De overlopende activa worden als volgt gespecificeerd.

Bedragen x €1.000

	Balans 31-12-2024	Balans 31-12-2025
Overlopende passiva		
Verplichtingen	74.800	70.714
Voorschotten van Europese overheidslichamen	60	35
Voorschotten van het Rijk	167.604	206.307
Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	2.263	3.324
Overige vooruitontvangen bedragen	3.432	3.515
Totaal Overlopende passiva	**248.158**	**283.895**

De verplichtingen bestaan onder meer uit af te wikkelen leveringen en diensten voor € 15,0 miljoen (2024: € 16,2 miljoen), nog te betalen rente voor € 4,6 miljoen (2024: € 4,6 miljoen), nog uit te betalen subsidies voor € 7,2 miljoen (2024: € 6,7 miljoen), nog af te dragen belastingen en sociale lasten voor € 18,4 miljoen (2024: € 16,2 miljoen), verplichtingen Kredietbank voor € 1,6 miljoen (2024: € 1,5 miljoen) en ontvangen waarborgsommen bij verkochte percelen voor € 0,9 miljoen (2024: € 1,1 miljoen).

De voorschotten van Europese overheidslichamen, van het Rijk en van overige Nederlandse overheidslichamen zijn in onderstaand verloopoverzicht gespecificeerd per regeling weergegeven.

Onder de post overige vooruitontvangen bedragen staan onder meer de nog te verhalen kosten voor de faciliterende grondprojecten voor € 1,8 miljoen (2024: € 1,9 miljoen).

Voorschotten van overheidslichamen

Dit betreffen ontvangen subsidiegelden met een specifiek bestedingsdoel, waarvoor in de jaren na het verslagjaar de prestaties worden geleverd en de kosten worden gemaakt. De voorschotten worden uitgesplitst naar voorschotten van Europese overheidslichamen, van het Rijk en van overige Nederlandse overheidslichamen. Deze worden in onderstaand verloopoverzicht gespecificeerd per regeling weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Balans	Balans 31-12-2024	Bij	Af	Balans 31-12-2025
Voorschotten van Europese overheidslichamen				
AHA - Budapest (EUI)	60		25	35
Totaal Voorschotten van Europese overheidslichamen	**60**		**25**	**35**
Voorschotten van het Rijk				
Subsidie DUMAVA	404		136	268
SPUK IZA (H35)	1.376	855		2.231
Subsidie BMIP	205		209	-4
SPUK C209 Huisvesting aandachtsgroepen	1.286	2.982		4.268
SPUK E84 Verkeersveiligheidsmaatr.2022-2023	449		107	342
SPUK C68B Tussenvoorz. 1 statushouders Baronie	1.626			1.626
SPUK C31 tijdelijke woningen	48			48
SPUK Aanpak energiearmoede BZK C55	359		359	
SPUK E120 Verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030		1.427		1.427
Subsidie Woningbouwimpuls	8.213		128	8.085
SPUK Volkshuisvestingsfonds C47	20.779		931	19.848
SPUK MEOZ	639		639	

Impulsgelden De Baronie	1.644			1.644
Voortijdigschoolverlaten 2020-2024 (reg aanp)	95	1.478		1.573
SPUK Jongerencultuur	286		170	116
RMC middelen	524	231	325	430
SPUK Verst. lokale aanpak radicalisering A14b	29	61		90
Subsidie OCW-Educatie SISA	376	391		767
Extra RMC regeling (corona)	2	7		9
SPUK M6 Doorstroomlocatie statushouders		568		568
TOZO	1.042		179	863
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekrainers	477		282	195
Expertisecentra jeugdhulp (medeoverh) H14B	11		11	
Rijksmonument Wolfslaar	26	14		40
Subsidie SIM	30			30
Spuk SLA	5		5	
RMC (nieuwe regeling 2021-2024)	186	213		399
SPUK C32 SUVIS-regeling	1.148		951	197
Nat. Programma Onderwijs	302	62		364
Subsidie Onderhoud verkeerregelinstallaties	17		4	13
Preventie met gezag	2.616		63	2.553
Lokaal Preventie akkoord (H12)	80		80	
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	415		415	
Regeling BBZ 2004 75% (SISA)	272	59		331
SPUK E20 Verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	352		346	6
SPUK 210B Flexwoningen	365			365
SPUK circulaire ambachtscentra	4		4	
SPUK Sport	1.728	1.694		3.422
Flexwoningen 4 locaties in Breda C85	6.000		2.304	3.696
SPUK Bodem 2021 - PFAS en Lood tm 2024 E58	595		12	583
Subsidie Onderwijskansenbeleid (OAB) 2019-2022	586	918		1.504
SPUK IJZ	11		11	
SPUK Wi	4.553	1.251		5.804
H30 SPUK Breed	797	332		1.129
SPUK Uitvoering klimaat- & energiebeleid CDOKE K28	3.471	1.384		4.855
Energiefixers (aanvulling Energiearmoede 2023) C55	2.408		475	1.933
SPUK NPLW (Nat. Prog. Lokal Warmtetransitie'23 C95	429		44	385
SPUK Bodem 2023 - historische spoedopgaven E97	480			480
SPUK Bodem 2023 - deel 2 PFAS en Lood E97 tm 2026	470			470
SPUK Lokale Aanpak Isolatie C94 tm 2026	9.074	2.984		12.058
SPUK Volkshuisvestingsfonds II - 2024 ev. C109	15.358		778	14.580
Tijdelijke regeling specifieke uitk. gebiedsbudget	23.729		43	23.686
SPUK Kansrijke Wijk Breda (Verbeter Breda) C100	3.866	1.222		5.088
SPUK SLA2 (Laadplein) 2024-2027 E53	99		93	6
Startbouwimpuls	35			35
SPUK E104 woningbouw op korte termijn door bovenpl	17.293			17.293
Huisvesting Grote Gezinnen Vergunninghouders	35		35	
SPUK C10 Verbetering digitale dienstverlening	-27	27		
D22 SPUK Voorschoolse educatie ontheemde peuters	54		54	

SPUK Bibliotheek Breda-Noord D23 ('24-'25)	439		131	308
E110 Mobiliteitspak tbv woningb 't-Zoet CrossMark	22.237	23.648		45.885
SPUK Bodem - historische spoedopg'24 sanering E113	308	269		577
F51 SPUK MKB West-Brabant vernieuwt	128		128	
SPUK SEB-24: Emissieloos bouwen VGO	86		60	26
J4 SPUK Regio Deal Regio West-Brabant	7.612	5.056		12.668
H39 Domein-overstijgend samenwerken		81		81
J18 SPUK		385		385
SPUK J6B uitbreiding woonwagenlocaties		232		232
SPUK J6B woningbouwversnelling Prinsenbeek		180		180
SPUK M30 Spreidingswet II		266		266
H21 SPUK versterking cliëntondersteuning	25		25	
ZC Weerbare stad	37		37	
Totaal Voorschotten van het Rijk	**167.604**	**48.277**	**9.574**	**206.307**
Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen				
Subsidie BMIP	99		99	
Bekostiging 1e opvang ontheemde Oekraine VR (M29B)	30			30
Subsidie Zoet/zuur/zout/bitter-soc. weerbaarheid	79		79	
SFR Breda-Tilburg	893		893	
EVZ Oude Rijsbergsebaan	64		64	
Verspreidingsonderzoek kamsalamander		15		15
Subsidie Onderhoud verkeerregelinstallaties	32		6	26
Educatieve maatregelen	87	245		332
Bomenfonds	85	13		98
Woondeal SRBT	93	21		114
Lange Bunder-Kannunikstraat	18		18	
FP Woestenbergseweg		125		125
Landgoederen zone Haagse Beemden	102			102
Ruimte voor ruimte kavels	168		50	118
Inr. Lage Vuchtpolder fase 2	162	79		241
Kleine oogst Baronie	313			313
Brabantse Go!	38		38	
J117 PvA Soortenmanagement Breda 2023-2030		587		587
C132 Overheidsbrede dienstverlening		72		72
PRT-versterkingsmiddelen		223		223
Subsidie Smart Energy Grid		50		50
Kloosterkazerne 1993		25		25
Renovatie Vrouwenopvang		822		822
Regio Deal Talententennetwerk		31		31
Totaal Voorschotten van overige Nederlandse overheidslichamen	**2.263**	**2.308**	**1.247**	**3.324**

De balanspositie van de van overheidsinstellingen vooruitontvangen bijdragen van 2025 (€ 197,7 miljoen) ten opzichte van 2024 (€ 169,9 miljoen) is afgenomen met € 27,8 miljoen. Hieronder worden de vooruitontvangen bijdragen groter dan € 0,1 miljoen per balansdatum nader toegelicht.

- **Subsidie DUMAVA (€ 268.038)**
  Vanuit Rijksdienst voor Ondernemend Nederland zijn diverse aanvragen inzake de subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA) toegekend. Gezien nog niet alle werkzaamheden zijn verricht, staat nog een gedeelte op de balans.

- **SPUK IZA H35 (€ 2.230.731)**
  Vanuit het Rijk ontvangen we gelden in verband met het Integraal Zorg Akkoord. Deze middelen ontvangen we als gemeente, maar zijn bestemd voor de regio (16 gemeenten). Zowel in 2025 als 2026 is het beschikbare bedrag niet volledig benut. Het balansbedrag storten we op een later moment terug naar het Rijk.
- **SPUK C209 Huisvesting aandachtsgroepen (€ 4.267.871)**
  Deze specifieke uitkering is bedoeld voor onder andere studentenhuisvesting, woonwagenstandplaatsen en een woonzorgproject voor dakloze jongeren.
- **SPUK E84 Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 (€ 341.763)**
  Projecten zijn nog niet afgerond, waardoor nog niet de gehele subsidie is uitgenut. De verwachting is dat in 2026 de eindverklaring wordt opgemaakt.
- **SPUK C68B Tussenvoorziening 1 statushouders Baronie (€ 1.625.583)**
  Deze specifieke uitkering is verstrekt om een tussenvoorziening voor de huisvesting van statushouders te kunnen realiseren in De Baronie. Einddatum van de uitkering is 31-03-2025. De ontvangen middelen worden gebruikt voor haalbaarheidsonderzoeken naar een geschikte locatie en het realiseren en exploiteren van de voorziening. Dit is helaas niet gelukt, waardoor we dit bedrag terugbetalen.
- **SPUK E120 Verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030 (€ 1.426.694)**
  Projecten starten in 2026, waardoor de uitnutting van de subsidie ook vanaf dat jaar start. Regeling loopt tot 2030.
- **Subsidie Woningbouwimpuls (€ 8.085.305)**
  Met de Woningbouwimpuls worden gemeenten beter in staat gesteld om een bijdrage te leveren aan het inlopen van het woningtekort en het meerjarig hoog houden van de bouwproductie. Zo wordt, meer specifiek, een belangrijke bijdrage geleverd aan het versnellen van de woningbouw, de beschikbaarheid van voldoende betaalbare woningen voor starters en mensen met een middeninkomen (inclusief bijdragen aan de infrastructurele ontsluiting die daarvoor nodig is), het uitvoeren van het beleid waarmee de stikstofuitspraak wordt geadresseerd op het gebied van de woningbouw en het zorgdragen voor een kwalitatief goede leefomgeving.
- **SPUK C47 Volkshuisvestingsfonds (€ 19.848.259)**
  In verschillende gebieden in Nederland staat de leefbaarheid onder druk. Daarom riep het kabinet het Volkshuisvestingsfonds in het leven. Gemeenten en regio's kunnen met geld uit dit fonds investeren in leefbaarheid en verduurzaming van de woningvoorraad in de meest kwetsbare gebieden. In 2021 ontving de gemeente Breda € 26,2 miljoen uit dit fonds. De specifieke uitkering eindigt in 2031.
- **Impulsgelden De Baronie (€ 1.643.746)**
  Deze regeling is bedoeld voor projecten die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen van de werkregio Baronie. Breda heeft voor 2026 3 projecten gepland staan van deze middelen.
- **Voortijdigschoolverlaten 2020-2024 (regeling aangepast) (€ 1.573.045)**
  Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van de regionale aanpak om voortijdig schoolverlaten terug te dringen, waaronder coördinatie, begeleiding en ondersteunende maatregelen binnen de VSV-regio.
- **SPUK Jongerencultuur (€ 115.743)**
  Nog niet opgemaakte middelen voor SPUK Jongerencultuur. Deze mogen t/m eind 2026 worden uitgegeven.
- **RMC middelen (€ 429.625)**
  De RMC middelen zijn bedoeld voor het begeleiden van jongeren richting een opleiding of een leerwerktraject. De RMC-wet geeft de ruimte aan de gemeenten om jonge voortijdig schoolverlaters te begeleiden. Met deze middelen wordt voortijdig schoolverlaten voorkomen door bij exitgesprekken aanwezig te zijn en vanaf het moment dat de student de school verlaat de jongere meteen in begeleiding te nemen.
- **Subsidie OCW-Educatie (€ 767.515)**
  Betreffen SPUK middelen die niet zijn uitgegeven en waarvan wordt onderzocht of we deze in latere jaren extra kunnen inzetten.

- **SPUK M6 Doorstroomlocatie statushouders (€ 568.345)**
  Vanuit het Rijk is een SPUK-bijdrage toegekend voor de huisvesting van vergunninghouders op een doorstroomlocatie. De hoogte van deze bijdrage is afhankelijk van het aantal opgevangen vergunninghouders. Voor de jaren 2024 en 2025 is echter een te hoog voorschot aangevraagd, waardoor een deel van het bedrag moet worden terugbetaald.
- **TOZO (€ 862.886)**
  Betreft de te verwachte aflossing kapitaalverstrekking TOZO-regeling in komende jaren. Ondernemers hoeven pas vanaf 1 januari 2022 te gaan aflossen. De looptijd tot terugbetaling is 5 jaar.
- **Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïners (€ 195.422)**
  In de gemeentelijke opvanglocatie De Koepel zijn zelfstandige kookvoorzieningen gerealiseerd. Voor deze transitiekosten is een vergoeding vanuit het Rijk ontvangen. Het resterende bedrag dient te worden terugbetaald.
- **RMC (nieuwe regeling 2021-2024) (€ 398.837)**
  De RMC middelen zijn bedoeld voor het begeleiden van jongeren richting een opleiding of een leerwerktraject. De RMC-wet geeft de ruimte aan de gemeenten om jonge voortijdig schoolverlaters te begeleiden. Met deze middelen wordt voortijdig schoolverlaten voorkomen door bij exitgesprekken aanwezig te zijn en vanaf het moment dat de student de school verlaat de jongere meteen in begeleiding te nemen.
- **SPUK C32 SUVIS-regeling (€ 196.717)**
  Deze specifieke uitkering is bestemd voor de verbetering van het binnenklimaat en ventilatie op scholen. In 2021 zijn vergoedingsaanvragen bij de Rijksdienst voor ondernemend Nederland via de gemeente Breda voor de onderwijshuisvestingscoöperaties BreedSaam, Building Breda én Curio ingediend.
- **Nationaal programma onderwijs (€ 363.906)**
  Dit betreft SPUK middelen die niet zijn uitgegeven en waarvan wordt onderzocht of we deze in latere jaren extra kunnen inzetten.
- **Preventie met gezag (€ 2.552.940)**
  Dit betreft een restant van de jaarschijven 2022-2025. Het project loopt nog door tot 1 juni 2026.
- **Regeling BBZ 2004 75% (€ 331.213)**
- Dit betreft 100% vergoeding van het Rijk voor verstrekt bedrijfskapitaal vanaf 1 januari 2020. Vervolgens wordt in jaarlijkse stappen (van achtereenvolgens 20%-20%-15%-10%-10%) 75% van dit bedrag teruggevorderd.
- **SPUK 210B flexwoningen (€ 365.003)**
  Dit betreft een meerjarige regeling voor de versnelling van de voorfase van de bouw van flexwoningen in Breda.
- **SPUK Sport (€ 3.422.407)**
  Sinds 1 januari 2019 is voor investeringen in sport geen btw-aftrek meer mogelijk. Via de regeling Specifieke uitkering stimulering sport kan dit verlies deels worden gecompenseerd. Voor de jaren 2024 en 2025 is echter door het Rijk een te hoog voorschot toegekend. Daarom moet voor deze jaren samen een bedrag van € 3.408,82 worden terugbetaald.
- **SPUK C85 Flexwoningen 4 locaties in Breda (€ 3.696.000)**
  Deze specifieke uitkering is bedoeld voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. Hiervoor zijn 2 projecten onderhanden, namelijk Flexwoningen Frankenthalerstraat en Donkerstraat.
- **SPUK E58 Bodem PFAS en Lood t/m 2024 (€ 583.029)**
  De SPUK betreft het in staat te stellen om in de periode tot en oktober 2027 een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden en nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop te reageren met een passende aanpak voor PFAS en Lood. Deze gaan in 2026 van start.
- **Subsidie onderwijskansenbeleid (OAB) 2019-2022 (€ 1.503.988)**
  Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid heeft tot doel onderwijsachterstanden, waaronder taalachterstanden, van kinderen vroegtijdig te signaleren en te bestrijden.

- **SPUK Wi (€ 5.803.936)**
  Betreft bedrag 'Reserveringsregeling Wet inburgering'. Deze regeling stelt gemeenten in staat niet-bestede middelen uit de Specifieke Uitkering (SPUK) inburgeringsvoorzieningen door te schuiven naar het volgende jaar. Voor 2024-2026 mag tot 100% van de huidige uitkering en 50% van het voorgaande jaar worden gereserveerd om terugvordering te voorkomen. Gemeenten krijgen hiermee flexibiliteit om budget voor inburgering (onder andere leertrajecten en begeleiding) over kalenderjaren heen te gebruiken.
- **SPUK H30 Breed (€ 1.128.897)**
  Het betreft de SPUK-uitkering Breed (GALA). Het openstaande bedrag betreft niet-benutte SPUK-middelen. Deze middelen moeten worden terugbetaald en/of (deels) worden meegenomen naar het volgende boekjaar voor verdere inzet. Terugbetaling vindt plaats na einde looptijd SPUK (2027).
- **SPUK H30 Breed (€ 1.128.897)**
  Betreft: SPUK-uitkering Breed (GALA). Het openstaande bedrag betreft niet-benutte SPUK-middelen. Deze middelen moeten worden terugbetaald en/of (deels) worden meegenomen naar het volgende boekjaar voor verdere inzet. Terugbetaling vindt plaats na einde looptijd SPUK (2027).
- **SPUK K28 Uitvoering klimaat- & energiebeleid CDOKE (€ 4.855.118)**
  Het betreft de capaciteit decentrale overheden klimaat en energie. Dit betreft een bijdrage aan capaciteitsuitbreiding ten behoeve van de klimaattransitie. Het resterende bedrag heeft voor het SPUK deel een doorloop tot eind 2027.
- **SPUK C55 Energiefixers (aanvulling Energiearmoede 2023) (€ 1.933.364)**
  De SPUK energiearmoede loopt tot eind 2027. De resterende middelen kunnen ingezet worden om huishoudens te ondersteunen in een kwetsbare positie vanwege de gestegen energielasten.
- **SPUK C95 NPLW (Nat. Prog. Lokale Warmtetransitie) 2023 (€ 384.954)**
  De SPUK middelen NPLW worden doorgezet aan de RES-regio en heeft tot doel om regionaal samen te werken aan het uitvoeren van de warmtetransitie, waaronder de transitievisies warmte en het maken en uitvoeren van uitvoeringsplannen. Jaarlijks verantwoorden zij welke kosten ze hebben gemaakt. Tot eind 2026 zijn deze activiteiten subsidiabel onder de SPUK voorwaarden.
- **SPUK E97 Bodem 2023 - historische spoedopgaven (€ 480.000)**
  Deze SPUK betreft het saneren van de bodem van spoedlocatie Fokkema. Deze wordt in 2026 uitgevoerd.
- **SPUK E97 Bodem 2023 - deel 2 PFAS en Lood t/m 2026 (€ 469.799)**
  Het doel van deze regeling is om door middel van het verstrekken van specifieke uitkeringen bevoegde gezagen in staat te stellen een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden en nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop te reageren met een passende aanpak.
- **SPUK C94 Lokale Aanpak Isolatie t/m 2026 (€ 12.058.238)**
  Deze SPUK is bedoeld voor het uitvoeren van een isolatieprogramma dat gericht is op het nemen van energiebesparende isolatiemaatregelen eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen in slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en slecht geïsoleerde woningen van leden van een gemengde vereniging. Dit met een focus op woningen die bewoond zijn door huishoudens in energiearmoede of een risico daarop. De regeling loopt door tot eind 2028.
- **SPUK C109 Volkshuisvestingsfonds II 2024 ev. (€ 14.580.261)**
  Deze regeling loopt door tot 2035.
- **Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget (€ 23.686.350)**
  Deze ministeriële regeling heeft tot doel om gemeenten en openbare lichamen in staat te stellen gebiedsmaatregelen te realiseren, zodat op de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden. Door de financiële bijdrage van het Rijk kunnen gebiedsmaatregelen worden gerealiseerd. Het betreft een tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget met als doel om gemeenten en openbare lichamen in staat te stellen gebiedsmaatregelen te realiseren, zodat op de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden. Door de financiële bijdrage van het Rijk kunnen gebiedsmaatregelen worden gerealiseerd.
- **SPUK C100 Kansrijke Wijk Breda (Verbeter Breda) (€ 5.088.077)**
  De SPUK Kansrijke Wijk Breda (Verbeter Breda) C100 betreft een specifieke uitkering van het Rijk ter ondersteuning van integrale gebiedsgerichte maatregelen die bijdragen aan het vergroten van leefbaarheid, veiligheid en kansen in kwetsbare wijken van Breda.

- **SPUK E104 woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur (€ 17.292.676)**
  Betreft SPUK van het Rijk voor de bouw van parkeerplaatsen in de gebiedsontwikkeling Centrum-Oost. Uitgaven op deze regeling verwachten we vanaf 2027.
- **SPUK D23 Bibliotheek Breda-Noord ('24-'25) (€ 308.432)**
  De middelen worden ingezet ter ondersteuning van lokale bibliotheekvoorzieningen.
- **SPUK E110 Mobiliteitspak t.b.v. woningbouw 't Zoet CrossMark (€ 45.885.068)**
  Betreft een wijziging in de beschikking, want eind 2025 maakte het kabinet bekend dat Breda opnieuw een grote bijdrage ontvangt voor de ontwikkeling van ’t Zoet. Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw met als doel om gemeenten en openbare lichamen in staat te stellen gebiedsmaatregelen te realiseren, zodat op de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden. Door de financiële bijdrage van het Rijk kunnen gebiedsmaatregelen worden gerealiseerd.
- **SPUK E113 Bodem-historische spoedopg'24 sanering (€ 576.613)**
  De SPUK betreft het in staat te stellen om in de periode tot en met 2030 een aantal taken op het gebied van bodemsanering goed af te ronden en nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop te reageren met een passende aanpak voor PFAS en Lood. Deze gaan in 2026 van start.
- **SPUK J4 Regio Deal Regio West-Brabant (€ 12.668.083)**
  In de Regio Deals werken Rijk en Regio samen aan een betere woon-, werk- en leefomgeving voor bewoners en ondernemers in de regio. De Regio draagt zorg voor de uitvoering en bepaalt waar(voor) de bijdragen van Rijk en de regionale publieke partners worden ingezet. Breda vervult in deze regeling de rol van regiokassier. De regeling loopt tot 31-12-2028.
- **SPUK J18 Nationaal programma lokale warmtetransitie (€ 385.217)**
  Dit betreft een regeling om de isolatieopgave binnen het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie verder vorm te geven en loopt tot eind 2028.
- **SPUK J6B uitbreiding woonwagenlocaties (€ 231.570)**
  Deze specifieke uitkering is bedoeld voor de bijdrage voor het onderzoek voor de uitbreiding van de woonwagenlocaties.
- **SPUK J6B woningbouwversnelling Prinsenbeek (€ 179.555)**
  Deze specifieke uitkering is bedoeld voor de versnelling van de woningbouw in Prinsenbeek.
- **SPUK M30 Spreidingswet II (€ 266.000)**
  In het kader van het realiseren van opvangplaatsen van bijzondere aard is eind 2025 een SPUK-regeling vanuit het Rijk toegekend. De uitgaven zijn echter nog niet volledig gedaan.
- **Educatieve maatregelen (€ 332.232)**
  Maatregelen worden in 2026 toegepast. Het bedrag wordt geheel uitgegeven in 2026.
- **Woondeal SRBT (€ 113.953)**
  Betreft provinciale middelen Woondeal. Loopt tot en met eind 2026.
- **FP Woestenbergseweg (€ 124.999)**
  Ontvangen subsidie voor het realiseren van Faunapassage Woestenbergseweg.
- **Landgoederen zone Haagse Beemden (€ 102.322)**
  Project Landgoederenzone Haagse Beemden wordt komend jaar uitgevoerd onder andere vanuit het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB).
- **Ruimte voor ruimte kavels (€ 117.798)**
  Project Landgoederenzone Haagse Beemden wordt komend jaar uitgevoerd onder andere vanuit de Ruimte-voor-ruimte middelen.
- **Inrichting Lage Vuchtpolder fase 2 (€ 240.756)**
  Provinciale subsidie voor het optimaal inrichten van weidevogelgebied door het treffen van specifieke maatregelen, zoals het aanleggen van een waterwindmolen. Dit loopt tot 1 juni 2030.
- **Kleine oogst De Baronie (€ 312.759)**
  De regeling Kleine Oogst Baronie ondersteunt kleinschalige projecten die bijdragen aan klimaatbestendigheid van bedrijventerreinen binnen de werkregio de Baronie.
- **SPUK J117 Plan van aanpak Soortenmanagement Breda 2023-2030 (€ 587.336)**
  Het opstellen en daarna monitoren van een Soortenmanagement Plan. Deze SPUK wordt de komende jaren ingezet voor monitoringsactiviteiten.

- **PRT-versterkingsmiddelen (€ 223.164)**
  Vanuit de provincie is een bijdrage verstrekt voor het project PRT (Provinciale Regietafel)-versterkingsmiddelen. Deze middelen zijn bedoeld om de realisatie van opvangplekken in de regio te bevorderen en voor de (ambtelijke) ondersteuning van de RRT's (Regionale Regietafels). Het resterende bedrag wordt in 2026 besteed.
- **Renovatie Vrouwenopvang (€ 821.523)**
  Dit betreffen bijdragen ontvangen van verschillende gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling GIA. Deze bijdragen zijn voor de financiering van de verbouwingskosten 2026 vrouwenopvang.

Toelichting niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht de gemeente om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover die verplichtingen financiële consequenties hebben voor de toekomstige jaren en deze niet zijn opgenomen in een balanspost.

Bedragen x € 1.000

Borgstellingen of garantstellingen aan natuurlijke- en rechtspersonen	Oorspronkelijke hoofdsom	31-12-2024	31-12-2025
Waarborgfonds sociale woningbouw	747.725	671.589	722.973
Gegarandeerde geldleningen voor het verkrijgen/ verbeteren van woningen	493	107	155
Overige gegarandeerde leningen	110.424	86.634	82.898
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke- en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	**858.642**	**758.330**	**806.026**

Met ingang van 2017 wordt in de jaarrekening de achtervang positie bij het WSW voor de helft opgenomen van het totale bedrag waarvoor de gemeente Breda en het Rijk gezamenlijk borg staan. De omvang van deze leningen waarvoor de gemeente Breda borg staat, is in 2025 met € 51 miljoen toegenomen tot € 723 miljoen. De leningen die de gemeente rechtstreeks heeft verstrekt aan de woningbouwcorporaties zijn in de balans verantwoord en vallen ook onder borgstelling van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

De post overige borgstellingen op leningen betreffen de leningen waarvoor de gemeente direct borg staat via een apart borgstellingsbesluit. Deze post is tot 2025 beperkt in omvang. Dit komt mede door landelijk opererende waarborgfondsen die op specifieke beleidsterreinenborgstellingen verlenen en daarmee een goed alternatief zijn voor directe gemeentegaranties. Voorbeelden zijn het Waarborgfonds Sociale Woningbouw, Stichting Waarborgfonds Sport, Waarborgfonds Eigen Woningen, Waarborgfonds voor de Zorgsector en het Nationaal Restauratie Fonds. De zekerheden die onder de verleende garanties liggen, zijn van uitstekende kwaliteit. Hierdoor is het risico voor de gemeente Breda verwaarloosbaar. De in omvang grootste posten bij de overige gegarandeerde leningen zijn nu:

Bedragen x € 1.000

	31-12-2024	31-12-2025	% borgstelling
Stichting Elisabeth	2.617	2.224	100%
BreedSaam	36.733	35.467	100%
Building Breda	45.248	43.383	100%
Overige garanties	2.036	1.824	100%
Totaal	**86.634**	**82.898**	

BELANGEN BIJ DERDEN

Verkoop Essent
Met de verkoop in 2009 van het Productie- en leveringsbedrijf van Essent aan RWE kreeg de gemeente Breda een belang in een aantal BV's als zekerheid voor mogelijke claims. Deze vloeiden voort uit de transactie of rechtshandeling van de verkoop. Er resteerde op 1 januari 2025 nog 1 B.V., namelijk een belang van 0,02% in CSV Amsterdam BV. Deze entiteit is in mei 2025 geliquideerd en leverde een kleine liquidatie-opbrengst op van € 1.337,33.

Langlopende contracten
De gemeente heeft een groot aantal contracten met een meerjarig karakter:

- *Contracten voor de zorg*
  Voor een belangrijk deel van deze contracten geldt dat het of een raamovereenkomst of een zogenoemde openeindregeling is. Deze contracten kennen geen budgetafspraken, maar worden afgerekend op basis van feitelijk geleverde zorg (PxQ). Dit gebeurt in uren, trajecten, cliënten et cetera. De onderdelen waar wel vaste budgetafspraken voor gemaakt zijn, bestrijken een verplichting van € 13,6 miljoen voor 2026 en verdere jaren.
  Voor de aangegane verplichtingen zijn de financiële middelen in de (meerjaren)begroting beschikbaar.
- *Contracten voor de bedrijfsvoering*
  Voor de bedrijfsvoering resteerde per 31-12-2025 € 8,5 miljoen aan contractuele verplichtingen in 2026 en verder. Contracten die doorlopen na 2025 zijn voornamelijk licentiekosten, accountantskosten en verzekeringen.
- *Overige contracten*
  Door de lijnafdelingen is in totaal een waarde van € 49,4 miljoen aan contracten en verplichtingen voor het jaar 2026 en verder aangegaan.
  Voor alle aangegane verplichtingen zijn middelen opgenomen in de meerjarenramingen.

SUBSIDIEVERPLICHTINGEN

Verplichtingen van subsidies die toegekend zijn in 2025 (of eerder) waarvan de activiteiten gedeeltelijk of geheel plaatsvinden in 2026 of verder.

Een bedrag van € 57 miljoen was eind 2025 toegekend voor de jaren 2026 en verder.

Van dit bedrag is een bedrag van € 2,8 miljoen eenmalig beschikt in 2025 waarvan de bedragen in 2026 worden uitbetaald.
Een bedrag van € 81,4 miljoen is als begrotingspost subsidies vastgesteld bij de begroting 2026 (€ 28,9 miljoen in 2026, € 26,2 miljoen voor 2027 en 2028).
De overige bedragen zijn in eerdere jaren meerjarig beschikt (€ 14 miljoen in 2026 en € 14 miljoen voor 2027).

Dit bedrag is ten opzichte van eind 2024 (€ 38,2 miljoen) gestegen. De reden hiervoor is dat we eerder enkel de meerjarige subsidiebeschikkingen in dit overzicht weergaven.

HUURVERPLICHTINGEN

Door de gemeente wordt een aantal vastgoedobjecten meerjarig gehuurd. Onderstaande tabel toont de huurverplichtingen voor 2026 en de daaropvolgende jaren.

Bedragen x € 1.000

2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
5.276	2.455	1.046	838	671	577	358	11

NIET UIT DE BALANSBLIJKENDE RECHTEN

Reclame inkomsten
In Breda treft u op diverse locaties in de gemeente halte-inrichtingen (abri's) of vrijstaande reclamedragers (mupi's) aan met gemeentelijke en/of niet commerciële uitingen gericht aan onze inwoners en/of bezoekers aan de gemeente. Op de achterzijde van de mupi's wordt reclame-informatie geplaatst. Daarnaast zijn er sinds 2018 digitale billboards aan de invalswegen. Daar wordt een deel van de schermtijd voor niet commerciële uitingen benut door de Breda Marketing. Tussen de gemeente en de eigenaar/beheerders van deze abri's, billboards en mupi's ligt contractueel vast dat zij een deel van hun reclame-inkomsten afdragen aan de gemeente voor het gebruik van de openbare ruimte.

Vastgoed/Snippergroen
Door de gemeente worden inkomsten ontvangen voor onder andere erfpacht, gebruikersovereenkomsten, verhuur van diverse panden, terreinen en snippergroen. Onderstaande tabel toont de huurrechten voor 2026 en de daaropvolgende jaren.

Bedragen x € 1.000

2026	2027	2028	2029	2030	2031-2035	2036-2040	2041-2045	2046 e.v.
16.729	10.071	8.104	6.843	4.845	3.893	2.091	1.841	1.212

Toelichting EMU-saldo

Bedragen x € 1.000

EMU-saldo	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
EMU-saldo Gemeente Breda	20.806	-33.457	-14.157	6.420
Referentiewaarde Gemeente Breda	-25.708	-28.985	-38.674	-44.502
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde	46.514	**-4.472**	**24.517**	**50.922**

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden van de gemeente op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen of dat er netto geld overgehouden is. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Het EMU-saldo van één jaar zegt relatief weinig. Een structureel negatief EMU-saldo is echter wel reden tot zorg. Dit geeft aan dat de gemeente jaar-op-jaar meer geld uitgeeft dan de gemeente ontvangt. Andersom is het ook onwenselijk dat het EMU-saldo enkele jaren op rij een flink positief saldo vertoont. Dit geeft immers aan dat de gemeente mogelijk onnodig geld oppot, terwijl het geld besteed kan worden aan voorzieningen in de gemeente.

Het EMU-saldo vervult een rol bij de afspraken die in Europees verband zijn gemaakt over het toegestane maximale tekort ervan op nationaal niveau om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden. Het Rijk en de decentrale overheden spraken af een macro EMU-norm van -0,4% van het bruto binnenlands product per jaar te hanteren. Dit betekent dat de lokale overheden samen in hun uitgaven de inkomsten niet meer dan 0,4% mogen overschrijden. Het aandeel voor gemeenten hierin is 0,27%.

Voor elke individuele gemeente geldt een referentiewaarde. Dit betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Voor de gemeente Breda geldt voor 2025 een referentiewaarde van € -44,5 miljoen.

Bij de gemeente kunnen zich 4 scenario's voordoen. Hierbij wordt benadrukt dat het bij het beoordelen van de scenario's vooral gaat om de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo.

Het EMU-saldo is positief:

- De gemeente krijgt via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit schept ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt de gemeente positief bij aan het EMU-saldo van Nederland.

Het EMU-saldo grenst aan 0:

- De gemeente krijgt via reële transacties ongeveer evenveel geld binnen als dat er wordt uitgegeven.

Het EMU-saldo is negatief:

- De gemeente geeft via reële transacties meer geld uit dan dat er binnenkomt. De gemeente moet schulden maken, leningen aantrekken of het gespaarde geld aanspreken. Ook kan het zijn dat het eigen vermogen (reserves) afneemt. Hierdoor draagt de gemeente negatief bij aan het EMU-saldo van Nederland.
    - Maar blijft onder de referentiewaarde: aangezien het EMU-saldo onder de referentiewaarde valt, is de bijdrage van de gemeente aan het EMU-saldo geen aandachtspunt mits de andere overheden zich ook aan hun referentiewaarden houden.
    - En overschrijdt de referentiewaarde: aangezien het EMU-saldo boven de referentiewaarde uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Het EMU-saldo van de gemeente Breda is eind 2025 positief (€ 7,2 miljoen) en dus ruim boven de referentiewaarde van € -44,5 miljoen. Dit betekent dat de bijdrage van de gemeente Breda aan het landelijk EMU-saldo geen specifiek aandachtspunt is.

Het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten is hieronder weergegeven. De grootste mutaties zijn op programmaniveau per thema verantwoord en toegelicht in de programmaverantwoording na de managementsamenvatting. In dit overzicht is het resultaat van de begroting afzonderlijk gepubliceerd. In de programma's maakt dit saldo onderdeel uit van programma Organisatie & Financiën. In de overzichten in de bijlage is dit ook als zodanig opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Totaaloverzicht baten en lasten per programma	**Primitieve begroting 2025**			**Begroting 2025 incl. wijzigingen**			**Jaarrekening 2025**		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Programma's									
Vitaal en Sociaal Breda	438.335	186.548	251.788	464.211	196.416	267.796	473.727	211.806	261.921
Ondernemend Breda	85.394	9.537	75.857	95.350	20.132	75.218	84.521	15.547	68.974
Duurzaam wonen in Breda	62.085	45.603	16.482	72.883	53.260	19.623	59.384	49.517	9.867
Basis op orde in Breda	195.441	106.014	89.426	205.456	113.888	91.568	206.507	113.684	92.823
Totaal programma's 1 t/m 4	**781.254**	**347.702**	**433.553**	**837.901**	**383.697**	**454.204**	**824.140**	**390.555**	**433.585**
Overhead	102.351	7.777	94.575	105.835	9.070	96.764	110.638	15.552	95.086
Algemene uitkeringen		485.929	-485.929		515.188	-515.188		525.270	-525.270
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.058	44.018	-40.960	3.281	45.348	-42.067	2.994	45.908	-42.914
Onvoorzien	1.000		1.000	900		900			
Overige algemene dekkingsmiddelen	-3.154		-3.154	66		66	19	514	-495
Saldo van de financieringsfunctie	-692	2.892	-3.584	-1.029	2.572	-3.601	-2.067	4.076	-6.143
Dividend		513	-513		513	-513		666	-666
Vennootschapsbelasting	1.321		1.321	880		880	2.195		2.195
Saldo van baten en lasten	**885.139**	**888.831**	**-3.691**	**947.834**	**956.387**	**-8.553**	**937.919**	**982.541**	**-44.622**
Mutaties Reserves	21.949	18.305	3.643	31.424	26.363	5.061	30.412	15.237	15.175
Begrotingssaldo	**907.088**	**907.136**	**-48**	**979.259**	**982.751**	**-3.492**	**968.331**	**997.778**	**-29.447**

Resultaat Jaarrekening							**29.447**		
Resultaat Begroting	**48**			**3.492**					

Structureel begrotingssaldo

In onderstaande tabel is ons structureel exploitatiesaldo weergegeven.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2025 na wijziging	Jaarstukken 2025
Saldo baten en lasten	8.553	44.622
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-5.061	-15.175
Saldo na bestemming	**3.492**	**29.447**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-21.981	-25.343
Structureel begrotingssaldo c.q. exploitatiesaldo	**25.473**	**54.790**

Overzicht incidentele baten en lasten

Onderstaand is per programma weergegeven wat de incidentele baten en lasten zijn.

Bedragen x € 1.000

		Begroting 2025 ná wijziging		Jaarstukken 2025	
Nr.	**Programma/Thema/Product**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
	Vitaal en Sociaal Breda				
	Opgroeien				
	Betrokken zijn				
1	- Diversiteit en inclusie 2024-2027	100	-	100	-
	Thuis				
2	- Regionale middelen maatschappelijke opvang	2.080	-	7.883	-
3	- Aanpak ongedocumenteerden	100	-	81	-
4	- Tussenvoorziening sociale woningvoorraad	100	-	130	-
	Leren, ontwikkelen en werken				
2	- Aanpak jeugdwerkloosheid crisisdienstverlening	434	-	-	-
2	- Regio West-Brabant	794	-	418	-
2	- Regie doelgroepspecifieke aanpak	137	-	137	-
2	- Doorontwikkeling sociaal ontwikkelbedrijf	250	-	250	-
3	- Ombuiging participatie 2022-2026	-1.000	-	-	-
	Ontmoeten				
5	- Tussenvoorziening asielopvang	3.318	3.318	2.838	3.585
	Mutaties reserves				
4, 6	- Algemene reserve	-	2.750	-	2.750
2	- Exploitatiereserve	710	7.041	710	1.830
6	- Reserve vrouwenopvang	2.600	1.600	2.600	1.600
7	- Reserve sportinvesteringen	-	1.079	-	653
	Overige incidentele lasten en baten				
	Overige incidentele posten kleiner dan € 100.000	233	50	233	50
	Subtotaal programma	***9.856***	***15.838***	***15.380***	***10.468***
	Ondernemend Breda				
	Stimuleren economische ontwikkeling in Breda				
8	- Grondexploitaties: bedrijventerreinen	2.650	2.650	415	2.065
9	- GameHub Breda	195	-	226	13

Bedragen x € 1.000

	Dynamische Stad				
10	- Cultuurbeleid 2025 - 2028	1.086	-	1.068	-
	Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs				
2	- Verbetering luchtkwaliteit op scholen	759	-	5	-
	Mutaties reserves				
9	- Algemene reserve	-	195	-	195
2	- Exploitatiereserve	-	1.183	-	212
	Overige incidentele lasten en baten				
	Overige incidentele posten kleiner dan € 100.000	173	70	173	70
	Subtotaal programma	***4.863***	***4.098***	***1.887***	***2.555***
	Duurzaam wonen in Breda				
	Wonen in Breda				
11	- Versnellingsopgave wonen	1.018	-	30	-
	Verdeling beschikbare ruimte				
12	- Bijdragen bovenwijkse voorzieningen	807	-	-	-
	Grote Woonprojecten in de stad				
8	- Grondexploitaties: kosten, opbrengsten, onderhanden werk woningbouw	3.611	3.611	2.517	4.562
	Bereikbaar Breda				
13	- E-laadpalen	500	250	142	250
14	- Aanpassing voorziening verkeersregelinstallaties	-205	-	780	-
	Breda is een duurzame en bestendige stad				
15	- Cofinanciering subsidie volkshuisvestingsfonds	13.631	9.663	295	1.710
16	- Bodem saneringswerkzaamheden	900	480	-	-
	Mutaties reserves				
14, 15	- Algemene reserve	341	3.584	341	1.766
3	- Investeringsreserve (verkeersveiligheid scholen)	3.800	-	3.884	100
16	- Reserve bodemfonds	191	753	191	212
17	- Reserve klimaatfonds	326	44	326	44
12	- Reserve bovenwijkse voorzieningen	475	775	227	14
11	- Reserve versnellingsopgave wonen	-	1.273	-	-
18	- Reserve toekomstbestendig wonen	-	100	-	52
19	- Reserve FIBI	775	-	11	-
2	- Exploitatiereserve	-	1.901	-	1.559
	Overige incidentele lasten en baten				
	Overige incidentele posten kleiner dan € 100.000	99		99	
	Subtotaal programma	***26.269***	***22.434***	***8.843***	***10.269***
	Basis op orde in Breda				
	Veilig Breda				
20	- Preventie met gezag	2.606	4.111	56	1.558
2	- Experiment gesloten coffeeshops	182	-	182	-
	Dienstverlening				
21	- Project BMIP	315	315	40	308
	Beheer van de openbare ruimte				
3	- Verhogen onderhoudsniveau dorpen en wijken	-3.000	-	-3.000	-

Bedragen x € 1.000

	Beheer van het gemeentelijk vastgoed				
3	- Verkoop vastgoed	-	200	-	200
	Mutaties reserves				
2	- Exploitatiereserve	3.030	-	3.255	-
3	- Exploitatiereserve	-	456	-	538
22	- Reserve kapitaalgoederen	2.262	-	2.262	-
	Overige incidentele lasten en baten				
	Overige incidentele posten kleiner dan € 100.000	247	55		13
	Subtotaal programma	***5.642***	***5.137***	***2.795***	***2.617***
	Organisatie en financiën van Breda				
	Een toekomstbestendige organisatie				
28	- Wet Open Overheid	146	-	146	-
29	- Versterking dienstverlening gemeenten	755	-	755	-
23	- Impulsbudget digitalisering	1.000	-	370	-
	Solide financiën				
24	- Eenmalige korting gemeentefonds	-	-7.080	-	-7.080
	Mutaties reserves				
25, 26	- Algemene reserve	16.296	2.340	16.296	2.340
27	- Begrotingsreserve	147	-	147	-
2	- Exploitatiereserve		318		199
	Overige incidentele lasten en baten				
	Overige incidentele posten kleiner dan € 100.000	92	-	92	-
	Subtotaal programma	***18.436***	***-4.422***	***17.806***	***-4.541***
Totaal		**65.066**	**43.085**	**46.711**	**21.368**
Incidenteel saldo			**-21.981**		**-25.343**

Het overzicht van incidentele baten en lasten geeft inzicht in de kosten en opbrengsten die een incidenteel karakter hebben. Dit inzicht is van belang voor de beoordeling welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. Dit laat zien in welke mate de begroting structureel en reëel in evenwicht is en in hoeverre de lasten van de activiteiten in de jaarrekening met structurele baten zijn gerealiseerd.

Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo en/of exploitatiesaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo en/of exploitatiesaldo negatief. Bij een negatief incidenteel begrotingssaldo en/of exploitatiesaldo wordt een deel van de incidentele lasten ook afgedekt door structurele baten. Dit is goed voor het structureel begrotingsevenwicht. Bij een positief incidenteel begrotingssaldo en/of exploitatiesaldo daarentegen worden incidentele baten ingezet om structurele lasten af te dekken. Dit leidt tot een negatief structureel evenwicht.

Bovenstaand overzicht laat zien dat over de jaren 2025-2028 het incidenteel begrotingssaldo negatief is. Bij een negatief incidenteel begrotingssaldo wordt een deel van de incidentele lasten ook afgedekt door structurele baten. Dit is goed voor het structureel begrotingsevenwicht.

De toelichtingen van de incidentele posten zijn hieronder opgenomen.

1. Diversiteit en Inclusie: 2024-2027
Het betreft een impuls voor het realiseren van de in het bestuursakkoord genoemde ambities op het gebied van Diversiteit en Inclusie. We stellen voor de periode 2024 tot en met 2027 € 0,1 miljoen per jaar beschikbaar. Kosten betreft het werven van een aanspreekpunt en aanjager.

2. Budgetoverhevelingen
In eerdere raadsbehandelingen is besloten om een aantal budgetten beschikbaar te stellen voor 2025. De budgetten zijn gestort in de exploitatiereserve. In de begroting 2025 zijn deze budgetten weer opgevoerd en worden ze onttrokken uit de exploitatiereserve. Het betreft de volgende budgetten:

- *Regionale middelen maatschappelijke opvang*
  De gemeente Breda voert de centrumtaak uit voor de maatschappelijke opvang in de regio. Met de regio is afgesproken om het positieve resultaat op maatschappelijke opvang beschikbaar te houden voor de regio conform de beleidsnota maatschappelijke opvang. De beschikbare middelen worden onder andere ingezet voor pilotprojecten.
- *Aanpak jeugdwerkloosheid crisisdienstverlening*
  Middelen die zijn bedoeld voor incidentele subsidies en kortlopende projecten die betrekking hebben op huiselijk geweld in afhankelijkheidsrelaties.
- *Regio West-Brabant*
  Betreft regionale middelen voor de aanpak van jeugdwerkloosheid (arbeidsmarktregio West-Brabant) conform het nieuwe beleidsplan 2024-2028 arbeidsmarktregio West-Brabant en het uitvoeringsplan 2024-2026.
- *Regie doelgroepspecifieke aanpak*
  Het beoogde doel van de middelen is om in de periode 2024-2026 middelen beschikbaar te stellen om de arbeidsparticipatie van statushouders en andere kwetsbare groepen te vergroten en hen extra te ondersteunen.
- *Doorontwikkeling Sociaal ontwikkelbedrijf*
  Het kabinet heeft in de voorjaarsnota 2024 extra middelen vrijgemaakt om gemeenten te ondersteunen bij de organisatie van Sociaal ontwikkelbedrijven. Een gedeelte van deze middelen is overgeheveld naar 2025.
- *Verbetering luchtkwaliteit op scholen*
  Betreft gemeentelijke bijdrage (beschikbaar gesteld bij de begroting 2022) om ventilatie in schoolgebouwen te verbeteren.
- *Experiment gesloten coffeeshops*
  Betreft incidenteel budget voor 2024-2028 ten behoeve van het experiment gesloten coffeeshopketen.
- *Impulsbudget aanjagen innovatie*
  Betreft middelen voor de implementatie van Copilot en het verder onderzoeken van toepassingen van kunstmatige intelligentie en automation.
- *Advieskosten/middelen directie*
  Betreft middelen voor dekking van advieskosten voor de directie en voor de doorontwikkeling van de huisstijl.
- *SaaS-oplossing*
  Betreft middelen voor het dekken van SaaS-applicatiekosten voor softwareprojecten die vanuit 2024 doorlopen in 2025 en in 2025 zijn afgerond.

3. Bestuursakkoord 2022-2026
In het bestuursakkoord 2022-2026 zijn de volgende incidentele impulsen en ombuigingen opgenomen:

- *Aanpak ongedocumenteerden*
  Voor de opvang van ongedocumenteerden is in het bestuursakkoord € 0,1 miljoen beschikbaar gesteld. Looptijd tot 2026.
- *Ombuiging participatie*
  De ombuiging heeft een aflopend karakter. De ombuiging was opgenomen als € 3,0 miljoen in 2023 en € 2,0 miljoen in 2024. Voor 2025 is de ombuiging ingeboekt op € 1,0 miljoen en voor 2026 € 0,5 miljoen. Vanaf 2027 is er geen ombuiging meer ingeboekt.
- *Ombuigingen winstnemingen grondexploitaties*
  Herzieningen in het verleden liet een positief saldo zien. In het kader van reel begroting is een saldo ingerekend als baat voor 2026 in de begroting.
- *Cofinanciering subsidie volkshuisvestingsfonds*
  Voor het verduurzamen van woningen in aandachtsgebieden is cofinanciering nodig. We gebruiken de algemene reserve in de bestuursperiode om de cofinanciering te realiseren.

- *Verhogen onderhoudsniveau dorpen en wijken*
  In het Bestuursakkoord was, vanwege de stand van het meerjarenperspectief, ten behoeve van de structurele toevoeging van € 3 miljoen budget voor verhoging van het onderhoudsniveau van dorpen en wijken, in 2025 een extra reservering opgenomen van € 3 miljoen die in 2026 (ravijnjaar) ingezet kon worden. Deze incidentele last betreft dus een administratieve correctie om de structurele lijn te kunnen handhaven. In 2026 is dit dan een een incidentele bate.
- *Verkoop vastgoed*
  Er worden meerdere vastgoedobjecten de komende jaren door de gemeente verkocht. Voor deze incidentele posten is jaarlijks een positief saldo ingeboekt.
- *Veiligheidsaanpassing en veiligheid scholen en infrastructuurfonds*
  Incidentele middelen voor 2024 en 2025 om de verkeersveiligheid rondom scholen aan te pakken en om Breda bereikbaar te houden.

4. Tussenvoorziening sociale woningvoorraad
We willen een tijdelijke uitbreiding van de sociale woningvoorraad creëren, de zogenaamde tussenvoorziening. Hierdoor blijft het aanbod betaalbare huurwoningen voor een bredere doelgroep beschikbaar. De exploitatielasten worden onttrokken uit de algemene reserve.

5. Tussenvoorziening asielopvang
Betreffen de baten en lasten voor de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïners. Middels een specifieke uitkering vanuit het Rijk worden hier middelen voor ontvangen en derhalve heeft dit een incidenteel karakter.

6. Vrouwenopvang
Voor de jaren 2024 tot en met 2026 stellen we vanuit de algemene reserve € 5,6 miljoen extra beschikbaar voor de renovatie van de vrouwenopvang.

7. Reserve sportinvesteringen
De één-derde regeling is een investeringssubsidie die voortkomt uit het bestuursakkoord. Deze regeling ondersteunt sportverenigingen bij het doen van grote investeringen in hun sportcomplex.

8. Grondexploitaties
Betreft kosten, opbrengsten en mutaties onderhanden werk voor grondexploitaties bedrijventerreinen, Crossmark en woningbouw.

9. GameHub Breda
Betreft verbouwkosten voor het realiseren van een GameHub in Breda en dat voor een periode van minimaal 10 jaar te gebruiken.

10. Cultuurbeleid 2025-2028
Betreft een incidentele financiële impuls voor de jaren 2025-2028 voor de uitvoeringsagenda cultuurbeleid 2025-2028 en het cultuurbeleid 2025-2028 'stad van creatief talent'. De impuls is bestemd voor cofinanciering van culturele meerjarensubsidies.

11. Versnellingsopgave wonen
Onttrekking uit de reserve ten behoeve van locatiegebonden incidentele impulsen voor de jaren 2025 en 2026.

12. Bijdrage bovenwijkse voorzieningen
Onttrekking uit de reserve ten behoeve van locatiegebonden impulsen voor de jaren 2025 en 2026.

13. Taakstelling kadernota 2024

- De invulling van de taakstelling van stedelijke ontwikkeling kent een incidenteel karakter (niet structureel ingevuld) en derhalve opgenomen in het overzicht.

- In de begroting 2022 zijn impulsmiddelen van € 250.000 per jaar tot en met 2025 beschikbaar gesteld om elektrische oplaadpunten aan te leggen. Vanaf 2026 is vanuit de kadernota een taakstelling opgenomen. Aangezien deze niet structureel is ingevuld, is het opgenomen in het overzicht.

14. Aanpassing voorziening verkeersregelinstallaties
Dit betreft een tijdelijke verhoging van de dotatie aan de voorziening, omdat de apparatuur van de VRI's eerder vervangen diende te worden. Dit wordt in de jaren 2025 en 2026 gecompenseerd.

15. Volkshuisvestingsfonds
Vanuit het Rijk ontvingen we een éénmalige subsidie voor het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid in kwetsbare wijken. Deze middelen worden in een periode van maximaal 10 jaar ingezet om kwaliteit van de wijken te verbeteren door deze woningen te verduurzamen. Dit betreft voor de 1e tranche een periode van 2021 t/m 2031. Voor de aanvraag van de subsidie van de 2e tranche van het Volkshuisvestingsfonds zijn er vanaf 2024 t/m 2033 middelen nodig als cofinanciering.

16. Reserve bodemfonds
De bodemreserve wordt ingezet voor bodemonderzoek en de sanering van (historisch) vervuilde gronden, het bijbehorende beleid en de begeleiding. De ontwikkelingen in de stad zijn onzeker, waardoor de inzet maatwerk vereist en per jaar kan verschillen. Door deze reserve te vormen, kunnen pieken en dalen in de uitgaven worden opgevangen. De reserve wordt tot en met 2030 voortgezet vanuit de decentralisatie-uitkering uit de (mei)circulaire.

17. Reserve klimaatfonds
Een reserve ter versterking van de gemeentelijke klimaatdoelstellingen.

18. Reserve toekomstbestendig wonen
Financiert de kapitaallasten die voortkomen uit de regeling Toekomstbestendig Wonen.

19. Reserve FIBI
Deze bestemmingsreserve is de opvolger van de reserve bovenwijkse voorzieningen en wordt gevoed door exploitatiebijdragen uit nieuwbouwplannen. Onttrekkingen vinden plaats voor kosten van bovenwijkse voorzieningen en het jaarlijkse beheer.

20. Preventie met Gezag
Voor de periode 2023-2025 heeft het Rijk een subsidie verstrekt aan de gemeente Breda voor het uitvoeren van het plan preventie met gezag.

21. Project BMIP
Kosten gerelateerd aan de pilot Brabants migratie informatiepunt (BMIP) met een looptijd van 1 oktober 2023 tot 1 oktober 2025.

22. Reserve kapitaalgoederen
Bij de Actualisatie Kapitaalgoederen heeft de Raad een reserve kapitaalgoederen ingesteld om groot onderhoud, achterstanden en achterstalligheden weg te werken. Deze aanvullende maatregelen vloeien voort uit de resultaten van de (inhaalslag op de) inspecties. De reserve is ingesteld voor de duur van zeven jaar, de periode waarbinnen de aangekondigde inspecties worden verricht (vijf jaar) en de daaruit voortvloeiende maatregelen redelijkerwijs kunnen worden uitgevoerd (twee jaar). De maximale hoogte van de reserve is op € 8 miljoen bepaald. In 2025 is een eerste storting gedaan van € 2,3 miljoen.

23. Impulsbudget digitalisering
Vanuit de kadernota 2024 zijn middelen beschikbaar gesteld voor digitalisering en automatisering om de dienstverlening te versterken en de stedelijke ambities te verwezenlijken.

24. Eenmalige korting gemeentefonds
In het BOFv van 10 april 2024 hebben het Rijk en de koepels (VNG, IPO) afgesproken om met de financieel toezichthouders en in afstemming met gedeputeerden verantwoordelijk voor financiële toezicht, een afspraak te maken. Het doel van deze afspraak is dat de eenmalige daling gemeentefonds in 2025 door toezichthouders in de meerjarenbegroting 2025-2028 voor de jaarschijf 2025 als incidenteel wordt gezien.

25. Bijdrage algemene reserve
In het bestuursakkoord 2018-2022 is besloten middels een bijdrage de algemene reserve op peil te houden.

26. SaaS-oplossingen
Voor het dekken van SaaS-applicatiekosten wordt over de periode 2023-2025 een beroep gedaan op de algemene reserve. Deze middelen worden vervolgens over een periode van 10 jaar (2026-2035) weer teruggestort in de algemene reserve.

27. Begrotingsreserve
De basis voor deze storting wordt gevormd door afspraken aan de hand van de businesscase met de NS voor de periode tot en met 2027.

28. Wet open overheid
De incidentele middelen voor de periode 2022 tot en met 2026 zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie.

29. Versterking dienstverlening gemeente
Betreffen impulsmiddelen tot en met 2027 om de dienstverlening bij de overheid te versterken naar aanleiding van het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x € 1.000

Nr.	Programma/Thema/Product	Begroting 2025 na wijziging		Jaarstukken 2025		Omschrijving
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	
5	**Organisatie en financiën van Breda**					
5.3	*Mutaties reserves*					
	- Algemene reserve	3.404		3.390		Bijdrage vanuit bespaarde rente
	- Exploitatiereserve	255	225	225	225	Middelen verkiezingen
	- Begrotingsreserve	21		21		Bijdrage vanuit bespaarde rente
	- Investeringsreserve	214		216		Bijdrage vanuit bespaarde rente
	- Investeringsreserve		635		578	Onttrekking kapitaallasten
	- Reserve kapitaalgoederen	2.262		2.262		Middelen voor groot onderhoud, achterstanden en achterstalligheden
	Totaal	**6.156**	**860**	**6.114**	**803**	

Wet Normering Topinkomens

De WNT is van toepassing op de gemeente Breda. Het voor de gemeente Breda toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen
Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormlige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2025						
bedragen x € 1	**L. Hendrix**		**P. Piket**		**W. Smulders**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris		Griffier		Plaatsvervangend Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		23/09 - 16/11	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000		1,000		1,000	
Dienstbetrekking?	ja		ja		ja	
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 167.369		€ 150.489		€ 22.118	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.308		€ 23.229		€ 2.814	
Subtotaal	*€ 190.677*		*€ 173.718*		*€ 24.932*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 246.000		€ 246.000		€ 37.068	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	
Bezoldiging	**€ 190.677**		**€ 173.718**		**€ 24.932**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.		n.v.t.		n.v.t.	

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	**L. Hendrix**	**P. Piket**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	1,000
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 162.611	€ 141.431
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.397	€ 23.302
Subtotaal	*€ 186.008*	*€ 164.733*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 233.000
Bezoldiging	**€ 186.008**	**€ 164.733**

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2025	**H.M. van 't Westeinde**
bedragen x € 1	
Functiegegevens	Griffier a.i.
Kalenderjaar	**2025**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	17/11 t/m 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	2
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	201,00
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 235
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 65.400
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 47.235
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 30.703
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 30.703

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**€ 30.703**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) verplicht tot openbaarmaking van de bezoldiging van de zogenaamde ‘topfunctionarissen’. Topfunctionarissen zijn diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. In het geval van gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de gemeentegriffier aangemerkt als topfunctionaris. In bovenstaande tabellen zijn de bezoldigingsgegevens van de topfunctionarissen opgenomen.

Topfunctionarissen in dienst van de gemeente mogen niet meer verdienen dan de voor 2025 wettelijk vastgestelde norm ad € 246.000 naar rato van de omvang van het dienstverband. Het genoemde bezoldigingsmaximum is inclusief de belastbare vaste en variabele kostenvergoedingen en de beloningen betaalbaar op termijn. Voor de uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband geldt een maximum van € 75.000 naar rato van de omvang van het dienstverband.

Bij een leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking geldt er een specifieke normering voor de eerste 12 kalendermaanden waarin de functie wordt vervuld. Het maximum is voor de eerste 12 kalendermaanden gelijk aan de som van € 32.700 per kalendermaand voor de eerste gewerkte 6 maanden in 2025 en € 24.900 per gewerkte kalendermaand voor de volgende maanden (maximaal 6). Voor maanden die zijn gewerkt in 2024 gelden normbedragen van respectievelijk
€ 30.800 en € 23.400. De bezoldiging van de topfunctionarissen blijft onder de wettelijk vastgestelde norm.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum ontvingen.

Overzicht aanwending Onvoorzien

Bij de begroting 2025 is een post onvoorzien opgenomen van € 1,0 miljoen. Hiermee krijgt het college de bevoegdheid van de gemeenteraad om snel en adequaat te kunnen handelen ingeval van uitgaven, die onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In 2025 is er 3 maal beroep gedaan op de post onvoorzien. Te weten:

- € 100.000 voor Samenwerking in de Baronie
- € 100.000 voor Unbroken kids playground
- € 275.000 voor Afbouwregeling woon-werk

Rechtmatigheidsverantwoording

VERANTWOORDELIJKHEID COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 2 oktober 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 18,7 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

BEVINDINGEN

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 30,6 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 18,7 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 27,7 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Bedragen x € 1 miljoen

	Fouten/ Onduidelijkheden
Totaal onrechtmatigheden	**30,6**
Begrotingscriterium	**0,0**
Overschrijding lasten thema's	26,9
Overschrijding kredieten	0,8
Ongeautoriseerde reservemutaties	0,0
Overschrijding van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten waarover de raad niet tijdig in geïnformeerd	0,0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	*27,7*
Als acceptabel aan te merken overschrijdingen van lasten, kredieten en reservemutaties conform financiële verordening	27,7
Resterend saldo begrotingsonrechtmatigheden	***0,0***
Voorwaarden criterium	**2,9**
Inkopen en aanbesteden	2,4
Inhuur derden	0,5
M&O criterium	**0,0**
Totaal (resterende) onrechtmatigheden	**2,9**

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf beschrijft het college ook welke actie het college onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

JAARSTUKKEN 2025

BIJLAGEN

T: +31 (0)10 24 24 600
E: rotterdam@bdo.nl
www.bdo.nl

BDO Audit & Assurance B.V.
Postbus 4208, 3006 AE Rotterdam
Weena 764, 3014 DA Rotterdam
Nederland

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

RA5101

Aan: de raad van de gemeente Breda

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Breda op 31 december 2025 alsmede een getrouw beeld van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2025;
- de balans per 31 december 2025;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen,
- de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 2 oktober 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Breda zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Statutair gevestigd te Eindhoven en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 17171186. BDO Audit & Assurance B.V. handelt tevens onder de namen: BDO Audit & Assurance; BDO Accountants; BDO Technology Risk Assurance. BDO Audit & Assurance B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam ‘BDO’ optreden. BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO-netwerk en van elk van de BDO Member Firms.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 18.500.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 500.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. In onze controle richten wij ons op frauderisico's die een risico op een materiële fout tot gevolg kunnen hebben.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het college en de gemeenteraad.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

FRAUDERISICO	ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management Op grond van onze controlestandaarden gaan wij uit van de veronderstelling dat er altijd een risico aanwezig is op doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en het college van burgemeester en wethouders. Hierdoor veronderstellen wij dat een risico op verslaggevingsfraude bestaat. Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en het college van burgemeester en wethouders met name in: ▶ journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; ▶ de betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen; ▶ significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening. Ten aanzien van de schattingsprocessen hebben wij overwogen of sprake is van significante schattingen en mogelijkheid tot beïnvloeding hiervan door het management. Wij concluderen dat er binnen de jaarrekening van gemeente Breda hier beperkt sprake van is en zien dan ook geen risico op het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management via beïnvloeding van schattingen.	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college van burgemeester en wethouders bij deze posten en daarbij tevens aandacht besteed aan de risico's die voortkomen uit nevenfuncties. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college van burgemeester en wethouders.

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd. Een gemeente laat zich typeren als een meerdoelenbestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten. De van toepassing zijnde opbrengstenstromen (voornamelijk algemene en specifieke uitkeringen en gemeentelijke heffingen), de transparante wijze van totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengstenstromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken, heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben onder andere bestaan uit:

- Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- Het kennisnemen van de analyse in de 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het college en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben en het bevragen van het college over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Het kennisnemen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- Het vaststellen dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.
- Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het college inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering door te kunnen zetten.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- de inhoudsopgave;
- het voorwoord;
- de samenvatting;
- jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen; en
- de bijlagen (incl. klimaatmonitor 2025).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede het getrouw weergeven van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.
Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 2 oktober 2025, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening. Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 12 juni 2026

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

C.M. Steehouwer MSc RA

De planning en control cyclus uitgelegd

De onderstaande afbeelding geeft de P&C-cyclus weer met de 5 verschillende P&C-producten: bestuursakkoord, kadernota, begroting, bestuursrapportage en jaarstukken. Op sommige momenten in het jaar vindt de besluitvorming over de verschillende P&C-producten ongeveer gelijktijdig plaats. Dit is bijvoorbeeld in oktober/november waarbij over de bestuursrapportage wordt besloten (geldend voor het huidige jaar). Daarnaast besluiten we in deze periode over de begroting voor het jaar erop. We leggen de P&C-cyclus uit waarbij we één hele cyclus doorlopen.

1. Bestuursakkoord (vooruitblik komende 4 jaar)
De cyclus start met een vierjarig bestuursakkoord. In het bestuursakkoord beschrijven we in grote lijnen welke ontwikkelingen erop ons afkomen, hoe we hierop anticiperen en wat we daarvoor gaan doen. Het huidige bestuursakkoord 2022-2026 is opgesteld met de coalitiepartijen VVD, Groenlinks-PvdA en CDA. We werken ook aan een nieuw bestuursakkoord.

2. Kadernota (vooruitblik jaar erop)
Op basis van het bestuursakkoord stellen we ieder jaar een kadernota op (met uitzondering van het verkiezingsjaar, want dan is het een bestuursakkoord). Dit is het richtinggevend kader voor de begroting van het volgende jaar. In de kadernota beschrijven we trends en ontwikkelingen, de vertaling hiervan naar acties en de kaders voor de begroting. De eerst volgende kadernota werken we uit in 2027 in voorbereiding op de begroting 2028.

3. Begroting (vooruitblik jaar erop)
De begroting bevat een raming van baten (opbrengsten) en lasten (kosten) en wordt jaarlijks opgesteld. Deze stellen we op voor het volgende begrotingsjaar. In de begroting beschrijven we wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het mag kosten. In 2026 stellen we de begroting 2027 op. Het nieuwe bestuursakkoord vormt de basis voor de begroting 2027.

4. Bestuursrapportage (stand van zaken huidige jaar)
De bestuursrapportage gaat in op de inhoudelijke en financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting van dat jaar. Daarnaast nemen we hierin een prognose op met het verwachte resultaat. In 2026 stellen we de bestuursrapportage op ten opzichte van de begroting 2026.

5. Jaarstukken (terugblik afgelopen jaar)
In de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over de begroting van het jaar ervoor. We beschrijven hierin wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat het daadwerkelijk heeft gekost. De jaarstukken 2025 stellen we op in 2026.

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Actuele begroting	De laatste door de gemeenteraad vastgestelde begroting inclusief alle tussentijdse begrotingswijzigingen.
Algemene reserve	Een financiële buffer die de gemeente gebruikt om risico's op te vangen. Deze reserve maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen.
Algemene uitkering	Geld dat gemeenten ontvangen uit het Gemeentefonds. De hoogte wordt bepaald aan de hand van landelijke maatstaven, zoals inwonersaantal of oppervlakte. De regeling is vastgelegd in de Financiële-verhoudingswet. Gemeenten mogen het geld vrij besteden, omdat het niet geoormerkt is.
Baten	Inkomsten/opbrengsten van de gemeente.
Baten-lastenstelsel	Bij een stelsel van baten en lasten worden de ontvangsten en uitgaven voor een geleverde of ontvangen dienst verantwoord in het jaar waarin die dienst geleverd of ontvangen is.
Begroting	De begroting beschrijft in grote lijnen het beleid van de gemeente. De plannen zijn ingedeeld per programma en thema. Per onderdeel laat de begroting zien wat de gemeente wil bereiken, welke activiteiten daarvoor nodig zijn en welke kosten en opbrengsten daarbij horen. De gemeenteraad stelt de begroting vast, uiterlijk op 15 november van het jaar ervoor.
Begrotingswijziging	De gemeenteraad past de begroting aan tijdens het begrotingsjaar.
Berap	De bestuursrapportage laat zien hoe het gaat en welke nieuwe ontwikkelingen er zijn. Hierdoor kan de gemeenteraad tijdens het jaar besluiten aanpassen als dat nodig is.
Bestemmingsreserve	Een bestemmingsreserve is geld dat apart is gezet voor een bepaald doel dat de gemeenteraad heeft vastgesteld. Deze reserve maakt onderdeel uit van het eigen vermogen.
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	De wettelijke regels die bepalen hoe gemeenten en provincies hun begroting en jaarstukken moeten maken. In het BBV staat ook hoe programma's moeten worden ingedeeld en hoe hierover moet worden gerapporteerd.
Doelmatigheid (efficiency)	De mate waarin een taak wordt uitgevoerd met zo weinig mogelijk inzet van middelen, zoals tijd, geld of personeel. Verbeteringen op dit gebied gaan vaak over het efficiënter organiseren van de bedrijfsvoering.
Doeltreffendheid (effectiviteit)	De mate waarin een product of dienst bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen. Verbeteringen op dit gebied zorgen vaak voor een beter eindresultaat.
Incidenteel	Uitgaven of inkomsten die eenmalig zijn en niet terugkeren.
Investering	Uitgaven voor zaken met een meerjarig nut. Dit begrip is verderop toegelicht.
Lasten	De uitgaven/kosten van de gemeente.
Onrendabele investering	Investeringen die plaatsvinden dankzij een bijdrage uit algemene middelen.
Rendabele investering	Een investering die volledig gedekt is uit opbrengsten en waarvoor geen bijdrage vanuit de algemene middelen nodig is.
Reserves	Reserves zijn het vrij te besteden vermogen van de gemeente. Dit begrip is verderop toegelicht.
Specifieke uitkering: SPUK	SPUK is een specifieke uitkering van de Rijksoverheid. Met deze regeling krijgen gemeenten geld dat zij moeten besteden aan een vooraf bepaald doel.
Stelpost	Een bedrag in de begroting dat nog niet aan een specifiek programma of project is gekoppeld. Later kan worden bepaald waar dit bedrag precies voor wordt gebruikt.
Structureel	Lasten en baten die ieder jaar terugkomen. Het uitgangspunt is dat de vaste inkomsten voldoende zijn om deze vaste uitgaven te betalen.
Verantwoording (jaarrekening)	De jaarrekening laat in grote lijnen zien welk beleid de gemeente in het afgelopen jaar heeft uitgevoerd. De informatie is ingedeeld per programma en thema. Per onderdeel staat wat de ambitie was, welke activiteiten zijn gedaan en wat dit financieel heeft gekost of opgebracht. De gemeenteraad stelt de jaarrekening vast, uiterlijk op 15 juli na het afgesloten begrotingsjaar.
Voorzieningen	Voorzieningen zijn posten op de balans waaruit toekomstige voorwaardelijke uitgaven kunnen voortvloeien. Vaak zijn plannen en gedegen inschattingen nodig om het voorwaardelijke karakter en de dekkendheid te kunnen invullen. Dit begrip is verderop toegelicht.
Weerstandscapaciteit	Het geheel aan middelen waarmee een gemeente financiële tegenvallers kan opvangen. De capaciteit bestaat uit een incidenteel deel en een structureel deel. Het vrij inzetbare deel van de reserves bepaalt voor een belangrijk deel hoe groot deze buffer is.

Weerstandsvermogen	Dit is het verschil tussen de middelen die de gemeente kan gebruiken om tegenvallers op te vangen en de risico's die worden verwacht. Het vormt de financiële buffer waarmee de gemeente onverwachte problemen kan opvangen zonder dat de begroting of het beleid direct hoeft te worden aangepast.

STELSEL VAN BATEN EN LASTEN

De financiële wereld maakt onderscheid tussen inkomsten en uitgaven versus baten en lasten. Inkomsten zijn de inkomende geldstromen, uitgaven de uitgaande geldstromen. De daadwerkelijke financiële stroom is leidend. Lasten en baten zijn inkomsten en uitgaven in een bepaald jaar. Het jaar waarop de betaling betrekking heeft, is bepalend, niet de betaling zelf. Een voorbeeld van een last die geen uitgave is, is de afschrijving van een gebouw. Het gebouw is eerder neergezet en leidde in die tijd tot een uitgave. De lasten horen bij de jaren waarin het gebouw gebruikt wordt. Dit doet recht aan het feit dat het gebouw op meerdere jaren betrekking heeft en dus meerdere jaren tot last is. Een ander voorbeeld is een factuur die na 1 januari binnenkomt voor een cursus die vóór 31 december is gevolgd. De last drukt op het jaar dat de cursus is gevolgd, de betaling (de uitgave) gebeurt in het nieuwe jaar.

RESERVES EN VOORZIENINGEN

Reserves en voorzieningen verschillen van elkaar op het gebied van vrije besteding. Een voorziening is bestemd voor een onderliggend doel. Geld in een reserve kan de gemeenteraad voor een ander doel inzetten.

In principe zijn reserves vanuit bedrijfseconomisch perspectief vrij te besteden. Er zijn algemene en bestemmingsreserves. Een algemene reserve is een buffer om risico's op te vangen. Voor deze risico's is geen verzekering, bestemmingsreserve of voorziening. Daarnaast vangen algemene reserves niet-structurele begrotings- en rekeningtekorten op. Deze buffer noemen we vaak 'weerstandsvermogen'. We kunnen niet objectief vaststellen hoe hoog de buffer moet zijn. Inzicht in de verplichtingen en risico's is belangrijk om de minimale hoogte van de algemene reserve te bepalen. Reserves worden ingesteld door de gemeenteraad. Die bepaalt het doel en wijzigt dit eventueel. Voor het gebruik van de reserves is een raadsbesluit nodig vanwege de besteding voor een bepaald doel.

Voorzieningen zijn deel van het vermogen. Ze geven een schatting van de verwachte lasten voor risico's en verplichtingen. De omvang en het moment dat ze optreden zijn niet (helemaal) aan te geven. Het doel is dus om vooraf zo goed mogelijk de omvang in te schatten van risico's en verplichtingen. Als het risico of de verplichting zich voordoet, is er dus al rekening mee gehouden. Anders dan bij reserves zijn risico's en verplichtingen bij voorzieningen wel in te schatten. Een voorziening moet de omvang van de verplichting of het risico hebben. Daarom moet de omvang regelmatig getoetst worden. Om dit te goed te beoordelen, is een beheersplan voor de voorzieningen nodig. De besteding van een voorziening is dan ook niet vrij.

Belangrijkste overeenkomsten en verschillen tussen reserves en voorzieningen

	Reserves	**Voorzieningen**
Instelling door:	Gemeenteraad	College/Gemeenteraad
Bevoegd tot dotaties:	Gemeenteraad	College/Gemeenteraad
Wijziging bestemming:	Mogelijk door gemeenteraad	Niet mogelijk
Aanwending vrij:	Ja, met een raadsbesluit	Nee, alleen voor het benoemde doel
Financieel onderbouwd:	Niet nodig, wel gewenst	Ja, onderbouwing met (beheers)plannen

INVESTERINGEN

Investeringen zijn grote uitgaven om zaken voor meerdere jaren te ontwikkelen. Het gebruik en de lasten zijn over meerdere jaren verdeeld. Deze manier van verdelen over de jaren noemen we afschrijven.

FINANCIËLE POSITIE/WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen is het verschil tussen de vrij besteedbare reserves (de weerstandscapaciteit) en de inschatting van de risico's. Het weerstandsvermogen is de buffer om risico's op te vangen, zonder de begroting en het beleid aan te passen. Hoe groter het totale weerstandsvermogen, hoe beter de financiële positie.

Toelichting kengetallen infographics jaarrekening 2025

TOELICHTING KENGETALLEN INFOGRAPHICS

	Definitie	Periode	Bron
Vitaal en sociaal Breda			
Aantal inwoners leeftijdscategorie 0-19 jaar (+ prognose) per 1-1	Totaal aantal inwoners t/m 19 jaar op 1 januari van dat jaar	2026 en 2040	BasisRegistratiePersonen (BRP) + https://bevolkingsprognose.brabant.nl/
Aantal inwoners leeftijdscategorie 20-64 jaar (+ prognose) per 1-1	Totaal aantal inwoners van 20 t/m 64 jaar op 1 januari van dat jaar	2026 en 2040	BasisRegistratiePersonen (BRP) + https://bevolkingsprognose.brabant.nl/
Aantal inwoners leeftijdscategorie 65-79 jaar (+ prognose) per 1-1	Totaal aantal inwoners van 65 jaar of ouder op 1 januari van dat jaar	2026 en 2040	BasisRegistratiePersonen (BRP) + https://bevolkingsprognose.brabant.nl/
Aantal 80+ (+ prognose) per 1-1	Aantal inwoners 80+ op peildatum 1 januari van een jaar met prognose aantal inwoners 80+ op 1 januari 2040.	2026 en 2040	BasisRegistratiePersonen (BRP) + https://bevolkingsprognose.brabant.nl/
Groene druk: % inwoners 0-19 jaar (+ prognose) per 1-1	Percentage inwoners jonger dan 20 jaar ten opzichte van de totale werkzame populatie (inwoners tussen de 20 en 64 jaar) op 1 januari van dat jaar	2026 en 2040	BasisRegistratiePersonen (BRP) + https://bevolkingsprognose.brabant.nl/
Grijze druk: % inwoners 65+ (+ prognose) per 1-1	Percentage inwoners van 65 jaar of ouder ten opzichte van de totale werkzame populatie (inwoners tussen de 20 en 64 jaar) op 1 januari van dat jaar	2026 en 2040	BasisRegistratiePersonen (BRP) + https://bevolkingsprognose.brabant.nl/
Bijstandsuitkeringen per 1-1	Aantal bijstandsuitkering op 1 januari van dat jaar.	2025	Suite Sociaal Domein
Uitstroom naar werk (fulltime)	Het aantal uitkeringsdossiers Participatie en IOAW/Z die in dat jaar zijn beëindigd met als reden ‘inkomen uit arbeid in dienstbetrekking en/of uitkering ziekte’ of ‘zelfstandig beroep/bedrijf’ (cliënt en/of partner)	2025	Suite Sociaal Domein
Uitstroom naar werk (parttime)	Het aantal unieke dossiers Participatie waarop in dat jaar een inkomen uit arbeid en/of ziektewetuitkering of als zelfstandige van cliënt of partner is gekort van € 500 of meer	2025	Suite Sociaal Domein
Aanmeldingen schuldhulpverlening	Het aantal aanmeldingen voor hulp bij het oplossen van de openstaande vorderingen/ schulden in dat jaar	2025	Allegro
Gemiddeld schuldbedrag bij een aanvraag	Het gemiddelde van het totaal aan openstaande vorderingen/schulden van inwoners bij de start van een schuldregeling in dat jaar	2025	Allegro
Aandeel 65+ Wmo-voorzieningen/hulpmiddelen	Percentage unieke inwoners 65+ met één of meerdere Wmo-	2025	Suite en CBS

	voorzieningen en/of -hulpmiddelen in dat jaar t.o.v. aantal inwoners 65 en ouder op 1 januari van dat jaar.		
Aantal personen met een Wmo-voorziening	Aantal unieke inwoners met één of meerdere Wmo-voorzieningen en/of -hulpmiddelen in dat jaar.	2025	Suite Sociaal Domein
Leerlingen primair onderwijs	Aantal leerlingen primair onderwijs	schooljaar 2024-2025	Breda in Cijfers (CBS)
Leerlingen voortgezet onderwijs	Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	schooljaar 2024-2025	Breda in Cijfers (CBS)
Aandeel jeugdigen 0-18 jaar met jeugdzorg	Percentage unieke jeugdigen met jeugdzorg (jeugdhulp, jeugdreclassering en jeugdbescherming exclusief PGB) in de leeftijdscategorie 0 t/m 17 jaar in dat jaar t.o.v. aantal jeugdigen woonachtig in Breda in dezelfde leeftijdscategorie op 1 januari van dat jaar.	2020 en 2025	Zorgned en BRP
Ondernemend Breda			
Studenten Hoger onderwijs	Aantal studenten hoger onderwijs	schooljaar 2024-2025	KENCES lokale studentenmonitor
waarvan Internationale studenten Hoger onderwijs	Het aantal internationale studenten dat is ingeschreven bij een onderwijsinstelling voor Hoger Onderwijs.	schooljaar 2024-2025	KENCES lokale studentenmonitor
Studenten MBO	Het aantal studenten dat is ingeschreven bij een onderwijsinstelling voor Middelbaar Beroepsonderwijs Onderwijs	schooljaar 2024-2025	KENCES lokale studentenmonitor
Totaal aantal Bedrijven	Totaal aantal bedrijven in Breda	2017 - 2024	Vestigingenregister
Aantal bedrijven in focussector Toegepaste Technologie en Creativiteit (TT&C)	Aantal bedrijven in de focussector Toegepaste Technologie en Creativiteit (TT&C) in Breda	2017 - 2024	Vestigingenregister
Totaal aantal banen	Totaal aantal banen in Breda	2017 - 2024	Vestigingenregister
Aantal banen in focussector Toegepaste Technologie en Creativiteit (TT&C)	Aantal banen in focussector Toegepaste Technologie en Creativiteit (TT&C) in Breda	2017 - 2024	Vestigingenregister
Aantal hectare bedrijventerrein	Aantal hectare bedrijventerrein	2022 - 2025	Bedrijventerreinenmonitor
Aandeel hectare bedrijventerrein als % van totale oppervlak van Breda	Aantal hectare bedrijventerrein als % van totale oppervlak Breda (= 12.868 ha)	2022 - 2025	Bedrijventerreinenmonitor en Atlas voor gemeenten obv CBS bodemstatistiek
Waardering muziekevenementen door inwoners	Rapportcijfer: waardering muziekevenementen door inwoners	2025	Stadsenquête 2025/2026 (inwonersenquête)
Waardering sportevenementen door inwoners	Rapportcijfer: waardering sportevenementen door inwoners	2025	Stadsenquête 2025/2026 (inwonersenquête)
Waardering cultuurevenementen door inwoners	Rapportcijfer: waarderingcultuurevenementen door inwoners	2025	Stadsenquête 2025/2026 (inwonersenquête)

Waardering binnenstad door inwoners	Rapportcijfer: waardering binnenstad door inwoners	2025	Stadsenquête 2025/2026 (inwonersenquête)
Percentage inwoners dat zichzelf digivaardig vindt	Percentage inwoners dat zichzelf digivaardig vindt	2025	Stadsenquête 2025/2026 (inwonersenquête)
Duurzaam wonen in Breda			
Inwoners	Het totaal aantal inwoners op 1 januari van dat jaar	2026	Breda in cijfers/BRP
Huishoudens	Aantal huishoudens op 1 januari van dat jaar	2025	Breda in cijfers
Gemiddelde omvang huishouden	Gemiddeld aantal personen in een huishouden op 1 januari van dat jaar	2025	Breda in cijfers
Woningen	Aantal woningen (verblijfsobjecten met woonfunctie) op 1 januari van dat jaar	2026	Breda in cijfers / BAG / WOZ
Womingen met energielabel A	Verblijfsobjecten met woonfunctie naar energielabel op 1 januari van dat jaar	2021 - 2026	EP-Online, BAG
Womingen met energielabel B	Verblijfsobjecten met woonfunctie naar energielabel op 1 januari van dat jaar	2021 - 2026	EP-Online, BAG
Womingen met energielabel C	Verblijfsobjecten met woonfunctie naar energielabel op 1 januari van dat jaar	2021 - 2026	EP-Online, BAG
Womingen met energielabel D	Verblijfsobjecten met woonfunctie naar energielabel op 1 januari van dat jaar	2021 - 2026	EP-Online, BAG
Womingen met energielabel E	Verblijfsobjecten met woonfunctie naar energielabel op 1 januari van dat jaar	2021 - 2026	EP-Online, BAG
Womingen met energielabel F	Verblijfsobjecten met woonfunctie naar energielabel op 1 januari van dat jaar	2021 - 2026	EP-Online, BAG
Womingen met energielabel G	Verblijfsobjecten met woonfunctie naar energielabel op 1 januari van dat jaar	2021 - 2026	EP-Online, BAG
Totaal aantal auto's naar eigenaar	Het aantal personenauto's naar eigenaar geregistreerd in de gemeente Breda met een Nederlands kenteken die op 1 januari van het desbetreffende jaar in de basisregistratie voertuigen (BRV) of beter bekend als de kentekenregistratie van RDW voorkwamen.	1-1-2024	CBS
Totaal aantal auto's naar eindgebruiker	Het aantal personenauto's (alle brandstofsoorten) van natuurlijke personen en gekoppelde rechtspersonen waarvan de eindgebruiker in de gemeente Breda woont.	1-1-2024	CBS, Vertekening van personenauto's (2024)
Aantal volledig elektrische auto's naar eindgebruiker	Het aantal personenauto's FEV van natuurlijke personen en gekoppelde rechtspersonen waarvan de eindgebruiker in de gemeente Breda woont.	1-1-2024	CBS, Vertekening van personenauto's (2024)

Aantal hybride auto's naar eindgebruiker	Het aantal personenauto's PHEV van natuurlijke personen en gekoppelde rechtspersonen waarvan de eindgebruiker in de gemeente Breda woont.	1-1-2024	CBS, Vertekening van personenauto's (2024)
Aantal (semi)publieke oplaadpunten in Breda	Aantal (semi)publieke oplaadpunten in Breda. Een publiek laadpunt is 24/7 openbaar toegankelijk, zonder barrières, zoals slagbomen of poorten. Soms is wel een abonnement of authenticatie nodig om van het oplaadpunt gebruik te kunnen maken. Een semi-publiek laadpunt is een laadpunt dat is opengesteld voor publiek, op een private locatie. Dit kan bijvoorbeeld bij parkeergarages, tankstations of bij retail- en horecalocaties zijn. Er kunnen beperkingen gelden, qua toegangstijden en bijvoorbeeld de vereisten om bepaalde producten/diensten af te nemen.	2025	Klimaatmonitor
Gasaansluitingen (kleinverbruik)	Aantal gasaansluitingen (kleinverbruik) op 1 januari van dat jaar	2025	open data enexis aansluitingen kleinverbruik
Aantal beheerde fietsenstallingen	Totaal aantal beheerde fietsenstellingen	2025	Registratie Breda
Aantal fietsenstallingen beheerd door gemeente	Aantal fietsenstallingen beheerd door gemeente	2025	Registratie Breda
Aantal fietsenstallingen beheerd door NS	Aantal fietsenstallingen beheerd door NS	2025	Registratie Breda
Basis op orde in Breda			
Aantal uitgegeven paspoorten en id-kaarten	Aantal uitgegeven paspoorten en id-kaarten	2025	interne bron KCC
Totaal aantal klantcontacten klantcontactcentrum	Totaal aantal klantcontacten klantcontactcentrum (KCC)	2025	interne bron KCC
Telefoongesprekken	Aantal telefoongesprekken	2025	interne bron KCC
BuitenBeter-meldingen	Aantal BuitenBeter-meldingen	2025	interne bron KCC
Email(formulieren)	Aantal Email(formulieren)	2025	interne bron KCC
Aanvragen via de website	Aantal aanvragen via de website	2025	interne bron KCC
Whatsapp gesprekken	Aantal Whatsapp gesprekken	2025	interne bron KCC
Oppervlakte	De totale oppervlakte van Breda	2025	Atlas van Gemeenten
Grondgebruik bebouwd	Terrein in gebruik voor wonen, werken, winkelen, uitgaan, cultuur en openbare voorzieningen.	2025	Atlas van Gemeenten
Grondgebruik recreatie	Terrein bestemd voor recreatief gebruik.	2025	Atlas van Gemeenten
Grondgebruik landbouw	Terrein bestemd voor agrarisch gebruik.	2025	Atlas van Gemeenten
Grondgebruik bossen	Terrein in gebruik als bos of open natuurlijk terrein.	2025	Atlas van Gemeenten

Grondgebruik water	Inlandig water in gebruik als vaarweg, recreatiewater, delfstofwinplaats, vloei en/of slibveld, of als spaarbekken, inclusief het IJsselmeer.	2025	Atlas van Gemeenten
Grondgebruik overig	Terrein bestemd voor overig gebruik	2025	Atlas van Gemeenten
Aantal speel- en beweegplekken (sport, fitness en spelen)	Aantal speel- en beweegplekken (sport, fitness en spelen) zoals geregistreerd in gemeentelijke beheerssystemen	2025	Beheersysteem, Playmapping
Aantal km riolering	Aantal km riool vrijverval + drukriolering (in eigen beheer) uit riooldatabeheersysteem	23-2-2026	Databeheersysteem Obsurv/ RioGL
Fijn huishoudelijk restafval, waarvan	Totaal gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar	2025	interne bron afdeling afval
Groente- fruit- en tuinafval (GFT)	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel Groente-, fruit, en tuinafval (GFT)GFT	2025	interne bron afdeling afval
Papier en karton	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel papier en karton	2025	interne bron afdeling afval
Plastic verpakkingen, blik en drinkpakken (PBD)	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel Plastic verpakkingen, blik en drinkverpakkingen (PBD)	2025	interne bron afdeling afval
Textiel	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel Textiel	2025	interne bron afdeling afval
Glas	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel Glas	2025	interne bron afdeling afval
Elektrische apparaten	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel Elektrische apparaten	2025	interne bron afdeling afval
Hygiënisch papier waaronder luiers	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel Hygiënisch papier waaronder luiers	2025	interne bron afdeling afval
Overig	Gemiddeld aantal kilo's fijn huishoudelijk afval per persoon per jaar, aandeel Overig	2025	interne bron afdeling afval
Boa registraties Totaal	Betreft totaal aantal registraties in gemeentelijke dataset Citycontrol	2025	Registratie dataset Handhaving Citycontrol
Boa registraties Verkeer	Betreft totaal aantal registraties in gemeentelijke dataset Citycontrol met als hoofdsituatie 'Verkeer'. Hieronder vallen o.a. parkeerovertredingen, rijden zonder helm, rijden zonder verlichting.	2025	Registratie dataset Handhaving Citycontrol

Boa registraties Fietshandhaving	Betreft totaal aantal registraties in gemeentelijke dataset Citycontrol met als hoofdsituatie 'Fietshandhaving'. Dit betreffen alle gelabelde fietsen (aankondiging van bestuursdrang) en alle werkelijk weggesleepte fietsen.	2025	Registratie dataset Handhaving Citycontrol
Boa registraties Afval	Betreft totaal aantal registraties in gemeentelijke dataset Citycontrol met als hoofdsituatie 'Afval'. Dit betreffen alle mutaties waarschuwingen en boetes voor o.a. bijplaatsen van afval, illegale stort of foutief aanbieden van afval.	2025	Registratie dataset Handhaving Citycontrol
Boa registraties Openbare orde	Betreft totaal aantal registraties in gemeentelijke dataset Citycontrol met als hoofdsituatie 'Openbare orde'. Hieronder vallen o.a. openbare dronkenschap, gebiedsverboden, verstoren openbare orde, wildplassers.	2025	Registratie dataset Handhaving Citycontrol
Boa registraties Zorg	Betreft totaal aantal registraties in gemeentelijke dataset Citycontrol met als hoofdsituatie 'Zorg'. Dit zijn alle mutaties die betrekking hebben op dak en thuislozen, mensen met verward gedrag.	2025	Registratie dataset Handhaving Citycontrol
Rapportcijfer veiligheidsgevoel in de gemeente	Het gemiddelde cijfer dat mensen geven als antwoord op de vraag 'Wilt u met een rapportcijfer aangeven hoe tevreden u bent over de veiligheid in uw buurt?'.	2025	Gemeentelijke Buurtenquête
Organisatie en financiën van Breda			
Aantal medewerkers	Tot de bezetting worden alle werknemers gerekend die in dienst zijn van een gemeente (zoals bedoeld in Artikel 1.2 | Toepassing cao Gemeenten) of ambtelijke fusieorganisatie (zoals bedoeld in Artikel 1.2 | lid 1a & b | Toepassing cao SGO) met een arbeidsovereenkomst (zoals bepaald in 7:610 BW) voor onbepaalde of bepaalde tijd en voor wie een van de volgende cao's geldt: - cao Gemeenten - cao SGO. Dit betekent dat de griffie wel wordt gerekend tot de bezetting. Oproepkrachten en BBLstudenten met een arbeidsovereenkomst worden ook tot de bezetting gerekend, maar stagiairs en medewerkers met een werkervaringsplaats	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025

	niet. Medewerkers en banenafsprakers die vallen onder cao Aan de Slag of cao Sociale Werkvoorziening worden ook niet meegeteld. Medewerkers die behoren tot een organisatie zoals benoemd in cao SGO Artikel 1.2 | lid1 c t/m m worden ook niet meegeteld.		
Gemiddelde leeftijd	Som van de leeftijden gerekend in jaren van de bezetting op 31 december jaar t gedeeld door de bezetting op 31 december jaar t	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025
Aandeel bezetting jonger dan 35 jaar	Aantal medewerkers jonger dan 35 jaar op 31 december jaar t gedeeld door het totaal aantal medewerkers op 31 december jaar t	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025
Aandeel bezetting tussen 35 en 59 jaar	Aantal medewerkers 35 jaar en ouder maar jonger dan 60 jaar op 31 december jaar t gedeeld door het totaal aantal medewerkers op 31 december jaar t	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025
Aandeel bezetting 60 jaar en ouder	Aantal medewerkers 60 jaar en ouder op 31 december jaar t gedeeld door het totaal aantal medewerkers op 31 december jaar t	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025
Instroom nieuwe medewerkers	Het aantal medewerkers dat in jaar t is ingestroomd in de gemeentelijke bezetting. Tel medewerkers die binnen jaar t zowel zijn ingestroomd als uitgestroomd wel mee	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025
Uitstroom medewerkers	Het aantal medewerkers dat in jaar t is uitgestroomd uit de gemeentelijke bezetting. Het gaat hierbij om 100 procent ontslag en niet om deeltijdontslag. Tel medewerkers die binnen jaar t zowel zijn ingestroomd als uitgestroomd wel mee	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025
Aandeel moeilijk vervulbare vacatures	Een vacature wordt als moeilijk vervulbaar beschouwd wanneer een gemeente ondanks wervingsactiviteiten er niet in slaagt binnen een half jaar een geschikte kandidaat te vinden. Dat wil zeggen: vanaf publicatie van de vacature heeft er binnen 6 maanden geen arbeidsvoorwaardengesprek plaatsgevonden.	2025	AFAS / Gegevenswoordenboek Personeelsmonitor 2025
Totaal aantal datalekken	Een datalek is het onbedoeld vrijkomen van vertrouwelijke of gevoelige informatie van een	2025	Trustbound

	organisatie of persoon. Dit kan gebeuren door een digitale aanval maar ook bijvoorbeeld doordat een brief of email met persoonlijke informatie naar een verkeer persoon gestuurd wordt.		
Aantal datalekken waarvan melding bij Autoriteit persoonsgegevens	Aantal datalekken dat is gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens	2025	Trustbound
Verdachte pogingen om het netwerk van de gemeente Breda binnen te dringen	Aantal verdachte pogingen om het netwerk van de gemeente Breda binnen te komen	2025	Security rapportage (obv Topdesk)
Aantal binnengekomen legitieme mails	Aantal binnengekomen legitieme mails	2025	Security rapportage (obv Microsoft Defender)
Aantal tegengehouden phishing mails	Phishing is een aanvalstechniek die door kwaadwillenden wordt gebruikt om gevoelige gegevens te ontfutselen van een individu of organisatie. Voorbeelden van gegevens die deze kwaadwillenden willen hebben zijn wachtwoorden of creditcardnummers. De afzender probeert vaak te doen alsof hij een bekende of vertrouwde (van de organisatie) is.	2025	Security rapportage (obv Microsoft Defender)
Aantal tegengehouden mails met malware	Malware komt van de Engelse woorden malicious software en betekent kwaadaardige software. Malware is schadelijk voor onze computers. Het wordt gebruikt om computersystemen te verstoren, gevoelige informatie te verzamelen of toegang te krijgen tot computersystemen. Er zijn verschillende soorten malware, waarvan virussen de bekendste zijn.	2025	Security rapportage (obv Microsoft Defender)
Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast tegenover de eigen middelen. Het laat zien hoeveel de rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatie. Dit zijn de signaleringswaarden van de provincie: < 90% is het minst risicovol, 90-130% is neutraal, > 130% is het meest risicovol.	2025	opgave afdeling FIJ
Solvabiliteit	De solvabiliteit drukken we uit in een percentage van het eigen vermogen tegenover het totaal vermogen. Dit geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit	2025	opgave afdeling FIJ

	kengetal wordt gedempt doordat we grote geldleningen hebben verstrekt aan woningcorporaties en voor de onderwijshuisvesting. Een solvabiliteitsratio die lager is dan 20%, wordt door de provincie als risicovol beschouwd.		
Weerstandsratio	Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van de mate waarin de gemeente in staat is om niet-begrote financiële tegenvallers op te vangen, zonder de noodzaak om direct te bezuinigen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een inventarisatie en analyse van de risico's die de gemeente loopt. Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen het weerstandsvermogen en de risico's. Een ratio hoger dan 1 geeft een indicatie dat er voldoende weerstandsvermogen is om risico's af te dekken.	2025	opgave afdeling FIJ

OVERZICHT FINANCIEEL TOTAALOVERZICHT

Bedragen x € 1.000

	Jaarrekening 2022		Jaarrekening 2023		Jaarrekening 2024		Begroting 2025		Begroting 2025 na wijziging		Jaarrekening 2025	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Vitaal en Sociaal Breda	**390.467**	**166.575**	**430.648**	**200.844**	**455.503**	**209.587**	**440.935**	**191.798**	**467.521**	**208.885**	**477.037**	**218.639**
Opgroeien	***115.080***	***50.531***	***129.926***	***56.151***	***145.762***	***64.020***	***132.842***	***55.759***	***139.453***	***59.089***	***150.510***	***68.200***
Algemene voorzieningen jeugd	17.754	2.442	19.300	79	20.120	29	22.607		23.965		22.709	-71
Jeugdhulp maatwerkondersteuning	79.180	38.127	90.483	45.473	104.873	52.361	90.226	46.104	92.900	46.979	108.482	58.284
Regionale samenwerkingen en initiatieven jeugd	4.845	1.898	6.553	2.547	7.301	3.148	7.925	3.463	7.561	3.112	7.507	3.399
Primair en voortgezet onderwijs	13.301	8.063	13.590	8.052	13.469	8.482	12.085	6.193	15.027	8.998	11.811	6.589
Betrokken zijn	***59.300***	***1.541***	***63.394***	***2.654***	***67.881***	***2.948***	***68.801***	***3.106***	***68.836***	***3.140***	***68.591***	***2.864***
Algemene voorzieningen volwassenen	10.435		12.073	636	13.277	871	13.747	816	14.274	850	14.132	792
Volwassenen maatwerkondersteuning	41.865	1.444	42.827	1.541	46.618	1.592	46.304	1.765	45.812	1.765	46.599	1.664
Maatwerk Wmo	7.000	97	8.494	477	7.986	486	8.751	526	8.751	526	7.860	408
Thuis	***50.035***	***4.871***	***53.176***	***5.473***	***59.434***	***6.629***	***59.486***	***7.184***	***64.802***	***7.269***	***61.771***	***10.805***
Volwassenen geëscaleerde zorg	50.035	4.871	53.176	5.473	59.434	6.629	59.486	7.184	64.802	7.269	61.771	10.805
Leren, ontwikkelen en werken	***133.721***	***85.351***	***145.063***	***94.580***	***141.329***	***98.779***	***135.690***	***92.634***	***151.513***	***103.849***	***153.569***	***104.568***
Participatie	1.136	469	2.907	999	2.803	1.838	2.708	3.854	2.858	3.990	4.716	2.739
Werk	18.125	7.269	19.588	7.402	20.278	7.593	20.291	7.300	20.726	7.300	20.941	6.984
Reïntegratie	13.985	5.832	12.608	2.445	11.731	1.174	12.092		15.451		12.902	975
Wet BUIG en overige regelingen	75.080	69.962	82.690	77.015	89.690	85.182	84.659	80.172	96.455	91.208	98.382	90.692
Bijzondere bijstand	20.872	926	22.466	5.848	11.613	1.522	10.961	825	9.839	825	10.374	1.366
BredaPas	434	1	450		232	0	267		525		151	
Schuldhulpverlening	4.089	893	4.354	871	4.984	1.470	4.712	483	5.658	525	6.103	1.812
Leven	***8.984***	***640***	***14.916***	***7.223***	***17.543***	***8.275***	***16.987***	***8.293***	***18.241***	***8.372***	***17.376***	***8.102***
Volksgezondheid	4.577	283	10.476	6.070	12.332	7.163	12.672	7.220	13.151	7.259	12.671	7.023
Sportbeleid	4.408	357	4.440	1.153	5.211	1.113	4.315	1.074	5.091	1.113	4.705	1.079
Ontmoeten	***15.552***	***14.200***	***21.800***	***20.447***	***20.963***	***18.703***	***24.529***	***19.571***	***21.366***	***14.696***	***21.911***	***17.268***
Wijkaanpak	3.524	13	4.210	39	4.252	4	4.566	0	4.675	50	4.321	84
Statushouders	12.028	14.188	17.590	20.408	16.710	18.699	19.962	19.571	16.691	14.646	17.590	17.185
Reserve investeringen sportverenigingen		***18***	***1.000***	***264***	***800***	***457***		***0***		***1.079***		***653***

Mutatie reserve investeringen sportverenigingen		18	1.000	264	800	457		0		1.079		653
Reserve vrouwenopvang		***1.029***			***1.600***	***2.100***	***2.600***	***0***	***2.600***	***1.600***	***2.600***	***1.600***
Mutatie reserve vrouwenopvang		1.029			1.600	2.100	2.600	0	2.600	1.600	2.600	1.600
Algemene reserve programma 1	***450***	***4.149***		***185***		***2.104***		***2.750***		***2.750***		***2.750***
Mutaties algemene reserve programma 1	450	4.149		185		2.104		2.750		2.750		2.750
Exploitatiereserve programma 1	***7.344***	***4.245***	***1.373***	***13.869***	***191***	***5.573***	***0***	***2.500***	***710***	***7.041***	***710***	***1.830***
Mutaties exploitatiereserve programma 1	7.344	4.245	1.373	13.869	191	5.573	0	2.500	710	7.041	710	1.830
Ondernemend Breda	**82.248**	**20.978**	**79.149**	**18.792**	**86.402**	**17.272**	**85.419**	**10.617**	**95.376**	**21.637**	**84.547**	**16.702**
Stimuleren economische ontwikkeling in Breda	***23.128***	***14.259***	***18.392***	***7.859***	***17.831***	***4.446***	***18.402***	***5.784***	***18.057***	***5.269***	***15.592***	***4.388***
Economische zaken	7.176	611	10.755	1.119	11.483	1.214	10.108	594	11.161	1.781	10.618	1.365
Acquisitie en accountmanagement	2.414	602	2.407	739	3.120	823	2.669	831	3.063	838	3.424	944
Externe betrekkingen	54		108	0	92	10	129		129		139	15
Evenementen	698		874		912		936		936		929	0
Grondexploitaties voor bedrijventerreinen	12.785	13.045	4.248	6.002	2.224	2.399	4.560	4.358	2.768	2.650	482	2.065
Grote projecten in de stad	***4.920***	***734***	***4.210***	***912***	***11.911***	***4.775***	***8.673***	***219***	***17.550***	***10.342***	***9.915***	***6.243***
CrossMark	2.348	562	2.068	656	4.613	2.700	3.139	0	5.044	3.045	2.576	3.290
Gasthuisvelden	785	123	1.022	0	1.776		1.040		765		671	
Nieuwe Mark							843		779		756	
Verbeter Breda	1.467		817		4.622	1.716	2.662	219	9.912	7.296	5.040	2.576
Ontwikkelingen Bavel	320	49	129	124	203	82	221		267		101	0
Centrum Oost	0		175	132	697	278	768		784		770	377
Dynamische stad	***29.701***	***808***	***29.502***	***883***	***30.606***	***914***	***31.173***	***566***	***31.970***	***853***	***31.664***	***747***
Cultureel erfgoed	2.352	90	2.572	163	2.017	38	2.251	19	2.215	19	2.241	44
Cultuurpresentatie	22.971	365	22.326	287	23.926	489	24.200	177	25.131	464	24.839	360
Media	129		136		140		144		144		144	
Musea	3.963	61	4.104	67	4.180	68	4.311	70	4.213	70	4.216	70
Historische waarde	286	291	364	366	342	319	266	300	266	300	224	273
Beroepsonderwijs en huisvesting onderwijs	***21.351***	***3.239***	***21.991***	***3.509***	***23.853***	***3.049***	***24.502***	***2.968***	***25.030***	***3.669***	***24.525***	***3.277***
HBO	101		221		473		428		234		222	
Volwasseneneducatie	2.320	2.235	3.123	3.123	3.215	3.049	3.055	2.968	3.777	3.669	3.385	3.277
Onderwijshuisvesting	18.930	1.004	18.647	386	20.166	0	21.019		21.019		20.918	0
Verbindend bestuur	***1.999***		***1.953***		***2.182***	***139***	***2.644***		***2.744***		***2.825***	***893***
Samenwerking	1.999		1.953		2.182	139	2.644		2.744		2.825	893

Algemene reserve programma 2		***169***		***3.269***		***533***		***195***		***195***		***195***
Mutaties algemene reserve programma 2		169		3.269		533		195		195		195
Exploitatiereserve programma 2	***800***	***1.770***	***932***	***2.360***		***3.359***		***759***		***1.183***		***894***
Mutaties exploitatiereserve programma 2	800	1.770	932	2.360		3.359		759		1.183		894
Investeringsreserve programma 2	***350***		***2.169***		***18***	***56***	***25***	***126***	***25***	***126***	***25***	***65***
Mutaties investeringsreserve programma 2	350		2.169		18	56	25	126	25	126	25	65
Duurzaam wonen in Breda	**51.726**	**36.344**	**57.619**	**45.656**	**74.223**	**57.886**	**67.070**	**51.559**	**78.875**	**61.880**	**64.364**	**53.264**
Wonen in Breda	***2.190***	***387***	***4.677***	***1.223***	***3.218***	***1.247***	***2.162***	***30***	***4.826***	***543***	***3.591***	***2.947***
Wonen	2.190	387	4.677	1.223	3.218	1.247	2.162	30	4.826	543	3.591	2.947
Verdeling beschikbare ruimte	***5.864***	***2.808***	***6.204***	***4.474***	***9.143***	***6.124***	***8.223***	***2.909***	***7.905***	***3.946***	***9.673***	***5.560***
Ruimtelijke ordening	1.610	403	2.293	389	2.013	378	1.372	228	2.400	228	1.982	205
Stedelijke planning en programmering	4.253	2.405	3.912	4.085	7.130	5.746	6.851	2.681	5.505	3.718	7.691	5.356
Grote woonprojecten in de stad	***13.890***	***10.976***	***13.550***	***8.848***	***19.154***	***13.140***	***9.446***	***7.280***	***8.028***	***5.550***	***7.803***	***7.252***
Grondexploitatie ten behoeve van de woningbouw	13.890	10.976	13.550	8.848	19.154	13.140	9.446	7.280	8.028	5.550	7.803	7.252
Bereikbaar Breda	***16.055***	***15.892***	***17.071***	***17.470***	***18.711***	***18.606***	***17.975***	***21.015***	***18.547***	***21.848***	***19.437***	***23.383***
Mobiliteit	6.362	602	6.331	265	6.584	180	6.199	156	6.318	406	6.381	504
Openbaar vervoer	40		40		44		43		43		42	
Parkeren	9.654	15.290	10.700	17.205	12.084	18.426	11.733	20.858	12.186	21.442	13.013	22.879
Breda is een duurzame en bestendige stad	***7.904***	***3.054***	***13.176***	***4.968***	***19.689***	***10.552***	***24.279***	***14.369***	***33.577***	***21.372***	***18.880***	***10.375***
Milieubeheer	5.503	2.567	10.562	4.446	14.740	9.900	19.735	13.742	29.469	20.746	14.553	9.752
Natuur- en milieueducatie	902	356	1.035	397	1.017	445	900	377	1.058	377	1.174	498
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	861	116	763	102	556	163	692	228	563	228	624	84
Biodiversiteit	638	15	815	23	3.375	44	2.953	23	2.487	23	2.528	40
Reserve Bodemfonds	***120***	***303***		***465***	***191***	***193***	***191***	***753***	***191***	***753***	***191***	***212***
Mutatie reserve Bodemfonds	120	303		465	191	193	191	753	191	753	191	212
Reserve Klimaatfonds	***285***	***189***	***290***	***44***	***314***	***344***	***314***	***44***	***326***	***44***	***326***	***44***
Mutatie reserve Klimaatfonds	285	189	290	44	314	344	314	44	326	44	326	44
Reserve parkeerbedrijf		***356***										
Mutatie reserve parkeerbedrijf		356										
Reserve Versnellingsopgave Wonen		***722***		***4.415***	***0***	***553***		***370***		***1.273***		
Mutatie reserve Versnellingsopgave Wonen		722		4.415	0	553		370		1.273		
Reserve bovenwijkse voorzieningen	***-85***	***902***	***1.860***	***75***	***694***	***32***	***59***	***1.877***	***475***	***775***	***227***	***14***
Mutaties reserve bovenwijkse voorzieningen	-85	902	1.860	75	694	32	59	1.877	475	775	227	14

Reserve Toekomst bestendig wonen								***0***		***100***		***52***
Mutaties reserve Toekomst bestendig wonen								0		100		52
Reserve FIBI							***0***	***0***	***775***	***0***	***11***	
Mutatie Reserve FIBI							0	0	775	0	11	
Algemene reserve programma 3	***4.000***	***300***		***1.817***	***279***	***6.726***	***537***	***2.191***	***341***	***3.584***	***341***	***1.766***
Mutaties algemene reserve programma 3	4.000	300		1.817	279	6.726	537	2.191	341	3.584	341	1.766
Exploitatiereserve programma 3	***979***	***455***	***400***	***1.859***		***335***		***532***		***1.901***		***1.559***
Mutaties exploitatiereserve programma 3	979	455	400	1.859		335		532		1.901		1.559
Investeringsreserve programma 3	***524***		***391***		***2.830***	***35***	***3.884***	***190***	***3.884***	***190***	***3.884***	***100***
Mutaties investeringsreserve programma 3	524		391		2.830	35	3.884	190	3.884	190	3.884	100
Basis op orde in Breda	**163.945**	**96.826**	**184.100**	**98.624**	**201.644**	**116.921**	**201.031**	**106.602**	**211.047**	**114.909**	**212.098**	**114.556**
Veilig Breda	***34.732***	***14.889***	***37.956***	***16.453***	***42.446***	***16.582***	***42.289***	***16.048***	***45.639***	***18.754***	***44.188***	***17.023***
Veiligheid openbare ruimte	9.032	6.179	11.141	6.674	14.263	7.184	12.886	6.948	12.256	6.610	14.628	7.085
Zichtbare Criminaliteit	345	45	1.276	134	764	52	785	0	923	37	700	38
Ondermijning	1.643	309	2.552	779	2.899	1.118	3.022	1.414	6.586	4.306	3.755	1.753
Zorg en Veiligheid	810	79	1.137	103	989	93	1.084	25	1.288	136	1.152	151
Fysieke veiligheid	20.253	7.395	20.568	7.792	22.458	7.118	23.556	6.679	23.598	6.684	22.968	6.908
Veilig Breda Algemeen	2.649	883	1.281	971	1.074	1.017	957	982	988	982	984	1.088
Dienstverlening	***9.746***	***4.667***	***11.984***	***4.897***	***13.697***	***7.278***	***15.344***	***7.970***	***16.569***	***8.505***	***15.027***	***7.915***
Administratie en basisregistratie	1.317		1.797		1.543		2.050		2.022		2.062	
Publiekszaken	8.429	4.667	10.187	4.897	12.154	7.278	13.294	7.970	14.547	8.505	12.965	7.915
Vergunningen (vervallen vanaf 2020)	0		0									
Beheer van de openbare ruimte	***90.904***	***64.416***	***100.786***	***63.468***	***101.851***	***71.155***	***104.931***	***70.954***	***108.250***	***73.773***	***106.546***	***71.141***
Afvalservice	32.775	38.469	34.230	39.643	39.438	44.973	38.264	44.876	38.948	45.893	38.886	44.604
Beheer openbare ruimte, groen	14.840	135	16.301	144	17.397	131	20.584	375	20.699	487	20.275	378
Beheer openbare ruimte, wegen	25.128	3.858	34.959	4.415	27.984	4.840	29.228	4.384	31.749	6.074	30.744	5.054
Riolering	18.161	21.955	15.296	19.266	17.031	21.212	16.855	21.319	16.854	21.319	16.641	21.106
Beheer van het gemeentelijk vastgoed	***22.546***	***10.836***	***25.872***	***11.279***	***34.587***	***19.493***	***26.845***	***11.042***	***28.789***	***12.856***	***34.056***	***17.605***
Vastgoedbeheer	22.546	10.836	25.872	11.279	34.587	19.493	26.845	11.042	28.789	12.856	34.056	17.605
Open overheid	***4.882***	***1.093***	***5.648***	***38***	***6.690***	***16***	***6.031***		***6.209***		***6.690***	***0***
College en ondersteuning college	1.721	1.079	2.312	19	3.256		2.296		2.296		3.063	
Raad, commissies en griffie	2.979	14	3.225	19	3.349	16	3.478		3.620		3.463	0
Rekenkamer	182		110		85		257		293		165	

Reserve Kapitaalgoederen							***2.262***		***2.262***		***2.262***	
Mutaties reserve Kapitaalgoederen							2.262		2.262		2.262	
Algemene reserve programma 4		***602***		***1.487***		***11***		***13***		***13***		***13***
Mutaties algemene reserve programma 4		602		1.487		11		13		13		13
Exploitatiereserve programma 4	***835***	***225***	***255***	***645***	***255***	***673***	***3.255***	***348***	***3.255***	***681***	***3.255***	***538***
Mutaties exploitatiereserve programma 4	835	225	255	645	255	673	3.255	348	3.255	681	3.255	538
Investeringsreserve programma 4	***300***	***97***	***1.600***	***358***	***2.118***	***1.712***	***73***	***227***	***73***	***327***	***73***	***322***
Mutaties investeringsreserve programma 4	300	97	1.600	358	2.118	1.712	73	227	73	327	73	322
Organisatie en financiën van Breda	**103.625**	**490.934**	**104.444**	**501.099**	**109.832**	**540.157**	**112.681**	**546.560**	**129.932**	**575.439**	**130.286**	**594.616**
Een toekomstbestendige organisatie	***79.775***	***8.862***	***90.119***	***11.022***	***101.113***	***11.771***	***102.351***	***7.777***	***105.835***	***9.070***	***110.638***	***15.552***
Overhead	79.775	8.862	90.119	11.022	101.113	11.771	102.351	7.777	105.835	9.070	110.638	15.552
Solide financiën	***17.226***	***480.554***	***6.163***	***487.072***	***2.311***	***525.420***	***1.582***	***533.352***	***7.591***	***563.621***	***3.141***	***576.434***
Algemene uitkeringen		435.466		437.232		477.115		485.929		515.188		525.270
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.202	39.024	2.980	41.422	3.203	42.517	3.058	44.018	3.281	45.348	2.994	45.908
Onvoorzien							1.000		900			
Overige algemene dekkingsmiddelen	6.487	-14	23	2.557	-129	891	-3.106		3.559		19	514
Saldo van de financieringsfunctie	3.936	5.476	3.752	5.186	-2.009	4.336	-692	2.892	-1.029	2.572	-2.067	4.076
Dividend		603		674		562		513		513		666
Vennootschapsbelasting	3.601		-593		1.246	0	1.321		880		2.195	
Algemene reserve programma 5	***6.240***	***327***	***8.114***	***1.980***	***4.573***	***1.275***	***8.554***	***5.340***	***16.296***	***2.340***	***16.296***	***2.340***
Mutatie algemene reserve programma 5	6.240	327	8.114	1.980	4.573	1.275	8.554	5.340	16.296	2.340	16.296	2.340
Exploitatiereserve programma 5		***666***		***725***		***629***		***0***		***317***	***0***	***199***
Mutatie Exploitatiereserve programma 5		666		725		629		0		317	0	199
Begrotingsreserve	***185***	***26***	***198***		***162***		***162***		***147***		***147***	
Mutatie Begrotingsreserve	185	26	198		162		162		147		147	
Investeringsreserve programma 5	***199***	***500***	***-150***	***300***	***1.673***	***1.062***	***32***	***91***	***63***	***91***	***63***	***91***
Mutatie Investeringsreserve programma 5	199	500	-150	300	1.673	1.062	32	91	63	91	63	91
Totaal	**794.607**	**811.911**	**855.960**	**865.033**	**927.604**	**941.823**	**907.136**	**907.136**	**982.751**	**982.751**	**968.331**	**997.778**

Overzicht beschikbare kredieten

GERAAMDE INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbare investeringen	Verwachte uitgaven 2025	Werkelijke uitgaven 2025	Onder/ overuitnutting uitgaven 2025	Vrijval 2025	Nog beschikbaar eind 2025
Vitaal en Sociaal Breda						
Speelvoorzieningen	621	620	314	306		307
Wijkontwikkeling	225	150		150	225	0
Subtotaal	***846***	***770***	***314***	***456***	***225***	***307***
Ondernemend Breda						
't Zoet - Haveneiland	6.909	1.800	1.967	-167		4.942
Havenkwartier - De Strip	8.737	4.449	1.213	3.236	323	7.201
Cultuurclusters Klavers Jansen	922	620	655	-35		266
Stationskwartier	3.625	50	0	50	50	3.575
Crossmark overige	127	0	2	-2		126
Centrum Oost	5.988	6.015	3.998	2.017		1.990
Nieuwe Mark	8.760	3.455	3.195	260		5.565
Gasthuisvelden	5.619	5.619	4.651	968		968
Bavel	635	635	409	226	1	225
BredaRing	4.166	0	0	0		4.166
Verbeter Breda, bibliotheek Hoge Vucht	400	0	0	0		400
Verbeter Breda, Volkshuisvestingsfonds	1.823	340	229	111		1.594
Bewaar erfgoed	818	0	2	-2		816
Economische zaken	1.108	497	203	294		905
Grondexploitaties bedrijventerreinen	330	0	0	0		330
Subtotaal	***49.968***	***23.480***	***16.524***	***6.956***	***374***	***33.069***
Duurzaam wonen in Breda						
Overige stedelijke ontwikkelingen	2.002	815	629	186	234	1.139
Wonen	2.592	1.014		1.014		2.592
Aankoopprogramma strategische gronden	843		289	-289	1	553
Verkeersveiligheid	1.260	995	812	183		448
Mobiliteit instandhouding bestaand netwerk	8.321	5.753	5.099	654		3.221
Mobiliteitsdeal Verbeter Breda (w.o. Noordelijke rondweg)	2.377	185	164	21		2.213
Meerjarenperspectief infrafonds	2.573	1.257	1.361	-104		1.212
Parkeren	4.880	4.000	1.750	2.250		3.129
Van Gogh Nationaal Park	898	523	267	256		631
Biodiversiteit	5.402	1.525	1.348	177		4.055
Biodiversiteit- Ecologische groenstructuur-Natuurnetwerk	5.400	413	317	96		5.083
Biodiversiteit - Ecologische Groenstructuur - Verbindingszones	500	0	7	-7		493
Biodiversiteit- Ecologische groenstructuur-Faunapassages	1.470	150	53	97		1.417
Biodiversiteit - Landschapselementen	270	60	26	34		244

Bedragen x € 1.000

Aankoop grond natuurontwikkeling	413	0	78	-78	13	322
Realisatie ecologische hoofdstructuur	367	0	354	-354		13
Energietransitie	813	161	341	-180		471
Recreatieve voorzieningen	272	272	252	20		20
Subtotaal	***40.652***	***17.123***	***13.147***	***3.976***	***248***	***27.258***
Basis op orde in Breda						
Openbare ruimte: herinrichtingen	805	200	400	-200		405
Openbare ruimte: wegen	7.479	5.983	7.125	-1.142		355
Openbare ruimte: klimaatadaptatie	264	200	247	-47		17
Openbare ruimte: water	100	0	0	0		100
Openbare ruimte: openbare verlichting	14.698	4.080	4.365	-285		10.334
Openbare ruimte: water nautisch beheer	104	0	1	-1	104	0
Openbare ruimte	900	450	691	-241		209
Wilhelminapark	200	50	50	0		150
Bomen	1.842	1.500	1.547	-47		295
Beleidsdoelen droogte, hitte, wateroverlast, waterrecreatie	1.401	430	182	248		1.219
Landschapsverbetering Singelstructuur	833	295	81	214		752
Park Haagse Beemden	141	100	57	43	50	34
Openbare ruimte en pleinenaanpak	1.950	450	475	-25		1.475
Groene pleinen en parken 2.0	366	80	192	-112	170	4
Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouw	280	25	0	25	230	50
Stad in het park	496	0	0	0	496	0
Levensbos	362	50	68	-18		294
Vastgoedbeheer	9.816	7.600	6.311	1.289	76	3.429
Herhuisvesting uitvoeringslocaties	118	475	79	396		40
Talentencentrum	285	235	178	57		107
MFA Bavel	17.804	1.798	879	919		16.925
Sportaccommodaties	575	375	69	306		506
Sporthal de Doelen	352	100	24	76		328
Willemsbrug	1.967	100	46	54		1.921
Specifieke kunstwerken	1.840	555	369	186		1.471
Afvalservice	1.287	1.136	504	632	1	782
Riolering	44.533	14.000	10.091	3.909		34.442
Investeringen veiligheid	291	225	252	-27		39
Subtotaal	***111.089***	***40.492***	***34.282***	***6.210***	***1.127***	***75.680***
Organisatie en financiën van Breda						
Bedrijfsvoering	3.401	2.191	1.869	322		1.532
Wagenpark	14.463	4.500	2.636	1.864		11.827
Subtotaal	***17.864***	***6.691***	***4.505***	***2.186***	***0***	***13.359***
Totaal	**220.419**	**88.556**	**68.773**	**19.783**	**1.974**	**149.673**

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

ocw

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A17**	**Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A17/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/02*	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A17/04*		
			€ 1.568.580	€ 3.117.511	Nee	project loopt van 2022-2025 en kent een forse onderbesteding van € 2,55 mln, dit bedrag wordt overgezet naar 2026		
JenV	**A20B**	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/01*	Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/02*	Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/03*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A20B/04*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A20B/05*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/06*
		1	060855 Gemeente Tilburg	onbekend	Coördinatie	Ja	€ 10.404	€ 10.404
			Kopie gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/07*	Kopie Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/08*	Kopie Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/09*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 11 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/10*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/12*
		1	*060855 Gemeente Tilburg*	onbekend	Coördinatie	Nee	nvt	Nee
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			81	338	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.*				

			Indicator: B2/06	*Indicator: B2/07*					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€407.959	€ 1.179.069			€411.926	€451.769	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€22.512	€251.948	€297.513	€1.194.546	€153.981	€626.320	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€127.073	€370.553	€0	€ 0	€1.420.964		
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*					
			€ 5.569	Nee					
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*		
			€ 177.313	€ 0	8	2.253	396		
BZK	**C132**	**Inrichten overheidsbrede loketten**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C132/01*						
			€ 2.975						

ocw

OCW	**D1**	**Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2017 t/m 2021** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1/01*	Correctie besteding jaar (Jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1/02*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1/05*	
			€ 169.422	€ 156.057	€ 755.104	€ 429.625	Nee	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 3.077.500	€ 1.012.628	€ 106.313	€ 0	€ 586.105	€ 1.503.988
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1						
OCW	**D10**	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW] *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Besteding (jaar T) educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	Reservering besteding educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij lagere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/05*	Onttrekking besteding educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1) Bij hogere besteding dan beschikbare middelen *Aard controle R* *Indicator: D10/06*
		1	€ 3.668.595	€ 375.830	€ 4.044.425	€ 3.385.059	€ 767.515	€ 0
			Onderbesteding jaar T Automatisch berekend *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D10/07*					
		1	€ 0					
OCW	**D11**	**Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contact gemeente *Aard controle R* *Indicator: D11/01*	Correctie besteding contactgemeente (jaar T-1) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D11/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D11/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D11/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/06*

			€ 0	€ 0	€ 323.724	€ 8.876	€ 8.876	Nee
OCW	**D12**	**Regionale meld- en coördinatiefunctie** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12/01*	Correctie besteding contactgemeente (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/02*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/05*	
			€ 1.837.383	-€ 78.438	€ 196.394	€ 398.837	Nee	
OCW	**D12A**	**Regionaal programma voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente *Aard controle R* *Indicator: D12A/01*	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	Totale besteding (jaar T) (automatisch ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	Correctie totale besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/06*
			€ 193.465	€ 464.127	€ 657.592	€ 6.777	€ 94.765	€ 1.573.045
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/07*					
			Nee					
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*			
			-€ 171.916	€ 0	€ 110.565			
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*		
			€ 0	€ 302.555	€ 363.906	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R*		

ocw

			Indicator: D14/08	*Indicator: D14/09*	*Indicator: D14/10*	*Indicator: D14/11*		
			1					
OCW	**D21**	**Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur**	Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: D21/01	*Indicator: D21/02*	*Indicator: D21/03*	*Indicator: D21/04*	*Indicator: D21/05*	
			1	Cultuurkantine	€ 0	€ 31.000	Nee	nvt
			2	Electron	€ 0	€ 31.000	Nee	nvt
			3	Skatepark Pier 15	€ 0	€ 48.086	Nee	nvt
			4	Mezz	€ 0	€ 56.000	Nee	nvt
			5	Tiuri	€ 0	€ 46.644	Nee	nvt
			6	Nieuwe Veste	€ 145.500	€ 193.715	Nee	Subsidievaststelling moet nog plaatsvinden
			7	Breda Beats	€ 0	€ 56.000	Nee	nvt
			8	Podium Bloos	€ 0	€ 31.000	Nee	nvt
			9	Phoenix	€ 0	€ 55.025	Nee	nvt
			10	Blind Walls Gallery	€ 11.441	€ 70.486	Nee	Subsidievaststelling moet nog plaatsvinden
			11	Stichting KOP	€ 0	€ 20.100	Nee	nvt
			12	Stichting Kairos Events	€ 0	€ 24.984	Nee	nvt
			13	Stichting Zut Mon Sac	€ 0	€ 24.158	Nee	nvt
			14	Claudette van de Rakt	€ 0	€ 5.000	Nee	nvt
			15	Breda Photo	€ 0	€ 10.247	Nee	nvt
			16	Salvia Arts	€ 0	€ 3.420	Nee	nvt
			17	BO Diversity	€ 0	€ 25.000	Nee	nvt
			18	Stichting Skatepark Breda	€ 0	€ 25.000	Nee	nvt
			19	Stichting Stedelijk Museum Breda	€ 21.330	€ 21.330	Nee	Subsidievaststelling moet nog plaatsvinden
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t*
			Indicator: D23/01	*Indicator: D23/02*	*Indicator: D23/03*	*Indicator: D23/04*	*Indicator: D23/05*	*Indicator: D23/06*
			1	SB230145.	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 130.168	€ 308.432	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 130.168
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: D23/07					
			1	Nee				
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		

ocw

		Provincies en Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: E20/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	*Aard controle R* *Indicator: E20/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 1.608.741	€ 13.235.413	€ 11.167.872	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	105 Verbreden van fietspaden	Ja	328			
		2	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg	Ja	12			
		3	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW	Ja	8			
		4	110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone	Ja	4			
		5	113 Saneren van langsparkeren of parkeerstroken langs de rijbaan	Ja	4			
		6	115 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom	Ja	4			
		7	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur	Ja	225			
IenW	**E44**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E44/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/03*	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering *Aard controle R* *Indicator: E44/04*	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/06*
		1	IENW/BSK-2022/21559	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		2	IENW/BSK-2023/67048	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		3	IENW/BSK-2024/44431	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/07*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/08*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/09*			
		1	IENW/BSK-2022/21559	alle maatregelen	Nee			
		2	IENW/BSK-2023/67048	alle maatregelen	Nee			
		3	IENW/BSK-2024/44431	alle maatregelen	Nee			
			Kopie beschikkingsnummer	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden		

			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E44/10	*Indicator: E44/11*	*Indicator: E44/12*	*Indicator: E44/13*		
		1	IENW/BSK-2022/21559	Nee	€ 47.864	€ 208.103		
		2	IENW/BSK-2023/67048	Nee	€ 92.439	€ 382.346		
		3	IENW/BSK-2024/44431	Nee	€ 41.186	€ 161.110		
IenW	**E53**	**Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord**	Beschikkingsnummer / en projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj)	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj)	Ervaringen binnen 3 maanden na afronding project gedeeld (ja/nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E53/01	*Indicator: E53/02*	*Indicator: E53/03*	*Indicator: E53/04*	*Indicator: E53/05*	*Indicator: E53/06*
		1	SPUKSLA-24-03728318 Laadplein	€ 92.645	€ 92.645	30/12/2024	05/03/2026	Nee
		2	SPUKSLA-23-03496195	€ 15.346	€ 79.000	01/01/2024	01/12/2026	Nee
			Kopie beschikkingsnummer /naam	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: E53/07	*Indicator: E53/08*	*Indicator: E53/09*			
		1	SPUKSLA-24-03728318 Laadplein	2024	Nee			
		2	SPUKSLA-23-03496195	2024	Nee			
IenW	**E58**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021**	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1)	Project afgerond (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E58/01	*Indicator: E58/02*	*Indicator: E58/03*	*Indicator: E58/04*	*Indicator: E58/05*	*Indicator: E58/06*
		1	Humane en verspreidingsrisico 's PFAS in bodem	€ 8.840	€ 43.951	Ja	€ 0	Nee
		2	Humane risico's diffuus Lood	€ 3.413	€ 14.220	Ja	€ 0	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					
			Indicator: E58/07					
			Nee					
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E84/01	*Indicator: E84/02*	*Indicator: E84/03*	*Indicator: E84/04*		
			€ 107.644	€ 283.030	€ 1.070.526	Nee		

ocw

			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E84/05	*Indicator: E84/06*	*Indicator: E84/07*	*Indicator: E84/08*		
		1	331 Drempel	Nee	20			
		2	330 Plateaus	Nee	9			
		3	342 Rotonde	Nee	1			
		4	344 Versmallen rijbaan	Ja	850			
IenW	**E97**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023**	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project ivm SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: E97/01	*Indicator: E97/02*	*Indicator: E97/03*	*Indicator: E97/04*	*Indicator: E97/05*	
		1	3353499-1 - Element diffuus verspreid lood	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
		2	3353499-2 - Element PFAS	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
		3	3353499 en 3721916-1 Individuele spoedlocaties	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E97/06	*Indicator: E97/07*	*Indicator: E97/08*	*Indicator: E97/09*	*Indicator: E97/10*	*Indicator: E97/11*
		1	3353499-1 - Element diffuus verspreid lood	Ja		Nee	Nee	3353499
		2	3353499-2 - Element PFAS	Ja		Nee	Nee	3353499
		3	3353499 en 3721916-1 Individuele spoedlocaties	Ja		Nee	Nee	3353499 & 3721916
IenW	**E104**	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024*	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E104/01	*Indicator: E104/02*	*Indicator: E104/03*	*Indicator: E104/04*	*Indicator: E104/05*	*Indicator: E104/06*
		1	*IENW/BSK-2023/392762*	€ 0	€ 0	€ 0	268	190
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E104/07	*Indicator: E104/08*	*Indicator: E104/09*	*Indicator: E104/10*		
		1	IENW/BSK-2023/392762	268	190	Nee		
			Naam infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee)	

ocw

				Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: E104/11	*Indicator: E104/12*	*Indicator: E104/13*	*Indicator: E104/14*	*Indicator: E104/15*	
		1	*Mobiliteitshub/parkeerkeergarage onder Chasséveld Breda*	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
IenW	**E110**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering mobiliteitspakketten ten behoeve van woningbouw**	Beschikkingsnummer	Totale besteding (t/m jaar T-1)	Totale besteding (jaar T)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	
				Automatisch berekend. Alleen voor SiSa 2024.	*Automatisch berekend*		Automatisch berekend	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: E110/01	*Indicator: E110/02*	*Indicator: E110/03*	*Indicator: E110/04*	*Indicator: E110/05*	
		1	IENW/BSK-2024/188377	€ 314.126	€ 230.922		€ 545.048	
			Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Aard controle D1	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: E110/06	*Indicator: E110/07*	*Indicator: E110/08*	*Indicator: E110/09*	*Indicator: E110/10*	*Indicator: E110/11*
		1	216	216	0	0	Nee	Ja
			Naam mobiliteitsmaatregel	Totale besteding (t/m jaar T-1) per mobiliteitsmaatregel	Totale besteding (jaar T) per mobiliteitsmaatregel	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per mobiliteitsmaatregel	Mobiliteitsmaatregel afgerond (Ja/Nee)	
				Alleen voor SiSa 2024				
			Aard controle n.v.t	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t*	
			Indicator: E110/12	*Indicator: E110/13*	*Indicator: E110/14*	*Indicator: E110/15*	*Indicator: E110/16*	
		1	*Voorbereiding maatregelen*	€ 314.126	€ 230.922	€ 545.048	Nee	
IenW	**E111**	**Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E111/01	*Indicator: E111/02*	*Indicator: E111/03*	*Indicator: E111/04*		
		1	SPUK-SEB24-03731332	€ 37.500	€ 37.500	Ja		
		2	SPUK-SEB24-03731439	€ 48.750	€ 48.750	Ja		
		3	SPUK-SEB25-03830273	€ 28.855	€ 28.855	Ja		
		4	SPUK-SEB25-03830294	€ 21.728	€ 21.728	Ja		
		5	SPUK-SEB25-03830302	€ 14.988	€ 14.988	Ja		
		6	SPUK-SEB25-03857213	€ 9.234	€ 9.234	Ja		
		7	SPUK-SEB25-03872156	€ 4.890	€ 4.890	Ja		
		8	SPUK-SEB25-03872598	€ 8.544	€ 8.544	Ja		
		9	SPUK-SEB25-03872651	€ 6.438	€ 6.438	Ja		
IenW	**E113**	**Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030**	Besteding (jaar T) binnen werkvoorraad	Is er sprake van Sisa tussen medeoverheden (ja/nee)	Correctie (Jaar T-1) werkvoorraad ivm SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen werkvoorraad	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	

ocw								
			Indicator: E113/01	*Indicator: E113/02*	*Indicator: E113/03*	*Indicator: E113/04*	*Indicator: E113/05*	
			€ 17.011	Nee	€ 0	€ 18.723	Nee	
IenW	E120	**Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030**	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E120/01	*Indicator E120/02*	*Indicator: E120/03*	*Indicator: E120/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: E120/05	*Indicator: E120/06*	*Indicator: E120/07*	*Indicator: E120/08*		
		1	421 Vrijliggend fietspad - b=3,5 meter	Nee	0	Nog niet gestart		
		2	437 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg	Nee	0	Nog niet gestart		
		3	442 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom	Nee	0	Nog niet gestart		
		4	444 Veilig inrichten van 30 km/uur wegen	Nee	0	Nog niet gestart		
		5	448 Aanleg van een fietsoversteek via een middeneiland, alleen bij een kruispunt op 50-wegen	Nee	0	Nog niet gestart		
EZ	F51	**Eenmalige specifieke uitkering in verband met de uitvoering van ontwikkelplannen (pilots) ten behoeve van Actieagenda MKB-dienstverlening**	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
		Gemeenten						
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: F51/01	*Indicator: F51/02*				
			€ 258.965	€ 309.129				
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025**	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 81.477.680	€ 819.131	€ 2.540.239	€ 34.097	€ 230.777	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 757.060	€ 206.995	€ 0	€ 6.186.765	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 180.129	€ 91.866	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 22.362	€ 300
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 22.362	€ 300

		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 22.362	€ 299
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 29.598	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.974	€ 0
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 98.658	€ 899

		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
	4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
	5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
	6	Totaal	0	0	N.v.t.

		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
	4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
	5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
	6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
	4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
	5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
	6	Totaal	0	0	0

OCW

SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*				
			€ 2.459.313	€ 0	Ja				
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2025** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 280.070	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
SZW	**G15B**	**Specifieke uitkering Brabants Migratie Informatiepunt_ deel gemeenten 2025** Uitvoering door gemeenten namens de provincie Noord-Brabant. De gemeenten verantwoorden hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door de gemeente is uitgevoerd.	Hieronder is 'Provincie Noord-Brabant' als vast waarde opgenomen Deel gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G15B/01*	Bestedingen (jaar T) ten laste van de toegekende rijksmiddelen voor het project "Brabants Migratie Informatiepunt" Deel gemeente *Aard controle R* *Indicator: G15B/02*	Bestedingen (jaar T) ten laste van de provinciale middelen voor het project 'Brabants Migratie Informatiepunt" Deel gemeente *Aard controle R* *Indicator: G15B/03*	Bestedingen (jaar T) ten laste van eigen middelen (van deelnemende gemeenten) voor het project "Brabants Migratie Informatiepunt" Deel gemeente *Aard controle R* *Indicator: G15B/04*	Cumulatieve bestedingen ten laste van de toegekende rijksmiddelen voor het project 'Brabants Migratie Informatiepunt' (t/m jaar T) Deel gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G15B/05*	Cumulatieve bestedingen ten laste van de provinciale middelen voor het project 'Brabants Migratie Informatiepunt' (t/m jaar T) Deel gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G15B/06	
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	205560	28197	81270	400000	50000	
			Cumulatieve bestedingen ten laste van de eigen middelen (van deelnemende gemeenten) voor project 'Brabants Migratie Informatiepunt' (t/m jaar T) Deel gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G15B/07*						

			150000						
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 2.405.633	€ 711.081					
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/03*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/06*			
			€ 36.103	€ 655.841	€ 19.137				
VWS	**H21**	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/01*	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/05*		
			Ja		€ 25.000	€ 50.000	Ja		
VWS	**H26B**	**Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/01*	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/02*	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H26B/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/05*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/06*	
		1	060772 Gemeente Eindhoven	*n.v.t.*	*Nee*	€ 0	€ 198.999	Ja	
			Optionele toelichting (verplicht in te vullen indien indicator 3 met "nee" is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H26B/07*						
		1							
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Totaalbedrag (jaar T) toegekend *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026) *Aard controle R* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*	
			€ 2.965.486	€ 296.549	€ 2.633.353	€ 7.634.398	Ja		

			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H30/07	*Indicator: H30/08*				
			Ja	Nee				
VWS	**H35**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026**	Beschikkingsnummer	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden *vanaf SiSa 2024*	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: H35/01	*Indicator: H35/02*	*Indicator: H35/03*	*Indicator: H35/04*	*Indicator: H35/05*	*Indicator: H35/06*
		1	*1338109-1045515*	Ja	Ja	€ 1.430.083	€ 4.249.391	Nee
VWS	**H39**	**Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_zonder centraal persoon_2025**	Projectnummer	Experiment gerealiseerd (jaar T)? (Ja/Nee)	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nvt)	Toelichting (Verplicht indien bij H39/02 of H39/03 "Nee" is ingevuld)		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: H39/01	*Indicator: H39/02*	*Indicator: H39/03*	*Indicator: H39/04*		
		1	*1555937-90003082*	Ja	N.v.t.			
			Kopie Projectnummer	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Eigen bijdrage en bijdragen derden (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – Inclusief uitvoering door medeoverheden vanaf SiSa 2025		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*		
			Indicator: H39/05	*Indicator: H39/06*	*Indicator: H39/07*	*Indicator: H39/08*		
		1	1555937-90003082	€ 1.645.291	€ 441.987	€ 2.087.278		
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: H39/09	*Indicator: H39/10*				
			Ja	Ja				
VRO	**J4**	**Regiodeals 5e tranche**	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmalijn /pijler.	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: J4/01	*Indicator: J4/02*	*Indicator: J4/03*	*Indicator: J4/04*	*Indicator: J4/05*	
		1	0. Aanpak energie van onderop	€ 0	€ 0			
		2	1. Kennis en Kunde	€ 262.950	€ 567.805			
		3	2a. West-Brabant Kiest	€ 0	€ 0			
		4	2b. West-Brabant Gezond	€ 544.168	€ 808.638			

			5	3. West-Brabant Maakt	€ 1.258.118	€ 3.106.914			
			6	VAT-kosten	€ 152.000	€ 0			
				Kopie Naam actielijn/ programmalijn/ pijler *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/06*	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/07*	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/09*		
			1	*0. Aanpak energie van onderop*	€ 0	€ 0			
			2	*1. Kennis en Kunde*	€ 262.950	€ 567.805			
			3	*2a. West-Brabant Kiest*	€ 0	€ 0			
			4	*2b. West-Brabant Gezond*	€ 544.168	€ 808.638			
			5	*3. West-Brabant Maakt*	€ 1.258.118	€ 3.106.914			
			6	*VAT-kosten*	€ 165.104	€ 0			
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage *Aard controle R* *Indicator: J4/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J4/12*			
				Nee	€ 24.276	Nee			
VRO	**J6B**	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet ondersteuning woningbouw (derde tranche)** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J6B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J6B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J6B/03*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J6B/04*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J6B/05*	Cumulatief aantal woningbouw- of herstructureringsprojecten dat t/m jaar T geholpen is met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J6B/06*
				030010 Provincie Noord-Brabant	€ 41.075	€ 41.075	€ 0	€ 0	0
				Cumulatief aantal woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd (t/m Jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J6B/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J6B/08*				
				0	Nee				
VRO	**J9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 7** Gemeenten		Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J9/06*
			1	De Strip Havenkwartier	Ja	Ja	216	216	0
				Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)

			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J9/07	*Indicator: J9/08*	*Indicator: J9/09*	*Indicator: J9/10*	*Indicator: J9/11*	*Indicator: J9/12*
		1	De Strip Havenkwartier	Ja	€ 254.302	€ 3.747.129	€ 2.961.156	€ 4.995.587
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*		
			Indicator: J9/13	*Indicator: J9/14*	*Indicator: J9/15*	*Indicator: J9/16*		
		1	De Strip Havenkwartier	Ja		Nee		
VRO	**J16**	**Regeling kansrijke wijk tweede tranche**	Naam stedelijk focusgebied	Naam onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: J16/01	*Indicator: J16/02*	*Indicator: J16/03*	*Indicator: J16/04*	*Indicator: J16/05*	
		1	Breda Noord	Organisatie Uitvoeringsprogramma	€ 0	€ 0	Nee	
		2	Breda Noord	Integraliteit	€ 0	€ 0	Nee	
		3	Breda Noord	Re-integratie en preventie geldzorgen	€ 0	€ 0	Nee	
		4	Breda Noord	School en omgeving	€ 0	€ 0	Nee	
		5	Breda Noord	Ontwikkeling van het jonge kind	€ 0	€ 0	Nee	
		6	Breda Noord	Maatschappelijke samenhang	€ 0	€ 0	Nee	
		7	Breda Noord	financiële educatie	€ 0	€ 0	Nee	
VRO	**J17**	**Realisatiestimulans**	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognotiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*			
			Indicator: J17/01	*Indicator: J17/02*	*Indicator: J17/03*			
			125	1.771	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: J17/04	*Indicator: J17/05*	*Indicator: J17/06*	*Indicator: J17/07*	*Indicator: J17/08*	
		1	97	€ 0	€ 0	€ 233.023	€ 0	
VRO	**J18**	**Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) uitgesplitst in indicatoren J18/03 en J18/04	Besteding (jaar T) ten behoeve van het aanstellen of aannemen	Besteding (jaar T) ten behoeve van het organiseren van een regionaal	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

			van een regiocoördinator en/of organiseren of inhuren van expertise voor of op andere wijze ondersteunen van de isolatieopgave in de regio zoals bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel a en onderdeel b	afstemmingsoverleg en/of op regionaal niveau naar behoefte leggen van een verbinding met andere bovenlokale opgaven die gerelateerd zijn aan de isolatieopgave zoals bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a en onderdeel b				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: J18/01	*Indicator: J18/02*	*Indicator: J18/03*	*Indicator: J18/04*	*Indicator: J18/05*	
		1	2025-0000114676	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
VRO	**J31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R	*Aard controlen n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: J31/01	*Indicator: J31/02*	*Indicator: J31/03*	*Indicator: J31/04*	*Indicator: J31/05*	
			€ 0	€ 1.023.750	€ 0		Ja	
VRO	**J32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 05 nee is ingevuld)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J32/01	*Indicator: J32/02*	*Indicator: J32/03*	*Indicator: J32/04*	*Indicator: J32/05*	*Indicator: J32/06*
		1	SUVIS21-00743961	€ 135.531	€ 210.000	Ja	Ja	
		2	SUVIS21-2-02191859	€ 142.483	€ 150.000	Ja	Ja	
		3	SUVIS21-2-02192084	€ 190.085	€ 210.000	Ja	Ja	
		4	SUVIS21-2-02192089	€ 149.754	€ 150.000	Ja	Ja	
		5	SUVIS21-00746981	€ 113.976	€ 200.921	Ja	Ja	
		6	SUVIS21-2-02210660	€ 336	€ 389.239	Ja	Ja	
		7	SUVIS21-2-02210967	€ 0	€ 28.462	Ja	Ja	
VRO	**J47**	**Volkshuisvesting** Gemeenten	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan Zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: J47/01	*Indicator: J47/02*	*Indicator: J47/03*	*Indicator: J47/04*	*Indicator: J47/05*	*Indicator: J47/06*
		1	VHF Hoge Vucht	104	619	413	€ 621.331	€ 4.381.452
		2	VHF Doornbos Linie	39	200	139	€ 216.868	€ 1.182.355
		3	VHF Buurt Initiatief Vuchtstraat	0	8	9	-€ 317	€ 71.479
		4	VHF - VVE	0	2	0	€ 0	€ 140.000
		5	Projectkosten	0	0	0	€ 93.410	€ 610.614
			Kopie deelplannaam	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan				

			Aard controle n.v.t. *Indicator: J47/07*	*Aard controle R* *Indicator: J47/08*				
		1	*VHF Hoge Vucht*	€ 1.939.476				
		2	*VHF Doornbos Linie*	€ 506.724				
		3	*VHF Buurt Initiatief Vuchtstraat*	€ 30.634				
		4	*VHF - VVE*	€ 354.061				
		5	*Projectkosten*	€ 100.033				
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J47/10*				
			Ja	Nee				
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			248	€ 434.568	€ 1.508.351	201	€ 366.691	€ 795.310
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			424	€ 31.948	€ 1.585.901			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			1.396	4.929	23	0	424	228
VRO	**J85**	**Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen** Gemeenten	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: J85/01*	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J85/02*	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen *Aard controle n.v.t* *Indicator: J85/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: J85/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: J85/05*	

			1	Tijdelijke woningen Bredestraat	0	0	€ 0	€ 0	
			2	Tijdelijke woningen Stadionstraat	192	192	€ 1.998.364	€ 0	
			3	Tijdelijke woningen Donkerstraat	0	0	€ 0	€ 0	
				Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: J85/06	*Indicator: J85/07*	*Indicator: J85/08*			
			1	*Tijdelijke woningen Bredestraat*	Nee	Ja			
			2	*Tijdelijke woningen Stadionstraat*	Nee	Ja			
			3	*Tijdelijke woningen Donkerstraat*	Nee	Ja			
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**		Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D1*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: J94/01	*Indicator: J94/02*	*Indicator: J94/03*	*Indicator: J94/04*	*Indicator: J94/05*	*Indicator: J94/06*
			1	*LAI23-03613567*	€ 976.938	539	0	€ 0	€ 255.258
				Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: J94/07	*Indicator: J94/08*	*Indicator: J94/09*			
			1	€ 117.014	€ 604.666	Nee			
VRO	**J95**	**Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie**		Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Activiteiten verricht conform aanvraag (Ja/Nee)	Eventuele toelichting - verplicht als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: J95/01	*Indicator: J95/02*	*Indicator: J95/03*	*Indicator: J95/04*	*Indicator: J95/05*	
				€ 351.240	€ 813.223	Ja		Nee	
VRO	**J100**	**Regeling kansrijke wijk**		Naam stedelijk focusgebied	Naam onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: J100/01	*Indicator: J100/02*	*Indicator: J100/03*	*Indicator: J100/04*	*Indicator: J100/05*	
			1	Breda-Noord	Organisatie uitvoeringsprogramma	€ 475.000	€ 950.000	Nee	
			2	Breda-Noord	Integraal	€ 536.058	€ 778.273	Nee	
			3	Breda-Noord	Armoede en schulden	€ 26.284	€ 128.230	Nee	

		4	Breda-Noord	Veerkracht en weerbaarheid	€ 53.148	€ 106.678	Nee	
		5	Breda-Noord	Ontwikkeling jonge kind	€ 985.463	€ 1.679.174	Nee	
		6	Breda-Noord	Gezonde leefomgeving	€ 96.799	€ 96.799	Nee	
		7	Breda-Noord	Re-integratie	€ 28.460	€ 28.460	Nee	
VRO	**J105**	**Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls**	Projectnaam	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*	*Aard controle R*
			Indicator: J105/01	*Indicator: J105/02*	*Indicator: J105/03*	*Indicator: J105/04*	*Indicator: J105/05*	*Indicator: J105/06*
		1	*Blossem Redwood*	53	Ja	0	Nee	€ 657.500
		2	*Blossem Sierra*	154	Ja	0	Nee	€ 1.920.000
		3	*Milford*	80	Ja	0	Nee	€ 414.123
		4	*Cosun 2 en 3*	94	Ja	94	Ja	€ 0
		5	*Hero*	180	Ja	0	Nee	€ 0
		6	*Post*	97	Ja	97	Ja	€ 240.406
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D1*
			Indicator: J105/07	*Indicator: J105/08*	*Indicator: J105/09*	*Indicator: J105/10*	*Indicator: J105/11*	*Indicator: J105/12*
		1	*Blossem Redwood*	€ 657.500	Ja	oplevering gepland voor 2027	36	Ja
		2	*Blossem Sierra*	€ 1.920.000	Ja	oplevering gepland voor 2027	144	Ja
		3	*Milford*	€ 713.497	Ja	oplevering gepland voor 2027	80	Ja
		4	*Cosun 2 en 3*	€ 605.000	Ja		53	Ja
		5	*Hero*	€ 1.739.162	Ja		180	Ja
		6	*Post*	€ 462.320	Ja		59	Ja
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: J105/13	*Indicator: J105/14*				
		1	*Blossem Redwood*	Nee				
		2	*Blossem Sierra*	Nee				
		3	*Milford*	Nee				
		4	*Cosun 2 en 3*	Ja				
		5	*Hero*	Nee				
		6	*Post*	Nee				
VRO	**J106**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget**	Beschikkingsnummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)			
				Automatisch berekend	*Automatisch berekend*			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: J106/01	*Indicator: J106/02*	*Indicator: J106/03*			

			1	2023-0000697303	€ 85.130	€ 200.983			
			2		€ 0	€ 0			
			3		€ 0	€ 0			
				Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/04*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/05*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/06*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: J106/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/08*	
			1	216	216	0	0	Nee	
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/09*	Naam gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: J106/10*	Besteding (jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle R* *Indicator: J106/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: J106/12*	Gebiedsmaatregel afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J106/13*	
			1	2023-0000697303	*voorbereiding div. maatregelen*	€ 85.130	€ 200.983	Nee	
VRO	**J107**	**Meerjarige stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen 2023**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J107/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J107/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: J107/03*	Cumulatief aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J107/04*	Cumulatief aantal gerealiseerde woonruimten voor statushouders en/of Oekraïense ontheemden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: J107/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J107/06*
			1	SFT2023-03657544	€ 0	€ 0	0	0	Ja
			2	STF2025-03906759	€ 0	€ 0	0	0	Nee
			3	STF2025-03906801	€ 0	€ 0	0	0	Nee
			4	Stf2025-03893152	€ 0	€ 0	0	0	Nee
VRO	**J109**	**Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting**		Plan/projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J109/04*	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: J109/05*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan medeoverheden overgeboekte middelen *Aard controle R* *Indicator: J109/06*
			1	*VHF2 - 1 Tuinzigt particuliere woningen*	69	88	68	€ 467.887	€ 0
			2	*VHF2 - 3 Gespikkeld bezit Brabantpark Prinsenbeek*	33	38	32	€ 154.166	€ 0
			3	*VHF2 - 5 Inponden Brabantpark - OA*	0	0	0	€ 34	€ 0
			4	*VHF2 - VVE's*	0	0	0	€ 0	€ 0
			5	*Projectkosten exploitatie*	0	0	0	€ 156.230	€ 0
			6	*Project 2500182 Renovatie De Nieuwe Meidoorn*	0	0	0	€ 0	€ 0
			7	*Project 2540802 Meidoornstraat 115 / Verduurzaming de Nieuwe Meidoorn*	0	0	0	€ 0	€ 0
			8	*Project 2500183 Vernieuwbouw beheerdersgebouw Abeelstraat*	0	0	0	€ 0	€ 0
			9	*Project 2540801 Abeelstraat 8B / Beheerdersgebouw*	0	0	0	€ 0	€ 0
			10	*Projectkosten Investeringen*	0	0	0	€ 0	€ 0

			Kopie plan/projectnaam	Cofinanciering (jaar T) per project	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: J109/07	*Indicator: J109/08*	*Indicator: J109/09*	*Indicator: J109/10*	*Indicator: J109/11*	
		1	*VHF2 - 1 Tuinzigt particuliere woningen*	€ 129.652	€ 251.581	Ja	Nee	
		2	*VHF2 - 3 Gespikkeld bezit Brabantpark Prinsenbeek*	€ 42.719	€ 60.900	Ja	Nee	
		3	*VHF2 - 5 Inponden Brabantpark - OA*	€ 9	€ 9	Ja	Nee	
		4	*VHF2 - VVE's*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
		5	*Projectkosten exploitatie*	€ 43.292	€ 103.182	Ja	Nee	
		6	*Project 2500182 Renovatie De Nieuwe Meidoorn*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
		7	*Project 2540802 Meidoornstraat 115 / Verduurzaming de Nieuwe Meidoorn*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	
		8	*Project 2500183 Vernieuwbouw beheerdersgebouw Abeelstraat*	€ 110.947	€ 152.972	Ja	Nee	
		9	*Project 2540801 Abeelstraat 8B / Beheerdersgebouw*	€ 63.908	€ 64.962	Ja	Nee	
		10	*Projectkosten Investeringen*	€ 54.330	€ 80.115	Ja	Nee	
VRO	**J117B**	**Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*			
			Indicator: J117B/01	*Indicator: J117B/02*	*Indicator: J117B/03*			
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 0	€ 0			
			Kopie provinciecode	Status SMP (nog niet gestart/in ontwikkeling/afgerond)	Gebruik van pre-SMP (Ja/Nee)	Verwachte opleverdatum SMP(dd/mm/jj)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	
			Indicator: J117B/04	*Indicator: J117B/05*	*Indicator: J117B/06*	*Indicator: J117B/07*	*Indicator: J117B/08*	
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	afgerond	Nee	26/06/2025	Nee	
VRO	**J209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: J209/01	*Indicator: J209/02*	*Indicator: J209/03*	*Indicator: J209/04*	*Indicator: J209/05*	*Indicator: J209/06*
		1	*RHA25-AAND-03843555*	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen bestaande locaties BREDA*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		2	*RHA25-AAND-03845613*	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen nieuwe locaties Breda*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		3	*RHA25-AAND-03852809*	*Wonen in Familie verband*	€ 0	€ 0	€ 0	0

		4	*RHA2023-03516920*	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen BREDA*	€ 51.836	€ 119.422	€ 0	17
		5	*RHA2023-03516518*	*Busaflex*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		6	*RHA25-AAND-03852483*	*woningen woonakker*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		7	*RHA25-AAND-03843527*	*Woonzorg-Project dakloze jongeren*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		8	*RHA25-AAND-03875571*	*Muizenberglaan-Kesterenhof*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		9	*RHA25-STUD-03876195*	*Buas hogenschool campus*	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
		1	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen bestaande locaties BREDA*	0	Ja	Ja	Nee	
		2	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen nieuwe locaties Breda*	0	Ja	Ja	Nee	
		3	*Wonen in Familie verband*	0	Ja	Ja	Nee	
		4	*Uitbreiding woonwagenstandplaatsen BREDA*	0	Ja	Ja	Ja	
		5	*Busaflex*	0	Nee	Ja	Ja	
		6	*woningen woonakker*	0	Ja	Ja	Nee	
		7	*Woonzorg-Project dakloze jongeren*	0	Ja	Ja	Nee	
		8	*Muizenberglaan-Kesterenhof*	0	Ja	Ja	Nee	
		9	*Buas hogenschool campus*	0	Ja	Nee	Nee	
VRO	**J210B**	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: J210B/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J210B/03*	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/04*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/06*
		1	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 134.997	€ 0	0	5	Ja
		2	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 62.500	€ 38.762	2	0	Ja
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 4.978.621	€ 104.654	€ 267.118	€ 9.392.544	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					

OCW

AenM	**M6**	**Bekostigingsregeling huisvesting vergunninghouders in doorstroomlocaties**	Berekening totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per dag per geplaatste vergunninghouder in een doorstroomlocatie (jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2025* Gemeenten *Aard controle R* *Indicator: M6/01* € 632.400	Berekening totaal cumulatief te ontvangen aanvullende vergoeding per dag per in de doorstroomlocatie geplaatste vergunninghouder die gekoppeld is aan een andere deelnemende gemeente in de regio (jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2025* *Aard controle R* *Indicator: M6/02* € 0	Besteding (jaar T-1) t.b.v. de transitie *Geldt alleen voor SiSa 2025* *Aard controle R* *Indicator: M6/03* € 38.235			
			Berekening totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per dag per geplaatste vergunninghouder in een doorstroomlocatie (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M6/04* € 1.968.120	Berekening totaal cumulatief te ontvangen aanvullende vergoeding per dag per in de doorstroomlocatie geplaatste vergunninghouder die gekoppeld is aan een andere deelnemende gemeente in de regio (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M6/05* € 0	Besteding (jaar T) t.b.v. de transitie *Aard controle R* *Indicator: M6/06* € 0	Berekening totale besteding (jaar T) Som van de bestedings- en berekeningsindicatoren (04/05 en 06) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M6/07* € 1.968.120	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M6/08* € 2.638.755	
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Gemeenten *Aard controle R* *Indicator: M16/01* € 11.960.916	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02* € 264.802	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03* € 0	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04* € 1.207.866	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05* € 12.360	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06* € 733.571
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07* € 0	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08* € 14.976	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09* € 703.216	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/10* 01/01/2025	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd *Aard controle D2* *Indicator: M16/11* 01/10/2025	
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/12* € 13.491.275	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/13* € 62.838.745				
AenM	**M29B**	**Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen (SiSa tussen medeoverheden)**	Naam regionaal openbaar lichaam, provincie of gemeente	Naam kostensoort	Besteding per kostensoort (jaar T)			

		SiSa tussen medeoverheden					
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	
				Indicator: M29B/01	*Indicator: M29B/02*	*Indicator: M29B/03*	
			1	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Meerkosten regie	€ 32.448	
			2	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Meerkosten coördinatie van de spreiding van ontheemden	€ 0	
			3	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Meerkosten communicatie	€ 0	
			4	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Meerkosten zorgkosten	€ 0	
			5	050497 Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Meerkosten materiele uitgaven	€ 0	
				Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: M29B/04	*Indicator: M29B/05*		
				Ja			
AenM	**M30**	**Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen**		SPUK I: Aantal gerealiseerde plekken van duurzame aard boven indicatieve opgave in het jaar T	SPUK I: Eindverantwoording (Ja/Nee)	SPUK II: Aantal gerealiseerde plekken van bijzondere aard (AMV) in het jaar T	SPUK II: Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten					
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: M30/01	*Indicator: M30/02*	*Indicator: M30/03*	*Indicator: M30/04*
				0	Ja	150	Ja

Landelijke taakvelden en indicatoren

INLEIDING

In deze bijlage zijn de landelijk verplichte indicatoren opgenomen. De landelijk verplichte indicatoren zijn gekoppeld aan de landelijk verplichte taakvelden. In deze bijlage is deze koppeling weergegeven. Daarnaast is kort toegelicht hoe de set beleidsindicatoren in de jaarstukken 2025 is opgebouwd.

LANDELIJKE TAAKVELDEN

Bedragen x €1.000

	Primaire begroting 2025					Begroting 2025 na wijziging					Jaarrekening 2025				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
Bestuur	8.674				8.674	8.952				8.952	9.516	893			8.623
Mutaties reserves			21.949	18.305	3.643			31.424	26.363	5.061		-65	30.412	15.237	15.240
Burgerzaken	13.294	7.970			5.324	14.547	8.505			6.042	12.965	7.915			5.051
Beheer overige gebouwen en gronden	4.699	2.188			2.511	3.676	310			3.366	6.905	261			6.644
Overhead	102.351	7.777			94.575	105.835	9.070			96.764	110.638	15.552			95.086
Treasury	-688	3.405			-4.093	-1.025	3.085			-4.111	-2.064	4.742			-6.806
Ozb woningen	3.518	20.657			-17.139	3.576	21.200			-17.624	3.441	21.218			-17.776
Ozb niet-woningen	1.565	21.696			-20.131	1.697	22.483			-20.786	1.576	22.537			-20.962
Parkeerbelasting	2.490	19.002			-16.513	2.301	19.306			-17.004	2.769	21.205			-18.436
Belastingen overig	812	1.450			-638	832	1.457			-625	1.012	1.678			-666
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		485.929			-485.929		515.188			-515.188		525.270			-525.270
Overige baten en lasten	-2.106				-2.106	4.459				4.459	19	514			-495
Vennootschapsbelasting (VpB)	1.321				1.321	880				880	2.195				2.195
Crisisbeheersing en brandweer	15.083	159			14.925	15.100	159			14.942	14.751	186			14.565
Openbare orde en veiligheid	17.286	2.940			14.346	20.988	6.062			14.926	19.193	3.075			16.118
Verkeer en vervoer	37.195	4.273			32.922	39.659	6.264			33.396	38.477	5.365			33.111
Parkeren	11.733	7.083			4.649	12.186	7.083			5.102	13.013	7.475			5.538

	Primaire begroting 2025					Begroting 2025 na wijziging					Jaarrekening 2025				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
Economische havens en waterwegen	2	227			-225	2	227			-225	5	63			-58
Openbaar vervoer	43				43	43				43	42				42
Economische ontwikkeling	5.337	363			4.974	5.709	513			5.196	6.273	497			5.776
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.887	5.413			2.474	7.830	5.405			2.425	6.370	8.402			-2.031
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.211	500			712	1.233	518			714	1.463	550			913
Economische promotie	5.617	1.766			3.851	6.549	2.778			3.771	5.544	2.829			2.715
Onderwijshuisvesting	23.508	1.039			22.469	23.649	1.112			22.537	23.712	1.148			22.564
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	15.568	9.160			6.408	19.037	12.667			6.371	15.418	9.865			5.553
Sportbeleid en activering	4.251	1.074			3.177	3.947	1.113			2.834	3.877	1.079			2.798
Sportaccommodaties	13.404	3.985			9.420	15.394	5.344			10.050	15.737	6.542			9.194
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	30.389	1.771			28.619	31.572	2.064			29.508	31.492	2.060			29.432
Musea	619	370			249	496	370			126	456	343			113
Cultureel erfgoed	2.372	74			2.298	2.441	221			2.220	2.498	248			2.250
Media	667	1.348			-682	663	1.348			-685	671	1.356			-685
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	26.725	866			25.859	26.611	1.004			25.607	26.092	747			25.345
Samenkracht en burgerparticipatie	35.344	20.387			14.957	31.209	15.848			15.361	34.780	18.383			16.397
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	13.246	241			13.005	14.864	297			14.567	14.121	472			13.649
Inkomensregelingen	101.790	81.490			20.300	117.490	94.135			23.355	119.282	94.939			24.343
WSW en beschut werk	20.291	7.300			12.991	20.726	7.300			13.426	20.941	6.984			13.958
Arbeidsparticipatie	16.732	3.854			12.878	19.635	3.990			15.645	15.936	3.715			12.222
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8.751	526			8.225	8.751	526			8.225	7.860	408			7.452
Huishoudelijke hulp (WMO)	20.050	2.080			17.970	19.720	2.080			17.640	19.531	1.842			17.690

	Primaire begroting 2025					Begroting 2025 na wijziging					Jaarrekening 2025				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
Begeleiding (WMO)	17.900				17.900	17.900				17.900	19.267				19.267
Jeugdhulp ambulant lokaal	1.126	426			700	1.026	426			600	639	480			160
Jeugdhulp ambulant regionaal	34.454	19.454			15.000	47.654	20.329			27.325	64.606	37.193			27.413
Jeugdhulp ambulant landelijk	6.431	3.231			3.200	4.831	3.231			1.600	6.082	3.058			3.024
Jeugdhulp met verblijf regionaal	25.502	12.602			12.900	24.802	12.602			12.200	27.561	13.253			14.308
Jeugdhulp met verblijf landelijk	16.202	8.202			8.000	9.002	8.202			800	2.214	890			1.325
PGB WMO	1.125				1.125	1.125				1.125	903	0			903
PGB Jeugd	275				275	400				400	378	0			378
Beschermd wonen (WMO)	33.592				33.592	35.748	85			35.663	35.339	1.732			33.607
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	24.365	6.754			17.611	27.537	6.754			20.783	25.226	8.771			16.455
Jeugdbescherming	7.318	2.471			4.847	6.267	2.471			3.796	7.780	3.188			4.592
Jeugdreclassering	822	222			600	822	222			600	1.112	468			644
Coördinatie en beleid WMO	9.163	15			9.148	9.492	15			9.477	9.017				9.017
Coördinatie en beleid Jeugd	9.644	2.718			6.926	10.044	2.311			7.733	9.410	2.653			6.757
Volksgezondheid	16.212	7.220			8.993	16.818	7.336			9.483	16.380	7.064			9.315
Riolering	16.855	21.319			-4.464	15.487	21.319			-5.832	15.435	21.106			-5.671
Afval	36.985	44.878			-7.893	37.339	45.948			-8.609	37.458	44.659			-7.201
Milieubeheer	10.337	4.182			6.154	17.161	9.594			7.567	13.592	7.440			6.152
Begraafplaatsen en crematoria	144	90			54	148	91			57	97	70			27
Ruimte en leefomgeving	17.018	3.129			13.890	22.602	11.397			11.206	18.412	8.715			9.697
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	9.231	7.280			1.950	10.704	8.441			2.263	8.979	10.339			-1.361
Wonen en bouwen	19.457	16.277			3.180	23.181	16.583			6.598	11.524	11.169			355
Gerealiseerd resultaat	**885.187**	**888.831**	**21.949**	**18.305**	**0**	**951.326**	**956.387**	**31.424**	**26.363**	**0**	**937.919**	**982.541**	**30.412**	**15.237**	**-29.447**

LANDELIJKE VERPLICHTE INDICATOREN

In deze bijlage is het totaal aantal landelijk verplichte indicatoren opgenomen (34) en gekoppeld aan de landelijk verplicht taakvelden. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet elke gemeente deze landelijk verplichte indicatoren presenteren in haar begroting/jaarrekening. Dit is vastgelegd in het BBV. De peildatum is 6 maart 2026.

Deze landelijk verplichte indicatoren zijn steeds relatief gemaakt, zodat gemeenten van verschillende grootte beter met elkaar vergeleken kunnen worden. Op dit moment zijn er 34 landelijk verplichte indicatoren. Een deel hiervan (21 van de 34) is ook opgenomen in de Bredase set indicatoren, maar niet allemaal. Voor diverse thema's is een betere Bredase indicator beschikbaar om op te sturen dan de landelijk verplichte (relatieve) indicator.

De realisatiecijfers van de landelijk verplichte indicatoren staan voor alle gemeenten ook vermeld in het VNG (BBV) dashboard op www.waarstaatjegemeente.nl.

Taakveld	BBV-Nr	Progr-Auditnr	Indicator	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Bron
0. Bestuur en ondersteuning	1	P5-101	Formatie (Aantal per 1.000 inwoners)	10,77	11	11,92	12,82	Gemeente Breda
	2	P5-105	Bezetting (Aantal per 1.000 inwoners)	10,61	11,4	12,21	12,56	Gemeente Breda
	3	P5-102	Apparaatskosten (Kosten per inwoner)	1.063,78	1.224,53	1.367,23	1.453,34	Gemeente Breda
	4	P5-103	Externe inhuur in % (Kosten als % van de totale loonsom)	18,82	21,08	20,07	17,02	Gemeente Breda
	5	P5-9901	Overhead (kosten voor sturing en ondersteuning als % van de totale lasten)	10,95	10,86	11,23	11,81	Gemeente Breda
1. Veiligheid	6	P4-82	Verwijzingen Halt (Aantal per 1.000 jongeren)	11,47	9,06	12,72	13,45	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	8	P4-79	Winkeldiefstallen (Aantal per 1.000 inwoners)	3,09	2,74	2,34	2,83	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	9	P4-77	Geweldsmisdrijven (Aantal per 1.000 inwoners)	7,15	7,16	7,42	8,42	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	10	P4-78	Diefstallen uit woning (Aantal per 1.000 inwoners)	1,46	1,37	1,57	1,59	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	11	P4-76	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (Aantal per 1.000 inwoners)	7,15	7,16	7,42	8,42	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
3. Economie	14	P2-9902	Functiemenging (% aantal banen tov aantal woningen)	57,09	57,3	57,38		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	16	P2-9903	Vestigingen van bedrijven (Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	186,84	198,03	203,58		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
4. Onderwijs	17	P1-13	Absoluut schoolverzuim (Aantal per 1.000 leerlingen)	6,7	7,1	6,3	6	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	18	P1-9905	Relatief schoolverzuim (Aantal per 1.000 leerlingen)	21	26	22		www.waarstaatjegemeente.nl BBV

	19	P1-19	Voortijdig schoolverlaters (%)	2,4	2,4	2,2	2,2	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
5. Sport, cultuur en recreatie	20	P1-9906	Niet-wekelijkse sporters (%)	40,6		37,8		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
6. Sociaal domein	21	P2-9904	Aantal banen (Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	938,96	946,49	951,34		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	22	P1-9910	Jongeren met delict voor rechter (%)	1	1			www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	23	P1-9911	Kinderen in uitkeringsgezin (%)	6	6	6		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	24	P2-49	Netto arbeidsparticipatie (%)	73,1	74,2	74,2	73,7	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	26	P1-9912	Werkloze jongeren (%)	1	2	2		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	27	P1-20	Bijstandsuitkering (Aantal per 10.000 inwoners)	379,1	364,1	360,4	301,4	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	28	P1-2209	Lopende re-integratievoorzieningen (Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar)	160,3	164,3	173		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	29	P1-9907	Jongeren met jeugdhulp (%)	13,6	14,1	14,4		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	30	P1-9908	Jongeren met jeugdbescherming (%)	0,8	0,9	0,8		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	31	P1-9909	Jongeren met jeugdreclassering (%)	0,3	0,4	0,4		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	32	P1-9913	Maatwerkarrangementen Wmo (Aantal per 10.000 inwoners)	840	840	830	780	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
7. Volksgezondheid en milieu	33	P4-93	Restafval (Kg per inwoner)	148	152	146,7	163,1	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	34	P3-73	Hernieuwbare elektriciteit (% van totale energie)	21,2				www.waarstaatjegemeente.nl BBV
8. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	35	P3-63	Gemiddelde WOZ-waarde (Bedrag x 1.000)	336	381	391	419	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	36	P3-59	Nieuw gebouwde woningen (Aantal per 1.000 woningen)	8,19	11,22	3,42		www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	37	P3-60	Demografische druk (%)	66,8	66,8	66,3	66,3	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	38	P3-61	Woonlasten éénpersoonshuishoudens (Bedrag)	745	715	736	763	www.waarstaatjegemeente.nl BBV
	39	P3-62	Woonlasten meerpersoonshuishoudens (Bedrag)	861	833	861	891	www.waarstaatjegemeente.nl BBV

VERDELING TAAKVELDEN OVER PROGRAMMA'S

	Landelijke taakveld	Verdeling	Programma
0.0	**Bestuur en ondersteuning**		
0.1	Bestuur	30%	2 Ondernemend Breda
		70%	4 Basis op orde in Breda
0.2	Burgerzaken	100%	4 Basis op orde in Breda
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	100%	4 Basis op orde in Breda
0.4	Overhead	100%	5 Organisatie en financiën van Breda
0.5	Treasury	100%	5 Organisatie en financiën van Breda
0.61	Ozb Woningen	100%	5 Organisatie en financiën van Breda
0.62	Ozb Niet woningen	100%	5 Organisatie en financiën van Breda
0.63	Parkeerbelasting	16%	4 Basis op orde in Breda
		84%	3 Duurzaam wonen in Breda
0.64	Belastingen overig	100%	4 Basis op orde in Breda
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	100%	5 Organisatie en financiën van Breda
0.8	Overige baten en lasten	100%	5 Organisatie en financiën van Breda
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	100%	5 Organisatie en financiën van Breda
1.0	**Veiligheid**		
1.1	Crisisbeheer en brandweer	100%	4 Basis op orde in Breda
1.2	Openbare orde en veiligheid	100%	4 Basis op orde in Breda
2.0	**Verkeer, vervoer en waterstaat**		
2.1	Verkeer en vervoer	18%	3 Duurzaam wonen in Breda
		76%	4 Basis op orde in Breda
		6%	1 Vitaal en sociaal Breda
2.2	Parkeren	100%	3 Duurzaam wonen in Breda
2.4	Economische havens en waterwegen	100%	4 Basis op orde in Breda
2.5	Openbaar vervoer	100%	3 Duurzaam wonen in Breda
3.0	**Economie**		
3.1	Economische ontwikkeling	100%	2 Ondernemend Breda
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	80%	4 Basis op orde in Breda
		16%	3 Duurzaam wonen in Breda
		4%	2 Ondernemend Breda
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	100%	2 Ondernemend Breda
3.4	Economische promotie	100%	2 Ondernemend Breda
4.0	**Onderwijs**		
4.2	Onderwijshuisvesting	93%	2 Ondernemend Breda
		7%	4 Basis op orde in Breda
4.3	Onderwijsbeleid en leerling zaken	95%	1 Vitaal en sociaal Breda
		5%	2 Ondernemend Breda
5.0	**Sport, cultuur en recreatie**		
5.1	Sportbeleid en activering	100%	1 Vitaal en sociaal Breda
5.2	Sportaccommodaties	11%	1 Vitaal en sociaal Breda
		89%	4 Basis op orde in Breda
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	100%	2 Ondernemend Breda

	Landelijke taakveld	Verdeling		Programma
5.4	Musea	100%	2	Ondernemend Breda
5.5	Cultureel erfgoed	100%	2	Ondernemend Breda
5.6	Media	100%	2	Ondernemend Breda
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	82%	4	Basis op orde in Breda
		8%	3	Duurzaam wonen in Breda
		4%	2	Ondernemend Breda
		6%	1	Vitaal en Sociaal Breda
6.0	**Sociaal Domein**			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.3	Inkomensregelingen	85%	1	Vitaal en sociaal Breda
		15%	4	Basis op orde in Breda
6.4	WSW en beschut werk	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.5	Arbeidsparticipatie	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.712	Begeleiding (WMO)	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.791	PGB WMO	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.792	PGB Jeugd	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.811	Beschermd wonen (WMO)	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.821	Jeugdbescherming	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.822	Jeugdreclassering	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.91	Coördinatie en beleid WMO	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
7.0	**Volksgezondheid en milieu**			
7.1	Volksgezondheid	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
7.2	Riolering	100%	4	Basis op orde in Breda
7.3	Afval	100%	4	Basis op orde in Breda
7.4	Milieubeheer	44%	3	Duurzaam wonen in Breda
		56%	4	Basis op orde in Breda
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	100%	1	Vitaal en sociaal Breda
8.0	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**			
8.1	Ruimte en leefomgeving	59%	2	Ondernemend Breda
		41%	3	Duurzaam wonen in Breda
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	100%	3	Duurzaam wonen in Breda
8.3	Wonen en bouwen	100%	3	Duurzaam wonen in Breda

Klachten

OVERZICHT KLACHTEN 2025

Onderwerp	Totaal formele klachten	Houding en gedrag	Waarvan gegrond	Procedure	Waarvan gegrond	Communicatie	Waarvan gegrond	Klachten informeel afgehandeld *
Werk en Inkomen (participatie)	22	6	2	7	1	9	4	19
Zorg (Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd)	28	7	5	15	9	6	3	34
Veiligheid (vergunning en handhaving)	57	30	7	18	4	9	5	141
Wonen (woningopgave, wijkzaken)	4	0	0	3	1	1	0	46
Fysieke leefomgeving (openbare ruimte, parkeren, afval)	29	13	9	11	5	5	1	308
Persoonlijke dienstverlening (adres, paspoort, klantvragen, bezwaar, Wob)	27	6	3	9	0	12	8	44
Totaal	**167**	**62**	**26**	**63**	**20**	**42**	**21**	**592**

** Categorie overlast valt onder 'Klachten informeel afgehandeld' en is daarom in het overzicht 2025 vervallen.*

OVERZICHT KLACHTEN 2024

Onderwerp	Totaal klachten	Houding en gedrag	Waarvan gegrond	Procedure	Waarvan gegrond	Communicatie	Waarvan gegrond	Overlast	Waarvan gegrond
Werk en Inkomen	44	17	6	11	3	16	4	0	0
Zorg (Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd)	35	11	4	7	2	17	4	0	0
Veiligheid (vergunning en handhaving)	160	34	11	81	14	36	14	9	1
Wonen (woningopgave, vergunning en toezicht)	37	1	0	7	1	24	11	5	1
Fysieke leefomgeving (openbare ruimte, parkeren, afval)	143	17	14	44	14	68	41	14	7
Persoonlijke dienstverlening (adres, paspoort, klantvragen, bezwaar, Wob)	100	8	5	41	8	46	30	5	0
Klachten doorgeleid (Bezwaar, schadeclaim, andere organisatie *	73								
Totaal	**592**	**88**	**40**	**191**	**42**	**207**	**104**	**33**	**9**

** Ten opzichte van vorig jaar is deze regel toegevoegd. In de aanloop naar het nieuwe klachtenproces in 2025 zijn deze klachten anders geregistreerd.*

JAARSTUKKEN 2025

KLIMAATMONITOR

1. INLEIDING

Voor u ligt de klimaatmonitor 2025, behorend bij de jaarrekening over 2025. In dit document verantwoorden wij de voortgang op de doelen en activiteiten uit de klimaatbegroting 2025-2028. De klimaatmonitor schetst het verwachte effect op de uitstoot van broeikasgassen in 2025, afgezet tegen de gemeentelijke ambitie om in 2030 ten minste 55% reductie te realiseren.

De meest recente cijfers uit de regionale klimaatmonitor hebben betrekking op 2024. Voor overige broeikasgassen (zoals methaan en lachgas) is 2023 het meest recente jaar waarvoor data beschikbaar zijn. Omdat definitieve emissiecijfers voor 2025 ontbreken, is voor de ontwikkeling van de uitstoot in 2025 een prognose opgesteld door het bureau CE Delft. Deze prognose is gebaseerd op de verwachte effecten van zowel de uitvoering van landelijke beleidsmaatregelen als de aanvullende instrumenten die door de gemeente Breda zijn ingezet. Het grootste deel van de reductie wordt bepaald door landelijke maatregelen, terwijl het gemeentelijk beleid aanvullend bijdraagt binnen de onderdelen waarop lokale sturing mogelijk is.

Daarna volgt in deze klimaatmonitor een verantwoording van alle inhoudelijke activiteiten in 2025 vanuit het programma Klimaat (zoals grotendeels ook terug te lezen in de verschillende programma's in de reguliere jaarrekening) en een verantwoording over de inzet van middelen.

2. TERUGBLIK NAAR 2025

2.1 Ontwikkeling in emissies

De gemeente rapporteert in haar klimaatmonitor de voortgang op verschillende beleidsindicatoren.

Figuur 1 laat zien hoe de broeikasgasemissies (in kton CO_2-eq.) in de gemeente Breda zich ontwikkelen tot en met 2025. Breda heeft haar totale doelstelling voor de emissiereductie voor 2025 gehaald en zit daarmee op koers richting het doel van 55% reductie in 2030. Voor de periode na 2030 dient nog aanvullend lokaal en landelijk beleid ontwikkeld te worden om het doel in 2044 te behalen. Netcongestie en het stikstofdossier maken de haalbaarheid van de doelstellingen onzeker. Daarmee blijft het noodzakelijk om de uitvoering nauwgezet te blijven volgen en tijdig bij te sturen waar dat nodig is.

Sinds 1990 is er met name een sterke daling in de industrie te zien. Dat komt vooral doordat er sinds 1990 grote industriële bedrijven uit Breda zijn vertrokken, zoals de Machinefabriek Breda in 1993, Drie Hoefijzers/Oranjeboom in 2004, CSM in 2008 en Faam in 2013. In de jaren 2021 tot en met 2025 is een geleidelijke emissiereductie zichtbaar. Deze reductie komt vooral door landelijke ontwikkelingen, zoals de daling van de emissiefactor van elektriciteit en een dalend gasverbruik bij woningen en in de dienstensector. Daarnaast heeft ook het gemeentelijk beleid een bijdrage geleverd aan de reductie in 2025. Tussen 2022 en 2023 dalen de emissies van circa 35% reductie naar 39% reductie. Deze grotere reductiekomt door een bijstelling van de regionale klimaatmonitor. Hierdoor sluiten de cijfers beter aan op de gehanteerde landelijke systematiek. Tussen 2023 en 2024 is een lichte stijging van circa 1% zichtbaar, mede ingegeven door toegenomen energiegebruik.

In de meest recente herberekening komen de totale emissies voor 2024 uit op 38% reductie en voor 2025 wordt een berekende reductie van circa 40% verwacht, in lijn met de ingezette daling.

Figuur 1 - Broeikasgasemissies in de gemeente Breda in 1990, 2022 tot en met 2025. Mobiliteit is exclusief snelwegen en landbouw exclusief natuurherstel. De rode strepen geven de doelstelling van het klimaatplan van de gemeente Breda weer.

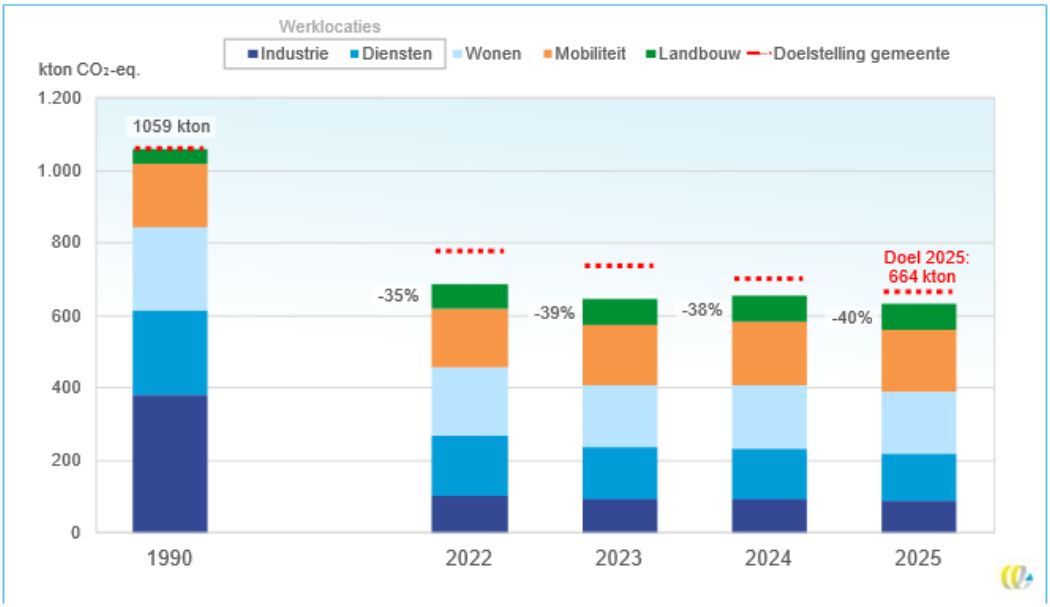

De resultaten die we hierboven hebben laten zien zijn inclusief niet-energetische emissies (bijvoorbeeld methaanemissies door veehouderij). De gemeente Breda neemt deze emissies vanaf de begroting 2024 mee in de monitoring. Dit geeft een vollediger beeld van de totale broeikasgasuitstoot.

Het gemeentelijk beleid laat steeds meer effecten zien doordat we projecten binnen het thema gebouwde omgeving steeds verder opschalen. In figuur 2 is het effect van verschillende maatregelen (in ton $CO_{2\text{-eq.}}$) in beeld gebracht. Omdat veel van de maatregelen in de loop van het jaar 2025 zijn geïmplementeerd, is de verwachte besparing in een volledig jaar hoger. Figuur 3 laat de impact op de gemeentelijke emissies (in kton CO_2-eq.) van deze maatregelen op jaarbasis zien. Figuur 4 laat hetzelfde zien voor de energiebesparing. Hieruit blijkt dat veel maatregelen in 2026 en verder hun volledige effect bereiken.

Figuur 2 – Effect van gemeentelijke beleidsmaatregelen in 2025 en in een volledig jaar – emissies CO_2-equivalent.

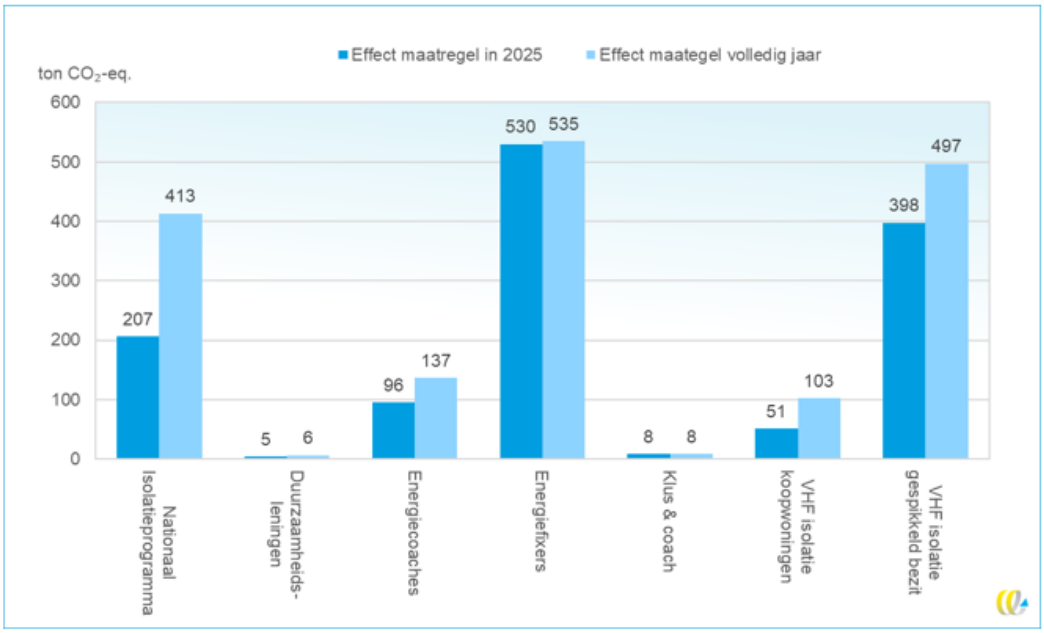

Van de gemeentelijke maatregelen leveren de beschikte subsidies in het kader van het Volkshuisvestingfonds (VHF) en de samenwerking met de woningbouwcorporaties (aanpak gespikkeld particulier bezit en de huurwoningen) de meeste CO2-reductie op. Dit komt omdat het hier gaat over verbeteringen in het isolatieniveau van woningen. Bij Energie Bespaar Coaches en Energiefixers gaat het vooral over kleinere energiebesparende maatregelen.

Figuur 3 – Effect van nationale ontwikkelingen en gemeentelijk beleid op emissies in de sector wonen. De rode streep geeft de doelstelling van het klimaatplan van de gemeente Breda voor 2025 weer.

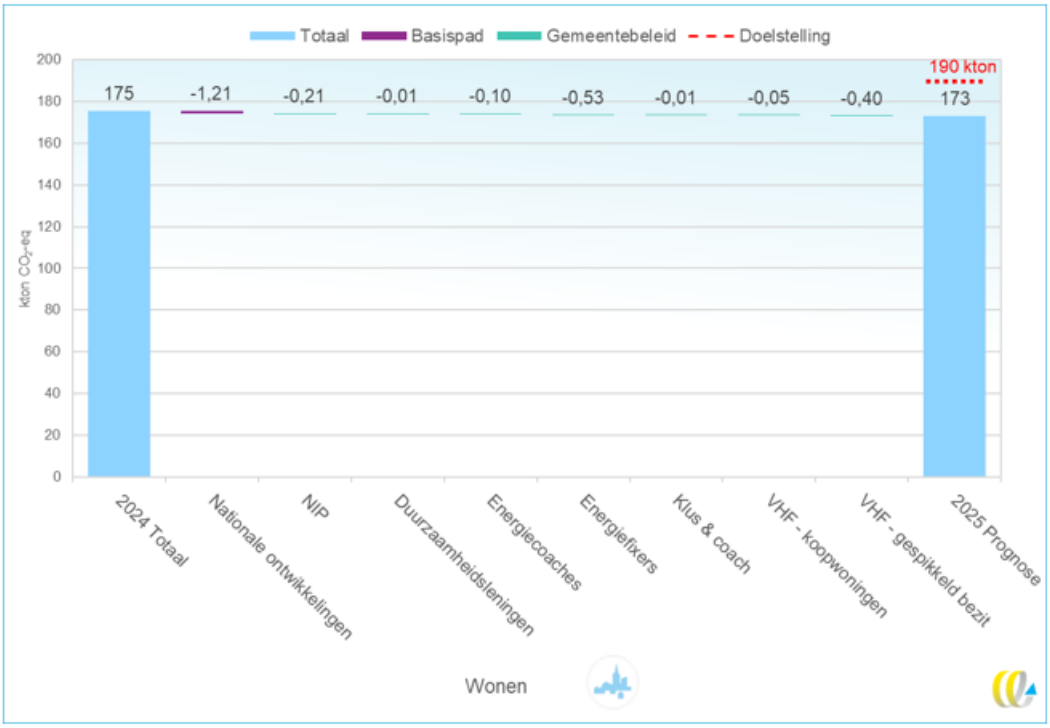

Figuur 4 - Effect van gemeentelijke beleidsmaatregelen in 2025 en in een volledig jaar – energiebesparing in TJ.

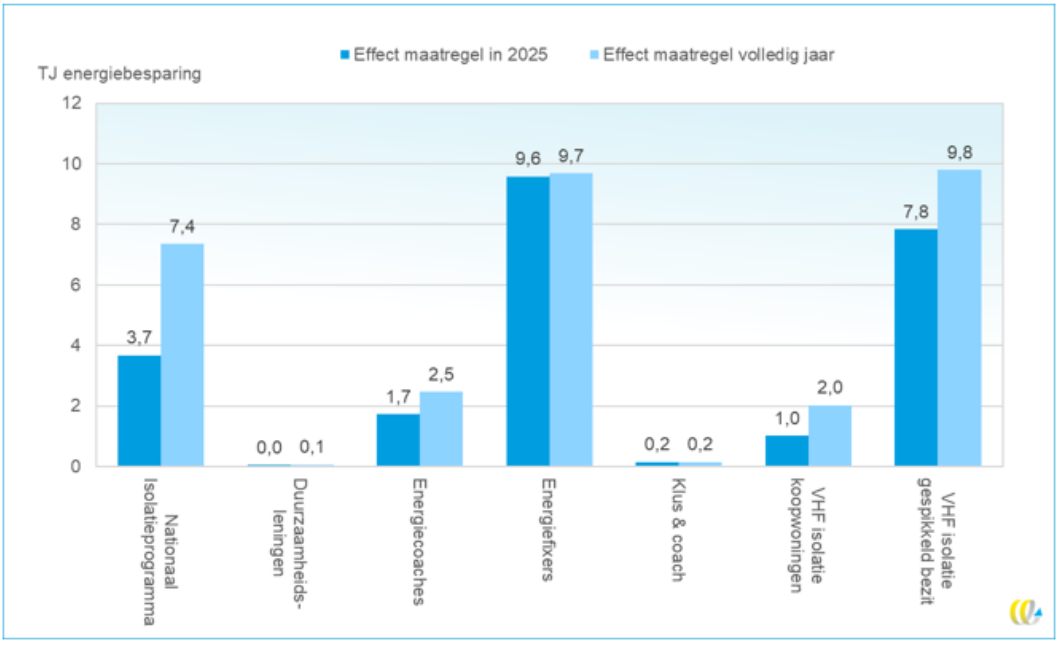

2.2 Emissies per thema

Figuur 5 geeft de emissies in Breda in 2022 t/m 2025 weer voor de verschillende sectoren. We streven naar een structurele daling van al deze thema's richting 2044. De ontwikkelingen in 2025 laten zien dat de meeste sectoren deze dalende lijn volgen.

De sector werklocaties (bestaande uit industrie en diensten) is de belangrijkste veroorzaker van broeikasgasemissies. Figuur 5 laat zien dat de emissies van werklocaties in de periode 2022-2025 geleidelijk zijn afgenomen. Dat komt vooral doordat het aardgasverbruik is afgenomen, zowel bij werklocaties in de dienstensector als bij de industrie.

Ook wonen heeft een aanzienlijk aandeel in de emissies van Breda. Bij wonen is vooral tussen 2022 en 2023 een sterke daling te zien. Een verklaring is dat de energieprijzen sinds eind 2021 sterk zijn toegenomen, waardoor huishoudens actiever met energiebesparing aan de slag zijn gegaan. Tussen 2023 en 2024 is de uitstoot echter weer wat gestegen. Vermoedelijk is een deel van de energiebesparing uit de jaren daarvoor weer tenietgedaan, bijvoorbeeld doordat de verwarming weer hoger gezet wordt. Naar verwachting blijft hij richting 2025 ongeveer gelijk.

De emissies van de sector mobiliteit (excl. snelwegen) zijn toegenomen tussen 2022 en 2024. De cijfers voor deze sector zijn met terugwerkende kracht aangepast in de klimaatmonitor en zijn daardoor anders dan in de vorige doorrekening. De nieuwe cijfers zijn gebaseerd op 'real-time'-data uit navigatie-apps en mobiele telefoons, terwijl voorheen vooral verkeerstellingen en uitkomsten van regionale modellen werden gebruikt.

De sector landbouw is verantwoordelijk voor een kleiner aandeel in de uitstoot van de gemeente Breda. De emissies uit deze sector bestaan voornamelijk uit emissies van andere broeikasgassen dan CO_2. Deze blijven de afgelopen jaren relatief stabiel.

Figuur 5 - Broeikasgasemissies in de gemeente Breda in 2022, 2023, 2024 en 2025 naar sector (exclusief snelwegen). De rode strepen geven de doelstelling van het klimaatplan van de gemeente Breda weer.

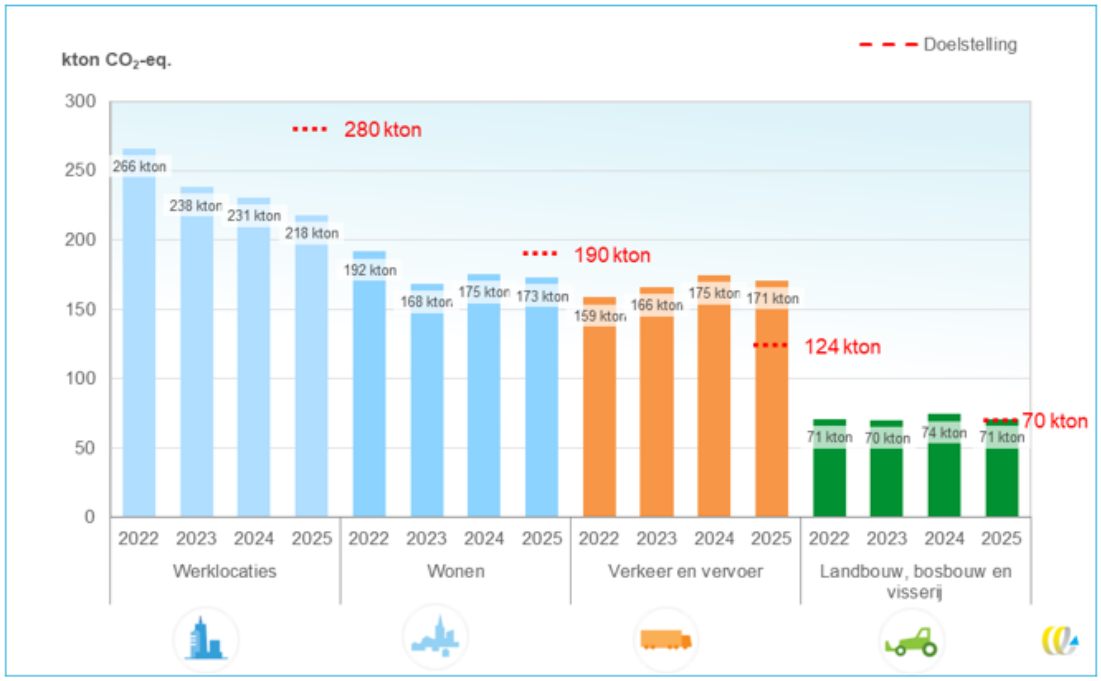

2.3 Hernieuwbare opwek

Breda heeft in de Regionale Energie Strategie (RES) West-Brabant afspraken gemaakt over de grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit. Op basis van de RES levert Breda een substantiële bijdrage aan de regionale opgave voor hernieuwbare energie:

- De opgave voor zon op veld is inmiddels volledig gerealiseerd met de afronding van Zonnewijde en de ontwikkeling op de Bavelse Berg.

- De opgave voor windenergie is ingevuld met de realisatie van Windpark Hazeldonk en het project Wind A16.
- De opgave voor zon op dak is op dit moment nog niet volledig ingevuld.

De Voortgangsrapportage RES 2025 geeft een beeld van de (regionale) voortgang op de peildatum 1-1-2025.

Tegelijkertijd zijn er nieuwe en blijvende uitdagingen die het behalen van de (regionale) doelstelling voor 2030 onder druk zetten. Het gaat daarbij om:

- Netcongestie, waardoor initiatieven worden afgeremd. Nieuwe projecten kunnen hun opgewekte elektriciteit niet altijd terugleveren aan het elektriciteitsnet.

- De noodzaak om het energiesysteem als geheel toekomstbestendig te maken, zodat het kan meegroeien met de toenemende vraag en de verdere verduurzaming van de gebouwde omgeving, mobiliteit en werklocaties.

2.4 Overige indicatoren

In de auditcommissie is vorig jaar besloten over nieuwe en aangepaste indicatoren voor de klimaatbegroting 2026. Hieronder een eerste inzicht in de ontwikkeling of stand van zaken van de overige indicatoren. De ontwikkeling van deze indicatoren wordt via de P&C cyclus gevolgd.

Thema	Indicator	2024	2025	Bron
Uitstoot broeikasgassen	Aantal (semi) publieke laadpunten	2.864	3.408	Regionale Klimaatmonitor
	Aantal in Breda geregistreerde batterij-elektrische voertuigen (BEV)	38.569	44.947	Regionale Klimaatmonitor*
	Aantal kleinverbruiksaansluitingen op gas	65.164	62.934	Enexis
	Areaal nieuwe natuur (ha) t.o.v. 1990	1.709	Wordt in de loop van 2026 bekend	CE-Delft
Energiearmoede	% huishoudens met energiearmoede (laag inkomen met óf hoge energierekening óf een woning met een lage energetische kwaliteit)	5,60%	Wordt in de loop van 2026 bekend	TNO Energiearmoede kaart NL

* Auto's van leasemaatschappijen in Breda zijn meegeteld.

3. ACTIVITEITEN 2025 PER THEMA

klimaatbegroting geeft een doorkijk van de maatregelen en middelen voor de periode 2025-2028. De klimaatbegroting is inhoudelijk onderverdeeld in 6 thema's:

- Energie architectuur *
- Gebouwde omgeving
- Werklocaties
- Schone mobiliteit
- Natuurherstel en landbouw
- Duurzame Overheid

Per thema volgt een toelichting op de activiteiten in 2025. Deze zijn ook grotendeels terug te lezen in de verschillende programma's in deze jaarstukken.

3.1 Energie architectuur: naar een rechtvaardige transitie

Warmtestudie opgeleverd

In 2025 is de warmtestudie opgeleverd. Deze studie vormt het startpunt en de inhoudelijke onderbouwing voor het nieuwe warmteprogramma (vervolg op de Transitievisie Warmte). De warmtestudie beschrijft duurzame warmteoplossingen voor gebouwverwarming en brengt de beschikbaarheid van lokale en regionale warmtebronnen in kaart. Via een multi-criteria-analyse zijn oplossingen voor 80 gebieden met elkaar vergeleken.

Voorbereiding warmteprogramma gestart
In 2025 is gestart met de voorbereiding van het warmteprogramma. Vaststelling volgt begin 2027. In dit programma wordt vastgelegd welk duurzaam alternatief voor gebouwverwarming per gebied wordt voorzien, wanneer en waar met een gebiedsgerichte aanpak wordt gestart en hoe de uitvoering wordt ingericht.

Aanpak netcongestie
De gemeente Breda heeft in 2025 een integrale, toekomstgerichte aanpak ontwikkeld om de gevolgen van netcongestie structureel te beheersen. Op basis van een brede impactanalyse is een samenhangende strategie opgesteld die ons helpt te werken binnen de huidige en toekomstige netcapaciteit. De aanpak kent drie sporen, namelijk netverzwaring, een netbewuste stad en netbewuste nieuwbouw. Binnen het spoor netbewust werken we vanuit het principe van wat wél kan. Dit vraagt vaak om een andere manier van plannen en samenwerken en kan leiden tot nieuwe bestuurlijke keuzes. Daarnaast bereiden we ons, samen met de Veiligheidsregio, voor op scenario's van mogelijke stroomuitval om vitale voorzieningen en inwoners te beschermen.

De integrale aanpak heeft ertoe geleid dat Breda haar netwerk van strategische partners verder heeft uitgebreid. We worden steeds vaker gezien als voorloper en nemen onder meer deel aan de landelijke stuurgroep Netbewuste Nieuwbouw (TKI Energie) en de regiegroep van de Brabantse Aanpak Netcongestie. Deze samenwerkingen versterken onze positie en verbinden de lokale opgaven met nationale en regionale ontwikkelingen.

In 2025 hebben TenneT en Enexis nieuwe investeringsplannen voor netversterking opgesteld. Het volledige hoogspanningsnet in Breda is in kaart gebracht, inclusief geplande uitbreidingen en de impact daarvan op de stedelijke opgaven. Daarbij bereiden we ons voor op het werken in het ritme van Enexis en TenneT. Zo kunnen we tijdig inspelen op de planning en uitvoering van netverzwaringen. Deze inzichten helpen ons gerichter besluiten te nemen over woningbouw, verduurzaming, mobiliteit en werklocaties.

Met deze integrale aanpak heeft Breda een stevige basis gelegd om de uitdagingen van netcongestie aan te pakken en tegelijkertijd voortgang te blijven boeken op onze ruimtelijke, maatschappelijke en economische ambities. De aanpak legt in 2025 vooral een organisatorische en strategische basis. Effecten worden zichtbaar vanaf 2026.

Regionaal Plan Energiesysteem – West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB)
Breda heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het RPE WBEB waarin de regionale keuzes voor een robuust en integraal energiesysteem zijn vastgelegd. De uitvoeringsopgaven die hieruit volgen worden regionaal uitgewerkt, terwijl Breda lokaal verantwoordelijk blijft voor de uitvoering. Daarbij is de inbreng van de Bredase gemeenteraad actief meegenomen in het regionale besluitvormingsproces.

3.2 Gebouwde omgeving
Voor de gebouwde omgeving behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

Wijkenergieplannen
De uitvoering van de in 2024 vastgestelde wijkenergieplannen voor Tuinzigt, Doornbos-Linie, Wisselaar en Biesdonk is voortgezet. De belangrijkste resultaten:

- De strategie 'zien verduurzamen doet verduurzamen' werkt aantoonbaar.
- Verduurzamen op basis van het Soortenmanagementplan (SMP) is een uitdaging en vraagt om aanpassingen in planningen.
- Initiatieven van inwoners vragen om blijvende aandacht en vertrouwen.
- De aandacht en interventies in de wijk hebben een maatschappelijk meerwaarde voor de wijk.
- Ontmoetingsmomenten en spreekuren zijn een laagdrempelige manier om inwoners te spreken.
- De VHF-subsidie is een belangrijke startmotor.
- Het aantal A-labels is substantieel gestegen.

Daarnaast zijn we gestart met het opstellen van één nieuw wijkenergieplan, voor Geeren Noord en Zuid.

Bewonersinitiatieven

- Vier bestaande bewonersinitiatieven zijn voortgezet: Prinsenbeek, Sportpark 1 & 2, Zandberg-Oost en Bavel.
- Voor Prinsenbeek is de uitvoering van het in 2024 vastgestelde plan voortgezet.
- Nieuwe initiatieven zijn gestart in het Stationskwartier en in Om de Haenen (Teteringen).
- Met diverse wijk- en dorpsraden is contact onderhouden over het ontwikkelen van een bewonersinitiatief op het gebied van de energietransitie. Deze initiatieven versterken de wijkgerichte aanpak en leveren aanvullende energiebesparing op.

Gespikkeld bezit

- Samen met de woningcorporaties werkten we aan de volgende gespikkeld bezit (tussenliggende particuliere woningen) projecten:
    - In Brabantpark, Biesdonk en Wisselaar fase 3 is de opstartfase afgerond en de uitvoeringsfase gestart.
    - De projecten Prinsenbeek en Geeren-Noord zijn afgerond.
- Het generieke afsprakenkader met de woningcorporaties voor grondgebonden gespikkeld bezit is vastgesteld.

Bredase isolatieprogramma

- De isolatieregeling is in het eerste kwartaal van 2025 gestart.
- Tot en met december zijn ruim 500 subsidies verstrekt.
- De regeling sloot op 31 december 2025. In december kwamen echter nog ongeveer 500 aanvragen binnen die in 2026 zijn afgehandeld. Daarmee is het beoogde aantal van 1.000 subsidieverstrekkingen onder de regeling 2025 gehaald.

Soortenmanagementplan (SMP)

- In juni 2025 is de gebiedsbrede omgevingsvergunning van de provincie verkregen op basis van het SMP.
- In de tweede helft van het jaar is gewerkt aan de implementatie van het SMP.

Voorlichting en ondersteuning

- Via het digitale loket en de wekelijkse spreekuren zijn inwoners ondersteund bij het verduurzamen van hun woningen en het aanvragen van subsidies.
- Er is een groot onderzoek uitgevoerd naar de ondersteuningsbehoeften van huiseigenaren in Breda voor verduurzaming. Ruim 2.600 aangeschreven huiseigenaren hebben de uitgebreide enquête ingevuld.
- Alle bestaande voorlichtings- en ondersteuningsinstrumenten zijn geëvalueerd. De inzichten hiervan worden benut voor het opzetten van het nieuwe ‘Energiehuis’ (werktitel), het één-loketsysteem voor inwoners, eigenaren maatschappelijk vastgoed en (kleine) ondernemers dat in 2026 van start gaat.

Ondersteuning voor inwoners met een smalle beurs

- We hebben blijvend ingezet op de ondersteuning van inwoners met een smalle beurs via de inzet van onze Energie Bespaar Coaches. Zij hebben ongeveer 900 huisbezoeken afgelegd bij ruim 400 verschillende huishoudens. Tijdens deze bezoeken zijn tips gegeven voor energiebesparing en zijn kleine energiebesparende maatregelen geïnstalleerd.

Ondersteuning voor VvE’s

- Via een aanbestedingsprocedure is een nieuwe uitvoerder geselecteerd voor VvE-ondersteuning.
- Met diverse VvE’s is in 2024 contact gelegd. Dit is in 2025 voortgezet en uitgebreid. Zij zochten op hun beurt ook actief contact met ons.

Volkshuisvestingsfonds (VHF)

- Vanuit de 1e tranche van het Volkshuisvestingsfonds (VHF 1) zijn in 2025 ongeveer 170 subsidies verstrekt in Doornbos-Linie en Hoge Vught.
- Twee VvE's hebben subsidie aangevraagd en zijn gestart met verduurzaming.
- De uitvoering van de 2e tranche van het VHF is voor vrijwel alle deelprojecten opgestart.
- We hebben in Tuinzigt in 2025 81 subsidies verstrekt.
- Voor gespikkeld bezit zijn in 2025 8 subsidies verstrekt in Prinsenbeek en 25 in Brabantpark.
- De VvE subsidie is voorbereid en kan vanaf 2026 aangevraagd worden.

Toekomstbestendig Wonen

- Vanuit de regeling Toekomstbestendig Wonen zijn ongeveer 20 leningen verstrekt. Met deze leningen treffen inwoners maatregelen om hun woningen toekomstbestendig en duurzamer te maken.

3.3 Werklocaties

Voor de werklocaties behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten:

Dienstverlening en ondersteuning

- De dienstverlening is verder geoptimaliseerd middels het opzetten van een speciaal ingerichte website voor ondernemers en instellingen (Ik ben ondernemer | Alles over duurzaam Breda). De website biedt diverse sectoren actuele informatie over ontwikkelingen, wet- en regelgeving en (financiële) ondersteuningsmogelijkheden.

Bedrijventerreinen en BIZ-samenwerking

- BIZ 3BO (Hoogeind, Baarschot, Takkebijsters) heeft binnen de commissie Duurzaamheid een e-Team opgericht dat lokale bedrijven helpt bij het besparen van energie.
- Er wordt verkend hoe er slim samengewerkt kan worden om onder meer een gezamenlijk laadplein te realiseren.
- Daarnaast is de aanvraag opgesteld voor de nieuwe openstelling (in 2026) van de Stimuleringsregeling Energyhubs van de provincie Noord-Brabant.

Energiehubs en gebiedsontwikkeling

- Bij de pilot Energiehub Steenakker hebben we de mogelijkheden van een energiehub verkend. De pilot heeft waardevolle inzichten opgeleverd in de technische, economische, juridische en samenwerkingsaspecten die nodig zijn om een energiehub te realiseren. De geleerde lessen vormen inmiddels een belangrijk fundament voor onze huidige aanpak van netcongestie binnen de gemeente.
- Voor de bedrijventerreinen De Krogten en Emer zijn 2 provinciale subsidies toegekend voor haalbaarheidsstudies voor nieuwe energiehubs.
- Op twee terreinen zijn gesprekken gestart met circa 30 bedrijven.
- Beide terreinen zijn geselecteerd voor het programma Grote Oogst, dat loopt van 2026 tot 2030.

Grensoverstijgende samenwerking

- Er is een grensoverstijgende samenwerking opgestart rondom energiedelen. Hierbij zijn het Nederlands-Belgische bedrijventerrein Hazeldonk-Meer, bedrijventerrein Treeport, de gemeente Breda, stad Hoogstraaten en POM Antwerpen aangesloten.

Projecten Hazeldonk

- Op bedrijventerrein Hazeldonk is een project gestart gericht op energiebesparing en energiedeling.
- Er wordt een gebiedsanalyse gemaakt en 10 individuele bedrijven worden geadviseerd.

- De uitkomsten vormen de basis voor de aanvraag van de nieuwe openstelling van de Stimuleringsregeling Energyhubs van de provincie Noord-Brabant.

Voorbereiding nieuwe bedrijventerreinen

- Voor de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein aan de Frankenthalerstraat zijn verkennende gesprekken gevoerd met omliggende bedrijven en met de provincie Noord-Brabant in haar rol van eigenaar van de nieuwe busremise.

Pilot in de wijk – maatwerkadvies

- In het kader van het plan van aanpak voor bedrijven en instellingen in de wijken is er een pilotproject opgezet in samenwerking met de provincie Noord-Brabant om maatwerkadvies aan te bieden aan maatschappelijk vastgoed (onderwijs, zorg, cultuur en sport) en micro- & klein MKB in de wijkenergieplan-wijk Biesdonk.

Toezicht, handhaving en datadeling

- Naast het monitoren van de wettelijke taken van toezicht en handhaving voor de energiebesparingsplicht (informatie-, onderzoeksplicht en EED) en de CO_2-reductie werkgebonden personenvervoer, zijn er afspraken gemaakt met de omgevingsdienst omtrent delen van data voor gerichte beleidsdoeleinden.

3.4 Schone mobiliteit

Voor schone mobiliteit behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

Uitbreiding laadinfrastructuur

- In 2025 zijn bijna 400 nieuwe openbare laadpalen in Breda geplaatst. Hiermee wordt de openbare laadinfrastructuur verder uitgebreid om te voorzien in de toenemende vraag naar elektrisch laden.

Bredase Aanpak Laadinfrastructuur

- Er is gewerkt aan het opstellen van de Bredase Aanpak Laadinfrastructuur.
- Door actuele ontwikkelingen rondom netcongestie is de aanpak gedurende 2025 opnieuw tegen het licht gehouden. Hierdoor wordt het opstellen van de visie voortgezet in 2026, zodat deze actueel en uitvoer blijft binnen de beschikbare netcapaciteit.

Autodelen en samenwerking met marktpartijen

- Samen met marktpartijen zijn stappen gezet om het aanbod van deelauto's in Breda te vergroten.
- In dit kader is geëxperimenteerd met een nieuwe parkeervergunning voor deelauto's.
- Er zijn circa 15 extra deelauto's toegevoegd aan het aanbod in Breda.

Zero-emissiezone binnenstad

- Vanaf 2029 geldt in de binnenstad van Breda een Zero-emissiezone (ZE-zone). Tot die tijd worden bedrijven actief ondersteund met informatie en begeleiding bij de overstap naar zero-emissie transportmiddelen.

Verbeteren van stedelijke logistiek

- In 2025 is gestart met het beter in beeld brengen van logistieke stromen in de binnenstad.
- Doel hiervan is de bevoorrading efficiënter, schoner en toekomstbestendiger te maken.
- Tevens is de (her)start voorbereid van de pilot horecabevoorrading.

Laadvoorzieningen voor mobiele werktuigen

- Ter ondersteuning van de verduurzaming van mobiele werktuigen zijn in 2025 de voorbereidingen getroffen voor een laadpunt op het Chasséveld.

3.5 Duurzame overheid: ondersteunend aan thema 3 en 4

Voor duurzame overheid behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

CO_2-prestatieladder en energieverbruik

- De gemeente is in 2025 opnieuw positief gecertificeerd voor de CO_2-prestatieladder.
- Er zijn duidelijke effecten zichtbaar van de ingezette verduurzamingsmaatregelen, waaronder een hogere opwek van zonne-energie en een daling van het gas- en elektriciteitsverbruik.
- Desondanks is de CO_2-voetafdruk van de organisatie licht toegenomen ten opzichte van 2024. Dit komt voornamelijk door een hoger brandstofverbruik als gevolg van de uitbreiding van taken en werkzaamheden in de regio, waaronder afvalinzameling. Dit leidde tot een toename van het aantal (zakelijke) kilometers.

Verduurzaming wagenpark

- In totaal zijn in 2025 27 elektrische bedrijfsvoertuigen besteld.
- Daarnaast is een aanbesteding gestart voor de aanschaf van 11 elektrische voertuigen voor afvalinzameling. Hiermee is een eerste stap gezet om ook de CO_2-uitstoot als gevolg van brandstofverbruik terug te dringen. Dit is het begin richting structurele verduurzaming van het gemeentelijk wagenpark in de komende jaren.

Verduurzaming van vastgoed

- Het eigen en maatschappelijk vastgoed in de stad is verder verduurzaamd.
- Op diverse locaties LoRa-meters geplaatst, waarmee real-time inzicht in energieverbruik mogelijk is. Hierdoor kan sneller worden ingegrepen bij energielekken of afwijkingen en gerichter worden geprioriteerd.

Zonnepanelen en LED-verlichting

- Op meerdere werklocaties in de stad zijn verschillende verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd, zoals het plaatsen van zonnepanelen (bijvoorbeeld 338 op de Riethil).
- In het Stadskantoor aan de Claudius Prinsenlaan is alle verlichting vervangen door LED.
- Ook in de openbare ruimte is verledding doorgezet. In 2025 zijn ruim 1.500 openbare lichtmasten voorzien van LED-verlichting.
- Binnen maatschappelijk vastgoed is eveneens meer aandacht voor duurzaamheid.

Schoon en Emissieloos Bouwen

- In 2025 is 34% van de uitgevraagde deelprojecten uitgevoerd op basis van emissieloos werken. Dit ligt ruim binnen de gestelde doelstelling van 25-50%.
- Daarnaast is een experiment gestart aan de Abeelstraat met CO_2-gestuurd bouwen.

Bewustwording en duurzaam gedrag medewerkers

- Binnen de organisatie is in 2025 de Duurzame Game uitgerold voor medewerkers. De game stimuleert bewustwording en nodigt medewerkers uit om zelf voorstellen te doen voor verduurzaming.
- Er is een nieuwe woon-werkregeling vastgesteld, gericht op het stimuleren van duurzame mobiliteit en het ontmoedigen van autogebruik.
- Reiskosten voor duurzame vervoermiddelen worden deels (fiets) of volledig (OV) vergoed.
- Voor veel medewerkers geldt dat de auto niet of slechts gedeeltelijk wordt vergoed.

Groene energie

- Er is een nieuw energiecontract afgesloten voor de periode 2026-2028.
- De gemeente neemt vanaf 2026 uitsluitend Nederlandse windenergie af. Hiermee is het elektriciteitsverbruik van de organisatie volledig CO_2-neutraal.

3.6 Landbouw en natuurherstel

Voor landbouw en natuurherstel behaalden we in 2025 de volgende concrete resultaten.

Aanleg van nieuwe natuur

- We hebben gewerkt aan de uitbreiding van het Natuurnetwerk.
- Voor de Landgoederenzone Haagse Beemden-Zuid zijn alle benodigde vergunningen afgerond. De aanbesteding vindt begin 2026 plaats. De aanleg volgt in het derde kwartaal van 2026.
- Voor de Lage Vuchtpolder fase 2 is een ontwerp opgesteld dat in 2026 wordt uitgevoerd.
- Aan de Marellenweg en Overaseweg is het grondwerk gerealiseerd. Eind Q1 2026 verwachten we 60.000 bomen te hebben geplant voor de aanleg van een nieuw bos.

Impactanalyse Natuurherstel Breda

- In 2025 zijn we gestart met het uitwerken van de Impactanalyse Natuurherstel Breda. Met deze analyse brengen we in beeld welke mogelijke ruimtelijke en beleidsmatige opgaven voor de gemeente Breda kunnen voortvloeien uit Europese, nationale en provinciale natuur- en waterwetgeving (waaronder de Natuurherstelverordening, de Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn).

- De eerste inzichten geven richting aan het beeld dat natuurherstel in de toekomst waarschijnlijk een steeds belangrijkere randvoorwaarde wordt voor ontwikkelingen in onder andere woningbouw, landbouwtransitie en stedelijke ontwikkeling. Door deze mogelijke verplichtingen vroegtijdig te verkennen, vergroten we het vermogen om tijdig te anticiperen op ruimtelijke en vergunningtechnische vraagstukken.

- Daarnaast laat het voorlopige beeld zien dat natuurherstel en vergroening in de stad kunnen bijdragen aan CO2-vastlegging, door bosuitbreiding, veenherstel en hitte- en waterbuffers in de stad. Mogelijke negatieve effecten, zoals minder ruimte voor landbouw en recreatie, worden de komende periode verder per gebied uitgewerkt.

Bosaanplant en het Levensbos

- Voor het de realiseren van een deel van het Levensbos hebben we 203 donaties van inwoners en bedrijven ontvangen waardoor 3.600 m^2 nieuw bos is aangelegd.

Aankoop van nieuwe natuurgronden

- In totaal is 34 hectare nieuwe grond aangekocht voor de uitbreiden van het Natuurnetwerk.
- Dit betreft:
    - Lage Vuchtpolder: 5 hectare
    - Galderse Bossen: 13 hectare
    - De Hillen: 5 hectare
    - Marellenweg en Overaseweg: 11 hectare

Ecologische verbindingszones (EVZ's)

- Voor de ecologische verbindingszones Mark, Aa of Weerijs en Singels loopt een haalbaarheidsonderzoek om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit onderzoek wordt in 2026 afgerond.

Faunapassages en ecologische infrastructuur

- De faunapassage Ruitersbos, de eerste ecobrug van Breda, is aangelegd. Deze bestaat onder andere uit een groenstrook over bruggen, een faunatunnel en geleidingshekken.
- Voor de tweede ecobrug aan de Woestenbergseweg (A58) is een schetsontwerp gemaakt.
- In 2025 is onderzoek gedaan naar de effectiviteit van 54 bestaande faunapassages. Hieruit blijkt dat diverse marterachtigen (steenmarter, boommarter, wezel, bunzing), maar ook egel, vos en eekhoorn actief gebruikmaken van de passages.

Stimulering van biodiversiteit in het buitengebied

- De regelingen Stimuleringsregeling Landschap (STILA), ErvenPlus en PlantenNU Breda zijn gericht op het vergroten van biodiversiteit door aanleg van landschapselementen zoals poelen, houtwallen en beplanting.
- In 2025 zijn er 6 nieuwe contracten afgesloten via STILA. In totaal gaat het hier over het beheer van:
    - 133 bomen
    - 4.400 meter heg, bossingel, hakhout
    - 1 poel

      En de aanleg van:
    - 50 bomen
    - 9.212 meter heg, struweelhaag, bossingel, hakhout
    - 85 meter natuurvriendelijke oever
    - 2.830 meter hooilang of bijen op bouwland
    - Met PlantenNu Breda is een extra impuls gegeven aan de vergroening van het buitengebied via levering van zaaigoed, beplanting en nestkasten. Er deden 15 locaties mee. Samen realiseerden zij:
    - 467 meter knip- en scheerhaag
    - 843 meter struweelhaag
    - 676 meter voederhaag
    - 900 m^2 struweel en vogelbosjes
- Vanuit ErvenPlus wordt jaarlijks op 10 erven in het buitengebied van Breda de biodiversiteit vergroot door het aanbrengen van beplanting en nestkasten. De provincie Noord-Brabant financiert deze regeling mee, Brabants Landschap coördineert.

Groenprojecten van partners

- Diverse partners hebben eveneens gewerkt aan ecologische groenstructuren, waaronder:
    - Waterschap Brabantse Delta in het Markdal en Strijpen-De Berken (Prinsenbeek)
    - Staatsbosbeheer in Weimeren (Prinsenbeek)

Verbetering van biodiversiteit en ecologisch herstel

- Door duurzame landbouwmethoden en natuurherstel is de biodiversiteit verder verbeterd. Hiermee is de ecologische balans in zowel stedelijk gebied als buitengebied versterkt.
- Deze ontwikkelingen dragen bij aan een duurzame, gezonde leefomgeving en ondersteunen zowel de ecologische doelen als de klimaatdoelstellingen.
- De gemeente blijft zich inzetten om deze positieve lijn voort te zetten en verder te versterken.

4. OVERZICHT MIDDELEN PROGRAMMA KLIMAAT

In 2025 zijn er nieuwe rijksmiddelen beschikbaar gekomen voor verschillende doelgroepen binnen bepaalde thema's. Daarnaast heeft overheveling plaatsgevonden van niet bestede rijksgelden uit 2024 (gelabeld geld en voor meerdere jaren te besteden). Dat heeft geleid tot een aangepaste begroting. De bestedingen in 2025 zijn ook weergegeven met daar waar relevant de reden van afwijking.

Bedragen x € 1

Budgetpost	Doelgroep (thema)		Totaal begroot in 2025 (na wijziging begroting)	Totaal besteed in 2025	Afwijking	Reden afwijking
Regie op lokale transitie	Verdeling per thema: Energie architectuur 12,5%, Gebouwde omgeving > 50%, Werklocaties 12,5%, Schone mobiliteit 10%, Landbouw en natuurherstel <5%	Breda	1.584.865	1.584.865	0	
		Rijk	5.916.139	5.350.361	565.778	Restantbudget SPUK CDOKE, voor 3 jaar inzetbaar. Waarbij opgemerkt dat een bedrag van € 3,5 miljoen reeds is doorgeschoven naar 2026.
Aanpak energie armoede (energiepakket)	Kwetsbare inwoners en instellingen (Gebouwde omgeving)	Breda	37.500	-	37.500	Geen aanspraak geweest op restantgelden energiepakket
		Rijk	1.358.669	833.206	525.463	Minder aantal uitgevoerde (isolatie)maatregelen in aandachtswijken dan ingeschat was. Tevens lagere personele lasten dan verwacht.
Aanpak kwetsbare wijken (volkshuisvestingsfonds 1+2)	Woning eigenaren in Doornbos-Linie, Hoge Vucht en Tuinzigt (Gebouwde omgeving)	Breda	3.713.307	614.797	3.098.510	Door het later verkrijgen van de omgevingsvergunning voor het gespikkeld bezit in VHF-2, minder verduurzamingsaanvragen en doorgeschoven grote VvE-projecten zijn de planningen verschoven. VvE-projecten hebben langere aanlooptijd. Twee VvE-projecten zijn wel gestart, maar nog niet uitgekeerd. De derde volgt een jaar later.
		Rijk	9.831.050	1.709.609	8.121.441	
Lokale Isolatie Aanpak	Woning eigenaren, energielabel D,E,F,G (Gebouwde omgeving)	Rijk	1.226.754	976.938	249.816	In 2025 minder isolatiemaatregelen gesubsidieerd dan was ingeschat. In december zijn nog circa 500 aanvragen ontvangen die in 2026 worden afgehandeld. Daarmee is het beoogde aantal wel gehaald.
Reserve Klimaatfonds	Inwoners en ondernemers (Gebouwde omgeving en Werklocaties)	Breda	1.425.000	-282.027	1.707.027	Dotatie aan reserve klimaatfonds 2025

Soorten Management Plan (investering)	Het realiseren van alternatieve verblijfsplekken voor o.a. vleermuizen, gierzwaluwen, huismussen	Breda	224.951	224.951	-	In 2026 blijven we alternatieve verblijfsplekken realiseren.
Laadplein (investering)	Ondernemers en/of eigen voertuigen	Breda	131.743	23.893	107.850	Eindafrekening in 2026
		Rijk	92.645	92.645	-	SPUK bijdrage SLA
	Totalen	**Breda**	**7.117.366**	**2.166.479**	**4.950.887**	
		Rijk	**18.425.257**	**8.962.759**	**9.462.498**	
		Totaal	**25.542.623**	**11.129.237**	**14.413.385**	

Het niet-benutte rijksbudget uit 2025 wordt doorgeschoven naar 2026, omdat deze middelen meerjarig inzetbaar zijn en specifiek aan dit programma zijn toegekend. Uitzondering hierop vormen de in 2023 ontvangen Zero Emissie-gelden die een maximale looptijd van 3 jaar kennen. In 2025 is er opnieuw ZE budget voor de periode 2026 en verder aangevraagd en gehonoreerd.

Onderstaande figuur geeft de bestedingen weer verdeeld naar de verschillende thema's. De programma overstijgende kosten vallen binnen het onderdeel Coördinatie en Strategie. Ten opzichte van de begroting is daarnaast ook Duurzame Overheid als thema toegevoegd. Het meeste budget is ook in 2025 besteed aan Gebouwde Omgeving, onder andere vanwege de VHF en isolatiesubsidies die binnen dit thema zijn verstrekt aan bewoners (totaal meer dan € 3 miljoen).

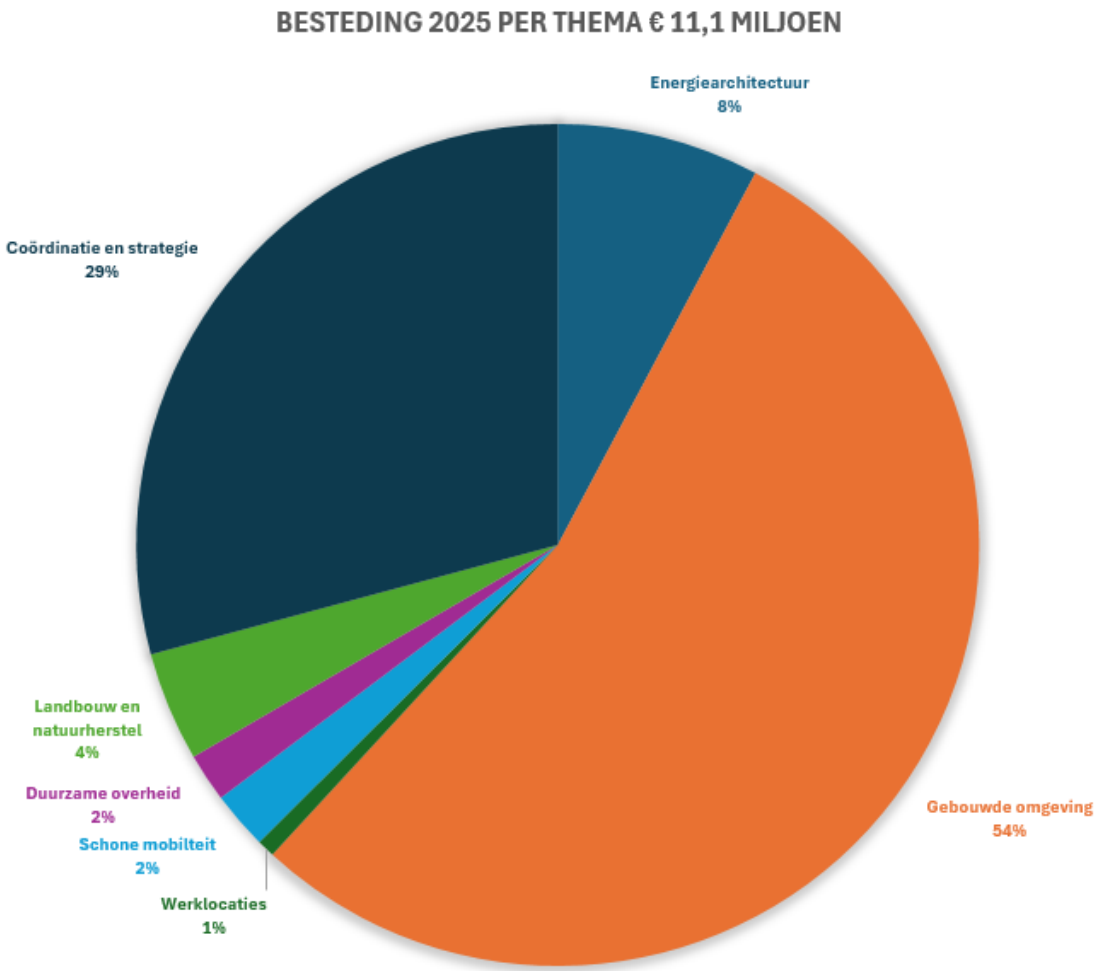

Colofon

PROCLAIMER

De Gemeente Breda is verantwoordelijk voor de gemeentelijk inhoud van dit boekwerk/website, en doet er alles aan om het boekwerk/website actueel en correct te houden. Toegankelijkheid en gebruikersvriendelijkheid zijn hierbij van belang. Mocht u toch informatie treffen die niet correct is of heeft u suggesties of opmerkingen, dan vernemen wij dit graag van u via hetgeldvanbreda@breda.nl.

AUTEURSRECHT

De Gemeente Breda bezit het auteursrecht op alle gemeentelijke informatie die via www.hetgeldvanbreda.nl toegankelijk is. Dit geldt ook voor beeldmerken, logo's en fotomateriaal. Het is niet toegestaan deze informatie zonder schriftelijke toestemming vanuit commercieel oogpunt te verspreiden of kopiëren. Via www.breda.nl/contact kunt u informatie opvragen over het gebruik van het materiaal.

LINKS NAAR ANDERE WEBSITES

Om het u makkelijk te maken, kunt u via deze website ook websites bezoeken die niet door de Gemeente Breda worden geëxploiteerd. De Gemeente Breda heeft geen zeggenschap over deze websites en is niet verantwoordelijk voor de inhoud ervan.

Uitgave:	Gemeente Breda
Tekstbewerking:	Gemeente Breda
Foto's:	
* Kaft boekwerk	Sjoerd de Jonge
* Vitaal en Sociaal Breda	Gemeente Breda
* Ondernemend Breda	Lemon Goose i.o.v. Breda Marketing
* Duurzaam wonen in Breda	Gemeente Breda
* Basis op Orde	Sjoerd de Jonge
* Organisatie en financiën	Sjoerd de Jonge
* Paragrafen	Rosa Meininger
* Jaarrekening	Sjoerd de Jonge
* Bijlagen	Edwin Wiekens
* Klimaatmonitor	Sjoerd de Jonge
Vormgeving:	Gemeente Breda
Website gemeente:	www.breda.nl
Mailadres:	gemeentebreda@breda.nl
Telefoon:	14076
Postadres:	Postbus 90.156
	4800 RH Breda
Nummer KvK:	20169706

GEMEENTE
BREDA